ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 1 ՄԱՐՏ

SAMEDI 1ER MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8132 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3933

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳԱՀԻՐԷ ԵՒ ՊԱՂՏԱՏ ԴԷՄ ԴԷՄԻ

Խուլ մրցակցութիւնը Գահիրէի եւ Պաղտատի միջեւ իր զերազոյն աստիճա – նին հասաւ այն օրը, երբ Եգիպտոս ու Սուրիա կազմեցին «Արաբական Միացեալ Հանրապետութիւն»ը :

Պաղտատ չուշացաւ պատասխանելու Նախագահ Նասրի՝ հռչակելով Հաշիմի – տներու կրկնակ թագաւորութեանց մի – ացումը : Իրաք – Յորդանանեան դաշնակ – ցութիւնը հակադրելով Եգիպտոս – Սու – րիա Միութեան :

Արաբական Լիկային կազմութենէն ի վեր լռելեայն պայքար կար Եգիպտոսի եւ Իրաքի միջեւ՝ ղեկավարի դիրքը գրաւե – լու համար :

Ճիշդ է, որ Լիկան ծնունդ առած էր ե – գիպտական հողին վրայ եւ մինչեւ այսօր ալ այնտեղ է կեդրոնը : Եգիպտացի երի – տասարդ դիւնուորականներու յեղափո – խութիւնը անոր կազմութենէն եօթը տա – րի վերջ միայն տեղի ունեցաւ : Սակայն արաբ աղբիւրական չարժումը զարգացաւ 1952էն վերջ : Ու տակաւին կանգ չէ ա – ռած :

Պահ մը Արաբիոյ թագաւորը՝ Իմամը Ակուտ եւս զերագահութեան ձգտումներ ունեցաւ, սակայն իր որդին՝ այժմու թագաւորը խոհեմութիւն համարեց պայ – քարի մէջ չմտնել Եգիպտոսի եւ Իրաքի հետ : Նոյնիսկ անցեալ տարի Ուէյնկ – թըն երթալով յարեցաւ «Այզընհաուըրի վարդապետութեան», որուն ջատագովն եղաւ միւս արաբ պետութեանց մօտ :

Նախագահ Նասր մէկ կողմէ կը պայքա – րէր Իրաքի դէմ՝ «Պաղտատի Ուխտը» պարտուած րնկալով : Միւս կողմէ կը մե – ղադրէր Ակուտի Արաբիոյ թագաւորը, որ «արեւմտեան» քաղաքականութեան կը հետեւէր Իրաքի եւ Յորդանանի նման : Համարաբական ճակատին վրայ առաջ ե – կած ճեղքը այժմ աւելի եւս կը չեչտուի :

Նախագահ Նասր արքայական ընդունե – լութեան արժանացաւ Դամասկոսի մէջ, ուր խանդավառ ճառեր խօսեցաւ :

Ըսելէ վերջ թէ պայքարը պիտի չարու – նակուի մինչեւ արաբական բոլոր ժողո – վուրդներու ազատագրումն ու աչխար – հակալական աղեցութեան վերջնական հաչուեյարդարը, աւելցուց որ Պաղտատի Ուխտը ստեղծողներն ու Արաբական Մի – ացեալ Հանրապետութեան դէմ արուես – տական միութիւններ կազմողները դաւա – ճաններ են, որոնք աչխարհակալներուն կը ծախեն իրենց երկիրը :

« Արաբական դատին դաւաճան»ներն ալ վերջնապէս հրապարակէն պիտի քչուին, եզրակացուց :

Գահիրէ ու Պաղտատ կանգնած են այժմ դէմ դէմի : Իրաք եւ Յորդանան «դաւա – ճան» կը հռչակուին գնդապետին կողմէ :

Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ միացեալ հան – րապետութիւնը պաչտօնապէս ճանչցան արդէն 34 պետութիւններ, որոնց չարքին Միացեալ Նահանգները :

Արաբիոյ թագաւորը ո՛չ Գահիրէի ոչ ալ Պաղտատի հետ կ՚ուզէ միանալ : Զու – զեր վտանգել քարիւղի իր անսպառ հան – քերը : Ու իր կողմէ չանքեր կ՚ընէ իր մա – չանին տակ միացնելու արաբական թե – րակղզիի եւ Պարսից ծոցի չրջանի փոք – րիկ իչխանապետութիւնները, որոնք նոյնպէս խիստ հարուստ նաւթահորեր ունին :

Անգլիական աղեցութիւնը չատ մեծ է այդ չրջանին մէջ եւ չատ հաւանական չէ, որ սուլթաննները, չէյխերն ու էմիր – ները հրաժարին իրենց անկախութենէն :

Գահիրէ ու Պաղտատ մոռնալով իրենց ներքին պայքարը, Ալժերիոյ հարցին մէջ մէկ ճակատ կը կազմեն :

Համարաբական չարժման վերջնական նպատակը կը նկատեն Ալժերիոյ ազատա – գրումը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԻՆՕ ԿԸ ՃՇԴԷ ՄԸՐՖԻԻ ՊԱՇՏՕՆԸ

ԹՈՒՆՈՒԶԻ ՏԵՍԱԿԻՉԸ

Արտաքին գործերու յանձնախումբին առջեւ Փինօ խօսեցաւ Թունուզի Ֆրան – սական բանակին, Մըրֆիի առաքելու – թեան, Թունուզեւալժերիական գործակ – ցութեան եւ Ալժերիոյ հարցին միջազգայ – նացման հաւանականութեանց մասին, որ – մէ եզք կարծիքի փոխանակութիւններ ե – ղան :

Փինօ յիչեցուց որ Թունուզի մէջ Ֆրան – սացիք անելի մասնուած էին : Բանակին եւ զօրավար Կանպիէղի պաղարիւնութեան չնորհիւ ծանր միջադէպերու առաջքն առ – նուեցաւ :

Արտաքին նախարարը անդամ մը եւս ճչդեց ամերիկեան պատուիրակութեան առաքելութեան եզրերը : Մըրֆի պիտի աչխատի որ յարաբերութիւնները վեր – սկսին Փարիզի եւ Թունուզի միջեւ : Իր առաքելութեան մաս չի կազմեր Ալժե – րիոյ հարցը : Եթէ Մըրֆի ձախողի, պարզ է թէ հարցը պիտի երթայ Ազահո – վութեան Խորհուրդին առջեւ :

Յստակ է այլեւս, թէ Պուրկիպա կ՚ուզէ խզուիլ Ֆրանսայի հետ : Փարիզի կառա – վարութիւնը անտեղիտալի կը մնայ իր որոչումներուն մէջ (Ալժերիոյ հարցը խնդրոյ առարկայ չընել, Պիզերթէն չհե – ռանալ) :

Բայերթ Մըրֆի Պուրկիպայի հետ տե – սակցելէ վերջ Ֆրանսական կառավարու – թեան հաղորդեց Թունուզեան տեսակէտը :

Թունուզ դէմ է բանակցութեան սկսե – լու զաղափարին, այնքան ատեն որ օրա – կարգի վրայ կը գտնուի միայն Ֆրանսա – կան ուժերուն համախմբումն ու Թու – նուզեւալժերիական սահմանին հսկողու – թիւնը :

Ֆրանսա պէտք է ընդունի ամբողջական պարպումի սկզբունքը եւ ո՛չ թէ մտածէ ուժերու համախմբումի մը մասին՝ պի – դերթ իրեն պահելու համար, կ՚ըսէ Թու – նուզի նախագահը : Միւս կողմէ չուզեր մաս կազմել սահմանի հսկողութեան յանձնախումբին եւ կը պահանջէ որ մի – ջազգային ժողովի մը առջեւ քննուի Ալ – ժերիոյ հարցը :

Ինչպէս կը տեսնուի՝ Միացեալ Նա – հանգներու պատուիրակը կատարեալ ա – նելի մասնուած է : Այսուհանդերձ, իր գլխաւոր մտահոգութիւնն է նախ լու – ծում մը գտնել՝ որ Թունուզի Ֆրանսա – կան ուժերը ապահովութեան մէջ բլլան : Հետզհետէ իրականութիւն կը սկսի դառ – նալ այն թերահաւատութիւնը՝ որ կը տի – րէր Լոնտոնի, Փարիզի եւ Թունուզի մէջ միաժամանակ երբ Մըրֆի ճամբայ կ՚ել – լէր բարեկամական միջամտութեան մը համար :

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

Կռիւները ամէն օր կը սաստկանան Ալ – ժերիոյ մէջ : Ցաճախակի բախումներ՝ դիւնուորականներու եւ ապստամբներու միջեւ : Օդանաւերը օգնութեան կը հաս – նին դիւնուորներուն, բոլոր չրջաններու մէջ :

Միայն Տիւվիվիէի կռիւին վերջնական արդիւնքը հետեւեալն է.— 225 ապրս – տամբներ սպաննուած եւ ինը ուրիչներ դերի ինկած են : Գրաւուած են ինը գըն – դացիրներ, 70 ծանր զէնքեր, 127 պատե – րազմական զէնքեր, տասը ատրճանակ եւ աւելի քան 30·000 փամփուչտ :

Այս կռիւին մէջ դիւնուորականները տը – ւին 19 զոհ եւ 30 վիրաւոր :

Ըմբոստները բազմաթիւ զոհեր տուին

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ԵՐԳ ՀՐԱԺԵՇՏԻ ...

—o—

Անակնկա՞լ մը :

Շատերուն համար՝ այո՛, երբ կարմրա – կատուցներ են անոնք եւ կ՚անգիտանան այն բոլորը որ մաս չի կազմեր թուքակի ի – բենց դասերուն :

Անակնկալ մը չէ սակայն՝ բազմաթիւ ուրիշներու կարգին՝ նաե՛ւ մեզի :

Այսուհանդերձ, կ՚արժէ արձանագրել հրաժեշտի այս երգը, որուն հեղինակն ու հերոսը հռչակաւոր երգիչ... Իվ Մոն – թանն է :

Այս մարդուն հռչակը տարածուած է *իլ ար* Ֆրանսէն դուրս : Լիբանանեան եր – կինքի տակ, ուշ գիշերներուն, յաճախ կ՚երգէինք իր հռչակապ «Այգաբացին»ը : Ո՞վ չի գիտեր, մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ (*Սէ Բ՚ա լ՚Օպը*) :

Կ՚ըսէին թէ արուեստագէտը համայնա – վար էր : Ինչ ալ այդպէս կը մտածէր : Դժբախտութիւնը այն ատեն սկսաւ, երբ «Իւմանիթէ»ի մեծ «ընկեր»ը նեղէց եր – կաթէ վարագոյրը, բայց այս անգամ ո՛չ թէ երեւակայութեամբ՝ այլ... շոգեկառ – քով :

Իվ Մոնթան վերադարձած է եւ ներ – կայիս կը հանգստանայ Սէն – Փոլ – տը – Վանսի մէջ, միաժամանակ պատրաս – տուելով իր նոր երգապտոյտին : Տեղա – կան թերթի մը թղթակիցը փորձած է տեսակցութիւն մը ունենալ, երբեմնի «պրոլետարական երգիչ»ին բերնէն լսելու համար.— *Արեւելեան կողմն աչխարհի ըրած ճամբորդութիւնս չատ բան սորվե – ցուց ինծի ... կեանքի մէջ, այն մարդը որ իմ գաղափարներուս հակառակը կը մտածէ, այլեւս բնականաբար իմ թշնա – միս չէ ...:*

Ինչպէս կը տեսնուի՝ «զգայացուց» նուրութիւն եւ թղթակիցը սկսած է հար – ցումներու ումբակոծութեան : Իվ Մոն – թան աւելի առաջ երթալով կ՚ըսէ թէ ինք ծառացած է գաղափարի մը համոզչու – թեան՝ ճի՛շդ... *ափերիթիֆի* մը պէս.— *Ես միչտ կը հաւատամ բարութեան եւ եղբայրութեան, բայց ո՛չ թէ մէկ ուղ – ղութեամբ :*

Հարկ չկայ խօսելու երգիչին անկեղ – ծուքեան մասին, քանի որ ան սիրելի էր արդէն այ թէ ձախ սրտերուն հաւասա – րապէս : Սրտերու մէջ տեղ գրաւելու մի – ակ գաղտնիքն ալ անկեղծութիւնն է, որ այլեւս ... գաղտնիք չէ : Իվ Մոնթան այս յայտարարութիւններով փառ չորոներ, քանի որ երգին փառքը ունի արդէն եւ պարզ յայտարարութիւն մը բաւական է, որ մարդիկ իրարու գլուխ պատեն ... եղբայրօրէն, երգահանդէսի տոմսակ մը ապահովելու համար : Այս *ֆայլը* առնելով մէկ բան գիտէ. համայ – նավարները «ներսում» պիտի չշնորհեն ի – րենց մինչեւ իսկ կրնան «տեմոնթեցիոզ» մարզանիւներ փորձել՝ իր երգահանդէս – ները ձախողութեան մատնելու յաւակ – նութեամբ. մինչեւ իսկ ետ կրնան պա – հանջել Իվ Մոնթանի ... տաղանդը, որ անշուշտ իրենք տուած էին :

Արուեստագէտը շա՛տ լաւ գիտէ այս բոլորը, քանի որ շատ լաւ կը ճանչնայ այլեւս տարիներո՛ւ իր «ընկեր»ներուն շնորհիւները :

Այսուհանդերձ, խղճմտանքի ձայնը խօ – սած էր իր մէջ, երբ հրաժեշտի իբրեւ վերջին (բայց ոչ եղբայրական) երգ կ՚ը – սէր.— *Վերջապէս հասկցայ, որ քաղա – քական դիրք պէտք չէ բռնեմ : Բացէ ի բաց կը յայտարարեմ՝ թէ այլեւս ո՛չ ոքի դրօչակիրը ըլլալ կ՚ուզեմ ...:*

Ոչ ոքի, բացի արուեստէն, երգէն՝ որ անկեղծութիւն կը պահանջէ :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ՆԱՍՐԻ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՄԻԱՑԵԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

ԻՍՐԱՑԻԼ՝ ՄՏԱՀՈԳ

Արաբական Միացեալ Պետութեան Նա – խագահ Նասր Դամասկոսի մէջ խորհըր – դակցութիւններ կ՚ունենայ՝ Սուրիացի – ներու հետ միասնաբար ճչդելու համար նոր կառավարութեան գործելակերպը :

Երկու գլխաւոր հարցեր կան Նասրի օ – րակարգին վրայ :

Նախ՝ հարկ էր ճչդել իր դիրքը՝ Մոս – կուայի հանդէպ, միաժամանակ պայքա – րելով ներքին համայնավարներու դէմ : Այս ուղղութեամբ նոր պետութեան որո – շումը ծանօթ չէ տակաւին :

Երկրորդ հարցն էր Միացեալ Թագա – ւորութիւնը, որուն դէմ ուղղակի դիրք ճչդեց Նասր : Ծանօթ է, որ Յորդանան – Իրաք միութեան յայտարարութենէն եաք Նասր նամակ մը ղրկած էր Ֆէյսալ Թա – գաւորին, չնորհաւորելով զայն այն «քայլին համար՝ որ կ՚առնուի դէպի ա – րաբական միութիւնը» : Այսուհանդերձ, Դչ. օր, հարիւր հազար հանդիսականնե – րու առջեւ կատաղի յարձակում գործեց Իրաքի վրայ, որ կը մասնակցի Պաղտա – տի Ուխտին :

Առաջին անդամն է որ Նասր դիրք կը բռնէ Միացեալ Թագաւորութեան դէմ, հարուածելով Իրաքը :

Իր կարգին Իրաքեւյորդանան դաշնակ – ցութիւնը կ՚աչխատի պաշտպանողական ծրագիր մը պատրաստել : Երկուչարթի Պաղտատի մէջ ժողով մը կը բացուի, նոր պետութեան աչխատանքի ուղին գծելու համար :

Միացեալ Թագաւորութեան գլխաւոր մտահոգութիւնն է ներկայիս Սէուտ ար – քայի պարագան. ամէն ճիգ ի գործ պի – տի դրուի, որպէս զի Արաբիա յարի Ա – մանի համաձայնագրին :

Իսրայէլ մեծապէս մտահոգուած է ա – րաբական միութեան զոյգ չարժումներով : Առջի օր յիսնեակ մը լրագրողներ ընդու – նելով Պէն Կուրիոն կարգ մը յայտարա – րութիւններ ըրաւ, հաստատելով այն պա – րագան՝ թէ իր կառավարութիւնը մտա – հոգուած է, որ Արաբները յարձակում մը գործեն : Վարչապետ Կուրիոն ըսաւ, թէ եթէ իրաքեան ուժերը փորձեն քալել Իս – րայէլի վրայ, կացութիւնը լուրջ բնոյթ կրնայ ստանալ. այդ պարագային՝ Իսրա – յէլ պիտի չարժի այնպէս, ինչպէս յար – մար կը նկատէ :

Հարցապնդուելով 1947ին ՄԱԿի պատ – րաստած սահմանագիծերուն մասին, Պէն Կուրիոն ըսաւ թէ այդ սահմանագիծը մեռած ու թաղուած կը նկատեն իրենք.— Մեռած, ինչպէս մեր տղաքը՝ որ ինկան Արաբներու կողմէ մեղի պարտադրուած այս պատերազմին մէջ :

Ինչպէս կը տեսնուի, Հրեաները լուրջ պատճառաբանութիւն մը չունին այս ուղ – ղութեամբ եւ հաստատ պիտեն, թէ Արաբ – ները պիտի չհրաժարին Պաղեստինէն :

× *Միացեալ Նահանգներէ վերջ Լիբա – նան եւ Արաբիա ճանչցան Արաբական Միացեալ Հանրապետութիւնը : Այս ձե – ւով 34 պետութիւններ ճանչցան Սուրիա – Եգիպտոս դաշնակցութիւնը :*

× *Սուտանի մէջ ժողովուրդը մեծ թի – ւով մասնակցեցաւ երեսփոխանական ընտրութեանց. այս պարագան ուշագրաւ է մանաւանդ՝ երբ նկատի առնենք Եգիպ – տոսի պահանջը : Քուէարկութիւնը եղած է լրջութեամբ եւ առանց միջադէպի, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ լաւ կազմակեր – պուած էր ան :*

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԴԷՊԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ԵՒՐՈՊԱ

ՖՐԱՆՍԱ
ՊԱՏՐԱՍՏ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ?

Շարունակելով «Դէպի Միացեալ Եւրոպա» ընդհանուր խորագիրը կրող յօդուածներու իր շարքը, եան Հասպրուճ, «Նիւ Եորք Հերըլտ»ի մէջ այս անգամ ալ կը ֆինէ Ֆրանսայի պարագան :

Ըստ Միացեալ Շուկայի համաձայնագրին, Ֆրանսա, մինչեւ 11 ամիս պէտք է սկսած ըլլայ հետզհետէ պակսեցնել ու ի վերջոյ ջնջել ներածման ապրանքներու վրայ դրած իր տուրքերը, զոր կը դանձէր ներքին խնայողական նպատակներով, ու նաեւ իր արդիւնաբերութիւնը պաշտպանելու համար մրցակից չուկաներու դէմ :

Մինչեւ այս տարուան վերջաւորութիւնը, ներածման ապրանքներու վրայ դրուած տուրքերը պէտք է դեղչուած ըլլան 10 առ հարիւր համեմատութեամբ : Նոյնքանով պակսեցուած պէտք է ըլլայ ապրանքներու ընդհանուր համեմատութիւնը պէտք է հասած ըլլայ առնուազն քսան առ հարիւր յաւելման : Եթէ տրուած ապրանքի մը ներածման արտօնութիւնը (Լիսանս տ'Էմփորթասիոն) ցարդ գերծ էր, մինչեւ այս տարուան վերջը հասած պէտք է ըլլայ ազգային արտադրութեան 3 առ հարիւրին :

Միացեալ Շուկայի համաձայնութիւնը կը նախատեսէ, որ մինչեւ քանի մը տարի, անդամ պետութիւնները իրենց ընդհանուր առեւտուրին 90 առ հարիւրը պէտք է ձերբազատած ըլլան ներածման արգելքներէ : Այսինքն՝ Լիսանս տ'Էմփորթասիոնի պէտք պիտի չմնայ այլեւս. ապրանքները ազատ կերպով պիտի արտածուին կամ ներածուին :

Մինչեւ անցեալ տարի (երբ ծայր տուաւ տնտեսական տագնապը) Ֆրանսա 82·5 առ հարիւր համեմատութեամբ արդէն իսկ վերցուցած էր ներածման վրայ դրուած արգելքները : Բայց անցեալ Ճունէնթէն այդ թիւը զերոյի իջեցնելու պարտաւորուեցաւ, այսինքն՝ ներածուած բոլոր ապրանքներու վրայ արգելք դրաւ : Այժմ խոստացած է մինչեւ եկող Ճունիս ամիսը վաթսուն առ հարիւր համեմատութեամբ վերցնել դրուած արգելքները, եւ հետեզհետէ բարձրացնել այդ թիւը յառաջիկայ տարիներուն ընթացքին :

Շատեր հարց կուտան, թէ Ֆրանսա, որ արդէն իսկ իր վճարելու կարողութեան սահմաններէն շատ աւելի ներածումներ կ'ընէ, ի՞նչպէս պիտի կարենայ բարձրացնել ներածումներու իր քանակը՝ առանց աւելի ու աւելի մխրճուելու պարտքերու մէջ : Բայց եւ այնպէս Միացեալ Շուկայի ամբողջ դաղափարը, որուն կապուած է անդամ վեց երկիրներու քաղաքական ու տնտեսական ապագան, կը պահանջէ որ Ֆրանսա այսպէս չարժի :

Այստեղ պէտք է չեշտել թէ Ֆրանսա չատ հարուստ երկիր մըն է : Ճեա – պատերազմեան տարիներուն, իր ճարտար – բարուեստական արդիւնաբերութիւնը մեծ յառաջդիմութիւններ արձանագրեց մինչ բոլոր երկիրներուն չափ, մէջն ըլլալով նաեւ Գերմանիան : Որոշ առեն մը, նոյնիսկ, իր պիւտճէն հաւասարակշռելու համար որեւէ լուրջ դժուարութիւն չունէր :

Այն ինչ որ տեղի ունեցաւ վերջին տարիներուն, մասամբ ժողովուրդին յանգիտութիւն է, մասամբ ալ՝ կառավարութեան : Ինչ կը վերաբերի ժողովուրդին, յանգիտութիւնը մակերեսային է. կարելի է բաղդատել հարուստ մարդու մը, որ պէտք է հրաժարի իր ղբօսանաւէն. եւ ոչ թէ աղքատ մարդու մը, որ պէտք է հրաժարի ան – հրաժեշտ տնտեսէն : Գալով կառավարութեան, իր սխալը այն եղաւ որ չափազանցեալ քանակով թղթադրամ տպեց : Այս սխալն ալ անդարմանելի չէ. անտեսական տագնապին վերջ կրնայ տալ իր տնտեսական քաղաքականութիւնը հիմնովին փոխելով : Իր պիւտճէն կրնայ հաւասարակշռել կա'մ աւելի բարձր տուրքեր դանձելով, եւ կա'մ ծախքերը զեղչելով : Կրնայ այնպէս մը ընել, որ բնակչութիւնը խնայողութեամբ ապրի ըլլա՛յ երկրէն ներս, ըլլա՛յ երկրէն դուրս :

Ներկայ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ այս բոլորը պիտի իրագործէ : Այս ուղղութեամբ, 12 կէտերէ բաղկացած հիմնական օրէնք մը պատրաստած է (լուա–fատրը), որուն չնորհիւ Ֆրանսա պիտի կարենայ չհաբեր կերպով մաս կազմել Եւրոպական Միացեալ Շուկային : Անկասկած, Ֆրանսական կարգ մը ապրանքներու գիները չափազանց բարձր են, բայց Միացեալ Շուկայի սահմանները մէկ օրէն միւսը պիտի չվերցուին. իր առջեւ նուազագոյնը 12 տարի ունի Ֆրանսան՝ գիներու անհաւասարութիւնները հարթելու համար : Ուրեմն, ամբողջ հարցը այն է, որ ներկայ ու յաջորդ կառավարութիւնները կարենան պահել իրենց լաւ խոստումները : Այս անհրաժեշտութեան ի նպաստ եղող պարագայ մը կայ, որը հետեւեալն է. միջազգային վերջին փոխառութիւնները կատարուեցան ոչ միայն Ֆրանսական կառավարութեան, այլ նաեւ Ազգային ժողովին մէջ մեծամասնութիւն կազմող խմբակցութեանց ղեկավարներուն համաձայնութեամբ : Հետեւաբար, այս փոխառութիւնները, որոնք պիտի նպաստեն Ֆրանսայի տնտեսական վերականգնումին, հիմնուած են տեսակ մը ազգային խոստումի վրայ :

Փոխառութիւնները մեծ մասամբ կատարուեցան Եւրոպական Միացեալ Շուկայի անդամ պետութիւններէն, որոնց բարոյական ու տնտեսական միացեալ ճնշումին տակ Ֆրանսա պարտաւոր է իր յանձնառութիւնները կատարելու :

Ֆրանսական Ազգային ժողովի անդամներուն համար (ի հարկէ բացի Համայնավարներէն ու Փուժատականներէն) պարզ է այժմ, որ լուա fատրի անյապաղ գործադրութիւնը միակ ելքն է Ֆրանսայի համար, այլապէս երկիրը կը մատնուի անգործութեան ու տնտեսական քաոսի :

Վերջերս Ֆելիքս Կայեառի կառավարութիւնը Ազգային ժողովին մէջ օրէնք մը քուէարկել տուաւ, ըստ որուն Ազգային ժողովը նիւթական որեւէ նոր յատկացում պիտի չորոշէ՝ առանց այդ յատկացումին փոխարէն պետական պիւտճէին մէջ համապատասխան մուտք մը արձանագրած ըլլալու : Այսպիսի օրէնքի մը քուէարկումը աներեւակայելի բան մըն էր քանի մը ամիս առաջ : Կարելի է հետեւցնել ուրեմն, որ երեսփոխանները հասկցած են կացութեան լրջութիւնը եւ որ քանի մը առնէն, Ֆրանսա բոլորովին պատրաստ պիտի ըլլայ Միացեալ Շուկայի պարտադրած յանձնառութիւնները լիովին կատարելու :

ՄԵԾԱՐԱՆՔ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

ՄՄԲ.— Յապաղումով կը հրատարակենք Պ. էտի Էմիրզեանի բացման խօսքը Կանտի հանդիսութեան առթիւ :

Պելժիա, պատմական երկիրն ու մտաւորական կեդրոնը՝ Եւրոպայի ծոցը, մասնաւոր հմայք մը ունեցած է միշտ աշխարհի մէջ ցրուած հայ մտաւորականութեան համար : Աւելի քան մէկ դարէ ի վեր հայ ուսանողները համալսարանական իրենց կրթութիւնը ստացած են այս երկրին հաստատութիւններուն մէջ :

Այս կապը աւելի զօրացաւ, երբ քանի մը տասնեակ տարիներ առաջ Պելժիոյ մէջ հիմնուեցան Պօղոս Նուպար Փաշայի Հիմնադրամը՝ Թոշակաւոր հայ ուսանողներու համար :

Ցիսուն տարի առաջ Կանտի Համալսարանը Քաղաքական եւ Տնտեսական իր բաժնին մէջ կ'ընդունէր երիտասարդ հայ ուսանող մը, Դանիէլ Վարուժան, որ պիտի դառնար իր ժողովուրդին մեծագոյն բանաստեղծներէն մէկը :

Պելժիոյ Հայ Ուսանողներու Միութիւնը պելժիական հողին վրայ բանաստեղծին ներկայութիւնը պարտաւոր էր յիշատակել : Իր տաղանդին բարգաւաճման մեծապէս նպաստած Համալսարանին մէջ յուշատախտակ մը դետեղելու գաղափարը ծնունդ առաւ աւելի քան տարի մը առաջ : Համալսարանի այն ատենուան տեսուչ փրոֆ. Ժիլիս անմիջապէս հաւանութիւն տուաւ, եւ անոր չնորհիւ գործը դրուեցաւ իր հունին մէջ :

Կը խնդրենք Պ. փոխ – վերատեսուչ, որ ընդունիք մեր խորին չնորհակալութիւնները :

Քաջալերուած այս հաւանութենէն, Հայ Ուսանողներու Միութիւնը, որուն նիւթական միջոցները չատ համեստ էին այդ չրջանին, մտածեց գետեղել փոքր յուշատախտակ մը՝ պարզապէս հայերէն եւ լատինական տառերով արձանագրութիւններով : Մրցապիրը փոխանցուեցաւ Փարիզ, հայ մշակոյթի կեդրոնը, որպէս դի համակիր բարեկամի մը աչխատանքին մէջ պատրաստուի :

Խանդավառուած այն իրողութենէն՝ որ վերջապէս արժանի յարգանք մը պիտի մատուցուէր այս մեծ բանաստեղծին, — չատ քիչ ծանօթ՝ օտարներուն, — հայ վեհանձն նուիրատուներ երեւան ելան, ինչ որ հետզհետէ փոխեց գործին ընթացքը : Եւ, փոխանակ պարզ տառերով փոքր յիչատակարանի մը, հարցը վերածուեցաւ Դանիէլ Վարուժանի դիմանկարը կրող յուչատախտակի մը, Ֆլամաներէն, Ֆրանսերէն եւ հայերէն արձանագրութիւններով : Արուեստի այգործը յանձնուեցաւ Ֆրանսացի քանդակագործ Ռոժէ Պարոնի, որուն կը պարտինք այն գլուխ գործոցը, որ ձեղի պիտի ներկայացուի քիչ վերջ :

Պելժիոյ Հայ Ուսանողներու Միութիւնը Նոյեմբեր 30ին կազմեց մասնաւոր կոմիտէ մը՝ այսօրուան հանդիսութիւնը պատրաստելու համար : Ոչ մէկ ճիգ խնայուեցաւ յիչատակի այս հանդիսութեան տալու համար չատուկ փայլ, որուն արժանի էր նահատակ մեծ բանաստեղծը :

Պիտի չծանրանամ բանաստեղծին անձին եւ գործին վրայ, որովհետեւ քիչ ետք ինձմէ չատ աւելի հեղինակաւոր անձեր պիտի խօսին այդ մասին : Կարմակերպիչ յանձնախումբին կողմէ չնորհակալութիւն կը յայտնեմ բոլոր անոնց՝ որ բարեհաճեցան գալ այստեղ մեծ նահատակին մասին խօսելու համար :

Ցուզումով կ'ողջունենք Դանիէլ Վարուժանի կինն ու եղբայրը, որոնք հեռաւոր վայրերէ եկան մասնակցելու համար այն յարգանքին զոր կը մատուցանենք բոլոր սրտերուն սիրելի այս մարդուն :

Հայ ժողովուրդին, Դանիէլ Վարուժանի ընտանիքին եւ կարմակերպիչ յանձնախումբին անունով, պատիւը ունիմ չնորհակալութիւն յայտնելու այն բոլոր անձնաւորութիւններուն՝ որոնք ընդունելով մեր հրաւէրը ներկայ եղան այս հանդիսութեան :

Պարոն վերատեսուչ,

Դանիէլ Վարուժանի յուչատախտակին բացման Կոմիտէն պատիւ ըրաւ ինձ որ հրապարակաւ ձեզ յայտնեմ իր չնորհակալութիւնը այն սերտ գործակցութեան համար, որ բերիք այսօրուան հանդիսութեան կազմակերպման մէջ : Մեր ամէն կոչին անմիջապէս նպաստաւոր պատասխան մը տուիք եւ չնորհիւ ձեր հոգածութեան՝ կարողացանք գլուխ հանել սկսած գործը :

Շնորհակալութիւն կը յայտնենք նաեւ ձեր բոլոր գործակիցներուն եւ մասնաւորաբար մատենադարանապետ Փրոֆ. Ըմ – թիւքի, որ իր անձնակազմին օժանդակութեամբ իր կատարեալ աջակցութիւնը բերաւ մեզի :

Մեր խորին չնորհակալութեան զգա –

— Պարոն կապիտան, ձեր փիէրօն վերջին մըն է, կամ առնուազն՝ սառնայարմը : Ձեմ գիտեր, ինչ միջոցաւ եւ ինչպէս ղօրանոց մտաւ, եւ տեսէք, գալով ձեր մօրեղբօր եւ իր ընտանիքին ...

Այդ վայրկեանին յաղթահատմ սեւ – մորթի մը դուրս եկաւ բոցերու ճարակ չափարի գործարանին ետեւէն : Սեւամորթը իր ուսին բեռցուցած էր ծերունի մը՝ որ ինքզինքը ազատելու ի զուր փորձեր կ'ընէր :

Ծերունին մօրեղբայրս էր, իսկ սեւամորթը՝ Փիէրօն ...

— Թչուառակա՛ն... գոռացի եւ սար – ճանակս ուղղեցի իրեն :

Սակայն ուրիշ սեւամորթի մը, տեսնելով Փիէրոյի սպառնացող վտանգը, կտրեց անոր առջեւը ճիշդ այն րոպէին երբ հարուածը մեկնած էր, ու ինկաւ գիտասպառ :

Փիէրօ ետ դարձաւ եւ ինծի թուեցաւ թէ իմ հասցէիս քանի մը բառեր արտասանեց եւ ապա կորսուեցաւ ամբոխին մէջ :

Պահ մը ետք, հսկայ չուն մը՝ որուն երախէն կախուած էր օրօրոց մը, հետեւեցաւ Փիէրոյին :

Այդ օրօրոցին մէջ պառկած էր մօրեղբօրս ամենափոքր երախան :

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(8 Շար.)

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Առաւօտեան ժամը 2ին, այլեւս չկրնալով համբերել, Թողուցի Աքիւլի չրջանը որուն վրայ կը հսկէին պահակները՝ տեղակալի մը հրամանատարութեամբ հեռացնելով քանի մը զինուորներ քայլերս ուղղեցի դէպի Քափ, հակառակ մօրեղբօրս եւ ամբողջ ընտանիքին աղաչանքներուն :

Երբեք պիտի չմոռնամ այն տեսարանը, որուն ականատես եղայ մօտենալով Քափի : Լիմպէի տիկնարանները լափլիզող բոցերը եւ Քանճր ծուխերը, հիմա բոլորովին խաղալիքը դարձած կիկլոպեան հովերուն, տարածուած էին ամբողջ քաղաքին վրայ, մռայլ լոյսով մը ողողելով անոր փողոցները :

Շաքարեղէններու հրկիզումէն յառաջացած բոցերը կ'արձակէին կայծերու ան – համար տարափ մը, որոնք կ'երթային ցրուիլ քաղաքին տուներուն տանիքներուն եւ մինչեւ նաւահանգիստը խարսխած նաւերուն վրայ :

Որքան տպաւորիչ նոյնքան եւ սոսկալեցուցիչ տեսարան մըն էր պարզուած չորս դին :

Քաղաքին բնակիչները, ժժդոյն եւ սոսկած, իրենց կեանքը վտանգի տակ կը դնէին կարենալ փրկելու համար այն փոքր ինչը որ պիտի մնար իրենց բովանդակ հարստութենէն, մինչ նաւահանգիստի նաւերը, նոյն մտավախութեամբ, կը վերցնէին իրենց խարիսխները եւ չտապով կը հեռանային դէպի բաց ծովը՝ ուր ջուրերուն վրայ այժմ տարածուած էր հրդեհին արիւնաներկ լոյսը ...

Ձորս կողմը տիրող աղմուկը, հեռուէն հասնող թնդանօթի եւ հրացանաձգութեան ձայները դիս բոլորովին չփոթած էին եւ չէի դիտեր ո՞ւր ուղղել քայլերս : Այդ պահուն հանդիպեցայ ձիաւորներու պետի մը որ իրը ուղեցոյց մեզ առաջնորդեց :

Շրջապատեցանք Քափի զանազան թաղամասերը, մեր ձեռքէն եկած օգնութիւնը ընծայեցինք դժբախտներուն եւ վերադարձանք Քափ առաւօտեան ժամը վեցին :

Ուզեցի վերարկուիս վրայ փռուիլ ու պահ մը հանգստանալ, երբ ձիաւոր մը, քրտնաթաթախ ու փոչոտ, հասաւ մեզ մօտ :

Ընդոստ ոտքի ցատկեցի, եւ քանի մը կղկղտուր բառերէն իսկոյն հասկցայ թէ ըմբոստութիւնը հիմա տարածուած էր նոյնպէս Աքիւլի մէջ, թէ սեւերը չրջապատած էին Քալիֆէի զօրանոցը՝ ուր ապաստանած էին Աքիւլի բնակիչները եւ պահակազօրքը :

Վայրկեան մը պէտք չէր կորսնցնել :

Անմիջապէս ձիեր ճարեցի այն զինուորներուս համար որոնք կ'ուղէին ինծի հետեւիլ, եւ առաջնորդուած միշտ նոյն ձիաւորէն, առաւօտեան ժամը 7ին հասանք ղօրանոցին մօտերը :

Մօրեղբօրս բնակարանները հրոյ ճարակ էին դարձած :

Սպիտակ դրօշակը տակաւին կը ծածանէր ղօրանոցին աչտարակին վրայ : Պահ մը եռք, չէնքը ամբողջութեամբ չրջապատեցաւ թանձր ծուխով մը եւ երբ փարատեցաւ այդ ծուխը՝ տեսանք որ ըսպիտակ դրօշակը փոխարինուած էր կարմիրով :

Ամէն բան վերջացած էր :

Արագացուցինք մեր քայլերը եւ քանի մը րոպէ ետք հասանք ղօրանոցին հրապարակը՝ որ կը ներկայացնէր արիւնաշաղախ կրկէսի մը պատկերը :

Հիմա որոշակի կը տեսնէինք սեւերը, որոնք թէեւ խոյս կուտային մեր մօտենալը տեսնելով, սակայն իրենց փախուստէն առաջ չէին մոռնար խողխողել սպիտակները եւ կրակի տալ անոնց տունն ու տեղը :

Առաջին անձը որուն պատահեցայ թատէն էր՝ վէրքերու տակ ծածկուած :

Ահագին բարմութեան եւ ահաւոր խառնիճաղանճին մէջ դիս ճանչցաւ եւ մօտենալով ըսաւ .

եւ լատինական տառերով արձանագրութիւններով : Մրցապիրը փոխանցուեցաւ Փարիզ, հայ մշակոյթի կեդրոնը, որպէս դի համակիր բարեկամի մը աչխատանքին մէջ պատրաստուի :

Խանդավառուած այն իրողութենէն՝ որ վերջապէս արժանի յարգանք մը պիտի մատուցուէր այս մեծ բանաստեղծին, — չատ քիչ ծանօթ՝ օտարներուն, — հայ վեհանձն նուիրատուներ երեւան ելան, ինչ որ հետզհետէ փոխեց գործին ընթացքը : Եւ, փոխանակ պարզ տառերով փոքր յիչատակարանի մը, հարցը վերածուեցաւ Դանիէլ Վարուժանի դիմանկարը կրող յուչատախտակի մը, Ֆլամաներէն, Ֆրանսերէն եւ հայերէն արձանագրութիւններով : Արուեստի այգործը յանձնուեցաւ Ֆրանսացի քանդակագործ Ռոժէ Պարոնի, որուն կը պարտինք այն գլուխ գործոցը, որ ձեղի պիտի ներկայացուի քիչ վերջ :

Պելժիոյ Հայ Ուսանողներու Միութիւնը Նոյեմբեր 30ին կազմեց մասնաւոր կոմիտէ մը՝ այսօրուան հանդիսութիւնը պատրաստելու համար : Ոչ մէկ ճիգ խնայուեցաւ յիչատակի այս հանդիսութեան տալու համար չատուկ փայլ, որուն արժանի էր նահատակ մեծ բանաստեղծը :

Պիտի չծանրանամ բանաստեղծին անձին եւ գործին վրայ, որովհետեւ քիչ ետք ինձմէ չատ աւելի հեղինակաւոր անձեր պիտի խօսին այդ մասին : Կարմակերպիչ յանձնախումբին կողմէ չնորհակալութիւն կը յայտնեմ բոլոր անոնց՝ որ բարեհաճեցան գալ այստեղ մեծ նահատակին մասին խօսելու համար :

Ցուզումով կ'ողջունենք Դանիէլ Վարուժանի կինն ու եղբայրը, որոնք հեռաւոր վայրերէ եկան մասնակցելու համար այն յարգանքին զոր կը մատուցանենք բոլոր սրտերուն սիրելի այս մարդուն :

Հայ ժողովուրդին, Դանիէլ Վարուժանի ընտանիքին եւ կարմակերպիչ յանձնախումբին անունով, պատիւը ունիմ չնորհակալութիւն յայտնելու այն բոլոր անձնաւորութիւններուն՝ որոնք ընդունելով մեր հրաւէրը ներկայ եղան այս հանդիսութեան :

Պարոն վերատեսուչ,

Դանիէլ Վարուժանի յուչատախտակին բացման Կոմիտէն պատիւ ըրաւ ինձ որ հրապարակաւ ձեզ յայտնեմ իր չնորհակալութիւնը այն սերտ գործակցութեան համար, որ բերիք այսօրուան հանդիսութեան կազմակերպման մէջ : Մեր ամէն կոչին անմիջապէս նպաստաւոր պատասխան մը տուիք եւ չնորհիւ ձեր հոգածութեան՝ կարողացանք գլուխ հանել սկսած գործը :

Շնորհակալութիւն կը յայտնենք նաեւ ձեր բոլոր գործակիցներուն եւ մասնաւորաբար մատենադարանապետ Փրոֆ. ըՄ – թիւքի, որ իր անձնակազմին օժանդակութեամբ իր կատարեալ աջակցութիւնը բերաւ մեզի :

Մեր խորին չնորհակալութեան զգա –

ԿՅԱՆՔ

ԳԼ.

ԲԱՀԱՆՋ ՊԱՏՃԱՌԸ

Ես չեմ ուզում, որ ինձ ուրիշները ճանաչեն, ես ուզում եմ ինքս ինձ ճանաչել։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար ապրել, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար մտածել, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար զգալ, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար ուրախանալ, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար տխրել, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար ծիծաղել, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար լաց լինել, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար ատել, ոչ թե ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար սիրել, ոչ թե ուրիշների համար։

Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար ապրել, ոչ թե ուրիշների համար։

Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար մեռնել, ոչ թե ուրիշների համար։

Ես ուզում եմ ինքս ինձ համար ապրել և

դանազան շրջաններու մէջ պատահած բախումներու ընթացքին : Պաշտօնական աղբիւրները կը հաղորդեն, թէ փետրը – ուար մէկէն ի վեր 1500 անապատայիններ (Ֆելլահա) սպաննուած են եւ 262 ուրիշներ զերի ինկած : Գրաւուած են 46 զընդացիրներ, 23 ծանր զէնքեր, տասը պատերազմական զէնքեր, 195 ինքնագործ ատրճանակներ, երեք հարիւր ռումբ, 200 ձեռնառումբ, 150·000 փամփուշտ :

Միւս կողմէ, Արտաքին նախարար Փինօ յայտնեց թէ ալժերիացի ապստամբները Եղիպտոսի մէջ պիտի պատրաստուին իրենց օդաչու: Այս ուղղութեամբ աւելի լայն ծանօթութիւններ ունի Ալժերիոյ նախարար Լաքոստ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՈՒԺԻ Հերթական խորհուրդը զեկոյցով մը յայտնեց, թէ Արեւմտեան իշխանութիւնները «Մեծ»երու հանդիպում մը պատրաստելու աշխատանքը յանձնած են Ատլանտեան Ուխտին :

ՔՈՒՊԱՑԻ մէջ ըմբոստները յարձակում գործեցին Ազգ. Դրամատան վրայ: Պաշտօնեաները բանտարկելով, հաւաքեցին բոլոր չէքերը եւ այրեցին: Ոստիկանութիւնը չկրցաւ գտնել ապստամբներուն հետքը· անոնք իրենց հետ դրամ չէին տարած :

ԱՒՍՏՐԻՈՑ մէջ օտար կառավարներու համար 1958 Ապրիլէն սկսեալ միջազգային արտօնագիրը պարտադիր պիտի չըլլայ :

ՄԻՍԻՍԻՓիի մէջ (Ամերիկա) ողողումները պատճառ դարձան ութ հոգիի մահուան· չիսուն վիրաւոր կայ: Թէքսասի եւ Օքլահոմայի մէջ ալ կատաղի փոթորիկը աւերներ գործեց :

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ճամբորդատար օդանաւ մը չախչախուեցաւ Մանչեսթրի մօտերը· 30 հոգի սպաննուեցաւ: 20 վիրաւորներ կան, որոնց վեց հատը՝ չատ ծանր :

ՋՕՐԱՎԱՐ ԿԱՄԼԷՆի առողջական վիճակը կասած է ծանրանալ: 86 տարեկան է եւ ամբողջ մը ի վեր կը խնամուի Վալտր- Կրասի մէջ :

ՍՐ ՋՐՋԻԼի առողջական վիճակը բարելաւուած է· կը թուի թէ Անգլոյ նախկին վարչապետը վտանգը անցուցած է :

ԱՐԺԱՆԹինի մէջ գործադուլները վերսկան: Կառավարութիւնը խիստ միջոցներու պիտի դիմէ :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ կառավարական ուժերը կը չարունակեն ոմբակոծել ապստամբներու կեդրոնները :

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ մէջ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ եղած են, կը յայտարարեն Վիէննայի մէջ: Բազմահազար նախկին կալուածատէրեր, պետական պաշտօնեաներ եւ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ արգելափակուած են :

ԹԵՀՐԱՆի կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հաղորդէ թէ երկրին մէջ օտարներու օժանդակութեամբ նոր դատարաններ մը եւեան ելած է· դատաւորները ձերբակալուած են :

ՅԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Համախորհ· Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի վարչութիւնը խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբ· Յովհ· Թէրզեանի մահուան առթիւ իր այրին եղբօր Հրանդի, քրոջ՝ այրի տիկին Անի· Տէր Մարտիրոսեանի եւ զաւակներուն, Սիմոն, Հայկուհի, Հայկ, Նաեւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն :

ԳԻՆԵԶՕՆ

Ի նպաստ Ժանթիյիի, Պիսէթրի, Փորթ տ'Իթալիի չրջանի հայկական դպրոցին :

Շաբաթ, 1 Մարտ, երեկոյեան ժամը 20·30էն մինչեւ կէս գիշեր, Ժանթիյի Նախկին Ռազմիկներու սրահին մէջ, 17 Րիւ Րէյմոն Լըֆէպիւր :

Կը հրաւիրուի՝ հասարակութիւնը վայելելու այս բացառիկ խնջոյքը, վերապրելով մեր հայրենի գիւղերու աւանդութիւնները :

Երգ, պար եւ անակնկալներ աչակերտութեան կողմէ :

Տաք եւ հաճելի մթնոլորտ :

Մուտքը 200 ֆրանք :

Հաղորդակց· Միջոց·— Փորթ Ժանթիյի, օթօպիւս 123, իջնել Սինեմա Կալիաի առջեւ:

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Վիէննի Մէջ

Փետրուարեան ապստամբութեան 37րդ տարեդարձը կը տօնուի, նախաձեռնութեամբ «Ազի» կոմիտէին, այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը երեքին: «Համօ – Օհանեանեան» սրահին մէջ, խնջոյքով մը: Սիրայօժար մասնակցութեամբ՝

Նոր Սերունդին եւ զանազան միութիւններու :

Կը խօսի ընկ· Ս· ՍԻՍԼԵԱՆ :

Մխերգներ, մեներգներ, արտասանութիւններ :

Մուտքը ազատ է :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Գասպասեան, Տէյիրմէնճեան եւ Վահնոյեան ընտանիքները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ ժամը 11ին հոգեհանդիստ պիտի կատարուի Պոմոնի Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին Տիկին Փեքրոն Գասպասեանի համար՝ մահուան քառասունքին առթիւ :

Կը հրաւիրուին հանդուցեալին յիշատակը յարդողները :

ԶԱՏԻԿ
Հ· Մ· Ը· Մ·

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Իսիի Եկեղեցիի Շինութեան Ցանճնախումբին կողմէ :

Հովանաւորութեամբ Կաթողիկոսական Պատուիրակ՝

ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊԻՍԿ· ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի

եւ Փարիզի Հայոց Եկեղեցիի Կրօն· Ընկերակցութեան վարչութեան :

Այս կիրակի ժամը 15ին, Իսիի Բաղաքապետարանի Սալ տէ Ֆէթին մէջ :

Կը ներկայացուին՝

«ՏԱՄՆԸԵՈԹ ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ »

Տրամ 3 արար

Un Mari sur mesure

Comédie en un acte en langue française

Սիրայօժար ղեկավարութեամբ՝ դերասան ԱՒԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի :

Ցանճնախումբը պիտի տայ իր գործունէութեան չորրորդ տեղեկատուութիւնը :

Տոմսերու գիները են՝ 300 եւ 200 ֆր· :

Ստանալու համար դիմել՝ Եկեղեցիի Շինութեան Ցանճնախումբի անդամներուն, ինչպէս նաեւ Իսի լէ Մուլինոյի հայ սրճարանատէրերուն, ներկայացման օրը՝ Սալ տէ Ֆէթի կիշէն, ժամը 14էն սկսեալ:

Հաղորդակց· միջոցները·— Մէթրօ՝ Մէռի տ'Իսի, Օթօպիւս՝ 123 եւ 190:

Ս· ՊՕՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ալֆորվիլի Ս· Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ բարեպաշտ հաւատացեալներուն թէ մեծ Պահքի կիրակի առաւօտները, Ս· պատարագէն անմիջապէս ետք կ'երգուին Արեւելագալի երգերը տեղւոյն Դպրաց Դասին եւ հրաւիրեալ դպիրներու կողմէ եւ այս առթիւ կը քարոզէ հոգեւոր հովիւը Տ· Պարգեւ քհնյ· Մկրտչեան :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պ· Համազասպ Գէորգեան կը փնտռէ իր զարմիկը՝ Յարութիւն Մինօչեան որ 1945 ին Մարսէյլ էր եւ կ'աշխատէր փոխադրութեան ընկերութեան մը մէջ, հասցէն էր 75 Փլաս տը լա Թօլիէթ: Մօտաւորապէս վաթսուն տարեկան: Տեղեկացնել՝ Հ· Գէորգեանի՝

SCHWEIDLGASSE 15-4, VIENNE - AUTRICHE

Կամ Ժորժ Քիւնէն, 5 րիւ տը Փարի, Թօրսի (Սէն եւ Մարն):

ՁՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
EXPERTISE GRATUITE
Ծախելու համար
ձեր փավիյօնը, վիլան,
յարկարաժինը կամ խանութը :
J. TORANIAN
18, AVENUE DE L'OPÉRA
OPE 73-21 OPE 19-45

ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԵՐԳԱՊՆԱԿՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔԸ ՄՕՏ ՕՐԷՆ

PATHÉMARCONI

MICROSILLON 33 TOURS 1/3

SÉRIE ARTISTIQUE

30 centimètres

1·— Կրօնական երգեր Տէր ողորմեա, Ո՛վ զարմանալի, Ուրախ լեր (Կոմիտաս վրդ·), նուագախումբով :
2·— Ինձ մի՛ խնդրիր (Յովհաննէս Թումանեան – Գրիգոր Սիւնի) :
3·— Եար նազանի (Համաստեղ – Ալան Յովհաննէս) :
4·— Արաքսի արտասուքը (Քամառ քաթիպա, ձայնագր· Հ· Թորոսեան), տաւիղով :
5·— Կ'աճապարեէ, տղաս (Վահան Թէքէեան – Համբ· Պէրպէրեան) :
6·— Խնձորի ծառի տակին (Ժողովրդ· բանաստեղծ·— Մեհրապեան) :
7·— Գեղջկուհին (Յ· Տատպղեան – Ա· Պարթեւեան) :
8·— Կարօտ Մարտիկին երգը (Գեղամ Սարեան – Աչոտ Սաթեան) :
9·— Խնջոյքի երգ, Հայաստանի կարմիր գինին (Աչոտ Գրաչի – Արամ Խաչատուրեան) :

Գեղարուեստական կողք, կտորներու վերլուծումով եւ թարգմանութեամբ :
Գինն՝ 2700 ֆրանք·— Ապսպրանքները կարելի է այժմէն ընել, դիմելով
ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆի, 221, Rue de Tolbiac, Paris 13· (առաւօտները) : Tél. : KEL. 34-24

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ը· արուեստներուն մէջ : թաղամասի բաղաքապետարանի շքեղ ինամուած դեղարուեստական բաժին :

Երգ, պար, արտասանութիւն, զուարճութիւն :

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

JACQUES MORINOTի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԷԶ

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 9, կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT

28 bis, Rue St, Dominique, Métro Invalides

Կազմակերպուած Փարիզի Շրջանի Արիներուն, Արեւոյշներուն եւ գայլիկներուն կողմէ

Ներկայացումներ, հայերէն եւ ֆրանսերէն, հայկական պարեր եւ երգեր, նուագախումբով: Սկաուտական տեսարաններ, խաղեր եւ զաւեշտներ : Արտասանութիւններ: Պիտի ցուցադրուին, Անգլոյ յիսնամեակի ձեմպօրէն տեսարաններ, մոգական լապտերով :

Մուտք 500 եւ 300 ֆրանք :

Պիւֆէ, ցուցադրութիւն :

Ֆաուոնիէններ որոնք հիւսելու մեքենայ ունենան տունը՝ ԺՕԺ 5 եւ 10: Դիմել՝

GIL, 25, Rue Dufour, Paris

ՀԱՑԱԾԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի երեկոյեան ժամը վեցին, Գեր· Յովհաննէս Վ· Փարթամեան պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Սէն Պրիւնոյի մատրան մէջ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՇԱԻԻԼ·— Կաթ· Խոհի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս երկուշաբթի, ժամը 21ին, դպրոցի սրահը: Կը խնդրուի բոլոր ընկերուհիները ներկայ գտնուիլ: Զեկուցում պատգամաւորուհիի, եւ ընթացիկ խնդիրներ :

ՄԱՐՍԷՅԼ·— Համախորհրդարդ· Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի վարչութեան ընդհ· անդամական ժողովը այս կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին· : Պար տիւ կլոպ : Բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է : Օրակարգ·— Պարահանդէսի կարգադրութիւն :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Բացառիկ պաշտամունք տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի (Մարտ 2) ժամը 10·45ին, Փարիզի Հայ Աւետարանական մատուռին մէջ, 8պիս, Րիւ տէ Թեռն : Պիտի խօսի՝ Վերապատուելի ՍԻՍԼԵԱՆ: Նիւթ՝ «Ի՞նչ ըրինք մեր նախնեաց ա – ւանդը» :

Կը մեներգէ Տիկին Ժիւլիէթ Սրապեան, ջութակի ընկերակցութեամբ:

Սիրով կը հրաւիրուին հայ հասարակութիւնը :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

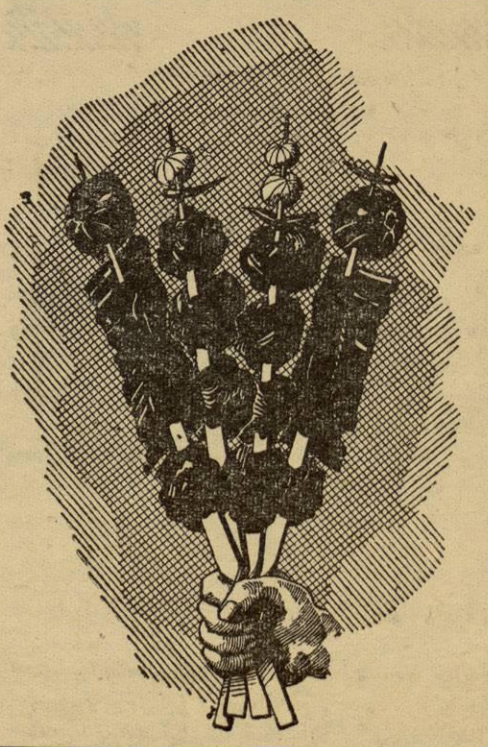
Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաչլիք», «քարսքի»

Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 2 ՄԱՐՏ DIMANCHE 2 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8133 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3934

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՅԱԳԷՏՆԵՐ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ

Յուսաբերի համաձայն, «ձուլման վտանգը, դէթ Սփիւռքի մէջ, գրեթէ կը դադրի վտանգ ըլլալէ, եթէ մխայն հայադէտներ պատրաստենք, կանգուն պահենք հայ լեզուն, զօրացնենք ու զարկա-ցնենք հայ մշակոյթը» (Յառաջ, 27 Փետրուար):

« Հայագէտներ պատրաստել»ը դիւրին գործ չէ, մանաւանդ Սփիւռքի մէջ :

« Հայագէտ» բառը չատ լայն իմաստ ունի եւ չատ քիչ մտաւորականներ միայն արժանի են այդ յորջորջումին :

«Հայագէտ ըլլալ» չի նշանակեր միայն հայերէն աչխարհաբար լեզուին քերականութիւնը սորվիլ եւ մեր մեծասքանչը անսխալ գրել :

Իսկական հայագէտը գրաբարը լայնօրէն ուսումնասիրելէ զատ, պէտք է հը-մուտ ըլլայ նաեւ մեր դասական գրականութեան բոլոր դանձերուն : Գիտնայ ոչ միայն Հայոց մատենագրութիւնը, այլ ազգային ու քաղաքական պատմութիւնը :

Հայագէտը նաեւ պէտք է ուսումնասիրէ յոյն եւ լատին դասական գրականութիւնը՝ տեսնելու համար անոնց ազդեցութիւնը հայկականին վրայ : Պէտք է ծանօթ ըլլայ նաեւ հնդեւրոպական գրականութեան, որպէսզի կարենայ տեսնել անոնց ազերը հայերէնի հետ եւ գտնել օտարներէ փոխառեալ բառերու արմատները :

Հրաչեայ Աճառեանի, Մանուկ Աբեղեանի, Ստեփան Մալխասեանցի, Յակոբ Մանանդեանի, Նիկողայոս Ադոնցի պէս իսկական հայագէտներ չատ չենք ունեցած : Եւ Սփիւռքի մեր ներկայ պայմաններուն մէջ յոյս ալ չկայ, որ այսուհետեւ պիտի ունենանք :

Հայ ուսանողները դժբախտաբար չեն ուղեր հետեւիլ հայագիտութեան, ապագայ չտեսնելով այդ ապերախտ ասպարէզին մէջ :

Այլապէս Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ չատ մեծ հնարաւորութիւններ կան իսկական հայագէտներ պատրաստելու, բարւոյ դիտական առումով :

Ժամանակին երբ արեւելքի մէջ կ'ապրէինք, անհուն զոհողութիւններ ստիպուած էինք ընել՝ մեր զաւակները եւրոպական համալսարաններ ղրկելու համար : Շատ քիչ բախտաւորներ միայն կը վայելէին այդ երջանկութիւնը :

Հայութիւնը այժմ տուն – տեղ եղած է արեւմուտքի ոստաններուն մէջ, ուր ամէն հնարաւորութիւն կայ կատարեալ Հայագէտներ պատրաստելու համար :

Սակայն ո՞ր հերոսն է, որ կը յանդգնի այդ ճիւղն ընտրելու իբրեւ ասպարէզ :

Ահա՛ հոս, Փարիզի մէջ, մեր աչքին առջեւն է Արեւելեան կենդանի Լեզուներու Ազգային Վարժարանը, ուր հայերէն լեզուն — գրաբար եւ աչխարհաբար — եւ հայկական մատենագրութիւնը հեղինակաւոր մասնագէտներու կողմէ կ'ուսուցանուին մեծն Նափոլէոնի օրերէն ի վեր :

Քանի՞ հայ ուսանողներ կը յաճախեն հոն՝ քիչ մը հայերէն սորվելու համար : Մի-ծաղելի է թիւը : Ձեռքի մատները բաւական են՝ համրելու համար երեք դասարաններու աչակերտները, մէկ մասը օտար :

Իրենց ծնողքին հաճելի ըլլալու կամ մայրենի լեզուն սորվելու հաճոյքը վայելելու համար չէ յաճախ, որ յիչեալ դպրոցը կ'երթան այդ սակաւաթիւ տղաքն ու աղջիկները, այլ պսակաւորի քննութեանց պատճառաւ : Հայերէնը ընդունած է իրբեւ երրորդ լեզու եւ անոր չնորհիւ ստացած նիչը կրնայ նպաստաւորել նուազագոյն միջնը :

Գոնէ այս հեռանկարէն հրապուրուած՝ աւելի մեծ թիւով աչակերտներ յաճախէին հոն : Թերեւս մեր լեզուի, մատենադրութեան ու պատմութեան դեղեցկութիւններէն յափչտակուած՝ անոնցմէ ոմանք փափաքէին աւելի խորացնել իրենց հմտութիւնը, հետեւելով յարակից աւելի բազմակողմանի դասընթացքներու :

Եթէ միջակ դասակարգի զաւակները «ապագայ» չեն տեսներ այդ ասպարէզին մէջ եւ կը խուսափին, բարեկեցիները կրնան ընդդրկել զայն աղդասիրաբար : կամ նպաստընկալ ուսանողներ նախապէս յանձնառութիւն կը ստանձնեն հայագի-տական ճիւղին հետեւելու, ապագային պաշտօնի կոչուելու երաչխաւորութեամբ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

12 ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐ ԱՐՏԱՔՍՈՒԵՑԱՆ

ՄԸՐՖԻ – ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՆՈՐ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Թունուզէն կը հաղորդեն թէ Մըրֆի նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պուրկի – պայի հետ : Ամերիկեան պատուիրակին կ'ընկերանային Միացեալ Նահանգներու դեսպանը եւ երկու այլ դիւանագէտներ :

Բապըրթ Մըրֆի ոչ մէկ յայտարարու-թիւն ըրաւ :

Թունուզի ձայնասփիւռին համաձայն օրակարգի գլխաւոր նիւթերը Ալժերիոյ հարցը եւ Ֆրանսական ուժերու հեռացումը եղած են : Թունուզի Նախագահը Մըրֆիի ուչադրութեան յանձնած է դարձեալ Ֆրանքեւթոնուհեան սահմանին վրայ արգիլեալ գօտի մը ստեղծելու պարագան : Ալջի օր ճառ մը խօսեցաւ, որուն մէջ զործածեց «մարդկութեան դէմ ո-ճիր» բացատրութիւնը : Այլեւս կասկածէ դուրս է, որ Պուրկիպա կ'ուղէ միջազգային հանրային կարծիքը զրաղեցնել Ալ-ժերիոյ հարցով : Տեղական մամուլը հարց կուտայ, թէ այս ձեւով անգլեւ-սաքսոն միջնորդները արդեօք պիտի չսոխպուի՞ն խնդիրը դնել միջազգային սեղանի վրայ :

Միւս կողմէ Ալժերիոյ Ազատագր. ճակատի պաչտօնաթերթը կը զրէ թէ ոչ մէկ պիջոմ պիտի ընեն եւ պիտի խորտակեն որեւէ չարժում, նոյնիսկ՝ միջազգային, երբ ան կոչուած է չղթայի մէջ առնել պիրենք :

Այնուամենայնիւ այս կացութեան մէջ Թունուզի՞ կառավարութեան որոչումով Պիզերթէն արտաքսուած 12 Ֆրանսացիներու պարագան մեծ յուզում ստեղծեց Թունուզի Ֆրանսական զաղութին եւ Փարիզի մէջ :

Ոստիկանութիւնը առջի օր, առաւօտեան ժամը 5 – 6ին հաւաքած է զանոնք եւ ա-ռանձնորդած օդակայան. թոյլ չէ տրուած որ պատրաստուին կամ պայուսակ մը առնեն իրենց հետ : Օդանաւը յատկապէս ստացած էր, մեկնումի սովորական իր ժամանակին վրայ մէկ ժամուան չապա-դում մը ունենալով : Անակնկալ այս արտաքսումէն եւրք, 12 Ֆրանսացիները Մարսէյլ հասնելով հեռագիրներ ղրկեցին Վարչապետ Կայեարի եւ Արտաքին Նա-խարար Փինոյի, խնդրելով որ իրենց ըն-տանիքները ապահովութեան տակ առ-նուին : Հեռագիրները կը բողոքէն նաեւ կառավարութեան՝ որ անկարող է իր քա-ղաքացիները պաչտպանել՝ Թունուզիմէջ :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

Ալժերիոյ մէջ՝ Ֆրանսացիք «Պ – 27» օ-դանաւ մը նչմարելով ստիպած էին որ իջնէ Պոն : Կարեւոր քանակութեամբ ռազ-

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԻՐԱՔԻ ՀԱԿԱՅԱՐԶԱԿՈՒՄԸ

Իրաքի Վարչապետ Մ.Բէժան ճայնաս – փիւռէն պատասխանելով Նասրի կողմէ Արաբական Միութեան Պաղտատի վրայ զործած յարձակումներուն, ըսաւ թէ չէ ճշդուած անոնց բնոյթը : Վարչապետը յիչեց Նասրի եւ այն ատենուան Սուրիոյ Վարչապետ Ասալիի չնորհաւորական նա-մակները՝ Ֆէյսալ Թագաւորին, Իրաքի եւ Յորդանանի միացեալ Թագաւորու-թեան յայտարարութեան առիթով :

Իր նամակին մէջ, ըսաւ վարչապետը, Նախագահ Նասր կը ճշդէր թէ Արաբներու հասարակաց թչնամին Իսրայէլն է.—Մեր պարտականութիւնն է, եղբայրացուց Մը-Բէժան, խոցացնել մեր չարքերը, նկատելով որ Նասրի ճառը նպաստաւոր անդրադար-ձումներ չունեցաւ :

Հակառակ անոր որ Իրաք ուղղակի դիրք բռնած է Նասրի դէմ, Գահիրէի ճայնասփիւռը կը հաղորդէ, թէ Իրաքի մէջ զոյգեր եղած են՝ ի նպաստ Նասրի : Յուցարարները պահանջած են որ Ֆէյսալ Թագաւորը յարի Արաբական Հանրապե-տութեան : Պաղտատի մէջ ոստիկանու-թիւնը միջամտելով զուցարարներէն 50 հոգի վիրաւորած է :

Հաղարաւոր Իրաքցիներ անգլիական դեսպանատան առջեւ հաւաքուելով աղա-ղակած են. «կեցցէ՛ Նասր» :

Միջին Արեւելքի մամուլի զործակալու-թեան համաձայն՝ ոստիկանութիւնը ուղ-ղակի կրակ բացած է զուցարարներուն վրայ :

Ոստիկանական ուժերը անբաւարար ըլ-լալով՝ օդնութեան հասած է նաեւ բա-նակը : Զինուորականներն ու ոստիկանու-թիւնը հսկողութեան տակ առած են մա-րզող երկիրը :

Պաղտատ այս միջադէպերուն մասին պաչտօնական ոչ մէկ տեղեկութիւն տը-ւած է ցարդ : Կրնայ ըլլալ նաեւ, որ Գա-հիրէի ճայնասփիւռը դէպքերը ներկայա-ցուցած է չափազանցեալ եղանակով :

Պէյրութէն հասած լուրերուն համա-ձայն Ամմանի մէջ ալ զաւադրութիւն մը երեւան եկած է, ուղղուած՝ Հիւսէյն Թագաւորի եւ յորդանանեան կառավա-րութեան դէմ :

Դաւադիրներուն մաս կը կազմէին Պա-ղեստինցիներ եւ մօտ 15 բարձրաստիճան պինուորականներ, որոնք կը պատրաս-տուէին փետրուար մէկին պինելով ապըս-տամբութեան ճեռնարկել՝ Նպակիւս չը-ջանի տեղական իչխանութեանց դէմ :

Դաւադրութիւնը ճիշդ ատենին դիմակա-զերծ ըլլալով ճախողութեան մատնուած է. իչխանութեան դէմ գործող բոլոր տարրերը ձերբակալուած են :

Միւս կողմէ, Եմէնի գահաժառանգ իչ-խանը Գահիրէ երթալով պաչտօնապէս յայտարարեց թէ իր երկիրը կ'ընդունի մաս կազմել Արաբական Միացեալ Հան-րապետութեան : Ահմէտ Թագաւոր իր նա-խարարներուն հետ ունեցած տասը օր-ուան խորհրդակցութենէ մը եաք լիա-զօրած է իչխան Պատրը, որ դաչնագիրը ստորագրէ : Այս համաձայնագիրով Եմէ-նի արտաքին քաղաքականութիւնը, տըն-տեսութիւնն ու պատերազմական նախա-րարութիւնը պիտի կապուի Արաբական Հանրապետութեան :

Ինչպէս ծանօթ է, Նասրի արաբական միասնականութեան կոչին առաջին ան-գամ պատասխանեց Եմէն : Փետրուար հինգին իչխան Պատր զացած էր Գահիրէ եւ իր պատուիրակութեան մէկ մասը այնտեղ ձգելէ վերջ վերադարձած օրը

ԱՐԱՋ

Մի աչխին՝ ծիծաղ,
Միւս աչխին՝ արցունք,
Մի շուրթին՝ կապանք,
Միւս շուրթին՝ հարցում,
Սարերի միջով,
Դարերի միջով
Զարերի միջով
Կ'երթայ Արազը,
Զառած մուրազը :

Մի ափին՝ ցերեկ,
Միւս ափին՝ գիշեր
Մի ափին՝ վարդեր,
Միւս ափին՝ փշեր,
Սարերի միջով,
Դարերի միջով,
Քարերի միջով,
Կ'երթայ Արազը,
Սրտում մուրազը ...

Նայում է տխուր
Նա Մասիս սարին,
Ու սիրտն է մխում,
Խփում է քարին,
Էն Մասիս սարին,
Էն զարիր եարին,
Ջիւնը կատարին,
Հողում իր գերի —
Օտարի ձեռին ...

Մի աչխին՝ յոյսը
Միւս աչխին՝ լոյսը
Սրտում՝ խոր վէրքը,
Շուրթերին՝ երգը
Սարերի միջով,
Դարերի միջով,
Զարերի միջով,
Կ'երթայ Արազը,
Առնի մուրազը :

×

ԻՆՔՆՈՒԽՐԻՆ

Զարդ ես՝ շողա՛
Վարդ ես՝ վառուի՛ր,
Սէր ես՝ դողա՛
Մի՛ սպառուիր :

Սիրտ ես՝ բոցի՛ր,
Մնաղ յաւէ՛տ
Նետ ես՝ խոցի՛ր
Ու տուր ցաւե՛ր :

ՎԱՀՐԱՄ ԱԼԱՋԱՆ

քով՝ վերջին ճշդումները ընելու համար : Այսօր պաչտօնապէս յարեցաւ Նասրի ղե-կավարած Պետութեան :

× Պահրէյնի Սուլթանին հօրեղբայրն ու խորհրդականը՝ Ալ – Խալիֆա, յայ-տարարեց թէ Սուլթանը ներկայիս Արա-բիա զացած է եւ Սէուտ Թագաւորին հետ կ'ուսումնասիրէ Պահրէյն – Քուէյթ – Արաբիա դաչնակցութիւն մը կազմելու հաւանականութիւն : Արաբական երրորդ պետութի՞ւն մը պիտի ծնի, հարց կու-տան կարդ մը չրջանակներ :

Կը թուի թէ իրաքեւյորդանանեան Մի-ացեալ Թագաւորութեան պատուիրակու-թիւնը ճախողած է իր առաքելութեան մէջ՝ Սէուտ Թագաւորի մօտ :

Սուրիա – Եգիպտոս Միացեալ Հանրա-պետութենէն եւ Յորդանան՝ Իրաք Միաց-եալ Թագաւորութենէն եաք, Պահրէյն Քուէյթի եւ Արաբիոյ մասնակցութեամբ նոր դաչնակցութիւն մը հիմնելու առա-ջարկը ըրաւ : Երրորդ Պետութեան ղեկա-վարը պիտի ըլլայ Սէուտ Թագաւորը, անչուչտ՝ եթէ ծրագիրը յաջողութիւն պտնէ :

ՔԱՆԴԵՆՔ ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊՆԵՐԸ

Ը·

Փոքրիկ մատեան մը, որ կը կոչուի Գործք Առաքելոց *կամ* Թուղթ առ Թէոփիլոս, *կը վկայէ թէ սկզբնաբար, այսինքն Հոգեգալստեան դէպքէն ետք, քրիստոնէական վարդապետութեան առանցքը կը կազմէր «Հոգին», — «լցան ամենեքեան Հոգւով Սրբով» (Բ· 4), «Հոգին Սուրբ եկն ի վերայ ներքինւոյն» (Ը· 39), «հանգեաւ Հոգին Սուրբ ի վերայ ամենեցուն» (Ժ· 44):*

Կը հետեւի թէ փիէօմաթիսմ մըն է առաջին քրիստոնէութիւնը:

Ինչո՞ւ, սակայն, քրիստոնեայ անունը· «Անուանել նախ յԱնտիոք զաշակերտսն քրիստոնեայս» (ԺԱ· 26):

Առաջին անգամ Ղուկասն է, որ, իր Գործք Առաքելոց մատենիկով, վկայութիւն կը բերէ թէ քրիստոնեայ կոչուած են Ճիսուսի հետեւորդները (իրենց բառով՝ հաւատացեալները, աւելի ճիշդ՝ անոնք որ յարեցան «ի նոր օրէնս»), Ան-ոքի մէջ:

Նպատակ չունիմ զբաղելու այն ուսումնասիրութիւններով, որոնք կը հաստատեն թէ անծանօթ ձեռքեր դրիչ խաղցուցած են Ղուկասի այդ գործին մէջ: Վկայութիւնը կ'առնեմ այն ձեւին մէջ, որ կ'առանդուի մեզի,— ոչ միայն հետաքրքրական ու թափանցիկ, այլ եւ հոգեբանական միջավայրին հարազատ:

Նախ՝ հաւատացեալները չեն, որ այդ անունը տուած են իրենք իրենց, այլ եղբայրակիցները, — անոնք որ հակառակորդ չեն, բայց համախոհ ալ չեն, կը հետաքրքրուին ու կը մօտենան, բայց չեն հրաժարիր իրենց վերապահութենէն կամ թերահաւատութենէն: Ահա թէ ինչո՛ւ քիչ մը հեգնանք կը դնեն ի բերանս բառերուն մէջ՝ երբ կը խօսին ի մասին «հաւատացելոց ի նոր օրէնս», փաստ է որ նախ «քաղցուալից» կոչեցին զանոնք Երուսաղէմի մէջ:

Անտիոքի մէջ, առաւելապէս հեղլենացած քաղաք, ուր մոլեռանդութեան մը ենթարկուած էր Հրէութիւնը, երբայրախօս Պետրոս եւ ընկերները չէին կրնար ըլլալ անոնք որ «քրիստոնեայ» մակդիրը տուին իրենք իրենց՝ հաւատացեալնե-րուն:

Բառը յունարէն է, թէեւ թեթեւ խաթարում մը կրած:

Երկրորդ, առաջին աթիւ կը կարծուի թէ Քրիստոս անունով վարդապետի մը աշակերտներն են, որ կը կազմեն հետեւորդներու խայտաճամուկ այդ բազմութիւնը՝ առնելով քրիստոնեայ որակական անունը, ինչպէս Արիոսի հետեւորդները՝ արիոսական անունը: Արդ, Քրիստոս անձնանուն չէ, նոյնիսկ այն ձեւով որ Սաւուղ, զարմով Եբրայեցի՝ ինչպէս կը պարծի, զարձած է Պօղոս: Պահ մը ընդունինք անձնանուն, Քրեստո՞ն է ճիշդը որ կուտայ էքքիէն բառը, թէ Քրիստոսը, որ կուտայ, քրիստոնեայ(*) բառը՝ իբր թէ հայկական հոլովէն առնուած:

Աւելի կարեւորը,— իմաստաբանական արժէքով՝ Քրիստոս կը նշանակէ օծեալ (յունարէն), բառ մը որ թարգմանութիւնն է եբրայերէն մեսիայ բառին: Բայց օծեալ չի նշանակեր օծեալ, այլ թագաւոր, անշուշտ հեթանոսական իմաստով:

Եւ վերջապէս Պօղոս, որ չատ կը սիրէ այս բառը կամ անունը, ոչ միայն չի հետաքրքրուիր օծումով, այլ եւ նոյնիսկ մկրտութեամբ, թլփատութեամբ եւ «հին օրէնքին» այլ նուիրական ծէսերով: Պօղոս պատեհապաշտ էր, — մկրտութիւն ալ կատարեց (Ա· Կոր· Ա· 14), թլփատութիւն ալ (Գործ, ԻԶ· 3), նոյնիսկ պահ մը ուրանալով թէ կը պայքարէր «հին օրէնքին», դէմ՝ ընդունելեաւ նազովրականութիւնը, (ըստ Մովսիսական աւանդութեանց՝ լուացուիլ, մաքրուիլ, մէկ խօսքով «սրբուիլ», դլուխը ամրողջովին ածիլել), ու մտաւ տաճար, բայց Հրեաները չհաւատացին իր անկեղծութեան, դուրս հանեցին զինք տաճարէն՝ փառաւոր ափոց մը կերցնելու համար դաւթին մէջ (ԻԱ· 31): Այսուհանդերձ Պօղոս արժէք չէր տար մկրտութեան (Ա· Կոր· Ա· 17), թլփատութեան, օծ-ման(**), ոչ ալ Մովսիսական այլ ծէսերու: Պօղոսի քրիստոնէական հանդանակը կը պարփակուի մէկ բառի մէջ,— հաւատք: Կը հաւատաս՝ մկրտուած ես, կը հաւատաս՝ թլփատուած ես, կը հաւատաս՝ օծուած ես, կը հաւատաս՝ քրիստոնեայ ես: Կը հաւատաս՝ Սուրբ Հոգին կ'իջնէ վրադ: Սուրբ Հոգին է, սակայն, որ կը նուիրագործէ հաւատացեալը, — « Հոգի արբաք» (Ա· Կոր· ԺԲ· 13) բառական է: Ուրեմն Պօղոսեան փրկագործութեամբ (սոթէրոլոժի), Սուրբ Հոգին է որ կը պարգեւէ քրիստոնէացումը: Այս բացատրութիւններէն ետքը՝ կը հարցնեմ ձեզի թէ ո՛ւր է օծման իմաստաբանական թելադրանքը քրիստոնեայ բառին ստուգաբանութեան մէջ:

Հեղնանքով տրուած որակում մը (քրիստոնեայ), նախ քրիստոնեայ մատեանի հեղինակը, ապա հաւատացեալները, եւ վերջապէս Պօղոս, որ չատ կը սիրէ այս բառը կամ անունը, ոչ միայն չի հետաքրքրուիր օծումով, այլ եւ նոյնիսկ մկրտութեամբ, թլփատութեամբ եւ «հին օրէնքին» այլ նուիրական ծէսերով: Պօղոս պատեհապաշտ էր, — մկրտութիւն ալ կատարեց (Ա· Կոր· Ա· 14), թլփատութիւն ալ (Գործ, ԻԶ· 3), նոյնիսկ պահ մը ուրանալով թէ կը պայքարէր «հին օրէնքին», դէմ՝ ընդունելեաւ նազովրականութիւնը, (ըստ Մովսիսական աւանդութեանց՝ լուացուիլ, մաքրուիլ, մէկ խօսքով «սրբուիլ», դլուխը ամրողջովին ածիլել), ու մտաւ տաճար, բայց Հրեաները չհաւատացին իր անկեղծութեան, դուրս հանեցին զինք տաճարէն՝ փառաւոր ափոց մը կերցնելու համար դաւթին մէջ (ԻԱ· 31): Այսուհանդերձ Պօղոս արժէք չէր տար մկրտութեան (Ա· Կոր· Ա· 17), թլփատութեան, օծ-ման(**), ոչ ալ Մովսիսական այլ ծէսերու: Պօղոսի քրիստոնէական հանդանակը կը պարփակուի մէկ բառի մէջ,— հաւատք: Կը հաւատաս՝ մկրտուած ես, կը հաւատաս՝ թլփատուած ես, կը հաւատաս՝ օծուած ես, կը հաւատաս՝ քրիստոնեայ ես: Կը հաւատաս՝ Սուրբ Հոգին կ'իջնէ վրադ: Սուրբ Հոգին է, սակայն, որ կը նուիրագործէ հաւատացեալը, — « Հոգի արբաք» (Ա· Կոր· ԺԲ· 13) բառական է: Ուրեմն Պօղոսեան փրկագործութեամբ (սոթէրոլոժի), Սուրբ Հոգին է որ կը պարգեւէ քրիստոնէացումը: Այս բացատրութիւններէն ետքը՝ կը հարցնեմ ձեզի թէ ո՛ւր է օծման իմաստաբանական թելադրանքը քրիստոնեայ բառին ստուգաբանութեան մէջ:

(*) Գ· Նարեկացի, Միւռոնին նուիրած իր աղօթքին մէջ (ԺԲ· եւ ԺԸ·), կը գործածէ «էրիստոսեան» բացատրութիւնը: Առաջինը Թորգոմ կը թարգմանէ «էրիստոնեայ», իսկ Գարեգին կը պահէ «էրիստոսեան», երկրորդը Թորգոմ եւ Գարեգին կը թարգմանեն «էրիստոնեայ»:

(**) Ըստ Գ· Նարեկացիի՝ առանց օծման «ոչ է գրիլ էրիստոսեան, եւ ոչ Նազովրեցի անուանիլ»)*Միւռոն*, ԺԸ·):

ՈՉ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՄ

Առաջին խնդիր ·— Կ· Սասունի « էջեր Տարօնցի գրողներէ» գլուխին մէջ հետեւեալ նախադասութիւնը մատնանշած էի · «ուշագրաւ գրուածքներու ստուար հատուածոյ մը ունինք մեր տրամադրութեան տակ, սակայն պատմագրքին մէջ տեղ չունինք: Ընտրած ենք այն գրուածքները, որոնք Տարօնի պատմութեան երանգ մը, ինքնայատուկ նկարագիր մը կը չեչտեն »:

512 էջին վրայ ծանօթութիւն մը կը մատնանշէինք, որուն համաձայն «Տարօնի ժողովրդական բանահիւսութեան գլուխը կը փակուի, դուրս թողլով հարիւրէ աւելի հատագրուած երգերը, առակները, եւայլն ստեղծագործութիւնները: «Պատմական նիւթերու կալուածը մեզի կը հարկադրէ , կը գրուէր, ընել այս սեղմումը»: Որուն համար ալ մեր դիտողութիւնը, «Անարդարանալի է այս պարագան, երբ «պատմական նիւթեր»ու կը գոհուին ժողովրդական բանահիւսութեան թանկագին ստեղծագործութիւնները » :

Այս դիտողութիւնը ըրած էինք, առանց նկատի առնելու թէ դուրս ձգուած նիւթերը կրնան ըլլալ նաեւ նոյնիսկ ամբողջական պատմուածքներ, որոնք կրնան ունենալ պատմական արժէք մը, ինչպէս Ս· Գրիգորիսի «Ծաղկեպսակ»ին մէջ ամբողջական պատմուածքներ կան, որոնք կրնան ունենալ պատմական արժէք մը, ինչպէս Ս· Գրիգորիսի «Ծաղկեպսակ»ին մէջ ամբողջական պատմուածքներ կան, որոնք կրնան ունենալ պատմական արժէք մը, ինչպէս Ս· Գրիգորիսի «Ծաղկեպսակ»ին մէջ

Կ· Սասունի «Պատմութիւն Տարօնի Աչխարհ»ի հատորին մասին «Ցառաջ»ի 1 Սեպտեմբեր 1957ի թիւին մէջ ընդարձակ յօդուած մը լոյս ընծայած էի, որուն մէջ մասնաւորաբար երկու կարեւոր խնդիրներ մատնանշած էի :

Քիչ մը ուշ, Կ· Սասունի կ'անդրադառնար գրութեանս (25 Փետր· 1958), առաջին իսկ պարբերութեան մէջ յայտնելով, թէ «Տարօնի պատմագրքի էութեան (հետ) թէեւ կապ չունին այդ հարցումները, սակայն լուսաբանութեան կը կարօտէին »:

Մեր համոզումն այն էր եւ է այսօր ալ, թէ տրուած երկու հարցումներն ալ խոթացէս կապ ունէին Տարօնի մշակոյթի պատմութեան հետ ընդհանրապէս եւ ոնոնց պէտք էր պատասխանէր որեւէ հեղինակ, որ իրեն յանձնուած լուրջ գործին պատասխանատուութեան զգացումն ունի, եւ պատասխանէր՝ առանց այլեւայլի :

Ընդհակառակն, Կ· Սասունի իր «քանի մը լուսաբանութիւններուն մէջ այնպիսի խնդիրներ կը չօշափէ, որոնց քննութիւնը» մեր միտքէն անցած չէ երբեք :

Նազիրներուն մօտ, յետոյ բառարաններուն ու համայնագիտարաններուն մէջ, սովորութիւն դարձաւ խնամութեան տալ յունարէն խրիսթոս (օծեալ) բառին հետ: Այս մասին անոնք կը յիշատակեն վկայութիւն մը եւս թէ եղերականները «ծեփած» (պատանալը) կը կոչէին առաջին քրիստոնեաները, անոր համար որ կ'օծուէին իւղով, դառնալու համար քրիստոնեայ, ինչպէս ուրիշներ՝ մկրտութեամբ կամ ձեռնադրութեամբ :

Կը համարձակիմ ըսել թէ ճիշդ չեն այս բացատրութիւնները :

Յունարէն խրիսթոս բառին արմատը, խրիօ, կը զարդանայ երկու ճիւղով·

1·— Օծել՝ լոդանքէ ետք, օծել՝ անուշահոտութեամբ, վերջապէս քսել նիւթ մը՝ թանձր կամ հեղուկ:

2·— Պատգամ արձակել, մարգարէութիւն ընել, խորհուրդ մը յայտնել :

Այս վերջին արմատական ճիւղը տուած է խրիսթէրիոն բառը, որ կը նշանակէ պատգամին վայրը, խրիսթէրիոս՝ ինչ որ կը վերաբերի մարգարէութեան (այս իմաստով գործածուած կը գտնենք Հերոդոտի գործին մէջ), խրիսմոս՝ պատգամ, պատգամ :

Եւ հիմա բառը փոխադրենք Պօղոսի վարդապետութեան պատմութեան մէջ :

Հոն, ուր գործածուած է քրիստոնեայ բառը առաջին անգամ, չարունակութեան մէջ՝ կը պատմուի թէ Ապարոս մարգարէութիւն մը կը կատարէ «Հոգիին զօրութեամբ»: Այլ տեղ մը (Ժ· 44), Սուրբ Հոգին կ'իջնէ եւ հաւատացեալները (քրիստոնեայ) կը սկսին «լեզուներ խօսիլ »:

Այլ տեղ մը (ԺԹ· 6), Պօղոս ձեռքը կը դնէ հաւատացեալներուն վրայ, որոնք կը սկսին «լեզուներ խօսիլ եւ մարգարէանալ» Հոգիին զօրութեամբ: Այսպէս է որ քրիստոնեայ կը դառնան :

Նման վկայութիւններ կրնամ բերել՝ որքան որ ուզէք :

Արդ, մէկ բան միայն կ'ապացուցանեն այս վկայութիւնները ·— Գոյութիւն ունէր եբրայական տէլֆիսմ մը: Դեղփեան պատգամախօսութեան այս քոյր եղանակը Հին Կտակարանին մէջ եւս երեւան կու գայ մերթ ընդ մերթ: Պօղոս զարգացուցած իր քրիստոնէութեամբ: Եւ երբ եղերականները քրիստոնեայ կոչեցին առաջին հաւատացեալները, որոնք անկապակից կից բաներ կը խօսէին «Սուրբ Հոգիին զօրութեամբ», մարգարէանալով, «լեզուներ խօսելով», այլ խօսքով՝ յափշտակութեան մատնուած (ան տէլիր), ուզեցին ըսել պատգամախօս, «լեզուներ խօսող», մարգարէացող = քրիստոնեայ :

Յաջորդով կը վերջացնեմ ուսումնասիրութեանս այս առաջին գլուխը, նոր ծանօթութիւններով մկրտութեան մասին, տալով սկզբնական քրիստոնէութեան հանդրակական պատկերը: Երկրորդ գլուխով պիտի ներկայացնեմ իշխանութեանց պայքարը, կրօնական եւ աչխարհական (եկեղեցի եւ պետութիւն): Երրորդ գլուխով՝ հայ եկեղեցիին յատկանիշները եւ սայթաքումները (հին ու նոր վէճերը) : Չորրորդ գլուխով՝ ծրագիր նոր հորիզոններ բանալու, քանդելով չինական պարիսպները:

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Այս տեսարանը բոլորովին դրդեց բարկութիւնս, ուղեցի ատրճանակս եւ կրակեցի, սակայն հարուածը վրիպեցաւ:

Հրդեհը կը չարունակէր իր աւերները, սակայն սեւամորթներուն թիւը կարծես հետզհետէ կը նուազէր : Որոշեցինք հեռանալ այդ վայրէն եւ մեկնիլ դէպի Քամ:

Հասնելով հոն, համելի անակնկալը ուներցայ զանելու մօրեղբօրս ընտանիքը : Ինձի պատմեցին որ իրենց կեանքը կը պարտէին երիտասարդ սեւամորթի մը որ յանձն առած էր իրենց ընկերանալ մինչեւ հոդ՝ վախուստի միջոցին: Կը պահէին միայն մօրեղբայրս եւ իր կրտսեր որդին: Կասկած չունէի թէ Փիէրօ զանոնք վար դրած էր իր վրէժխնդրութիւնը յագեցնելու համար :

Որովհետեւ ըմբոստական չարժումը հետզհետէ մեծ համեմատութիւններ կը առանար, հալճեպով ամրացուցինք Քալի քաղաքի դիրքը: Շրջակայքի բոլոր Սեւամորթները սկսած էին խլրտիլ առանց բացատրութեան: Իչխանաց – Դուռի ըմբոստներուն կը հրամայէր Պիասու , ինչպէս նաեւ Լիմպէի, Տոնտոնի եւ Աքիւլի Սեւամորթերուն: Մարիպարոնի հարթավայրին ըմբոստներուն վրայ ինքզինքը սպարապետ հռչակած էր Ժան – Ֆրան – առան: Լիմոնատի չրջանին հրամանատարութիւնը ստանձնած էր Պուքման , որ իր չուրջ հաւաքած էր արիւնկզակ ատրպակներ, եւ վերջապէս՝ Մոռն – Ռուժի չրջանի Սեւամորթները իրենց պետ նչանակած էին Պու – Ժարկալ մականուանեալ սեւամորթ մը :

Այս վերջնոյն նկարագիրը , ըստ ստացուած տեղեկութեանց, բոլորովին հակառակն էր ըմբոստական չարժումը ղեկավարող միւս պետերու նկարագրին :

Մինչ Պուքման եւ Պիասու իրենց ձեռքը ինկող սպիտակ գերիներուն համար կը հնարէին մահուան նորանոր ու բոլորովին բարբարոս ձեւեր, Պու – Ժարկալ ընդհակառակն, այդպիսիներուն կը հայթայթէր փախուստի միջոցներ որպէսզի հեռանային կղզիէն :

Նաւահանդստին մէջ խարխափած բազմաթիւ սպանական նաւեր այս դժնդակ կացութենէն օգտուելու միտումով կը կոդպտէին այն բոլոր խեղճերը, որոնք իրենց վերջին լուման կուտային կեանքերնին ազատելու համար: Պու – Ժարկալ այս հակամարդկային արարքը պատժելու համար բազմաթիւ նաւեր ծովուն լատակը ուղարկեց :

Երկու հարուստ հողատէրեր՝ ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ուրիշ աչքի ընկող անձեր որոնք Պուքմանի հրամանով ձողի մը կապուած եւ հրապարակային քանակոծութեան էին դատապարտուած , Պու – Ժարկալի հրամանով ազատ կացուցուեցան այդ պատիժէն :

Իր վեհանձնութիւնը փառաբանող տակաւին բազմաթիւ դէպքեր կը պատմուէին, որոնց մի առ մի թուումը չատ երկար պիտի ըլլար :

Գալով Փիէրոյին, իր մասին ոչ մէկ տեղեկութիւն ունէինք :

Գիտնալ հրամանին տակ կառուղ ըմբոստները սկսած էին վտանգաւոր դառնալ Քալի համար: Կառավարիչը վճռեց զանոնք քշել դէպի կղզիին խորերը :

Աքիւլի, Լիմպէի, Օնանամէնթի եւ Մարիպարոնի պահակախումբերը, միացած Քալի զինուորական վաչտերուն եւ հռչակաւոր Դեղին եւ Կարմիր զինուորականներուն կազմերուն, կը ներկայացնէին մեր դործօն բանակը: Ժամանակ ունէինք նաեւ Տոնտոնի պահակախումբը եւ կամաւորներու ջոկատ մը, որուն հրամանատարութիւնը ստանձնած էր Փոնսինյոն անունով առեւտրական մը :

Ընդհանուր հրամանատար – զօրավարը ուզեց նախ Պու Ժարկալը մէջտեղէն վերցընել, որուն ուժերուն հետզհետէ ծաւալումը կը մտահոգէր զինքը: Այս դործը դլուխ հանելու համար անիկա Պու–Ժարկալին դէմ ղրկեց Օնանանամէնթի պահակախումբը եւ Քալիէն վաչտ մը: Երկու օր ետք, այս ուժերը կատարեալ պարտութեամբ վերադարձան :

Պու – Ժարկալը զգեստնելու իր զաղափարին մէջ հաստատ, զօրավարը յամառեցաւ :

Պարտեալ բանակը նոր ուժերով օժտելով ղրկեց ըմբոստներուն վրայ, սակայն այս վերանորոգուած բանակն ալ առաջինին բախտին արժանացաւ :

Թատ, որ կը մասնակցէր այս երկրորդ արչաւախումբին, մեծ ատելութեամբ լեցուած էր Պու – Ժարկալին հանդէպ եւ կը կրկնէր չարունակ թէ իր վրէժը պիտի լուծէր անկէ :

Լուր հասաւ թէ Պու – Ժարկալ որոշած ըլլալով իր ուժերը միացնել Պիասուի ուժերուն, սկսած էր բարձրանալ դէպի լեռները :

Զօրավարը ուրախութենէն կը խայտար :

— Վերջապէ՛ս թակարդը լինան պոչէն ան : Այս անգամ մեր ձեռքէն չեն ազատիր :

Հետեւեալ օրը մեր բանակը կը զբաղեցնէր քիչ հեռաւորութեան մը վրայ :

Քանի կը մօտենայինք, ըմբոստները լքելով իրենց դիրքերը, կը հեռանային : Զօրավարը կը խորհէր յաղթանակը տարած ըլլալ :

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(9 Շար·)

ԿՅՆՔԸ

ԼՓ.

ՔԱՂԱՔԱՑՈՒ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՏԻՐԱՊԵՏԸ

— Ի՞նչ է պատահել ձեզ, որ այդպես տխուր եք նայում ինձ, ասես ես ձեզ երբեք չեմ ճանաչել, ասես ձեզ համար ես օտար մարդ եմ, որին առաջին անգամ եք տեսնում։ Ես ձեզ նույնն եմ, ինչ որ առաջ էի, ինչ որ միշտ կլինեմ։ Ես ձեզ սիրում եմ, ինչպես միշտ սիրել եմ, ինչպես միշտ կսիրեմ։ Ես ձեզ համար ոչ մի փոփոխություն չեմ եղել, ոչ մի փոփոխություն չեմ կարող լինել։ Ես ձեզ համար միշտ նույնն եմ լինելու, ինչ որ եղել եմ

մամթերք մը երեան ելած էր: Օդանաւը մեկնած էր Իսթայէլէն եւ կ'ուղղուէր դէպ ի Վենեզուելա: Ինտ քննութիւններէ վերջ արտօնուեցաւ որ ան չարունակէ իր ճամբան՝ դէպի Հարաւ. Ամերիկա: Փարիզի պաշտօնական չրջանակները կը յայտարարեն թէ այդ օդանաւը կապ չունէր Ալժերիոյ եւ Թունուզի հարցին հետ:

Կառավի կոխները կը չարունակուին բանակայիններու եւ ապստամբներու միջեւ, բազմաթիւ զոհերու պատճառ դառնալով: Սաքամոսի մօտերը տասը զինուորականներ սպաննուեցան եւ 67 ըմբոստներ: Սպաննուած անապատային – ներուն մէջ կը գտնուէին երկու անուանի զեկավարներ: Ալժերուայի մէջ ալ սպանուած է անուանի ըմբոստ մը:

«Լը Մոնտ» փետրուար մեկնէն ի վեր եղած կորուստներուն թիւը ճչդելով կը գրէ. 1957 փետրուարին՝ 203 զոհ բանակայիններէն 2727 սպանեալ՝ ապստամբ – ներէն: 1958 փետրուարին՝ 297 զոհ բանակէն, 3371 սպանեալ ըմբոստներէն եւ 577 գերի:

Օրանի չրջանին մէջ ապստամբները սպաննած են Եւրոպացի երեք հոդագործներ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ «Փոլիթիքա» թերթը կը պաշտպանէ հունգար փիլիսոփայ Ժորժ Լիւքացը, որ կը դատապարտուի փեչտայի կառավարութեան կողմէ՝ 1956ի ապստամբութեան մասնակցած ըլլալուն համար:

ԱԹԷՆՔԻ կառավարութեան երկու նախարարները հրաժարեցան: Վարչապետ Գարամանլիս դժուար կացութեան մատնուած է. կրնայ ըլլալ որ դահլիճը տապալի:

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ Ինքնիշխանը քանի դէմ 95 ձայնով վստահութիւն չնորհեց կառավարութեան:

ԱՐԺԱՆԹինի ընտրութիւններէն ետք Փերոնականները ալ կը հաստատեն թէ Ֆրոնտիզի իր յաղթանակը կը պարտի Փերոնի: Հաւանական չէ որ նախկին նախագահ Փերոն առ այժմ վերադառնայ իր երկիրը:

ԻՏԱԼԻՈՑ մէջ ուսանողները «անորոշ ժամանակով» գասադուլի ձեռնարկեցին՝ բողոքելու համար տնտեսական պայմաններու անբաւարարութեան եւ ազատ ապրելդի նուիրուելու համար՝ պետական պարտադրի քննութեան խստապահանջութեան դէմ:

ՍՈՒՏԱՆի ընտրութեանց՝ Խարթումի մէջ մասնակցեցաւ քուէարկողներու 90 առ հարիւրը: Երկրին մնացեալ չրջաններուն մէջ ժողովուրդին 75 – 90 առ հարիւր քուէ չնետեց:

ԱՆԳԼԻՈՑ Ինքնիշխանը վաւերացուց հրթիռներու արձակարաններու անդլեւ – ամերիկեան համաձայնութիւնը:

ԹԷՀՐԱՆի մէջ ձերբակալուեցաւ պարսկական բանակի նախկին հրամանատար զօրավար Վալիի Ղարանի, որ դիրք բռնած է իրեն չվերաբերող «ազգային» կարգ մը հարցերու մէջ:

ՀՈՒՆԳԱՐ պատուիրակութիւն մը՝ Քատարի զլխաւորութեամբ, Ռումանիոյ մէջ խորհրդակցութիւններ ունենալէ վերջ վերադարձաւ փեչտա:

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ եւ Համայնավար Չի – նաստան առեւտրական համաձայնութիւն մը կնքեցին, 1958ի մէջ ութ միլիառ ֆր – րանքի փոխանակութիւններ ընելու համար:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ խորհրդարանի մէջ Քրիստոնեայ Դեմոկրատներու եւ Արտաքին Նախարար Ֆոն Պրենթոնոյի միջեւ տարակարծութիւն մը ծագեցաւ. կը սպասուի որ վարչապետ Ատենաուըր երթայ եւ կողմերը հաշտեցնէ:

ԱՌ Ի ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՑԱՌԱՋի փետրուար 27ի եւ 28ի թիւերուն մէջ հրատարակուած նկարներուն քլիչէները մեզի տրամադրուած էին Հայ Նախկին Ռազմիկներու Միութեան կողմէ: Լուսանկարները քաչուած են Պ.Գրիգոր Ճօլօլեանի կողմէ. (Ֆօթօ Արաֆս, 31 Պուլվ. Ռասփայ, Փարիզ 7):

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՍԵՆԵԱԿ

Տրամադրելի սենեակ մը առանձին կնոջ մը համար, որ ընկերութիւն պիտի ընէ նաեւ տանտիրուհիին: Դիմել՝ Նորիկեան,
145, Rue des Meuniers, Bagneux

ՆՈՒԻՐ

Մարսէյլէն Տիկին Ղուկասեան երեք հազար Ֆր. կը նուիրէ Մշակոյթի տան Շաւարշ Միսաքեան սրահին, իր զաւկին դինուորութենէ ողջամբ վերադարձին առթիւ: Ստանալ «Ցառաջ»էն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Որբերու Օգն. Մարմինը (Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն) չնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Նուպար Ցովհաննէսեանէ տասը հազար Ֆր. իր տղուն ամուսնութեան առթիւ:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Սէն Ժերմէն (Մարսէյլ) Թաղ. Խորհուրդա խորին չնորհակալութեամբ ըստացած է փոխան ծաղկեպսակի՝ հետեւեալ նուէրները, ողբացեալ Աբշակ Արսլանեանի մահուան առթիւ:

Սարսան թաղամասի հայբենակիցները այս առթիւ թաղիս եկեղեցւոյ պայծառութեան համար կը նուիրեն երկու հազար Ֆրանք, իսկ Պ. Վռամ Ցարութիւնեան երկու հազար, Պ. Ցարութիւն Ղազարեան հազար, Պ. կարապետ Իմիտեան հինգ հարիւր Ֆր. ի նպաստ թաղիս եկեղեցւոյ: Պ. Համազասպ Թէփոյեան 500 եկեղեցւոյ:

Ողբ. Տիկ. Մկրտիչ Գրիգորեանի մահուան առթիւ Զիրչիեան եղբարք եկեղեցւոյ կը նուիրեն հինգ հարիւր իսկ տեղւոյս զպրոցին հինգ հարիւր Ֆր.:

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԹՇՑԱՍԵՂԱՆԸ

Հայ գրողները ընկերական հաւաքոյթ – թէյասեղան մը սարքած են Մարտ 15ի Շաբաթ կէս օրէ ետք, ժամը 5ին, Քաաէ, Աճէմեան ճաչարանին մէջ:

Գրական եւ հասարակական զրոյց եւ կարծիքի փոխանակութիւն՝ զեղարուեստական բաժինով մը:

Ծախքերու մասնակցութիւն՝ 200 Ֆր.:

Կը հրաւիրուին իր բոլոր անդամները եւ համակիրները:

ՍՈՐՊՈՆի ՄԵԾ ԱՄՓԻՏԱՓՐՈՆԸ
Կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,
ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ
Միջազգային Ֆոլքլորի փառատօն
Բարձր Հովանաւորութեամբ՝
ԺԱՆ ՍԱՐՈՑԻ
Նախագահութեամբ՝
ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐՈՑԻ
Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիումին:
Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 Ֆրանք:

ԿՈԶ

Տրապիզոն Նահանգի Հայր. Միութիւնը ձեռնարկած է չրջանին ազգային կեանքի պատմութիւնը պատրաստել՝ հրատարակելու նպատակով: (Տրապիզոն, Կիրասոն, Օրտու եւ այլ գաղաթներ):

Կը խնդրուի բոլոր հայբենակիցներէն, որ անյապաղ ուղարկեն իրենց յուշերը, յատկանչական դէպքերու նկարագրութիւնը եւ պատմական արժէք ներկայացնող լուսանկարներ հետեւեալ հասցէներուն.—

ՓԱՐԻԶ, Եր. Ցարութիւնեան՝
13, Rue d'Orsel, Paris 18e
ԱՄԵՐԻԿԱ. Ցովակիմ Ցովակիմեան՝
3418 Cooledge HWY, Royal Oak, Michigan, U.S.A.
ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ Եր. Ֆընտըղեան՝
116, Saraga, Téhéran, Iran

Ղրկուած բոլոր լուսանկարները պիտի վերադարձուին: Կը խնդրուի բոլոր հայ թերթերէն արտատպել:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԱՍՏԱՆի Հանրապետութեան քառասնամեակի առթիւ, մամուլի տակ է եւ Մայիսին, երկրորդ տպագրութեամբ լոյս կը տեսնէ Ս. Վրացեանի ՀԱՑԱՍՏԱՆի ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ հատորը, վերախմբագրուած եւ ամբողջացած հեղինակին կողմէ:

Հեղինակին հասցէն է.—

S. VRATZIAN
10, Rue Hussein Beyboum, Beyrouth - Liban

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին
կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ե· թաղամասի բաղաբապետարանի շրջիկ
սրահներուն մէջ: Ինամուած զեղարուեստական բաժին:

Երգ, պար, արտասանութիւն, զուարճ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

JACQUES MORINOTի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԷԶ

Ս. ՊՕՂՈՍ ՊԵՏՐՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ բարեպաշտ հաւատացեալներուն թէ մեծ պահքի կիրակի առաւօտները, Ս. պատարագէն անմիջապէս ետք կ'երդուին Արեւագալի երգերը տեղւոյն Դպրաց Դասին եւ հրաւիրեալ դպիրներու կողմէ եւ այս առթիւ կը քարոզէ հոգեւոր հովիւը Տ. Պարգեւ քհնյ. Մկրճեանեան:

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյն նորակազմ եկեղեցասիրաց Տիկնանց Միութիւնը պատիւ ունի հրաւիրելու մեր յարգելի ազգայիները յառաջիկայ Մարտ 8ի Շաբաթ իրիկուն եկեղեցւոյս խորհրդարանը, ուր ի յարգանս հիւրերուն պիտի տրուի պիտի բացատրուի Ս. եկեղեցւոյս անհրաժեշտ կարիքները, որուն գոհացումին կախում ունի մեր նորածիլ սերունդին հայապահպանումը, որպէս զի հետագային անոնք ալ լծուին ազգային իտէալի իրագործման, որն է պահել ազգին համրանքը:

ԴԻԻԱՆ
Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ
Եկեղեցասիրաց Տիկնանց
Նորակազմ Միութեան

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ

Կոչ թեկնածութեան եւ հրաւէր ընդհանուր ժողովի

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Ընկերակցութեան Բ. ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ, չաբաթ 8 մարտ 1958, ժամը 16ին: 32 բիս տը Թրէվիզ, արտակարգ ընդհանուր ժողովէն անմիջապէս յետոյ որ որոշուած է նոյն օրը ժամը 15ին:

Վարչութեան հինգ անդամներու հրաժարականը օրակարգի հարց ըլլալով (կանոնագրութեան թիւ հինգ յօդուածին համաձայն) ընկերակցութեան այն անդամները որոնք կը փափաքին թեկնածութիւնը ներկայացնել ամէնէն ուչը 15 փետրուարին, վարչութեան գրասենեակը, 32 բիս տը Թրէվիզ, թեկնածու կրնան ըլլալ միայն այն անդամները որոնք իրենց անդամավճարները կանոնաւորապէս վճարած են երեք տարիէ ի վեր.

Ներքին կանոնագրութեան թիւ 39 յօդուածին համաձայն՝ թեկնածութեան յայտարարութիւնը պէտք է յատակօրէն գրուած ըլլայ թեկնածուին իսկ ձեռքով եւ պարունակէ իր անունը, մականունը եւ հասցէն:

MORY et Cie

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆԹՈՒՐԻՍԹ – ՄՈՍԿՈՒԱյէն ստացած է մենաչնորհեալ իրաւասութիւնը ծրարներ ղրկելու Խորհրդային Միութիւն: Բոլոր տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, ստացողը ոչ մէկ վճարում ունի ընելիք: Ղրկողը լինք կը պատրաստէ ծրարը իր կողմէ զնուած եւ ընտրուած հաղուստներով եւ ապրանքներ:

Սքատար ծրար չենք պարտադրեր: Սակայն միայն նոր ապրանք կ'ընդունինք: Ներկայիս ծրարները աւելի արագ կը հասնին:
Բոլոր տեղեկութիւնները կը տրուին հեռաձայնով՝ N° R. 10-7 et 50-3

10, Rue St-Quentin, Service C, Paris 10
MÉTRO ET AUTOBUS : GARE DU NORD

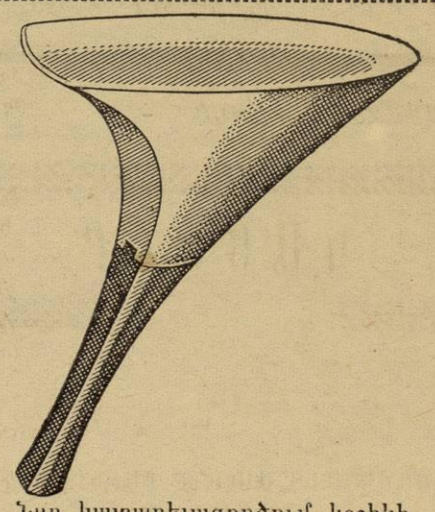
ՋԱՏԻԿ
Հ. Մ. Ը. Մ.

ՇՐԵՂ ՑԵՐԿՈՑԹ ՄԻԶԻՆԲի ԱՌԹԻԻ
Փոքրիկներու ներկայացում
փոքրիկներու համար
"LA REVUE DES JEUNES"
Կազմակերպուած Որբ. Օգն. Մարմնի կողմէ (Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն), Հինգշաբթի (Մարտ 13), ժամը 14·30էն 18·30, Փավիյեօն Տօֆինի մէջ:

Հ.Մ.Ը.Մ.
Կը խնդրուի Լիոն – Տէսինի եւ Վիէնի Հ. Մ. Ը. Մ.ականներէն իրենց հասցէն ղրկել ՄԱՐՍԷՑԼի Հ. Մ. Ը. Մ.ի հետեւեալ հասցէին՝

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ
Համա – Խարբերդ. Միութեան Մար – սէյլի չրջանի պարահանդէսը՝ Մարտ 15ին, Շաբաթ երեկոյ, Ալհամպրայի չքեղ սրահներուն մէջ, 340 Պուլ. Շավ, Մարսէյլ:

ORCHESTRE CLAUDE BESSET

Նար կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ
Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաթիէռ փլաստիքի եւ ալիւմիոնի միացումով չինել անբեկ (էնֆասապլը) եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ:
Դիմել՝
VANPLAST
(ՎԱՆԼԵԱՆ)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-06
Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 33-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
4
ՄԱՐՏ
MARDI
4 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8134 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3935

ՕՐՈՒԱՆ ՀՕՍՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ՍԱՐՍԱՓԻ ՏԱԿ

Մինչեւ Արեւելքի վերջին անցուդարձերը մեծապէս կը մտահոգեն Թուրքիան :

Անգարայի վերջին խորհրդաժողովը (27 30 Յունուար) ո՛չ մէկ նոր ապահովու – թիւն բերաւ իրեն : Ընդհակառակն Պաղ – տատի Ուխտը նոր հարուած մը եւս ըս – տացաւ՝ օրուան հրատապ հարցերուն շուրջ ուխտակիցներու տարակարծութեան պատճառաւ :

Թուրքիոյ համար կացութիւնը աւելի մտահոգիչ դարձաւ Փեթրուարի սկիզբը , երբ Եգիպտոս եւ Սուրիա միացան :

Թուրքերէն Թերթերն ու Անգարայի ձայնասփիւռը երկար ատենէ ի վեր իրենց յարձակումներուն Թիրախ դարձուցած էին Գահիրէ – Դամասկոս առանցքը : Սէլ – վին Լոյտ, Անգլիոյ արտաքին նախարա – րը՝ Անգարայի Խորհրդաժողովին մէջ խիստ ազդարարութիւն մը ուղղեց Մէն – անդրէսի՝ Թելադրելով վերջ տալ այդ վր – տանգաւոր խաղին :

Այժմ Արաբական Միացեալ Հանրապե – տութեան չնորհիւ ամրապնդուած է Սու – րիոյ դիրքը եւ Թրքական սպառնալիքներն ալ վերջ գտած :

Սեւ Ծովի ռուսական նաւահանգստնե – րէն եկող խորհրդային նաւերը երկու տարիէ ի վեր Թուրքերու սարսափահար ակնարկներուն տակ Վոսփորէն ու Տար – տանէլէն կ'անցնին՝ դէնք ու ռազմանիւթ փոխադրելով դէպի Լաթաքիա եւ Ալէք – սանդրիա :

1936ի Մոնթրէօյի դաշնագրով, բոլոր ազգերը խաղաղութեան ժամանակ իրենց առեւտրական եւ ռազմական նաւերով ի – րաւունք ունին անցնելու Նեղուցներէն : Թուրքերը իրենց պահապան այս վերջին – ներուն, չեն կրնար արգիլել անոնց անց – քը, ու անոր կատարելութեամբ ամէն օր ականատես կ'ըլլան խորհրդային նաւերու երթեւեկին :

Տնտեսական երկարատեւ տագնապը սը – նանկութեան դուռը հասցուցած է Թուր – քիան : Առօրեայ ապրուստի համար ա – մէնէն անհրաժեշտ նիւթերն անգամ կը պակսին տարիներէ ի վեր : Օտար երկիր – ներ վարկ չեն բանար այլեւս Թուրք ա – ռեւտրականներուն, որոնք ի վիճակի չեն վճարելու իրենց հին պարտքերը :

Մինչ երկիրը ա՛յնքան սարսափելի տագնապի մատնուած է, վարչապետ Մէնտէրէս «չինարար»ի տիտղոսին ար – ժանանալու մեծամտութեամբ՝ մէկ կող – մէ քարուքանդ կ'ընէ Պոլիսը, արդիական քաղաքի մը վերածելու համար օսմանեան աուլեթաններու նախկին մայրաքաղաքը : Միւս կողմէ ամէն օր ծրագիրներ կ'որո – ճայ նոր գործարաններ հիմնելու համար Անատոլուի մէջ :

Իր այս քաղաքականութիւնը աստիճան մը աւելի կը ծանրացնէ տնտեսական – ելմտական տագնապը : Թրքական դրամը կորսնցուցած է իր արժէքին հարիւրին ութսունը :

Մէնտէրէս յոյսը դրած էր Անգարայի խորհրդաժողովին վրայ, համոզելու հա – մար Ֆոսթըր Տըլլըսը, որ երեք հարիւր միլիոն տոլար տայ Թուրքիոյ : Այս յոյ – սերը յօդս ցնդեցան : Ամերիկա բացար – ձակապէս մերժեց նիւթապէս աջակցիլ Թուրքիոյ, որ տնտեսական անհաչիւ քա – ղաքականութեան մը կը հետեւի եւ չու – ղեր հակակշռի ենթարկել տալ իր ելմտա – ցոյցը :

Թուրքիա նոյնպէս յուսախար եղաւ Կիպրոսի հարցին մէջ : Կը յուսար, որ Սէլվին Լոյտ եւ Կիպրոսի կառավարիչը բնդ առաջ պիտի երթային կղզին երկու մասի բաժնելու Թրքական առաջարկին : Այս ծրագիրն ալ ջուրն ինկաւ : Անգլիա աւելի մեծ արժէք կուտայ — եւ իրա – ւամբ — Կիպրոսի յոյն բնակչութեան

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԺՈՂՈՎԸ

ՔԱՅԼ ՄԸ ՑԱՌԱՋ՝ ԴԷՊԻ «ՄԵԾ»ԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Կրեմլինի ղեկավարները յանկարծ փո – խեցին իրենց դիրքը՝ ի նպաստ «մեծ»ե – րու հանդիպումին :

Ինչպէս ծանօթ է, Արեւմուտքը կ'առա – ջարկէր Արտաքին նախարարաց ժողով մը դումարել՝ նախապատրաստական աշխա – տանքներու համար : Փարիզէն հրապարակ նետուած եւ Անգլիոյ եւ Միացեալ Նա – հանգներու հաւանութիւնը առացած այս տեսակէտը ցարդ կը բախէր Մոսկուայի ընդդիմութեան : Առջի՛ն դիւցազ, Ֆ. Մի – ութեան Արտաքին նախարար Կրոմիքօ ա – րեւմտեան իր պաշտօնակիցներուն հա – ղորդեց թէ իր կառավարութիւնը պատ – րաստ է ընդունելու Արեւմտեան կառա – վարութեանց առաջարկը.— «Մեծ»երու հանդիպումէն առաջ Արտաքին նախա – րարներու ժողով մը դումարել :

Այսուհանդերձ, Արեւմուտքի կողմէ ալ որոշ դիջումներ եղած են այս հարցին մէջ : Անգլիա, Ամերիկա եւ Ֆրանսա մա – ռնչալ Բուլգանինի ղրկած իրենց պատաս – խաններուն մէջ կը յայտնէին թէ Արտա – քին նախարարները պէտք է հաւաքուին՝ ամէն ինչ կարզին դնելու համար : Վերջին չարաթներուն այս «չատ պահանջկոտ» ա – ռաջարկը, Ֆրանսայի միջամտութեամբ նոր բնոյթ մը ստացաւ.— Արտաքին նախարարները պիտի հաւաքուին պարզա – պէս «Մեծ»երու հանդիպումին օրակար – գը պատրաստելու համար :

Այս տեսակէտը Վարչապետ Կայեատի կողմէ մանրամասնօրէն բացատրուած էր նաեւ ամերիկեան մեծ ամսագիրի մը՝ Նիուզ Էնտ Ուըրլտ Ռիփորթ : Կարճ լու – թենէ մը եաք, Մոսկուա իր հաւանու – թիւնը տուաւ : Տեղական մամուլը այս յաջողութիւնը կը վերագրէ Ֆրանսայի տարած դիւանագիտական աշխատանքնե – րուն :

Ուշադրաւ է նաեւ այն պարագան՝ որ Մոսկուայի հաւանութիւնը կը դուրգրի – պի միաժամանակ արեւմտեան տեսակէ – տին արձանագրած փոքր դիջումին հետ : Այսինքն, երկու կողմերն ալ միաժամա – նակ որոշ դիջումներ ըրին՝ «Մեծ»երու հանդիպումին յաջողութեան ի նպաստ :

Այս լուրը արձագանգ գտաւ երբ Ֆ. Միութեան Արտաքին նախարարը Մոս – կուայի ամերիկեան դեսպանին նամակ մը յանձնեց՝ «նախապատրաստական ժողովի մը համար» :

Բ՛. օր Ուոշինկթընի Խորհրդային դես – պան Մենշիքով տեսնուեցաւ Արտաքին նախարար Տըլլըսի եւ Նախագահ Այզընհաուըրի հետ : Շարաթ օր Փարիզի խոր – հրդային դեսպան Վինոկրատով տես – նուած էր արդէն Արտաքին նախարար Փինոյի հետ եւ կրոմիքոյի անձնական մէկ նամակը յանձնած անոր :

ՆՈՐ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հակառակ սկզբունքի երկողմանի համաձայնութեան նոր դժուարութիւններ

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

բաղձանքներուն քան Թուրք փոքրամաս – նութեան յաւակնութեանց :

Համարաբակական չարժումը մեծ վտանգ մը կը ներկայացնէ Թուրքիոյ համար : Հիւսիսի սպառնալիքին վրայ այժմ աւել – ցած է նաեւ հարաւինը :

Անցեալ ամառ կը յուսար դիւրին յաղ – թանակներ չահիլ : Այժմ որեւէ քայլ առ – նելէ առաջ տասն անգամ պէտք է մտածէ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՄԸՐՖԻ ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ԼԵՒՈՆ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ՄԱՀԱՓՈՐՁԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ

Կիրակի կէս գիշերէն վերջ, առտուան ժամը 1·30ին ամերիկեան պատուիրակ Մըրֆի վերադարձաւ Փարիզ, ուր քանի մը օր պիտի մնայ :

Ֆրանսայի եւ Թունուզի տարակարծու – թիւնը հարթելու անգլեամերիկեան բա – րեկամական միջամտութեան առաջին փուլը վերջացած կը համարուի : Թունու – զի մէջ Մըրֆի երկու անգամ տեսնուեցաւ Պուրկիպային հետ :

Թունուզցիներու համաձայն ամերիկ – եան պատուիրակը համոզուած է, թէ չատ դժուար պիտի ըլլար Ֆրանքեւթունուզեան թնճուկը լուծել՝ անդիտանալով Ալժերիոյ պատերազմը :

Տեղական մամուլը արձագանգ կը հան – դիսանայ այն լուրերուն, որոնց համա – ձայն Բապըրթ Մըրֆի Փարիզի մէջ պի – տի պարզէ Թունուզեան առաջարկները , որոնք ծանօթ են արդէն .—

1·— Մինչեւ Մարտ 20, Թունուզի բո – լոր չրջաններուն մէջ գտնուող Ֆրանսա – կան ուժերը պիտի պարպուին, բացի Պիզերթէն :

2·— Պիզերթի պարպումը՝ մինչեւ տարուան վերջը , մինչ այդ, վիճաբա – նութիւններ՝ ճշդելու համար Պիզերթի ապագան :

Ամերիկացիները կ'ուզեն որ Ֆրանսա մնայ Պիզերթի մէջ. Մըրֆի՝ պիտի աչ – խատի իրականացնել այս տեսակէտը : Այնպէս կը թուի, թէ դժուար պիտի չըլլայ այս ուղղութեամբ համաձայնու – թիւն մը գոյացնել :

Միւս կողմէ Թունուզի նախագահը նա – մակներ ղրկեց Պապին, Նախագահ Այզընհաուըրի, Էլիզապէթ Թագուհիին եւ պե – տական բազմաթիւ այլ անձերու՝ որպէս դի միջամտութիւն մը ընեն Ալժերիոյ պատերազմին վերջ տալու համար :

Թունուզի տեսչութեան չարաթաթերթ « Աքսիոն » հրատարակած էր Մըրֆիի դաշնի մէկ տեղեկագրին դիմաւոր կէ – տերը : Թերթին համաձայն, Մըրֆի Ա – տաքին նախարար Տըլլըսի ղրած է, թէ անգլիական Խորհրդարանը անկարելի կը համարէ Ալժերիոյ պատերազմը բաժնել Ֆրանքեւթունուզեան հարցը լուծելու օ – րակարգին : Անգլիացիներու համաձայն՝ Ֆրանսական կարծիքը տակաւին չէ հա – մունցած :

Մըրֆիի վերադրուած դաշնի տեղե – կագրին եղրակացութիւնը այն է, թէ Ուոշինկթըն պէտք է աշխատի վերջ տալ Ալժերիոյ պատերազմին, եթէ կ'ուզէ որ յարաբերութիւնները վերսկսին Փարիզի եւ Թունուզի միջեւ :

Միացեալ Նահանգները յայտնեցին թէ « Աքսիոն» չարաթաթերթին հրատարա – կած լուրերը անհիմն են :

Միւս կողմէ, Փարիզ վերադարձին՝ Բապըրթ Մըրֆի պաշտօնապէս հերքեց ի – րեն վերագրուած «Աքսիոն»ի յայտարա – րութիւնները :

× Թունուզի մէջ ծանր միջադէպեր պա – տահած էին առջի կիրակի՝ երբ Խակար Ֆոր այնտեղ գացած էր Զինաստանի մա – սին դասախօսութիւն մը տալու համար : Ոստիկանութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած էր յաջորդ դասախօսութեան հա – մար՝ որ պիտի տար Սէնի երեսփոխան Լեւոն Յովնանեան՝ աչխատավարձի, դի – նեռու եւ Ալժերիոյ հարցին մասին : Հիւս. Ափրիկէցիները սպառնալիքներ ը – րած էին. այսուհանդերձ ժողովը տեղի ունեցաւ բնական պայմաններու մէջ, չը – նորհիւ՝ ոստիկանական հսկողութեան : Դասախօսութենէ վերջ երբ Յովնանեան կառքի մը մէջ մտաւ մեկնելու համար, երկու ուրիչ ինքնաշարժեր, լոյսերը մա – րած, յանկարծ փորձեցին ճամբան խա – փանել : Յովնանեան եւ կառավարը ան – միջապէս վար իջնելով վերադարձան ժո – ղովասրահ : Յարձակում գործողները մուրճի հարուածներով կոտրած էին արդէն ինքնաշարժին յառաջամասը :

—o—

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Վարչապետ Գարաման – լիս իր կառավարութեան հրաժարականը ներկայացուց Փոլ Թագաւորին :

ՊՈՒՔՐԻԶԻ մէջ չրջան ընող զրոյցնե – րուն համաձայն, Քատարի դլխաւորու – թեամբ հունդար պատուիրակութիւնը Ռումանիոյ մէջ ուսումնասիրած է երկու երկիրներու միացման կարելիութիւննե – րը. կ'ըսուի՝ թէ վեց ամիսէն ծրագիրը պիտի իրականանայ :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ մամուլի «Թաս» գործա – կալութիւնը կը հաղորդէ թէ Ծայրագոյն Մոնկոլիոյ խորհրդային դեսպան Մոլո – թով անցեալ Ե՛. օր ճառ մը խօսեցաւ Ուլան – Պաթորի մէջ, ուր խօսք առին նաեւ մոնկոլ ղեկավարներ :

Օր ը Օրթե

Ի՞նչ ԸՍԵԼ ԱՅՍՊԻՍԻՆԵՐՈՒՆ

Երեսուն հինգ տարի առաջ երբ մեր «մնացորդաց»ը, ոտաբոպիկ ու տկլոր , Ֆրանսա կը դնէր ոտքը, տեղացին ծուռ կը նայէր այդ բազմութեան, զայն նկա – տելով կիսավայրենի գեղախումբի մը ա – ւելցուքը :

Չէր գիտեր ընդհանրապէս այս ժողո – վուրդին պատմութիւնը եւ մանաւանդ չէր կրնար հասկնալ անոր վերջին «Ոդիսա – կան»ը, հուրէն ու սուրէն ճողոպրած, որ հազիւ ազատ շունչ մը կը փաշէր եւ գը – լուխը դնելիք տեղ մը կը փնտռէր :

Անցան տարիները : Այդ բազմութիւննե – րը իրենց էրտիճմով տուն տեղ եղան , ծաղկեցան ու ծաղկեցուցին եւ ոչ միայն ստեղծեցին իրենց համար տանելի կեանք, այլ բարգաւաճ գաղութ մը դարձան ու վերջապէս *մարդու կարգ* անցան :

Հետզհետէ ցոյց տուին որ հին Հաղա – խակրթութեան մը սերմերը մեռած չեն ի – րենց մէջ եւ այսօր ալ, ճոյն իսկ օտար հողի վրայ, կրնան բարձր խօսիլ իրենց անցեալի մասին հպարտ ճակատով, ո – րովհետեւ իրենց ներկան իրաւունք կու տայ ամէն ասպարէզի մէջ հաւասարէ հաւասար նկատուիլ տեղացիին հետ :

Գիտութեամբ, արուեստով, ճարտարա – գործութեամբ ու առեւտրական ընդունա – կութեամբ փայլուն անուններ ունինք հր – րապարակին վրայ : Մեր բարոյական արժէքն ալ կասկածելի չէ, երբ հազիւ տարին մէկ երկու անուններու կը հան – դիպինք որպէս անոպայ տարր : Իսկ մեր պարտականութեան գիտակցութիւնը հան – դէպ այս որդեգիր հայրենիքին ամէն օր կը հաստատուի մեր կտրիճներուն արիւ – նով :

«Ինչո՞ւ այս խորհրդածութիւնները եւ հաստատումները մետասաներորդ ժա – մուն » ըսէք թերեւս :

Շեհանշահին միւս կողմը երբ դարձնենք կը տեսնենք որ *մերիններն են այս անգամ որ ծուռ կը նային Հայուն վրայ* : Անոնք են որ՝ անգիտակից իրենց ժողովուրդին արժէքին, կ'արհամարհեն զայն , նախ ծածկելով իրենց ազգութիւնը երբ տեղ մը կը հասնին եւ յետոյ տեղի անտեղի կը նախատեն զայն աւելորդ ելոյթներով : Վերջերս հեռատեսիլով տրուած Հայու մը թատերական գործին մէջ կը թելադրուէր «Զգուշանալ Հայերէն» բարեխտաբար նման արտայայտութիւն մը անմիջապէս իր հակազդեցութիւնը կ'ունենայ եւ բոլորը կը մտածեն արդար կերպով «իր ծագումը ուրացողը հարամ գաղէ է» :

ՆՈՃԻ

ՆՈՐ ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻՆ ԴԷՄ

Լ.

« Կարսի մէջ, — *կը յայտարարէ բոլշեւիկեան պատմաբան Բորեան*, — խոր – հուրդներու արեւելեան բաղաբականու – թեան ճանապարհին եւ ի շահ համաշ – խարհային խաղաղութեան, «ծախու դր – ուեցաւ » Հայաստանը»: («*Արմենիա*», Հ. Բ. էջ 164):

Բայց Կարսի մէջ չէր, որ «ծախու դըր – ուեցաւ» Հայաստանը: Բոլշեւիկները Հա – յաստանը վաճառած էին դեռ Հայաստանի տէր չեղած:

1921ին, *Հայաստանի խորհրդայնացու – մէն առաջ, կոմինդէրնի կողմէ Հայաս – տանի պետացիներուն եւ բանուորներուն ուղղուած կոչին մէջ, բոլշեւիկները մոռ – ցած էին իրենց բոլոր խոստումները: Հոն չի խօսուիր ոչ ինքնավար Հայաստանի, ոչ Հայերու ազատագրութեան եւ ոչ իսկ Հայերու ինքնորոշման մասին:*

Ինչպէ՞ս բացատրել այս մոռացումը՝ մեր երկրի համար բախտորոշ եւ ճակա – տագրական այդ օրերուն:

« Ասիկա կը բացատրուի ստեղծուած պատմական կացութեամբ եւ Կոմինդէրնի հետապնդած նպատակներով: Միւս կողմէ այս երեւոյթը նաեւ անով կը բացատըր – ուի,— կը վկայէ Բորեան,— որ պատ – մականօրէն այն որոշակի հասկացողու – թիւնը ստեղծուած էր, թէ խօսքհԱՅԱՍ – ՏԱՆԻ, ՀԱՅԵՐՈՒ ԱԶԱՏԱԳՐՄԱՆ ԵՒ ԻՆՔՆԱՎԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ մասին, այս կը նշանակէ՝ ԶԳՏԻԼ ԱՆԶԱՏԵԼ ԹՐՔԱ – ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒ – ԹԵՆԷՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՊԵ – ՏՈՒԹԻՒՆ ՍՏԵՂԾԵԼ »:

Խորհրդային Ռուսաստանի համար, ինչպէս կը պարզուի, կարեւոր էր որեւէ ձեւով չվհատցնել Թուրքիան, մանաւանդ՝ «այսպէս կոչուած» հայկական հարցի ա – ռիթով:

« Խորհրդային իշխանութեան արտաքին քաղաքականութեան համար Արեւելքի մէջ անհրաժեշտ էր այս, ԵՐԲ ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԳԻՏԵՆՔ, ՈՐ ԹՐՔԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՅ ԶԿԱՐ, ԻՍԿ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱ – ՅԵՐԸ ԿԱՊՐԷԻՆ «ՌՈՒՍԻՈՅ» ՄԷՋ ԵՒ ԿԱՊՈՒԱԾ ԷԻՆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒ – ԹԵԱՆ »: («*Արմենիա*» Հ. Բ. էջ 284, *քաղուած Վ. Նաւասարդեանի «Բոլշեւիզ – մը եւ Դաշնակցութիւնը» հատորէն. էջ* 62 – 63):

Սպառիչ եւ անհերքելի այս վկայութե – նէն ետք, դժուար չէ ըմբռնել Կարսի, ինչպէս եւ ուրիշ բոլոր զաղանի եւ յայտ – նի հայադաւ դաշնագրերու իմաստը:

Խորհրդային Ռուսաստանը, Թուրքիան իրեն կապելու համար պատրաստ էր ընդ – առաջելու ամէն զոհողութեան:

Թուրքիան իր կարգին պէտք ունէր Խ. Ռուսաստանին: Մանաւանդ պէտք էր որեւէ ձեւով զսպել Թուրքիան, մանաւանդ՝ «այսպէս կոչուած» հայկական հարցի ա – ռիթով:

Խորհրդային Ռուսաստանի համար, ինչպէս կը պարզուի, կարեւոր էր որեւէ ձեւով չվհատցնել Թուրքիան, մանաւանդ՝ «այսպէս կոչուած» հայկական հարցի ա – ռիթով:

« Խորհրդային իշխանութեան արտաքին քաղաքականութեան համար Արեւելքի մէջ անհրաժեշտ էր այս, ԵՐԲ ՄԱՆԱՒԱՆԴ ԳԻՏԵՆՔ, ՈՐ ԹՐՔԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՅ ԶԿԱՐ, ԻՍԿ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱ – ՅԵՐԸ ԿԱՊՐԷԻՆ «ՌՈՒՍԻՈՅ» ՄԷՋ ԵՒ ԿԱՊՈՒԱԾ ԷԻՆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԻՐԱԿԱՆՈՒ – ԹԵԱՆ »: («*Արմենիա*» Հ. Բ. էջ 284, *քաղուած Վ. Նաւասարդեանի «Բոլշեւիզ – մը եւ Դաշնակցութիւնը» հատորէն. էջ* 62 – 63):

Սպառիչ եւ անհերքելի այս վկայութե – նէն ետք, դժուար չէ ըմբռնել Կարսի, ինչպէս եւ ուրիշ բոլոր զաղանի եւ յայտ – նի հայադաւ դաշնագրերու իմաստը:

Խորհրդային Ռուսաստանը, Թուրքիան իրեն կապելու համար պատրաստ էր ընդ – առաջելու ամէն զոհողութեան:

*Թուրքիան իր կարգին պէտք ունէր Խ. Ռուսաստանին: Մանաւանդ պէտք էր որեւէ ձեւով զսպ

ԿՅԱՆՔԻՑ

Լ.

ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ ԵՒ ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒՀԻ Վ

Ընկերուհի իմ հին բարեկամ, ես քեզ կը գրեմ այս նամակը, որպէսզի դուն ինծի ըսես, թէ ինչպէս կրնամ ես ապրիլ առանց քեզ, ինչպէս կրնամ ես ապրիլ առանց ամէն օր քեզ տեսնելու, առանց քեզի հետ խօսելու, առանց քու ձայնդ լսելու, առանց քու ծիծաղդ լսելու, առանց քու ժպիտդ տեսնելու, առանց քու աչքերդ տեսնելու, առանց քու ամբողջ էութիւնդ զգալու։ Ես չեմ գիտեր, թէ ինչպէս կրնամ ես ապրիլ առանց քեզ, բայց գիտեմ, որ ապրելու եմ, որովհետեւ ուրիշ ելք չունիմ։ Ես ապրելու եմ, որովհետեւ ինծի համար ուրիշ ելք չկայ

կրնան ծագիլ՝ եթէ Խ. Միութիւնը չհրաժարի կրոմիքոյի նամակին մէջ յայտնուած այն կարծիքէն, որուն համաձայն Արտաքին նախարարներու ժողովն ու «Մեծ»երու հանդիպումը ոչ թէ չորս, այլ՝ 30 երկիրներու մասնակցութեամբ պէտք է ըլլայ :

Զոյգ ժողովներուն համար Խ. Միութիւնը կ'առաջարկէ որ մասնակցին Աւստրալիան Ուժախին անդամ 15 երկիրները, Վարշաւայի դաշինքին լինը երկիրները եւ վեց չէզոք երկիրներ, որոնք թուած էր արդէն մտնելու Բուլգանինին :— Հնդկաստան, Աֆղանիստան, Եգիպտոս, Եուկոսլաւիա, Շուէտ եւ Աւստրիա :

Ոչ մէկ հաւանականութիւն կայ՝ որ Ուաշինկթընի, Լոնտոն կամ Փարիզ ընդունին այս առաջարկը : Արեւմուտքի համաձայն՝ աւելի տրամաբանական պիտի ըլլար որ չորս երկիրներու Արտաքին Նախարարները պատրաստեն Արեւելք – Արեւմուտք հանդիպումին օրակարգերը : «Մեծ»երու ժողովին համար ալ չորս երկիրներ պէտք է հրաւիրուին :— Միացեալ Նահանգներ, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Խ. Միութիւն :

Երկրորդ մեծապոյն դժուարութիւնը կը համարուի Գերմանիոյ վերամիացման հարցը : Մոսկուա կ'առաջարկէ որ այս պարագան Արտաքին Նախարարներու պատրաստելիք օրակարգին մէջ տեղ չգտնէ. Գերմանիոյ վերամիացումը պէտք է իրականանայ Պոնի եւ Փանքովի կառավարութեանց ուղղակի բանակցութեամբ : Պէտք չէ մոռնալ, որ Նախագահ Այզընհաուըը մտահոգ է Բուլգանինի ղրկած նամակին մէջ օրակարգերու մէջ յիշած էր նաեւ գերմանական հարցը :

Առայժմ Ուաշինկթընի մէջ թերահաւատութիւն կը տիրէ այս ժողովին արդիւնքին նկատմամբ :

Լոնտոն՝ անմիջական պատասխան մը կ'ուզէ տալ :

Փարիզի շրջանակները ընդհանրապէս դոհ են : Այս ուղղութեամբ Արտաքին Նախարար Փինօ Մանիլա երթալէ առաջ յայտարարեց.— Ուրախ ենք այս որոշումին համար՝ որ մեզի թոյլ պիտի տայ պատրաստել «Մեծ»երու ժողովին օրակարգը :

Փինոյի համաձայն Արտաքին Նախարարներու ժողովը կրնայ դումարուիլ յառաջիկայ Մայիսին : Ցամենայն դէպս թերականին չուրջ Մանիլայի մէջ խորհրդակցութիւն մը պիտի ըլլայ Տըլըսի, Լոյտի եւ Փինոյի միջեւ :

—o—

450 ՄԵՌԵԱԼ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ

Շբ. օր Մարմարայի մէջ արկած մը պատահած է թրքական «Իսկիւտար» պօսանաւուն : Երբ նաւը Իզմիթէն ճամբայ կ'ելլէր մէջը 500 – 550 հոգի կար, որոնց մեծ մասը՝ երախաներ :

Ցանկարծական փոթորիկ մը պայթած է Պոլսէն յետոյ մղոն անդին : Տակաւին կարելի չէ ճշդել զոհերուն թիւը : Համաձայն էշօշիէթըտ Փրէսի, ցարդ 220 դիակ գտնուած է, մինչ ֆրանսական մամուլը 450 մեռեալ կը հաշուէ : Քառասուն հոգի միայն ազատուած է :

Նաւուն մէջ տեղ գրաւած էին մանուանդ Իզմիթի վարժարանին 250 աշակերտները, եւ բազմաթիւ ուրիշ անձեր, ընտանիքներ եւն. : Համաձայն ազատուողներէն մէկուն, նաւը երեք վայրկեան ընկղմած է սարսափի մատնելով բոլորը : Տակաւին յայտնի չէ սակայն թէ ինչ են այս արկածին պատճառները : Ձիւղ է որ «Իսկիւտարը» երեսուն տարուան նաւ էր բայց վերջերս նորոգուած էր : Ամբողջ Թուրքիա սուգի մէջ է :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓՐԱՆՈՑԻ եպիսկոպոսը 40·000 լիր տուգանքի դատապարտուեցաւ Ֆիլենցէի դատարանին կողմէ : Ինչպէս յանօթի է, այս կրօնաւորը «ապօրէն» հռչակած էր խաղացիկ զոյգ մը որ միայն քաղաքային պսակով ամուսնացած էր : (Տես «Յառաջ», Փետրուար 7) : Այս վճիռը մեծ յուզում պատճառած է կաթոլիկէ շրջանակներուն մէջ եւ Պոլոնեզի Արքեպիսկոպոսը, կարմինալ Լեոքաօ հրամայած է որ սուգ պահուի մինչեւ Վատիկանը իր չրջանին բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, որոնք սեւ քողով պիտի ծածկուին, եւ ամէն պիշեր մահազանգը պիտի ղօղանջէ :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկին Կ. Թէլլալեան Պ. Անարէ Քէօլեանի մահուան առթիւ՝ Ազգասէրը նամին կը նուիրեն երկու հազար ֆրանք : (Տառնալ «Յառաջ»էն) :

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 9, կէսօրէ վերջ
ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT
28 bis, Rue St, Dominique, Métro Invalides
Կազմակերպուած Փարիզի Շրջանի Արիւներուն, Արեւոյշներուն եւ գայլիկներուն կողմէ

Ներկայացումներ, հայերէն եւ ֆրանսերէն, հայկական պարեր եւ երգեր, նուագախումբով : Սկաուտական տեսարաններ, խաղեր եւ զաւեշտներ : Արտասանութիւններ : Պիտի ցուցադրուին, Անգլիոյ յիսնամեակի ձեմպօրիէն տեսարաններ, մոգական լապտերով :
Մուտք 500 եւ 300 ֆրանք :
Պիւֆէ, ցուցադրութիւն :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ Զորեքշաբթի, ժամը 21ին, Քատէի վերնայարկը :
Դասախօսն է Տօքթ. ԽՐԻՄԵԱՆ :
Նիւթն է՝ «Գ. Զոհրապի կեանքը, գրականութիւնը եւ գործը» :
Մուտքը ազատ է :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ. Յ. Դ. Շաւարշ Միսաքեան խումբի (Անթէռ – Պուա Քոլոմպ) բացման հանդէսը Մարտ 30ին :

ԿՈՉ

Տրապիզոն Նահանգի Հայր. Միութիւնը ձեռնարկած է չրջանին ազգային կեանքի պատմութիւնը պատրաստել՝ հրատարակելու նպատակով : (Տրապիզոն, Կիրասոն, Օրտու եւ այլ խաղաւիներ) :

Կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն, որ անյապաղ ուղարկեն իրենց յուշերը, յատկանշական դէպքերու նկարագրութիւնը եւ պատմական արժէք ներկայացնող լուսանկարներ հետեւեալ հասցէներուն.—

ՓԱՐԻԶ, Եր. Յարութիւնեան՝
13, Rue d'Orsel, Paris 18
ԱՄԵՐԻԿԱ. Յովակիմ Յովակիմեան՝
3418 Cooledge HWY, Royal Oak, Michigau, U.S.A.
ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ Եր. Ֆընտըղեան՝
116, Saraga, Téhéran, Iran

Ղրկուած բոլոր լուսանկարները պիտի վերադարձուին : Կը խնդրուի բոլոր հայ թերթերէն արտատպել :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյն նորակազմ Եկեղեցասիրաց Տիկնանց Միութիւնը պատիւ ունի հրաւիրելու մեր յարգելի ազգայիները յառաջիկայ Մարտ 8ի Շաբաթ իրիկուն Եկեղեցւոյս խորհրդարանը, ուր ի յարգանս հիւրերուն պիտի տրուի պինեաճոն մը պիտի բացատրուի Ս. Եկեղեցւոյս անհրաժեշտ կարիքները, որուն գոհացումէն կախում ունի մեր նորածիլ սերունդին հայապահպանումը, որպէս զի հետագային անոնք ալ լծուին ազգային խոհալի իրագործման, որն է պահել ազգին համբանքը :

Դիւման

Վարագայ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ
Եկեղեցասիրաց Տիկնանց
Նորակազմ Միութեան

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

Սկիզբը վերջին քանի մը օրերու ընթացքին բարձրանալէ ետք սկսած է հետզհետէ իջնել : Վերջին 48 ժամերու ընթացքին ջուրին մակերեսը տասը սանթիմեթր պակսեցաւ :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ
ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ

Նիսի մէջ հաւաքուած է 55·000 ֆրանք : Ստորեւ ցանկը.—

Հ. Յ. Դ. Նիսի Գէորգ Վաւուչ խումբ՝ 11·000 ֆր., Սուրէն Քարախանեան 10·000 ֆրանք, Ոմն (Քանէն) հինգ հազար, Հրանդ Ցարկինեանգուեան հինգ հազար, Տիկին Արսէն Տէրտէրեան (Քան), Գեղամ Յոսոպեան, Աւետիս Դաւիթեան 2000 ֆրանք, Վարուժան Զօտեան (Վենետիկ), Մխիթար Գեւորգեան, Ատալեան Առաքել, Ալէքսանեան Սուրէն, Ցարութիւն Գրիգորեան, Էմիւնեան Կասթօն, Ամասեան Հրայր, Սօլաքեան Մուրատ, Գարեգին Գէորգեան, Տիկին Նաւարեան, Արսլանեան Լեւոն, Պէրպէրեան Պարգեւ, Շիլեան Ցարութիւն, Ոմն, Գաբրիէլեան Շաքէ, Ցակոբ Կարապետեան, Ոմն, Տիւզեան Հազարական ֆրանք :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

—o—

ԱՆԻԼՒՌ.— Հ. Յ. Դ. Շ. Միսաքեան խումբին դասախօսական ժողովը այս Չորեքշաբթի, ժամը 21ին, 149պիս, Ավընիւ տ'Արժանթէօյ : Դասախօս՝ ընկ. Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ :

ՇՐԵՂ ՅԵՐԵԿՈՅԹ ՄԻՋԻՆԳԻ ԱՌԹԻԻ

—o—

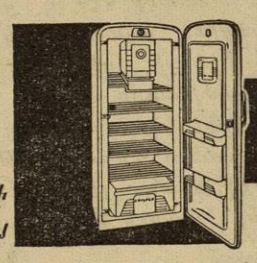
Փոխրիկներու ներկայացում
փոխրիկներու համար
"LA REVUE DES JEUNES"
Կազմակերպուած Որբ. Օգն. Մարմնի կողմէ (Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն), Հինգշաբթի (Մարտ 13), ժամը 14·30էն 18·30, Փավիյեօն Տօֆինի մէջ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին
Կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ե· Քաղամասի Բաղաբապետարանի շրջեղ սրահներուն մէջ : Ինամուած զեղարուեստական բաժին :
Երգ, պար, արտասանութիւն, զաւեշտ :

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ
ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
JACQUES MORINOT Ի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ
Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԴԶ

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ
ՊՈՍՓՈՐ
ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՒՔՈՒՄԸ
ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՑ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԶԱՓՈՎ ԳՈԼ (ֆալորի)
Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն
որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ
ՊՈՍՓՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ
2, Rue Louis Astoin - Marseille
Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

réfrigération ménagère et commerciale
Kelvinator
le froid c'est moi ! | 40 ans d'expérience
Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)
7, RUE PASTEUR
MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)
ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

BAINS DE VAPEUR
4bis, Rue de la Pierre-Levée. Paris-11e Tél.: OBE. 12-51
MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER
ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈՓԻՆ ԼՈԳԱՆԴԻ (SUDATION ET FUMIGATION)
Մասաժ, Օխսիժենօթերափի, ձեռքերու և ոտքերու խնամք (մանիւիւր–փետիքիւր)
Ֆուաֆիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին :
BAR - RESTAURANT
ԹԱՑ ՕՐԵՐ
ԿԻՆԵՐՈՒՆ
Ուրբաթ ժամը 11էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23
ՏՂԱՐՔՈՒՆ
Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Շաբաթ ժամը 9էն 23
Կիրակի ժամը 8էն 12
ՀԱՑԵՐԷՆ ԽՕՍՈՂ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ ՕՐԵՐԸ ՄԻԱՑՆ
Մուտք՝ 400 ֆր., երբ սրբիչ եւն. միասին բերուին : 500 ֆրանք երբ հաստատութիւնը հայթայթէ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
5
ՄԱՐՏ
MERCREDI
5 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8135 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3936

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ԼՈՒԾՈՒՄ

Մինչ մէկ կողմէ տենդոտ աշխատանքներ կը կատարուին դիւանագիտական պետնի վրայ՝ բանաւոր եւ պատուաւոր լուծում մը գտնելու համար հիւսիս – ափրիկեան վէճերուն, արիւնը կը շարունակէ հոսիլ Ալժերիոյ մէջ :

Զինուորական վարկերու յաւելման մասին վիճաբանութիւնները տեղի ունեցան խորհրդարանին մէջ: Առաջարկները եղան 80·000 նոր զինուորներ ղրկել Ալժերիա , մինչ որ դուռ պիտի բանայ նոր ծախքերու: Կառավարութիւնը կը հակառակի այս ծրագրին :

Ընկերվարական երեսփոխանները պահանջեցին , որ զինուորական ծառայութեան չրջանը դարձեալ երկու տարուան վերածուի : Իսկ զինուորական յաւելեալ ծախքերն ալ հոգացուին նոր տուրքերով, քանի որ ներկայ պայմաններուն մէջ անկարելի է կրճատումներ կատարել :

Ուրիշներ վախ յայտնեցին, որ մօտ ատենէն կարելի պիտի չըլլայ խաղաղութիւնը վերահաստատել Ալժերիոյ մէջ , մինչ անցեալ տարի կառավարութիւնը մեծ յոյսերով կ'օրօրէր ղիրենք: Անոնք որ այն առեն կասկածներ կը յայտնէին այս մասին, յոռետես եւ նահանջական կ'որակուէին :

Հնդկաչինի նախընթացը նկատի առնելով, երեսփոխանները կը թելադրեն որ կառավարութիւնը չուտով լուծում մը գտնէ Ալժերիոյ խնդրին: Մանաւանդ որ ժամանակը ի նպաստ Ֆրանսայի չի գործեր :

Ամերիկեան պատուիրակ Մըրֆիի առաքելութենէն չատ բան կը սպասուի : Ձիւղ է , որ անոր պաշտօն է լուծումի ճեւ մը գտնել Ֆրանքեւթունուզեան վէճին, առանց արծարծելու Ալժերիոյ հարցը, սակայն այս վերջինը իրրեւ աղրիւր ամէն չարեաց՝ անհրաժեշտօրէն կրնայ խնդրոյ առարկայ դառնալ :

Ալժերիոյ խաղաղեցման յապաղումը ծանր անդրադարձումներ կ'ունենայ ո՛չ միայն Թունուզի եւ Մարոքի նման սահմանակից երկիրներու մէջ, այլ մինչեւ Եգիպտոս, Սուրիա եւ Իրաք :

Արաբական Միացեալ Հանրապետութիւնն ու Իրաքեւյորդանանեան դաշնակցութիւնը մեծ յոյսեր ունէին Մարոքի եւ Թունուզի վրայ, որոնք չէմի երիտասարդ թագաւորները, որոնք չուզելով Սուրիոյ պէս իր մականին տակ մտնել՝ առանձին դաշնակցութիւն մը կազմեցին :

Սակայն երբ խնդիրը կը դառնայ Ալժերիոյ մասին, բոլորն ալ մոռնալով իրենց ներքին վէճերը՝ միացեալ ճակատ կազմած են :

Անոնք Ֆրանսան կը մեղադրեն նաեւ , որ բարեկամական յարաբերութիւններ կը մշակէ Իսրայէլի հետ :

Այս բոլորին հետեւանքը ա՛յն կ'ըլլայ , որ Ֆրանսա Միջին Արեւելքի մէջ կը տուժէ ո՛չ միայն քաղաքական ու քաղաքակրթական – մշակութային, այլ առեւտրական դեռնի վրայ: Թունդ ազգայնականներ կը քարոզեն «պոյքոթ»ի ենթարկել Ֆրանսական ապրանքները :

Հանրային կարծիքը բաւարար չափով լուսաբանուած է արդէն ալժերիական հարցին մասին:

Ու դանազան առաջարկներ կ'ըլլան պատուաւոր լուծումի մը համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԸՐՖԻ ԼՈՆՏՈՆ ԳՆԱՑ

ՇՓՈԹ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Միացեալ Նահանգներու պատուիրակ Բաղըրթ Մըրֆի Փարիզի մէջ հազիւ ժամանակ ունեցաւ վարչապետ Կայեառի հետ ճաշելու եւ միաժամանակ խորհրդակցելու՝ Լոնտոն մեկնելէ առաջ, ուր պիտի տեսնուէր Արտաքին Նախարար Լոյտի հետ :

Եթէ անակնկալներ չպատահին՝ Մըրֆի անմիջապէս պիտի վերադառնայ Ֆրանսա :

Օրլիի օդակայանին մէջ լրագրողներէն հարցապնդուելով , անգլեւամերիկեան բարեկամական միջամտութիւնը յաջողութեամբ աւարտելու կոչուած ներկայացուցիչը յայտարարեց , թէ ըստ երեւոյթին վերջին 48 ժամերու ընթացքին Փը – րանսական եւ Թունուզեան տեսակէտները իրարու մօտեցած էին :

Բաղմաթիւ առիթներով Մըրֆի հարցապնդուեցաւ լրագրողներէն, եւ սիրալիր ընդունելութիւն մը ցոյց տուաւ անոնց : Ամէն անգամ ալ յայտարարեց թէ ինք լաւատես է եւ «լաւ խօսակցութիւններ » ունեցած է Թունուզի եւ Փարիզի մէջ . այսուհանդերձ՝ կ'անդիտանար իր առաքելութեան տեւողութիւնը :

Ամերիկեան պատուիրակը, որ այսօր վերադարձած պիտի ըլլար Փարիզ, յայտնեց թէ կը փափաքէր իրեն հետ բերել անգլիացի իր պաշտօնակիցը՝ Պլիւմ , ո – րուն հետ պիտի խորհրդակցէր երկու առաւօտ :

Տեղական մամուլը հարց կուտայ թէ այս յայտարարութիւնները չե՞ն ապացուցաներ արդեօք թէ Մըրֆի չատ քիչ արդիւնք ձեռք ձգած է Թունուզի մէջ :

Այս ուղղութեամբ կատարեալ լռութիւն կը պահուի բոլոր շրջանակներու մէջ : Թէեւ, կ'ըսուի թէ Պուրկիպա Ֆրանսական ուժերը իր երկրէն պարպելու տեսակէտէն չէ հրաժարած, միաժամանակ աչքառեալ որ Ալժերիոյ հարցը դրուի մի – ջազգային սեղանի վրայ :

Պաշտօնական ոչ մէկ յայտարարութիւն կայ՝ ճշդելու համար Բաղըրթ Մըրֆիի առաքելութեան ձախողութիւնը կամ յաջողութիւնը: Կը կարծուի թէ ամերիկացի դիւանագէտը տակաւին բաւական պիտի ճամբորդէ Փարիզ – Թունուզ – Լոնտոն դիմին վրայ :

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Միջազգային մամուլը մօտէն կը հետեւի ֆրանքեւթունուզեան հարցով :

Նիւ Եորք Թայմզ·— *Մըրֆի եւ Անգլիոյ ներկայացուցիչը թերեւս կարենան Փը – րանսայի եւ Թունուզի միջեւ համաձայնութիւն գոյացնել՝ Թունուզի եւ Ալժերիոյ սահմանին հսկողութեան, Թունուզի մէջ Ֆրանսայի ունեցած իրաւունքներուն պահպանման եւ Սաքիէթի ռմբակոծման վնասուց հատուցումը կատարելու համար : Անդամ մը որ այս բոլորը իրականանայ՝ կրնայ ըլլալ նաեւ որ կարգ մը յաջողութիւններ արձանագրուի , Ալժերիոյ հարցը լուծելու համար ,— եւ այս վերջինը մեծապէս կը չահագրգռէ Միացեալ Նահանգները ու Ալանտեան Ուխտի միւս անդամները :*

Լոնտոնի «Թայմզ»ը կը գրէ թէ Ալժերիոյ հարցը այնքան հակասական նկարագիր ունի, որ ոչ մէկ լուծում կարելի է նախատեսել· ո՛չ մէկ լուծում գոհացուցիչ պիտի ըլլայ: Ազգայնականներու եւ Ֆրանսացիներու միջեւ, կ'աւելցնէ Թերթը, կը գտնուի մահմետական զանգուածը, որ յոգնած է այլեւս ապստամբներու դրած պարտադրանքներէն եւ Փը – րանսացիներու թափած ճիգերէն :

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԱՌԱՋԱՐԿԷ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ՝ ԱՊՐԻԼԻՆ

ՄԵԾԱԴՈՑՆ ԴԻՒՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Խորհրդային մամուլի «Թաս» գործակալութիւնը հանրութեան սեփականութիւնը դարձուց Կրոմիքոյի զրած նամակը՝ Քրիսթիան Փինոյի : Ֆ· Միւթեան Արտաքին նախարարը այս նամակով կ'առաջարկէ որ Արտաքին նախարարները յառաջիկայ Ապրիլին հաւաքուին Փրնեւ , «Մեծ»երու հանդիպումին նախապատրաստական աշխատանքները տանելու համար :

« Մեծ »երու ժողովը Ցունիսին :

Մոսկուա կ'առաջարկէ որ այս ժողովին մէջ ուսումնասիրուին միայն այն հարցերը՝ որոնց չուրջ համաձայնութիւն գոյացնելու կարելիութիւններ կան :

Այս ուղղութեամբ Կրոմիքօ կ'առաջարկէ երկու հարցեր .

1·— Կեդրոնական Եւրոպայի մէջ զինաթափ գօտի մը ստեղծել :

2·— Հիւլէական փորձերը դադրեցնել:

Ֆ· Միւթեան Արտաքին նախարարը դէմ է Քրիսթիան Փինոյի առաջարկին՝ քննելու Գերմանիոյ հարցը :

Դժուարագոյն խնդիրը ա՛յս է :

Անկախ ասկէ Կրոմիքօ կը խօսի նաեւ Ֆրանքեւխորհրդային յարաբերութեանց մասին :

Ուշինկթընի մէջ Նախագահ Այզընհաուըր եւ Արտաքին նախարար Տըլլըս Խորհրդակցեցան խորհրդային դեսպան Մենշիքովի հետ: Տեսակցութեան մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին: Ա – մերիկացիք լրենց կարծիքը յայտնելէ առաջ կ'ուզեն չօշափել նաեւ դաշնակիցներու տեսակէտը :

Խորհրդային դեղսպան Մենշիքով Այզընհաուըրի եւ Տըլլըսի հետ խօսակցելէ վերջ յայտարարեց , թէ ներկայիս առնուած իւրաքանչիւր քայլ՝ ղիրենք կը մօտեցնէ «Մեծ»երու ժողովին .— Այզընհաուըր անկեղծ եւ բացսիրտ մարդ մըն է , աւելցուց Մենշիքով, ասոնք առաւելութիւնները են՝ որ մենք, Ռուսերս, զիրենք դնահատել :

Մենշիքով «չատ օգտակար» կը նկատէ Միացեալ Նահանգներու Նախագահին հետ իր ունեցած խօսակցութիւնը :

Այսուհանդերձ, մերժեց պատասխանել լրագրողներու կարգ մը հարցումներուն. — Ձեր տուած հարցումները, ըսաւ ան , տակաւին բաւական չեն հասունցած՝ հրատարակուելու արժանի ըլլալու համար :

Ինչպէս կը տեսնուի , երկու կողմերն ալ որոշ զիջումներ կատարելով յաջողեցան բարեխառն մթնոլորտ մը ստեղծել· չատ հաւանական է , որ այս ճիգերը յանգին մեծ պետութեանց կառավարական դեկավարներու հանդիպումին: Վայրին մասին ոչ մէկ առարկութիւն եղած է ցարդ, Մոսկուայի առաջարկէն ի վեր (Ժընեւ) :

Այսուհանդերձ Գերմանիոյ վերամիացման հարցը մեծ դժուարութիւն մը կը համարուի : Ֆ· Միւթիւնը կը մերժէ խօսիլ այդ մասին: Արեւմուտքը առանց գերմանական հարցին լուծման ոչ մէկ համաձայնութիւն կը նախատեսէ : Թէ – եւ, Միացեալ Նահանգներու մէջ ալ ըսթասընի դլխաւորութեամբ նոր չարժում մը սկսած է, որ կը պահանջէ Ֆ· Միւթիւն – Ամերիկա մերձեցում մը, անկախ՝ մնացեալ բոլոր հարցերէն :

Քանի մը օր առաջ Նախագահ Այզընհաուըր անգամ մը եւս յայտարարած էր, թէ Գերմանիա պէտք է վերամիանայ :

ՆԻՔՍԸՆ՝ ԱՃԶԸՆՀԱՒՈՒԼՐԻ ՃԱՋՈՐԴԸ

Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Այզընհաուըր եւ փոխ – Նախագահ Նիքսըն հաստատեցին Սպիտակ Տան կողմէ հրապարակուած յայտարարութիւն մը, որ կը յայտնէ թէ այն պարագային երբ Այզընհաուըր հիւանդանոյ կամ պետական գործերը վարելու անկարող ըլլայ՝ Նիքսըն ինքնաբերաբար պիտի ստանձնէ Նախագահի պաշտօնը՝ բոլոր իրաւասութիւններով :

Յայտարարութիւնը կ'աւելցնէ , թէ կարելիութիւն եթէ ըլլայ՝ Նախագահը ան – ձամբ պիտի հաղորդէ Նիքսընի, որ ստանձնէ իր պաշտօնը: Իսկ երբ անկարող ըլլայ Նախագահը՝ Նիքսըն ինք պիտի տայ որոշումը՝ յաջորդելու համար ա – նոր :

Երբ Նախագահը վերագտնէ իր ուժերը՝ պիտի ստանձնէ իր բոլոր պարտականութիւնները :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Լիբանանի մէջ Սուրիոյ ժողովրդական կուսակցութեան հիմնադիր Անթուն Սաադի (գնդակահարուած՝ 1949ին ծննդեան տարեդարձին առիթով հսկայական ցոյցեր եղան ընդդէմ Սուրիա – Եգիպտոս Միացեալ Հանրապետութեան: Լիբանան – եան իշխանութիւնները ոչ մէկ, միջամտութիւն ըրին: Այս ցոյցերը պատահանն էին Դամասկոսի մէջ Միացեալ Հանրապետութեան դեկավարներուն ըրած յայտարարութեանց :

Վ.ԱՐՇԱԻԱՑԻ համալսնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթը կը պաշտպանէ խորհրդային դրող Դուդինցեւը, որ Ոչ միայն հացիւ իր վէպին համար խստօրէն քննադատուած էր Մոսկուայի մէջ :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ բանակը ներկայիս ունի 85 զօրավարներ եւ ծովակալներ· զինուորներուն թիւը՝ 130 հազար :

ՏՈՒԹ· ՖՈՆ ՊՐԱՈՒՆ որ արձակեց ամերիկեան արբանեակը, յայտարարեց թէ բաւական ժամանակ պէտք է տակաւին՝ հրթիռներու մարդին մէջ Ֆ· Միւթեան հասնելու համար :

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ձայնասփիւռը հաղորդեց թէ Մարտ երեքին Սպուտնիկ – Բ·ի արձակման չորրորդ ամիսը վերջացաւ :

ՊԵԼԿՐԱՏԻ համալսարանին դասախօսներէն Սթրանժաքովիչ երեք ուրիշներու հետ վեց տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ, հակապետական գործունէութեան մեղադրանքով :

ԱՐԺԱՆԹինի մէջ երկաթուղիի պահպանները ընդհանուր գործադուլ մը ըրին :

ԻՐԱՔի կառավարութեան հրաժարուելէն 48 ժամ ետք նախկին վարչապետ Նուրի Սայիտ կազմեց նոր դահլիճը , պատերազմական նախարարի պաշտօնն ալ վերապահելով իրեն :

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հաղորդեն թէ մարեչալ Մալինովսկիի կարմիր բանակի հրամանատար նշանակուելէն ի վեր բազմաթիւ փոփոխութիւններ եղած են Գերմանիոյ, Հունգարիոյ, Ծայրագոյն Արեւելքի եւ խորհրդային զինուորական այլ կեդրոններու մէջ :

ՊՈԼՍԻՆ կը հաղորդեն թէ ռուսական 12 նաւեր Տարտանէլը անցնելով ուղղուեցան դէպի Միջերկրական ծով :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ համալսնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Իւլպրիխթ Պերլինէն մեկնեցաւ անձանօթ ուղղութեամբ : Կը կարծուի թէ Մոսկուա գացած է :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆի թագաւորը ընդունեցաւ Գարամանլիսի կառավարութեան հրաժարականը եւ Եորկաքուլոսի պաշտօն յանձնեց՝ որ կազմէ նոր դահլիճը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՆՈՎՅՈՐ - ՎԱՍ

ՅԱՋՈՂ ՅԱՌԱՋ

— Ես ալ ուրիշ բան չունիմ ըսելիք։ Ուզեցի միայն ձեզի հետ կիսել իմ ուրախութիւնս։ Ես ալ կը հաւատամ, որ մեր ազգը ոտքի ելած է, ու ոչ մէկ ուժ կրնայ զայն ետ դարձնել

ԿՅԱՆՔ

Լ Փ·

Ի ՄԱՀՎԱՑՈՎ ՆՂՈՒՄՆ ՏՎՈՒՀԱՆՔ Ի

դիվերտիսմենտ (46 էջ), արտաբերել (լսել) եւ տեսնել ու լսել (լսելուն էջ)։ Ես ձեզ ասում եմ, որ ձեր մտքում ոչ մի ծուռ միտք չկայ։ Ես ձեզ հավատում եմ, բայց ես ձեզ չեմ ներում։ Ես ձեզ չեմ ներում, որովհետեւ դուք ինձ չեք ներում։ Ես ձեզ չեմ ներում, որովհետեւ դուք ինձ չեք ներում, որովհետեւ ես ձեզ չեմ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԻՈՍ ԺԲ.ի ծննդեան 82րդ տարեդարձը եւ քահանայապետութեան 19րդ տարեդարձը միաժամանակ տօնուած են վատիկանի մէջ: Ներկայ եղած է դիւանագիտական մարմինը եւ բազմաթիւ կարդինալներ որոնց կարգին Ազաջանեան կարտինալը: Այս առթիւ Ֆիրէնցէի արք.ը շերապայծառ Ֆլորէ դատապարտած է Փրաթոյի եպիսկոպոսին դէմ տրուած վճիռը.— «Տարօրինակ դատավարութիւն եւ անսպասելի վճիռ» ըսած է Գեր. Ֆլորէ :

× Այս վճիռին իրրեւ հետեւանք Պիոս ԺԲ. չատ ազդուած ըլլալով ջնջեց այն արտօնութիւնը որ տեղի պիտի ունենար Մարտ 12ին իր քահանայապետութեան 19րդ տարեդարձին առթիւ :

Համաձայն Վատիկանի շրջանակներուն ինչպէս նաեւ Օսեռվաթօռէ Ռոմանօին այս վճիռը տուող դատաւորները հաւանաբար բանադրուին :

ՓԱՐԻԶի լիբանանեան նոր դեսպան Մուսա Մուպարէք այցելութիւն մը տուաւ վարչապետ Կայեառի եւ խօսակցեցաւ Մ.Արեւելքի ներկայ կացութեան շուրջ :

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ նաւուն արկածէն վերջ Թրքական 15 նաւեր կը փնտռեն զոհերուն դիակները: Ցարդ 220 մարմիններ գըտնուած են :

ԿԻՊՐՈՍի յոյն ապստամբները թոռ-ցիկներ ցրուեցին՝ Անգլիացիներու դէմ «կրաւորական դիմադրութեան» անցնելու կոչ ընելով եւ աւելցնելով թէ կիպրացիները պատրաստ են ամէն բան զոհելու՝ ազատութեան համար :

ԶՐՊՃԻԼ՝ իր առողջութիւնը վերադտած է եւ առաջին անգամ կիրակի օր ոտքի ելած՝ իր կնոջ, աղջկան եւ հիւրերուն հետ ճաշելու համար :

Տէր եւ Տիկին Համամճեան եւ զաւակները յաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր՝

ՔԱԼԻՈՓ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆի

(Ծնեալ Գարակուզեան)

մահը որ պատահեցաւ 95 տարեկանին :

Ուղարկաւորութիւնը այսօր չորեք-շաբթի ժամը 15·30ին :

Մարմինը պիտի փոխադրուի Վո-աւի-Վըլէնի գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս ընդունիլ իբրեւ այդ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հայ Ուսանողներու Պաշտպան Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է տասը հազար ֆրանք Պ. Նուպար Ցովհաննէսեանէ իր զաւկին ամուսնութեան առթիւ :

ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆի

Պլժիոյ Փառատօնէն վերջ, եւ անոր իրրեւ լաւագոյն եղրակացութիւնը :

Որոշուած է հրատարակել՝ չքեղ տպագրութեամբ՝

ՅՈՒՇԱՄԱՏԵԱՆ ՄԸ

Նուիրուած Դ. Վարուժանի, ուր պիտի հաւաքուին բոլոր խօսուած ճառերը, յօդուածներն ու ստացուած նամակները, ֆրանսերէն եւ հայերէն լեզուներով :

Նաեւ պիտի դրուի պատկերազարդ նկարագրութիւնը հանդիսութեանց եւ այլ նորութիւններ Վարուժանի կեանքին եւ գործին վերաբերեալ :

Կազմուած է խմբագրական մարմին մը, համախորհուրդ՝ Տիկին Դ. Վարուժան - Աբիկեանի, Պ. Ժ. Աբիկեանի եւ Պ. Խաչիկ Կարապետեանի :

«Ցուշամատեան»էն դոյացած ամբողջական հասոյթը պիտի կազմէ այն հիմնադրամը, որուն վրայ աւելցնելով ուրիշ նուիրատուութիւններ, պիտի յատկացուի հրատարակելու՝

Դ.ՎԱՐՈՒԺԱՆի ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆԳՈՐԾԵՐԸ

Խմբագրական մարմին·— Շ. Նարդունի, Բ. Թօփալեան, Ց. Իսկէնտէրեան, Եր. Բամպուքեան, Լ. Ժախեան :

Պատասխանատու խմբագր. Կ. Փօլատեան :

Խմբագրութեան հասցէն՝

Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

53, AV. DE ST. JULIEN MARSEILLE 12

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ԿՐՃՆՈՊԼԸ – ՓԱՐԻԶ

Այրի Տիկին Սրբուհի Արապեան եւ զաւակները, Տիրուհի եւ Օննիկ, ինչպէս նաեւ Ճերմակեան, Տարաքճեան, Սթատեան, Թապաքճեան, Ինճէեան, Պ. Արապեան, Պ. Ցարուքիւնեան, Կարմիրեան, Նիկողոսեան, Փափազեան, Մարտիրոսեան եւ Աւետիսեան ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, քերայրին, կնքահօր եւ ազգականին՝

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐԱՊԵԱՆի

յանկարծական մահը, որ տեղի ունեցաւ 54 տարեկանին, Դրօնչի հիւանդանոցը :

Թաղումը կատարուեցաւ երեքշաբթի, Մարտ չորսին :

Տէր եւ Տիկին Ցակոբ Զաքարեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Զաքար Զաքարեան եւ զաւակը, Կարապետ եւ Ցովհաննէս Նալպանտեաններ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, եղբօր եւ մեծ հօր եղբօր

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶԱՔԱՐԵԱՆի

(Անտոն Նահապետ, Մեծ Նոր Գիւղցի)

մահը որ պատահեցաւ Մարտ 2ին, Մոն-մորանսի ծերանոցին մէջ :

Թաղումը տեղի պիտի ունենայ 5 Մարտ ժամը 14ին, տեղւոյն գերեզմանատունը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ.կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ յարգելի ազգայիններուն եւ ընկերուհիներուն, որոնք իր պարահանդէսին առիթով հետեւեալ դրամական նուէրները ըրած են.—

Պ. Մուշեղ Պետրոսեան 10·000 ֆրանք, Տօքթ. Ճինճեան, Տօքթ. Աղաջանեան հազարական ֆրանք, նկարիչ Գառզու, Տիկ. Թիւֆէնկճեան, Տիկին Ռ. Նալպանտեան երկու հազարական ֆրանք, Տիկին Այրամճեան, Տիկին Կիւլիստան երեք հազարական ֆրանք, Տիկին Շահիկեան հինգ հազար, Տիկ. Թադէոսեան հազար, Տիկին Գազազեան հազար ֆրանք :

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 9, կէսօրէ վերջ
ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT

28 bis, Rue St, Dominique, Métro Invalides

Կազմակերպուած Փարիզի Շրջանի Արիներուն, Արեւոյշներուն եւ գայլիկներուն կողմէ

Ներկայացումներ, հայերէն եւ ֆրանսերէն, հայկական պարեր եւ երգեր, նուագախումբով: Սկաուտական տեսարաններ, խաղեր եւ զուարճներ : Արտասանութիւններ: Պիտի ցուցադրուին, Անգլիոյ յիսնամեակի ճէմպօրիէն տեսարաններ, մոգական լապտերով :

Մուտք 500 եւ 300 ֆրանք :

Պիւֆէ, ցուցադրութիւն :

ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԻՋԻՆԲի ԱՌԹԻԻ

Փոքրիկներու ներկայացում
փոքրիկներու համար

"LA REVUE DES JEUNES"

Կազմակերպուած Որբ. Օգն. Մարմնի կողմէ (Փարիզահայ Տիկնանց Միութիւն), Հինգշաբթի (Մարտ 13), ժամը 14·30էն 18·30, Փավիյեօն Տօֆինի մէջ :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն Երիտ. Միութեան եւ հովանաւորութեամբ Թաղ. Խորհուրդին :

Այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 21ին Քաթոլիկ տաճարի դահլիճին մէջ Փալէ տը Ժիւսթիսի սրահը :

Կը խօսի՝ ճարտարապետ ԷՏՈՒԱՐ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ :

Նիւթ.— «Դրուագներ Հայաստան եւ Էջմիածին կատարած իր ուղեւորութենէն : Գունաւոր նկարներու լուսարձակում :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ ԿԱՐՏԱՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ.Ց.Դ. կարտանի «Նիկոլ Դուման» խումբին :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պիվէռի «Գեղունի» սրահին մէջ :

Հ.Ց.Դ. Նոր Սերունդի «Անդրանիկ» թատերախումբը ղեկավարութեամբ ընկ. Ն. Սարգիսեանի կը ներկայացնէ՝

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ (դուարթ օփէրէթ, երեք արար) :

Ներկայացումէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր :

ՆՈՒԱԳ՝ Անդրանիկ Մաթոյեան եւ Գասպարեան եղբայրներ :

Մուտքը ազատ է :

ՍՈՒՇԱՏԵՏ

—o—

ԱՆԻԷՒՌ.— Հ.Ց.Դ. Շ. Միսաքեան խումբին դասախօսական ժողովը այս Հոգեբարթի, ժամը 21ին, 149պիս, Ավընիւ տ'Արժանթէօյ : Դասախօս՝ ընկ. Ս. ՑՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ :

ԱՆԻԷՒՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Ֆ.կ.Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 17ին, Տիկին Գասապեանի բնակարանը, 7 բիս Ռըճաճ, Անիէռ (Սէն), (Փլաս վ'օլթէրի մօտ) : Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ.Ց.Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ե. արահներուն մէջ :

թաղամասի բաղաբապետարանի շքեղ Խնամուած գեղարուեստական բաժին :

Երգ, պար, արտասանութիւն, զուեչա :

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

JACQUES MORINOTի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԷԶ

ՍՈՐՊՈՆի ՄԵԾ ԱՄՓԻԹԱԹՐՈՆԸ

Կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵԻ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻի

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերիկա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Իւնտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեքսիքա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով :

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթորիումին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 ֆրանք : Դիմել Սորպոնի դռնապաններէն :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՈՒՍԱՆ

Ցառաջիկայ Զորեքշաբթի, ժամը 21ին, Քաւէի վերնայարկը :

Դասախօսն է Տօքթ. ԽՐԻՄԵԱՆ :

Նիւթն է՝ «Ց. Զոհրապի կեանքը, դրականութիւնը եւ գործը» :

Մուտքը ազատ է :

ԿՈՉ

Տրապիզոն Նահանգի Հայր. Միութիւնը ձեռնարկած է չրջանին ազգային կեանքի պատմութիւնը պատրաստել՝ հրատարակելու նպատակով : (Տրապիզոն, կիրասոն, Օրտու եւ այլ բաղաքներ) :

Կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն, որ անյապաղ ուղարկեն իրենց յուշերը, յատկանշական դէպքերու նկարագրութիւնը եւ պատմական արժէք ներկայացնող լուսանկարներ հետեւեալ հասցէներուն.—

ՓԱՐԻԶ, Եր. Ցարուքիւնեան՝

13, Rue d'Orsel, Paris 18

ԱՄԵՐԻԿԱ Ցովակիմ Ցովակիմեան՝

3418 Coolidge HWY, Royal Oak, Michigan, U.S.A.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ Եր. Ֆընտըղեան՝

116, Saraga, Téhéran, Iran

Ղրկուած բոլոր լուսանկարները պիտի վերադարձուին : Կը խնդրուի բոլոր հայ թերթերէն արտատպել :

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Որոշ տարիքի հայ կին մը հիւանդի մը քով մնալու համար : Բնակութիւն, սնունդ եւ լաւ վճարում ապահովուած : Դիմել Տիկին Հանէսեանի՝ 11 բիս Լօռէն, Անիէռ (կառ Պէքոն լէ Պրիւյէռ) կամ հեռաձայնել ԿՐԷ· 00-98 :

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՄԱՅՔՈՎ, ՆՈՐ ՍԿԱՒԱՌԱԿ ՄԸ

Հայաստանեան եւ աշուղա կան 10 ընտիր երգերու

ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԷ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՖՕԼԿԼՕՐԻՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

Պատրաստութիւն եւ ղեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի

DISQUE VOGUE LDM 10,016 MICROSILLON 33 TOURS

25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)

1·— Ոչ մի ծաղիկ fո բուրմունքը չունի · 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի · 3·— Տըլէ եաման, 4·— Ի՞նչ կոնիմ, 5·— Մի անգամ հայուածքովդ, 6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շարմաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան, 9·— Ակնայ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ : *ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ.—*

ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆի, 105, Ave, St-Ouen, Paris - MAP. 40-33

RECORD SHOP 35, Rue de Moscou, Paris

Եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ բոլոր երաժշտական վաճառատուները

ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆՔ, ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻԿ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՕԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՈՒԶԱԿԱԻՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
6
ՄԱՐՏ
JEUDI
6 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8136 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3937

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱԼԺԵՐԻԱ

Հակառակ պատերազմական վիճակին, քնականոն յարաբերութիւնները կը շարունակուին Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ միջեւ :

Մինչ Ֆրանսացի երիտասարդները՝ պինուրական համազգեստ հագած՝ մարաէյլէն կ'ուղղուին դէպի Ալժերիոյ նաւահանգիստները, ալժերիացի բանուորները այս վերջիններէն նաւ կը նստին դէպի Մարսէյլ՝ աշխատանք փնտռելու համար Ֆրանսայի մէջ :

Սովորական տեսն Ֆրանսայի մէջ կ'աշխատին 200 – 400·000 Ալժերիացիներ, համաձայն եղանակին : Անցեալ տարի Յունիսին անոնց թիւն էր 200·000 : Մի – ջին հաշուով 312·000 Ալժերիացի բանուորներ — մեծ մասամբ Քապիլկիներ — 15·000 Մարոքկիներ եւ 10·000 Թունուզցիներ կ'աշխատին ճարտարարուեստի եւ երկրագործութեան զանազան ճիւղերուն մէջ : Առնցմէ 60 տո հարիւրը հասարակ բանուորներ են, 25 տո հարիւրը մասնագէտ եւ հարիւրին հինգը՝ որակեալ :

Շատեր մէկուկէս տարի Ֆրանսայի մէջ աշխատելէ վերջ հայրենիք կը վերադառնան : Իրենց տեղ ուրիշներ կուգան :

Ալժերիոյ ութ միլիոն իսլամ բնակչութեան երկու միլիոնը միայն որոշ չափով Եւրոպականացած է եւ ապրուստի կանոնաւոր միջոցներ ունի : Մնացեալ վեց միլիոնը կ'ապրի աննախանձելի վիճակի մէջ :

Այսպէս, ընկերային տարբեր մակարդակի պատկանող երկու դասակարգեր կողք կողքի կ'ապրին :

Ֆրանսայի մէջ աշխատող բանուորները իրենց վաստակին մէկ երրորդը, երբեմն կէսը կը ղրկեն երկրի իրենց ընտանեկան պարագաներուն : Վիճակագրութեան մը համաձայն, այս ձեւով ղրկուած դուարները կը հասնին տարեկան 40 – 45 միլիառ ֆրանքի : Իսկ առնց չնորհիւ ապրող Ալժերիացիներու թիւն է երկու միլիոն հոգի :

Ալժերիոյ բնակչութեան թիւը կ'աւելնայ հարիւրին երկու համեմատութեամբ, ինչ որ կը նշանակէ տարեկան 125·000 հոգիի յաւելում : Ի՞նչպէս ապրեցնել զանոնք, երբ երկիրը աղքատ է եւ մարդիկ միշտ գործ չեն գտներ տեղւոյն վրայ : Ֆրանսական կառավարութիւնն է, որ օգնութեան կը փութայ անոնց, ձրի ուտելիք եւ սերմնցու հայթայթելով :

Ֆրանսայի մէջ աշխատող Ալժերիացիները քիչ չատ կ'ընտելանան եւրոպական ապրելակերպին : Կը մտնեն արհեստակցական միութեանց մէջ :

Ալժերիացին ապրելու համար պէտք ունի Ֆրանսայի աշակցութեան : Ալժերիոյ պետական եկամտացոյցը կը հոգացուի Ֆրանսական զանձէն :

Ֆրանսական ճարտարարուեստը զարգանալով Ալժերիոյ մէջ, գործ պիտի հայթայթէ իսլամ յարաճուն բնակչութեան :

Սահարայի քարիւղի հանքերը, չնորհիւ Ֆրանսական դրամագլուխին, չուտով արհարի հարուստ երկիրներէն մէկը պիտի դարձնեն Ալժերիան : Միայն Հասի Մէ – սաուտի չրջանը, ուր քիլոմեթր երկայնքի վրայ, մէկ միլիառ թոն քարիւղ կը պարունակէ : Տարեկան արտադրութիւն կը նախատեսուի քսան միլիոն թոն :

Ալժերիոյ չահը կը պահանջէ կապուած մնալ Ֆրանսայի :

Հիմնական օրէնքը պատեհութիւն կու տայ ազգայնական տարրերուն՝ համա – ձայնութեան եղր մը գտնել այն երկրին հետ, որ 128 տարիէ ի վեր ա՛յնքան զոհողութիւններ է րրած Ալժերիոյ բարգաւաճման համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՆ ԻՐ ՀՈԳԵՐՈՎ

—o—

ԿԱՑԵԱՒՈՒԹ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—o—

ՄԸՐՖԻ ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՒ

Ինչպէս ծանօթ է Ազգ· Ժողովը քանի մը օր է կը չարունակէ վիճաբանութիւնները ընդհանուր ծախքերու չուրջ՝ առանց եղրակացութեան մը յանգելու :

Մինչ եւմտական նախարար՝ Ֆլիմլէն որեւէ ձեւով չուզեր տեղի տալ, պատերազմական նախարարը եւ երեք փոխ – նախարարները ամէն ջանք կը թափեն ձեռք բերելու համար իրենց ուզածը : Կը պահանջեն վաթսուն միլիառ, նկատի առնելով Հիւգ· Ափրիկէի բանակին ծախքերը– հակառակ անոր որ Պատերազմա – կան նախարարը ժամանակին ընդունած էր երեսուն միլիառի խնայողութիւն մը դիւնուորական ծախքերուն վրայ, այսօր ընդհակառակն, պահանջը կրկնապատկուած է :

Այս կացութեան առջեւ վարչապետ Կայեառ Զորեքշաբթի առաւօտ Նախարարաց Խորհուրդի ժողովէն վատահութեան քուէ ուղելու հրաման պիտի առնէ : Վարչապետը կարեւոր յայտարարութիւն մը պիտի ընէր նաեւ Ազգ· ժողովին առ – ջեւ Զորեքշաբթի կէս օրէն վերջ՝ դիւ – անական ծախքերու եւ Ֆրանքեւթու – [illegible] կառակ կացութեան դժուարութեան, կասկածէ դուրս է թէ Կայեառ կրկին պիտի առանայ ժողովին վատահութիւնը :

× Երեքշաբթի իրիկուն Փարիզ վերա – դարձաւ ամերիկեան պատուիրակը Մըր – ֆի, որ հաղիւ քանի մը ժամ առաջ Լոն – տոն մեկնած էր : Երկու ժամ տարբերութեամբ Փարիզ հասաւ նաեւ անգլիացի պատուիրակ մը՝ Հարոլտ Պիլի, որ իր կարգին միջնորդի դեր պիտի կատարէ Փարիզի եւ Թունուզի միջեւ : Լաւատեղ – եակ չրջանակները կը կարծեն թէ երկու միջնորդներու առանձին ճամբորդութիւնը քանի որ նոյն տեղէն, նոյն տեղը կ'երթայ նոյն օրը եւ նոյն խնդրին համար՝ կը բացատրուի անով, թէ երկու դիւանա – պետներու տեսակէտը նոյնը չէ : Այս առթիւ կը յիշուի նաեւ թէ Պուրկիպայի ալ թեւը եւ խորհրդականը տարիներով աչ – խատած է Պիլիի հրամանին տակ :

Զորեքշաբթի ցերեկ Պիլի եւ Մըրֆի պիտի տեսնուին Կայեառի հետ, որմէ ետք պիտի մեկնին Թունուզ՝ նոր փորձեր կատարելու համար Ֆրանսական եւ Թունեզեան յարաբերութիւնները վերահաս – տատելու :

× Առջի օր Ֆիլիփվիլի մէջ, Ալժերիոյ նախարար Լաքոստ ներկայ եղաւ Փրեզիտան – Մենի նաֆթատարին մեկնումին : Այս նաւը առաջին անգամ ըլլալով Սահարայի քարիւղը կը տանէր Ֆրանսա : Այս առթիւ ճաշի մը ընթացքին խօսք առնելով, նախարարը դիտել տուաւ թէ Թունեզ պատերազմական դիրքի մէջ կը գտնուի Ֆրանսայի հանդէպ : Նախարարը չէշտեց նաեւ թէ Ֆրանսայի աշխատանքը իսկապէս բացառիկ է Սահարայի մէջ եւ թէ ուրիշ որեւէ մէկը նման պարապանք – րու մէջ պիտի չկրնար նման յաջողութիւն մը ձեռք բերել :

Գալով Թունուզի Նէօ – Տեսթուրեան օրգան՝ Ա.fսիոնի որուն հրատարակած տեղեկագիրը Մըրֆիի մասին հերքուեցաւ այս վերջինէն, ինչպէս նաեւ ամերիկեան Արտաքին նախարարութիւնէն, կրկին անդրադառնալով այս խնդրին, թերթը կը պնդէ թէ իր գրածը բացարձակ ճշմար – տութիւն է :

× Ուրբաթ օրուան համար (առաւօտ – եան չորսէն մինչեւ Շաբաթ ժամը չորս) ուղեւարներու ընդհանուր գործադուլ յայտարարուած է սենտիքաներու կողմէ :

Օր ը Օր թ ե

«ՌԵՒՈԼԻՒՑԻՈՆ» ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐՆԵՐ ...

—o—

Բազմաթիւ առիթներով յիշատակուած է արտասահմանի հակադաշնակցական պայքարին բո՛ւն աղբիւրը ,— Խորհրդային Հայաստան :

Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան 19րդ Համագումարին մէջ, կարելի չէր անշուշտ զանց առնել այս պարագան :

Բանբերը կեդրոնական Կոմիտէի ՝ երկրորդ քարտուղար Հր· Մարգարեանն է·—

Որպէս կարեւորագոյն խնդիր է մնում բուրժուա – նացիոնալիստական զգա – ւարախօսութեան, առաջին հերթին կոմերեւոլիւցիոն Դաշնակցութեան խէա – լոփայի դէմ մղուող անհաշտ պայքարը :

Առաջին հերթին՝ Դաշնակցութիւնը :

Համագումարին մասնակցող մեծ ու պզտիկ բոլոր տիրացուները ուրա՞խ են պայքարի դրօշ պարզելով Դաշնակցութեան դէմ, իրենց բացատրութեամբ իսկ *նացիոնալիստ* կազմակերպութեան մը դէմ, որ օրն ի բուն կ'աշխատի տարագիր բազմութիւններու հոգիին մէջ վառ պահել հայրենասիրութեան, ազգի ճիշդը՝ հայապաշտութեան կրակը :

Նացիոնալիստ Դաշնակցականներուն դէմ պայքարելով, պարզ է թէ *պաշտօ – նապէս* կը պայքարին ազգասիրութեան եւ հայրենասիրութեան դէմ, որուն դրօշա – կիչքն է Դաշնակցութիւնը :

Հետաքրքրական է նաեւ այս պարագան՝ որ գերազանցապէս հայրենապաշտ այս կազմակերպութիւնը *նացիոնալիստ* բացատրութեամբ հարուածելէ ետք, կը դատապարտեն նաեւ իրրեւ ... հայրե – նադաւ :

Սկզբունքը Լենինէն կուգայ· պատեհապաշտութի՛ւն :

Եթէ բաւարարուէին իրենք իրենց հա – մար պայքարելով՝ դարձեա՛լ լաւ : Բայց գետնաուիծէն աւելի արագ գոյն փոխող այս մարդիկը իրենց հետ կը բաշեն կը տանին նաեւ արտասահմանի հակադաշնակցական խառնիճաղանչը :

« Ընկեր » Մարգարեան կը շարունակէ·

— Սիստեմատիկ կերպով մամուլի է – ջերում, դրքերով եւ այլ միջոցներով մերկացնել Դաշնակցութեան այսօրուան հակասովետ դաւերը, ամերիկա – անդ – լիական իմպերիալիզմի գործակալի նրանց սառը դերը : Այս տեսակէտից ոչ միայն տեսական, այլեւ պրակտիկ – քաղաքա – կան նշանակութիւն ունի մեր գաղափա – րական օգնութիւնը արտասահմանեան հայ պրոգրեսիւ կազմակերպութիւննե – րին, որոնք երես առ երես պայքարում են Դաշնակցութեան դէմ եւ դրսեւորում են իրենց հայրենասիրութիւնն ու ջերմ հա – մակրանքը դէպի Սովետական Միութիւնը եւ Սովետական Հայաստանը :

Ի՞նչ հարկ կայ այնքան աշխատանք տանիլ եւ յոգնիլ՝ ցոյց տալու համար Դաշնակցութեան··· *Հակասովետ* բաղա – ֆականութիւնը : Օր մը կամ րոպէ մը եղա՞ծ է, որ յայտարարեն թէ Խ· Միու – թեան ··· կողմին են :

Այսուհանդերձ, անժխտելի իրականութիւն մը հաստատէ նաեւ իրենք, համայ – նավար կուսակցութեան Բ· քարտուղարը· — Արտասահմանի *պրոգրեսիւ* կազմակեր – պութիւնները «դրսեւորում են իրենց հայ – րենասիրութիւնն ու ջերմ համակրանքը դէպի Սովետական Միութիւնը » :

Հայաստանէն մինչեւ արտասահման այս «պրոգրեսիւ»ները սնօթի վերածած են այն [illegible] գործակալ է : Ո՛չ մէկ փաստ այս ուղղութեամբ :

Ի՞նչ ըսել սակայն Հր· Մարգարեանի *պաշտօնական* այն յայտարարութեան՝ որուն համաձայն ռամկավար – հնչակ – համայնավար մեր թութակները Խ·Միութեան գործակալներն են եւ ջերմ համակրանք ունին անոր հանդէպ ···

«Ռեւոլիւցիո՞ն» «Հայրենասէր»ներ··· :

ԱՐՄԵՆԱԿ

«ՄԵԾ»ԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԻՆ ՇՈՒՐՋ

—o—

ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆ ԶԸՆԴՈՒՆԻՐ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

•

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին Նախարար Տըլլըս մամուլի ասուլիս մը տա – լով յայտարարեց թէ Ֆրանսայի Արտա – քին նախարարին յանձնուած ռուսական նամակին մէջ եղած առաջարկները ան – ընդունելի են Ամերիկայի համար :

«Մեծ»երու հանդիպումին վերաբերեալ ամերիկեան կառավարութեան յանձնուած խորհրդային յուշամատեանին մասին չխօսելցաւ Տըլլըս եւ բաւարարուեցաւ մի – այն Փարիզի կառավարութեան եղած ա – ռաջարկներուն չուրջ խօսելով :

Խորհրդային պայմանները պատճառ պիտի ըլլան որ միջազգային լարուած կացութիւնը մեղմացնելու կոչուած այս հանդիպումը ձախողութեան մատնուի : Արեւելքի եւ Արեւմուտքի երկիրներուն Թուական համեմատութեան կողմնակից չէ Ամերիկա՝ ժողովին մասնակցելու համար, բայց եթէ Խ· Միութիւնը չատ պնդէ՝ պիտի ընդունի, ի խնդիր խաղաղութեան :

Վերջին թղթակցութիւնները տուիթ մը եղած են Արեւմուտքի համար, որ մօտէն ծանօթանայ Խ· Միութեան տեսակէտնե – րուն եւ բազմաթիւ հարցեր լուսաբան – ւին : Շեշտելով յատկապէս այս կէտին վրայ, Տըլլըս հասկցուց թէ որոշ յաջո – ղութիւններ կարելի եղած է ձեռք ձգել, այսուհանդերձ, հարկ է նախապէս ճշդել դիրքերը՝ որպէսզի ժողովը պարզապէս «թատերական ներկայացում» մը չըլլայ :

Արտաքին նախարարը յայտնեց թէ Ա. – րեւմուտքի տեսակէտներուն մէջ ո՛չ մէկ փոփոխութիւն եղած է : Միացեալ Նա – հանգները 1957ին Լոնտոնի մէջ Զինաթա – փութեան Յանձնախումբին կողմէ բանա – ձեւուած հարցերը մէկ կողմ ձգելու նը – պատակ չունին : Այսուհանդերձ, անհա – ւանական չէ որ Արեւմուտքը վերաքննէ իր առաջարկները :

Այս ուղղութեամբ Տըլլըս ըսաւ թէ նման վերաքննութիւն մը չատ դժուար է ներ – կայիս՝ նկատելով որ 1957 ծրագրին հետ բաղդատելով, հարցերը բարդացած են :

Եզրակացնելով իր խօսքը Ամերիկայի Արտաքին Նախարարը ըսաւ·

1·— Խ· Միութեան տալիք իրենց պա – տասխանին մէջ՝ Միացեալ Նահանգները մանրամասնութեանց մէջ պիտի չմտնեն :

2·— Ամերիկեան կառավարութիւնը միչտ կողմնակից է «Մեծ»երու հանդի – պումի մը՝ յաջողութեան յոյսով :

3·— Միացեալ Նահանգները կը նախ – ընտրեն դիւանագիտական տեսակէտէն պարտուածի տպաւորութիւն ձգել՝ փո – խանակ ցուցական բնոյթ կրող առաջարկներու՝ լուրջ թելադրութիւններ ընելով :

Այս ուղղութեամբ Նիւ Եորք Թայմզ (անկախ) կը գրէ·— «Մեծ»երու հանդի – պումին վերաբերեալ Արեւմուտքին ուղ – ղուած խորհրդային վերջին նամակները ցոյց կուտան թէ Մոսկուա ամէն միջոցի պիտի դիմէ ժողով մը դումարելու հա – մար : Միացեալ Նահանգները «Զորս»ե – րու ժողովի մը կողմնակից են : Այսու – հանդերձ, կ'աւելցնէ թերթը, կարելի է նաեւ ժողովը դումարել Լեհաստանի եւ Զեխոսլովաքիոյ մասնակցութեամբ :

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

Արեւմտեան Գերմանիա սկսած է կազմակերպել նոր բանակ մը, Արեւմուտքի պաշտպանութեան համար: Կան սակայն դիւանագիտական հակառակորդներ, հայրենիքի ծառայելը մախմտութիւն նկատողներ: Նախորդ սերունդը խանդավառութեամբ ռազմաճակատ իջաւ «Գերմանիան ամէն բանէ վեր» երգելով, ներկայ սերունդը ճամբ պատերազմի արհաւիրքին տակ, կը սոսկայ զէնք կրելէն, կը չփոթէ հայրենիքի սահմաններուն պաշտպանութիւնը սահմաններէն անդին աշխարհակալութեան համար մղուած պատերազմներուն հետ:

Միւնիխի համալսարանին նորակերտ սրբարանին մէջ կը դեռեղեն քաոին քերթող Որաթիոսի խօսքին արձանագրութիւնը.

«Քաղցր եւ դեղեցիկ է մեռնիլ հայրենիքի համար»:

Ուսումը մը ուսանողներ արձանագրութիւնը կը ծածկեն նոր բանաձեւով մը. «Ամօթ եւ անմիտ է խօսիլ յիմարութեան մասին»: Ուրիշներ կը գայթակղին: Տասնեւհինգ հազար ուսանողներ երկու խումբի կը բաժնուին, մէկ խումբը կը պաշտպանէ Որաթիոսի խօսքը, ուրիշներ կը ժխտեն հայրենիքի գաղափարն իսկ: Համալսարանին անօրէնը վերջ տալու համար բանին, կը հրաւիրէ նոր բանաձեւ մը ներկայացնել: Զախակողմեաններ եւ աջակողմեաններ կը վիճին բանաձեւերու շուրջ: Պահպանողականներ կը պահեն քերթողին խօսքը: 500 ուսուցչապետ քերթողին խօսքը: Նոյն բանաձեւը կը ներկայացնեն: Լաւագոյն կը նկատուի «մեռելները կը պարտաւորեն կենդանիները» բանաձեւը:

Երեք հազար ուսանողներ համաձայն չեն, կը պնդեն արձանագրութեան պահպանումին վրայ: Տնօրէնը կը հրաւիրէ ուսանողները ընդարձակ սրահը, կը յայտնէ թէ երկու պատերազմներէն ետք, Հեռահմաչ քաղաքացին ինչպէս անչուշտ պուրիչ չէ, բայց նշանաբան մը պէտք է եւ կարելի է փոխել դրուած արձանագրութիւնը: Վիճաբանութիւնը կը տեւէ երեք ժամ: Ուսանող մը կը գոչէ. «Ճի՛մար չեմ որ հրապայլի մը տակ ջախջախուիմ կամ հիւլէական ռումբի մը զոհ երթամ: Կ'ընդունիմ սակայն, որ սիրելու է հայրենիքը»: Ուրիշ մը կ'ըսէ. «Ի՞նչ կը ներկայացնէ այսօր գերման հայրենիքը, միթէ երկու հայրենիքներ չկա՞ն, ո՞ր հայրենիքին ծառայելու ենք, Հեռնոսի եւ Էլպայի միջեւ զտնուած հողմասի՞ն»: Երրորդ մը սխալ կը նկատէ հինէն եկած ամէն խօսք արժէքաւոր ընդունիլը: Իւրաքանչիւր խօսք իր արժէքն ունի իր ժամանակին:

Վերջապէս խօսք կ'առնեն տարապոր հունդար ուսանողներ: Երիտասարդ մը իր ընկերներուն անունով կը յայտնէ, թէ հայրենիքը այսօր կը նոյնանայ ազատութեան եւ քաղաքակրթութեան հետ: Մեր տարաբախտ հայրենիքին մէջ մահուան դատապարտուած հայրենասէրներ իրենց խղճկին պատերուն վրայ կը զրէին քերթողին այդ խօսքը, կառափնատ առաջ – նորդուելէ առաջ. «Հայրենիք ունինք, մեր հայրերու ժառանգութիւնը, բայց մերը չէ, որքան ատեն որ ազատ չէ»:

Նախագահը կը փակէ հաւաքոյթը, մեծամասնութեամբ կ'ընդունուի «մեռեալ – ները կը պարտաւորեն կենդանիները» խօսքը: Հունդար ուսանողներ կը խնդրեն, որ իրենց չնորհուի Որաթիոսի խօսքին արձանագրութիւնը: Կը մեկնին հունդար քայլերդը հնչեցնելով:

Հռոմայեցի քերթողը, տեսնելով ժամանակակից երիտասարդութեան ուժա – գումը Հռոմէն, քաղաքացիական պարտականութիւններէն, կը հրաւիրէ հայրենա – սիրութեան եւ հայրենիքի համար զոհա – բերութեան: Հռոմ ծաւալեցաւ, կարգ ու կանոն հաստատեց երկիրներու վրայ, ջնջեց իր քաղաքացիներու անձնասի – րումին, որովհետեւ Հռոմի փառքին համար, լեգէոններ կը հեռանային իրենց սիրելիներէն, որովհետեւ հայրենիքը սիրելու էր ընտանիքէն աւելի: Որաթիոս անցեալի գերազանցութիւնը կը յիշեցնէր ներկայ սերունդին վրայ: «Հռոմ մեծ էր, որովհետեւ իր զաւակները դիտէին իրենց կեանքը զոհել իրեն համար: Այսօր բարքերը խաթարուած են, մեր հայրերը իրենց հայրերէն նուազ արժէք ունէին, մենք մեր հայրերէն վար կը մնանք, մեր զաւակները մեզմէ աւելի վար պիտի մը նան»:

Որաթիոս կը յիշեցնէ Հռոմայեցիներու ռազմիկ առաքինութիւնները, որոնց չնորհիւ Հռոմի դրօշը կը ծածանի Միջերկրականի ափերուն վրայ եւ Հռոմէական խաղաղութիւնը կը տիրէ ամէն կողմ: «Ինչո՞ւ նախընտրել կեանքը մահէն, որ անխուսափելի է եւ միթէ քաղցր չէ՞ հայրենիքի համար մեռնիլը: Մահը չի դադրիր փախստականները հետապնդել, չի խնայեր վախկոտին եւ վատին»: անցեալը, անկումի կը դիմէ Հռոմայեցին: Յոռետես Տակիտոս պիտի նախատեսէր բարբարոսներու արշաւանքով Հռոմէական կայսրութեան քայքայումը, որովհետեւ Հռոմի մէջ ծնունդները կը նուազէին, մինչ Գերմանները բազմածին էին:

Հռոմի վարիչ դասակարգը դուրկ էր առաքինութիւններէ, հռոմէական բանակը կարգապահութենէ: Երկուքն ալ, քերթող եւ պատմաբան կ'ընդունին, թէ պետութիւն մը կանգուն չի մնար առանց կարգապահ բանակի, առանց հայրենասէր երիտասարդութեան մը զոհաբերութեան ոգիին: Ջինուորական ծառայութիւն, հայրենասիրութիւն ինքնակամուրջը: Ծառի կոճղերուն կտորները ահռելի չառաչով մը ինկան անդունդն ի վար: Երբ գլուխս դէպի ետ դարձուցի տեսնելու համար թէ ինչ կը պատահէր, զգացի որ վեց կամ եօթը Սեւամորթեր վրաս թափած ու զիս կալանաւորած էին:

Առիւծի մը նման կը մարտնչէի, սակայն անոնք հաստատուն չուաններով կաշկանդեցին զիս, առանց ուշադրութիւն դարձնելու զնգակներու այն տարափին որ մեր մարդիկը կը տեղացնէին իրենց վրայ:

Իմ ցաւագին դրութիւնս չվհատեցուց զիս եւ հոգիս հրճուանքով լեցուեցաւ երբ իմացայ մերիներուն յաղթական ազդակները:

Արդարեւ, հիմա յստակ կերպով կը տեսնէի որ ըմբոստները ահռելի իրարանցումի մը մատնուած, խուճապահար կը փախչէին մեր կրակին առջեւէն: Զիս կալանաւորողներն ալ յանկարծական որոչումով մը վճռեցին փախուստի դիմել: Անոնցմէ ամէնէն կարշնեղը զիս իր ուսերուն վրայ առնելով, արագաշարժ վարագի մը դիւրաշարժութեամբ զիս կը տանէր դէպի անտառին խորը՝ բարձունքէ բարձունք ոստոստելով:

Համատարած կրակը որ պատած էր ամբողջ երկինքը զինքը կ'առաջնորդէր, սակայն երբ այդ կրակը հետզհետէ նուազեցաւ, լուսնի լոյսը բաւական եղաւ այդ պակասը լրացնելու համար:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԳՈՒՇՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՄԲ.— Ինչպէս գրած էինք, 1957 Յունուար 17ին Ռումանիոյ «Պատմական եւ բանասիրական ընկերութեան» կից կազմուեցաւ «Արեւելք անուսումնասիրութեան մասնաճիւղը», որուն նախագահը՝ Վլատ Պրնըցեանու մեզի ղրկած է երկու յօդուածներ՝ հրատարակութեան խնդրաւիրով: Ա. յօդուածը Պուքրէշի «Նոր կեանք»էն առնելով հրատարակած էինք փետրուար 2ին: Ստորեւ՝ Բ. յօդուածը:

Նախորդ յօդուածով մը ցոյց տուինք սկզբնական դժուարութիւնները ռումէն արեւելագիտութեան, որ աւելի մեծ խոչընդոտ առաւ 1944 Օգոստոս 23էն վերջ:

Այսօր կ'ուզենք ցոյց տալ արեւելագէտ անդամներու հրատարակչական գործունէութիւնը՝ տպագրութեան համար ներ – կայացուած իրենց մեծ գործերով, եւ ուսուցչական գործունէութիւնը:

Մասնաճիւղէն խնդրուեցաւ աղատ դասընթացքներ սեղծել եօթը լեզուներու համար: Առաջարկը կը քննուի Պատմական եւ Բանասիրական Գիտութիւններու Ընկերութեան դեկավար խորհուրդին կողմէ, որ չհապդրդուելով ցոյց կու – տայ այս ուղղութեամբ: Հաստատութեան մէջ անցեալ աշնան հիմնուեցան մասնաճիւղեր՝ արաբ, թուրք, չինական եւ թաթարական լեզուներու համար, զրս սլաւոնական մեր մասնաճիւղին անդամները:

Կը սպասենք որ յառաջիկայ տարի ըստեղծուի հնդիկ արդիական լեզուներու յատուկ բաժին մը: Մրախուսիչ եղաւ մեզի համար նաեւ այն իրողութիւնը, որ Դեկտեմբեր ութին տեղի ունեցած գիտական նստաչրջանին արեւելեան մասնաճիւղին կողմէ ներկայացուեցան 11 հաղորդումներ, թիւ մը, զոր հարկ եղաւ իջեցնել ութի՝ ժամանակի չզոյութեան պատճառով:

Քաջալերական է նոյնպէս այն իրողութիւնը, որ մասնաճիւղին անդամներուն մեծ մասը ձեռնարկեց մեծ գործերու, որոնք ներկայացուելու համար: Անոնց մէջէն ընդամէնը 17 գործեր ընդունուեցան: Պատմական եւ Բանասիրական Գիտութիւններու Ընկերութիւնը առաջինը եղաւ, որ 1958ի իր ծրագրին մէջ առաւ արեւելագէտներու գործերուն հրատարակութիւնը: Պիտի հրատարակուին Վ. Պրնըցեանուի դասական հայերէնի մէկ քերականութիւնը, Թ. Սեմենօքի սանսքրիտ լեզուի քերականութիւնը, թուրք նոր լեզուի դասագիրք մը, Վլատ Պրնըցեանուի «Քալիրասա եւ իր գործը» աշխատութիւնը, ինչպէս նաեւ թրքերէն – ռումաներէն բառարան մը:

Մասնագիտական հրատարակչութիւնը պիտի տպագրէ Ս. Գոգանեանի արեւելեան գործերու մասին գրած աշխատութիւնը, իսկ Ուչերմ հրատարակչականը՝ Թանըրեա Պրնըցեանուի մէկ հատորը՝ հին ժողովրդական արուեստին մասին:

Ուսուցչական հրատարակչականը պիտի հրատարակէ մեծ համեմատութեամբ թաթարերէնի քերականութիւն մը եւ երկու բառարաններ (թաթարերէն – ռումաներէն եւ ռումաներէն – թաթարերէն): Հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ երբ մի – ջազգային համաձայնութեամբ պատերազմը օրէնքէ դուրս հռչակուի, ընդհանուր զինաթափում կատարուի, գործակցութիւն մը ապահովուի, քաղաքական, տնտեսական հարցերը լուծուին բանակցութեամբ, հաստատուի միջազգային իրաւարար ատեան մը, որուն որոչումները վճիռներ ըլլան անվիճելի:

Մարդկութիւնը տակաւին այդ աստիճանին հասած չէ: Ցաղորդող պատերազմներու կնճռոտած են խնդիրները, որոնց լուծումին համար վարիչներ անձրկած կը մնան: Աշխարհակալութեան մը համար խանդավառօրէն ռազմադաշտ իջած երիտասարդութեան յաղորդները անմտութիւն կը նկատեն հայրենիքի պաշտպանութեան համար համազգեստ կրելը եւ այդ երիտասարդութիւնը վարձ պիտի կոչուի երկրին վարչութեան մէջ իր տեղն ունենալու: Հայրենասէր խումբը կրնար ցոյց տալ սահմանէն անդին զոհ – նուող հայրենիքը օտարի գարշապարին տակ, ուր Մոնկոլներ, Ութրանացիներ, Թիւրքմեններ կը չրջին այն հողմասին մէջ, որ Գերմանիոյ միութեան պինուորները տուաւ:

ԽՈՐԷՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

ՕՏԱՐ ԷԶԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Ահաւոր սարսափ մը կը տիրէր անոնց չարքերուն մէջ:

Բազմաթիւ Սեւամորթեր երեւացին այն ժայռի գագաթին՝ ուր տնկուած էր չառդոյն դրօշը:

Անոնք խոնարհեցան այդ դրօշակին առջեւ երկիւղածութեամբ եւ ապա հանելով զոյն իր տեղէն, այդ բարձունքէն ինքզինքին նետեցին դետին ջուրերուն մէջ:

Ասիկա կը նշանակէր որ իրենց պետը մեռած էր կամ զերի բռնուած:

Մեր յանդգնութիւնը հասած էր իր գագաթնակէտին, այն աստիճան՝ որ որոշեցի զիրկընդխառն կռիւով ետ մղել բոլոր այն Սեւամորթերը, որոնք դիրք էին դրաւած ուրիշ բարձունքներու վրայ:

Մեր գտնուած ժայռի բարձունքէն դէպ ի մօտակայ բարձունքը ծառի հաստա – բեստ կոճղերով կամուրջ մը երկարելով, խոյացայ այդ կամուրջին վրայէն դէպի թշնամիները:

Մեր մարդիկը պիտի հետեւէին ինծի, երբ յանկարծ ըմբոստներէն մին խոշոր կացինի զօրաւոր հարուածով մը քանդեց կամուրջը: Ծառի կոճղերուն կտորները ահռելի չառաչով մը ինկան անդունդն ի վար: Երբ գլուխս դէպի ետ դարձուցի տեսնելու համար թէ ինչ կը պատահէր, զգացի որ վեց կամ եօթը Սեւամորթեր վրաս թափած ու զիս կալանաւորած էին:

Առիւծի մը նման կը մարտնչէի, սակայն անոնք հաստատուն չուաններով կաշկանդեցին զիս, առանց ուշադրութիւն դարձնելու զնգակներու այն տարափին որ մեր մարդիկը կը տեղացնէին իրենց վրայ:

Իմ ցաւագին դրութիւնս չվհատեցուց զիս եւ հոգիս հրճուանքով լեցուեցաւ երբ իմացայ մերիներուն յաղթական ազդակները:

Արդարեւ, հիմա յստակ կերպով կը տեսնէի որ ըմբոստները ահռելի իրարանցումի մը մատնուած, խուճապահար կը փախչէին մեր կրակին առջեւէն: Զիս կալանաւորողներն ալ յանկարծական որոչումով մը վճռեցին փախուստի դիմել: Անոնցմէ ամէնէն կարշնեղը զիս իր ուսերուն վրայ առնելով, արագաշարժ վարագի մը դիւրաշարժութեամբ զիս կը տանէր դէպի անտառին խորը՝ բարձունքէ բարձունք ոստոստելով:

Համատարած կրակը որ պատած էր ամբողջ երկինքը զինքը կ'առաջնորդէր, սակայն երբ այդ կրակը հետզհետէ նուազեցաւ, լուսնի լոյսը բաւական եղաւ այդ պակասը լրացնելու համար:

Բաւական համբայ մը վազելով կտրելէ ետք, հիմա զիս տանողը կը քալէր նուազ արագութեամբ:

Անցնելէ ետք բազմաթիւ առապարներ, ոստնելէ ետք բազմաթիւ յորձանուտ ջուրերու վրայէն, հասանք տափաստանի մը վրայ, որ փռուած էր լեռներուն միջեւ:

Այս վայրը ինծի բացարձակապէս ան – ծանօթ էր:

Ըմբոստներուն մեծ մասը հոն հաւաքուած էր: Հոդ էր իրենց ընդհանուր բանակատեղին:

Զիս փոխադրող սեւամորթը վար առաւ ինձ իր ուսերէն, արձակեց կապանքներս եւ յանձնեց զիս իր քանի մը պահակ ընկերներուն որոնք այժմ չրջապատած էին զիս:

Արշալոյսը սկսած էր ծագիլ:

Սեւամորթը վերադարձաւ լաւ սպառազինուած քանի մը զինուորներով, որոնք անմիջապէս չրջապատեցին զիս եւ ճամբայ ինկանք:

Վստահ էի որ դէպի մահ կ'առաջնորդէին զիս եւ պատրաստ էի քաջութեամբ դիմագրաւել այդ:

Զիս առաջնորդեցին դէպի քարայր մը, որ բարձրացող արեւուն առաջին ճառագայթներովն էր լուսաւորուած:

Ներս մտանք:

Երկու չարք կանգնած զինուորներուն մէջ, տեսայ սեւամորթ մը որ նստած էր ծառի մը կոճղով չինուած գահու մը վրայ, որ ծածկուած էր թութակի փետուրներով չինուած գորգով մը:

Տարօրինակ կերպով զգեստաւորուած էր:

Կը կրէր հրաշալի զօտի մը՝ ուրկէ կախուած էր Սուրբ Լուդովիկոսի խաչը:

Հագած էր կոպիտ կերպասէ չինուած տաբատ մը՝ գծաւոր, որ կը կազմէր իր միակ հանդերձանքը:

Կը կրէր գորշագոյն մոյկեր, կլոր գլխարկ մը եւ ունէր լայնանիստ ուսնոց – ներ, որոնցմէ մին ոսկիէ էր իսկ միւսը՝ կապոյտ բուրդէ:

Կողքին ունէր սուր մը եւ ատրճանակ – ներ, որոնք հարուստ կերպով զարդարուած էին թանկագին ակնեղէններով:

Այս մարդը միջահասակ էր: Իր գարչելի դէմքը կը ներկայացնէր յատկանչական խառնուրդ մը նրբութեան եւ անգթութեան: Հրամայեց որ մօտենամ իրեն, դիտեց զիս քանի մը վայրկեան՝ լուռ եւ ապա սկսաւ գոռալ.

— Ես Պհասուն եմ ...

Երբ լսեցի այս անունը, ներքին դող մը համակեց զիս, սակայն դէմքս մնաց հանդարտ ու անյայտյայտ:

— Լաւ մտիկ ըրէ ինձ, չարունակեց, ուշադրութեամբ լսէ ինչ որ պիտի ըսեմ:

Ծառնածի՞ն ես ...

— Ոչ, Ֆրանսացի եմ:

ՎԻՒԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(12 Շար.)

ԹՈՒՂԹԱՏԱՐ ՆԱՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Կ

Լ.Թ.

Ամէն անգամ որ Հայ ազգային կեանքի մէջ ընդհանուր կարիքներ կը զգացուին, ամէն անգամ որ ազգային ընդհանուր շահերու պաշտպանութեան համար ազգային ուժերու միութեան անհրաժեշտութիւնը կը զգացուի, ամէն անգամ որ ազգային ընդհանուր գործերու կազմակերպութեան հարկ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍԹԱԼԻՆԻ մահուան հինգերորդ տարե – լիցն էր երէկ՝ Մարտ 5: Այս ուղղու – թեամբ Ե. Միութեան մէջ ոչ մէկ ոճնա – կառարութիւն յայտարարուած էր :

ՈՒՈՇԻՆԿԸՆԷՆ կը հաղորդեն թէ հա – ւանաբար յառաջիկայ Սեպտեմբերին փոխ նախագահ Նիքսըն երթայ Ե. Միութիւն եւ Ա. Միկոյեան՝ Միացեալ Նահանգները :

ՍՈՒՐԻՈՅ Իրաքի, Քուէյթի եւ Արա – բիոյ միջեւ ճամբաները փակուած են : Սուրիական կառքերը Յորդանանէն պէտք է անցնին՝ արաբական միւս երկիրները երթալու համար :

ՃԱՓՈՆԻԱՅԻ կառավարութիւնը կը պատրաստուի՝ վերջնական յարձակում մը գործելու համար Սուամթրայի վրայ : Հաղարաւոր զինուորներ սկսած են օղակի մէջ առնել ըմբոստներու կղզին :

ԱՄՄԱՆԻ մէջ ստորագրուած համա – ձայնագիրով մը Միացեալ Նահանգները հինգ միլիոն տոլար պիտի տան Յորդա – նանի՝ անոր պիւտճէին մէջ մնացած բա – ցը գոցելու համար :

ԱՐԻԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ համայնա – վար կուսակցութեան ընդհանուր քար – տուղար Իւլպրիխթի Պերլինէն մեկնումը յայտնելով համայնավար ազբիւրները կ'աւելցնեն թէ ան երեք չաբթուան ար – ձակուրդ առած է :

ՓԵՇՏԱՅԻ կառավարութեան բանբեր – ներէն մէկը յայտարարեց թէ խորհրդա – յին 17·000 զինուորները մինչեւ Ապրիլ վեց պիտի հեռանան Հունգարիայէն :

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ կառավարութիւնը ոչ մէկ միջամտութիւն ըրած է Պէյրութի մէջ կատարուած Նասրի ի նպաստ եւ հա – կառնասրեան ցոյցերուն :

Ե. ՆԻՒԻԹԻՆԸ կ'աչխատի բարեկա – մական յարաբերութիւններ ստեղծել Ա – բարիոյ հետ՝ իր սահմաններուն մէջ զո – հուող մահմետականներուն համար Մեք – քէ – Մէտինէ երթալու դիւրութիւններ ստեղծելու մտահոգութեամբ :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ կառավարութիւնը Թեհրան կանչեց Ուոշինկթընի իր դես – պանը՝ «անձնական հարցերու համար » :

ՓՐԱՒԻՏԱՅԻ մէջ յօդուածագիր մը կը յայտնէ թէ Սպուտնիկ Բ. չուտով պիտի տարանջատուի :

ՔՈՒՊԱՅԻ Նախագահ Պաթիսթայի դէմ ձախող մահափորձ մը եղած է, կը հա – ղորդէ Նուեվօ Մունտոյի ձայնասփիւռը :

ՀՈԼԱՆԴԱՅԻ կառավարութիւնը բոլո – քեց ձաքարթայի՝ որ կը գործածէ իրեն չպատկանող նաւ մը՝ Գասխմպար :

ՀՌՈՄԻ մէջ Միացեալ Եւրոպայի վեց երկիրներու Արտաքին Նախարարներուն ժողովը բացուեցաւ: Ֆրանսայի ներկա – յացուցչէն է Մօրիս Ֆոր, նկատելով որ Արտաքին Նախարար Փինօ Մանիլա կը պտնուի :

ԻՍՐԱՅԷԼԻ վարչապետ Պէն Կուրիոն Յորհրդարանին մէջ «Պ–17» օդանաւին դէնքերուն մասին եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ անոնք կառա – վարութեան կողմէ ծախուած էին լատին Ամերիկայի «բարեկամ» երկիրներէն մէ – կուն: Ինչպէս ծանօթ է, Ֆրանսացիք այդ օդանաւէն կասկածելով Պոն իջեցնելէ ետք՝ ձգած էին որ չարունակէ իր ճամ – բան :

ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Ֆրանսուա Միթը – րանի վերադարձաւ առջի պա – շերը, Հոսեկորի մէջ: Միթըրան ընկերա – յին հանրապետական է (նախկին Կոլ – եան): Կը կարծուի թէ հրդեհը արկած մը չէ այլ չարամտութեան արդիւնք :

ՓԱՐԻԶԻ մարոքեան դեսպանը քանի մը օրուան համար իր երկիրը վերադարձաւ:

ՍԱԿԱՐԱՆ.— երեքշաբթի օր ոսկին պղպէի յատելում մը կրեց, մեծապէս ազ – դելով սակարանին.— Զոյլ ոսկի 540·000 (530·000), նափոլէոն 3770 (3700), դուխց· 3690 (3560), անգլ· 4400 (4350), քսան տոլարնոց 18·480 (18·040): Թղթա – դրամ (դուզահեռական չուկայ) սթերլին 1265 (1250), տոլար 460 (451), դուխց· 109·50 (108·23), պելժ· 9·10 (9), լիր 0·72, փեսեթա 8·25:

Ոսկիին այս յանկարծակի յատելումը կը բացատրեն մէկ կողմէ ներքին քաղաքա – կանութեան ծանրակչիռ պայմանները, ինչպէս նաեւ օտար չուկաներու դիրքը, որոնք նկատի առած են ոսկիի յատոյքի – կայ պաշտօնական յատելում մը Միացեալ Նահանգներու մէջ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՁՕՐԱՎԱՐ ԴՐՈՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Լուսվիկ Կանայեան կը յանուցանէ թէ իր հօր՝ զօրավար Դրոյի մահուան երկ – րորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանդատ – եան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ այս կիրակի ա – ռաւօտ, յետ պատարագի :

Կը հրաւիրուին փարիզեան չրջանի բո – լոր ընկերներն ու համակիրները :

Տիկին Վարդանոյշ Սրապեան, Տէր եւ Տիկին Ժան Գառնիկեան եւ զաւակները, Սերժ, Քլոտին եւ Միրէյ Գառնիկեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Յովհաննէսեան եւ զաւակները, Փաթրիսիա եւ Սերժ Յով – հաննէսեան, Տէր եւ Տիկին Զարեհ Հօր – հօր եւ զաւակները (Թուրքիա), Տէր եւ Տիկին Ապահեան, Տէր եւ Տիկին Աբրա – համեան, ինչպէս նաեւ Քոլոննա, Ապա – ճեան, Սրապեան, Պէյլէրեան, Պապեան, Տօնիկեան, Ագեան, Քորվէյեան, Վար – դանեան, Սիրունեան, Թաթիկեան (Ա – մերիկա), Տօնիկեան (Սիտնէյ), Տօնիկ – եան (Ամերիկա), Մանուէլեան, Գալայ – ճեան, Մովսէսեան (Պերլին), Եադուպ – եան (Ամերիկա) ընտանիքները սրտի խո – րունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ա – մուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ աղգականին՝

ՀՐԱՆԴ ՍՐԱՊԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ 64 տարեկանին, իր բնակարանին մէջ, 21, բիւ Հայկ Դը – պիրեան, Պանեէօյ (Սէն):

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատար – ուի, այսօր Հինգշաբթի (6 Մարտ) կէս – օրէ վերջ ժամը 3·30ին,

Դագաղը պիտի ամփոփուի Պանեէօյի դերեզմանատունը իր ընտանեկան դամ – բարանին մէջ :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս փիքր այդ նկատել :

Հաղորդ· միջոց·.— Փորթ ա'Օրլէանէն 188 թիւ օթօպուս եւ իջնել րիւ Մարսէլ Պօռէ :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԿՐԸՆՈՊԼԻ Հ· Ց· Դ· եօթնեկրայրեան կոմիտէն խոր ցաւով կը ծանուցանէ իր վեթերան ընկերոջ ընկեր Յովհաննէս Ա– բապեանի յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ Շաբաթ, Մարտ մէկին, իր աչ – խատանքի պահուն :

Այս տխուր առթիւ կոմիտէն եւ Նոր Սերունդի վարչութիւնը բոլոր ընկերնե – րուն կողմէ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկերուհի Տիկին Ս· Աբրապեանի իր զաւակներուն եւ ընտանեկան բոլոր պարագաներուն :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրի Տիկին Ովաննա Աբրպեան եւ զաւակները ողբ· Աբշակ Ալանեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆր· կը նուիրեն Մշակոյթի Տան: (Ստանալ «Ցառաջ»էն) եւ հազար ֆրանք «Ցառաջ»ի բարեգաւա – ման :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· կար – տանի «Նիկոլ Դուման» խումբին :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պիվէռի «Գեղուհի» սրահին մէջ :

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի «Անդրանիկ» թատերախումբը ղեկավարութեամբ ընկ· Ն· Սարդիսեանի կը ներկայացնէ՝

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ (դուարթ օփէրէթ, երեք արար):

Ներկայացումէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր :

ՆՈՒԱԳ՝ Անդրանիկ Մաթոյեան եւ Գասպարեան եղբայրները :

Մուտքը ազատ է :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ· Ց· Դ· Շաւարշ Միսաքեան խումբի (Անիէռ – Պուա Քոլոմպ) բացման հան – դէսը Մարտ 30ին :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

—o—

Շնորհակալութեամբ ստացանք Քանէն Տիկին Զարուհի Ց· Նչանեանէ հազար եւ Մարսէյլէն Տէր եւ Տիկին Ց· Եթմէյք – ճեանէ երկու հազար ֆրանք, մեր ող – բացեալ խմբագրին Շաւարշ Միսաքեանի մահուան տարելիցին առթիւ :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Ց· Կ· Խա – չի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս եր – կուշաբթի ժամը 17ին, Տիկին Գասապ – եանի բնակարանը, 7 բիւ Ռընեան, Անիէռ (Սէն), (Փլաս Վոլթէրի մօտ): Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՇԱՒԻԼ.— Հ· Ց· Դ· «Արշալոյս» խումբի ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին
Կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ը· թաղամասի բաղաքապետարանի շքեղ
սրահներուն մէջ : ինամուած գեղարուեստական բաժին :

Երգ, պար, արտասանութիւն, զուարճ :

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

JACQUES MORINOTի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԴԶ

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅՔ

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 9, կէսօրէ վերջ
ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT
28 bis, Rue St, Dominique, Métro Invalides

Կազմակերպուած Փարիզի Շրջանի Արիներուն, Արեւոյշներուն եւ գայլիկներուն կողմէ

Ներկայացումները, հայերէն եւ Ֆրան – սերէն, հայկական պարեր եւ երգեր, նուագախումբով: Սկաուտական տեսա – րաններ, խաղեր եւ զուեչաներ : Ար – տասանութիւններ: Պիտի ցուցադրուին, Անգլիոյ յիսնամեակի ճէմպօրիէն տե – սարաններ, մոգական լապտերով :

Մուտք 500 եւ 300 ֆրանք :

Պիւֆէ, ցուցադրութիւն :

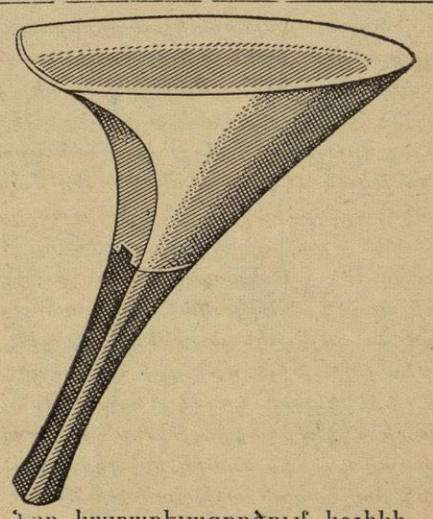
ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԱԼՖՈՐՎիլի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն Երիտ· Միութեան եւ Հովանաւորութեամբ Թաղ· Խորհուրդին:

Այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 21ին Քա – զաքապետարանին կից Փալէ տը Ժիւսթի – սի սրահը :

Կը խօսի՝ ճարտարագէտ ԷՏՈՒԱՐ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ :

Նիւթ·.— «Դրուագներ Հայաստան եւ Էջմիածին կատարած իր ուղեւորութենէն : Գունաւոր նկարներու լուսարձակում :

Նար կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մարքիէր փլաթիֆի եւ ալիւմինի միացումով չինել անբեկ (էնֆասապլը) եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ:

Դիմել՝

VANPLAST
(Վ Ա Ն Լ Ե Ա Ն)

7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-08

Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36
» 33-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՔՐՈՖԻՒՕՆ ՍԿԱՒԱՌԱԿՆԵՐՈՒ
ԱՄԵՆԱՃՈՒ ՇԱՐՔԸ

VOGUE - CONTREPOINT

Ընկերութեան կողմէ պատրաստութիւն եւ ղեկավարութիւն

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

MC 20·150 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ .— (55 վայրկեան)*

Կոմիտասեան պատարագ եւ տաղեր, քառաձայն, երգչախումբ եւ պատարագիչի բաժինով.

1) *ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ, (Խորհուրդ Խորին, Հրաշափառ, Ընտրեալդ Աստուծոյ, Ուրախ լեր) :*

2) *Սուրբ, Հայր երկնաւոր, Յամենայնի, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ, Էջմիածնական եղանակաւ, (Կոմիտաս):*

3) *Եւ եղիցի ողորմութիւն :*

4· *Հայր մեր (Գոհարանական), Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Քրիստոս պատարագեալ, Լցաք, Գոհանամք, Մաղթանք, Եղիցի :*

5) *Էջմիածինն ի հօրէ (Ա· Պարթեւեան):*

MC 20·114 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ .— (45 վայրկեան):*

Եկմալեան պատարագ եւ ծննդեան տաղեր :

Ով զերահրաչ ծաղիկ, Գովեա Երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառք, Մարմին Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Յամենայնի, Հոգի Աստուծոյ, Ամէն եւ ընդ հոգւոյդ քում, Հայր մեր, Տէր Ողորմեա, Մաղթանք, Եղիցի : Արծաթ – սերուքեամբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական,

MC 20·103 *ՀԱՅ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ*

Նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ, 10 կտոր :

Գարուն երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Ատրպէյճան, Պլպիլի, Նաղպար, Կաքաւիկ, Եարօ Ջան, Քանա քեռ, Ղայթարմա, Գերիներու երգ, Լեզգինքա, Կովկասեան երգ :

MC 20·136 **Arménie** *Հայ ժող· երաժշտութիւն, 14 կտոր,*
նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ :

Հայրենիք, Էրզրումի պար, Զով դիշեր, Կայնել ես, Տարօն, Արի' Սէյրան, Կանչէ կռունկ, Լալա Եարս, Եա առաջ, Շուչիկ, Պանդուխտի երգ, Շողպի, Մարալի, Վարդավառ :

Գին 2700 ֆրանք

Ստանալու համար դիմել՝

Ա· Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 33, Rue de Moscou, Paris 8

Եկեղեցւոյ դիւանատունը՝

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
7
ՄԱՐՏ
VENDREDI
7 MARS
1958

334ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8137 — 34EME ANNÉE — Directeur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3938

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՓՈԽԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆ

Արեւելք – Արեւմուտք փոխասացութիւնը կը շարունակուի առանց դադարի, ու նաեւ՝ առանց ոեւէ ըրական արդիւնքի յանգելու :

Նախաձեռնութիւնը միշտ արեւելքէն կուգայ, ինչպէս միշտ արեւելքէն կը ծագի լոյսը :

Դժբախտաբար սակայն մեր օրերուն ո՛չ մէկ կէնարար ու յուսատու լոյս կը ծագի արեւելքէն :

Մոսկուան լոյսի փոխարէն խաւար ու քանութիւն կը սփռէ լոյսի եւ ազատու – թեան կարօտ մարդկութեան վրայ՝ արե – եւելքէն արեւմուտք :

Ազատ աշխարհի պատասխանատու վարիչները ո՛չ մէկ արժէք տուին Բուլգանինի «բարեմիտ» առաջարկներուն :

Խօսքը ոչ մէկ կարեւորութիւն կը ներ – կայացնէ՝ երբ պերճախօս գործը կայ մէջտեղը :

Այս անգամ արտաքին նախարարն է , որ ստանձնած է փոխասացի պաշտօնը :

Կրոմիքօ կը կրկնէ Բուլգանինի յան – ձիերդները, քիչ մը աւելի ճկուն ձեւով՝ իրրեւ դիւանապէտ : Անոր անհաչա կեց – ուածքէն որոշ զիջում ընելով՝ կ'ընդունի, որ «կատար»ներու հանդիպումէն առաջ հող պատրաստեն արտաքին նախարար – ները, ինչպէս կ'առաջարկէր Փինօ :

Մտանուր ճաշակարանք մը նշմարելի է Մոսկուայի վարիչներուն մօտ՝ մեծերու միջեւ գլուխ գլխի հանդիպումի մը հա – մար : Ինչո՞ւ այս հապճեպը :

Սթալինէն սկսեալ Խորհրդային Միու – թեան իշխանաւորները չարունակ «խա – պաղ համակեցութիւն» կը հոլովեն : Կ'ու – զեն համոզել մարդկութիւնը՝ թէ այս աշխարհի վրայ կողք կողքի, առանց ի – րարու հետ բնդհարելու կրնան ապրիլ ու ոեւէլ երկու տեսակ վարչաձեւեր , — Բոլշեւիկեան բռնակալականն ու արեւ – մտեան ժողովրդավարականը :

Ո՛չ ոք կը հաւատայ ատոր :

« Խաղաղասիրական » քարոզութիւննե – րը համաչափ պրոպագանդի առհասարակ անդին չեն անցնիր :

Քարոզչական հանդամանք կը ներկա – յացնեն նոյնպէս ազգերու ազատութեան համար արտասանուած զեղեցիկ, հոգե – շահ խօսքերը :

Ֆրանսայի արտաքին նախարարին ուղ – ղած իր նամակին մէջ, Կրոմիքօ կ'ըսէ թէ « Խորհրդ. Միութիւնը համակրանք կը տածէ Ալժերիոյ ժողովուրդին ազգային ազատագրական չարժումին հանդէպ » :

Այդ «համակրանք»ը կը յայտնաբերէ նաեւ գործնական օժանդակութեամբ : Օ – տար ազգերու ազատագրական ճեռնարկ – ները կը հրահրէ՝ պղտոր ջուրի մէջ ձուկ որսալու համար :

Սակայն իր բռնակալութեան ենթակայ ժողովուրդներու ազատագրական չար – ժումները արիւնի մէջ կը խեղդէ :

Դեռ չատ թարմ է Հունգարիոյ օրինա – կը : Ա՛լ չենք յիշեր միւսները :

Կրեմլին նոյնիսկ չուզեր ազատ քուէ – արկութեամբ միացնել Գերմանիոյ երկու մասերը : Զուգեր ճեռքէն փախցնել պա – րարտ որսը :

Ինչ բանի մասին պիտի խօսին «կա – տար»ները :

Մոսկուա պիտի ընդունի՞ արտաքին նախարարներու պատրաստելիք օրակար – գը :

Վէթօ պիտի չդնէ՞ Գերմանիոյ — ու թերեւս նաեւ Լեհաստանի, Հունգարիոյ , Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ, Չեխոսլովա – քիոյ եւ այլ դրաւեալ երկիրներու պար – պուռին մասին, եթէ պահանջ ներկայաց – ուի արեւմուտքի կողմէ :

Վախ կայ որ փոխասացութիւնը անվերջ երկարի :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԵԾԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ ՈՒՈՇԻՆԿԹՐՆԻ ՄԷՋ

Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԵՆ ՌՈՒՍԵՐԸ

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆ ԵՒ ԽՐՈՒՇՉԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ

Նախագահ Այզընհաուըր մամուլի ա – ռուիս մը տալով յայտնեց թէ անձնական նամակ մը ստացած էր խորհրդային ղե – կավարներէ : Նախագահը հաստատեց այն ղրոյցները, որոնց համաձայն Ռուսերը կ'առաջարկեն «Մեծ»երու ժողովը դու – մարել Ուոշինկթընի մէջ : Այդ պարագա – յին՝ Ֆ. Միութեան ղեկավարները, Բուլ – գանին, Խրուշչեւ եւ Միկոյեան պիտի եր – թան Միացեալ Նահանգներ : Առ այժմ չի խօսուիր մասնչալ Ժուկովի մասին, որ Նախագահ Այզընհաուըրի բարեկամ եւ ղէնքի ընկերն է :

Նախագահը մանրամասնութիւններ չոր – ւաւ իր ստացած նամակին մասին. հա – կառակ անոր որ լրագրողները կը հար – ցապնդէին, Այզընհաուըր բաւականացաւ ըսելով թէ ստացածը անձնական նամակ մըն էր :

Ծանօթ է, որ վերջերս Ռուսերը սկսած են տաք լեղու գործածել եւ բարեկամա – կան վերաբերում ցոյց տալ Ամերիկայի Նախագահին. «այս անկեղծ մարդը, այս բաց սիրտը , որ Ռուսերը կը սիրեն » :

Խորհրդային դեսպան Մենշիքով ոչի ի բրին կ'աչխատի՝ այս մարդին մէջ յաղո – ղութիւններ ձեռք ձգելու համար :

Հաւանական չէ որ Նախագահ Այզընհաուըր Ֆ. Միութիւն կամ այլ երկիր մը երթայ՝ ժողովի մասնակցելու համար : Բայց Մոսկուայի ղեկավարները կը փա – փաքին անոր հետ սեղան նստիլ : Այս է թերեւս պատճառը՝ որ կ'առաջարկեն ժո – ղովը դումարել Ուոշինկթընի մէջ : Լրա – գրողներու հարցումներուն պատասխանե – լով Նախագահը ըսաւ. թէ Ֆ. Միութեան ղեկավարները ղիտեն անշուշտ, թէ Մի – ացեալ Նահանգներու Սահմանադրութիւ – նը թոյլ չի տար որ Նախագահը երկար տաեն բացակայի Սպիտակ Տունէն : Հե – տեւաբար՝ Ուոշինկթընն յարմարագոյն վայրն էր կառավարութեան պետերու ժո – ղովի մը համար, որ կրնայ չատ երկար տեւել :

Մինչ այս մինչ այն Ֆ. Միութիւնը Ամե – րիկայի նկատմամբ զգալի մեղմացում մը ցոյց կուտայ : Առաջին անգամ ըլլալով մամուլի «Թաս» գործակալութիւնը յայտնելէ հետ թէ Տըլլըս մերժած է խորհրդային առաջարկները՝ չափաւոր լեզու կը գործածէ , աւելցնելով թէ Մի – ացեալ Նահանգներու Արտաքին նախա – րարը միաժամանակ ըսաւ՝ թէ անհաւա – նական չէ «Մեծ»երու հանդիպում մը , պայմանաւ որ յաջողութեան հաւանութիւ – ններ ունենան :

Խորհրդային գործակալութեան այս ձե – ւի լրատուութիւնը անակնկալի բերաւ մի – ջազգային քաղաքական բոլոր չրջանակ – ները :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՊԱՐԱԳԱՆ

Ինչպէս գրած էինք կառավարութեանց ղեկավարներու ժողովի մը ամէնէն գրժ – ուարին կէտը կը համարուի Գերմանիոյ հարցը : Քանի մը օր առաջ Պոնի Պատե – րազմական նախարար Շեթրաուս Ուոշինկ – թըն գնաց, ուր առաջին օրն իսկ յայտա – րարեց թէ Իրեկիրը պատրաստ էրլինդու – նելու ամերիկեան առանց օդաչուի ռմբ – ակոծիչները : Այս ուղղութեամբ բազ – մաթիւ տեսակցութիւններ ունեցաւ ա – մերիկացի ղեկավարներու հետ :

Անկախ այս բոլորէն Շեթրաուս պիտի աչխատի որ «Մեծ»երու հանդիպումի մը

ՖՐԱՆՍԱ-ԹՈՒՆՈՒԶ ԹՆՃՈՒԿԸ

Ամերիկացի եւ անգլիացի մէջնորդները Մըրճի եւ Պիւի, առջի օր տեսակցութիւն մը ունեցան Վարչապետ Կայեաուի հետ : Այս խօսակցութեան գլխաւոր նիւթը և – դած է Ֆրանսական զօրքին կացութիւնը՝ Թունուզի մէջ : Արտաքին նախարարու – թեան բանբերը որ կը հաղորդէր այս լու – րերը, չէչեց թէ երբեք Ալժերիոյ մասին չէ խօսուած այս տեսակցութեան ընթաց – քին :

Ֆրանսայի առաջին նպատակն է բա – ցարձակ ազատութիւն ապահովել իր 15000 զինուորներուն համար, եւ դոհա – ցում ստանալ Թունուզէն՝ փակուած Ֆը – բանական հինգ հիւպատոսարաններն եւ արտաքսուած վեց հարիւր Ֆրանսացիե – րուն համար :

Հաւանական կը թուի որ անգլիացի պատուիրակը՝ Պիւի անմիջապէս Թունուզ մեկնի :

× Մառէչալ Ժիւէն տեսակցութեան մը մենաչնորհը տուած է «Օտօ» օրաթեր – թին, մասնաւորաբար ծանրանալով Ֆը – բանքաթունուզեան հարցին : Ժիւէն կը չեչտէ թէ Ֆրանսան է որ պէտք է առա – ջին առթիւ բողոք ներկայացնէր ՄԱԿի առջեւ՝ Թունուզի դէմ : Մառէչալը նոյն տաեն կը կրկնէ թէ, հակառակ Տըլլըսի յայտարարութեան թէ «դժուար է այլեւս բաժնել Մարոքի, Թունուզի հարցը Ալ – ժերիոյ հարցէն», Ալժերիոյ խնդիրը կը մնայ Ֆրանսական ներքին հարց մը : Մա – ռէչալ Ժիւէն ապա կը դատապարտէ Թու – նուզը որ չի կրնար իր չէզոքութիւնը պահել .

× Թունուզ մասնաւոր բողոք ներկա – յացուցած է Գահիրէի, դատապարտելով այս վերջինը որ կ'ուզէ սպաննել տալ Նա – խագահ Պուրկիպան : Արտաքին նախա – րար Մօքքաուէմ այս մասին խօսած է ե – գիպտացի գործակալ Ղամարուի հետ :

պարագային Գերմանիոյ վերամիացման հարցը սեղան դրուի Միացեալ Նահանգ – ներու կողմէ :

Պոնի մէջ ալ, Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարութեան գլխաւոր բանբերը՝ Ֆոն Էրհարտ յայտարարեց թէ կառավա – րական պետերու ժողովի մը մէջ՝ օրա – կարգի ապահովութեան հարցէն կարելի չէ բաժնել Գերմանիոյ վերամիացումը :

Ֆոն Էրհարտ հերքեց նաեւ այն ղրոյց – ները՝ որոնց համաձայն Վարչապետ Ա. – տընաուըր Մոսկուա պիտի երթար :

Իր կարգին անգլիական կառավարու – թիւնը կը վերաքննէ զինաթափութեան թղթածրարները , յայտարարեց Լոնտոնի Արտաքին նախարարութեան բանբերը : Անգլիա էական կը նկատէ մասնաւորա – պար երեք կէտեր .

1.— Զինաթափութիւնը պէտք է ըլլայ հսկողութեան տակ :

2.— Հաւասարակչռուած պէտք է ըլ – լայ. այսինքն՝ միաժամանակ հիւլէական եւ դասական զէնքերը պէտք է արգիլ – ուին :

3.— Զինաթափութեան համաձայնու – թիւնը պէտք է համապատասխանէ ընդ – հանուր ապահովութեան : Որեւէ անհա – ւասարութիւն կրնայ վտանգի ենթարկել ապահովութիւնը :

× Միացեալ Նահանգներու Առեւտուրի նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ 1957ի ընթացքին 12·978·100·000 տոլարի ապրանք ներածած է : Երեք առ հարիւրի չափով մը՝ նախորդ տարիներուն վը – րայ : Ամերիկա ցարդ այսքան ներածում չէր կատարած իր պատմութեան մէջ :

ԳԱՀԻՐԷ ԿԸ ՅԱՁՏԱՐԱՐԷ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ

ՍԷՈՒՏ ՓՈՐՁԵՑ ՍՊԱՆՆԵԼ ՆԱՍՐԸ

Դշ. օր Դամասկոսի մէջ ճառ մը խօ – սելով Արաբական Միացեալ Հանրապե – տութեան Նախագահ Նասր յայտարարեց թէ օտար իշխանութիւն մը փորձեց պե – տական հարուած մը ընել Սուրիոյ մէջ՝ արգելք հանդիսանալու համար Եգիպտոս Սուրիա միութեան : Երկու միլիոն Ֆր. խոստացուած էր զնդապետ Սերաճի, որ պատրաստէ պետական հարուածը, ըսաւ Նասր : Դաւադրութեան կազմնակից խումբ մը զինուորականներ արդէն ստա – ցած էին 1·900·000 սթերլին :

Միւս կողմէ սուրիական գաղտնի սպասարկութեանց ղեկավար Սերաճ բացէ ի բաց մեղադրեց Արաբիոյ Սէուտ թա – գաւորը, որ փորձած էր դաւադրութիւն մը սարքել՝ սուրիացի զինուորականներու միջոցաւ պետական հարուածով մը ձա – խողութեան մատնելու համար Եգիպտոս– Սուրիա միութիւնը :

Սերաճ ըսաւ թէ իրեն առաջարկուած էր կազմակերպել դաւադրութիւնը : Թա – գաւորին անունը՝ Ասատ Իպրահիմ իրեն խոստացած էր երկու միլիոն սուրիական ոսկի՝ օդանաւի մէջ սպաննելու համար Նասրը :

Միացեալ Նահանգները լուր ունէին այս դաւադրութենէն, աւելցուց ան :

Գահիրէէն ալ պաշտօնապէս կը հա – ղորդեն թէ Արաբիոյ Թագաւորը հինգ ե – գիպտացիներու խոստացած է տալ հարկ եղած դումարը՝ պայմանաւ որ «Նասրը մաքրեն» : Իրաքի գահաժառանգ իշխանն ալ դաւադիրներուն խոստացած է հարիւր հազար ոսկի՝ նոյն նպատակով :

Գահիրէի եմէնցի գործակատարն ալ յայտարարեց թէ Նախագահ Նասր հրա – ւիրուած է Եմէն :

× Դամասկոսի ձայնասփիւռը կը յայ – տարարէ թէ առջի օր խումբ մը զինեալ Յորդանանցիներ կրակ բացած են Սու – րիոյ սահմանին վրայ դտնուող գիւղ՝ մը Ժողովրդական դիմադրութեան կամա – ւորներուն վրայ : Սուրիացիները չեն գի – մադրած Յորդանանցիներուն :

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք վերջերս կարգ մը ցոյցեր եղան Լիբանանի մէջ՝ Նասրի թեր ու դէմ : Սուրիոյ ժողովրդական կուսակ – ցութեան անդամները չբաւարարուելով ցոյցերէն սկսած են թռուցիկներ ցրուել «արաբական պետութեան մը դէմ» : Ոս – տիկանութիւնը բազմաթիւ ձերբակալու – թիւններ կատարած է : Լիբանանի վար – չապետը հրահանգած է ոստիկանութեան՝ որ նման թռուցիկները ցրուողները ձեր – բակալեն եւ յանձնեն արդարութեան :

Ուշագրաւ է նաեւ այն պարագան, որ Լիբանանի Մարոնիթ համայնքին պատ – րիարքը պատասխանելով իրեն ուղղուած բաց նամակի մը, կը ճշդէ համայնքին դիրքը.— Լիբանանի կրօնքին (քրիստոն – եայ) եւ անկախութեան ամբողջական պահպանումը : Ներկայ պատրիարքը, իր նախորդներուն օրինակով, երբեք թոյլ պիտի չտայ որ վնասուի Լիբանանի ան – կախութիւնն ու գերիշխանութիւնը :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ արձակեցին արուեստական իրենց երկրորդ արբանեակը՝ «Հեռախոյզ – Բ.» : Մարտ հինգին արձակուած այս արբանեակը կը կշռէ մօտ 15 քիլօ : Մէջը դրուած էր մանեէ – թոֆան մը : Արբանեակին արձակուելէն ի վեր տակաւին լուր չէ ստացուած, կը կարծուի թէ հեռքը կորսուած է :

ՎԻԵՆՆԱՑԻՆ դիւանագիտական աղ – բիւրներէ կը հաղորդեն թէ Սուրիոյ հա – մայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Խալէտ Պէքթաչ Չեխոսլովա – քիա ապաստանեցաւ :

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒԻ ՎԵՐՋԱԼՈՅՍԸ

— *Եթէ այսպէս չարունակուի, կ'ըսէ բարեկամս, քանի տարի եաք Հայոց լե – ռուն դիրքերու մէջ միայն պիտի հնչէ : Ձայն խօսող եւ գրող սերունդը անհետա – ցած պիտի ըլլայ :*

Այսքան յուսահատութիւն կ'ընդվզեցնէ մեզ : Բայց եթէ լրջօրէն քննութեան են – թարկենք տիրող կացութիւնը, մենք ալ իրեն պէս կը կորնչենք ամէն յոյս ա – պագայի մասին : Մտահ վրայ կը համ – բուին անոնք, որ խղճմտիա վերաբերու – մով կը գործածեն մայրենի լեզուն : Կը ճանչնամ գրագէտ մը, որ կը բողոքէ իր սխալ գրուած մէկ բառը ուղիղ տպա – գրուած ըլլալուն համար : « Ես այսպէս կը գրեմ . իրաւունք չունիք ուղղելու ..» : Եթէ տասնեակ տարիներով գրիչ չարժող – ներն ալ բծախնդիր ըլլան, ի՞նչ կրնանք սպասել սկսնակներէն :

Կը բաւէ աչք մը նետել աշխարհի չորս կողմը լոյս տեսնող օրաթերթերուն վը – րայ : Ցօդուածագիրները կարծես մրցու – մի եւած են Հայոց լեզուն անլուր չարչա – բանքի ենթարկելու համար : Լեզուի ո – գին պիտակցութիւնը ունեցող խմբագիր – ները եթէ փորձեն իսկ սրբագրել յօդ – ուածները, կարելի չըլլար լաւագոյն ար – դիւնքի հասնիլ : Եւ յետոյ՝ ժամանակը շատ սուղ է, թերթը մամուլին պէտք է յանձնել . հետեւաբար կարճ ճամբան կ'ընտրեն . ձեռագիրը կուտան գրաշարին ինչպէս որ է, եւ մենք հրապարակուած կը տեսնենք կարգ մը թերթերու մէջ այնպիսի էջեր, որոնք ոչ միայն հայ լեզ – ուի հարազատ արձագանգը չեն, այլ այ – լանդակուած կերպարանքն են այդ հրա – շալի գեղեցկութեան :

Ի՞նչ պէտք է ընել ուրեմն՝ վառ պա – հելու համար սէրը մեր լեզուին հանդէպ : Հայկաբանական կամառներ չունինք : Մեր գպրոցները մեծամասնաբար նախա – կրթարաններ են, ուր ուսուցիչը հազիւ թէ աշակերտին միտքը կը հրապուրէ Հա – յոց լեզուին գեղեցկութեամբ : Լոյսը պըլ – պըլուն չողիկ մըն է սոսկ, որ կը նուա – զի հեռուհեռ, եւ օտար գպրոցին մէջ մարմրուն կայծի մը կը վերածուի :

Հայ գիրքը այլեւս չի խօսիր երիտա – սարդին, որ օտար հեղինակներուն մօտ կը փնտռէ իր մտքին յաղորդ տուող է – ղերը : Հայ բանաստեղծութիւնը, ման – կութեան անոյշ աղօթքին պէս, կը ջնջուի իր յիշողութենէն, եւ օր մըն ալ ի սպառ կը մոռցուի :

Հայ ուսուցիչը հայերէնի հանդէպ պաշ – տումի մօտեցող սէր մը պէտք է ներշնչէ աշակերտին : Ասոր համար անհրաժեշտ է, որ ինքը՝ ուսուցիչը հայկաբան ըլլայ, որպէսզի գիտակցի դարէ դար սերունդ – ներուն փոխանցուած այն գոհարներուն , որոնք աղամանդաչող աստղերու պէս կը զարդարեն Հայոց լեզուի անհուն երկնա – կամարը :

Բայց ի՞նչ վիճակ կը ներկայացնէ այ – սօր հայկաբանութիւնը մեր գպրոցներուն մէջ : Բարեկամս յուսահատելու չատ լուրջ պատճառներ ունի : Ցոռետես խառ – նուածքի մը արդիւնքը չէ այս տրամա – դրութիւնը : Մենք այսօր վերջին վկանե – րըն ենք իրականութեան մը, որ հետզհե – տէ ողբալի կը դառնայ :

Մեղադրելի անփութութիւն մը կը թը – ւի տիրապետել մինչեւ իսկ գրագէտ ճանչցուած գրողներուն վրայ : Իսկ ի՞նչ կարելի է յուսալ նորերէն, որոնց անձա – նօթ է տակաւին հայ ոճին գեղեցկութիւ – նը : Գրիչ չարժող հիներն ալ այնքան մօտ են դերեզմանին, որ միամտութիւն է մրգատատ աչուն մը քաղել անոնց ան – դաստանին մէջ :

Բայց պէտք չէ զենքերը վար դնել , որ – քան ալ անյոյս ըլլայ յաղթանակը : Թո – ղո՞ւնք, որ Հայոց լեզուն գեղեցկավառ վերջալոյսով մը բռնկի երբ այնքան աղ – ուոր արշալոյսներ ցաթած են անոր կա – մարներուն տակ :

Մե՛ղք պիտի ըլլայ իրապէս, որ տաս – նեակ տարիներ եաք հայ պատանին չգտ – նէ միտքը հարստացնող այն լուսեղէն գաղանիքը, որով մենք ճչմարիտ կեանքը ստեղծեցինք :

ԱՐՍԷՆ ԵՐԿԱԹ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԹՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ Արտաքին նախարարութեան նախկին բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն ԷՆԹՐՈՒԻԿի մէկ յօդուածէն կը քաղենք հետեւեալը :

Իրաքի եւ Ցորդանանի դաշնակցային պետութիւն մը կազմելու լուրը կը հասնի Արաբիոյ Սէուտ թագաւորին դիրքորո – շումէն ճիշդ տարի մը վերջ : Արդարեւ , ուղիղ մէկ տարի եղաւ որ Սէուտ թա – գաւոր Եգիպտոս – Սուրիա առանցքէն պաղեցաւ եւ որոշեց հակակշռել Նասրի օրէ օր աճող ազդեցութիւնը : Սէուտ թա – գաւորի բռնած , այս դիրքին համար մըր – ուած պատճառաբանութիւնը այն էր , որ դնդ . Նասր ոտնձգութիւններ կը կատա – րէր Ցորդանանի Հիւսէյն թագաւորին դէմ : Սակայն , իրականութեան մէջ , չէր ուզեր որ Եգիպտոսի նախագահին ազդե – ցութիւնն ու իշխանութիւնը ծաւալին ա – րաբական ամբողջ աշխարհին վրայ :

Իրաքի եւ Ցորդանանի միացումը նոր թումբ մը կը հանդիսանայ նախագահ Նասրի համաարաբական ծրագիրներուն դիմաց: Կասկածէ վեր է, որ Իրաքի ու Ցորդանանի միացումը եթէ ոչ յղացումն է Սէուտ թագաւորի, բայց գոնէ կը վա – յելէ այս վերջնոյն հաւանութիւնը :

Նասրի ազդեցութեան ամումը (մանա – ւանդ Եգիպտոսի ու Սուրիոյ միացումէն ի վեր) խորթ աչքով դիտող արաբ վեհա – պետները չատ լաւ կը գիտակցին թէ Ա – րաբներուն մօտ որքան մեծ է համարա – րական միութեան մը հոգեբանական հը – մայքը : Այս բանը նախագահ Նասր եւս գիտէ, եւ ամէն առիթով կը չեշտէ հա – մարաբական միութիւն մը կազմելու ան – հրաժեշտութիւնը :

Արաբական չատ մը երկիրներու մէջ մեծ է թիւը անոնց , որոնք , արեւմտեան քաղաքականութեան գործած անթիւ սը – խալներուն հետեւանքով , Նասրի մէջ կը տեսնեն արաբ աշխարհը իսրայէլեան վը – տանգէն ազատելու կարող միակ անձը : Այսպէս խորհողներու թիւը չատ մեծ է մանաւանդ Ցորդանանի մէջ, ուր պաղես – տինցի տարագիրները, որոնք չախչախիչ թիւ մը կը կազմեն, համոզուած են թէ Նասրի Արաբական Հանրապետութիւնը չատ աւելի զօրաւոր թումբ մըն է Իսրա – յէլի դէմ, քան՝ Իրաք – Ցորդանան դաշ – նակցութիւնը, որովհետեւ Նասր յայտա – րարեց թէ իր հանրապետութիւնը պիտի ձերբազատէ արեւմտեան աշխարհակալու – թեան ազդեցութենէն :

Միւս կողմէ, պէտք չէ անտեսել նաեւ խորհրդային օգնութիւնը, որ առատօրէն խոստացուած է Սուրիա – Եգիպտոս մի – ութեան : Եթէ, չնորհիւ այս անտեսական օգնութեան, Նասր յաջողի արեւմտեան քաղաքական ազդեցութենէն ձերբազա – տել վերջ, անտեսապէս ալ բարգաւաճել Եգիպտոս – Սուրիա միութիւնը, արաբ աշխարհի մէջ իր հակառակորդներուն կացութիւնը բաւական կը դժուարանայ : Մրցակցութեան արդիւնքը կախում պիտի ունենայ ուրեմն այն բանէն, թէ հակա – ռակորդ կողմերէն ո՞ր մէկը աւելի ա – ռատօրէն պիտի կարենայ կշտացնել հա – սարակ Արաբին ստամոքսն ու սիրտը :

Այս մրցակցութեան մէջ, որոշ է որ Ի – րաքի նաւթական բարւոք կացութիւնը մեծ դեր պիտի խաղայ : Իրաք քարիւղի հարուստ հանքեր ունի եւ օրէ օր աճող անտեսութիւն մը : Եթէ կարենայ Ցորդա – նանի անարիւն երակներուն մէջ պատ – ուաստել իր մեծ հարստութենէն նոյնիսկ փոքր բաժին մը, կենսարար չիճուկի դեր խաղցած պիտի ըլլայ Ցորդանանի հա – մար : Նաւթապէս ապահով վիճակի մը մէջ դտնուելով , նոյնիսկ Ցորդանանի պաղեստինցի տարագիրները այլեւս դըժ – գոհելու պատճառ պիտի չունենան :

Շատ յատկանշական է այն պարագան , որ Իրաք – Ցորդանան դաշնակցութիւնը իրականացաւ որպէս հակադրեցութիւն Եգիպտոս – Սուրիա հանրապետութեան կազմութեան : Ձափազանցութիւն չըլլար ըսել , թէ Իրաք տարիներէ ի վեր կ'ուղէր իրականացնել այս միութիւնը, բայց ի դուր : Կարելի է ապահով կերպով ըսել , թէ Իրաք – Ցորդանան միութիւնը կը պարտին նախագահ Նասրի :

Երբ Ցորդանան հրաւէր ստացաւ յա – րելու Պաղտատի Ուխտին, պաղեստինցի տարագիրները պարտադրեցին որ թագա – ւորը մերժէ այդ հրաւէրը եւ ցրուէ իրա – քասէր կառավարութիւնը : Աւելի ուշ , 1956ին , երբ Իսրայէլ Եգիպտոսի վրայ յարձակեցաւ, Իրաքի կառավարութիւնը առաջարկեց փոքր բանակ մը դնել Ցոր – դանանի տրամադրութեան ներքեւ՝ երկ – րին սահմանները պաշտպանելու համար : Սակայն Հիւսէյն թագաւոր մերժեց . այնքան կը վախնար պաղեստինցի տարա – գիրներու դժգոհութենէն, որ նոյնիսկ Ե – գիպտոսի կողմէ իր գահին դէմ կազմա – կերպուած դաւադրութեան մերկացումէն վերջ, մերժեց իրաքեան առաջարկը :

Սակայն , անցեալ Ապրիլին , Ցորդանա – նի երիտասարդ թագաւորը հասկցաւ, որ Նասրի ենթարկուիլ համապատասխան է գահազուրկ ըլլալու եւ նոյնիսկ իր կեան – քը վտանգի տակ դնելու : Միայն այդ ա – տեն է , որ որոշեց միանալ Իրաքի :

Ուրեմն , արաբական աշխարհն ալ բաժ – նուած է երկու խումբերու : Ոչ ոք կրնայ նախատեսել թէ այս պայքարին արդիւն – քը ինչ պիտի ըլլայ : Մէկ բան որոշ է սակայն : Նախագահ Նասր իր ձեռքէն է – կած բոլոր միջոցներով պիտի աշխատի Հիւսէյն թագաւորը բեմէն հեռացնել եւ Ցորդանանն ալ մէջտեղէն վերցնել : Ցաճախ կրկնած է ինծի . «Ես չեմ դոր – ծեր . այլ՝ կը հակադեմ» : Նմանապէս չէ պահած Իրաքի հանդէպ ունեցած իր ա – տելութիւնը : Իրաք – Ցորդանան դաշ – նակցային պետութեան հռչակումը հրա – շալի առիթ է Նասրի համար՝ հակադդե – լու : Կարելի է նախատեսել, թէ միջոց – ներուն մէջ խորութիւն պիտի չդնէ . պի – տի աշխատի Ցորդանանը վերցնել մէջ – տեղէն, նոյնիսկ երկրին արեւմտեան մա – սը իսրայէլեան դրաւման ենթարկելու դնով :

Անգլիա եւ Մ . Նահանգները, եթէ կ'ու – զեն իրենց դերակշռութիւնը բոլորովին չկորնչցնել Միջին Արեւելքի մէջ, պատ – րաստ պէտք է ըլլան երկար տարիներ օգ – նելու Իրաք – Ցորդանան համագաշնակ – ցութեան :

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

ՄՈԼԻԷՐ՝ ... ՀԱԿԱԹՈՒՐՔ

Մոլիէրի «Սքափէնի խաբեբայութիւն – ները » (Լէ Ֆուրպըրի տը Սխափէն) կա – տակերգութեան մէջ քրքութեան դէմ անարպական մասերը նկատի առնուած են եւ այս պատճառով գիրքը դուրս հան – ուած է բոլոր գրադարաններէն եւ մանա – ւանդ վարժարաններէն : Կրթ. նախա – րարութիւնը այս առթիւ գեկոյց մը ղըր – կած է բոլոր գպրոցներուն , կը գրէն Պոլ – սոյ թերթերը :

Զարմանալի է որ երեք դար պէտք եղեր է Թուրքիոյ՝ ծանօթանալու համար Մո – լիէռի գրականութեան ... Երեւի միայն Ֆաուեր եւ Լօթի կարդալով գինովցած էին մինչեւ այսօր :

Այդ ձայնը Փիէրոյի ձայնն էր :

Ցանկարծ չուն մը վազելով եկաւ ու փոուեցաւ ոտքերուս տակ :

Ռասքին է՛ր ...

Կը կարծէի երազել : Վրէժխնդրութեան ղգացումը գիս խթանեց, սակայն զար – մանքը սանձ դրաւ այդ ղգացումիս :

Թանձր թաւուտները ճեղքուեցան եւ փիէրօն երեւաց :

Դէմքը ուրախ էր : Բազուկները դէպի ինձ երկարեց : Սարսափով՝ հեռու մնացի իրմէն : Այս տեսնելով , գլուխը ինկաւ կուրծքին վրայ :

— Եղբայր , մրմնջեց խուլ ձայնով մը , եղբա՛յր , ըսէ , մոռցա՞ր խոստումդ ...

Բարկութիւնը վերադարձուց ինծի խօ – սելու կարողութիւնս :

— Հրէ՛շ , որոտացի , գահի՛ճ , մօրեղ – բօրս սպաննիչը , կը համարձակի՞ս գիս եղբայր կոչել ... Մի մօտենար ինծի ...

Անզգալաբար ձեռքս տարի կողքիս , կարծես ուզելով սուրս բարձրացնել :

Այս չարժումս իր ուշադրութիւնը գրաւեց : Ցուզուած չեչտով մը , չարու – նակեց .

— Ո՛չ , պիտի չմօտենամ քեզի : Դըժ – բախտ ես դուն , կը գթամ քու վրադ , սակայն դուն , դուն չես գթար ինծի , հա – կառակ որ ես աւելի դժբախտ եմ քան դուն ...

ՎԻԿԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(13 Շար.)

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Վճռականութեանս առջեւ յօնքերը պռտեցնով չարունակեց գոռալ .

— Աւելի լաւ : Համազգեստդ կը դու – չակեմ թէ սպայ մըն ես : Քանի՞ տարեկան ես :

— Տասնըեօթը :

— Ե՞րբ թեւակոխեցիր այդ տարիքը :

— Այն օրը , ուր քու ընկերդ Լէօրկին կախաղան բարձրացաւ :

Ձայրոյթը պրկեց իր դէմքին գիծերը, սակայն զսպելով ինքզինքը , չարունակեց .

— Քանի օր է որ Լէօրկին կախաղան բարձրացաւ : Ֆրանսացի , իմ կողմէս այս երեկոյ պիտի ըսես Լէօրկիին որ իր մա – հէն եաք միայն քսանըմէկ օր ապրեցար դուն : Հիմա , ընտրութիւնը քեզի կը թո – ղում , կամ իբր կալանաւոր պիտի պա – հեմ քեզ մինչեւ իրիկուն , եւ կամ պատ – ուոյ խօսք պէտք է տաս ինծի թէ արեւա – մուտէն առաջ պիտի գտնուիս հոս , տա – նելու համար պատգամս Լէօրկիին : Ֆը – րանսացի՞ ես , այնպէ՞ս չէ :

Գրեթէ երախտապարտ էի այն քանի մը ժամուան ազատութեան համար , որ կը չնորհուէր ինծի նուրբ անգթութեամբ մը , որուն նպատակը ուրիշ ոչինչ էր , եթէ ոչ ինծի զգալի ընել տալ կեանքին գեղեց – կութիւնը :

Պատուոյ խօսք տուի իրեն կատարել այն՝ ինչ որ կը ցանկար :

Հրամայեց արձակել կապերս եւ բոլո – րովին ազատ թողուլ զիս :

Նախ չրջազգեցայ բանակատեղիին մէջ : Հակառակ որ ուրախ տրամադրու – թեան մէջ չէի , սակայն չկրցայ խնդուքս զսպել , երբ տեսայ բազմաթիւ Սեւամոր – թերու ունայնամիտ սնափառութեամբ մը զգեցած զինուորական հանդերձանքը :

Անոնցմէ չատերը կը քնանային արե – ւուն տակ եւ ոմանք ալ իրենց ցեղին յա – տուկ սնահաւատութեամբ մը զանազան «բուժիչ » քարեր կը քսէին իրենց վէրքե – րուն վրայ :

Այլեւս վստահ էի որ մահը կը սպասէր ինծի , ատոր համար ալ բուռն փափաք մը զգացի մազլցիլ բարձունքի մը վրայ , հայեացքս տարածել չրջակայքին վրայ եւ վերջին անգամ մըն ալ տեսնել այն վայ – րերը ուր անցուցած էի իմ տղայութեանս օրերը :

Ընդարձակ դաշտավայրէն դուրս ելլե – լով , սկսայ մազլցիլ առաջքս ցցուող ա – ռաջին լերան կողն ի վեր :

Քիչ վերջը բանակատեղին բոլորովին անհետացած էր տեսողութենէս :

Նստեցայ վայրկեան մը : Հազար չարա – չուք մտածումներ իրար կը հրմշտկէին ուղեղիս մէջ : Կը նմանէի այն ճամբորդին որ անդունդին մէջ գլորելու վտանգին առջեւ վերջին անգամ ակնարկ մը կը նե – տէ այն դաշտերուն վրայ որոնցմէ ան – ցած էր ուրախ ու զուարթ :

Անկասկած որ անգութ մահ մը կը ըս – պասէր ինծի , այլեւս ոչ մէկ յոյս ունէի :

Կեանքիս հորիզոնը , որ չարունակ կ'աչ – խատէի ընդարձակել իմ երազներուս մէջ , հիմա կը կայանար միայն ու միայն քանի մը ժամուան ժամանակաշրջանի մը մէջ :

Ինծի համար այլեւս ոչ ներկայ գոյու – թիւն ունէր եւ ոչ ալ ապագայ :

Կ'աչխատէի զեղեցիկ յիշատակ մը մը – տաբերել անցնող ու գացող կեանքիս եր – ջանիկ օրերէն :

Կը խորհէի Փիէրոյին մասին , իր երի – տասարդութեան եւ իր անմեղութեան մասին , ուր սիրտս բացուած էր տգութ բարեկամութեան մը ջերմութեան մէջ , սակայն երբ կը մտաբերէի իր գործած դաւաճան արարքը՝ հոգիս կ'արիւնէր : Դժբախտ վիճակէս դառնացած , այժմ կ'անիծէի ապերախտը եւ կ'ամբաստանէի զայն՝ իբրեւ իմ ներկայ վիճակիս պա – տասխանատուն եւ այն հաստատ համո – զումը որ ունէի իր մահուան մասին , բաւական չէր մեղմացնելու զայրոյթս :

Ձիշդ այդ պահուն , ծանօթ երգի մը ե – զանակը եկաւ բախել ականջներուս :

Ամբողջ մարմնովս սարսռացի երբ լը – սեցի արական ձայնով երգուած այդ եր – գը :

ԿՈՒՅՐ

Լ Թ.

ԾԱՆՈՒՑ ՏՎՈՒԹՅՈՒՆ Է ԱՅՍՕՐ

— Ֆեռա գնդապետին էլ տվեք ձեռնոցները և ասեք, որ նա չուշանա իմ հյուրասիրությունից: Ես ուզում եմ, որ նա ինձ հետ ճաշի, — ասաց գնդապետ Ֆեռան իր ադյուտանտներին և ավելացրեց. — Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ճաշեն նաև այն երիտասարդ սպաները, որոնք այսօր ինձ հետ էին ձիարշավի ժամանակ:

Ադյուտանտները հեռացան, և գնդապետը մնաց միայնակ: Նա նստեց բազկաթոռի վրա և սկսեց մտածել: Ինչո՞ւ էր նա հրավիրել իր սեղանին այդ սպաներին: Ինչո՞ւ նա ուզում էր, որ նրանք ինչ-որ ժամանակ ներկա լինեն իր ճաշ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ քաղաքական կացութիւնը ծանրացած է՝ ընտրական օրէնքի բեւեռման ծրագրին պատճառով. երկու կուսակցութիւններու երեսփոխանները (Աբմատական եւ Ազատական) որ չափ չափիչ մեծամասնութիւն մը կը կազմեն խորհրդարանին մէջ՝ ընդդիմադիր են : Դժուար կացութիւն մը ստեղծուած է Փոլ Թաղաւորին համար :

ԱԻՍՏՐԻՈՑ Վարչապետը՝ Ռասպ Ցուլիս 13 – 20 պիտի երթայ Մոսկուա , կը յայտարարուի պաշտօնապէս : Ռասպ Զաոիկին Հոմ պիտի երթայ, իսկ Մայեին՝ Ուաշինկթըն :

ԱՆԳԼԻՈՑ մէջ կը յայտարարուի թէ առ այժմ ածուխի ներածումը արգիլուած է :

ՍՊԱՆԻՈՑ մէջ դրաքննութիւնը մեղմացաւ : Այսուհետեւ թերթերը պիտի ծախուին՝ առանց անցնելու դրաքննութեան ենթակէն. այս որոշումը մաս կը կազմէ արտաքսմանի լուրերու բաժինին, պայմանաւ որ Սպանիոյ վերաբերեալ տեղեկութիւններ չըլլան անոնց մէջ :

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ մէջ ութ պիոնականներ մեղադրուեցան «ալկոմականեան» ըլլալու յանցանքով եւ արտաքսուեցան Չինաստանի Դիտական Ազգ. Ցանճնախումբէն :

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ հողամասին վրայ Մարտ Լրեքին ձերբակալուած են երկու պինեալ Թուրքեր, կը յայտարարէ Դամասկոսի ճայնասփիւռը :

Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Գերագոյն Խորհուրդի անդամներուն մէջ 340 կին կայ. երեսփոխաններուն աւելի քան մէկ չորրորդը , յայտարարեց Խորհրդային կիներու կոմիտէին վոխ նախագահը՝ Մոսկուայի մէջ :

ԼՈՆՏՈՆԷն կը հաղորդէն թէ Զըրչիլի երկուքուկէս մեթր բարձրութեամբ պղինձէ արձանը պիտի դնեդուի Լոնտոնի այն արուարձանին մէջ՝ որուն ներկայացուցիչն էր խորհրդարանին մէջ 33 տարի շարունակ :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՍՕՐԱՑԱ կայսրուհին որ քանի մը շաբաթէ Գերմանիա է՝ հօրը քով, մինչեւ ուրբաթ պէտք է պատասխանէ Շահին վերջնագրին : Արդարեւ ինչպէս պաշտօնապէս ալ հաղորդուեցաւ, Պարսկաստանի թագաւորը 48 ժամ պայմանաժամ տուած է կնոջը որ առաջարկած երկու լուծումէն մէկը ընդունի, քանի որ եօթը տարի հետ մանչ զաւակ չեն ունեցած : Կայսրուհին կամ կը բաժնուի , կամ կ'ընդունի որ Շահը երկրորդ կին մը առնէ :

50 ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ տղոց խումբ մը ձերբակալուեցաւ առջի օր Սէն Տընիի մէջ : 15էն 22 տարեկան տղաք՝ որ ամբողջ Սէն Տընիին սարսափի տակ կ'ապրեցնէին : Ի բրենց պետը՝ 17 տարեկան էր : Մնողքները անհեդեակ էին իրենց տղոց ընթացքէն :

ԱԼԱՆՍՈՆի կայարանին մօտ կառափնայմբ մը դիծէն ելաւ եւ ճղմեց մօտաւ կայ տնակ մը : երեք երախաները 5, 11 եւ 13 տարեկան իրենց անկողնին մէջը մեռան :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ 5) .— Ձոյլ ոսկի 536·000, նափոլէոն 3790, դուխց· 3630, սնդկ· 4380, քսան տոլարնոց 18·320 , ֆրթաղրամ (դուզահեռական չուկայ) , սթերլին 1260, տոլար 457, դուխց· 108·50, պելժ· 9·10, լիր 0·72:

Տ�էր եւ Տիկին Միհրան Կէվրիկեան (Պոլիս) եւ զաւակները ու *Թոռնիկը* , Պ. Աբամ Պայտարեան եւ զաւակները եւ *Թոռնիկը*, ինչպէս նաեւ ամբողջ ընտանիքը սրտի խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, հանգիստ եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԹԱԳՈՒՀԻ ՊԱՅՏԱՐԵԱՆԻ

(Ծնեալ Կարապետեան)

մահը՝ որ տեղի ունեցաւ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, 81 *տարեկանին, իր բնակարանին մէջ :*

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կը կատարուի Ուրբաթ, ժամը 14ին Վիյեթի բողոքական մատուռն մէջ, 55 բիս Մանէճ , Փարիզ (19) եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէն Փարիզիէնի գերեզմանատունը, իր ընտանեկան դամբարանին մէջ:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս փըր այդ նկատել :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՁՕՐԱՎԱՐ ԴՐՈՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Լուսվիկ Կանայեան կը ծանուցանէ թէ իր հօր՝ զօրավար Դրոյի մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ այս կիրակի առաւօտ , յետ պատարագի :

Կը հրաւիրուին փարիզեան չրջանի բոլոր ընկերներն ու համակիրները :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Վարչութիւնս մանրամասնութիւններով իրենց հաշիւը տեղեկացուցած է այն բոլոր բաժանորդներուն , որոնք 1957էն պարտք ունին : Մարտի ընթացքին պէտք է պատասխանել այդ քաղդերուն եւ փակել հաշիւները :

Առիթէն օգտուելով մեր բոլոր բաժանորդներէն կը խնդրենք որ փութան վճարել նաեւ 1958ի բաժնեդիները, որովհետեւ վարչութիւնս ի վիճակի չէ ապառիկ թերթ ղրկել ամխաներով :

Շնորհակալութիւն : Վարչութիւն

ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԵԾ ԱՄՓԻԹԱԹՐՈՆԸ

Կիրակի , Մարտ 16 , ժամը 14·30ին ,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵԻ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՁԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՁԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերիկա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեխսիա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, դեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւթիւեէրեանի, օժանդակութեամբ Օր· Փիլիէթ Ասեոիսեանի :

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիումին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200 , 100 *ֆրանք :*

Դիմել Սորպոնի դռնապաններէն :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի եւ չրջակայից Հայ· Առաքելական եկեղեցւոյ Կրօն· Ընկերակցութեան անդամներու տարեվճարներու գանձումին համար պատրաստուած են յատուկ տետրակներ, որոնք պիտի ղրկուին փարիզեան չրջանի եկեղեցիներու հոգաբարձութիւններու եւ եկեղեցւոյ հովանաւորութեան տակ բացուած գպրոցներու տեղական կրթ· մարմիններու :

Կը խնդրենք որ անդամները դիւրացնեն անոնց աչխատանքը կատարելով իրենց տարեվճարները :

Փարիզաբնակ անդամներուն համար պիտի ղրկուին մանտա քարթեր մասնաւոր նամակներով, կը խնդրուի դարձեալ որ վճարումները կատարուին փոսթով :

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ տեղւոյն Երիտ· Միութեան եւ հովանաւորութեամբ Թաղ· Խորհուրդին :

Այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 21ին Քաղաքապետարանին կից Փալէ տը Թիւսքիսի սրահը :

Կը խօսի՝ ճարտասանուհի *ԷՏՈՒԱՐ ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ :*

Նիւթ· — «Դրուագներ Հայաստան եւ Էջմիածին կատարած իր ուղեւորութենէն : Գունաւոր նկարներու լուսարձակում :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սրբոց Թարգմանչաց տօնին առթիւ կազմակերպուած է հայ մշակոյթին նը ւիրուած չքեղ ցերեկոյթ մը որ տեղի պիտի ունենայ հոկտեմբեր 12 կիրակի օր, ժամը 15ին, Սորպոնի մեծ Ամփիթատրոնին մէջ :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՕՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 11/24ի 43րդ տարեդարձը կը տօնուի 24 Ապրիլ հինդչաբթի երեկոյ , փըթի Ժուռնալի սրահին մէջ, 21 բիս Քատէ, նախաձեռնութեամբ Զափհաս Որբերու Միութեան :

Մանրամասնութիւնները չուտով :

×

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ապրիլեան եղեռնի տօնակատարութիւնը Ապրիլ 27ին, կիրակի օր, յետ միջօրէի ժամը 2–6 : Նոյն օրը արգիլուած է հարանիք, նչանառուք, խնջոյք եւ ուրիշ հանդիսութիւն : Քահանայ հայրերը կը մնան Լիոն : Շրջաններէն ուրիշ դիմում նկատի չառնուիր :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Անիէր – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ .— Ե· Կ·Խաչի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս երէկ կուչաբթի ժամը 17ին, Տիկին Գասապեանի բնակարանը, 7 բիս Ռընան , Անիէր (Սէն) , (Փլաս Վոլթէրի մօտ) : Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՇԱԻԻԼ .— Հ· Յ· Դ· «Արդութեան» խումբի ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին , սովորական հաւաքատեղին :

ՎԱԼԱՆՍԻ կապ· Խաչի ընդհ· անդամական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ , ժամը 2·30ին «Ահարոնեան» սրահին մէջ : Ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին

Կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ե· սրահներուն մէջ : *թաղամասի բաղաբապետարանի շքեղ ինամուած դեղարուեստական բաժին :*

Երգ, պար, արտասանութիւն, զուեչա :

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷՋԻԿՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

JACQUES MORINOTի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԻԶ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Կարտանի «Նիկոլ Դուման» խումբին :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պիվէռի «Գեղունի» սրահին մէջ :

Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի «Անդրանիկ» թատերախումբը դեկավարութեամբ ընկ· Ն· Սարգիսեանի կը ներկայացնէ՝

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ (զուարթ օփէրէթ , երեք արար) :

Ներկայացումէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր :

ՆՈՒԱԳ՝ Անդրանիկ Մաթոյեան եւ Գասպարեան եղբայրներ :

Մուտքը ազատ է :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ռումանիայէն Խաչատուր Այանեան կը փնտռէ իր զարմիկ եւ զարմուհիները Ալպէռ եւ Ժօզֆինա Այանեանները, որոնք քանի մը տարիներ առաջ Պոլիսէն Փարիզ փոխադրուած են :

× *Հայաստանէն Անթուան Մելիքեան կը փնտռէ իր մօրաքրոջ զաւակները Վաղդէն Մոթոյի Ամիրեան, Հարէթ Մոթոյի Ամիրեան, իրենց մօր անունն է Եւպինէ եւ հօրը Մուքօ Ամիրեան :*

× *Երեւանէն Արաեմ Հովհան կը փնտռէ իր եղբայրը Վարդան Ենովքի Հովհան, իր եղբայրը Վարդան, ծնուած Նոր Բայազիտ 1925 թուին : Նաեւ եղբօր որդին Ռուբէն Հովհան :*

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ

Լեւոն Սարգիսեան, Տիգրանուհի Մուրատեան, Ազատ Բենոյի Խաչատրեան, Յակոբ Մէնէքչէրեան, Երուանդ Նչանեան, Թագուհի Պալիկեան եւ Մկրտիչ Սաֆարեան :

Փնտռուող վերոյիչեալ անձերու հասցէները պիտակողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել եկեղեցւոյ դիւանատունը , 15 Բիս ժան Կուժօն, Փարիզ (8) :

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՅ ԱՐՒԵՍՏՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 9, կէսօրէ վերջ
ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT
23 bis, Rue St, Dominique, Métro Invalides

Կազմակերպուած Փարիզի Շրջանի Արիւներուն, Արեւոյշներուն եւ գայլիկներուն կողմէ

Ներկայացումներ, հայերէն եւ ֆրանսերէն, հայկական պարեր եւ երգեր , նուագախումբով : Սկաուտական տեսարաններ, խաղեր եւ զուեչներ : Արտասանութիւններ : Պիտի ցուցադրուին, Անկլիոյ յիսնամեակի ճէմպօրիէն տեսարաններ, մոլական լապտերով :

Մուտք 500 եւ 300 ֆրանք :
Պիւֆէ, ցուցադրութիւն :

AU BEAU NOYER

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԶՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՓՐԱՆՍԱՑԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, BD. J. JAURES
15, AV. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT
Mol. 06-03 et 60-38

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՄԱՅՔՈՎ ՆՈՐ ՍԿԱՒԱՌԱԿ ՄԸ
Հայաստանեան եւ աշուղական 10 ընտիր երգերու

ԹՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԷ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՓՕԼՔԼՕՐԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

Պատրաստութիւն եւ դեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

DISQUE VOGUE LDM 10,016 MICROSILLON 33 TOURS
25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)

1·— Ոչ մի ծաղիկ fո բուրմունքը չունի· 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի· 3·— Տըլէ եաման, 4·— Ի՞նչ կոնիմ, 5·— Մի անգամ ձայնածֆովդ, 6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շարմաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան, 9·— Ականյ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ : *ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ·—*
ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ, 105, Ave, St-Ouen, Paris - MAR. 40-33

RECORD SHOP 35, Rue de Moscou, Paris

Եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ բոլոր երա ժչտական վաճառատուները
ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆՔ , ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ : Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
8
ՄԱՐՏ
SAMEDI
8 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8138 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3939

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՆՎԵՐՋ ՀՈԳԵՐ

Արտաքինէն գատ ներքին բազմաթիւ հոգեր զժուարին կացութիւն մը ստեղծած են կառավարութեան համար :

Հիւսիսային Ափրիկէի հարցերը կը շարունակեն առաջին տեղը գրաւել օրակարգին վրայ : Թունուզի վէճը չէ կարգա – դրուած դեռ : Ամերիկայի եւ անգլիայի քարեխօսները Լոնտոնի, Փարիզի ու Թունուզի միջեւ կկոցի պէս կը բանին՝ հա – մաձայնութեան եզր մը գտնելու յոյսով :

Մինչ արտաքին ճակատին վրայ դիւա – նագիտական տենդոտ աշխատանքներ կը տարուին, ներքին ճակատին վրայ կառա – վարութիւն եւ խորհրդարան ծրագիրներ կ'որոճան Ալժերիան աւելի զօրացնելու եւ հասոյթի նոր աղբիւրներ ճարելու հա – մար :

Քանի մը ամիս առաջ 400·000 դինուոր – ներ կային Ալժերիոյ մէջ : Զինուորական ծառայութեան չրջանը 24 ամսուան վե – րածուած ըլլալով, ներկայիս այդ թիւը կ'իջած է 370·000ի : 28·000 նոր դինուոր – ներ պիտի զրկուին՝ պակասը լեցնելու համար : Իւրաքանչիւր դինուորի տեղա – փոխութեան համար 250·000 ֆրանք ծախք կ'ըլլայ : Զինուորական եմսացոյցի միւս կլուխներէն 70 – 80 միլիառի խնա – յողութիւն պիտի կատարուի, Ալժերիոյ պաշտպանութիւնը ապահովելու համար :

Կառավարութիւնը վստահութեան խոն – դիր պիտի յարուցանէ՝ դինուորական մարկերու մասին իր ծրագիրը խորհրդա – րանին ընդունիլ տալու համար :

Ալժերիոյ հարցէն զատ կայ նաեւ Սահ – մանադրութեան որոշ յօդուածները րա – դիփոխելու խնդիրը :

Ֆելիքս Կայլառ իր «վարչապետական » ճառին մէջ խոստումներ տուած էր այդ մասին : Եւ արդէն ամիսներէ ի վեր «կլոր սեղան»ին չուրջ խորհրդակցութիւններ տեղի կ'ունենան զանազան խմբակցու – թիւններ ներկայացուցիչներուն միջեւ :

Բարեփոխման նպատակն է երկար կեանք ապահովել կառավարութեան : Դահլիճներու անկայունութիւնը դրեթէ աւանդութիւն դարձած է Ֆրանսայի մէջ : Շատեր կը մեղադրէին 1875ի Սահմանա – դրութիւնը, սակայն 4րդ Հանրապետու – թիւնը 1946ի սահմանադրութիւնն ալ զար – ման մը չբերաւ քրոնիկ հիւանդութեան :

Անշուշտ երկրին ա'չ միայն քաղաքա – կան, այլ տնտեսական ու ընկերային կա – ցութիւնն ալ դեր կը խաղայ կառավա – րական յամախակի տաղնապներուն մէջ :

Ազատագրութենէն ի վեր Ֆրանսա բազ – մաթիւ դժուարութեանց առջեւ դնուեր – ցաւ : Հնդկաչինի պատերազմը, անկէ ան – միջապէս վերջ Ալժերիոյ ապստամբու – թիւնը բացառիկ զոհողութիւններ պար – տադրեցին երկրին :

Արդի՞նք : Քաղաքական անկայունու – թիւն եւ տնտեսական տագնապ : Նման պայմաններու տակ դժուար էր մնայուն կառավարութիւն ունենալ : Կի Մոլէի կա – ռավարութիւնն է որ ամէնէն երկար ապ – րեցաւ, ի վերջոյ տեղի տալով տնտեսա – կան – եմոտական տագնապին առջեւ :

Սահմանադրութեան բարեփոխման առ – թիւ եւս վարչապետը վստահութեան խն – դիր պիտի ներկայացնէ :

Ֆելիքս Կայլառի ծրագրին հիմնական կէտն այն է , որ կառավարութիւնը առ – նուազն մէկուկէս տարի պէտք է իշխա – նութեան գլուխ մնայ, արդիւնաւոր գործ կատարելու համար : Եթէ Ազգ · ժողովը այդ պայմանաժամէն առաջ անվստահու – թիւն յայտնէ գահլիճին, Հանրապետու – թեան Նախագահը իրաւունք պիտի ունե – նայ լուծելու զայն :

Եթէ ընդունուի այս կէտը, երեսփո – խանները անվստահութեան քուէ տալէ ա – ռաջ տասն անգամ պիտի մտածեն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՐՈՒՀԻ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԻՒՍԻՍ. ԱՓՐԻԿԷԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ՄԱՐՈՔ

ՊՈՒՐԿԻՊԱ.— ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽԱԶՈՒՄ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԵՏ

Բազմաթիւ ճակատներ կը բացուին ա – բարեկան աշխարհին մէջ : Միացեալ Հան – րապետութենէն կամ Դաշնակցութիւննե – րու արշաւը կը չարունակուի, միաժա – մանակ վարակելով Հիւսիսային Ափրիկէի երկիրները :

Երկու օրէ ի վեր ձայնասփիւռն ու թեր – թերը կը խօսին Մարոք – Թունուզ – Ալ – ժերիա միութեան մասին : Այս գաչնակ – ցութեան դրօչակիրն է Մարոքի Արքան :

Եչ · օր երբ Ֆրանսական 15 թերթերու ներկայացուցիչները կ'երթային Տաքար , կարճ ժամանակի մը համար կանգ առին Մարոքի մէջ եւ ընդունուեցան Մուհամէտ Ե · Թագաւորին կողմէ , որ յայտնեց թէ կը փափաքէր Հիւսիսային Ափրիկէի երեք եր – կիրները միացած տեսնել՝ նոր դաչնակ – ցութեան մը սահմանադրութեամբ : Թա – գաւորը աւելցուց թէ երեք երկիրներու պատասխանատուներուն կը մնար ճշդել այս միութեան ձեւը :

Այս յայտարարութենէն ետք թագաւորը կարդ մը մտանոգումներ ըրաւ .— Մեր նպատակը եղած է ու կը մնայ՝ Մարոքի անկախութեան պաշտպանութիւնը եւ բա – րեկամական գործակցութիւն՝ Ֆրանսայի եւ Մարոքի միջեւ, մեր անկախութենէն եւ դերիշխանութենէն փոխադարձ չար – գանքով : Մենք հաւատարիմ կը մնանք այս քաղաքականութեան եւ մեր գործը պիտի ըլլայ՝ Ֆրանք-Մարոքեան չար – բերութենէն բարելաւում :

Մարոքի թագաւորը «ոչ – բարեկամա – կան քաղաքականութիւն » որակեց այն պարագան՝ որ տակաւին Ֆրանսացիք եւ Սպանիացիները կը մնան Հիւս · Ափրիկէի մէջ · կը փափաքի որ պատմութեան կոզ – մէ եւ միջազգային բոլոր օրէնքներով ի – րենց պատկանող հողամասերը ապատա – դրուին գաղթատիրութենէ · գալով Սա – հարայի, արդար եւ ժողովրդավար ըլլա – լու համար, աւելցուց Մուհամէտ Ե · , պէտք է չարժիլ տեղւոյն բնակչութեան կամքով , որովհետեւ վերջին խօսքը անոր կը պատկանի :

Ալժերիոյ կացութիւնը պատճառ մը կը նկատուի՝ որ Մարոքի եւ Ֆրանսայի յա – րաբերութիւնները խաթարուին .— Ալժե – րիան մեզ կը մտահոգէ մտնաւորապէս Հիւս · Ափրիկէի անկախութեան տեսակէ – տէն : Մարոքի թագաւորը Ալժերիոյ հար – ցին միակ լուծումը կը գտնէ երեք եր – կիրներու դաշնակցութեան մէջ · Ալժե – րիա, Մարոք եւ Թունուզ պէտք է միա – նան, աշխարհագրական, տնտեսական եւ պատմական միացեալ պետութիւն մը կազմելով :

Միւս կողմէ Թունուզի Նախագահ Պուր – կիպա մամուլի իր ասուլիսին ընթացքին անդրադարձաւ եգիպտական պաշտօնա – կան չրջանակներու կողմէ եղած այն յայ – տարարութեանց՝ որոնց համաձայն Թու – նուզ փորձած է սպաննել տալ Նասրը : Պուրկիպա սպառնաց անմիջապէս խզել դիւանագիտական յարաբերութիւնները՝ եթէ այս ուղղութեամբ փաստ չտրուի :

Յօսեցաւ նաեւ Ալժերիոյ եւ Հիւս · Ափ – րիկէի դաշնակցութեան մասին : Դարձեալ չհետեց այն կէտին վրայ՝ որ օտար ուժե – րը պէտք է հեռանան իրենց հողամասէն :

Մաղրէպի միութեան փափաքով Մարո – քի թագաւորը հեռագիր մը ղրկած է Պուրկիպային , մաղթելով որ «քոյր Ալժե – րիան» ազատագրուի :

Ալժերիոյ մէջ ամէնէն կատաղի բախու – մը պատահեցաւ Դչ · օր : Ապստամբները չարունակ նոր ուժեր կը ստանային : Նոյն օրը 21 զմբռոտներ սպաննուած էին : Բա – նակիններէն՝ ութ մեռեալ եւ քառա – սուն վիրաւոր կար : Կռիւը չարունակ – ուած է մինչեւ առաւօտ · Եչ · օր տակա – ւին չէր գադրած , կը հաղորդեն Ալժէէն :

× *Ներքին նախարարութիւնը հաւաքեց ե – րեք չաթաթաթերթեր՝ Մայր երկրին մէջ եւ չորրորդ մը՝ Ալժէի մէջ :*

«Էքսփրէս»ը՝ Ժան – Փոլ – Սարթրի մէկ յօդուածին համար : Երկի՝ չատթա – թերթին սովորական թիւը լոյս տեսաւ , որուն մէջէն դուրս ձգուած էր Սարթրի յօդուածը, որ առանձին գրքոյկով մը պի – տի հրատարակուի · բայց գրաչէտը ուրիչ յօդուած մը գրած է՝ գրաքննութեան դը – րած արգելքին չուրջ :

« Ֆրանս – Օպսերվաթէօր»ը՝ Անարէ Ֆիլիփի «Ֆրանսայի անճնասպանութիւնը» յօդուածին համար :

« Ֆրանս Նուվէլ » համայնավար չա – րաթաթերթը, ինչպէս նաեւ «Թէմուան – եաժ Քրեթիէն»ը՝ Ալժէի մէջ :

Այս ուղղութեամբ բազմաթիւ բողոքներ եղան կառավարութեան եւ ներքին նա – խարարութեան՝ պահանջելով որ մամուլի ազատութիւնը յարգուի :

× *Վարչապետ Ֆելիքս Կայլառ նախա – րարաց ժողովի մը դումարեց՝ նուիրուած Հիւս · Ափրիկէի հարցին : Վարչապետը տեղեկութիւններ տուաւ Մրրֆի եւ Պիլիէ հետ իր ունեցած խօսակցութեանց մասին : Մրրֆի կը չարունակէ տեսակցութիւններ ունենալ Թունուզի եւ Ֆրանսայի ներկա – յացուցիչներուն հետ : Ո'չ մէկ պետկոյ հրատարակուեցաւ այս մասին :*

—o—

ՎԻԵԹՆԱՄԸՆ կը հաղորդեն թէ Արտա – քին նախարար Փինօ հասած է Սայկոն , ուր պիտի մնայ երկու օր :

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՄՈՍԿՈՒԱ Կ'ԵՐԹԱՅ

Անգլիական չրջանակներուն մէջ անա – կընկալ մը եղաւ այն լուրը՝ երբ յայտա – րարուեցաւ թէ Պատերազմական նախա – րար Սէնտս Մոսկուա պիտի երթայ : Ար – դարեւ Ա · Միութեան պետավարները ան – դրադարձ եղան Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան մը կողմէ հրաւիրելուն իրենց մայրաքաղաքը : Սէնտս ընդունեցաւ հրա – ւէրը : Այս ճամբորդութեան թուականը տակաւին չէ ճշդուած :

«Տէյլի Հերըլտ» թերթին համաձայն , Սէնտս Մոսկուայի մէջ խորհրդակցու – թիւններ պիտի ունենայ պինամթափու – թեան չուրջ , ինչպէս նաեւ՝ Անգլիոյ մէջ հաստատուելիք հրթիռներու արձակա – րաններուն մասին :

Ուշագրաւ է այս լուրը մանաւանդ ա – նոր համար՝ որ Խրուչչեւ սպառնալիքներ րրած էր Անգլիոյ դէմ : Համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը առջի օր Մոսկուայի մէջ յայտարարեց , թէ եթէ Անգլիա ընդունի ամերիկեան հրթիռներու արձակարաններ հաստատել իր հողամասին վրայ՝ Ա · Միութիւնն ալ իր կարգին հիւլէական արձակարան – ներ պիտի հաստատէ՝ ուղղուած դէպի բրիտանական կղզիները :

Այն պահուն՝ երբ բանակցութիւններ կը տարուին «Մեծ»երու ժողով մը դումա – րելու համար եւ Ա · Միութիւնը ճիգ չի խնայեր Միացեալ Նահանգներուն մօտե – նալու՝ Խրուչչեւի այս յայտարարութիւնը մանուաւոր կարեւորութիւն մը կը ստա – նայ :

Տակաւին յայտնի չէ թէ Միացեալ Նա – հանգներու եւ Բրիտանիոյ պաշտօնական չրջանակները ի՛նչ կը մտածեն Սէնտսի դէպի Մոսկուա կատարելիք ճամբորդու – թեան մասին :

ԼԱՐՈՒԱԾ ՎԻՃԱԿ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ՝ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԻՋ

Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ դեկավարներուն այն յայտարարութենէն եաք՝ որուն հա – մաձայն Սէուտ թագաւոր ուղած է սպան – նել տալ Նասրը, խոր յուզում յառաջա – ցած է Միջին Արեւելքի երկիրներուն մէջ : Պէյրութի, Ամմանի, Պաղտատի եւ այլ քաղաքներու բոլոր թերթերը մեծ խորա – պիրներով կը յայտարարեն՝ թէ Նասր կը մեղադրէ Սէուտը , որ ուղած է դինքը սպաննել :

Ինչպէս գրած էինք Սէուտի անունը խառնուած էր Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ մէջ կազմակերպուած «դաւադրութիւն»նե – րուն մէջ, որոնք նախապէս յայտարար – ուեցան իբրեւ «ամերիկեան դաւադրու – թիւն» : Ըստ երեւոյթին՝ երկու ճակատ բացուած է · մէկ կողմը երեք թագաւոր – ներ՝ Սէուտ, Ֆէյսալ, Հիւսէյն , միւս կողմը՝ Նասր : Նաւթահորերը կը գտնուին արքաներու ձեռքը, բայց Նասր յայտա – րարեց՝ թէ անոնց ճամբաները՝ Սուէզ եւ բազմաթիւ նաւթուղիներ, իրենց կը պատկանին : Ամէն պարագայի մէջ, Պէյ – րութէն կը հաղորդեն թէ Դամասկոսի Ա – րաբիոյ դեսպանատան անձնակազմը փո – խադրուած է Լիբանան :

Ցորդանանի Հիւսէյն թագաւորն ալ նա – մակ մը ղրկեց Սէուտի, իր համակրանքը յայտնելով անոր հանդէպ եւ ծանրանալով Նասրի սուտերուն վրայ : Հիւսէյն կը յիչէ արաբական ատած մը .— Զդուշացէք ա – նոնցմէ՝ որոնց բարիք ըրիք : Հիւսէյն թագաւոր կ'աւելցնէ թէ Սէուտ վստա – հութիւն կրնայ ունենալ իր վրայ :

Արաբիոյ կառավարութիւնը իր կարգին պաշտօնական դեկոյց մը հրատարակեց , հերքելով այն դրոյցները՝ որոնց համա – ձայն Իրաք դաւադրութիւն մը կազմա – կերպած էր Արաբական Միացեալ Հան – րապետութեան եւ Նասրի դէմ : Ամերիկ – եան Արտաքին նախարարութիւնը «անհի – մըն » որակեց Գահիրէի եւ Դամասկոսի այն յայտարարութիւնները, որոնց հա – մաձայն Ուաշինկթըն մաս ունէր իրենց դէմ կազմակերպուած դաւադրութեան մէջ :

Դժուար կացութիւն մը ստեղծուած է Լիբանանի համար : Սուրիոյ եւ Միջերկ – րական ծովուն միջեւ՝ Պէյրութի քաղա – քական չրջանակները մեծապէս մտահոգ – ուած են ապագային նկատմամբ : Մինչ – լորը աւելի պիտի ծանրանայ՝ երբ Սէ – ուտ յարի Միացեալ Թագաւորութեան : Այդ պարագային Լիբանան Միջին Արե – ւելքի միակ երկիրը պիտի ըլլայ՝ որ ա – ռանձին պիտի մնայ արաբական երկու մեծ դաշնակցութիւններու միջեւ : Յարդ Պէյրութ կը վարէր չէզոք քաղաքականու – թիւն մը , բայց ներկայիս վտանգուած է իր դիրքը, մանաւանդ՝ երբ արաբական աշ – խարհի քրիստոնեայ միակ երկիրն է :

Վարչապետ Սոլհ կուսակիցները (մահ – մետական) եչ · օր ցոյց մը բրին · ուղ – ղուելով դէպի Հանրապետութեան Նախա – գահին բնակարանը կը բացագանչէին · «կեցցէ Նասր», «մա'հ Ֆրանսացիներուն» եւ « Ալժերիա արաբական է» : Ցուցարար – ները կ'ուղղուէին դէպի Ֆրանսական դեսպանատուն՝ երբ ոստիկանութիւնը մի – ջամտեց եւ գաւազաններով ցրուեց զա – նոնք : Ոստիկան մը աչքէն վիրաւորուած է :

Իրաքի մէջ ալ Նուրի Սայիտի կառա – վարութեան գլուխ գալը նկատի առնուած է Պէյրութի քաղաքական չրջանակներուն կողմէ , որոնց համար անստոյգ ապագայ մը պարզուած է ներկայիս :

(Լուրերու շար·ը կարդալ Դ· էջ)

"ԴՐՕՇԱԿ"

Հրապարակի վրայ է արդէն Հ. Յ. Դաշնակցութեան պաշտօնաթերթի՝ Դրօշակի առաջին վեցամեակի (1891 – 1897) լրիւ հատորածոն, ընդամէնը 750 մեծադիր էջ։

Կրնանք անվարան յայտարարել, թէ ջերմ գնահատանքի արժանի գործ մը կատարուած է։ «Դրօշակ»ի առաջին տարիներու հատորածոն անգտանելի էր այս բառին իրական առումով։ ՄԻԱԿ օրինակը պահուած էր Հ. Յ. Դ. Փարիզի Թանգարանին մէջ։

Երբ որոշուեցաւ վերահրատարակել այս միակ օրինակը, տեսնուեցաւ որ դիւրին գործ մը չէր ասիկա։ Պատռած, քրքրը – ուած էջեր կային հատորածոյին մէջ։ Նաեւ՝ անընթեռնելի բառեր, երբեմն նոյնիսկ տողեր։ Տեղ – տեղ էջերը փակցուած էին թափանցիկ թուղթով։

Հարկ եղաւ այս բոլոր թերիները դարմանել եւ վերակազմել «բնագիր»ը, ճշդել անընթեռնելի բառերն ու նախադասութիւնները, «զօրութեամբ» վերծանել անվերծանելի անուններ, թիւեր ու թուականներ։ Ապա հրատարակել հատորածոն լուսապատկերներով։

Այս բոլոր դժուարութիւնները հարթուելեն հետզհետէ, չնորհիւ նախաձեռնողներու յամառ ու յարատեւ աշխատանքին։ Եւ հիմա, ամիսներ տեւող այս տքնաջան աշխատանքէն ետք, կրնանք ըսել, թէ փրկուած է թանկագին գանձարանը հայ յեղափոխական եւ ազատագրական շարժման։

Առաջին հատորը կ'ընդգրկէ Դրօշակի հրատարակութեան առաջին տասնամեակի առաջին կէսը, 1891էն 1897։ Միւս կէսը պիտի ընդգրկէ երկրորդ հնգամեակը, 1897 – 1901։

Հատորին սկիզբը գրուած է Հ. Յ. Դաշնակցութեան Մանիֆեստը, գրուած 1890ին, յայտնի չէ՝ որ ամսուն։ Այդ թուականին Դաշնակցութիւնը դեռ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն չէր, այլ «Հայ Յեղափոխականներու Դաշնակցութիւն» էր լոկ։

Մանիֆեստը հետեւեալ ձեւով կը բացատրէ այս իրողութիւնը. «Հայ յեղափոխականներուն դաշնակցութիւնը թէեւ նոր է հանդէս գալիս իբրեւ կազմակերպութիւն, բայց նա վաղուց գործող խմբերի միութիւնն է. խմբերի, որոնք նոյնիսկ հայ ժողովրդի ձգտումներուն ծնունդն են։ «Դաշնակցութիւնը» ձգտելու է միացընել բոլոր ոյժերը, կապելով իր հետ բոլոր կենտրոնները։ Նպատակ դնելով Թիւրքայ Հայաստանի քաղաքական եւ անտեսական ազատութիւնը, «Դաշնակցութիւնը մտել է այն կուռի մէջ, որ ըստ կըսել է ինքը ժողովուրդը տաճկաց կառավարութեան դէմ, ուխտելով մինչեւ արեան վերջին կաթիլը կռուել հայրենի – քի ազատութեան համար»։

Մանիֆեստէն ետք՝ հատորին կցուած է «Դրօշակ»ի Թուղթի երեքը, 1891 թուին, սա կարճ ծանօթագրութեամբ. «Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, հրատարակելով այս թերթը, յայտնում է, որ մօտիկ ապագայում նա կ'ունենայ իր օրգանը «Դրօշակ» անունով, ուր, ի միջի այլոց, կը պարզաբանուի Դաշնակցութեան ծրագիրը»։

Արդարեւ, «մօտիկ ապագային», 1891 Մայիսին, սկսաւ հրատարակուիլ Դրօշակը, իբրեւ օրգան «Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան»։

«Դրօշակ»ի հրատարակութիւնը, իբրեւ կուսակցութեան պաշտօնաթերթ, կը սկսի ուրեմն 1891 Մայիսին։ Ներածու – թեան մէջ պարզաբանուած են Դաշնակցութեան հետապնդած նպատակները եւ «Դրօշակ»ի կատարելիք գերը։ Դժբախտաբար չենք կրնար նոյնիսկ ամփոփումը տալ «ներածութեան», չծանրաբեռնելու նպատակով այս սիւնակը։ Պատմութեան համար արձանագրենք միայն, որ պաշտօնաթերթի անունին տակ գրուած մակագրութիւնը՝ «Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան օրգան», չարունակուած է մինչեւ 1897 Յունուար 20։ 1897 Փետրուար 20ին սկսեալ փոխուած է այս բացատրութիւնը եւ դարձած «Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան օրգան»։ Հետագային չարունակուած է միեւնոյն ձեւով։

«Դրօշակ»ի գրեթէ բոլոր յօդուածները, թղթակցութիւնները, նամակները, ներքին եւ արտաքին տեսութիւնները, տեղեկագիրները, — վերջապէս ինչ որ գրուած է թերթին մէջ, — անստորագիր են։ Եւ քէն, չենք գիտեր ով, (չենք գիտեր ե՛րբ), կարգ մը յօդուածներու եւ թղթակցութիւններու տակ աւելցուցած է գրողին անունը։ Եւ չնորհիւ այս բարեգործական «միջամտութեան», այսօր գիտենք այլեւս, թէ ինչերոյ առարկայ յօդուածները գրուած են Քրիստափորի, Ռոստոմի, Զաւարեանի, Յովնանի եւ Իսուֆ Եանի կողմէ։ Նամակները եւ թղթակցութիւնները գրած են Պետօ, Մեխակ, Դը – ժոխք, Մուրատ, Թաթուլ եւ բազմաթիւ ուրիշներ։ Հետագային իրենց աշխատակցութիւնը բերած են թերթին նաեւ Ահարոնեան, Վռամեան, Սարգիս Մինասեան, Մ. Վարանդեան, Ռաժակ, Սիամանթօ, Արմէն Գարօ, Հրաչ, Ակնունի, եւայլն, եւայլն։

Իւրաքանչիւր թիւի մէջ նամակներ եւ թղթակցութիւններ կան առաւելարար, — գրեթէ բացառաբար, — «Թիւրքայ Հայաստանի քաղաքական եւ անտեսական ազատութիւնը», «Դաշնակցութիւնը մտել է այն կուռի մէջ, որ ըստ կըսել է ինքը ժողովուրդը տաճկաց կառավարութեան դէմ, ուխտելով մինչեւ արեան վերջին կաթիլը կռուել հայրենի – քի ազատութեան համար» բանաձեւին շուրջ։

— Կրնա՞մ քեզ եղբայր կոչել, հարցուց յուզուած չեչոտով մը՝

Բարկութիւնս իր զենիթին էր հասած։

— Ապերախտ, դուրս եկ, կը համարձա – կի՞ս յիշեցնել այդ օրերը։

Արտասուքի խոչոր կաթիլներ կը հոսէին աչքերէն։ Ընդմիջեց ինծ.

— Ես չեմ ապերախտը։

— Լաւ ուրեմն, խօսէ, վերսկսայ կատաղութեամբ, ըսէ, ո՞ւր է մօրեղբայրս, ո՞ւր էր իր զաւակը։

Պահ մը լուռ մնաց, եւ ապա դլուխը չարժելով, ըսաւ.

— Այո, չես հաւատար ինծի, դուն գիս աւազակի մը տեղ ես դրած, գիս մարդասպան մը, ապերախտ մը կը նկատես։ Մօրեղբայրդ ողջ է, իր զաւակը նոյնպէս։ Չես գիտեր թէ ինչո՞ւ համար հոս եկայ.. Մնա՞ս բարով. եկուր Ռասք ...

Ռասքը վեր կեցաւ իր տեղէն։ Սեւ – մորթը ինձմէ հեռանալէ առաջ, վրաս սեւեռեց ցաւի եւ զղջումի խորունկ հայեացք մը։

Այս արտակարգ մարդը իր վերջին խօսքերով, կուզար իմ մէջս փոթորկել մեծ յեղաշրջում մը։ Հիմա կը դողայի ինքը չատ թեթեւ կերպով դատած ըլլալուս համար։ Իր մէջ ամէն բան կը զարմացնէր զիս։ Զինքը մեռած կը կարծէի, մինչ ան կանգնած էր ահա իմ դէմս կեանքով եւ խանդով լեցուն։ Քանի որ մօրեղբայրս եւ իր զաւակը ողջ էին, ուրեմն ճիշդ էր որ ինքը չէր ապերախտը։

Աչքերս վեր բարձրացուցի, տակաւին հոն էր եւ իր չունը կը դիտէր մեր երկուքը՝ արդար մտահոգութեամբ մը։

Փիէրօն խոր հառաչ մը արձակեց եւ քանի մը քայլ առաւ դէպի թաւուտները։

— Կեցիր, պոռացի ուժեղ ձայնով, կեցիր։

Կանգ առաւ եւ սկսաւ զիս դիտել անվստահ հայեացքով մը։

— Վերստին պիտի տեսնե՞մ մօրեղբայրըս, հարցուցի իրեն միեղմ ձայնով մը։

Դէմքը մռայլեցաւ։

— Կը տարակուսի՞ս, ըսաւ, հեռանալու չարժում մը ընելով։

— Ոչ, պատասխանեցի, հետզհետէ աւելի եւս այս տարօրինակ մարդուն ազդեցութիւնը զգալով իմ վրաս, ոչ, դուն միչտ իմ եղբայրս ես, իմ բարեկամս։ Չեմ կասկածիր եւ չնորհակալ եմ որ թողուցիր որ ապրի մօրեղբայրս։

Իր դէմքը յանկարծ ստացաւ խիստ արտայայտութիւն մը որ զիս զարմացուց։ Կը թուէր թէ ներքին պայքար մը կը մղէր այդ միջոցին։ Քանի մը քայլ առաւ դէպի ինծի եւ յանկարծ յետս ընկրկումի մը ըրաւ։ Բերանը բացաւ բան մը ըսելու համար, սակայն անմիջապէս լռեց։

Այս բանը երկար չտեւեց սակայն, ինկաւ բազուկներուս մէջ եւ գոչեց.

— Եղբայր, քեզի կ'ապաւինիմ ...

Ապա, կարճ լռութենէ մը ետք, աւելացուց.

— Դուն բարի ես, սակայն դժբախտութիւնը քեզ անարդար դարձուց։

— Բարեկամս վերապատայ, այլեւս ես դժբախտ չեմ, պատասխանեցի։

— Եղբայր, տակաւին դժբախտ ես դուն, քիչ մը ետքը, թերեւս այլեւս չըլլաս, սակայն ես ... միչտ դժբախտ պիտի ըլլամ։

Բարեկամական զգացումներու գեղման առաջին վայրկեաններուն ընթացքին իր աչքերուն մէջ չղացող ուրախութեան ճառագայթը նուազեցաւ։ Իր դէմքին գիծերը յատկանշական տխրութեամբ մը մռայլեցան։

Կորովի չեչոտով մը, սկսաւ խօսիլ.

— Մտիկ ըրէ, հայրս կամպոայի երկրին թագաւորն էր։ Եւրոպացիներ եկան մեր երկիրը եւ ինծի սորվեցուցին այն բոլոր գիտելիքները, որոնք քեզ այնքան զարմացուցած են։ Իրենց պետը՝ սպա – նիացի Կապիտան մը, իմ հօրս մեծ խոստումներ ըրաւ, ըսաւ որ մեր ունեցած հողերէն աւելի ընդարձակ հողեր պիտի ունենայինք, եթէ հետեւէինք իրեն։ Հայրս, ամբողջ ընտանեօք, հաւատալով այդ մարդուն խոստումներուն, հետեւեցաւ անոր։ Եղբայր, մեզ վաճառեցին ...

Վիքթոր Հիւկօ

(14 Շար.)

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Զեռքի մէկ չարժումս ցոյց տուաւ իրեն այն վայրերը ուր ատենօք կային մեր անկարանները, մեր բնակարանները, մեր ամբողջ հարստութիւնը։ Այս լուռ բողոք հասկցաւ, երազկոտ ձեւով մը գլուխ դիտելով.

— Այո, չատ բան կորնչուցիր, ըսաւ, սակայն հաւատա ինծի որ ես քեզմէ աւելի կորնչուցած եմ։

Մեծ ընդվզումով մը պատասխանեցի.

— Այո, կորնչուցի, չատ բան կորնչուցի։ Ըսէ, ո՞վ էր պատճառը, ո՞վ չանդրեց մեր տուները, ո՞վ այրեց մեր բերքերը, ո՞վ յարդեց մեր բարեկամներըը, մեր հայրենակիցները ...

— Ես չէի, խմիններս էին։ Մտիկ ըրէ, օր մը քեզի ըսած էի որ ձերիններըը ինծի չատ գէշութիւն ըրած են եւ դուն ինծի պատասխանեցիր այն ատեն որ դուն չէիր ընողը։ Այն ժամանակ ես ի՞նչ ըրի։

Դէմքը արտակարգ պայծառութիւն մըն էր ստացած։ Կը սպասէր որ իր բազուկներուն մէջ նետուէի, սակայն լուռ մնացի։

Այդ նամակներն ու թղթակցութիւնները թանկագին վաւերագրիներ են, հում նիւթ, անգնահատելի ատոդ՝ հայ յեղափոխական եւ ազատագրական չարժման պատմութեան համար։ 1890 – 1900 չըրջանի Հայոց պատմութիւնը կարելի չէ ուսումնասիրել, առանց ձեռքի տակ ունենալու եւ օգտագործելու «Դրօշակ»ի հատորածոն, ուր պատմական մեծ նչանակութիւն ունեցող դէպքերը արուած են հարազատօրէն, այդ դէպքերուն ականատես, վկայ, մասնակից անձերուն իսկ կողմէ։

Թղթակցութիւնները կը ներկայացնեն երկրի կեանքը թիւերով, վիճակագրական տեղեկութիւններով, վկայութիւններով, փաստերով, իրողութիւններով, յաճախ առանց մեկնաբանութեան եւ կարմնակի խորհրդածութիւններու։

Նամակներ կան նաեւ հարեւան երկիր – ներէն՝ այդ երկիրներու հանրային կեանքի եւ յեղափոխական չարժումներու մասին։ Կան նոյնպէս ականատեսի եւ մասնակցողի վկայութիւններ Պանք Օթոմանի դրաւման, Խանասորի արշաւանքի եւ այլ կռիւներու մասին։

Կարելի չէ այս բոլորը կարդալ առանց յուզումի։

Հերոսներու եւ նահատակներու չքերթ մը՝ թուղթի վրայ, այո, բայց կեանքով բաբախուն։

Բոլոր նիւթերը տրուած են պարզ ու հասկնալի լեզուով։ Աւելորդ է նոյնիսկ ըսել, թէ աւելի նիւթ կայ «Դրօշակ»ի մէջ, քան արուեցաւ։ Աւելի կեանք կայ, քան գրականութիւն։ Բոլոր գրողները գիտեն, կը զգան, թէ իրենց խօսքը ուղղուած է հայ գիւղացիին, բանուորին ու աշխատաւորին, բայց ոչ՝ մտաւորական – ներին։

Զկայ լեզուի խնամք։ Զկան նաեւ ձեռ – ձեռուն բառեր եւ ինչ որ մենք հիմա կը կոչենք ոճ։

Ժողովուրդին համար, ժողովուրդին հետ եւ ժողովուրդով, — այս եղած է պաշտօնաթերթը վարող ոգին։ Այս պատճառով ալ մտաւորական դեգերումները, վերամբարձ խորհրդածութիւնները ծալուած մէկ կողմ դրուած են։

«Դրօշակ»ը թերեւս միակ թերթն էր մեր մէջ, որ կը խօսէր մեր մտքին, բայց մանաւանդ մեր սրտին եւ հարազատօրէն կուտար պատկերը կուսակցութեան մը, որ հայ ժողովուրդին ծառայեց, հայ ժողովուրդին կը ծառայէ եւ հայ ժողովուրդին պիտի ծառայէ։

Ընթերցողը ուրիչ եղրակացութեան պիտի չհասնի, երբ կարդայ վերջացնէ Դրօշակի այս առաջին հատորը։

Պիտի ուզէինք, որ գործը կէս չձգուի, եւ չուտով հրատարակուի նաեւ երկրորդ հատորը։

Մեղի արուածը թերթ մը չէ, գիրք մը չէ, Հայոց պատմութիւնն է։

(Խմբագրական ՅՈՒՍԱԲԵՐԻ)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴԷՄՔԵՐ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Արեւելահայ թէ արեւմտահայ բեմերուն վրայ սիրուած ու գնահատուած դերասան մըն էր Յովհաննէս Ղազարեանը։

Առաջին աշխարհամարտէն առաջ, 1910ական թուականներուն, Թիֆլիսը արեւելահայ թատրոնի բոցավառ հնոցը կը հանդիսանար։ Այդ թուականին եւ անոր յաջորդող տարիներուն, Կովկասի այդ հայաչատ կեդրոնին մէջ կար ու կը գործէր թատերական ուժեղ կազմակերպութիւն մը, որ ինչպէս բազմիցս անգամներ գրուած է, իր ծոցին մէջ ունէր հայ թատրոնի լաւագոյն ներկայացուցիչները՝ Սիրանուշ, Օլգա Դուլգարեան, Մայսուրեան, Արուս Ոսկանեան, Աբէլեան, Սեւումեան, Զարիֆեան, Ալիխանեան, եւ տակաւին բազմաթիւ ուրիշ արժէքաւոր ու տաղանդաւոր դերասաններ, որոնք լծուած էին հայ թատրոնի «սայլ»ին ու կը տանէին դայն անխոնջ գործունէութեամբ մը։

Այդ աստեղաշոյլին մէջ է որ Յովհ. Ղազարեան առաջին անգամ երեւան է եկած եւ կարճ ժամանակի մը մէջ, չնորհիւ իր բնածին տաղանդին եւ չնորհիւ իր աշխատասիրութեան կամքին, յաջողած է դառնալ սիրելի թէ՛ իր ընկերներուն եւ թէ թատերասէր հասարակութեան։

Բնիկ Թիֆլիսցի էր։ Իր ուսումը ստացած էր տեղւոյն Ներսիսեան վարժարանին մէջ, ուրկէ դուրս էր եկած կոկիկ ու հաստատուն ուսում մը ամբարած։

Թիֆլիս, Բաքու, Երեւան, Ալեքսան – դրապոլ եւ տակաւին բազմաթիւ ուրիշ քաղաքներու մէջ, Յովհ. Ղազարեան բեմած է իր արդիւնաչատ մասնակցութիւնը հայ թատերական էոյթներու ընթացքին։

Թէեւ իր ամբլուան եղած է կոմիկ, սակայն Յովհաննէս Ղազարեան չատ անգամ ալ ներկայացած է եկած լուրջ եւ ցնցող դերերու մէջ եւս, ուր գտած է նոյնքան չաջողութիւն՝ որքան իր ծիծաղի դերերուն մէջ։

Առաջին աշխարհամարտի գինադադարէն ետք, Յովհ. Ղազարեան հեռացած է Հայրենիքէն ու եկած՝ Պոլիս։

Պոլսոյ մէջ անիկա հանդիսացած է հայերէն օպերեթային ներկայացումներու առաջին չարքը հիմնողներէն մէկը։

Յովհաննէս Ղազարեան ամուսնացած էր տաղանդաւոր դերասանուհիի մը հետ Սիրուչ, որ մինչեւ վերջը թեւ ու թիկունք հանդիսացած է իր ամուսնոյն ձեռնարկներուն։

Այս գոգտրիկ զոյգը Պոլսոյ մէջ սկսած է օպերեթային ներկայացումներու չարք մը եւ հետզհետէ ներկայացուցած է «Աբչին Մալ Ալան», «Ուչ լինի նուչ լինի», «Ա – չուղ Ղարիպ», «Ասլի եւ Քարամ» եւն., որոնք մեծ հանդամանութիւն յատկացուցած են։

Երկար ժամանակ Պոլսոյ մէջ գործելէ ետք Յովհաննէս Ղազարեան ճամբորդած է Եգիպտոս, ուր ներկայացումներ տուած է Ալեքսանդրիոյ եւ Գահիրէի մէջ։

Ապա, Պոլիս վերադարձած է եւ ներկայացած է Ռեքս թատրոնի բեմին վրայ։

Ներկայիս Յովհաննէս Ղազարեան կը գտնուի Ամերիկա, ուր ներկայացումներ տուած է Նիւ Եորքի մէջ։

ԿԱՅՔԸ

Թ.

ՍՈՂՈՄՈՆ ՎԱՀՐԱՄԵԱՆ

Ես ամբողջ գիշեր չքնացի, ամբողջ գիշեր մտածեցի, թե ինչպես ազատվեմ այդ անտանելի տանջանքներից, որոնք ինձ չէին թողնում հանգիստ շունչ քաշել։ «Ինչո՞ւ ես ինձ այդպիսի տանջանքների մատնեցիր, ինչո՞ւ ես ինձ ստիպեցիր ամբողջ գիշեր չքնել, ինչո՞ւ ես ինձ զրկեցիր հանգստությունից, ինչո՞ւ ես ինձ դատապարտեցիր մահացու տառապանքների»։ Ահա այդ հարցերը, որ ես ուղղում էի Ազնիվին, երբ նա առավոտյան ժամը տասին ինձ մոտ եկավ։ Ես ուզում էի նրան ամեն ինչ պատմել, ամեն ինչ խոստովանել, ամեն ինչ հայտնել, որպեսզի նա ինձ ներեր, ինձ հանգստություն տար, ինձ ազատեր այդ անտանելի տանջանքներից։ Ես ուզում էի նրան ասել, որ ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչպես եղավ, որ ես դարձա նրա թշնամին, որ ես դարձա նրա դավաճանը

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ն. ՄԻՒՒԹՆԷՆ կը հաղորդեն թէ 1949–ին Հունգարիոյ սահմանին վրայ ձերբա–կալուած եւ Մոսկուայի մէկ դատարանին կողմէ 25 տարուան բանտարկութեան դատապարտուած Ֆրանսացի, հարիւրա–պետ կուղիէ ազատ արձակուած է խոր–հրդային իշխանութեանց կողմէ : Հա–րիւրապետը երկկ ճամբայ ելաւ դէպի Ֆրանսա :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ արուեստական երկրորդ արբանեակը 320 քիլոմեթր բարձրութեան մը վրայ պայթած է չորրորդ յարկին մէջ եղած խանդարումի մը հետեւանքով :

ՍՊԱՆԻՈՑ Արտաքին նախարարութեան բաները յայտարարեց թէ իրենց զօրքը պիտի պաշտպանէ Իֆնին՝ որեւէ յարձա–կումի դէմ :

ՔՈՐՓՈՑԻ մէջ ամերիկեան օդանաւ մը վար առնուած է համայնավարներու կող–մէ :

ՈՒՇԻՆԿԹՐԼՆի մէջ ճառ մը խօսելով խորհրդային դեսպան Մ. Ենչիքով յայ–տարարեց թէ կողմերը իրարու մօտեցած են :

ԿԻՊՐՈՍի կառավարիչ Ֆութ արդիլ–ուած հռչակեց երիտասարդական կազմա–կերպութիւն մը՝ որ մաս կը կազմէր ԷՈՒԱյի :

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼի մէջ մեռաւ բանաստեղծ Ալֆոնսօ Տուարթէ, որ մեծ օժանդակու–թիւն մը բերած էր արդի բանաստեղծու–թիւնը Փորթուկալի մէջ ծանօթացնելու պարծին :

ԼԵՀԱՍՏԱՆի կուսակցութեան վրայ հսկողութիւն կատարելու կոչուած յանձ–նախումբին նախագահը՝ Մաթիւցեւսքի արձակուեցաւ իր պաշտօնէն :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ բանտերուն մէջ 1956 Յուն–ուար մէկին 18·167 բանտարկեալներ կա–յին որոնց 1608 հատը՝ Հիւս· Ափրիկեցի : 1957 Նոյեմբեր մէկին 20·650 բանտարկ – եալներուն 4705ը Հիւս· Ափրիկեցիներ էին :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ վեց)·— Ձոյլ ոսկի՝ 523·000, Նափոլէոն 3750, դուխ· 3610, անգլ· 4370, քսան տոլարնոց 17·160, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) սթերլին 1250, տոլար 455, պելժ· 9·25, զուից· 108·75, լիր 0·75 :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ
ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՍՐԱՀ

Հ· Ց· Դ· Պորտոյի Մուրատ խումբէն 20·000 ֆրանք :

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ ԱՊԱՀՔԱՑՆԱՑՄԱՆ — ՎՏԱՆԳԸ —

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

Ծախու է Պէգռնի մէջ, կայարանին չատ մօտ, (կառ Սէն Լազարէն 7 վայրկեան), երեք սենեակ, խոհանոց, բաղնիք, կեն–դրոնական ջեռմութիւն, մեծ տէպառա, եւ լայն մուտք (hol), վերելակ, ամէն յար–մարութիւն (բակի վրայ): Մէկ սենեակը պրաւուած է առանձին կնոջ մը կողմէ : Վերջնական գին՝ չորս միլիոն: Հետա–ձայնել՝

GRE. 53-33

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

× *Աղթայի չրջանէն Ֆարուղ պիւղէն Հայաստան Յովսէփեան կը փնտռէ իր ա–մուսինը Գէորգ Յովսէփեան որ կը կար–ծուի Մարսէյլ ըլլալ, իր հօր անունն է Ղայրաման, մօր անունը Զանօ, եղբայր–ները Պետրոս, Թէվոս, Կարուչ եւ ձան Պէկ Յովսէփեաններ :*

× *Դերճանի պիւղէն Գարապուլաքցի Պապօեաններէն Եապութ Պապոյեան, կը փնտռէ իր ազգականները, Նազէն, Մի–սաք, Սեդրակ եւ Կիւլօ Պապոյեանները :*

× *Երեւանէն Անահիտ Պետրոսի Գէորգ–եան կը փնտռէ իր զաւակը նկարիչ Համ–լէթ Գէորգեանին :*

Փնտռուող վերոյիշեալ անձերու հա–յկեները պիտացողներէն կը խնդրուի տեղե–կացնել եկեղեցւոյ դիւանատունը, 15 Բիս ժան Կուժօն, Փարիզ (8) :

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԶՕՐԱՎԱՐ ԴՐՈՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Լուսաւիկ Կանայեան կը ծանուցանէ թէ իր հօր՝ զօրավար Դրոյի մահուան երկ–րորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգստե–ան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ այս կիրակի ա–ռաւօտ, յետ պատարագի :

Կը հրաւիրուին փարիզեան չրջանի բո–լոր ընկերներն ու համակիրները :

ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԵԾ ԱՄՓԻՍԱԹՐՈՆԸ

Կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵՒ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերի–կա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեխսիա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, դեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրթիէրեանի, օժանդա–կութեամբ Օր· Փիւլիէք Աւետիսեանի :

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիումին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 ֆրանք : Դիմել Սորպոնի դռնապաններէն :

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅՔ ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

Կիրակի, Մարտ 9, կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT
28 bis, Rue St, Dominique, Métro Invalides

Կազմակերպուած Փարիզի Շրջանի Արիներուն, Արեւոյշներուն եւ գայլիկներուն կողմէ

Ներկայացումներ, հայերէն եւ ֆրան–սերէն, հայկական պարեր եւ երգեր, նուագախումբով : Սկաուտական տեսա–րաններ, խաղեր եւ զաւեշտներ : Ար–տասանութիւններ : Պիտի ցուցադրուին, Անգլիոյ յիսնամեակի ճէմպօրիէն տե–սարաններ, մոգական լապտերով :

Մուտք 500 եւ 300 ֆրանք :

Պիւֆէ, ցուցադրութիւն :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԿԱՐՏԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· կար–տանի «Նիկոլ Դուման» խումբին :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պիվէռի «Գեղունի» սրահին մէջ :

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի «Անդրանիկ» թատերախումբը դեկավարութեամբ ընկ· Ն· Սարգիսեանի կը ներկայացնէ՝ ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ (գուարթ օփէրէթ, երեք արար) :

Ներկայացումէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր :

ՆՈՒԱԳ՝ Անդրանիկ Մաթոյեան եւ Գասպարեան եղբայրները :

Մուտքը ազատ է :

ՎԱՐԶՈՒ Է ՔԱՆԻ ՄԸ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՄԸ

Կահաւորուած երկու սենեակ, խոհա–նոց մը եւ բաղնիք մը, արեւոտ եւ օդա–սուն առաջին յարկ :

Դիմել ուղղակի Տիկին Քասթընէ, Պուլ· Ալեքսանտր Գ·, Վիլա «Անթելա» : Կամ հեռաձայնել Փարիզ՝

RIC 93-27

Կ'ՈՒԶՈՒԻ՝

Որոշ տարիքի հայ կին մը հիւանդի մը քով մնալու համար : Բնակութիւն, անուն եւ լաւ վճարում ապահովուած : Դիմել Տիկին Հանէսեանի՝ 11 բիս Լօռէն, Անիէռ (կառ Պէգռն լէ Պրիւյէռ) կամ հեռաձայ–նել ԿԲ· 00–98 :

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՍԵՆԵԱԿ

Տրամադրելի սենեակ մը առանձին կնոջ մը համար, որ ընկերութիւն պիտի ընէ նաեւ տանտիրուհիին : Դիմել՝ Նարիկեան, 145 Rue des Meuniers, Bagneux

ՑՈՒՇԱՏԻՏ

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ·— Ց· Կ·Խա–չի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս կը–կիրակի ժամը 17ին, Տիկին Գասապ–եանի բնակարանը, 7 բիս Ռընեան, Անիէռ (Սէն), (Փլաս Վօլթէրի մօտ) : Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՇԱՒԻԼ·— Հ· Ց· Դ· «Արդութեան» խումբի ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին :

ՎԱԼԱՆՍԻ կապ· Խաչի ընդհ· անդամա–կան ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին «Ահարոնեան» սրահին մէջ : Ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է : Խիստ կարեւոր օրա–կարգ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզի Ահարոնեան խումբին կիրակի, 9 Մարտ, ժամը 15էն 24 ե· սրահներուն մէջ : *թաղամասի բաղաքապետարանի շքեղ*

Ներկայացուած գեղարուեստական բաժին :

Երգ, պար, արտասանութիւն, պաւէշ :

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ ԱՐՄԵՆԱԿ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

JACQUES MORINOTի ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲՈՎ

Երգիչը՝ ԱԼՎԱՐԻԶ

ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ԹՈՐՈՄԵԱՆ

ԵՐԳԱՊՆԱԿՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔԸ — ՄՕՏ ՕՐԷՆ

MICROSSILLON 33 TOURS 1/3
30 centimètres

PATHÉ MARCONI
SÉRIE ARTISTIQUE

1·— *Կրօնական երգեր* Տէր ողորմեա, Ո՛վ զարմանալի, Ուրախ լեր (*Կոմիտաս վրդ·*), *նուագախումբով* :
2·— Ինձ մի՛ խնդրիր (*Յովհաննէս Թումանեան – Դրիգոր Սիւնի*) :
3·— Եար նազանի (*Համաստեղ – Ալան Յովհաննէս*) :
4·— Արաբսի արտասուբը (*Ֆամառ քաթիպա, ձայնադր· Հ· Թորոսեան*), *տաւիղով* :
5·— Կ'աննձրեւէ, տղաս (*Վահան Թէքէեան – Համբ· Պէրպէրեան*) :
6·— Խնձորի ծառի տակին (*Ժողովրդ· բանաստեղծ·— Մեհրաբեան*) :
7·— Գեղջկուհին (*Յ· Տապաղեան – Ա· Պարթեւեան*) :
8·— Կարօտ Մարտիկին երգը (*Գեղամ Սարեան – Աչոտ Սաթեան*) :
9·— Խնջոյքի երգ, Հայաստանի կարմիր գինին (*Աչոտ Գրաչի – Արամ Խաչատուրեան*) :

Գեղարուեստական կողք, կտորներու վերլուծումով եւ թարգմանութեամբ :
Գինը՝ 2700 ֆրանք·— Ապսպրանքները կարելի է այժմէն ընել, դիմելով

ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ՝ 221, Rue de Tolbiac, Paris 13e (առաւօտները) : Tél. : KEL. 34-24

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՄՓՈՆ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՒՔՍԻՈՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ՁԱՓՈՎ ԳՈԼ (ֆալորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

— որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ երանգ —

ՊՈՍՖՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկաս–եան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21

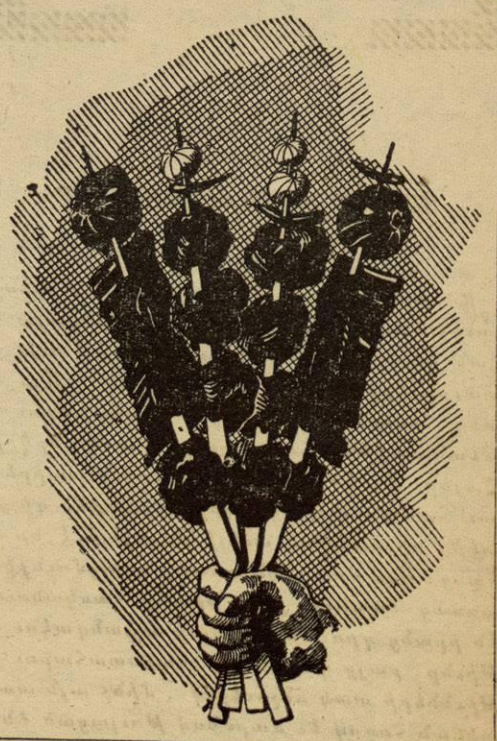
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված–ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ : Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 9 ՄԱՐՏ

DIMANCHE 9 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8139 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3940

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ "ՕՐ"Ը

Այսօր՝ կիրակի՝ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդը կը տօնէ իր «Օր»ը՝ Փարիզի մէջ տաւտրական կեդրոնի քաղաքապետարանին չքեղ սրահներուն մէջ :

Տարին մէկ անգամ Նոր Սերունդի մեր հայերնարագէտ երիտասարդներն ու աղջիկները հրապարակային մեծ հանդէսով մը կը ներկայանան հանրութեան, ցոյց տալու համար թէ ո՛րքան ամուր է եւ կարգապահ իրենց կազմակերպութիւնը : Թէ ընկերական ի՛նչ սիրալիր եւ համեստ մթնոլորտի մը մէջ կ'ապրին, տոգորուած աղգային, հայրենասիրական մաքուր զգացումներով :

Ազատագրութեան վաղորդայնին կազմուած, այսօր տասներեք տարեկան է արդէն Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդը :

Գաւառի բոլոր հայաչատ կեդրոններն ալ ունին իրենց մասնաճիւղերը՝ ենթակայ Փարիզի կեդրոնական Վարչութեան :

Անցեալ ամառ Մարսիլիոյ մէջ դումարուած պատգամաւորական ժողովը արձանագրելով հանդերձ տարուէ տարի կատարուած նուաճումները՝ աշխատանքի նոր ծրագիրներ դծեց՝ Ֆրանսայի երի-տասարդական մեծագոյն կազմակերպութիւնը դարձնելու համար Նոր Սերունդը :

Իսկ Ամանուէլեանի արեւուտ ափերուն վրայ կազմակերպուած բանակումը կատարեալ յաղողութիւն մը եղաւ : Ֆրանսայի բոլոր անկիւններէն աւելի քան երկու հարիւր երիտասարդներ ու երիտասարդուհիներ անմոռանալի օրեր ապրեցան՝ զուտ հայկական միջավայրի մը, խակապէս ընտանեկան, հայաշունչ մթնոլորտի մէջ :

Նոր Սերունդի Օրը հանդրուան մըն է՝ ամէն տարի վերանորոգելու համար իրենց ուխտը հանդէպ կազմակերպութեան, որպէս ալ նորանոր յաղթանակներ ապահովեն անոր : Հանդիսաւոր առիթ մըն է՝ ընկերական – բարոյական կապը աստիճան մը աւելի սերտացնելու իրենց միջեւ : Ու ջերմօրէն ողեւորուելու դիրենք խանդավառող դաղափարականով :

Մեծ խանդավառանքով կը հետեւինք իրենց քայլերուն ու կը քաջալերենք իրենց ձեռնարկները : Որովհետեւ նոր սերունդը մեր այսօրուան, մանաւանդ վաղուան յոյսն է : կը դուդուրանք իրենց վրայ : կ'ուզենք որ իրենց չարքերը աւելի եւս խտանան :

Որովհետեւ Նոր Սերունդի կազմակերպութիւնը ապագայ ապահովման ապնիւ դորձին է լծուած : Անիկա վահան մըն է՝ պաղդայնացման, ուծացման ու նահանջականութեան դէմ :

Համբանքը արժէք է մեր կոտորակուած ազգին համար : Մէկ հոգիի օտարացումէ փրկուիլը մեծ չահ է :

Սփիւռքի մէջ սպիտակ ջարդին դէմ է ուղղուած մեր գերագոյն պայքարը :

Սիրելի Նոր Սերնդականնե՛ր, դուք ժառանգորդներն էք փառաւոր անցեալի, չքեղ քաղաքակրթութեան ու պանծալի մշակոյթի տէր ազգի մը : Գիտցէ՛ք ձեր վսեմ կոչումը : Սիրեցէ՛ք ձեր մայրենի ոսկեղինիկ լեզուն : Հաւատարիմ մնացէ՛ք Հայութեան ազգային իդէալին :

Բախտաւոր էք դուք, որ կ'ապրիք քաղաքակիրթ երկրի մէջ, գերծ ջարդերէ եւ հալածանքներէ : Ամէն հնարաւորութիւն ունիք զարգանալու եւ բարձր գիրքեր դրաւելու :

Ձեր բոլոր չնորհները ի սպաս դրէք Հայութեան համար, անոր բարձրացման եւ տեւականացման համար :

Ա՛յդ կը պահանջէ գիտակից հայրենասիրութիւնը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

147Ի ԴԷՄ 286 ՁԱՅՆՈՎ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս ծանօթ է՝ Պաւերաժական նախարարութիւնը վիճաւորական նոր վարկ կը պահանջէր կառավարութենէն : Վարչապետ կայսեր համաձայն էր, յաղողելու համար՝ խնդրոյ առարկայ ըրաւ դատելիքին դոյութիւնը եւ վստահութեան քուէ ուզեց Ազգ. ժողովէն :

Ձինուորական նոր վարկն ու վստահութեան հարցը դրուած էին մէկ օրակարգի վրայ : Ուրբաթ օր տեղի ունեցաւ քուէարկութիւնը :

Անկախ երեսփոխան Ժան Մորօ սկսաւ բացատրութեանց : Պաշտպանեց օդային ուժը՝ որուն նախարարն է. ըսաւ թէ կայսերութեան մը մասնաւած է ան՝ նկատելով որ 23 միլիարդ դեղչի մը ներթարկուած էր : Նախարարը մտահոգ է մասնաւորապէս անոր համար՝ որ միաժամանակ պիտի պակսի օդանաւերու արտադրութիւնը, պատճառ դառնալով որակեալ բանուորներու հեռացման : Տիտ՝ նոյնպէս անկախ, դոհունակութիւն յայտնեց որ այս առիթով Վարչապետը վստահութեան քուէ պահանջեց :

Այնուհետեւ խօսեցաւ Վարչապետը, մէկ ժամ չարունակ բացատրելով տնտեսական ներկայ կացութիւնը : Իր ճառը, որ ուշի ուշով ունկնդրուեցաւ երեսփոխանութեան կողմէ, տնտեսական կայուն նուիրեցին ու ընդհանրական պիւտճէին ու նկէ իրրեւ մեկնակէտ. առանց տատամսելու կայսեր յայտարարեց.— Եթէ Ազգ. ժողովը կ'ուզէ փոխել քաղաքականութիւնը՝ պէտք է փոխէ նաեւ կառավարութիւնը :

Խօսելով Ալժերիոյ պատերազմին մասին, որ չատերուն կարծիքով Ֆրանսան անանկութեան կ'առաջնորդէ, Վարչապետը տուաւ կարդ մը բացատրութիւններ. — կառավարութիւնը որոշած է կատարել իր քաղաքականութեան բոլոր պարտաւորութիւնները : Ան մերժեց պակսեցնել Ալժերիոյ զինուորներուն թիւը՝ որ պիտի մնայ 375 000 հոգի : Բայց 24 ամսուան ընթացքին համար՝ հարկ է դեղչել երկրապահութեան մէջ հաստատուած զինուորներու թիւը :

Ցայտնելէ վերջ թէ Ալժերիոյ մէջ զինուորներու թիւը ութսուն հազար հոգիով աւելցնելու դաղափարին չուրջ համաձայն են Ալժերիոյ նախարարութիւնն ու հրամանատարական կազմը, Վարչապետ կշռեաւ բսաւ թէ Ֆրանքին եւ Ալժերիոյ պաշտպանութիւնը Մորհրդարանի քաղաքականութեան անբաժանելի մասնիկնեբրն են : Ձիշդ է որ Ալժերիոյ մէջ կատարուած ճիգերը Ֆրանքին վրայ կ'ազդէն, բայց Ազգ. ժողովին կ'իյնայ ըսել թէ այս քաղաքականութիւնը պէտք է չարունակել թէ ոչ : Անդամ մը եւս ճշդելով իր կառավարութեան դիրքը կայսեր աւելցուց թէ զինուորական միջոցներուն մէկ սակարկութիւն պիտի չըլլայ ու եթէ հարկ ըլլայ՝ յաւելեալ ուժեր պիտի ղրկուին :

Թունուզի հարցին անդրադառնալով վարչապետը բսաւ թէ Ֆրանսա երբեք խնդրոյ առարկայ չէ ըրած այդ երկրին անկախութիւնը, բայց կը պահանջէ որ իր իրաւունքները յարդուին : Պուրկիպա դէպքերը կը չարափոխէ. զալով Պիզերթին՝ Փարիզ դէմ է անոր միջազգայնացման :

Ձդելէ ետք կառավարութեան գործունէութեան դանազան կէտերը եւ մաղթելէ ետք որ անդլեամերիկեան բարեկամական միջամտութիւնը յաղողութեամբ պսակուի, կայսեր բսաւ.— կառավարութիւնը կը խնդրէ Ազգ. ժողովէն, որ յստակօրէն ըսէ թէ համաձա՞յն է իր քաղաքականութեան եւ գործունէութեան

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՆԱՍՐ ԿԱՇԽԱՏԻ ՄԵԿՈՒՍԱՑՆԵԼ ՍԻՒՈՏ ԱՐԲԱՆ

Պայքարը ծայր տուած է Միջին Արեւելքի երկու ճակատներուն մէջ : Նասր կ'աշխատի որ Սուրիոյ եւ Եգիպտոսի ժողովուրդին աչքին Արաբիոյ Սէուտ արքան կորսնցնէ իր ունեցած վարկը : Ծանօթ է որ Սէուտ արաբական բոլոր երկիրներուն մէջ մեծ յարգանք կը վայելէ : Դամասկոս եւ Գահիրէ ներկայիս կ'աշխատին ցոյց տալ թէ իրենց պատերազմ եղած դատաղրութիւնը կազմակերպուած էր Սէուտի կողմէ :

Սուրիոյ եւ Եգիպտոսի մէջ սկսած են հակասէուտեան ցոյցեր կազմակերպել :

Այս բոլորը մեծ յուզում ստեղծած են արաբական շրջանակներուն մէջ : Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան ձայնասփիւռի կայաններէն այս ուղղութեամբ յայտարարութիւններ կ'ըլլան շրջանակ՝ Սէուտ թագաւորի անձին դէմ, որ մահափորձ մը կ'ուղէր ընել Նասրի դէմ :

Նասր ամէն գնով պիտի աշխատի մեկուսացնել Արաբիոյ արքան՝ համարա – բական իր ծրագիրներուն մեծագոյն խոչընդոտը :

Միւս կողմէ, Պաղտատ գնաց Անգլիոյ Արտաքին նախարար Սելուին լոյտ եւ տեսակցութիւններ ունեցաւ Ֆէյսալ թագաւորին, Վարչապետ Նուրի Սայիտի եւ Արտաքին նախարար Ճամալիի հետ : Այս տեսակցութիւններուն չուրջ պաշտօնական ոչ մէկ գեկոյց հրապարակուած է ցարդ :

ՀԱՄԱՍՏԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

×

Երբ ֆեզ որոնող աչքերս եմ գոցում
Ցայտնւում ես դու գրկիս մէջ, իմ սէր·
Բայց երբ հիացիս աչքերս եմ բացում,
Չքաւնում ես դու ու···ծարաւ եմ դեռ·
Ա՛խ, ես հուր եմ, ջուր ես դու,
Թէ ես ֆոնիկ եմ, ո՞ւր ես դու :

Թէ ինձ չես սիրում, ինձ չես կարօտում,
Ինչո՞ւ ձեր մօտիկ աղբիւրը թողած,
Մեր աղբիւրից ես գալիս ջուր տանում,
Մազերդ մարմար ուսերիդ փռած :
Ա՛խ, ես հուր եմ, ջուր ես դու,
Թէ ես ֆոնիկ եմ, ո՞ւր ես դու···

ՅՈՎՀ. ՇԻՐԱԶ

×

ՍԻՐՈՑ ԽՕՍՔԵՐԻՑ

Սի՛րտ, մի սպասիր, ի զուր մի յուսա՛,
Իմ շրթունքները՝ սովոր ճշմարտին,
Ձղջումի խօսքեր երբեք չեն շրշայ,
Ու ետ չեն կանչի նրան վերստին :

Այրուի՛ր ինձդ բեզ, ծխա՛ ֆո վերբով,
Ես հպարտ կ'ապրեմ աշխարհի վրայ·
Թող կուրծքս լցուի բոց ու կրակով,
Միայն աչքիս մէջ ծուխը չերեւայ ···

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

× *Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան բանբերներէն մէկը յայտարարեց թէ իսրայէլեան օդանաւեր թռիչք կատարած են Հանրապետութեան հողամասին վրայ : Հրահանգ տրուած է վար առնել իսրայէլեան օդանաւերը՝ եթէ փորձեն անդամ մը եւս մտնել արաբական սահմանը :*

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՅի մէջ հրատարակուեցաւ Միացեալ Նահանգներ ղրկուած Կրոմիկոյի նամակին պատճէնը : Բուլղանին նոր նամակ մըն ալ ղրկեց Այզընհաուըրի. Նախագահը վարդալով զայն՝ յուսահատ եղած է : Այս նամակը ոչ մէկ նորութիւն կը բերէ ցարդ մեղի ծանօթ առաջարկներուն վրայ եւ կը ծառայէ քարոզչութեան, կը յայտնեն լատատեղեակ շրջանակները :

ԱՆՐԻ ՄԱԼԵՐՊ որ 1917ին սատցած էր Կոնքուեի մրցանակը, առջի օր մեռաւ. 71 տարեկան էր :

ԱՊՐԻԼ ՄԷԿԷՆ սկսեալ Պելժիոյ, Լիւքսեմպուրկի, Հոլանտայի, Նորվեկիոյ, Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ ինքնաչարժերը ազատ երթեւեկ պիտի ունենան առանց մաքսային ձեւակերպութեանց :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ մամուլը յարձակում կը գործէ մառեչալ Քոնիեւի վրայ որ «Փըրատա»յի մէջ գրած իր մէկ յօդուածով «կ'անդիտանայ Եուկոսլաւիոյ ազգ. ա – դատութեան պատերազմը» : Պելկրատ «սթալինական» կը յորջորջէ Քոնիեւը :

ՓԵՇՏԱՑԻՆ կը հաղորդեն թէ Հունգարիոյ համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Քատար հիւանդ է :

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ՉԻՆԱՍՏԱՆի Նախագահ Մաօ Ցէ Թունկ քննադատեց չին մտաւորականները՝ որ քաղաքական, մշակութային եւ տնտեսական մարդերու մէջ ամբոխէն... ետ մնացած են : Մաօ առաջարկեց որ մտաւորականները աւելի եռան – դով չարժին եւ «յեղափոխական»ի փոխարեն տան :

ԻՏԱԼԻՈՑ ընդհանուր ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան մայիս 25ին, համաձայն նախագահ Կրոնքիի կարգադրութեան : Նոյն առեն կ'ըսուի թէ երեսփոխանական ժողովը եւ Ծերակոյտը լուծելու համար նախագահը կը սպասէ այն օրին՝ որ քուէի իրաւունք պիտի տայ Թրիէսթէի բնակիչներուն :

ՆՈՒՊԱՐ ԿԻԼԻՊԻՆԿԵԱՆ վերջերս Լոնտոնի մէջ թախի մը գնած է իր պատրաստելու համար : Մեծահարուստը ձանձրացած է իր Բոյս – Բոյսներէն, համաձայն միջազգային մամուլին՝ ուզած է հին ձեւի Լոնտոնի թաքսիներէն մէկը որ արժած է աւելի քան երեք միլիոն : Տէրական մամուլը Կիլպինկեանի նկարն ալ կը հրատարակէ իր դեղին ներկուած թաքսիին մէջ :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆի ԿԱՑՍՐՈՒՀԻՆ Սօրայա հակառաջարկները ըրած է Շահին, համաձայն լատատեղեակ շրջանակներու : Ծանօթ է որ Շահը կ'ուզէր երկրորդ կին մը առնել որպէսզի ապահովէ գերազատանին չարունակութիւնը, եթէ Սօրայա դէմ կենար պիտի ստիպուէր բաժնուիլ : Համաձայն Գերմանիոյ պարսկական շրջանակներուն Սօրայա երեք պայման դրած է ընդունելու համար Շահին երկրորդ կին ընտրուիլ իր տոյ երկրորդ կինը ընտրուի իր հատանութեամբ եւ երբեք չապրի կայսերական պալատին մէջ :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ խորհրդարանին դեսպանը՝ Սմիրնով առջի օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ադընաուըրի հետ : Խորհրդային դեսպանը ուզած էր այդ տեսակցութիւնը՝ Ադընաուըրին պոն վերադարձէն հազիւ քանի մը ժամ ետք (վարչապետը 6 շաբաթ է կը հանդստանար Րիվերիայի վրայ) : Այս տեսակցութիւնը կը վերաբերի «Մեծ»երու հանդիպումին. անմիջապէս վերջ Ադընաուըր կանչեց ամերիկեան դեսպանը Տալիս Պրուս, նոյն նիւթին չուրջ խօսակցելու համար :

ՔԱՆԴԵՆՔ ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊՆԵՐԸ

Թ.

Ահաւասիկ բառ մը եւս, որու պատմութիւնը կը մնայ անյայտ՝ որովհետեւ դարերու մշուշին մէջ թաղուած, ինչպէս Ասորեստանի թաղաւորներուն դանձարանը :

— Մկրտութիւն :

Ո՞վ գիտէ թէ ի՛նչ կը նշանակէ, սր – մատական իմաստով :

Մեր Աճառեանը, լծորդ տառերու վրայ հեծած, կը փութայ բացատրել, — հայու պանիր ուտելու չափ դիւրին բան ,— մկրտել = մխրճել : Առջեւէն կ'ընթանայ վարպետը, Պուտագը, որ կը խրախուսէ դինք՝ յունարէն լեզուի ստուգաբանական իր բառարանով : Արդարեւ, յունարէնը եւս նոյն նժարը կը կազմէ՝ վապթօ = մխրճել բառերով :

Ցունարէն բառին տարիքը ստուգել վեր է կարողութենէս : Իմոնւ եւ Մէյեէ կը վկայեն թէ յունարէնը եկեղեցական բառ է : Արմատական ծագո՞ւմով : Քրիստոնէութեան տարի՞քն ունի, ուրեմն : Կը թուի թէ ոչ :

Դժուար չէ հաստատել թէ բառը կարեւոր դեր մը ունեցած է Հոմերոս, Պղատոն, Եսքիղէս, Պղուտարքոս,—բայց միշտ լուացում իմաստով :

Աւետարաններուն մէջ եւս բառը կը ներկայանայ նոյն իմաստով, միշտ լուացում :—

« Եւ ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին ,ոչ ուտեն » (Մարկ· է· 14) : Միւս իմաստը, որ կը զրաղեցնէ մեզ, նախ Յովհաննէսի պատմութիւնն է որ կուտայ : Ցետոյ, նոյն հին բառը նոր առաքելութիւն ստացած, կը մտնէ Յիսուսի աշակերտներուն մախաղը, կը քալէ մինչեւ մարտիրոսներուն հրապարակը՝ ճակատ չողացնելով հռովմէական սուրերուն դէմ, ցուլերու եւ վագրերու երախին դէմ :

Ուրեմն, մինչեւ Յովհաննէսին պատմութիւնը, հայերէն մկրտութիւն բառը, որ զոյգ կը քալէ յունարէնին հետ, ծիսական խորհուրդ չունի դեռ ,— կը նշանակէ լուացուիլ · «Եւ էջ Նէեման եւ մկրտեցաւ ի Յորդանան եւթն անգամ» (Դ· Թագ· ե· 14,— հմմտ· Յուդիթ, ժԲ· 7) :

Մատենագրական այս վկայութիւնները չեն գոհացներ զիս : Մասնաւորաբար հայերէն բառին կմախքը պաղտնի բան մը ունի՝ կը թուի, հակառակ այն պարզութենակ բացատրութեան՝ որ արմատական իմաստը յունարէնին վրայ ձեւելու մեղքէ մը կը ծնի :

Փորձենք թափանցել տարբեր ճամբով մը :

Քրիստոնէութեան պատմութեան սկիզբը ոչ ոք գիտէր թէ ի՛նչ է մկրտութիւնը, — ծէսը կը նմանէր մարդու մը, որ կորսընցուցած է իր յիշողութիւնը ու չի գիտեր իր ծագումը : Ահա թէ ինչո՛ւ անհեթեթ բացատրութիւններ կը տրուինմեծ ու պզտիկ հայրապետներու կողմէ : Օրինակ, Պետրոս առաքեալ մինչեւ... Յրհեղեղ կը տանի մկրտութեան խորհուրդը : կիւրեղ Աղեքսանդրացի՝ աւելի յառաջ, մինչեւ այն պահը երբ Աստուծոյ Հոգին կը չրջէր Յուերուն վրայ : Ս· Օգոստինոս օ – րինակ կը բերէ ... Թլփատութիւնը (այս տեսակէտը չատ կարեւոր է՝ լուսաբա – նութեան համար, աւելցնենք որ հեթանոս մտաւորական մըն էր այս հանճարեղ Ափրիկեցին) : Վերջապէս իրրեւ մկրտու – թեան անժխտելի (՞՞) հնօրեայ ապացոյցներ ներկայացուած են... կարմիր ծովէն անցքը, ապառաժէն ջուր ժայթքելը եւ ասանկ դիտական բարձրարժէք վկայութիւններ, առաւելապէս Յուրին կապուած :

Մկրտութիւնը, սակայն, Յուրո՞վ կ'ըլլայ միայն : Նոյն ապրիւրները, դրական նութի՞ւն ընելու համար թէ արձապանդ տալով մոռցուած աւանդութեանց, յանկարծ կ'ըսեն թէ մկրտութեան տեսակ մըն ալ կայ··· արիւնով կամ կրակով : Աստուածաբանները, որոնք խելացի մարդիկ են, անանկ խելացի մեկնութիւններ որ – ոչ ալ տեսային գոհացման եզանակ մը , այլ չունչը ծծելու, կենդանութեան ան – չօչափելի սկզբունքը ընդունելու ձեւ մը միայն, միանալու, նոյնանալու, իրարմով չարունակուելու հաւատքով : Եւ այսպէս, Հոգիի կեդրոն ցոյց տրուած դործարան – ներուն համաձայն՝ անուն չինած էին կրօնա – փիլիսոփայական տեսութիւններ, եւ ծէսեր հաստատուած :

Ամէնէն հետաքրքրականն է այն տեսութիւնը, որ հոգին կը դնէ արեան մէջ : Աստուածաչունչ Մատեանը բազմաթիւ վկայութիւններ կը բերէ՝ այդ տեսութեանց մնացորդ : «Զի չունչ ամենայն մարմնոյ արիւն իւր է» (Ղեւտ· ժէ· 11) : Այստեղ չունչը հոգին է, կեանքի սկզբունքը : Ուրեմն, արիւնը համարելով ա – նօթ մը՝ որ կը բովանդակէ կեանքի սկզբունքը, զարմանալի չէ եթէ, բուն յունական դիցաբանութեան, Ուրանոսի վէրքէն ժայթքած արեան կաթիլ մը կ'իյնայ Գայայի վրայ եւ Գայա յղի կը մնայ, ինչպէս կ'աւանդէ Հեսիոդոս (Աստուա – ծածնութիւն, 154) : Համերոսի գործին մէջ (Ոդիս· ԺԱ· 34), վկայութիւն մը կը հաստատէ թէ արիւնը կենսաչնորհ ուժ ունի ոչ միայն ողջերուն, այլ եւ մեռելներուն համար՝ երբ զոհ կը մատուցուի այդ նպատակով , — պարագան կը յիշէ – ցնէ «մեռելներուն մկրտութիւնը » (Ա· կոր· ԺԵ· 29) :

Այս հաւատքին վրայ հիմնուած է «ա – րիւնով մկրտելու» ծէս մը, ծագումով պարսկական , զոր իւրացուցած Աթէնք, յետոյ Հռոմ : Այդ ծէսը կը կոչուի ցլա – զոհութիւն (բօրոպոլիում) ·— Բազինին առջեւ, սեպանի մը տակ, մադի պէս ծակ ծակ, կը տեղաւորէին նորընծան կամ նո – բահասուրը՝ բոլորովին մերկ : Երբ սրբազան սեպանին վրայ կը զոհէին ցուլը , որ կ'օրհնուէր մասնաւոր արարողութիւն – ներով եւ ձեռնադրութեամբ, արիւնը ան – դանին ծակոտիքներէն կը հոսէր նորընծային վրայ, որ այդ արեամբ կ'օծէր երես, աչքերը, ականջները եւ բերանը , մինչ քրմուհիները կ'երգէին, երաժշտները կը նուագէին եւ ներկաները կ'ապթէին մեհեանին մէջ :

Օրհնուած արիւնը, որ կ'օծէր նորընծային բերանը, կեանքով եւ նոր հոգիով կը լեցնէր մկրտեալին մարմինը, ուժ ու կորով կը պարգեւէր անոր : Այս արարողութեան հետքերը կրնաք գտնել Ղեւտացոց գրքին մէջ, ինչպէս եւ խորհրդանական կերպարանափոխութիւնը՝ Յիսուսի Յաւակական ընթրիքին մէջ :

Ընթերցողին կը թողում նման ծիսական արարողութեանց մէջ գտնել մկրտութիւն բառին արմատական իմաստը՝ եթէ կարելի է գտնել : Բառը բանալի չէ հոս :

Ընդհանուր այս ծանօթութիւններէն եաք՝ դժուար չէ տեսնել, սակայն, որ իրարու հետ կը միացուին հեթանոսական մկրտութիւնը եւ քրիստոնէական մկրտութիւնը, փոյթ չէ թէ այս վերջինը չատ պարզունակ դարձած ըլլայ, պետական օժանդակութենէ զրկուելով կամ գործնական պատճառներով, — Պօղոս աւելի պարզացուց, ձեռնադրութիւնը բաւական համարեցաւ, հաւատքը՝ պայման, Սուրբ Հոգիին իջնելը ապահով : Հոգին է որ կը հեղու նորահաւատին վրայ, ինչպէս ջուրը մկրտուղին վրայ : Միայն թէ տարբեր է Պօղոսի զաղափարը Հոգիի մասին :

Պօղոսի մկրտութեան ձեւէն մինչեւ մեր օրերու մկրտութեան ձեւը կատարուած փոփոխութեանց պատմութիւնը նիւթ մըն է որ չի հետաքրքրեր զիս, — ամբողջովին կամ կիսովին ջուրը մտնել, ջուրին մէջ ոտքի կանգնիլ կամ պառկած մնալ մկրտութեան ժամանակ, վէճեր են որ իմաստ չունին հիմա :

Այժմ կ'ուզէի բանաձեւել տեսակէտս առաջին քրիստոնէութեան մասին, —չատ երկարեցայ : Հատորներ կարելի է լեցնել՝ ներկայացնելու համար հարցեր, որոնք զրաղեցուցեր են զիս երիտասարդութենէս ի վեր : Ուսումնասիրութեանս յաջորդ զլուխներուն մէջ առիթ կ'ըլլայ դեռ վերադառնալու քրիստոնէութեան առաջին օրերուն եւ առաջին դաղափարներուն : Երկրորդ զլուխը չսկսած, կ'ուզեմ զոհացընել անհամբեր ընկերներս, որոնք կը նախընտրեն զիս տեսնել ոչ թէ «վարժապետ, այլ երբեւ ոգեմիկ», օրուան վէճերուն միջամտութեամբ :

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾ, ԵՒ Ո՛Չ ԴԱՏԱՒՈՐ

Անկասկած՝ միջազգային արդի դրութեան ամէնէն արժանաւոր ներկայացուցիչներէն մէկն է Ալպէր Քամիւ, Ֆրանսացի դրագէտ : Միաժամանակ ըմբռնող եւ արամաբանող : Հոգեկան պողպատումները պատճառ չեն՝ անտեսելու համար իրականութիւնը , ինչպէս որ յանկարծ չեն պողպատումները՝ դարաւոր կարգ մը օրէնքներու դէմ,— մահապարտ, բանտ, պատերազմ :

Ալպէր Քամիւ, ուժեղ նկարագրի տէր արուեստագէտը, յանդուգն դաղափարներու դրօշակիրն է միաժամանակ, ցարդ հրատարակուած աւելի քան իր 15 հատորներուն մէջ : Արուեստի հանդէպ իր ըմբռնումը պարզած է Սիթոքհոլմի մէջ , ուր , աւանդութեան համաձայն, Նոպէլ – եան մրցանակաբաշխութեան հանդէսի վերջաւորութեան ճառ մը արտասա – նեց(*) :

Գրագէտը կը տառապի : Ի՞նչ սրտով կրնար ստանալ ազատ ակադեմիայի մը ո – րոշումով իրեն վիճակուած միջազգային

(*) 1957 Դեկտեմբեր 10ին Սթոքհոլմի մէջ արտասանուած այս ճառը, տասը էջ, կալիմառ հրատարակչականը լոյս ընծայած է դասախօսութեան մը հետ՝ մէկ կողքի տակ·— Տիսքուր տը Սուէտ ·

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Սեւամորթին կուրծքը ուռեցաւ, աչքերը բոցավառեցան բարկութեան չանթերով, ապա ծռելով դետնէն վերցուց ծառի հաստ ճիւղ մը, զայն փչրեց ձեռքերուն մէջ չիւղի մը նման, եւ ապա չարունակեց :

— Կամպաայի տէրը իր կարգին տէր մը ունեցաւ եւ իր զաւակը իրրեւ գերի ըսպիտուեցաւ խոնարհիլ իր գլուխը Սանթօ Տոմինկոյի մէջ : Բաժնեցին կորիւնը՝ ծեր առիւծէն, զանոնք աւելի դիւրութեամբ դապելու համար : Ծլեցին իր ձեռքէն երիտասարդին կինը եւ զանոնք՝ այրը թէ կինը միացուցին ուրիշներու, չհաւէտ ա – ռեւտուր մը ընելու նպատակով : Փոքրիկ երախաները կը փնտռէին իրենց մայրը որ գիրենք սնուցած էր եւ իրենց հայրը՝ որ գիրենք յորձանուտ Ջուրերուն մէջ լողցուցած էր : Եւ անոնց փոխարէն ֆեղմ փոքրիկները միայն ու միայն բարբարոս զաղաններ դտան իրենց դէմ : Անմեղ երախաները այնուհետեւ կը քնանային չուներու որջերուն մէջ ...

Լռեց : Շրթունքները կը չարժէին՝ առանց որ խօսէր : Նայուածքը չհետեւի էր եւ մոլար : Թեւս ուժգնօրէն բռնեց եւ դոչեց·

— Կը լսե՞ս, եղբայր, զանազան տէրե – րու վաճառուեցայ իրրեւ հասարակ ար – ջառ : Կը յիշե՞ս Օկէի տանջանաց օրը : Այդ օրը վերստին տեսայ հայրս ,լսէ ինծի, տեսայ զինքը տանջանքի անիւին վրայ կապուած ... Մտիպած էին որ կինս բռնանար՝ սպիտակներու հետ : Լաւ լսէ , եղբայր... կինս մեռաւ , մեռաւ՝ պահանջելով որ իր վրէժը լուծեմ ...

Սարսռացի : Շարունակեց ·

— Իմիններս կը խնդրէին որ զիրենք ազատէի եւ վրէժ լուծէի : Ռասք ինծի կը բերէր իրենց նամակները : Զէի կրնար անոնց պահանջքին գոհացում տալ, վասնզի ես ալ իմ կարգիս մօրեղբօրդ դնտանին մէջ կը դտնուէի : Այն օրը ուր դուն իմ ներումս էիր ձեռք բերած, ես մեկնած էի զաւակներս ազատելու համար զաժան տիրոջ մը ձեռքէն : Երբ հասայ, եղբայր, կամպոայի թաղաւորին թոռնիկներէն վերջինը իր յետին չունչը փչած էր : Միւսները անկէ առաջ մահացած էին արդէն ...

Ընդհատեց իր խօսքը, եւ ապա սառնասրտութեամբ հարցուց ·

— Եղբայր, դուն ի՞նչ կ'ընէիր իմ տեղս ...

Այս ցաւատանջ պատմութիւնը սոսկումէն սառեցուցած էր զիս : Իր հարցումին պատասխանելէ սպառնական ժէստ մը ընելով միայն : Զիս հասկցաւ եւ դառն ժպիտով մը, չարունակեց ·

— Գերիները ըմբոստացան իրենց տէրերուն դէմ, զանոնք պատժեցին իմ զաւակներուս մահուան փոխարէն եւ զիս ընտրեցին իրրեւ իրենց պետ : Տեղեակ ես արդէն այս ըմբոստութեան արդիւնքով յառաջ եկած դժբախտութիւններուն : Ըմբոստութեան առաջին իսկ դիշերը Աքիլ հասայ : Դուն բացակայ էիր : Սեւամորթերը կրակի կուտային անկարանները : Չկարենալով զսպել անոնց զայրոյթը , ո – րովհետեւ համոզուած էին որ իմ վրէժս էր որ կը լուծէին մօրեղբօրդ ստացուածքները հրոյ ճարակ դարձնելով, ու – զեցի առնուազն փրկել ընտանիքիդ ան – դամներուն կեանքը : Զօրանոցէն ներս մտայ այն բացուածքէն զոր ես էի պատրաստած եւ ազգականներդ յանձնեցի ինծի, հաւատարիմ քանի մը սեւամորթերու եւ յանձնարարեցի՝ որ մինչեւ Քափ ա – ռաջնորդէին զանոնք անվնաս կերպով : Մօրեղբայրդ չկրցաւ անոնց հետեւիլ, ո – րովհետեւ իր կրտսեր զաւակը ազատելու համար բոցերով չրջապատուած տունէն ներս էր խոյացած : Սեւամորթեր չրջապատած էին զինքը եւ պիտի սպաննէին : Վրայ հասայ եւ հրամայեցի որ ինծի թողուն իմ վրէժս լուծելու գործը : Բոլորն ալ քաչուեցան : Մօրեղբայրդ առի բազուկներուս մէջ եւ երախան յանձնեցի՝ Ռասքին : Եւ զանոնք տեղաւորեցի քարայրի մը մէջ, որուն գոյութիւնը միայն ինծի ծանօթ է : Եղբայր, ահա իմ գործած ոճիրս ...

Ամբողջովին կլանուած զղջման եւ ե – րախտապիտութեան զղացումով, ուզեցի նետուիլ Փիէրոյին ոտքերուն , սակայն ան զիս կեցուց :

— Օն, եկուր ըսաւ պահ մը եաքը , ձեռքէս բռնելով :

Զարմացած, հարցուցի թէ ո՞ւր կ'ուզէր առաջնորդել զիս :

— Սպիտակներու բանակատեղին , ը – սաւ ան : Վայրկեան մը իսկ չունինք կորսընցնելիք : Տասը գլուխներ պատասխանատու են իմիններս փոխարէն : Կրնանք չտապել, քանի որ դուն ազատ ես, պարտինք չտապել, որովհետեւ ես ազատ չեմ ...

Այս խօսքերը կրկնապատկեցին զարմանքս : Բացատրութիւն պահանջեցի :

— Ձե՞ս լմտացած որ Պու Ժարկալը դերեվ է ինկած, հարցուց ան անհամբերութեամբ :

— Այո, սակայն ինչ կապ կայ քու եւ Պու Ժարկալին միջեւ :

Իր կարգին ինքն ալ զարմացած, ծանրու խորհրդաւոր, բաւ ·

— Պու – Ժարկալը ես եմ ...

Վարժուած էի զարմանքէ զարմանք ոստոստել այս մարդուն հետ :

ՎԻՒԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(15 Շար·)

այս մրցանակը, ժամանակի մը մէջ, երբ եւրոպացի բազմաթիւ մեծ դրագէտներ լուսաբանած են, երբ իր ծննդավայրը, — Ալժէրիա, — ենթակայ է անլուր դժբախտութիւններու :

Ա. Քամիւ համեստութեան վրայ չի դեղեւիր՝ երբ իր անձը մոռնալով խնդրոյ առարկայ կ'ընէ ուրիշները : Ինք պիտի թէ ամէն մարդ, եւ մանաւանդ ամէն արուեստագէտ կը փափաքի ճանչցուիլ · — Ե՛ս ալ կը փափաքիմ ճանչցուիլ, կ'ա – ւելցնէ ան, բացատրելու համար իր ներ – քին խռովքը :

Համամարդկային զգայնութեամբ մարդ մը՝ որուն տառապող հոգին կը խաղալի արուեստին եւ դրագէտի իր դերին հան – դէպ ի՛ր ունեցած հասկացողութեամբ :

Ի՞նչ է այդ ըմբռնումը :

Անճնապէս՝ չեմ կրնար ապրիլ առանց արուեստիս, կ'ըսէ Քամիւ : Այսուհան – դերձ «ամէն բանէ վեր» չի դասեր զայն : Արուեստը առանձնութեան սիրահար մարդու մը հաճոյքը չէ, այլ միջոց մը՝ մարդոց մեծ մասը յուզելու, անոնց տա – լու համար հասարակաց երջանկութեանց եւ ցաւերու պատկերը : Հետեւաբար՝ «Օ – տարականի»ին հեղինակը դէմ է արուես – տագէտին մեկուսացման : Կեանքի բոլոր պայմանները, բոլոր երկինքներու տակ՝ կը պարտադրեն արուեստագէտը, որ խառնուի ամբոխին, զգայ իր նմաններուն ցաւերը, ապրի անոնց երջանկութիւնը , — եթէ ունին :

Արդէն, իրա՛ւ արուեստագէտը չի կըր – նար խուսափիլ անհրաժեշտ այս պարտա – դրանքէն .— Ան որ կ'ընտրէ արուեստա – գէտի իր ճակատագիրը, որովհետեւ կը զգայ թէ իճիւ տարբեր է, շատ շուտով կը սորվի թէ իր արուեստը եւ տարբերու – թիւնը պիտի սնուցանէ՝ ուրիշներո՛ւն նը – մաճելով :

Ցաւերնեակա՛ն է այն ուղին, որ ար – ուեստագէտը կ'առաջնորդէ դէպի նոր ա – փեր, նոր հորիզոններ : Գրագէտը պէտք է խորասուզուի ուրիշներու հոգիին վիհե – րուն մէջ, իյնայ ռազմաճակատներու վը – րայ ցերը ու ցան նետուած գոհերուն մէջ : Պէտք է ապրի խռովքները ուրիշին՝ իր հայրենիքին սահմաններէն դուրս, ճեղ – քելով նոր հորիզոններ, քանդելով ամէն պարիսպ :

Անշուշտ հարցը չի վերաբերիր ամէն գրողի, երբ Քամիւ կ'ըսէ .— Իրա՛ւ ար – ուեստագէտները ոչ մէկ բան կ'արհա – մարհեն · կ'աշխատին հասկնալ՝ փոխանակ դատելու :

Հասկնալ ուրիշին ապրումները, մաս – նակից ըլլալ անոնց՝ փոխանակ վճիռներ արձակելու եւ... մոռնալու :

Այս կէտը մանաւանդ զօրաւոր է Քամիւի մօտ : Գրագէտը իւրացուցած է եւ կը զարգացնէ Նիցչէի մեծագոյն գա – դափարներէն մէկը, որուն համաձայն՝ ընկերութեան մէջ պէտք չէ իշխէ դատա – ւորը, այլ՝ ստեղծագործը, աշխատաւոր թէ մտաւորական :

Ո՛չ մէկ կասկած՝ որ ժխուարին պար – տականութիւններ ունի դրագէտը : Ան չի կրնար ծառայել անոնց՝ որ պատմութիւ – նը կը կերտեն. ընդհակառակն, կը ծա – ռայէ անոնց՝ որ այդ պատմութեան կ'ենթարկուին, կամքէ անկախ :

Առաքեալ մը՝ որուն համար անխուսա – փելի են յաճախ աքսորն ու չարչարանքը, երբեմն՝ արտայայտութեան ազատութիւ – նը եւ հոչակը : Պ. «Նոպէլ – 57» կ'ըն – դունի երկու պայմաններ՝ որոնք կը կապ – ուին դրականութեան մեծութիւնը ·— Սպասարկել ճշմարտութեան եւ ազատու – թեան :

Ի՛նչ որ ալ ըլլան ներկայացող պայման – ները՝ հարկ է մերժել ստախօսութիւնը եւ դիմադրել ճնշումին :

Այսօրուան դրագէտը, որուն պատա – նութեան չրջանը անցաւ Ա. Ազխարհա – մարտին մէջ, երիտասարդութիւնը՝ հիթ – լէրեան պատերազմին ընդմէջէն ,ճանչցաւ Սպանիոյ քաղաքացիական կռիւները ու Հունգարիոյ յեղափոխութիւնը, պէ՞տք է անտարբեր մնայ երկրպագուներն տարան – ջատման սպառնացող հիւլէական վտան – գին նկատմամբ :

Ընդհակառակն :

Ներկայ սերունդը, որ պատերազմեն – րով ընդհատուած պատմութեան մը ժա – ռանգորդն է, ամէնէն դատապարտելին պիտի ըլլար՝ եթէ պայքարի դրօշ չպար – դէր : Մոլորակին տարանջատման սպառ – նալիքին առջեւ բառական չէ ըսել՝ թէ յոռետես ենք : Հարկ է պատրաստել մարդկութիւնը՝ որ պիտոյ իր ըսելիքը , — ա՛հա՛ թէ ուր է դրական ներկայ սե – րունդին կրնաւոր պարտականութիւնը՝ Եւրոպայի մէջ թէ այլուր :

— Ձշմարտութիւնը խորհրդաւոր է , խոյս կուտայ : Ագատութիւնը վտանգա – ւոր է : Մեծ պէտք է ֆալեճ դէպի այս երկու նպատակները , կ'առաջադրէ Քա – միւ : Կը խոստովանի թէ ինք երբեք չէ կրցած հրաժարիլ լոյսէն, ծնած ըլլալու երջանկութենէն, ազատ կեանքէն : Թէեւ այս բոլորը կրնան բացատրել իր սխալ – ները, սակայն՝ օգնած են իրեն որ լաւ հասկնայ իր արհեստը , — դրականու – թիւնը :

Ինչպէս կը տեսնուի, այս ճառով Քա – միւ ինքզինքը կը բացատրէ, դրագէտի պարտականութեանց դուրընթաց : Հըր – թիռներու այս դարուն՝ երբ աստ – ուածներ կը մերկացուին, դաղափարներ կ'աղճատուին, իշխանութիւններ կը տա – պալին եւ խորտակուող վարդապետու – թիւններու կը յաջորդեն նորեր՝ դեղեցի – կին, արդարութեան եւ ազատութեան բա – պասարկու դրագը իր պարտականութեան դառնութենէն ապրուիլած պէտք չէ նա – հանջէ :

Այլ առիթներով ալ Ալպէր Քամիւ տա – դերուն եւ իր մասին հրատարակուած գրութիւններու մէջ յիշատակուած է դեր – ման մեծ փիլիսոփայ Նիցչէի անունը. ոչ մէկ կասկած՝ որ Ֆրանսայի հոչակաւոր այս գրողին համար ներչնչարան մը եղած է ան, որուն դաղափարներուն լաւագոյն – *հաղորդել Ֆրանսայի դրագէտին հակա – կրօնական դերը :*

Այս ուղղութեամբ «Քամպա» հեռաճայ – նով խօսակցութիւն մը ունեցած է փէյ – ըրֆիթի հետ, մանրամասնութիւններ ու – դելով դրագէտէն : Ծանօթ է նաեւ թէ վերջին օրերուն Իտալիոյ մէջ դրաւուե – ցան փէյրֆիթի «Ս. Պետրոսի Բանալի – ները» վէպին իտալերէն հատորները , թէեւ ինչպէս կը հաստատէ դրագէտը՝ թարգմանութեան մէջ արդէն դանց առ – նուած էին Վատիկանի ոչ – հաճելի մա – սերը , դրաքննութեան պատճառով : Փէյ – ըրֆիթ յայտնած է նաեւ «Քամպա»յի աշ – խատակցին թէ ինք եւս դատ բացած է Օսերվաթօռէ Ռոմանօյի դէմ , եւ իրրեւ պաշտպան փաստաբան ընտրած է Պելան – տի ամոլին փաստաբանները, (Պելանտի այն գոյդն է որ անցեալ չաբաթ չահեցաւ Փրանթոյի Եպիսկոպոսին դէմ բացուած դատը, մեծ յուզում պատճառելով Վա – տիկանի) :

Ինչպէս կ'երեւի հարցը, բաւական բարդ է եւ լուծումն ալ չատ յայտնի չէ :

×

Երաժշտական լաւագոյն պարբերաթեր – թերէն՝ Սթրափոնթէնի վերջին թիւին մէջ հաճոյքով կը կարդանք հայ երա – ժիշտներու կամ արուեստագէտներու նը – ւիրուած տողեր .—

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ (Քոնչերթօ ջու – թախի եւ նուագախումբի համար ձայնա – դրուած Օփերայի Ապդ· Նուագախումբին կողմէ) .—

Ախչատուրեան արդի ռուսական երաժշ – տութեան ամէնէն անուանի ներկայացու – ցիչներէն մէկն է : Իր տեղը Ռիմսկի – Քոր – սաքոֆի կողքին է, բայց իր հարուստ նկարագիրը — խորապէս ազդուած իր ծննդավայրէն (Հայաստան) անցնող քա – ղաքակրթութեան դանազան հոսանքնե – րէն, եւ իր խիստ անձնական ձեւը դինք կը վերածեն երաժիշտի մը որ նմանը չու – նի : Դաչնակի իր քոնչերթօն ձեւին մէջ դասական է եւ անչուշտ ներչնչուած է հայկական ֆոլքլորէն : Կեանքով լեցուն , անկեղծ կշռոյթով մը կենդանացած, չատ քառակուսի, իրմէ դուրս կ'ելլէ լաւ տը – րամադրութեան եւ առողջութեան հա – դորդական տպաւորութիւն մը : Երաժշ – տութիւն մըն է բարձր իր գոյնով , լե – ցուն խանդով որ միայն հաճելի կրնայ ըլ – լալ ձեզի :

ՍԵՐԳ ՊԵՐԹՕՄԻԷՕ

ԼԻՏԻԱ. ԿԱՐԻՆ .— Կ'ուզէի ուշադրու – թեան յանձնել Մարսել Տըլանուայի «Սիւթ ա Շանթէ»ն, որուն առաջին ունկնդրու – թիւնը տեղի ունեցաւ Յունուար 19ին : Տըլանուայի «Սիւթթ ա Շանթէն» իր մեղ – մանուչ դիծերուն մէջ ճկունօրէն ար – տայայտիչ է, համով է իր ներդաշնակու – թիւններուն մէջ, նաեւ եթերային՝ իր կշռոյթներով որ կը կենդանացնեն իր մի – ջին չարժումը : Լիտիա Կարին սքանչելի մեներգուն է այս կտորին :

ՓԻԷՐ ՎԻՄՄԷՐ

ԱՑՏԱ ԱԶՆԱՒՈՒՐ .— Վերջերս հրա – պարակ հանեց իր առաջին Ֆրանսական երգապնակը : Իր ձայնը, աւելի խորունկ քան եղբօրը ձայնը, կը տպաւորէ , կ'ե – լեկարականացնէ այն ունկնդիրը, որ յա – ճախ պիտի ուզէ լսել «Սառան» , «Մատ – րէ Մխա»ն կամ «Պայքարս» , սքանչելի երգերը, որոնք կատարելապէս մեկնուած են, կեանքով եւ հրայրքով :

Ցիչենք տպաւորիչ «Հայկական երգե – ր»ը, նոյնպէս երգուած Ալտա Ազնաւու – րին կողմէ, ընկերակցութեամբ Գ. Եան – պէկեանի :

ԲՐՆԷ ՔՕՄ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ԲՈԺԷ ՓԷՅՐՖԻԹ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆԸ

Քանի մը չաբաթ է Ֆրանսայի արդի լատագոյն վիպագիրներէն փէյրֆիթ կը մնայ Սիկիլիոյ մէջ գրելու համար իր նոր վէպը : Ծանօթ է որ փէյրֆիթի գիրքերը միչտ դայթակղութեան պատճառ եղած են քաղաքական կամ կաթոլիկ չրջանակ – ներու մէջ : Ֆրանսայի արտաքին նախա – րարութիւնը փորձեց արգիլել «Դեսպանա – տուները» եւ «Դեսպանատուներու Վախ – ճանը», յետոյ Վատիկանը բաւական յուզ – ուեցաւ «Ս.Պետրոսի Բանալիները» վէ – պով :

Վերջերս ատմոսֆէր մը պայթեցաւ յօդ – ուածի մը հետեւանքով , — «Պապերու Հոմը » :

Այս յօդուածը, որ տակաւին ծանօթ չէ Ֆրանսայի մէջ (լոյս կը տեսնէ Փրէ – բեֆոք պարբերաթերթին մէջ Մարտ 15ին), հրատարակուած է խտալերէն Փաէզէ Սեռաի մէջ եմեծ վրդովում պատ – ճառած վատիկանեան չրջանակներուն : Այս յօդուածին մէջ փէյրֆիթ ակնարկե – լով հոմոսէկան չրջանակներուն, կը խօ – սի նաեւ իշխան եւ իշխանուհի Փաչելլի – ներու մասին, որոնք Պապին եղբօր զա – ւակներն են : Փէյրֆիթ կը պատմէ թէ Հանրապետութեան նախագահին կինը՝ Տիկին Կրօնքի, ներկայ գտնուած է Հոոմի մէջ հպատուհաններու , ձերմակեղէններու ապդ · մրցումի մը, եւ փէյրֆիթ զարման – քով կը նչմարէ նաեւ որ այնտեղ ներկայ եղած են Փաչելլիներէն պատ, դերապայ – ծառ Մոնթանառօ, որ պաչտօն ունի Վա – տիկանի մէջ :

Պապը, կամ աւելի ձիչդը պապական չըր – ջանակները անուանարկիչ գտնելով այս յօդուածը քանի մը չաբաթ է ճնշում մը գործեն խտալական կառավարութեան վը – րայ որ երկրէն արտաքսէ Ֆրանսայի դը – րագէտը : Նոյն ժամանակ Օսերվաթոռէ Ռոմանօն, որ պաչտօնաթերթն է Վատի – կանի բուռն յարձակումներ կ'ընէ փէյրը – ֆիթի վրայ ,տախսելով այս վերջինը որևէ կարգին անուանարկութեան դատ բանայ պաչտօնաթերթին դէմ : Ֆրանսական մա – մուլը երկար սիւնակներ կը տրամադրէ այս հարցին, նոյն ժամանակ նկատելով որ այս պատմութիւնը կը ծառայէ ընտ – րական պայքարին, եւ մինչ կրօնական չրջանակները կ'ուզեն ի նպաստ իրենց հոսանք մը ստեղծել՝ դատապարտելով փէյրֆիթը, համայնավարները առիթէն օգտուելով կ'ուզեն ի նպաստ իրենց չա – ներէն մէկուն վերլուծումը կարելի է համարել Սթոքհոլմի ճառը .— Հասկնալ ուրիշները, փոխադրուիլ անոնց կացու – թեան մէջ եւ ստեղծագործել, փոխանակ դատելու եւ վճիռներ արձակելու :

ԱՐՄԵՊԻԼ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (140)

ԿԱՅԾԵՐ

Ա.

ԱՍԼԱՆԻ ԴԱՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այս բոլոր կրօնական հիմնարկութիւն – ներէ հանդէպ ամբողջ նահանջում չկայ ոչ մի ժողովրդական դպրոց : Կան, ար – դարեւ, մի քանի վանքերի խուցերում փոքրիկ վարժարաններ, բայց նրանք պատրաստում են տիրացուներ եւ կրօնա – ւորներ միայն, իսկ ժողովրդի հազարից մէկը անգամ դրագէտ չէ» :

« Երեւակայեցէք, 87 վանքեր եւ մե – նաստաններ ու 1500ի չափ կուսակրօն ա – բեղաներ մի նահանջում , — դա մեծ քանակութիւն է : Բայց առաջ աւելի բազ – մաթիւ են եղել վանքերը. նրանց չատերի աւերակներն են մնում այժմ, եւ չատերը բոլորովին անհետացել են : Աբեղաների մասին նոյնպէս խօսում են, թէ այժմ նրանց թիւը կիսով չափ պակասել է, բայց այդ մնացածները դարձեալ չատ են : Եւ այս ծոյլ, ցնորամիտ «երկնաքաղաքա – ցիների» ապրելակերպն ենք պարտական, որ մեր ժողովուրդն այսօր գտնւում է իր խորին բթամտութեան մէջ» :

« Բայց եղել են ժամանակներ եւ այն ժամանակները չատ հին են, երբ մեր եկե – ղեցականներն այնպէս չէին, որպէս այժմ : Նրանք դրանց նման անբնական կեանք չէին վարում. նրանք դերդաստան – նի հայրեր էին եւ ընտանիքների մէջ էին բնակւում : Այս պատճառով նրանք գիտէ – ին, թէ ինչ է կեանքը, ինչ է աչխարհը եւ ինչպէս պէտք է հոգ տանել նրա հա – մար, որ մարդու ապրուստը հանգիստ ու բախտաւոր լինի : Գերդաստանի հայր լի – նելով, մի են նոյն ժամանակ նրանք ժո – ղովրդի հայրն էին. ծնողական սիրոյ ըղ – գացմունքը առաջ էր բերել նրանց մէջ եւ խիստ ջերմ սէր դէպի ամբոխը, եւ բոլոր սրտով նուիրել էին իրանց անձը ժողովր – դի բարօրութեանը : Իսկ այժմ չէ կարելի գտնել մի մարդ, որ այնպէս վայրենի , անզգայ եւ անտարբեր լինէր դէպի հա – սարակաց բարին, ինչպէս մեր կուսա – կրօն եկեղեցականը » :

«Վանքն այն ժամանակ, այժմեան պէս, աչխարհին գործերից փախած եւ իրան ե – րեւակայական հոգեւոր ցնորքների նուի – րած, ծոյլերի բնակարան չէր : Վանքն այն ժամանակ, այժմեան պէս չնորհավա – ճառութեան, կախարդութեան, եւ տեսակ տեսակ մոլութիւնների հանդիսարան չէր : — Վանքն այն ժամանակ հոգեւոր եւ մարմնաւոր դպրոց էր, ուր անխոնջ մի – արանութիւնը պարապած էր մանկտու կրթութիւնով, դրքերի թարգմանութիւն – ներով, ինքնուրոյն հեղինակութիւններով եւ գիտութիւնն ու լոյսը ժողովրդի մէջ տարածելով » :

« Եկեղեցականութիւնն այն ժամանակ , որպէս կրօնի, եկեղեցու եւ կրթութեան, նոյնպէս եւ հայրենիքի ու պետութեան՝ հոգ պաչտպանն էր : — Եթէ լինում էին մեր թագաւորների ու նախարարների մէջ խռովութիւններ, եկեղեցականն էր նրանց մէջ հաչտեցուցիչ տարրը : Եթէ լինում էին թշնամու հետ պատերազմներ, եկեղե – ցականն էր ոգեւորում ժողովրդին կռուե – լու, քաջութեամբ կռուելու եւ պաչտ – պանելու իր հայրենիքը : Եթէ որ եւ իցէ թագաւորի հետ պէտք էր խաղաղութեան դաչն կապել, եկեղեցականն էր դեսպա – նախօսութեան գնում : Եթէ հայրենիքին վտանգ էր սպառնում եւ ուրիչ թագաւո – րից պէտք էր օգնութիւն խնդրել, եկե – ղեցականն էր միջնորդ դառնում : — Մի խօսքով բարձր հոգեւոր կառավարութիւ – նը խիստ սերտ կերպով կապուած էր թա – գաւորի իչխանութեան հետ. եւ երկու ներդաչնակ ուժեր, միացած մի ամբող – ջութեան մէջ, լծորդաբար առաջ էին տա – նում պետութեան կառավարութիւնը : Եւ այն ժամանակ Հայաստանը երջանիկ էր :

« Այս ամէնը, ինչ որ գործում էր եկե – ղեցականութիւնը, բոլորովին ընդդէմ էր նրա կրօնական բնաւորութեանը : Բայց մեր եկեղեցականութիւնը այն ժամանակ մի նչանաւոր բացառութիւն էր կազմում ամբողջ քրիստոնէական աչխարհում . — նա կատարեալ ժողովրդական էր. նա մի – ացնում էր իր մէջ հոգեւոր եւ նիւթական կեանքը — իրաւան աչխարհը եւ երկին – քը : Իսկ ա՞յժմ ...:

ՐԱՖՖԻ

(Շար·)

Հրապարին թէ ոչ :

Անթուան փինէլի առաջարկով ժողովը ընդհատուեցաւ, որպէսզի խմբակցու – թիւնները կարենան ճշդել իրենց դիրքը :

Մէկ ու կէս ժամ վերջ երեսփոխանները ետերսին հաւաքուելով բացատրութիւն – ներ ուզեցին, որոնց պատասխանեց Վար– վապետը :

Մենախօս – Ֆրանսի հարցումներուն տր– ուած պատասխանները ծափահարութիւն– ներ խլեցին երեսփոխաններէն : Մենախօս դարձեալ պնդեց իր տեսակէտներուն վր – րայ՝ անպատասխան չձգել Մարոքի թա – դաւորին կոչերը .— Ձգել որ Թունուզ եւ Մարոք ամէն օր քիչ մը աւելի հեռանան մեղմէ՝ կը նշանակէ քանդել այն հաստ – բակապետութիւնը, զոր կ'ուզենք կազ – մել : Անոնք կրնան մեզի օգնել՝ լուծելու ալժերիական հարցը եւ կազմելու Ֆրանք– եւ ափրիկեան հասարակապետութիւնը :

Տէքսոն կը յայտնէ թէ Ընկերվարա – կանները դէմ չեն կառավարութեան եւ Բեր պիտի քուէարկեն, որմէ հաք կառա– վարութիւնը վստահութիւն կը չահի 147ի դէմ 286 ձայնով :

ՆԻՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ

Ինչպէս պրած էինք ուղեվարներու 24 ժամուան գործադուլը տեղի ունեցաւ : Ջանազան շրջաններու մէջ բանթողներու թիւերը կը տարբերէին : Սթրազպուրկիմէջ՝ յիսուն առ հարիւր : Սէն Նազէրի մէջ՝ դրեթէ հարիւր առ հարիւր ուղեվարները գործադուլի մէջ էին : Փարիզէն 61 ճե – նթացներ մեկնեցան : Մեծ ճամբաներու երկաթգիքերուն 35 առ հարիւրը միայն ճամբայ ելաւ : Այսուհանդերձ՝ կէսօրէ վերջ որոշ փոփոխութիւն մը արձանա – գրուեցաւ եւ յաւելեալ ճեպընթացներ ճամբայ ելան : Բեռնատար երկաթգիքերը կէսօրէ վերջ սկսան երթեւեկի, Արեւել – եան շրջանին մէջ՝ յիսուն առ հարիւր հա– մեմատութեամբ : Դէպի Փարիզ ճամբայ ելած ճեպընթացները սովորական ժամուն հասան՝ ուրբաթ առաւօտ : Մառնուորա – բար խանգարուած էր Փարիզի եւ ար – ուարձաններու երթեւեկը :

× Պոնի Ֆրանս. դեսպանատան բան – բերներէն մէկը յայտարարեց թէ Գերմա– նիոյ մէջ հաստատուած իր վինուորներուն ծախքերուն համար Ֆրանսա 1958 – 59 տարեշրջանին ալ կը պահանջէ նախորդ տարուան դումարը՝ 225 միլիոն մարք :

× Ֆրանսական վինուորական երկու օ– դանաւեր չախչախուեցան Սարտենիոյ լոցերը :

———o———

ՀԱԿԱՐԱՆ (Մարտ 7).— Ջոյլ ոսկի 531·000 (532·000), նափոլէոն 3750 (3740), դուիս· 3620 (3610), անգլ· 4390 (4370), քսան մոլարնոց 18·240 (18·160), թղթա– դրամ (դուշահեռական չուկայ) սթեր – լին 1255, մոլար 454, դուիս· 107·75, պելժ· 9·25, լիր 8·30, մարք 110 : :

Տէր եւ Տիկին կարօ Գէորգեան (Պէյ – րութ) յաւուղ կը դուժեն յանկարծական մահը իրենց եղբօր՝ Մարսէյլարնակ ա – ռեւտրական

ՍՏԵՓԱՆ ՎԷՎԷԱՆԻ

որ 55 տարեկանին փակեց իր աչքերը փետրուար 24ի գիշերը, իրենց բնակարա– նին մէջ :

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ յաջորդ օրը եւ հանգուցեալին մարմինը ամփոփուեցաւ Պէյրութի ազգ· գերեզմա– նատունը :

ՅՄՄ.— Մեր ցաւակցութիւնները :

M. Donat

MÉCANICIEN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ

Նոր հաստատուած՝

44, RUE D'ENGHIEN

PARIS - X

MÉTRO BONNE NOUVELE TEL· TAI· 80-18

կը տեղեկացնէ իր յաճախորդնե– րուն թէ իրենց տրամադրութեան տակ է ամէն տեսակ մեքենայի (կարի, պութոնիէռ, սիւրժըթէօղ կամ սովորական) նորոգութեան կամ վաճառման համար :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՈՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 11/24ի 43րդ տարեդարձը կը տօնուի 24 Ապրիլ հինգշաբթի երեկոյ, Փրթի ժուռնալի սրահին մէջ, 21 րիւ Ֆատէ, նախաձեռնութեամբ Զափհաս Որբերու Միութեան :

Մանրամասնութիւնները չուտով :

×

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ապրիլեան եղեռնի տօնակատարութիւ – նը Ապրիլ 27ին, կիրակի օր, յետ միջօրէի ժամը 2–6 : Նոյն օրը արդիւնած է հար – սանիք, նշանաւոր, խնջոյք եւ ուրիշ հան – դիսութիւն : Քահանայ հայրերը կը մնան Լիոն : Շրջաններէն ուրիշ դիմում նկատի չառնուիր :

Մանրամասնութիւնները յայտնուով :

ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԵԾ ԱՄՓԻՏԱԹՐՈՆԸ

կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵՒ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՃԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՃԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերի – կա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեքսիքա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, պեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրքճերեանի, օժանդա – կութեամբ Օր· Փիլիբէք Աւետիսեանի :

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիմին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 Ֆրանք : Դիմել Սորպոնի դռնապաններէն :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կիրակի օրեր, Մ· պատարագէն ետք, Արեւագալի հոգեմտյլ երգեցողութիւն – ները կը կատարուին խմբական երաժըշ – տութեամբ : Եկեղեցասէրը հասարակու – թիւնը կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ :

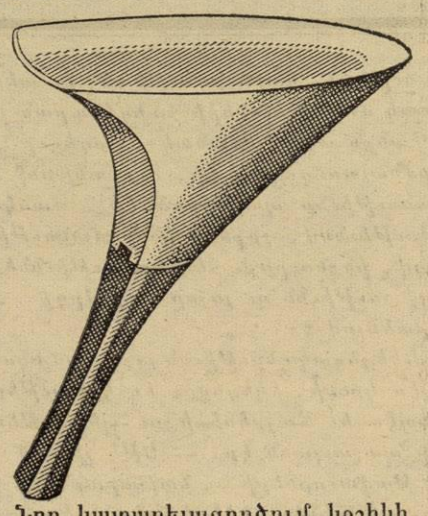
× Հայաստանէն նամակ ունի Յարու – թիւն Տէրոյեան : Դիմել եկեղեցի :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ՝

Որոշ տարիքի հայ կին մը հիւանդի մը քով մնալու համար : Բնակութիւն, սնունդ եւ լաւ վճարում ապահովուած : Դիմել Տիկին Հանէսեանի՝ 11 րիւ Լօռէն, Անիէռ (կամ Պէգոն լէ Պրիւյէռ) կամ հեռաձայ– նել ԿԲ· 00–98 :

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՍԵՆԵԱԿ

Տրամադրելի սենեակ մը առանձին կնոջ մը համար, որ ընկերութիւն պիտի ընէ նաեւ տանտիրուհիին : Դիմել՝ Նորիկեան, 145, Rue des Meuniers, Bagneux

Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ *Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաքիէռ փլաստիքի եւ ալիւմինեի միացումով չինել անբեկ* (էնֆասապլը) *եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ :*

Դիմել՝

VANPLAST

(ՎԱՆԼԵԱՆ)

7, RUE GODOT DE MAUROY

Téléphone : OPEra 01-08

Աւտօտաները հեռաձայնել՝ ITA 16-36

» 33-38

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի երեկոյեան ժամը 21ին, Քատէի վերնայարկը :

Կը խօսի Կ· ՄԵՀԵԱՆ

Նիւթ՝ Աբու Լալա Մահարի (Աւ· Իսա– հակեանի) : Մուտքը զատ է :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կապոյա Խաչի մասնաճիւղին տարեկան մեծ պարահանդէսը, ի նպաստ զպրոցնե– րուն, Մարտ 15ին, Շաբաթ, ժամը 21էն առաւօտեան ժամը երկու, Սալ տէ Ֆէթի չքեղ սրահներուն մէջ :

Առաջնակարգ նուագախումբ :

CHEF D'ORCHESTRE RÉGIE THEVENET

Սիրով կը հրաւիրուին հասարակութիւ – նը : Մուտքը 300 ֆրանք :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Յ· Դ· Րաֆֆի խումբի ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, Րե – ժանի վերնայարկը : Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը ան – հրաժեշտ է :

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Ֆ· Կ·Խա– չի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս եր – կուշաբթի ժամը 17ին, Տիկին Գասապ – եանի բնակարանը, 7 րիւ Ռրնեան, Անիէռ (Սէն), (Փլաս Վօլթէրի մօտ) : Օրակարգ՝ ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՁԱՏԻԿ ՄԱՐՍԻՑԻ
Հ· Մ· Ը· Մ·
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՔՐՈՖԻՈՆ ՍԿԱՒԱՌԱԿՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԱՃՈՒՇ ՇԱՐՔԸ

VOGUE - CONTREPOINT

Ընկերութեան կազմէ պատրաստութիւն եւ վեկավարութիւն

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

MC 20.150 ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ .— (55 վայրկեան)

Կոմիտասեան պատարագ եւ տաղեր, քառաձայն, երգչախումբ եւ պատարագիչի բաժինով .

1) ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳ Ի, (Խորհուրդ Խորին, Հրաշափառ, Ընտրեալդ Աստուծոյ, Ուրախ լիր) :

2) Մուրբ, Հայր երկնաւոր, Ցամէնայնի, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ, էջմիածնական եղանակաւ, (Կոմիտաս) :

3) Եւ եղիցի ողորմութիւն :

4· Հայր մեր (Գոհաբանական), Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Քրիստոս պատարագեալ, Լցաք, Գոհանամք, Մարթանք, Եղիցի :

5) էջմիածինն ի հօրէ (Ա· Պարթեւեան) :

MC 20.114 ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ .— (45 վայրկեան) :

Եկմալեան պատարագ եւ ծննդեան տաղեր :

Ով վերահրաչ ծաղիկ, Գովեա երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառք, Մարմին Տէրունական, Հրէշտակային, Սուրբ, Ցամէնայնի, Հոգի Աստուծոյ, Ամէն եւ ընդ հոգւոյդ քում, Հայր մեր, Տէր Ողորմեա, Մարթանք, Եղիցի : Արձաթ– սիրութեամբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական,

MC 20.103 ՀԱՅ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ, 10 կտոր :

Գարուն երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Աղրակեան պար, Գիւղերի, Նպդպար, Կաքաւիկ, Եարօ ջան, Քանաքեռ, Ղայթարմա, Գերիներու երգ, Լեզգինքա, Կովկասեան երգ :

MC 20.136 **Arménie** Հայ ժող· երաժշտութիւն, 14 կտոր, նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ :

Հայրենիք, Էրզրումի պար, Ջով դիշեր, Կայնել եա, Տարօն, Աբի՛ Սէյրան, Կանչէ կուռնկ, Լալա եարս, Ես առաջ, Շուշիկ, Պանդուխտի երգ, Շողպի, Մարալի, Վարդավառ :

Գին 2700 ֆրանք — Առանալու համար դիմել՝

Ա· Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 36, Rue de Moscou, Paris 8

Եկեղեցւոյ դիւանատունը՝

MORY et Cie

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆԹՈՒՐԻՄԲ – ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ առաջած է մենաշնորհեալ իրաւասութիւնը ծրարներ ղրկելու Խորհրդային Միութիւն : Բոլոր տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, ստա– ցողը ոչ մէկ վճարում ունի ընելիք : Ղրկողը ինք կը պատրաստէ ծրարը իր կողմէ գնուած եւ ընտրուած հագուստներով եւ տպրանքներ :

Սքատար ծրար չենք պարտադրեր : Սակայն մեր նոր տպրանք կ'ընդու– նենք : Ներկայիս ծրարները աւելի արագ կը հասնին :

Բոլոր տեղեկութիւնները կը տրուին հեռաձայնով՝ NOR. 40-7 et 50-93

10, Rue St-Quentin, Service C, Paris 10

MÉTRO ET AUTOBUS : GARE DU NORD

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻՒ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՕԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
11
ՄԱՐՏ
MARDI
11 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8140 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3941

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԻՐԱՐ Կ'ՈՒՏԵՆ

Կարճ լուր մը եւրոպական թերթերուն մէջ, քանի մը օր առաջ .

«Ուլուս թերթը ծաղրանկար մը կու – տար ակած ըլլալով, դաշտման դատա – պարտուեցաւ եւ հեղինակը բանտար – կուեցաւ »:

Այս դէպքը տեղի կ'ունենայ Անգարայի մէջ, մայրաքաղաքը երկրի մը՝ որ երե – սունեւհինգ տարիէ ի վեր հանրապետա – կան է եւ կը կառավարուի «ժողովրդա – վարական » սկզբունքներով : Իշխանու – թիւնն ալ ուժի տարիէ ի վեր կը պահուի «դեմոկրատ» կուսակցութեան ձեռքը :

«Ուլուս» պաշտօնաթերթն է Հայք կու – սակցութեան, հիմնուած Մուսթաֆա Քե – մալի կողմէ, պատասխանատու խմբա – գրութեամբ Ֆալիհ Րըֆքը Ատայի, ձէ – մալ փաշայի փոքրուորին : Երկար տարի եղած է կառավարական պաշտօնաթերթ , երբ Ատաթիւրք եւ իր անմիջական ալա – կիցն ու յաջորդը Իսմէթ Ինէօնիւ տան – ձարձակ կ'իշխէին երկրին վրայ, երբ քա – ղաքական ուրիշ կուսակցութիւններ պա – յութեան իրաւունք չունէին :

« Հանրապետութիւն » եւ «ժողովրդա – վարութիւն » իրական ծաղրանկարի մը վերածուած են Թուրքիոյ մէջ : Այդպէս էր երէկ՝ Հայքի մենաշնորհութեան օրով , այդպէս է այսօր՝ երբ դեմոկրատներուն ձեռքն է երկրին ճակատագիրը :

Ինչ մեղադրանք որ դեմոկրատները կ'ընէին երէկ Հայքի դէմ՝ երբ ընդդիմա – դիր ճակատին վրայ էին, նոյնը իրենց դէմ կ'ուղղէ այսօր Հայքը, որ իր ամէ – նօրօր դերքէն ըլաօ է Հանրապետ կողէ մտքերի ասպիճանին : Ու անդօր կատա – րութեամբ կ'ապտիկ հրապարակը՝ առանց որեւէ դրական արդիւնքի հասնելու :

Հայքը աւելի քան քառորդ դար իշխա – նութիւնը իրեն մենաշնորհ դարձնելով , ժողովրդական ընդհանուր դժգոհութեան առարկայ դարձած էր : Այդ էր պատճա – ռը, որ 1950ի ընտրութեանց մէջ ջախջա – խիչ պարտութիւն մը կրեց : Նոյն բախ – տին արժանացաւ 1954ին, երբ Ազգ . Ժո – ղովին մէջ իր երեսփոխաններու թիւը հա – ղիւ 34ի հասաւ :

Դեմոկրատները հօթը տարուան իշխա – նութենէ վերջ, նոյնպէս տասը տուած է – ին որոշ դժգոհութենց : Այնպէս որ 1957 Հոկտեմբեր 27ի ընտրութեանց մէջ Դեմոկրատներու 424 երեսփոխաններուն դիմաց Հայքը չհասցուց 178 աթոռ :

Մէկ օրէն միւսը հարիւր քառասունեւ – չորս աթոռ աւելի չհասնելով Հայքը ամ – բողջ իր ղիրքը խորհրդարանին մէջ : Ու ներկայիս ընդդիմադիրներու ձայներ աւելի ուժեղ կը հնչէ Առնան Մէնտէրէսի մենաիրական ձգտումներուն դէմ :

Իսկական խառնիճաղանճի մը վերած – ուած է Անգարայի Ազգային ժողովը : Օր չանցնիր, որ Դեմոկրատ ու Հայքեան է – րեսփոխաններ իրարու օձիքին չփակին « ալա Թուրքա» աւանդական մեթոտնե – րով : Վարչապետն ու իր նախարարները ո՛չ մէկ յարգանք կը վայելեն ընդդիմա – դիրներու աչքին :

Հայքի 178 երեսփոխաններու կողքին չորսհարիւր աթոռ ունին Հուրիյէթ եւ Միւ – լիյէթ կուսակցութիւնները : Որով 186 ընդդիմադիրներ բնդունակ են մեծ ազ – մուկ յարուցանելու եւ ազդելու Հանրա – յին կարծիքին վրայ :

Մէնտէրէս սեղմիչ օրէնքներով կաշ – կանդած է մամուլի ազատութիւնը : Թեր – թերը իրաւունք չունին քննադատելու կա – ռավարութիւնը : Իրաւունք չունին նոյն – իսկ խորհրդարանի նիստերը հարատած կերպով նկարագրելու :

Ժողովրդավարութեան առաջին պայ – մանն է խօսքի ազատութիւնը : Իսկ Թուր – քիոյ մէջ բանտ կը դրկուին՝ նոյնիսկ ան – խօս ծաղրանկար մը հրատարակողները :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԵԱՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՌՈՒԱՎԱՐԿԷ ՓՐԱՆՍԱ

—o—

ՍԱՀԱՐԱՅԻ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Վարչապետ կայեռա նոր ծրագիր մը պատրաստէց՝ որ խոնդավառութեամբ ղեմաւորուեցաւ տեղական մամուլին կող – մէ :

Առջի օր Ազգ . Ժողովին առջեւ կայեռա յայտնեց թէ տարի էր սահմնել համա – պարծակցութեան եղանակ մը՝ միջերկրա – կանեան երկիրներու միջեւ : Ծրագիրները պատրաստուած են արդէն եւ չուտով կը – նան իրականանալ . ցարդ՝ այդ բոլորը վերջացած ալ կրնային ըլլալ՝ եթէ Ալժե – րիոյ Ազատագր . ճակատը յարուցած վի – ճակ մը չստեղծէր, օգտուելով Թունս – ղէն :

Վարչապետը կ'ատաջարկէ միասնաբար օգտագործել Սահարայի հարստութիւննե – րը՝ Հիւս . Ափրիկէի երկիրներուն , Միաց – եալ Նահանգներու , Սպանիոյ , Իտալիոյ եւ Անգլիոյ հետ :

Ասոր կողքին՝ կայեռաի ծրագիրը ունի երկրորդ կէտ մը . Միջերկրական ծովը ևղերող երկիրներու հետ կազմել Հասա – րակակցութիւն մը , պաշտպանողական նպատակներու համար : Միջերկրականեան ցուցիչ մը պիտի ըլլայ Ատլանտեան ուղ – ղին :

Փետրուարի վերջերը Անգլիոյ Արտաքին նախարարին դրկած իր նամակին մէջ՝ Տրլոս կը յայտնէր արդէն միջերկրական – եան պինդուարական հասարակակցու – թիւն մը կազմելու դադափարը : Ձշդե – լով այս տեսակէտը , վարչապետ կայեռա կը յայտարարէր .— Մեր ժողովուրդնե – րուն հասարակաց չահը , մեր հասարա – կաց պատմութիւնը , արդիական աշխար – հին պահանջները եւ աշխարհագրութիւ – նը՝ մեզի կը պարտադրեն այս քաղաքա – կան մեզի կը պարտադրեն այս քաղաքա – կանութիւնը : Ֆրանսա յատկօրէն կը յայտարարէ՝ թէ կը փափաքի որ այս ծրագիրը յաջողի :

Տրլոսի յայտնած դադափարին եւ կայ – եռաի առաջարկին միջեւ դդալի տարբե – րութիւն մը կայ : Այս ձեւով կարելի պի – տի ըլլայ լուծել Հիւս . Ափրիկէի հարցը : Պիզերթը եւ Թունուզի օդակայանները պիտի մնան Ֆրանսական խարիսխներ , — պիտի մնան Մալթան եւ Ճիպրալթարը պիտի մնան անդլիական , — բայց պիտի դրը – ուին Հասարակապետութեան սրամա – դրութեան տակ :

Այսուհանդերձ , Շարթի մէջ ճառ մը խօսելով սխալ մեկնարանութեանց դուռ – չրանալու համար կայեռա անդամ մը եւս յայտարարեց՝ թէ Միջերկրականեան Հա – սարակապետութեան մը ստեղծումը պատճառ չէ որ Ալժերիոյ հարցը տառնայ միջազգային բնոյթ .— Ալժերիան Ֆրան – սական է եւ այդ հարցին լուծումը կը վերաբերի միայն Ֆրանսայի , եղրակա – յուց ան :

Միջերկրականեան Հասարակապետու – թիւն մը ստեղծելու Ֆրանսական առա – ջարկը արձագանգ գտաւ նաեւ միւս եր – կիրներուն մէջ .—

Ռապաթ .— Մրագրին համաձայն են . կը սպասուի ճշդրիտ տեղեկութիւններու :

Թունուզ .— Օրակարգի թիւ մէկ հար – ցը՝ Ֆրանսական ուժերու հեռացումը :

Ուշինկթըն .— Մըրճիկի առաքելութիւ – նը յաջողութեամբ պսակուելու վրայ է :

Լոնտոն .— Ուշադիր քննութիւն՝ Սա – հարայի ծրագրին :

Հռոմ . — Սկզբունքով՝ համաձայն .

Օր ը Օր թ ն

ԱՅՈ՛, ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՄ

—o—

Մարդիկ , մօտ ատենէն լուսին պիտի երթան , բայց մենք , տակաւին , ջուր կը ծեծենք : Կամ , կ'աշխատինք ջուրը ճեղքել դանակով :

Ձեմ գիտեր , ե՞րբ պիտի համոզուինք որ ջուրը ծեծով մեղրի չի վերածուիր , ո՛չ ալ երկու մասերու կը բաժնուի՝ դանակի մը հարուածներով :

Զորս , հինգ ամիսէ ի վեր դիմացին – ներուն իժարշաւը գլուխն առեր կ'երթայ : Հակադաշնակ սպարապետները Ակորի մեծ կարասին բոլորտիքը շարուեր են , տեղ մը , եւ որոշեր են սաստկացնել մեզի դէմ բացուած իժարշաւը : *Ձի՞ համ* :

Աղէկ ըրեր են : Բարի վայելում :

Վերջապէս , ամէն մարդ իրեն համար հաճելի գբաղում մը ճարելու է :

Մարդ կայ , որ իր ազատ ժամերը կ'անցընէ սրճարանի մը գարշահոտ մթ – նոլորտին մէջ , թղթախաղի սեղանին առ – ջեւ : Մարդ ալ կայ որ , երբ շուկայէն տուն վերադառնայ , Աստուածաշունչ կամ Շէյխսփիր կը կարդայ :

Այս մարդոց կը նմանին կազմակերպու – թիւնները ալ : Ոմանք կ'աշխատին ազգին ցաւերը դարմանել : Ուրիշներ , ազգին ցաւերուն համրաւիբ կը շահացնեն : Կազ – մակերպութիւն կայ , որ կը կռուի ուրիշ կազմակերպութեան մը դէմ , ազգին ծա – ռայած ըլլալու յաւակնութեամբ : Կազ – մաստոգ ու բրաւոգ չի վարուիր . ան – վտահուած գործը կը շարունակէ : Թէեւ կը կենեն ու կը խայթեն զինքը , չորս կող – մէն :

Այս վերջինը , երբեմն , կը պատասխա – նէ :

Որովհետեւ , առիւծն անգամ ստիպուած կ'ըլլայ իր թաթով անդին բշելու ողոր – մելի ճանճը : Բայց , ճանճը նորէն ետ կու գայ .

— Տը՛զ ... Տը՛զ ... Տը՛զ ...

Եւ առիւծը , նորէն , կը բարձրացնէ իր թաթը .

— Անդին գնա՛ , կ'ըսեմ , էեզի , յի – մա՛ր ... Սա բաշերս անգամ կը բաւեն որ շնչահեղձ ըլլաս անոնց թաւուտին մէջ ... Հեռացի՛ր ...

Ճանճ է , խօսք կը հասկնա՞յ :

Բայց , միւնչեւ ե՞րբ պիտի շարունակուի այս ճակատամարտը՝ ճանճին ու առիւծին միջեւ :

Պատասխանը պէտք է տայ առիւծը : Մեր ճակատը : Եւ կարելի եղածին չափ շուտով :

Որովհետեւ , խոստովանինք , ազգը ի – րաւ ձանձրացաւ ու յոգնեցաւ այս ներքին պայքարներէն :

— Եղբա՛յր , կարն կապեցէք սա ըսի – ըսաւները ... Ո՛չ անոնք ձեր ըսածը պիտի հասկնան , ո՛չ ալ դուք անոնց ըսածէն բան մը պիտի հասկնաք ... Անոնց հրահան – գուած է «տեղէ մը» , որ ձեզի դէմ գը – րեն ... Եւ , ինչպէս կը տեսնէք , առտու , իրիկուն ձեզի դէմ կը գրեն ... Դուք ալ կ'ելլէք զիրենք մարդու տեղ կը դնէք ու կը պատասխանէք ... Աւելորդ յոգնու – թիւն ... Ձեր գրածները՝ անոնց խօսքին հաւատացողներուն ականջը չեն հասնիր , անոնց գրածներն ալ ձեր բարեկամները չեն կարդար ... Տուժողը ազգն է , ըն – թերցողն է ... Հա՛ , կը հասկնամ , տա – րին մէկ , երկու անգամ բերանիդ բա – ցէք , բայց ո՛չ ամէն օր ... կը բաւէ , կը բաւէ ...

Պէտք է վերջ տալ այս փոխանացու – թեան : Դիմացի ճակատը չի՞ լռեր : Լա՛ւ , թող չլռէ : Եւ ամէն օր թող գրէ մեզի դէմ : Թող , ամէն օր , նոր սուտեր հնարէ .

— Եկեղեցիին օծման կիրակին , մարդ – մարդասպանի՞ հետ ...

դին թէ մեր ճակատը եկեղեցիներ կը «յաիշտակէ» :

Լսենք ու անցնինք : Կամ , շա՛տ , շա՛տ գոհանանք կարն սաստերով ու շարունա – կենք մեր աշխատանքը :

Դիմացիներուն կնավայել մատները թել մը մագ ալ չեն կրնար փրցնել մեր բաշերէն : Ձկրցան՝ 68 տարիէ ի վեր :

Համաձայն եմ անգրագէտ բարեկամիս խորհուրդին — տարին մէկ , երկու պար – տապանաց պատասխան : Շատ է , բիչ չէ :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

31 ՄԻԼԻՈՆ ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԻ

Շր . օր Դամասկոսի մէջ Նախագահ Նասր եւ եմէնի դահաժառանգ իշխան էլ – Պատր առարաքերեցին եմէնի յարաւմբ՝ Ա – րաբական Միացեալ Հանրապետութեան , որ այս ձեւով 31 միլիոն բնակիչ կ'ունե – նայ : եմէն մաս կը կազմէ Միացեալ Հան – րապետութեան՝ միացնելով իր դինեալ ուժերն ու արտաքին քաղաքականութիւ – նը : Կը պահէ միապետական իր վարչա – կարգը :

Համաձայնագիրը պաշտօնապէս առա – րարելէ առք Նասր յայտարարեց .— Կը յուսամ որ այս դաշնակցութիւնը գօրա – վիզ պիտի ըլլայ Արաբներուն՝ բոլոր մարդերու մէջ :

Մինչ այս մինչ այն Միացեալ Հանրա – պետութեան չրջանակները կը չարունա – կասած՝ ծրագրին յաջողութեան տեսա – կէտէն :

Մատրիտ .— Կիսապաշտօնական չրջա – նակները խանդավառ են . պաշտօնական չրջանակները՝ վերապահ :

× Ալժերիոյ մէջ վերջին քանի մը օրե – րու ընթացքին աւելի քան չիսուն ապըս – տամբ սպաննուեցաւ : Ըմբոստներուն ծու – ղակը իյնալով՝ 16 բանակայիններ դահ պագին Լաֆայէթ չրջանին մէջ :

կեն խօսիլ պետութեան դէմ կազմակեր – պուած դաւադրութեան չուրջ : Միեռոլը – ը հետզհետէ աւելի կը լարուի Սէուտ եւ Նասրի միջեւ : Կը կարծուի թէ ապրայ – նականները այս տարի պոյքոթ մը ընե – լով՝ պիտի չերթան Մէքէ , մասմաեա – կաններու սրբավայրը : Այս պոյքոթը դժուար կացութեան կը մատնէ Սէուտ թագաւորը : Հիճազի բնակիչները իրենց ապրուստը կ'ապահովեն ուխտաւորներէն . բնականաբար՝ անտեսական նեղ դրու – թեան մէջ ըլլալով կրնան դիրք բռնել Սէուտի դէմ :

Միացեալ Հանրապետութեան սուրիա – կան հոդմամասին Ներքին նախարարը՝ Սարաճ յայտարարեց թէ Սէուտի կազմա – կերպած դաւադրութեան մէջ մատ ունե – ցողները պիտի դատուին պինուարական առեանի մը կողմէ , ի բացակայութեան : Դիւանագիտական աւանդութիւնները մի – այն արդելք կը հանդիսանան՝ դատելու համար Սէուտ արքան , աւելցուց ան , ճշդելով թէ պլխաւորաբար պիտի դատ – ուի թագաւորին անունը , որ Նասրի ան – ձին դէմ կազմակերպուած դաւադրու – թեան մէջ Սէուտի գործակատարը եղած էր :

× Յարդ 47 երկիրներ ճանչցան Արար Միացեալ Հանրապետութիւնը : Թուրքիա , Իրաք , Փաքիստան , Յորդանան , Ֆիլիփ – ինները եւ Փանամա տակաւին չեն ճանչցած պաշտօնապէս :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՐ ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻՆ ԴԷՄ

Ը.

Փաստերը զոր արձանագրեցինք ասկէ առաջ, անառարկելիօրէն կը հաստատեն Հայաստանի եւ Հայկ. Դատի հանդէպ, Սորվրդային Ռուսաստանի վարած ազի – տասէր քաղաքականութիւնը :

Մեր բոլշեւիկներու տեւական եւ մի – տումնասէր փորձերը՝ հակառակը ապա – ցուցանելու համար չեն կրնար ժխտել պատմական դէպքերն ու իրողութիւն – ները :

Անոնք չեն կրնար ժխտել, որ Հայաս – տանի խորհրդայնացումէն յետոյ մասնա – ւորապէս, իրենց գործնական քաղաքա – կանութեամբ արդելք հանդիսացան Հայկ. Հարցի նպաստաւոր լուծման եւ, ի վեր – ջոյ, ոչ միայն ամբողջ Թրքահայաստանը ձգեցին Թուրքերուն, այլ եւ Ռուսահա – յաստանի մէկ երրորդ մասը : Աւելին ըլ – լալով, հայկական մէկ քանի գաւառները ալ նուիրեցին Վրաստանին եւ Ազրբէյ – ջանին :

Որ՝ Ս. Հայաստանի յաջորդական իշ – խանութիւնները չկրցան լուծել ոչ մէկ հիմնական հարց, որ տրուած է հայ ժո – ղովուրդին առաջ, հակառակ Հայաստանի խորհրդայնացումէն առաջ եղած հանդէ – սաւոր չուայլ խոստումներուն :

Որ՝ Հայաստանի խորհրդայնացումով՝ ամէն մէկը ի գործ դրուեցաւ «թաղելու» Հայկական Հարցը, իբրեւ միջազգային քաղաքական խնդիր :

Եւ վերջապէս, այս պատճառներով ալ երկու միլիոնհայութիւն դարձաւ անհայ – րենիք եւ թափառական ու ենթակայ՝ նիւթական եւ բարոյական յարձակում վը – տանգներու :

Անժխտելի այս իրողութիւններու դէմ ի՞նչ կ'ըսեն մեր բոլշեւիկները .—

« Սովեթական իշխանութիւնը հայ ժո – ղովրդին բերեց այն, ինչի մասին նա ե – րազում էր եւ ինչի համար պայքարում էր իր դարաւոր պատմութեան ընթացքում՝ [illegible] տուրայի չտեսնուած ծաղկում» : (Գ. Ղա – րիբջանեան, «Հայաստանի Կոմ. կազմա – կերպութիւնները Սովե. Իշխանութեան յաղթանակի համար մղուած պայքարում» էջ 486) :

Այո, ճիշդ է, որ հայ ժողովուրդը ե – րազած է եւ պայքարած է «իր պետակա – նութեան վերածնունդ»ի համար : Այս պե – տութիւնը սակայն, իր կառոյցովն ու ա – ռաջադրութիւններով պիտի ըլլար հայ – կական, համազգային, պետութիւնը՝ հայ ժողովուրդի բոլոր խաւերուն եւ դասա – կարգերուն անխտիր : Բայց մանաւանդ՝ ազատ եւ ինքնիշխան :

Հայ ժողովուրդի այս երազներու իրա – կանացումը հաճելի չթուեցաւ Մոսկու – այի վարիչներուն :

Հայոց ազգային «պետականութեան» փոխարէն, անոնք պարտադրեցին իրենց նախասիրած — բոլշեւիկեան պետակա – նութիւնը :

Գ. Ղարիբջանեանները չատ լաւ գիտեն այս բոլորը : Անոնք գիտեն նոյնպէս , որ «պետականութեան վերածնունդ»ը միակ ճպտակը չէր մեր ազատագրական պայ – քարին :

Հայ ժողովուրդը կ'երազէր եւ կը պայ – քարէր ամէն բանէ առաջ՝ ազատագրել տարկուսեան եւ ոչնչացման վտանգէ – տուած Թրքահայութիւնը :

Ան կը պայքարէր ազատագրել Օսման – եան կայսրութեան կողմէ բռնապրաւուած Թրքահայաստանը :

Հայ ժողովուրդը կը պայքարէր Թրքա – հայաստանի եւ Ռուսահայաստանի հայ – կական հողերու միացումով ստեղծել իր Ազատ, Անկախ եւ Միացեալ Հայրենիքը :

Ինչո՞ւ եւ ի՞նչ պայմաններուն մէջ հայ ժողովուրդը չյաջողեցաւ իրականացնել իր առաջադրանքները — այդ մասին բոլ – շեւիկները զուսպ են եւ տակտաւոր :

Այսպէս անոնք հարկադրուած պիտի ըլլային խոստովանիլ թէ՛ Ս. Ռուսաստա – նը սկիզբէն իսկ դէմ էր եղած եւ դէմ է այսօր ալ, ոչ միայն Թրքահայաստանի եւ Թրքահայութեան ազատագրութեան , այլ եւ ներկայ Հայաստանի ընդարձակման : Ան ինչպէս երէկ, այսօր ալ, ներկայ Հա – յաստանը կը նկատէ իր՝ Ս. Ռուսաստանի մէկ մասնիկն ու սեփականութիւնը՝ ինչ – պէս Մոսկուան եւ ռուսական ուրիշ հո – դամասերը :

« Սովեթական իշխանութիւնը հայ ժո – ղովրդին բերեց այն, ինչի մասին նա ե – րազում էր եւ ինչի համար պայքարում էր իր դարաւոր պատմութեան ընթաց – քում» , դժբախտաբար , բոլշեւիկեան ան – պատկառ հեգնանք մըն է նեռուած յու – սահար հայ ժողովուրդի երեսին :

Անժխտելի իրականութիւնը այն է , որ «Սովեթական իշխանութիւնը» անդամ մը եւս թաղեց հայ ժողովուրդի երազները , եւ նուիրագործեց Թուրք յարդարարներու ոճիրները :

Բոլշեւիկները պահ են Ս. Հայաստանի ներկայ գոյավիճակին : Անոնց համար Հա – կական հարցը լուծուած է : Ս. Հայաս – տանը «ազատ է եւ երջանիկ». իսկ Թր – քահայաստա՞նը, զաղթաշխարհի միլիո – նաւոր հայութի՞ւնը : Այս մասին եւս խօսք տանք Գ. Ղարիբջանեանին .—

« Բոլորովին այլ վիճակի մէջ ընկաւ հայ ժողովրդի այն հատուածը, որ գտնը – ւում էր Արեւմտեան Հայաստանում : Ենթարկուելով բռիական բարբարոսների տաժան ճնշումներին, արեւմտեան տէ – րութիւնների ներիզ դաւերի, Դաշնակցա – կանների աւանտիւրիստական խաղախա – կանութեան հետեւանքով Հայաստանի ա – րեւմտեան շրջանների միլիոնաւոր Հայեր զոհ դարձան թուրքական բռնակալների կազմակերպած կոտորածներին, ցիր ու ցան եղան ամբողջ աշխարհով մէկ» : Ղա – րիբջանեանը լիշելէ հաք, որ խորհրդային կարգերու հաստատումով վերապրողնե – րու մէկ մասը փոխադրուած է Ս. Հա – յաստան, կը շարունակէ .— «Իսկ միւս մասը գտնուելով կապիտալիզմի երկիրնե – րում, դեռ շարունակում է ապրել բըղ – ուռո եւ իրաւազուրկ, կրելով կապիտա – լիստական հասարակարգի բոլոր արիա – ւիրքները » : (Անտ.) :

Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՍՊԻՏԱԿ ԳԻՐՔԸ

Անցեալները Անգլիոյ Պառերազմական նախարարութիւնը լոյս ընծայեց նոր ըս – պիտակ Գիրք մը՝ երկրին ինքնապաշտ – պանութեան մասին : Սակայն, ինչպէս կը թուի, այս Գրքին մէջ առաջադրուած ծրագիրները գոհացում չեն տար Անգլիոյ պինուորական եւ քաղաքական չրջանակ – ներուն, որովհետեւ բոլորին չհաճներուն վրայ կայ միեւնոյն հարցումը, որ ասկէ տարի մը առաջ արդէն կար, երբ Պառե – րազմական նախարար Տընքան Սէնտս ա – ռաջին անգամ բլլալով կը գծէր Անգլիոյ պինուորական քաղաքականութեան գլխաւոր գիծերը .— «Անգլիոյ պինուորական ու ռազմական ուժին կազմակերպութիւնը երկրին ու ազգային պահանջներուն հա – մեմա՞տ է միթէ » :

Տարիէ մը ի վեր ընդհանրապէս ակրող կարծիքն այն է, որ Անգլիոյ ռազմական ուժին նոր կազմակերպութիւնը չի հա – մապատասխաներ միջազգային կեանքի ներկայ ու ապագայ պահանջներուն :

Աւելի ճիշդը, պինուորական ու քաղա – քական չրջանակներէ ներս երկու տար – բեր հոսանք ստեղծուած է : Առաջին խումբը համոզուած է թէ Անգլիա ամէն ճիգ ի գործ պէտք է դնէ հիւլէական ուժ մը զառնալու համար Մ. Նահանգներու եւ Ս. Միութեան կողքին : Իսկ երկրորդ խումբը կը պնդէ որ Անգլիա պէտք է նա – խընտրութիւնը տայ պինուորական ուժերը կեդրոնացնելու եւ «ոստիկանի դեր» կա – տարելու աշխարհի կենսական այն ան – կիւններուն մէջ, ուր Մ. Նահանգները չեն կրնար կամ չեն ուզեր ռազմականօրէն միջամտել :

Պառերազմական նախարար Սէնտսի ծրագիրը կը ձգտի այս երկու հոսանքնե – րուն ալ գոհացում տալու սակայն, որը – ւուած ըլլալով որ պառերազմական պիւա – ճէն սահմանափակ է, երկու հոսանքնե – րէ՛ հիւլէական զինուած եւ թէ՛ նոր – մալ զինքի մէջ ռազմական կարեւոր դեր մը խաղալու հնարաւորութիւնը թե – րի մնան ու ջուրը իյնան :

Կասկածէ վեր է, որ Անգլիական կառա – վարութիւնը կ'ուզէ աշխարհի հիւլէական ուժերէն մէկը դառնալ, մանաւանդ 1955էն ի վեր, երբ Զըրչիլ որոշեց թէ Անգլիա եւս պէտք է ունենայ իր ջրածին ռումբը : Սակայն, ինչպէս մատնանչե – ցինք, պառերազմական պիւտճէն սահ – մանափակ է. իւրաքանչիւր ջրածին կամ հիւլէական նոր ռումբ պատճառ կը դառ – նայ որ Անգլիոյ պինուորական ուժը քիչ մը աւելի պակսի, եւ իր ռազմական ապ – գեցութիւնը քիչ մը աւելի նուազի Միջին եւ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ :

Երբ Զըրչիլ, 1955ին, կը պնդէր որ Անգլիա եւս պէտք է հիւլէական ռումբեր ունենայ, երկու նպատակ կը հետապնդէր – դէր. նախ կ'ուզէր այնպէս մը ընել , որ Անգլիա որոշ դեր խաղայ աշխարհի հա – մաստարակչութիւնը պահելու գործին մէջ. ապա, համոզուած էր թէ որքան աւելն որ Արեւմտեան Եւրոպայի մէջ հիւլէական զէնքեր ունեցող պետութիւն մը չըլլար, Մ. Նահանգները ոչ մէկ պնդով պիտի ուզէին Արեւմտեան Եւրոպային քաշուիլ ու զայն իր բախտին ձգել :

Սակայն, հարց կը ծագի այժմ, թէ Անգլիոյ իսկական չահը ի՞նչ կը պահան – ջէ. քանի մը հիւլէական ու ջրածին ռումբ ունենալու սիրոյն պինուորական իր ո՞ւժը նուազեցնել, թէ հիւլէական պաշտ – պանութեան հովը Մ. Նահանգներուն վա – տահելով, անփոփոխ պահել իր պինուոր – ական թիւը : Արդարեւ, եթէ Անգլիա չարունակէ հիւլէական զէնքեր չինել, 1962ին տեղադրած պիտի ըլլայ այսօր – ուան 325·000 նոց բանակին փոխարէն միայն 165·000նոց բանակ մը պահել· կասկածէ դուրս է, որ 165·000 պինուո – րով, Անգլիա չի կրնար թէ՛ ինքզինքը պաշտպանել, եւ թէ՛ աշխարհի կենսական վայրերուն մէջ «ոստիկանի դեր» խաղալ : Միւս կողմէ, իր ունեցած քանի մը հիւ – լէական ու ջրածին ռումբերը գժուար թէ ճակատագրական դեր կարենան խաղալ Մ. Նահանգներու եւ Ս. Միութեան ան – հաչիւ ռումբերուն դիմաց :

Պառերազմական նախարար Տընքան Սէնտսի մտահոգութիւնը որոշ է. կ'ուզէ ապահովել Անգլիոյ ռազմական անկախու – [illegible] տուու – մին դէմ, ինչպէս նաեւ Ս. Միութեան կողմէ կատարուելիք հաւանական յար – ձակման մը դէմ : Բայց միւս կողմէ, կը վտանգէ աշխարհի զանազան չրջաններուն մէջ անգլիական ազդեցութեան չարաւե – ւումը :

Ահա թէ ինչու Անգլիոյ ռազմական ու քաղաքական չրջանակները չափազանց մտահոգ են Պառերազմական նախարարին վարած քաղաքականութենէն :

Թ. Ա. Թ.

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ :

ՕՏԱՐ ԷԶԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Արդարեւ, առանց զարմանքի չէր որ քիչ մը առաջ իմացած էի ստրուկ Փիէ – րոյին կամպպայի արքայազուն մը ըլլա – լը, եւ հիմա հիացումս իր զազաթնակէ – տին կը հասնէր երբ կը լսէի թէ իմ դէմս կը գտնուէր ըմբոստներու պետ Պու – Ժարկալը, որքան ահարկու նոյնքան վե – հանձն ու մեծահոգի :

Զնշմարել ձեւացուց այն տպաւորու – թիւնը, զորս իր վերջին խօսքերը զոր – ծած էին իմ վրաս :

— Ինծի ըսին, վերսկսաւ ան, որ դուն գերի էիր Պիասսուի բանակին մէջ : Եկայ քեզ ազատելու :

— Ինչ առաջ ինչո՞ւ համար ինծի ըսիր որ դուն ազատ չէիր :

Տարօրինակ կերպով պիտի դիտելէ եաք , ըսաւ .

— Մտիկ ըրէ : Այս առաւօտ քուկինն – ըուդ մօտ գերի էի : Իմացայ բանակին մէջ չրջող լուրերէն թէ Պիասսու մտադրու – թիւն ունէր մահուամբ պատժել երիտա – սարդ կապիտան մը՝ Տելմար անունով , արեւմուտքէն առաջ : Իմ չուրջս հակողու – թիւնը խստացուցին : Իմացայ նոյնպէս որ իմ մահապատիժս պիտի յաջորդէր քուկինիդ : Փախուստի մը պարագային , ընկերներէս տասը հոգիներուն կեանքը վտանգի տակ էր : Կը տեսնեմ որ կ'ուճա – պարեմ :

— Ուրեմն, խոյս տուա՞ծ ես, հարցու – ցի :

— Ինչպէ՞ս կրնայի հոս ըլլալ : Չարկ էր քեզ ազատել : Չէ՞ որ կեանքս քեզի կը պարտիմ :

— Պիասսուի հետ խօսեցա՞ր, հարցուցի դարձեալ :

Իր ոտքերուն տակ պտկոզ չուները ցոյց տալով, պատասխանեց .

— Ոչ : Թասքը գիս հոս առաջնորդեց : Ուրախութեամբ տեսայ որ ազատ էիր : Հիմա, հետեւէ ինծի, Պիասսու չատ նեղ – դամիտ է, եթէ իրեն խօսէի, կրնար դքեզ վերստին կալանաւորել եւ գիս ստի – պել որ հնազանդիմ իր հրահանգներուն : Անիկա սեւամորթ մը չէ, այլ՝ խառնա – ծին : Եղբայր, ժամանակը կ'անցնի ...

— Պու – Ժարկալ, ըսի իրեն ձեռքս երկարելով, վերադարձիր մինակդ բա – նակատեղին, որովհետեւ ես չեմ կրնար քեզի հետեւիլ :

Ընդոստ կանգ առաւ : Զարմանքի ցաւա – գին ամպ մը պատեց իր ամբողջ դէմքը :

— Եղբայր, ի՞նչ կ'ըսես ...

— Ես ալ կալանաւոր եմ : Պիասսուին երդուընցայ խոյս չտալու համար : Մոս – տացայ մեռնիլ ...

— Խոստացար. հարցուց մտայլ չեչտով մը ... խոստացար, կրկնեց, գլուխը ե – րերցնելով կասկածոտ :

— Խոստացայ ...

Մտածկոտ էր, կարծես չէր լսեր գիս : Ցոյց տուաւ ինծի բարձր ժայռի մը գա – գաթը, որ կը տիրապետէր չրջակայ ըն – դարձակ տարածութեանց վրայ :

— Եղբայր, կը տեսնե՞ս այդ ժայռը : Երբ քու մահուանդ նշանը երեւայ այդ ժայռի կատարին, իմ մահուան սաղմուկը պիտի չուշանայ յաջորդելու անոր : Մը – նաս բարով ...:

Շրջապատի թաւուտներուն մէջ մխրճ – ուելով, անհետացաւ իր չանը հետ : Մը – նացի մինակ :

Իր վերջին խօսքերուն նշանակութիւնը ինծի անհասկնալի կը թուէր : Այս տե – սակցութիւնը չատ ազդած էր իմ վրաս : Կրած էի զօրաւոր տպաւորութիւն մը , յատկանշական այնքան տարօրինակ, որ – քան էր ինձմէ հեռացող մարդը :

Հիմա կեանքը ինծի անարժէք կը թուէր եւ այն մտածումը թէ՝ իմ մահս պիտի յառաջացնէր եւս անոր մահը, անհան – դուրժելի էր ինծի համար :

Երկար ժամանակ թաղուած խոհերուս մէջ, նստած մնացի նոյն տեղը, գերիին. զմայլելի անձնազոհութեան պատկերովը տարուած :

Արեւը կը թեքէր դէպի Արեւմուտք :

Ծառերուն հետզհետէ տարածուող չու – քը ինծի կը յայտնէր որ ժամանակը ե – կած էր վերադառնալու Պիասսուի մօտ :

Երբ պետին քարայրէն ներս մտայ, ա – նիկա զբաղած էր տանջանքի գործիքի մը զսպանակները փորձելով :

Զիս իր մօտը առաջնորդող պահակնե – րուն յառաջացուցած ազմուկէն զարձուց գլուխը : Իմ ներկայութիւնս չզար – մացուց զինքը :

— Կը տեսնե՞ս ... ըսաւ, ցոյց տալով ինծի սարսափելի գործիքը :

Հանդարտ մնացի : Կը ճանչնայի իր ան – պճութիւնը եւ վճռած էի ամէն բանի տո – կալ առանց ժժգունելու :

— Չե՞ս կարծեր, չարունակեց ան գո – ռալով, չե՞ս կարծեր թէ Լէօրկին բախ – տաւոր էր որ միայն կախուեցաւ ...

Կը դիտէի զինքը առանց պատասխանե – լու եւ արհամարհոտ :

— Ա՛հ, ա՛հ, բացագանչեց , ոտքի հարուած մը տալով տանջանքի գործի – քին, ինծի կը թուի թէ տակաւ կ'ընտե – նալնաս ասոր հետ : Կը վստահեցնեմ քեզ թէ ժամանակ չունիմ փորձ մը կատարե – լու քու վրադ : Մեր գիրքը վտանգաւոր է, պէտք է հապճեպով թողուլ զայն :

Սկսաւ վերստին գոռալ եւ մատովը ցոյց տուաւ ինծի սեւ դրօշակ մը որ գրուած էր քարայրին մէկ անկիւնը :

ՎԻՒԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(16 Շար.)

ԿՅՈՒՆՔ

ՅԱՅՏՆՎՎԱԾՎՄՆՍՏՈՒ ՎՂՈՒՈՍ

Ի.

«Մեր կեսգիշերային ժամերն էին։ Ես ընթերցում էի Ռոստանի «Սիրանոյի» վերջին գլուխները, երբ հանկարծ լսեցի, որ ինչ-որ մեկը դռան ետևից ինձ է կանչում։ Ես ոտքի թռա, գրքերը դրի սեղանին և դուռը բացի։ Ներս մտավ Ռոստանի ծանոթ դերասան Ա. Ա. Ղազարյանը։ Նա ինձ ասաց, որ Ռոստանը հիվանդ է, և ինձ է կանչում։ Ես ուզեցի հագնվել, բայց նա ասաց, որ ամեն ինչ իր մեքենայում է, և ինձ հետ տարավ։

Ռոստանը պառկած էր իր մահճակալի վրա։ Նրա կինը՝ Լեհկոն, նստած էր նրա գլխի մոտ։ Ռոստանը ինձ տեսնելով, ուրախացավ և ասաց, որ ինքը ոչ մի լուրջ բանից չի տառապում, միայն թե ուզում է, որ ես մի քանի ժամ նրա մոտ մնամ։ Ես նրան հանգստացրի, որ ինքը ոչ մի վտանգավոր բանից չի տառապում։ Ռոստանը ինձ ասաց, որ ինքը ուզում է ինձ հետ կարդալ «Սիրանոյի» վերջին գլուխները։ Ես ուրախությամբ համաձայնեցի։ Ռոստանը ինձ տվեց իր գրքերը, և ես սկսեցի կարդալ։ Ռոստանը ուշադիր լսում էր ինձ։ Ես կարդում էի, նա ինձ ուղղում էր։ Ես կարդում էի, նա ինձ ուղղում էր։ Ես կարդում էի, նա ինձ ուղղում էր

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՐԱԶԻԼԻՈՅ մէջ երկաթուղիի ծանր արկած մը պատահեցաւ, ուր 60 ուղեւոր կը գտնուէին։ 59 զոհ կայ եւ ութսուն ծանր վիրաւոր։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ արեւմտեան Գերմանիա պատճառ Գերմանացիներու թիւը հասած է ութ միլիոն 900·000ի։ Ներկայիս բնակչութեան թիւը աւելի քան 51 միլիոն է։

Ի· ՄԻՈՒԹԻՒՆ կ'առաջարկէ որ ամբողջ Ասիան զինաթափ ըլլայ հոգեհանգստեան ուխտ մը կնքելէ։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին նախարար Տըլըս յայտարարեց թէ իսրայէլի ներկայ սահմանները վերջնական չեն։ այս կէտը չեչուաած է պինա պատարի յանձնախումբին համաձայնա պրեին մէջ։ Հարկ է խորհրդակցութեամբ մը վերջնականապէս ճշդել անոր սահմանները։

ԻՍՐԱՅԷԼԻ Արտաքին նախարարութեան հրաւէրով Թել – Աւիվ պնոյ ֆրանսական ամառուի պատուիրակութիւն մը։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ մէջ անգործներու թիւը աւելցաւ վերջերս։ Ներկայիս աւելի քան հինգ միլիոն գործազուրկներ կան։

ԹՈՒՆՈՒՉԻ մէջ Ամերիկեան եւ խառնական ընկերութիւններ կ'ուզեն քարիւղի փնտռտուք կատարել։ կը կարծուի թէ համաձայնութիւն մը պիտի գոյանայ այս ուղղութեամբ։

ՊԵԼԿՐԱՏԻ համալը կը գրէ թէ Իտալիոյ մէջ հաստատուելիք հրթիռներու արձակարանները կը մատնուին Եուկոսլաւիան։

ՊՈՒԻՆՈՍ ԱՅՐԷՍի մէջ ուղեվարներու եւ կառավարութեան միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացաւ եւ չոկեկառքերու եւ թեւերը սկսաւ երկրին մէջ։ սակայն գործատան պաշտօնեաները կը չարունակեն իրենց գործադուլը։ Հօթը չարթէ ի վեր գրամատուները փակ են։

ՀԻՒՄ։ ՎԻԵԹՆԱՄի եւ Արեւելեան Գերմանիոյ միջեւ առեւտրական համաձայնագիր մը առորագրուեցաւ՝ 1958ի համար։ Գերմանիա պիտի տայ քիմիական արտադրութիւններ իսկ Վիեթնամ՝ ցորեն եւ բրինձ։

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ կառավարական ուժերը «օղակ»ի մէջ կը պահեն Սումաթրան։ օդանաւերը թռուցիկներ կը նետեն ժողովուրդին համար եւ կը ամբաստանեն ապստամբական զանազան կեդրոններ։ Ըմբոստները կը պատրաստուին մեծ հակայարձակումի մը անցնել՝ կառավարական ուժերը արտաքսելու համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Փինօ Մանիլա երթալու իր ճամբուն վրայ՝ հանդիպեցաւ նաեւ Հոնկ – Քոնկ, ուրկէ պիտի անցնի Ֆիլիփեաններէն։ Միւս կողմէ Ուզինկթը – նէն կը հաղորդեն թէ Տըլըս ճամբայ ելած է՝ դէպի Մանիլա, ուր տեղի պիտի ունենան հարաւ։ արեւելեան Ասիոյ ժողովը։

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԵՐ մեծ չինութեանց ծրագիրը մը պիտի ներկայացնէ ամերիկեան Կոնգրէսականին։ Նախագահը 2·8 միլիառ տոլարի վարկ մը պիտի ուզէ երկրին մէջ ճամբաներ եւ նոր տուներ չինելու համար։

ՍՈՒՏԱՆի ընտրութիւնները, որ սկսած էին Փետրուար 27ին, տակի օր վերջացան։

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՈՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 11/24ի 43րդ տարեդարձը կը տօնուի 24 Ապրիլ հինգշաբթի երեկոյ, Փրթի Ժառնալի սրահին մէջ, 21 բիւ Քատէ, նախաձեռնութեամբ Զափհաս Որբերու Միութեան։

Մանրամասնութիւնները չուտով։

×

ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Ապրիլեան եղեռնի տօնակատարութիւնը Ապրիլ 27ին, կիրակի օր, յետ միջօրէի ժամը 2–6։ Նոյն օրը արդիւնած է հարանիք, նշանաուք, խնջոյք եւ սեւ հանգիստեան։ Քահանայ հայրերը կը մնան Լիոն։ Շրջաններէն սեւ գիմում նկատի չառնուիր։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷյԼի Համազգայինը հնարհակատութեամբ առացած է հետեւեալ նուէրը – ները ։— Տէր եւ Տիկին Սեդրակ Աճէմ – եանէ երկու հազար ֆրանք, (իրենց Ամերիկա մեկնումին առթիւ)։

Պ. Ա. Թէրզիպաշեանէ 500 ֆրանք, (ողբացեալ Ա. Գասպասեանի մահուան առթիւ)։

Պ. Ա. Գարբիէլեանէ հազար ֆրանք, (իր քրոջ մահուան տարելիցին առթիւ)։

×

Զաքարեան ընտանիքը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԶԱՔԱՐԵԱՆի մահուան առթիւ։

× *Տէր եւ Տիկին Համամճեան եւ զաւակները իրենց հօր՝ ՔԱԼԻՕՓ ՀԱՄԱՄ – ճեանի մահուան առթիւ զրաւոր կամ անձամբ ցաւակցութիւն յայտնողներուն, իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն։*

× *Այրէ Տիկին Արապեան եւ զաւակները ինչպէս նաեւ ճերմակեան, Տարաք – ճեան, Սթամեան ընտանիքները եւ բոլոր պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ զրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց ողբացեալ ամուսնոյն եւ հօր ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՐԱՊԵԱՆի մահուան առթիւ։*

×

Հայկական վարժարանի հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ առացած է տասը հազար ֆրանք Պ. Նուպար Ցոյ – հաննէսեանէ՝ իր որդւոյն ամուսնութեան առթիւ։

×

Եկեղեց· Տիկն· Միութիւնը շնորհակալութեամբ առացաւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան։— Տիկին Ազատուհի Շահբազեան հինգ հազար ֆրանք, Ոմն Տիկին մը հազար ֆրանք, Տիկին Էլմասա Քէչիշեան 1500 ֆր·, Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Դերձակեան (սոփրիչ) հինգ հազար ֆր·։

ՃՇԴՈՒՄ։— Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան համար նուիրուած կազմյա Խաչի պատ· ժողովին առթիւ 53·000 ֆրանքի դումարին երեք հազար ֆրանքը նուիրուած է Մարսէյլի Կազմյա Խաչի կողմէ։

ՍԻՆԵՄԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հայախօս պոյդ ֆիլմերով, կազմակերպութեամբ ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉի Օգն· Սարմնի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ։

ի նպաստ ԼԻՄՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՖՈՆՏին։

Կը ներկայացուի Շերլանպազէի՝

ՊԱՏՈՒԻՈՅ ՀԱՄԱՐ առամը եւ Հայաստանի Տատնօրեակը Մոսկուայի մէջ։

Մարտ 24ին, երկուշաբթի ժամը 20·30ին Թէաթր Հօրլօժի սրահին մէջ, 145 Քուր Լափայէթ, Լիոն։

Այժմէն ապահովել տեղերը։

Տոմսերը թուագրուած են։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր· Միութեան պատանդէսը Մարտ 30ին, ժամը 16էն 24, Սէրթը Միլիթէրի մէջ, մեծ պատրաստութեամբ։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Զաւարեան կոմիտէի։ Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն 10, Խրիմեան սրահին մէջ։

Կը խօսի ԸՆԿ· ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ։

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝

Երգ՝ Տիկին Շ· Գալայճեան, Օր· Օր· Շ· Պէնկեան, Դաշնակեան, Պ· Պ· Մ· Պօդոսեան, Մարտիրոս Գարակէօզեան։

Հայկական պարեր, Պանէէօ Քաչանի Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ։

Ճոխ պիւֆէ պիւրամատչելի գիներով։

Մուտքը ազատ է։

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՈՒՄԸՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 21ին, Քաւէի վերնայարկը։

Կը խօսի Կ· ՄԵՀԵԱՆ

Նիւթ՝ Աբու Լալա Մահաբի (Ա· Իսահակեանի)։ Մուտքը զատ է։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի եւ չրջակայից Հայ։ Առաքելական եկեղեցւոյ Կրօն։ Ընկերակցութեան անդամներու տարեվճարներու պահում – մին համար պատրաստուած են յատուկ տետրակներ, որոնք պիտի դրկուին փարիսեան չրջանի եկեղեցիներու հոգաբարձութիւններու եւ եկեղեցւոյ հոմանուրութեան տակ բացուած դպրոցներու տեղական կրթ· մարմիններու։

Կը խնդրենք որ անդամները պիւրացնեն անոնց աչխատանքը կատարելով իրենց տարեվճարները։

Փարիզաբնակ անդամներուն համար պիտի դրկուին մանուռ քարթեր մասնաուր նամակներով, կը խնդրուի դարձեալ որ վճարումները կատարուին փոխով։

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՏ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ
ԱՊԱԶԴԱՑՆԱՑՄԱՆ
— ՎՏԱՆԳԸ —

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կարմակերպուած Համահարբերդեցիք – կան Միութեան Մարսէյլի չրջանին կող – մէ։ Այս Շաբաթ, ժամը 21էն մինչեւ արշալոյս։ Այժմեպրայի չքեղ սրահներուն մէջ, 340 Պուլվ· Շավ։

Հարաւային չրջանի ամէնէն նչանաւոր նուագախումբը՝ գեկավարութեամբ ՔԸ – ԼՈՏ ՊԻՍԻի։

Մուտքը 500 ֆրանք։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Յ· Դ· Րաֆֆի խումբի ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, Բէ – ժանի վերնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՊՈՄՈՆԻ Կ· Խաչի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ, ժամը հինգ երեքին, եկեղեցւոյ կից, Մ· Սահակ Մեսրոպ սրահին մէջ, ընկերու – հինեցուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Օրակարգ.— Պատգ· ժողովի գեկուցում եւ վարչական ընտրութիւն։

ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՄԻԳԻԼի
Հ· Մ· Ը· Մ·
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԼԻՆի ՄԷՋ

Կազմյա Խաչի մասնաճիւղին տարեկան մեծ պարահանդէսը, ի նպաստ գպրոցներուն, Մարտ 15ին, Շաբաթ, ժամը 21էն առաւօտեան ժամը երկու, Սալ տէ Ֆէթի չքեղ սրահներուն մէջ։

Առաջնակարգ նուագախումբ։

CHEF D'ORCHESTRE RÉGIE THEVENET

Սիրով կը հրաւիրուին հասարակութիւնը։ Մուտքը 300 ֆրանք։

ՍՈՐՊՈՆի ՄԵԾ ԱՄՓԻԹԱՏՐՈՆԸ

Կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵԻ ԵՐԳի ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրաւն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերիկա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեխսիկա, Լեհաստան, Վիէթնամ։

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, գեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրեղեբեանի, օժանդակութեամբ Օր· Ժիւլիէթ Ալետիսեանի։

Ի նպաստ Սկնթ Իլէրի ուսանողներու Սանտաթօրխմին։

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 ֆրանք։

Դիմել Սարպոնի գանապաններուն։

ԿՈՒԶՈՒԻ

Որոշ տարիքի հայ կին մը հիւանդի մը քով մնալու համար։ Բնակութիւն, անուղեւ լաւ վճարում ապահովուած։ Դիմել Տիկին Հանէսեանի՝ 11 բիս Լօռէն, Անիէռ (Կամ Պէքոն լէ Պրիւյէռ) կամ հեռաձայնել ԿՐԷ· 00–98։

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՄԱՅԻՈՎ, ՆՈՐ ՍԿԱԻՈՒԱԿ ՄԸ
Հայաստանեան եւ աշուղական 10 ընտիր երգերու

ԹՐԻՄ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԷ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՖՕԼՔԼՕՐԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

Պատրաստութիւն եւ գեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի

DISQUE VOGUE LDM 10,016 MICROSILLON 33 TOURS

25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)

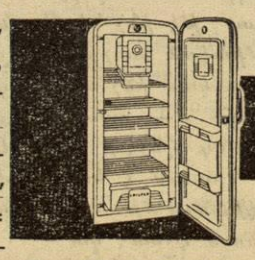
1·— Ոչ մի ծաղիկ ես բուրմունքը չունի · 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի · 3·— Տըլէ եաման, 4·— Ի՞նչ կոնիւմ, 5·— Մի սնգամ հայուածքովդ, 6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շար մաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան, 9·— Ակնայ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ։ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ·—

ԲՐԻՄ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ, 105, Ave, St-Ouen, Paris - MAR. 40-33

RECORD SHOP 36, Rue de Moscou, Paris

Եկեղեցւոյ պիւանատունը եւ բոլոր երա ժշտական վաճառատուններըը

ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆՔ, ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

réfrigération ménagère et commerciale

Kelvinator

le froid c'est moi! | 40 ans d'expérience

Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)

7, RUE PASTEUR

MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)

ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

ՓԱԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Ֆ· Կ· Խաչի Պանէէօ Քաչանի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ առացած է հազար ֆրանք, Այրէ Տիկին Հերմինէ Յարութիւնեանէ, փոխան ծաղկեպսակի ողբ· Պ· Բապալ Ասպետեանի մահուան առթիւ։

ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

Ծախու է Պէքոնի մէջ, կայարանին չատ մօտ, (կատ Սէն Լազարէն 7 վայրկեան), երեք սենեակ, խոհանոց, բաղնիք, կեդրոնական ջեռմութիւն, մեծ տէպառա, եւ լայն մուտք (hol), վերելակ, ամէն յարմարութիւն (բակի վրայ)։ Մէկ սենեակը դրաւուած է առանձին կնոջ մը կողմէ։ Վերջնական գին՝ չորս միլիոն։ Հեռաձայնել՝

GRE. 53-33

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՄԱՐՏ
MERCREDI
12 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8141 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3942

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԵԱՆ ՈՒԽՏ

Օրուան միջազգային քաղաքականութեան մէջ առաջին տեղը կը չարունակէ ղրաւել արաբական դարթօնքը :

Միացեալ Հանրապետութիւնը հետզհետէ կ'ամրապնդէ իր դիրքը : Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ հանրապետութեանց վրայ աւելցաւ եմէնի թագաւորութիւնը :

Իսկ Իրաք – Յորդանանեան դաշնակցութիւնը կը ջանայ ապահովել Արաբիոյ Սէուտ թագաւորին եւ Պարսից Ծոցի փոքրիկ սուլթանութեանց բարեկամութիւնն ու աջակցութիւնը :

Այն պահուն, երբ Միջին Արեւելքի մէջ այս խմորումները տեղի կ'ունենան, հիւսիսային Ափրիկէի զործերը նոր փուլի մը մէջ կը մտնեն :

Մինչ Ֆրանսա զուտ ներքին խնդիրն կը նկատէ ալժէրիական հարցը, Մարոք, Թունուզ, եզիպտոս եւ ամբողջ արաբական աշխարհը տարիներէ ի վեր պայքար կը մղեն ցեղակից երկրի անկախութեան համար :

Թունուզեան դիւղի մը ռմբակոծումը Ֆրանս. օդանաւերուն կողմէ՝ պատճառ դարձաւ, որ ամերիկացի եւ անգլիացի բարեխօսներ կատարեալ քննեն եւ բացատրուի մը առաջարկեն հիւսիս-ափրիկեան վէճերուն :

Մեծ յոյսեր կան, որ կոմիերուն մէջ ունեցած կարծիքի փոխանակութիւնները ի վերջոյ պիտի յանգին դրական արդիւնքի մը : Այսինքն իրականութիւն պիտի դառնայ «Արեւմտեան Միջերկրականի Ուխտը», որուն գաղափարը յղացած էին Սպանիացիները 1952ին, սիրաշահելու համար Արաբներն ու դաշնակիցները :

Ցեղիքս Կայեաո Ազգային Ժողովին առջեւ անցեալ չորեքշաբթի որոշ ակնարկութիւններ ըրաւ նման Ուխտի մը անհրաժեշտութեան մասին :

Իրադեկներու համաձայն, իրականացուելու պարագային, Միջերկրականեան Ուխտին պիտի մասնակցին բացի Ֆրանսայէն՝ Ալժերիա, Թունուզ, Մարոք, Լիբիա, Սպանիա, Իտալիա, ինչպէս նաեւ Անգլիա ու Միացեալ Նահանգները :

Նպատակն է ապահովել մը աւելի ուժ յաւելնել Ատլանտեան Ուխտը, հետեւաբար նաեւ Եւրոպայի պաշտպանութիւնը ընդդէմ համայնավարական սպառնալիքի – ներքուն :

Ֆրանսայի եւ հիւսիս-ափրիկեան երկիրներու միջեւ անտեսական սերտ զործակցութիւն պիտի հաստատուի : Մասնաւորապէս կը նախատեսուի Մարոքին ու Թունուզը եւս մասնակից դարձնել Սահարայի հարուստ նաւթահանքերու չահագործման :

Կը կարծուի թէ վարչական լայն ապատութիւններ պիտի տրուին Ալժերիոյ, որ իր մասնաւոր տեղը պիտի ունենայ Ֆրանսայի ծրագրած հիւսիս – Ափրիկեան դաշնակցութեան մէջ :

Միացեալ Նահանգները լուրջօրէն կը քաջալերեն այս ծրագիրը, որուն «հիւսիս Հարաւ Առանցք» անունը կը տրուի :

Ֆրանսական կառավարութիւնը նախապատրաստական աշխատանքներու ձեւնարկած է՝ վերջնական ձեւ տալու համար իր առաջարկին : Որմէ վերջ միայն պիտի ներկայացնէ չահակից պետութեանց նկատառման :

Դիւրին պիտի չըլլայ պլուխ հանել գործէ : Բազմաթիւ հակրնդդէմ չահեր ի բարու կը բախին արեւմտեան Միջերկրականի մէջ :

Ամէն պարագայի մէջ ներկայ պայմաններուն այս ծրագիրը կը նկատուի միակ միջոցը՝ անելքէն դուրս գալու :

Աչքարհ կը դիմէ դէպի դաշնակցութիւն՝ իրրեւ լաւագոյն միջոց ինքնապաշտպանութեան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԵԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ – ԹԻՒՆ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝

ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ

Բշ. օր Նախարարաց Խորհուրդը ուղարկուեցաւ՝ քննելու համար ուրբաթ օր Ազգ. Ժողովին առջեւ Վարչապետ կայեաոի ըրած զոյզ առաջարկները .

1.— Միջերկրականեան Հասարակապետութիւն մը՝ պաշտպանողական նպատակներու համար :

2.— Համապօրծակցութիւն՝ Սահարայի մէջ :

Երեք ժամուան խորհրդակցութենէ վերջ՝ կառավարութիւնը միաձայնութեամբ վաւերացուց ծրագիրը :

Այսուհանդերձ՝ տակաւին ճշդրիտ տեղեկութիւններ չկան անոր չուրջ : Պաշտօնական լուրը այն է, թէ նախարարները համաձայն են Վարչապետին հետ : Հարցապնդուելով այս ուղղութեամբ, նախարար Էմիլ Քլափարէտ ըսաւ թէ ծրագրին բոլոր կէտերը պիտի ճըշդուին մանրակրկիտ ուսումնասիրութենէ մը վերջ , զոր պիտի կատարէ Ֆրանսա եւ հաղորդէ խնդրոյ առարկայ երկիրներուն :

Վարչապետը նախարարներուն հաղորդած է նաեւ Բայըրթ Մրրթֆիի եւ Հարիրու Պիլլի հետ իր ունեցած խօսակցութիւններուն արդիւնքը :

Ֆրանսական զոյզ առաջարկները տակաւին լաւ չեն հասկցուած նաեւ խորհրդարանի խմբակցութիւններուն կողմէ . հետեւաբար՝ կուսակցութիւնները չճշդեցին իրենց դիրքը :

Ծանօթ է սակայն՝ թէ կոլիտները կը պղուչանան հասարակապետութեան ամէն ձեւի ծրագիրներէն . մանաւանդ՝ երբ անոնք կը կրեն ամերիկեան կնիք :

Ջափաւորականները պոհանակութեամբ կ'արձանագրեն այն պարագան՝ որ Սպանիա մաս պիտի կազմէ հասարակապետութեան, բայց առայժմ անյարմար կը նկատեն Սահարայի մէջ զործակից Թունուզի հետ :

Տեղական մամուլը կը ծանրանայ մասնաւորաբար ընկերվարականներու վրայ , որոնք կրնան լուրջ հարուած մը հասցնել կառավարութեան : Ընկերվարականներու պաշտօնաթերթը՝ «Փոփիւլէր», կը գրէ . — Ուրբաթ օրուան կայեաոի առաջարկը՝ միջերկրականեան հասարակապետութիւն մը ստեղծելու համար, լաւ է անշուշտ , բայց տարի է ճշդել պայն : Քաղաքական նպատակի մէջ՝ յանգիդնութիւնը պէտք չէ չփոթել պատեհապաշտութեան հետ , կ'աւելցնէ ան, որ մասնաւոր չահագրգռութիւն մը ցոյց չի տար Սպանիոյ մասնակցութեան :

Ընկերվարականները կը մտածեն՝ որ կառավարութեան զլխաւոր մտահոգութիւնը պէտք է ըլլայ Ալժերիոյ հարցը : Ուշագրաւ է նաեւ այն պարագան՝ որ կուսակցութեան կարգ մը մտնամիւղեր կը պահանջեն որ իրենց նախարարները հեռանան դահլիճէն :

Վաթ ընկերվարականները, որոնց ժողովին նախագահեցին Ժերակուտական – ներ եւ երեսփոխաններ ,քուէարկեցին բացեայ մը՝ պահանջելով ընկերվարական նախարարներու հրաժարումը՝ եթէ կառավարութիւնը չյարգէ նախկին ռազմիկներու, զերիներու, հանդստեան կոչուած Ֆրանսացիներու եւ բանուորներու իրաւունքները : Միաձայնութեամբ քուէարկուած բանաձեւը պարզ կը դնէ ընկերվարական ազգ. խորհուրդին վրայ՝ հաստատէլ, որ Ցեղիքս Կայեաոի կառավարութիւնը որոշ չափով հեռացաւ Թունուզի եւ Փիւթոյի մէջ Ընկերվարականներու

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՓՐԻԿԷ

ՄԸՐՖԻ ԵՒ ՊԻԼԻ ԹՈՒՆՈՒԶ ՄԵԿՆԵՑՄԱՆ

Երէկ , երեքշաբթի առաւօտ Մըրֆի եւ Պիլի Թունուզ մեկնեցան : Անգլիոյ եւ Ամերիկայի ներկայացուցիչները առջի պահերուն տեսակցութիւն մը ունեցած էին Վաշինկթընի հետ : Զայնասփիւռը հաղորդեց թէ երկու պատուիրակները իրենց հետ կը տանին Ցեղիքս Կայեաոի հինգ կէտերէ բաղկացած մէկ առաջարկը :

Միւս կողմէ, Հոմէն կը հաստատեն թէ Ալժերիոյ Ազատագր . Ճակատը նամակ մը զրած է Պապին, ուր կ'ըսէ թէ Ալժերիոյ պատերազմը չարունակուելով ո'չ Ֆրանսան կրնայ յաղթել եւ ո'չ ալ իրենք . աւելի լաւ պիտի ըլլար, կ'ելլրա – կացնէ նամակը, որ Թունուզի . եւ Մարոքի մասնակցութեամբ Ազատագր . Ճակատը Ֆրանսայի հետ սեղանի մը չուրջ նստի, խորհրդակցելու համար Հիւս. Ափրիկէի ապագային մասին : Վատիկանի չրջանակները ցարդ պաշտօնական մեկնաբանութիւն մը չեն ըրած այս ուղղութեամբ :

Մինչ այս մինչ այն ապատամբները կը չարունակեն իրենց գործունէութիւնը Մայր Երկրին եւ Ալժերիոյ մէջ :

Բշ. օր ժամը 22·30ին Սէն Տընիի մէջ Հիւս. Ափրիկէցիներ կրակ բացին ոստիկանական կառքի մը վրայ : Երեք ոստիկաններ վիրաւորուեցան :

Ահաբեկիչները փախուստի դիմած են, ձգելով Հիւս. Ափրիկեցի մը՝ որուն ձեռքերը կապուած էին : 24 տարեկան այս ափրիկեցին յայտարարեց թէ երկու օր առաջ եկած էր Փարիզ եւ ձերբակալուելով տանտարկուած Սէն Տընիի մէջ, Հիւս. Ափրիկեցիներու կողմէ :

Երկու հարիւր հոգի ձերբակալուելով առաջնորդուեցաւ ոստիկանատուն՝ հարցաքննութեան համար : Ձերբակալուած Ափրիկեցին անոնց մէջ ճանչցաւ Ազատագր . Ճակատի հինգ անդամները, որոնք մասնակցած էին իր հարցաքննութեան :

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ՁԻՒՆ-ՁՄԵՌ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Ձիւն – ձմեռ է Եւրոպայի եւ մասնաւորապէս՝ Ֆրանսայի մէջ : Երկու օրէ ի վեր կը ձիւնէ Ֆրանսայի վրայ : Ձիւնեց նաեւ փարիզեան չրջանին մէջ : Ձիւնի հաստ խաւ մը կար Պրըթաններուն, Նորմանիոյ, Սարթի եւ մասնաւորապէս՝ Մասիֆ Սանթրալի մէջ . Մերոքի մէջ 40 սանթիմէթր թանձրութեամբ ձիւնի խաւ մը կայ :

Առջի օր Եւրոպայի ամէնէն ցուրտ քաղաքը Փարիզն էր , նուազ — 3 աստիճան, իսկ ամէնէն տաք քաղաքը՝ Նիս , 19 աստիճան :

Օդերեւութաբանական տեւեալներու համաձայն այսօր ալ Փարիզի մէջ նուազ 3 աստիճան պիտի ընէ :

Կը կարծուի թէ ցուրտը չուտով պիտի չմեղմանայ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՆԻԼԱՅի մէջ երէկ բացուեցաւ Հարաւ – Արեւելեան Ասիոյ Ժողովը, որուն կը մասնակցին նաեւ Ամերիկայի, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ Արտաքին նախարարները : Ժողովէն առաջ Փինօ, Լոյտ եւ Տըլլըս պատրանի խօսակցութիւն մը ունեցած են « Մեծ »երու ժողովին, Թունուզի հարցին եւ կայեաոի ծրագիրին մասին :

ՊՈԼՍԷՆ կը հաղորդէ թէ վերջերս Միջերկրական ծով մտած խորհրդային երեք սուզանաւերը վտիտրէն անցնելով մտած են Սեւ Ծով :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ կառավարական ուժերուն պատկանող տասը զօրաթիւններ ցամաքահանում կատարեցին Սումատրա կղզին :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ քաղաքական եւ զինական քառասուն անձեր կոչ մը ըրին՝ ընդդէմ հիւլէական սպառազինման, պահանջելով որ Եւրոպայի մէջ զինաթափ զօտի մը ստեղծուի :

ԵԳԻՊՏՈՍի նախկին Ներքին Նախարար Մուստաֆա Պաթրն Պաթրնի եւ Պէյրութի մէջ տեսակցութիւն ունեցած է Սէուտ թագաւորի հետ՝ պատրաստելու համար Նասըրի դէմ ըլլալիք մահափորձը, յայտարարեց Գահիրէի ձայնասփիւռը :

Նոյեմբեր «Լայֆ»ը (Հանրապետական) կը զրէ թէ նման դաշնակցութեան մը համար Հիւս. Ափրիկէն նոյնքան հասունցած է, որքան՝ Մերձ. Արեւելքը :

Անգլիական մամուլը արձագանգ կը հանդիսանայ Արտաքին Նախարարութեան մէկ հերքումին.— Անհիմն են այն զրոյցները՝ որոնց համաձայն կայեաոի ծրագիրը ներչնչուած է Տըլլըսի Արտաքին Նախարար Լոյտի զրկած մէկ նամակէն : Այդ ծրագիրին ուղղութեամբ ո'չ Տըլլըս առաջարկ ներկայացուցած է, ո'չ ալ անգլեամերիկեան խորհրդակցութիւն մը կատարուած :

Մոսկուայի ձայնասփիւռը անդրադառնալով կայեաոի ծրագիրին, յայտարարեց.— Այս ճամբով Ֆրանսական կառավարութիւնը կ'աչխատի իր ազդեցութեան տակ պահել Հիւս. Ափրիկէն : Մոսկուայի ձայնասփիւռը եզրակացնելով ըսաւ.— Նման ուխտի մը ստեղծումը կը համապատասխանէ Միացեալ Նահանգներու չահերուն. այս ձեւով Ամերիկա պիտի խառնուի Ֆրանսայի ներքին հարցերուն :

ԽՐՈՒՇՁԵՒԻ "ՊԱՅՈՒՍԱԿԸ"...

•

Մոսկուա կը փորձէ նահանջով ապահովել այն, ինչ որ չկրցաւ ձեռք ձգել յարձակողականով :

Արեւմուտքը, Մեծերու հանդիպումը պայմանաւորած էր Արեւելքին նախապատերազմեան ժողովով մը : Կրեմլ ընդդիմացաւ : Բայց, բախելով նոյնքան բուռն ընդդիմութեան, «բարեացակամ դիրքորոշում» մը փորձեց՝ այս անգամ իր կողմէ դնելով Արեւելքին պործերու նախապատերազմեան հանդիպման առաջարկը :

Թէ առաջին եւ թէ երկրորդ առաջարկներուն մէջ, սակայն, Կրեմլ մնաց միեւնոյն դիրքին վրայ, — պործնական արեւէ դիրքորոշում չկրցաւ անոնց : Այսքան – քըն՝ յաջողութեան հաւատացքէն դուրկ պահեց իր առաջարկը : Եւ որովհետեւ նաեւ այդ ժողովին համար իր նախադրեալ օրակարգին վրայ չպրուննակեց մնալ անդրիջող, ժողովի դումարման մասին իր «դիջում»ը եւս բախեցաւ միեւնոյն ընդդիմութեան :

Կրեմլ իր յարձակողականին թիրախ էր ըրած մասնաւորապէս Տըլլըսը :

Ըսել կ'ուզենք անով յատկորոշուղ քաղաքականութիւնը, — պաղ պատերազմը եւ « ուժի քաղաքականութիւն»ը :

Հակախորհրդային քաղաքականութեան այս զուգընթաց դիծերէն երկրորդը իր գոյութեան իրաւունքը կորսնցուցած է այժմ :

Առաջինը կը շարունակուի :

*Անցնող տարին ի նպաստ Խորհրդային Միութեան ստեղծեց ուրիշ երեւոյթ մը, — «Սպուտնիկը» իր հետ վեր ի վայր չրջեց Արեւմուտքի հանրային կարծիքը : Տրամադրութիւններու խուճապը առիթ ընծայեց Կրեմլի՝ զօրացնելու իր յարձակողականը ,— ծանուցագրերը յաջորդեցին իրարու՝ մինչեւ Ամերիկայի վերա – կանգնումը օգտուելու համար այդ խու – ճապէն : «Լեզու գտնելու» ի նպաստ ձայներ բարձրացան, — Պեւան՝ Անգլիոյ , իսկ Քեննան Ամերիկայի մէջ : Կրեմլ բըռնած էր Արեւմուտքի « բազկերակը » : Ու պատճ՝ անոր խոցելի կողմը : Եւ որովհետեւ երկաթեայ վարագոյրին չնորհիւ ինք տեւապէս զերծ է միեւնոյն ճակատին վրայ հարուածուելէ , Արեւմուտքի նոյն ճակատին վրայ սաստկացուց իր հարուածները : Մանաւանդ որ՝ անհատներէ վերջ, նաեւ Անգլիոյ Վարչապետը, իր պատասխանով, մասամբ չեղեցաւ Արեւմուտքի ընդհանուր ուղիէն : Այդ չեղումը, արդիւնք էր, անշուշտ, Անգլիոյ հանրային կարծիքին եւ աշխատաւորականներու ճնշումին : Անիկա, սակայն, ունէր զոյդ նպատակներ, — երկրէն ներս՝ ի նպաստ աշխատաւորականներուն հող չկորսնցնել , եւ երկրէն դուրս՝ ի նպաստ Արեւմուտքի ժամանակ չտիլ :

Ուրեմն, թէեւ արտաքնապէս անջատ դիծերու վրայ, ներքնապէս համընթաց են Ուաշինկթըն եւ Լոնտոն :

Վերջին չարթուան ընթացքին, Սպիտակ Տունը աւելի չեչտեց իր դիրքը : Կրեմլի անջրպետային ու ծանուցագրային յարձակողականներու օրերուն, բայց մանաւանդ ամերիկեան «արբանեակ »ին ձախողութենէն վերջ, Միացեալ Նահանգներու քաղաքական «հրթիռը» Տըլլըս եւս դուրս մնացեր էր իր «չաւիղ»էն : Գահ մը կարծուեցաւ, նոյնիսկ, թէ՝ խորհրդային անջրպետային հրթիռը իրեն գոհ կը դարձընէ Ամերիկայի քաղաքական «հրթիռ»ը :

Հիմա, երբ Միաց . Նահանգներու անջրպետային հրթիռը եւս կը չրջի, Տըլլըս ցցեց իր պլուխը, — արտասանեց իր « ոչ »ը :

« Թիրախ »ը անխոցելի էր մնացած : Որով կրեմլ ունեցաւ երկրորդ անյաջողութիւն մը :

Միացեալ Նահանգներու մերժումը , այսքան վճռական կերպով , փաստ մըն է, անշուշտ, թէ Ամերիկա վերստին ամուր կը նկատէ իր դիրքը : Անիկա փաստ մըն է նաեւ թէ՝ Սպիտակ Տունը ապահոված է իր հանրային կարծիքը :

Կրեմլ այժմ կը փորձէ գոնէ այդ ճակատին վրայ խոցել Միաց . Նահանգները, — Խրուշչեւ ինք է բերած առաջարկը՝ Ամերիկայի մէջ կատարելու Մեծերու հանդիպումը :

Ի սէր խաղաղութեան այս երկրորդ « բարեացակամութիւնը » առաջնորդուած է այդ նպատակէն : Իրականացման պարագային, Խրուշչեւ կը խորհի ձեռք ձգել այն՝ ինչ որ ապահովեց այցելելով Անգլիա՝ ժպիտը չրթունքին նոյնիսկ Թագուհին ողջունելու չափ պատրաստակամ ցոյց տալով ինքզինքը : Միեւնոյն ժպիտով պիտի այցելէ Մ . Նահանգները՝ եթէ, սակայն, վիզա ստանայ... Տըլլըսէն :

« Ժպտադէմ » Մենշիկովը յայտարարն է ա՛յդ նպատակին :

Խրուշչեւ պարտաւոր է, սակայն , իր հետ ունենալ «պայուսակ» մը, որ ընդունելի ըլլայ Ուաշինկթընի համար : Կրեմլ, դիջելով հանդերձ ժողովները դումարելու խնդրին մէջ, անդրիջող կը մնայ այդ ժողովներու օրակարգերու հարցին մէջ : Այսինքն՝ Խրուշչեւ կը յամառի Ուաշինկթընն այցելել իր «պայուսակին » մէջ զետեղած միայն խորհրդային «արտադրութիւններ», — օրակարգի այն ինը կէտերը, զորս Բուլղանին հաղորդած էր Այքին : Ուաշինկթըն ներածելի չի նկատեր դանոնք : Ու կ'ածապարէ օրէ օր աւելի չատ տարածուիլ... անջրպետին մէջ, աւելի տիրական դառնալու համար երկրի վրայ :

Որովհետեւ, մեր օրերուն, երբ « ատոմի դար»ը այնքան արագ իր տեղը տըւաւ «հրթիռի դարուն» անջրպետն է, որ պիտի վճռէ երկրի ճակատագիրը... :

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՄՐՑԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ՄԱՐԶԻ ՄԷՋ

—o—

Պրիւսէլի «ճակատամարտ»ը թէեւ Ապրիլ 17ին պիտի սկսի պաչտօնապէս , բայց հիմակուընէ արդէն սկսած են նախապատերազմական աչխատանքները :

Թիւրիմացութեան տեղի չտալու համար աւելցնենք անմիջապէս , որ հարցը պատերազմի մը մասին չէ , այլ՝ Պրիւսէլի ռազմավճռաւորին մասին, որուն արժանացնելով կերպով մասնակցելու համար պատրիւնները չանք չեն խնայեր :

Մեծ թափով առաջ կը տարուի պանդան ազդերու չէնքերուն չինութիւնը :

Հետաքրքրական է նչել, թէ ինչպէս 1937ի Փարիզի ռազմավճռաւորին ժամանակ խորհրդային եւ զերմանական չէնքերը դէմ դիմաց կը բարձրանային, այնպէս ալ, Պրիւսէլի մէջ, խորհրդային եւ ամերիկեան չէնքերը անմիջապէս դրացի են իրարու, եւ կատկածէ վեր է, որ ռազմավճռաւորին այցելուները ամէն բանէ առաջ պիտի ուզեն իրարու հետ բաղդատել աչխարհի երկու մեծերուն չէնքերն ու անոնց մէջ ցուցադրուածները :

Ամերիկեան չէնքը թէեւ աւելի մեծ ու ապառուիչ է, սակայն մրցակցութիւնը այդտեղ կանգ չառներ . երկու պետութիւնները իրենց կարելին պիտի ընեն այցելուներուն ուչադրութիւնը գրաւելու համար : Սակայն, այնպէս կը թուի թէ Ռուսերը չաղթական պիտի ելլեն այս «ճակատամարտ»ին մէջ :

Արդարեւ, բացի ճարտարարուեստի իրենց լաւագոյն արտադրութեանց նմուչներէն, Ռուսերը այս առթիւ զինակոչի ենթարկած են իրենց լաւագոյն արուեստագէտները, երգիչները, պարողները : Պրիւսէլի խորհրդային չէնքին մէջ ելոյթներ պիտի ունենան Մոսկուայի Բալչոյ թատրոնին պալէի խումբը, Սվոզնիկով երգչախումբը, Ուկրայնիոյ պարի եւ երգի խումբը, ժողովրդական պարերու Մոյսէյեվ խումբը, ինչպէս նաեւ Մոսկուայի ամբողջ կրկէսը, որ ասկէ քանի մը ամիս առաջ յաղթական չրջապտոյտ մը կատարած էր Եւրոպայի մէջ : Առանց վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ երկաթէ վարագոյրին միւս կողմը գտնուող երկիրներէն ու Չինաստանէն եկած պարախումբեր , նուագախումբեր , երգչախումբեր եւ մենակատարներ :

*Պարզ է թէ Ռուսերը իրենց ամբողջ արուեստագէտները այսպէս զօրակոչի ենթարկելով՝ կը հետապնդեն քարոզչական նպատակներ : Վերը յիչատակուած խումբերն ու արուեստագէտները պիտի չբաւականանան միայն Պրիւսէլի մէջ ելոյթներ ունենալով , այլ այնտեղէն պիտի տարածուին Արեւմտեան Եւրոպայի զրեթէ բոլոր երկիրները — Արեւմտեան Գերմանիա , Զուիցերիա , Իտալիա , Ֆրանսա եւ այլուր : Աւելին . զեղարուեստական իրենց արժէքներուն միջոցաւ կարելի է – դածին չափ չատ քարոզչութիւն կատարելու նպատակով , խորհրդային կառավարութիւնը արտօնութիւն տուած է Ամերիկեան Եւրոպայի հետատեսիլի բոլոր կայաններուն , որ խորհրդային արուեստագէտներու բոլոր չնորհքները ցրիւարար սփռեն : Այնպէս որ հետատեսիլի դործիք ունեցող միլիոնաւոր անձեր անխնայ կերպով պիտի ենթարկուին խորհրդային մըչակութային (եւ անուղղակի կերպով նաեւ քաղաքական – դաղափարաբանական) քարոզչութեան :

Այս բոլորին փոխարէն ինչ պիտի ըլլայ ամերիկեան հակադեցութիւնը :

Այստեղ նչենք անմիջապէս , որ Մ . Նահանգներու մէջ խոսիւ կը յարդուի «Քոփիրայթ»ի (հեղինակի իրաւունքի) սկըզբունքը : Նուագապետ երդ մը ձայնաս – փիւռէն կամ հետատեսիլէն սփռելու համար պէտք է վճարել երգողը , հեղինակը , այդ երգը առաջին անդամ հրապարակ հանողը , տպագրիչը , եւ եթէ հեղինակը վախճանած է՝ անոր ժառանգորդները , եւայլն , եւայլն : Նոյնիսկ եթէ այս բոլոր անձերը համաձայնին դրամ չատանալու՝ այս անդամ մէջտեղ կուգայ հեղինակներու իրաւունքներու պաչտպան ընկերութիւնը ...

Հակառակ այս բոլոր դժուարութեանց , սակայն , Ամերիկացիներն ալ Պրիւսէլ պիտի ուղարկեն իրենց լաւագոյն արուեստագէտները — Պէնի Կուտման եւ իր նուագախումբը (վատահ կերպով կարելի է ըսել թէ Ռուսերը Պէնի Կուտմանի հետ մրցումի ելլելու կարող այդ ձեւի նուագախումբ չունին) , ձիան – Քարլօ Մէ – Նոթթիի «Մարիա Կոլովին» անունով օփերան : Այս երկու ձեռնարկներն ալ իրենց կնքահայր – վճարողները ունին . Ուէսթինկհաուզ տունը պիտի հոգայ Պէնի Կուտմանի ու իր խումբին ծախքերը . իսկ Մէնոթթիի օփերային ծախքերուն կէսը պիտի հոգայ ամերիկեան էնս . Պր . Սի . ձայնատփոումի ընկերութիւնը , միւս կէսն ալ՝ Արտաքին նախարարութիւնը :

Բալչոյ թատրոնի պալէին եւ Մոսկուայի կրկէսին դիմաց Ամերիկացիք հանրութեան պիտի ներկայացնեն «Սաուէթ Փափիք» (Հարաւային Խաղաղական) չարժանկարը , Ֆիլատելֆիոյ նուագախումբը՝ Իճին Օրմանտիի ղեկավարութեան տակ , « Քարուսէլ »ի թատերական ներկայացումը , եւայլն : Այս բոլորը չատ լաւ են , ի հարկէ , սակայն քիչ մը նիհար պիտի երեւան Ռուսերու ներկայացուցած նոյն բաղդատմամբ . մանաւանդ որ այս հարցին համար Մ . Միութիւնը նախատեսած ըլլալ կը թուի աւելի քան 70 միլիոն տոլարի ծախք մը . մինչդեռ ամերիկեան պիտոճէն հազիւ 15 միլիոն տոլար է :

Մէկ խօսքով , խորհրդային կառավարութիւնը չատ աւելի հարուստ է , քան Ուէսթինկհաուզ , Ար . Սի . Էյ . եւ այլ ընկերութիւնները :

Պրիւսէլի ռազմավճռաւորին մէջ Ամերիկայի զլխաւոր խաղաքարտը դունաւոր հետատեսիլն է : Անշուշտ եթէ Ռուսերն

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

— *Ահաւասիկ , ասիկա է որ պիտի յայտնէ քուկիններուդ թէ կրնան քու ուսնոցներդ տալ քու տեղականիդ : Հը՛ , չըրջագայութեանդ ընթացքին ինչպէ՞ս զը – տար , հաւնեցա՞ր մեր տեղերուն ...*

— *Նկատեցի , որ , պատասխանեցի պարբերաբար , բաւականաչափ ծառեր կան որոնց վրայ կարելի պիտի ըլլայ կախել քեզ եւ քու ամբողջ խումբդ ...*

— *Լաւ , պատասխանեց բռնազբօսիկ ճիչով մը , լաւ , սակայն վստահ եմ որ կայ անկիւն մը որ դուն չես տեսած եւ այդ է որ պիտի ծանօթացնեմ քեզի : Մը – նաս բարով , երիտասարդ կապիտան , բարեւներս Լէօրկիին ...*

Կոնակը ինծի դարձուց եւ պահակները դիս տարին :

Կը քալէի անոնց միջեւ , առանց դոյզն ընդդիմութեան , ինչ որ բոլորովին անօգուտ բան մը պիտի ըլլար :

Դէպի արեւմտեան կողմը գտնուող բարձրութեան մը վրայ ելանք , ուր փոքր դաղար մը առինք :

Վերջին ակնարկ մը նետեցի ծովուն վրայ , որ տարածուած էր հեռուն եւ ո – րուն վրայ իջած էր արդէն չառագոյն լոյս մը :

Պահակներս ոտքի ելան , եւ ալ նոյնպէս :

Իջանք սարահարթի մը վրայ որուն տեսքը զիս պիտի հմայէր ուրիշ որեւէ ժամանակ :

Իր բովանդակ տարածութեան մէջէն կ'անցնէր յորձանուտ ջուր մը որ հողին կը հաղորդէր արդասաբեր խոնաւութիւն մը :

Ջուրին եղերքին դծուած արահետէ մը կը յառաջանայինք : Տասը վայրկեան քալեցինք :

Հասանք տափարակի մը վրայ : Վայրը տխուր ու մոռայլ երեւոյթ մը ունէր : Տասը քայլ անդին՝ անդունդն էր :

Սեւամորթները կանգ առին :

Զղացի որ պէտք էր մեռնիլ :

Սկսան զիս կապկպել իրենց հետ բերած չուաններով :

Ահաւոր լռութիւն մը կը տիրէր իրենց չարքերուն մէջ, երբ յանկարծ հեռուէն լսեցի չան մը հաչոցը :

Կապելու գործողութիւնը վերջացուցած՝ մօտեցուցին զիս անդունդի եղերքին , որուն խորը զահավիժելու սահմանուած էի :

Աչքերս երկինք բարձրացուցի ...

Այդ վայրկեանին , աւելի զօրաւոր եւ աւելի մօտէն եկող հաչոց մը լսուեցաւ ու Ռասքին խոչոր գլուխը երեւցաւ :

Սարսռացի ...

Սեւամորթները , որոնք չան հաչոցներուն ուչադրութիւն չէին դարձուցած , կը պատրաստուէին զիս դէպի անդունդն ի վեր զահավիժել ... :

— Ընկերներ ... դուռացյանկարծ զօրաւոր ձայն մը :

Ամէն ոք ետ դարձաւ :

Պու – Ժարկալն էր : Կանդնած էր քիչ անդին , եւ իր գլխուն վրայ կը ծածանէր կարմիր փետուր մը :

Սեւամորթները դետնաքարշ խոնարհեցան :

— Ես Պու – Ժարկալն եմ , չարունակեց ան եւ ապա դառնալով զիս չրջապատող – ներուն , ըսաւ .

— Արձակեցէք բանտարկեալին կապանքները :

Ակնթարթ մը ետք , ազատ էի :

Շարունակեց խօսիլ .

— Եղբայրներ , վերադարձէք Պուասուի մօտ եւ ըսէք իրեն որ իր բանտարկեալը Պու – Ժարկալին կեանքն է ազատած եւ ատոր համար ալ Պու – Ժարկալ կը ցանկայ որ ապրի ան : Գացէք , ըսէք Պուասուին որ թող հրաժարի սեւ դրօչակը պարզելէ :

Գլխուն կարմիր փետուրը հանելով նետեց անոնց առջեւ : Պահակներուն պետը առաւ այդ փետուրը դետնէն , եւ այնուհետեւ առանց բառ մը արտասանելու , հեռացան :

Ձեմ կրնար ձեղի բացատրել , պարոններ , այն հոդեկան տրամադրութիւնը որուն մէջ կը գտնուէի եւ այդ պահուն :

Թաց աչքերս սեւեռած էի փիէրոյին վրայ , որ երկոդմին , կը դիտէր զիս եւ – րախտագիտութեամբ եւ հպարտութեամբ խառն արտայայտութեամբ մը :

Այլեւս չկրցայ համբերել : Փարեցայ իր վզին եւ երկար պահ մը մնացինք այդպէս դիրկընդխառն ու լուռ :

Առաջին անդամ ինք խօսեցաւ .

— Մտիկ ըրէ , եղբայր , քու մահուանդ պիտի յաջորդէր իմ կամ իմ տասը ընկերներուս մահը : Սակայն , Պիասու այլեւս պիտի չպարդէ սեւ դրօչակը , այնպէս որ դուն եւ ես պիտի ապրինք :

Անակնկալ ուրախութիւնը զրկած էր զիս անոր պատասխանելու կարողութենէն :

Զեռքը ինծի երկարելով , ըսաւ .

— Դո՞հ ես , եղբայր :

Դարձեալ փարեցայ իր վզին եւ սկսայ խելագարի մը նման համբուրել :

Թախանձագին կը խնդրէի որ այլեւս մնար ու ապրէր ինծի հետ : Խոստացայ իրեն որ զաղթային բանակին մէջ իրեն համար աստիճանաւոր պաչտօն մը պիտի ապահովէի :

Դաժան երեւոյթ մը առաւ , եւ ընդմիջելով զիս , ըսաւ .

— Եղբայր , ես քեզի բնաւ պիտի չառաջարկէի մեր չարքերուն մէջ մտնել :

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(17 Շար.)

ԿՈՉ

ՅԱՋՈՂՎԱԾՈՒՄՆԱՏԻՊ ՎՃՌՈՒՄԸ

Ե.

«Ձմեռը ֆերմերի համար ամենահարմար ժամանակն է՝ ազատ ենք գյուղատնտեսական աշխատանքներից, ուստի կարող ենք ամբողջ ուշադրությունը դարձնել մեր անասունների խնամքին։ Ես ամեն օր ինքս եմ կերակրում իմ կովերին, ոչխարներին, խոզերին, ձիերին, ուշադիր եմ նրանց հանդեպ, ինչպես մի հոգատար հայր իր զավակների հանդեպ։ Ես ամեն օր ինքս եմ մաքրում նրանց ախոռները, ինքս եմ նրանց ջուր տալիս, ինքս եմ նրանց կերակրում։ Ես ամեն օր ինքս եմ կովերին կթում։ Ես ամեն օր ինքս եմ ոչխարներին խուզում։ Ես ամեն օր ինքս եմ խոզերին կերակրում։ Ես ամեն օր ինքս եմ ձիերին խնամում։ Ես ամեն օր ինքս եմ ամեն ինչ անում։ Ես ամեն օր ինքս եմ ամեն ինչ անում, որովհետև ես ֆերմերն եմ, և ես սիրում եմ իմ անասունները, և ես սիրում եմ իմ ֆերմերությունը, և ես սիրում եմ իմ կյանքը

Վիրաւորուած երեք ոստիկանները փո – խադրուած են Սէն Տընիի հիւանդանոցը : Ոստիկան էվրն դնդակ մը ստացած է գլխէն եւ կացութիւնը ծանր է :

Ալժանթէոյի մէջ ալ Ալժերիայի մահ – մետական մը, 27 տարեկան, սպաննուե – ցաւ իր ազգակիցներուն կողմէ :

Ալժերիոյ մէջ վերջին երկու օրերու ըն– թացքին բանակայիններէն երեք անձամ բախում ունեցան ըմբոստներու հետ : 38 հոգի սպաննուեցաւ : Գրաւուած են պա – տերազմական զէնքեր եւ ռադմանակներ :

Ֆրանսայի մէջ կատարուած կարգ մը քննութիւնները երեւան հանեցին թէ կա – րեւոր քանակութեամբ կօշիկներ պատ – րաստուած էին՝ Ալժերիոյ ապստամբին – րուն ուղարկուելու համար : Գրաւուած կօշիկներուն մէջ կային կեղծ չափեր, նկատելով որ 1957 Փետրուար 23էն ի վեր թիւ 41 կօշիկները արգիլուած են Ալժե – րիոյ մէջ :

———o———

Պէյրութի մէջ Ֆրանքեւլիբանանեան համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ՝ օդա – նաւային դիծերու օգտագործման համար. ծանօթ է որ երկու ամիսէ ի վեր անհա – մաձայնութիւն մը կար Էր Լիպանի եւ Էր Ֆրանսի միջեւ : Լիբանանեան օդանա – ւերը այսուհետեւ պիտի կարենան օգտա – գործել Ֆրանսական Ափրիկէի դիծերը :

ՋՈՒԻՅԵՐԻՈՑ ընկերվարական կուսակ – ցութեան հիմնադիրը Ռոպէր Կրիմ երկար հիւանդութենէ մը վերջ մեռաւ. 77 տա – րեկան էր :

ԿԻՊՐՈՍի մէջ առջի օր հաղարաւոր Թուրքեր ցոյց մը ըրին՝ պահանջելով որ կղզին բաժնուի :

ԱԻՍՏՐԻՈՑ Արտաքին նախարար Լէօ – փոլտ Ֆիկլ Փաքիստան գնաց, ուր պիտի մնայ հինգ օր :

ԹՈՒՆՈՒՋի մէջ ձերբակալուեցաւ Ֆը– րանսայի լրագրող մը, որ գէնք կը կրէր, առանց լիազօրագիրի :

ՄԱՐՔԿԱՑԻՆ ԻՐԱՒԱՆՑ Լիկայի նա – խագահ ընտրուեցաւ բնկերվարական Տա – նիէլ Մէյէ, յաջորդելով վերջերս մեռած Լմիլ Գանի :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆի չահը պաշտօնապէս յայտարարեց թէ ներկայիս նոր կին առ – նելու նպատակ չունի : Այսուհանդերձ ա – մուսնալուծման դրոյցները կը չարունակ – ուին :

ՄԱԿի բնդհ. քարտուղար Համըրշոլտ Ուրբաթ օր Մոսկուա պիտի երթայ :

Տէր եւ Տիկին Լեւոն Քանթարճեան, Տէր եւ Տիկին Պետրոս Սարգիսեան եւ զաւակները՝ Պօղոս, Վերժինի, Ասպիկ եւ Նուպար, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Քանթարճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տի– կին Երուանդ Քանթարճեան եւ զաւակը, Օր. Մարի Քանթարճեան, Տէր եւ Տիկին Ռոժէ Լանկ եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկ. Սարգիս Պետիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Սիմոնեան եւ զա – ւակը, Այրլ Տիկին Օննիկ Ֆէսճեան եւ զաւակները եւ բոլոր պարագաները յաւուր կը յանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, եւ պապականին՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ՔԱՆԹԱՐՃԵԱՆԻ

(Ծնեալ Տաղմատեան)

մահը որ պատահեցաւ Մարտ 9ին, 93 տարեկանին, իր բնակարանը 16 Ավընիւ Թեոֆրայ Լբֆլէռ (Վիրոֆլէ) :

Յուղարկաւորութիւնը այս չորեքշաբ – թի ժամը 14·30ին, Շաւիլի եկեղեցին, (Րիւ ալ Թրուա Շանթիէ), ուրկէ մար – մինը պիտի փոխադրուի Վիրոֆլէյի գե – րեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն՝ կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Մարսէյլէն Տէր եւ Տիկին Յարէթ Յով– հաննէսեան երկու հազար ֆր., ոմն եր – կու հազար (Քանէն) :

Տառնալ «Յառաջ»էն :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի Պոմոնի Հայոց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ Ս. պա– տարագի՝ Հոգեհանգստեան պաշտօն պի– տի կատարուի ի յիշատակ հայ նորադոյն պատմութեան մեծագոյն դէմքերէն՝ Քը– րիստափոր Միքայէլեանին :

ԱՊՐԻԼեԱՆ ՍՊԱՏՕՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 11/24ի 43րդ տարեդարձը կը տօնուի 24 Ապրիլ հինգշաբթի երեկոյ, Փըթի Ժուռնալի սրահին մէջ, 21 րիւ Քատէ, նախաձեռնութեամբ Ջափհաս Որբերու Միութեան :

Մանրամասնութիւնները չուտով :

ՄԵԾԱՐԱՆՔի ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿի ԵՐԵԿՈՑ

Նուիրուած Հ. Ց. Դ. հիմնադիր՝

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻՆ

Այս երկուշաբթի, ժամը 21ին, Պոմոնի եկեղեցւոյ վից սրահին մէջ :

Կազմակերպութեամբ Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբին :

Տպաւորիչ կենդանի պատկեր՝ մասնակ– ցութեամբ Գ. Քէնտիրեանի :

Կը նախագահէ՝ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը խօսին՝ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ եւ Ժ. ՄԻ– ՐԻՃԵԱՆ :

Մուտքը ազատ է :

ՍՈՐՊՈՆի ՄԵԾ ԱՄՓԻՏԱԹՐՈՆԸ

Կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵԻ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՃի

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՃԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերի – կա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեքսիքա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, դեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրքճէրեանի, օժանդա – կութեամբ Օր. Ժիւլիէթ Աւետիսեանի :

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիումին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 ֆրանք :

Դիմել Սորպոնի դռնապաններուն :

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Յունուար – Փետրուար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մեր անուննե – րը, անուններուն նշանակութիւնը եւ ներ– գործութիւնը նկարագրի վրայ (Շ. Նար – դունի).— Ինչո՞ւ չեմ քնանար (Տոքթ. Պրոֆա).— Ի՞նչ կերցնել յղի կիներուն (Տոքթ. Ջիկէլպաում).— Մարդը մար – դուն... դեղ (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— Մրսած չաքարախտաւորներուն (Տոքթ. Ուհոի).— Ծերախտին դարմանը (Տոքթ. Նաւասարդ).—Ինչո՞ւ քար կը չինէ լեար– գը (Փրոֆ. Շապտոլ).— Սեռային հարցը (Բաղհան).— Հայ կիներու սովորու – թիւնները յղութեան չրջանին (Տոքթ. Սերոբէ Վիչէնեան).— Կիներուն նեղ կանքը եւ հետեւանքները ծննդաբերու – թեան ժամանակ (Փրոֆ. Արէշեան).— Սիֆիլիզը պարտուած (Տոքթ. Պ. Մի – սաճեան).— Ակնոցին չժիչկ (Գիսակ Փա– փազեան).— Լաւատեսութիւն (Տոքթ. Գալուստեան).— Հայաստանի կապոյտ դիցուհին (Ս. Կարապետեան).— Արիւ – նահոսութիւն քիթէն եւ ականջէն (խա – չուռի).

Դիմել Շ. Նարդունիի, «Յառաջ»ի հաս– ցէով :

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Համախարբերդցիա – կան Միութեան Մարտիլի չրջանին կող – մէ : Այս Շաբաթ, ժամը 21էն մինչեւ ար– շալոյս : Ալհամպրայի չքեղ սրահներուն մէջ, 340 Պուլվ. Շավ :

Հարաւային չրջանի ամէնէն նշանաւոր նուագախումբը՝ դեկավարութեամբ ՔԸ – ԼՈՏ ՊԷՍԼԷի :

Մուտքը 500 ֆրանք :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր Միութեան խնջոյքը, տեղի պիտի ունենայ Մարտ 30– ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Իսիի Մրմհան դպրոցին մէջ :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԻՍիի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Ջաւար– եան կոմիտէի : Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն 10, Մրմհան սրահին մէջ :

Շպիս, Րիւ տը լա Տէֆանս :

Կը խօսի Ընկ. Խ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժինին իրենց մի– բայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝

Երգ՝ Տիկին Շ. Գալայճեան, Օր. Օր. Շ. Պէնկեան, Դաշնակեան, Պ. Պ. Մ. Պօ– ղոսեան, Մարտիրոս Գարակէօզեան :

Հայկական պարեր, Պանէէօ Քաչանի Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ :

Ճոխ պիւֆէ պիւրամատչելի գիներով :

Մուտքը ազատ է :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի իրիկուն ժամը 21ին, Քատէի վերնայարկը :

Կը խօսի Կ. ՄԵՀԵԱՆ

Նիւթ՝ Աբու Լալա Մահաբի (Ա. Խա– հակեանի) : Մուտքը ազատ է :

ՎԱՐՁՈՒ Է ՔԱՆԻ ՄԸ ՋԱՐԿԱԲԱԺԻՆ ՄԸ

Կահաւորուած երկու սենեակ, խոհա– նոց մը եւ բաղնիք մը, արեւուտ եւ օդա– սուն առաջին յարկ :

Դիմել ուղղակի Տիկին Քասթրնէ, Պուլ. Ալեքսանտր Գ., Վիլա «Անթելա» :

Կամ հեռաձայնել Փարիզ՝

RIC 63-27

ԳՕՒՇԱՏԵՏՐ

———o———

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Րաֆֆի խումբի ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, ՐԼ – ժանի վերնայարկը : Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը ան – հրաժեշտ է :

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ, ժամը 20·30ին, Ցոյներու սրահը : Կարեւոր օ – րակարգ :

ՊՈՄՈՆԻ Կ. Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, եկեղեցւոյ կից, Մ. Սահակ Մեսրոպ սրահին մէջ, ընկերու – հիներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է : Օրակարգ.— Պատմ. ժողովի դեկուցում եւ վարչական ընտրութիւն :

ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՍԼԻՑԻ
Հ. Մ. Ը. Մ.
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԼԼԻի ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին տարեկան մեծ պարահանդէսը, ի նպաստ գպրոցնե– րուն, Մարտ 15ին, Շաբաթ, ժամը 21էն առաւօտեան ժամը երկու, Սալ տէ Ֆէթի չքեղ սրահներուն մէջ :

Առաջնակարգ նուագախումբ :

CHEF D'ORCHESTRE RÉGIE THEVENET

Սիրով կը հրաւիրուին հասարակութիւ – նը : Մուտքը 300 ֆրանք :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԿՐՈՍԻՈՆ ՍԿԱՒԱՌԱԿՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԱՃՈՒ ՇԱՐՔԸ

VOGUE - CONTREPOINT

Ընկերութեան կողմէ պատրաստութիւն եւ դեկավարութիւն

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

MC 20.150 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ.— (55 վայրկեան)*

Կոմիտասեան պատարագ եւ տաղեր, քառաձայն, երգչախումբի եւ պատարագիչի բաժնով.

1) *ՄԿԻՉՔ ՀԱՑՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ, (Խորհուրդ Խորին, Հրաշափառ, Ընտրեալդ Աստուծոյ, Ուրախ լեր) :*

2) *Սուրբ, Հայր երկնաւոր, Ցամենայնի, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ, էջմիածնական եղանակաւ, (կոմիտաս) :*

3) *Եւ եղիցի ողորմութիւն :*

4· *Հայր մեր (Գոհարանական), Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Քրիստոս պատարագեալ, Լսյաք, Գոհանամք, Մաղթանք, Եղիցի :*

5) *էջմիածինն ի հօրէ (Ա. Պարթեւեան) :*

MC 20.114 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ.— (45 վայրկեան) :*

Եկմալեան պատարագ եւ ծննդեան տաղեր :

Ով պերճարաչ ծագիկ, Գովեա երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառք, Մարմին Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Ցամենայնի, Հոգի Աստուծոյ, Ամէն եւ ընդ հոգւոյդ քում, Հայր մեր, Տէր Ողորմեա, Մաղթանք, Եղիցի : Արծաթ– սիրութեամբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ճայնն Հայրական,

MC 20.103 *ՀԱՑ ԵԻ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ*

Նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ, 10 կտոր :

Գարուն երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Ատրպէյճան, Պիլիբի, Նպպար, Կաքաւիկ, Եարս Ջան, Քանաքեռ, Ղայթարմա, Գերիներու երգ, Լեզգինքա, Կովկասեան երգ :

MC 20.136 **Arménie** *Հայ ժող. երաժշտութիւն, 14 կտոր, նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ :*

Հայրենիք, Էրզրումի պար, Զով պիչեր, Կայնել ես, Տարօն, Արի' Սէյրան, Կանչէ կուռնի, Լալա եարս, Ես առայ, Շուշիկ, Պանդուխտի երգ, Շողպի, Մարալի, Վարդավառ :

Գին 2700 ֆրանք

Առանալու համար դիմել՝

Ա. Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 36, Rue de Moscou, Paris 8

Եկեղեցւոյ դիւանատունը՝

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ **ՊՈՄՖՈՐ**
ՀԻՒԶԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՄՔ
ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ, ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ԶԱՓՈՎ
ԴՈԼ (ֆլորի)
Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն
——— որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ ———
ՊՈՍՖՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ
2, Rue Louis Astoin - Marseille
Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՄԱՐՏ

JEUDI 13 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8142 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3943

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

—o—

Հակամարտութիւնը կը չարունակուի արաբական ճակատին վրայ :

Նախագահ Նասր Մարտ վեցին Դամասկոսի մէջ տասնեակ հազարաւոր ուսանողներու առջեւ ճանրակչիռ ամբաստանութիւններ ըրաւ Արաբիոյ Սէուտ թագաւորին դէմ, որ ծրագրած է եգիպտացիները սպաննել տալ պինքը :

Սուրիական երկրորդ պրասենեակի վարիչ պնդապետ Ապտէլ Համիտ Սարրաճ իր կողմէ պղայացուց յայտնութիւնները ըրաւ : Ըստ թէ Սէուտ թագաւոր 22 միլիոն անգլիական ոսկի խոստացած էր իրեն՝ եթէ արգիլէր Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ միութիւնը եւ սպաննել տար նախագահ Նասրը : Իրրեւ կանխավճար 1·900·000 սթերլին տացած է եղեր էֆտով : Գան ձուած՝ Դամասկոսի արաբական դրամատունէն :

Եղրայրական երկրի մը վերապահոյն դէմ եղած այս ամբաստանութիւնը խիստ յանկարծական է : Թագաւորը քննիչ մարմին մը նշանակած է՝ ճշմարտութիւնը երեան հանելու համար :

Նախագահ Նասր «Արաբական դասին դաւաճան», «օտար աշխարհակալութեան գործակալ» մակդիրներով որակած էր Յորդանանի եւ Իրաքի թագաւորները, որոնք փոխանակ «Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան» մէջ մանելու՝ հակառակութիւն մը կազմակերպին :

Արաբիոյ թագաւորը եւս չէր մնացած եգիպտոսի ու Սուրիոյ : Ընդհակառակն որոշ համակրութիւն էր ցոյց տուած Հակառակորդներու հանդէպ :

Բայց ասոնք ծրագրած էր իր մականին տակ միացնել Պարսից ծոցի չրջանի փոքրիկ սուլթանութիւնները, որոնք քանի մը հարուստ հանքեր ունին :

Եթէ այս ծրագիրը իրագործուի, մեծ հարուստ մը պիտի ստանայ Արար Միացեալ Հանրապետութիւնը, որ կը յուսար իրագործել արաբական բոլոր երկիրներու միութիւնը՝ մէկ դրօշակի տակ, իրեւ դեկավար ունենալով նախագահ Նասրը :

Այժմ որոշ կը տեսնուի, որ քարիւղ ունեցող երկիրները կը զուլանան միանալ եգիպտոսի ու Սուրիոյ : Միութեան պատգային կը վախնան որ «ազգայնացման» ենթարկուին նաեւ թահանքերը, որոնք բոլորական ճամբով սեփականութիւնը պիտի դառնան բոլոր Արաբներուն՝ Պարսից ծոցէն մինչեւ Ատլանտեան :

Այս հետանկարը մեծ դեր կը խաղայ անշուշտ Արաբիոյ, Իրաքի, Քուվէյթի, Քաթարի, Պահրէյնի եւ միւսներու բռնած զգոյշ քաղաքականութեան մէջ :

Սէուտ թագաւոր՝ իրրեւ յաջորդ իր մեծահամբաւ հօր՝ Իպնը Սէուտի՝ մեծ հմայք ունի արաբական աշխարհին մէջ :

1957 Փետրուարին Ուաշինկթըն երթալով՝ համաձայնեցաւ 25 միլիոն տոլարի փոխարէն հինգ տարի երկարաձգել Տահրանի օդանաւային խարիսխին օգտագործումը Ամերիկացիներուն կողմէ : Ընդունեցաւ «Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը», որուն քարոզիչն եղաւ արաբական միւս երկիրներուն մօտ :

Այս բոլորը ամրացուցին Սէուտ թագաւորի դիրքը ներքին եւ արտաքին ճակատներուն վրայ :

Նախագահ Նասրի յայտնութիւնները կոչուած են վարկաբեկելու պինքը :

Տարակոյս չկայ որ Միացեալ Արաբ. Հանրապետութեան նախագահը խիստ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ արաբական բոլոր երկիրներու երիտասարդութեան եւ ազգայնական տարրերուն մօտ :

Նախագահը ասոնց վրայ ըրած է յոյս՝ իր ծրագիրները իրականացնելու համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՐՐ... ՊԻԼԻ

վարչ...

ՊՈՒ... ...ՕՏ

ԴՐԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄ ՄԸ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ Է

Ինչպէս գրած էինք, անգլեւամերիկեան բարեկամական միջամտութեան երկու պատուիրակները առջի օր Թունուզ տարին վարչապետ Կայլաուի մէկ նամակը, որուն պլիտւոր կէտերը հետեւեալ ձեւով կուտայ Ֆրանսական մամուլի գործակալութիւնը :

1·— Ֆրանսական նաւատորմին մէկ մասը համախմբել Պիզերթի մէջ, միւս մասը՝ վերադարձնել Ֆրանսա :

2·— Թունուզ, Սուս, Սֆաքս, Կապս եւ Ռեմատա քաղաքներու օդակայանները դնել չէզոք հսկողութեան մը ներքեւ : Չէզոք ուժը արեւմտեան պէտք է ըլլայ եւ մասնաւորապէս՝ Ատլանտեան Ուխտի անդամ :

3·— Թունուզեւալժերիական սահմանի հսկողութիւն՝ չէզոք յանձնախումբի մը կողմէ :

4·— Թունուզի մէջ Ֆրանսայի քաղաքացիներու դէմ առնուած կարգ մը մի-ջոցներու վերացում :

Ֆրանսական նոյն գործակալութիւնը հետեւեալ ձեւով կը ճշդէ Թունուզի դիրքը :

Պուրկիպային կառավարութիւնը դէմ է իր օդակայաններուն վրայ ըլլալիք հրոսութեան : Իսկ դալով այն հարցին, թէ Ֆրանսական ուժերուն մէկ մասը պիտի հեռաքալ Պիզերթ, Թունուզ ոչ մէկ խորհրդակցութեան կը սկսի մինչեւ այն ատեն՝ որ Ֆրանսա հանդիսաւոր յայտարարութեամբ մը չըսէ, թէ իր բոլոր ուժերը պիտի հեռացնէ Թունուզեան հողէն : Պուրկիպա կը փափաքի, որ Փարիզ դէթ համաձայն ըլլայ պարպուելիքին՝ բանակցութիւններու սկսելէ առաջ :

Այսուհանդերձ անգլիացի եւ ամերիկեան միջնորդները լաւատես են : Լրագրողներէն հարցապնդուելով Մըրճի յայտարարեց·— Փարիզի մէջ օդտակար խօսակցութիւններ ունեցայ· կը յուսամ պատնէշ չարունակել նաեւ այսուհետեւ եւ յաջողութեան մը յանդիլ :

Իր կարգին Հարբրտ Պիլի ըսաւ·— Ամերիկան անդամ է որ կուզամ այսուհետեւ եւ կը յուսամ օդտակար դործ մը կատարել :

Բարեկամական միջնորդութեան չուրջ եղած հարցումներուն պատասխանելով անգլիացի դիւանագէտը՝ աւելցուց· — Յաջողութեան մէջ է :

Պուրկիպայի հետ խորհրդակցելէ ետք Մըրճի մեկնեցաւ Սուէզ յայտարարութիւն ընել, իսկ Պիլի ըսաւ թէ չատ օդտակար խօսակցութիւն մը ունեցած են. թէեւ ար եւ է որոշում չէ տրուած, բայց դարձեալ պիտի տեսնուին Նախագահին հետ՝ բանակցութիւնները չարունակելու համար :

Թունուզի դիւանագիտական չրջանակներուն համաձայն երկու միջնորդներ երկար ատեն կրնան մնալ այնտեղ :

Ինչպէս տեղական մամուլը կը յայտնէ Փարիզ – Թունուզ ուղղակի բանակցութիւնները սկսած կարելի է համարել, բայց ո՛չ «պլուս – պլիս» Թունուզցիներու փափաքին համաձայն. կը կարծուի թէ արդիւնքը չուտով այդ պիտի ըլլայ : Հարցին դրական լուծում մը դանելու չուրջ հաւանականութիւններ կան ներկայիս :

ՖՐԱՆՍԱ. ԵՒ ԱԼԺԵՐԻԱ

Ալժերիոյ Ազատագր· ճակատի եւ Ազգ· Շարժումի դեկավարները ժողով կը գումարեն Հոմի մէջ՝ ալժերիական հարցին լուծման համար նոր ծրագիր մը պատ –

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐՈՒսԱՂԷՄԻ ՈՂ�բԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

«ՆԵՐՍՈՑԵԱՆԸ ՀԱՄԱՁՆԱՒԱՐ Է» — ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, «ՏԷՐՏԷՐԵԱՆԸ ՀԱՄԱՁՆԱՒԱՐ Է» — ՆԵՐՍՈՑԵԱՆ

ԵՐԿՈՒԻՒՆ ԱԼ ՊԻՏԻ ԱՐՏԱՔՍՈՒԻՒ

Նիւ Եորք Հերալտ Թրիպիւնի Երուսա – դէմի թղթակիցը, Ճօ Էլբֆս Մորիս, կրտսեր, իր թերթին ղրկած է հետեւեալ հեռագիրը, Փետրուար 17 թուականով·—

« Կը սպասուի որ Երուսաղէմի Հայոց պատրիարքական առաջնորդութեան չուրջ սկսած երկարատեւ ու կծու պայքարը վերջ գտնէ չուտով ու երկու մրցակիցները անարժան յայտարարուին պատրիարքական պաշտօնին :

« Այս երկու մրցակիցներն են — Տիրան Արք· Ներսոյեան, Ամերիկացի մը եւ եպիչ Արք· Տէրտէրեան :

« Ներկայ պայքարը կը զուգադիպի ծանրակչիռ պատահումի մը, որ ծագած է հայկական դաղութներուն միջեւ այն հարցին չուրջ թէ Հայաստանեայց Եկեղեցին Աթոռ Սուրբ Յարութեան Հայաստանի մէջ պէտք է մնայ թէ պէտք է Լիբանան փոխադրուի :

« Ներկայիս, ճակատամարտին մէջ, երկու կողմերը իրարու հաւասար եկած են : Ներսոյեան Արք· պրաւած է Պատրիարքարանը, որ կը գտնուի Երուսաղէմի Յորդանանեան թաղամասերուն մէջ ու է – րեւութապէս, կը վայելէ Միաբանութեան մեծամասնութեան հաւատարմութիւնը : Իսկ Տէրտէրեան Արք·, համաձայն իմ տուած տեղեկութիւններուս, կը վայելէ համակրութիւնը Յորդանանի կառավարութեան, որ կատարի հակահամայնավար է : Եւ սակայն, այս երկու մրցակիցներէն ոչ մէկը կրնայ պատրիարքական Աթոռը բարձրանալ՝ առանց Յորդանանի կառավարութեան հաւանութեան :

« Բայց, Տէրտէրեան Արք· Միաբանութենէն վտարուած է եւ հիմա, իբրեւ «աքսորեալ» կ'ապրի Ամմանի իր բարեկամներուն մօտ եւ ի վիճակի է իր ձայնը լսելի դարձնելու Յորդանանի կառավարութեան :

« Ընդհանրապէս լաւատեղեակ յորդանանեան չրջանակներու մէկ կ'ենթադրուի որ կառավարութիւնը խոյս պիտի տայ այս բանավէճէն՝ մերժելով թէ՛ մէկուն եւ թէ՛ միւսին բնաւորութիւնը եւ կոչ բնելով Հայերուն որ ամէնուն համար ընդունելի թեկնածու մը գտնեն : Ցոյս կայ որ Ամերիկացի Արք·ին դէմ հանուած աքսորման հրամանագիրը չեղեալ յայտարարուի :

«Ատ այժմ, պայքարը հետզհետէ կը ստանայ ու երկու եկեղեցական ազդեցիկ դէմքերուն իւրաքանչիւրը կ'ամբաստանէ միւսը թէ համայնավար հակումներ ունի, քաղաքական գործերու մէջ փոխուստի ճամբաներու կը դիմէ, անվայել ընթացքի մէջ գտնուած է իր պաշտօնին դէմ եւ հակասահմանադրական գործունէութիւն ունեցած է : Երկուքն ալ, առանձին առանձին կ'ըսեն ինծի թէ դիւցինին վերջնական յաղթանակը պիտի նշանակէ համայնավարութեան յաղթանակը :

« Ներսոյեան Արք·, որ ամերիկեան քաղաքացի եղաւ 1950ին, երբ եկեղեցիին Արքեպիսկոպոսն էր Միացեալ Նահանգներու մէջ, կ'ամբաստանէ իր մրցակիցը թէ 1956ին, «պատճի» ճամբորդութեան մը կատարած էր դէպի Խորհրդային Հայաստան ու յետոյ, Մոսկուայի ճայնասիւնին վրայ դովքը հնչած էր Խորհրդային կառավարութեան :

« Տէրտէրեան Արք· կ'ըսէ թէ Ներսոյեանի «Համայնավարութիւնը յաչս Քրիստոնէութեան» դիրքը, որ Քէնթըպըրիի կարմիր գահերէցին, Տոքթոր Հիւլեթ Ճանօրնի դնահատութեան արժանացած էր, ինքնին կը փաստէ Ներսոյեան Արք·ի՝ համայնավարութեան համակիր ըլլալու իրողութիւնը : Տէրտէրեան կ'ըսէ նաեւ թէ Ներսոյեան Արք· կը վայելէ Խորհրդ· Հայաստանի Եկեղեցիին (ԽՄՖ·— Էջմիածնայ), օժանդակութիւնը եւ յաճախակի յարաբերութիւններ ունեցած է Պէյրութի եւ Դամասկոսի Խորհրդային դեսպանատուներուն հետ :

«Յորդանանի Մահմետական կառավարութիւնը, ի լուր այս ամբողջին, ջերմօրէն կը բաղձայ այս վէճը կարգադրել հաշտարար եղանակով մը, որպէս զի Հայերը, աշխարհի չորս կողմը, չյուսալքուին եւ ուխտի երթան Երուսաղէմ :

« Հիմակուհիմա, կառավարութիւնը Պատրիարքութիւնը յանձնած է առժամեայ տեղապահի մը՝ սպասելով որ այս փշոտ հարցը լուծուի» :

(ՀԱՅՐԵՆԻՔ)

"ՄԵԾ" ԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

ԽՐԻՇՃԵԻ — ՁԵՄ ՎԱՆՆԱՐ ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆ ԵՐԹԱԼԷ

•

Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ եղած հարցումի մը պատասխանելով վարչապետ Մաքմիլլըն յայտարարեց թէ պղայի յատկդիմութիւն մը արձանագրուած է՝ դէպի «Մեծ»երու ժողովը : Թէեւ մանրամասնութիւններ չտուաւ, բայց աւելցուց թէ նման ժողով մը ժամանցի համար չէ· մեր նպատակն է՝ համաձայնութեան մը յանդիլ :

Ահա՛ թէ ինչու Մաքմիլլըն կը փափաքի որ նախապատրաստական աշխատանքները չուտով սկսին. բայց դժբախտաբար ասիկա կարելի չէ, այնքան ատեն որ Խ· Միութիւնը չէ ճշդած իր դիրքը, մանաւանդ՝ նախապատրաստական ժողովին օրակարգին մէջ :

Այս ուղղութեամբ կարդ մը հարցում – ներ եղան Խրուշչեւի, Մոսկուայի դատնիական դեսպանատան մէջ տրուած ընդունելութեան մը ընթացքին· Խ· Միութեան համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը պատասխանեց·— եթէ հարկ է՝ Ուոշինկթըն կ'երթանք, մասնակցելու համար «Մեծ»երու ժողովին :

Այսուհանդերձ Խրուշչեւ չպատասխանեց բազմաթիւ հարցումներու՝ զոր կ'ուղղէին լրագրողները եւ բաւարարուեցաւ ըսելով·— ամերիկացի թղթակիցները ինձմէ աւելի լաւ պէտք է պիտանան թէ «Մեծ»երու ժողով մը պիտի ըլլա՞յ թէ ոչ :

Վարչապետի թերթերէն մէկն ալ ասկայութիւն մը ունեցած է Խրուշչեւի հետ, որ յայտարարած է թէ չի վախնար Ուոշինկթըն երթալէ·— կրնանք մեր նախաճաշը քնել Մոսկուայի մէջ, ճաշը՝ օդանաւին մէջ եւ ընթրիքը՝ Ուոշինկթըն :

—o—

ՊՈՆԻ կառավարութենէն Պելժիա 15միլիոն մարք կը պահանջէ 1958 – 59 տարեշրջանին, Արեւմտեան Գերմանիոյ պելժ զինուորներուն ծախքերուն համար :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ցեխոտ քաղաքին մէջ եբեսուն եղած է հասարակաց մահտիս մը ուր Բ· Աշխարհամարտի ընթացքին նեռուած են քանի հազար Ֆրանսացի, իտալացի, պելժ, անգլիացի, ռուս եւ եւրոպական զինուորներ՝ Նացիներու կողմէ :

ՍՈՒՐԱԲ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

ՄԵՐ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

Ծանր հիվանդությունից հետո առաջին անգամ ելույթ կ՚ունենայ Ազգային ժողովի պատգամավոր Գրիգոր Զոհրապը (1151), որ ներկայացնելու է Ազգային ժողովի նախագահ Տիգրան Ալեքսանյանի հրավերքը։

Ելույթը կարդալու պիտի տրվի Ազգային ժողովի նախագահ Տիգրան Ալեքսանյանին։

Ինչպես կը տեղեկանանք, Զոհրապը ելույթին մեջ պիտի խոսի Ազգային ժողովի ներկայ նստաշրջանի ընթացքին մասին, ինչպես նաև պիտի անդրադառնայ Ազգային ժողովի ներկայ կազմի գործունեության։

Զոհրապի ելույթը մեծ հետաքրքրություն կը ներկայացնէ, որովհետև ան առաջին անգամ է, որ կը հանդիսանայ Ազգային ժողովի ամբիոնին վրայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Ինչպես կը տեղեկանանք, Ազգային ժողովի հայկական խմբակցությունը որոշած է հայկական հարցերու մասին հարցապնդումներ ուղղել կառավարության։

Հարցապնդումներ պիտի ուղղեն Ազգային ժողովի պատգամավորներ Ալեքսանդր Խատիսյանը, Ռուբեն Տեր-Մինասյանը, Ռուբեն Ղազարյանը, Ալեքսանդր Ջամալյանը, Ալեքսանդր Խալաթյանը, Ալեքսանդր Խատիսյանը, Ռուբեն Տեր-Մինասյանը, Ռուբեն Ղազարյանը, Ալեքսանդր Ջամալյանը, Ալեքսանդր Խալաթյանը

ԿՅՈՒՆԿ

Ա.

ԱՅԳԵՎԱՓԱՅԼՈՒՄ ՎՂՈՒՍՈՎ

Ա.

«Ջուլղայի բնակիչները մեր գոհունակությունն են հայտնում Ձեզ՝ մեր հարգարժան հյուրասիրության համար: Ձեր ներկայությունը մեզ համար մեծ պատիվ է: Մենք ուրախ ենք, որ Ձեզ մեր մեջ ենք տեսնում: Ձեր գալուստը մեզ համար մեծ տոն

բասեալով : Այս ուղղութեամբ մամուլի ասուլիս մը տալով Ագգ· Շարժումի ընդհանուր քարտուղար Մերսահ առաջար - կեց·

1·— Զինադադար :

2·— Ազատ եւ ամբողջական ընտրու - թիւններ Ալժերիոյ մէջ, միջազգային մարմինի մը հսկողութեան ներքեւ· եթէ կարելի է՝ Միացեալ Եւրոպայի անդամ - ներէն բաղկացած յանձնախումբի մը հսկողութեամբ :

3·— Այս ձեւով կազմուելիք կառա - վարութիւն մը պիտի բանակցի Ֆրանսայի հետ, անտեսական, մշակութային եւ այլ մարզերու մէջ օրինական գործակցու - թեան մը համար :

Միւս կողմէ Ֆերհաթ Ապպաս յայտա - րարեց թէ Պապին դրկուած նամակին մէջ Ազատագր· ճակատը Ալժերիոյ ամբող - ջական անկախութիւնը պայման չի դներ այն պարագային՝ երբ Ֆրանսայի հետ խորհրդակցութիւնները սկսին :

Մինչ այս մինչ այն կռիւները կը չա - րունակուին Ալժերիոյ մէջ: Ապստամբնե - րու խումբ մը Օրանի չրջանին մէջ անա - կնկալ յարձակում մը գործելով սպան - նեց իներ բանակայիններ: Կռիւը չարու - նակուեցաւ եւ 23 ըմբոստներ սպաննուե - ցան: Նոյն չրջանին մէջ պատահած բա - խում մը հինգ գոհ թողեց անպատային - ներէն· Օրանի արեւելեան չրջանին մէջ ըմբոստները տուին 13 գոհ: Լաֆայէթի մէջ եղած կռիւ մը 18 մեռեալ արժեց ապստամբներուն :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՆԻԼԱՅի Հարաւ – Արեւելեան Ասիոյ ժողովին առաջին նիստը տեւեց երեք ժամ: Բացումը կատարեց Ֆիլիփեաններու Նախագահը՝ Կարլոս· Ժողովին նախա - գահ ընտրուեցաւ Ֆիլիփեաններու Արտա - քին Նախարար Սեւռնօ: Ամերիկայի Ար - տաքին Նախարար Տըլլըս խօսեցաւ հա - մայնավարներու անտեսական յարձակո - մին վառնդին մասին: Սելվին Լոյտ ծան - րացաւ «Մեծ»երու ժողովին վրայ: Ինը - էխթիան Փինօ .— Տնտեսական եւ ընկե - րային պետերի վրայ պէտք է առնել ա - մէն պայքար :

ԺՂՆԵԻի ծովերու վրայ պետութեանց ունեցած իրաւունքին շուրջ բացուած ժո - ղովին մէջ ամերիկեան պատուիրակը դէմ արտայայտուեցաւ ծովերու վրայ հի - ւլեական փորձերը արգիլելու խորհրդա - յին առաջարկին :

ՊԵԼԿՐԱՏի Պորպա թերթը կը դրէ թէ մառեչալ Քոնիեւի դէմ իր հրատարակած յօդուածը անհիմն էր :

Այրի Տիկին Էլիզ Քաթըրճեան, Օր· Սիրանույշ Տիլսիզեան, Տէր եւ Տիկին Յա - րութիւն Տամլամեան կը ծանուցանեն ի - րենց քրոջ եւ մօրաքրոջ՝

Օր· ԿԻՒԼԵՒԱՆԷ ՏԻԼՍԻԶԵԱՆԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ Մարտ 4ին, Թուսաաթէ (Իտալիա) :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի Պոմոնի Հայոց Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ Ս· պա - տարագի՝ հոգեհանգստեան պաշտօն պի - տի կատարուի ի յիշատակ հայ նոթադոյն պատմութեան մեծագոյն զէմքերէն՝ Գր - իգոր Մի քայէլեանին :

×

Յովհաննէսեան, Հայպանեան եւ Համ - բոյեան ընտանիքները կը ծանուցանեն թէ Մարտ 16ին , կիրակի առաւօտ ժամը 11 - կին հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Փր - բատոյի մայր եկեղեցին ողբացեալ Ով - սաննա Յովհաննէսեանի մահուան քառա - սունքին առթիւ: Կը հրաւիրուին իր յի - շատակը յարգողները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մարսէյլէն Յարեթ Յովհաննէսեան եւ զաւակները, Խաչատուր Հայպանեան եւ զաւակները, Պօղոս Համբոեան ընտանիքը եւ բոլոր պարագանները իրենց խորին չը - նորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր ա - նոնց որոնք անձամբ, նամակով, հեռա - գրով, նուիրատուութեամբ եւ ծաղկե - պատկով իրենց ցաւակցութիւնը յայտ - նեցին իրենց սուգին, հօր, եղբօր, աներհօր

ԱՐՄԷՆ ՇԻՄՇԻՐԵԱՆԻ

մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Մարտ վերջին, Մարսէյլ :

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՈՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ապրիլ 11/24ի 43րդ տարեդարձը կը տօնուի 24 Ապրիլ հինգշաբթի երեկոյ, Փըթի Ժուռնալի սրահին մէջ, 21 բիւ Ֆատէ, նախաձեռնութեամբ Զափհաս Որբերու Միութեան :

Մանրամասնութիւնները չուտով :

ՄԵՆԱՐԱՆԻ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԵՐԵԿՈՑ

Նուիրուած Հ· Ց· Դ· հիմնադիր՝

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻՆ

Այս երկուշաբթի, ժամը 21ին, Պոմոնի եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ:

Կազմակերպութեամբ Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբին :

Տպաւորիչ կենդանի պատկեր՝ մասնակ - ցութեամբ Գ· Քէնտիրեանի:

Կը նախագահէ՝ Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը խօսին՝ Կ· ՓՕԼԱՏԵԱՆ եւ Ժ· ՄԻ - ՐԻՃԵԱՆ :

Մուտքը ազատ է :

ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԵԾ ԱՄՓԻԹԱԹՐՈՆԸ

կիրակի , Մարտ 16 , ժամը 14·30ին ,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵՒ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՑԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերի - կա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Իտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեքսիքա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, ղեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրքճէրեանի, օժանդա - կութեամբ Օր· Ժիւլիէթ Աւետիսեանի :

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիումին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200 , 100 Ֆրանք:

Դիմել Սորպոնի դռնապաններուն :

ՃԱՇ

Հ· Բ· Ը· Միութեան Մարսէյլի Տիկ - նանց Նորակազմ մասնաճիւղը հանդի - սաւոր ճաշ մը կազմակերպած է Մարտ 30ին, կիրակի օր, ժամը 12·30ին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հ· Ց· Դ· «Արծիւ» ենթակոմիտէն չը - նորհակալութեամբ ստացած է ընկեր Ա - բամայիս Մարղարեանէ երեք հազար ֆր· իր զաւկին զինուորական ծառայութենէ վերադարձին առթիւ :

×

Այրի Տիկին Սրապեան եւ զաւակները ու ընտանեկան պարագաները իրենց խո - րին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք իրենց ցաւակցու - թիւնը յայտնեցին ողբացեալ

ՀՐԱՆԴ ՍՐԱՊԵԱՆԻ

մահուան առթիւ :

×

Տէր եւ Տիկին Մխրան Կէվրիկեան (Պո - լիս) եւ զաւակները Պ· Արամ Պայտարեան եւ զաւակները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք իրենց ողբացեալ մօր եւ մեծ մօր՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ԹԱԳՈՒՀԻ ՊԱՑՏԱՐԵԱՆԻ

մահուան առթիւ, անձամբ կամ դրաւոր իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին :

×

Լիոնի Ագգ· Միութիւնս շնորհակալու - թեամբ ստացած է ի նպաստ եկեղեցւոյ չինուելիք հետեւեալ նուիրատուութիւն - ները.— Տիկ· Ոսկերիչեան 15000 ֆրանք (Յառաջի միջոցաւ), Փափազեան Ալ - ֆրէտ 1000 հինգ հազար, (Յառաջի մի - ջոցաւ), Պ· Սեդուհ Սարեան Լիոնէն տա - սը հազար, ձեռամբ Պ· Գ· Սողոմոնեանի, Պ· Գօչունեան Թարարէն հազար ֆրանք :

×

ՄԱՐՍԷՅ.— Այրի Տիկին Պէաթրիս Շիմշիրեան եւ զաւակները իրենց շնոր - հակալութիւնները կը յայտնեն ամէն ա - նոնց որոնք անձամբ, նամակով, հեռա - գրով, նուիրատուութեամբ եւ ծաղկե - պատկով իրենց ցաւակցութիւնը յայտ - նեցին իրենց սուգին, հօր, եղբօր, աներհօր

ԱՐՄԷՆ ՇԻՄՇԻՐԵԱՆԻ

մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Մարտ վերջին, Մարսէյլ :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· Զաւար - եան կոմիտէի: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն 10, Խրիմեան սրահին մէջ :

Շպիս, Բիւ տը լա Տէֆանս :

Կը խօսի Ընկ· Խ· ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սի - րայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝

Երգ՝ Տիկին Շ· Գալայճեան, Օր· Օր· Շ· Պէնկեան, Դաշնակեան, Պ· Պ· Մ· Պո - դոսեան, Մարտիրոս Գարակէօզեան :

Հայկական պարեր , Պանէկօ Քաչանի Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ :

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի դիներով :

Մուտքը ազատ է :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ· Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 9ին, Հինգշաբթի օր, Քառէ սըր - ճարանին Ա· յարկը, ժամը 21ին: Օրա - կարգ ունենալով.— Ա) Համաբատուու - թիւն վարչութեան: Բ) Հրաժարական վարչութեան: Գ) Ընտրութիւն նոր վար - չութեան: Բոլոր անդամներէն կը խնդ - րուի ներկայ ըլլալ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին, Մարտ 22ին Շաբաթ երի - կուն, ժամը 20·30ին Մէզոն Ալֆորլի թա - ղապետարանի սրահը :

ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ կը ներկայացնէ

17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

եւ ֆրանսերէն կատակերգութիւն մը :

UN MARI SUR MESURE

Մասնակցութեամբ՝

CLAUDINE DELMAS

(Աթենէի թատրոնէն), Մասի Խօքսիւ - եանի, Շուշան Գէորգեանի, Եդուարդ Տէր Յակոբեանի, Տիրան Պապպատի եւ ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին տարեկան մեծ պարահանդէսը, ի նպաստ գպրոցնե - րուն, Մարտ 15ին, Շաբաթ, ժամը 21էն առաւօտեան ժամը երկու, Սալ ոտ Ֆէթի չքեղ սրահներուն մէջ:

Առաջնակարգ նուագախումբ :

CHEF D'ORCHESTRE RÈGIE THEVENET

Սիրով կը հրաւիրուին հասարակութիւ - նը : Մուտքը 300 ֆրանք :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր Միութեան խնջոյքը, տեղի պիտի ունենայ Մարտ 30 - ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Իսիի Խրիմեան գպրոցին մէջ:

Eléctricité Générale

ՈՒԺ ԵՒ ԼՈՑՍ

Բարձր եւ ցած թաւսիօն

ՍՏԵՓԱՆ ՏԻՒՄԻՃԵԱՆ

- STÉPHANE -

71, Rue Tête d'Or, Lyon Tél, 52-91-17

Լուսաւոր ցուցասենակ — ամէն կարգի գետեղում եւ նորոգութիւն :

Eléctro-Ménagers

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· Բաֆֆի խումբի ժողովը այս ուրբաթ , ժամը 21ին, Րե - ժանի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը ան - հրաժեշտ է :

ԱՆԻԷՒ – ՊՈՒԱ ԲՈՒԼՈՄՊ.— Հ· Ց· Դ· «Արամ» եւ «Շ· Միսաքեան» խումբերու ժողովը այս Ուրբաթ, ժամը 21ին, կա - յարանին դիմացի սրճարանը: Կարեւոր օրակարգ :

ԼԻՈՆ.— Հ· Ց· Դ· «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ, ժամը 20·30ին, Ցոյներու սրահը: Կարեւոր օ - րակարգ :

ՊՈՄՈՆԻ Կ· Խաչի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ , ժամը ճիշդ երեքին , եկեղեցւոյ կից, Ս· Սահակ Մեսրոպ սրահին մէջ, ընկերու - հիներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Օրակարգ.— Պատմ· ժողովի զեկուցում եւ վարչական ընտրութիւն :

ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՍԷՅԼԻ
Հ· Մ· Ը· Մ·
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԻԻԼի ՄԷՋ

Այս կիրակի առաւօտ պատարագ , ժա - մը տասնին, Արեւագալի արարողութիւնը ժամը 11ին: Կը նախագահէ կաթ· Պատ - ուելիր Սերովբէ եպիս· Մանուկեանի :

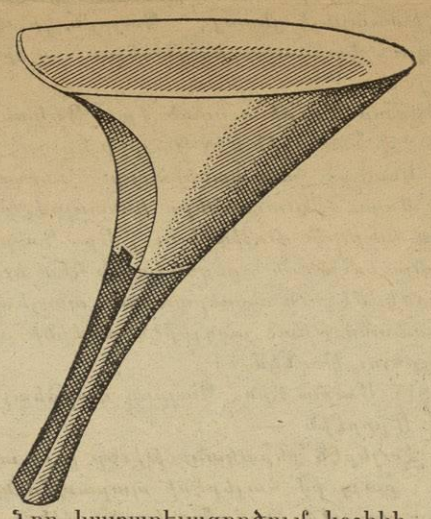
Հաստատութիւնը կը հրաւիրուի այս արարողութեանց :

ՇՐԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Համախաբրէզիա - կան Միութեան Մարսէյլի չրջանին կող - մէ: Այս Շաբաթ, ժամը 21էն մինչեւ ար - շալոյս: Ալհամպրայի չքեղ սրահներուն մէջ, 340 Պուլվ· Շավ :

Հարաւային չրջանի ամէնէն նշանաւոր նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ ՔԸ - ԼՈՏ ՊԻՍԼԻ :

Մուտքը 500 ֆրանք:

Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յօդուած է մաթիէո փլասթիճ եւ ալիւմինիում միացումով չինել ան - բեկանելի (էնֆասապլը) եւ ճկուն կօ - շիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ:

Դիմել՝

VANPLAST
(Վ Ա Ն Լ Ե Ա Ն)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-08
Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36
» 33-38

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԻԲԷԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻՒ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՌՉԱԿԱԻՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ: Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 14 ՄԱՐՏ VENDREDI 14 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8143 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3944

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՆԻԼԼԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Արեւելք – արեւմուտք մրցակցութիւնը հրատապ հանգամանք կը ներկայացնէ ա– ւելի քան երբեք :

Խորհրդային Միութիւն եւ ազատ աշ – խարհ տեւական հակամարտութեան մէջ են իրենց ազդեցութիւնը տարածելու հա– մար ո՛չ միայն արեւմտեան յամաքամա – սին, այլ արեւելքի անսահման տարա – ծութեանց վրայ, արեւելեան միջերկրա – կանէն մինչեւ Ծայրագոյն Արեւելք :

Ցեղասպանութեան չրջանի մեծագոյն յաղթականն եղաւ Մոսկուա, որ իր զա– զախարախօսական ու քաղաքական ազդե– ցութեան ենթարկեց Չինաստանը, — չուրջ տասը միլիոն քառակուսի քիլոմեթր տարածութեամբ եւ հինգ հարիւր միլիոն բնակչութեամբ այդ հսկայածաւալ եր – կիրն ու անոր սահմանադիծ հոդամա – սերը, — Հիւսիսային Քորէա, Հնդկաչին եւ Ինտոնեզիա :

Այս անհաշիւ ու անպատիժ ծաւալա – պաչտական քաղաքականութեան սանձ մը դրուեցաւ վերջապէս 1950 Յունիս 25ին, երբ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպու – թեան անունով Միացեալ Նահանգներն ու կարգ մը դաշնակիցներ դիմեցին միջա – մտութեամբ եւ մեծ զոհողութիւններու գնով կասեցուցին բոլշեւիկեան յառաջ – խաղացումը Քորէայի մէջ :

Եւ սակայն վերջ չդտաւ հակամարտու– թիւնը աշխարհի այդ մասին մէջ :

Խորհրդային Միութիւնը չարունակեցիր քարոզութիւնները, մանաւանդ անտեսած – կան աշակցութեան խոստումները Ասիոյ — եւ Ափրիկէի — յետամնաց երկիրներ – րուն :

Պանտունկի խորհրդաժողովը՝ մասնակ– ցութեամբ ամէն գոյնի ու ցեղի պատակ– նող գժգոհ երկիրներու պատգամաւոր – ներուն՝ մեծ յաջողութիւն մը նկատուե– ցաւ Մոսկուայի համար :

Բոլշեւիկեան ծաւալապաչտական ձեռ – նարկներուն հակազդելու համար էր, որ դաշնակիցները 1954 Սեպտեմբերին ստեղ– ծեցին « Հարաւ – Արեւելեան Ասիոյ դաշ– նագրի կազմակերպութիւնը» (Օ. Թ. Ա. Զ.), որուն մաս կը կազմեն ութ երկիր– ներ, — Միացեալ Նահանգները, Ֆրան – սա, Անգլիա, Աւստրալիա, Նոր Զելան– սա, Փաքիստան, Փիլիպպեան կղզիներ և Թայլանտ (Սիամ):

Արեւմտեան դաշնակիցները չնորհիւ այս կազմակերպութեան լրացուցած եղան արեւմուտքէն դէպի արեւելք երկարող պաչտպանողական ճակատը, որ կը սկսի Ատլանտեան Ուխտով, կը չարունակուի Պալքանեան եւ Պաղտատի Ուխտերով ու կը յանգի Հարաւ – Արեւելեան Ասիոյ Ուխտին :

Այս վերջինին չորրորդ խորհրդաժողո– վըն է, որ տեղի ունեցաւ չաբթաւս Փի – լիպպիններու մայրաքաղաք Մանիլլա – յի մէջ :

Ֆրիսթիան Փինօ, Ֆոսթըր Տրլլս եւ Սէրվին Լոյտ անձամբ մասնակցեցան այս խորհրդաժողովին, ուր քննուեցան բայց պինուորականէն նաեւ անտեսական ու մը– շակութային դանազան հարցեր :

Մոսկուա լսած սովորութեան «խաղա – զասիրական» առաջարկներ ներկայացուց այս առթիւ եւս, թելադրելով Ռափացքիի ծրագիրը զործադրել նաեւ Հարաւ – Արե– ւելեան Ասիոյ մէջ: Այսինքն «ապահու – վական» չրջան մը ստեղծել այնտեղ՝ ինչպէս կեդրոնական Եւրոպայի մէջ :

Մանիլլայի խորհրդաժողովին նպատա – կըն էր ստիպման մը ուելի ամբապնդել ազատ աշխարհի ինքնապաչտպանութիւնը եւ անտեսապէս աջակցիլ յետամնաց եր – կիրներուն՝ բոլշեւիկեան անյագ ախոր – ժակներուն զոհ չդարձնելու համար զա – նոնք :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՏԵՂԻ ՉԻ ՏԱՐ

•

ՀԱՄԸՐՇՈՒՏ ՑԵՏԱՋԳԵՑ ԻՐ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Պաչտօնական դեկոյց հրատարակուած չբլլալով՝ հակասական զրոյցները չրջան կ'ընեն Թունուզի մէջ. այսուհանդերձ, Մըրֆի – Պիլի – Պուրկիպա խօսակցու – թիւններէն եռք մթնոլորտը մեղմացած կը թուի :

Թունուզի Նախագահը միշտ կը պնդէ հակառ երկու կէտերու վրայ, որոնց մա – սին խօսած էր արդէն 15 օր առաջ. — Ֆրանսական ուժերու ամբողջական պար– պում եւ Ալժերիա :

Թունուզեան թերթերը հրատարակած էին լուր մը, որուն համաձայն անգլիա– կի պատուիրակ Պիլի յայտարարած է թէ անգլեամերիկեան բարեկամական միջ – նորդութիւնը վերջ գտած է եւ բանակ – ցութիւնները ընդհատուած են: Լուրը, որ տրուեցաւ Թունուզի ճայնասփիւռէն, մեծ յուզում պատճառեց Ֆրանսական եւ Թունուզեան չրջանակներուն: Իրականին մէջ սակայն՝ թարգմանութեան սխալ մըն էր եղածը: Պիլի յայտարարած է.— Բա– նակցութիւնները ընդհատեցինք, այսօր– ուան համար:

Վարդապետը հաստատած է.— Բանակցու– թիւնները ընդհատեցինք: Հետեւաբար՝ աւելցուցած է նաեւ, թէ բարեկամական մրջնարաթիւը վերջացած է.

Հարցը այնքան լուրջ բնոյթ ստացած է, որ Հարրլա Պիլի պարտաւորուած է իր տարրալուծութեամբ հերքում մը ղրկել: Միաժամանակ Թունուզի անգլիական դեսպանը հերքեց այդ լուրերը, ճչդելով թէ եղածը պարզապէս թարգմանութեան սխալ մըն էր: Անգլիական չրջանակները կ'աւելցնեն, թէ բանակցութիւնները կը չարունակուին եւ առհասարակ լաւատես են արդիւնքին համար :

Միւս կողմէ, ՄԱԿի ընդհանուր քար – տուղար Համըրչոլտ, որ այս կիրակի Մոսկուա պիտի երթար, մէկ չաբաթով յետաձգեց իր ճամբորդութիւնը. կը լս– պասէ Թունուզի բանակցութեանց ար – դիւնքին: Եթէ Մըրֆի եւ Պիլի ձախողին իրենց առաքելութեան մէջ՝ Ֆրանքեւ – Թունուզեան վէճը դարձեալ պիտի ներկա– յացուի ՄԱԿին. այս պարագային ընդ – հանուր քարտուղար Համըրչոլտի ներ – կայութիւնը անհրաժեչտ է:

Պիկերթի եւ Ալժերիոյ հարցը կը քըն – նուի նաեւ Ֆրանսայի կուսակցութեանց կոդմէ: Ընկերային – Հանրապետական – ները (նախկին Կոլեան) առջի օր ժողով մը գումարեցին խոստովէն քննադատելով վարչապետ Կայեաոի Սահարայի հարցա– տութեանց օգտագործման ծրագիրը, ինչ– պէս նաեւ միջերկրականեան հատարակա– պետութիւն մը ստեղծելու գաղափարը :

Փոթորկոտ ժողովի մը մէջ խօսք առնե– լով կուսակցական կարգ մը պարագլուխ– ներ ըսին թէ անգլեամերիկեան բարե – կամական միջամտութիւնը եւ Կայեաոի ծրագիրը կոչուած են Պիկերթին ու Ալժե – րիան միջազգայնացնելու: Պատերազմա – կան նախարար Շեալան – Տելմաս իր ըն– կերներուն յայտնեց թէ Պիկերթի եւ Ալժերիոյ հարցերը մաս չեն կազմեր Մըրֆիի եւ Պիլիի առաքելութեան: Հրատարակուեցաւ զեկոյց մը, ուր կ'ը– ուի թէ Ընկերային – Հանրապետական – ները դէմ են Պիկերթի եւ Ալժերիոյ հար– ցերուն միջազգայնացման :

ԹԵՀՐԱՆԻ ԹԵՄԻ ՊԱՏԳ. ԺՈՂՈՎԸ ՄԻԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՄԲ ՈՐՈՇԵՑ ՄԻԱՆԱԼ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱԹՈՌԻՆ

ՄՄԲ.— Թեհրանի մեր պաչտօնակիցը *Ալիք* Մարտ 6ի իր թիւին մէջ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հրատարակէ.

Փետրուար 26ին Եկեղեցական վարչա– կան ժողովարարհին մէջ տեղի ունեցած է Թեհրանի Թեմի Պատգամաւորական ժո– ղովի ե. նիստը, մասնակցութեամբ մայ– րաքաղաքի եւ նոյն թեմի միւս չրջաննե– րու պատգամաւորներուն :

Ըստ օրակարգի՝ քննուած են թեմական առաջնորդ եւ առաջնորդական տեղապահ ունենալու խնդիրները:

Այս առնչութեամբ կատարուած են կարծիքի փոխանակութիւններ՝ վերջին տարիներու ընթացքին Թեհրանի թեմին համար ստեղծուած դժուարին վիճակին, թէ – մին եւ էջմիածնի փոխյարաբերութեանց եւ յարակից խնդիրներու չուրջ :

Արծարծուած հարցերուն մասին ար – տայայտուած են աւելի քան 15 պատգա– մաւորներ: Երկուքուկէս ժամուան նիստէ մը վերջ կէս ժամ դադար տրուած է՝ բանաձեւ կազմելու եւ ժողովին ներկա – յացնելու համար :

Հետեւեալ բանաձեւը միաձայնութեամբ անցած է.—

« Թեհրանի Թեմի Պատգամ. Ժողովը քննութեան առնելով նոյն թեմի եւ Ս. Էջմիածնի փոխյարաբերութիւններու խն– դիրը, կարծիքներու փոխանակութենէ ետք գտաւ.

ա) Որ 1328 թ. Մարդադ 9ին (1949 Յուլիս 23) հոգեւոր առաջնորդներու եւ պատուիրակներու մասին տրուած կառա– վարական որոչումէն ի վեր Թեհրանի Թե– մի Ազգ. մարմինները զրկուած ըլլալով Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռի հետ յարա – բերութիւն ստեղծելու հնարաւորութե – նէն, ունեցած են միայն անուանական եւ ձեւական կապ :

բ) Որ Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռը ինչ ինչ պատճառներով ի վիճակի չէ եղած եւ ներկայիս ալ ի վիճակի չէ ինքնօրէն եւ անմիջաւորէն վարելու իրեն ենթակայ Թեհրանի Թեմը :

գ) Որ այդ իսկ պատճառով, Ս. Էջմ – միածնի Մայր Աթոռը վերջին տարինե – րու ընթացքին կատարած է անհարիկ միջամտութիւններ Թեհրանի Թեմի ներ – քին – վարչական կեանքին մէջ, հրա – հանգելով Ատրպատականի Թեմի Առաջ – նորդական Տեղապահին՝ լուծարքի են – թարկել Թեհրանի Թեմի օրինաւորապէս ընտրուած ազգ. մարմինները :

դ) Որ Մայր Աթոռը չյաջողելով լու – ծարքի ենթարկել Թեհրանի Թեմի ազգ. մարմինները, տարիներ չարունակ վերա – պահ եղած է անոնց նկատմամբ եւ խոս – տելով Հայաստանեայց Եկեղեցիի կանո – նադրութիւնը եւ աւանդութիւնները, իր դրութիւնները ղրկած է առաջնորդարանի կամ Թեհրանի եկեղեցին անունով :

ե) Որ Մայր Աթոռը անտեսելով հոգե – ւոր առաջնորդներու եւ պատուիրակնե – [illegible] ուած որոչումը եւ Թեմական Խորհուրդի նախագահութիւնը՝ Հմայեակ Ծ. վարդպ. Ինտոյեանը նչանակած էր կա – թողիկոսական պատուիրակ եւ պատա – կանութիւն յանձնած անոր՝ վերակազմա– կերպելու արդէն իսկ կազմակերպուած Թեհրանի Թեմը, ազգ. իշխանութիւնները ենթարկելով ժամանակաւոր կացութեան եւ ան– հարկի մտահոգութեանց :

զ) Որ կրկին անտեսելով վերոյիչեալ որոչումը եւ Թեհրանի Թեմի, ինչպէս նա– եւ իրանահայ միւս Թեմերու համար ըս – տեղծուած բացառիկ պայմանները, վեր – ջերս Թեհրան ղրկած էր ուրիչ հոգեւո – րական մը, զարձեալ որոչ առաքելու – թեամբ :

է) Որ 1949 Յուլիս 25էն ի վեր, նոյն պայմաններու հետեւանքով, իրանահա – յութիւնը ի վիճակի չէ Ս. Էջմիածնէն ա– ռաջնորդ հրաւիրելու, որով Թեհրանի Թեմը ղրկուած է հոգեւոր պետ ունե – նալու եւ այդ պաչտօնին վերաբերող կրօ– նական ու վարչական պահանջները հո – գալու, քահանայից դասուն պակասը լը– րացնելու եւ եկեղեցիները ուելի բարե – զարդելու այլ հնարաւորութիւններէն :

ը) Որ այս անպլուխ եւ անբնականոն կացութեան հետեւանքով Թեհրանի Թեմը մեծապէս կը տուժէ իր հոգեւոր, ազգա – յին եւ եկեղեցական կեանքի բոլոր մաս– պերուն մէջ :

Նկատի ունենալով վերոյիչեալ հի – մունքները եւ իրանահայ Թեմերու համար ներկայիս գոյութիւն ունեցող բացառիկ պայմանները, ինչպէս նաեւ եկեղեցւոյ անվտանգութեան կապուած որոչ մտա – հոգութիւններ ,

Թեհրանի Թեմի Պատգամաւորական ժողովը Փետրուար 26ին գումարած իր հերթական նիստին որոշեց դադրեցնել վերը յիշուած անուանական եւ ձեւական կապը Ս. Էջմիածնի Մայր Աթոռին հետ եւ խնդրամատոյց ըլլալ Մեծի Տանն Կի – լիկիոյ Ս. Աթոռին՝ իր հովանիին տակ առնել Թեհրանի Թեմը, յանձնարարելով Պատգամաւորական ժողովի Դիւանին եւ Թեմական Խորհուրդին՝ ուսումնասիրել հարկ եղածը Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին կապուելու մանրամասնութեանց շուրջ եւ ա– պա միացման դիմումը կատարել »:

ՄԱՏՐԻՏԻ թերթերը կը գրեն թէ 15 օ – րէ ի վեր սպանական Սահարայի մէջ ոչ մէկ միջադէպ պատահած է :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՀՐԱԺԱՐՈՒՄԸ

Լիբանանի Վարչապետ Սամի Սոլհ իր հրաժարականը ներկայացուց Հանրապե– տութեան Նախագահ Շամունի, որ անմի– ջապէս խորհրդակցութիւններու սկսաւ նոր կառավարութեան կազմութեան հա – մար: Կը կարծուի թէ Նախագահը դարձ– եալ Սոլհին պիտի տայ կառավարութիւնը կազմելու պարտականութիւնը : Այդպա – րեւ, լաւատեղեակ չրջանակներուն կար – ծիքը այն է թէ Սամի Սոլհ ներկայիս միակ անձն է, որ միաժամանակ կը վա– յելէ Հանր. Նախագահին եւ Խորհրդա – րանին վստահութիւնը :

Կը կարծուի թէ նոր կառավարութեան մէջ Արտաքին նախարարի պաչտօնը դարձեալ պիտի յանձնուի Շարլ Մալի – քի, որուն արեւմտեան քաղաքականու – թիւնը քննադատուեցաւ վերջերս :

Վարչապետին հրաժարականը անակն – կալ մը չէր, քանի որ անհամաձայնու – թիւն մը կար արդէն իր եւ Պատերազմ. նախարար Արսլանի միջեւ, երկրին մէջ ծայր տուած ահաբեկչական արարքնե – րուն վերջ տալու եղանակներուն նկատ – մամբ :

Միւս կողմէ Մերձին Արեւելքի մամուլի դրծակալութիւնը կը մեղադրէ Անգլիոյ Արտաքին նախարար Լոյտն ու Իրաքի Վարչապետ Նուրի – Սայիտը՝ որ «նոր դաւադրութիւն» մը պատրաստած են Ա– րաբ Միացեալ Հանրապետութեան դէմ : Գործակալութիւնը կ'աւելցնէ թէ պատա – կան երկու մարդիկը Պաղտատի մէջ այս ուղղութեամբ խօսակցութիւններ ունե – ցած են :

× Գահիրէի մէջ Նախագահ Նասրի կողմէ հրատարակուեցաւ հրամանագիր մը, որ Սուրիոյ քաղաքական բոլոր կազ– մակերպութիւններուն անմիջական լու – ծումը կը հրահանգէ :

—o—

ԴՐՕՇԱԿԻՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Այս տարի կը լրանայ Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութեան 25ամեակը:

Հանրային որեւէ կազմակերպութենէ աւելի, Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութիւնը ունի իրաւունք՝ ոտնելու իր գոյութեան Քառորդ Դարը, որ անցաւ ազգային, դաշնակցական ու կազմակերպական աննդա-վառ գործունէութեամբ, իր դրօշին շուրջ հաւաքուող բազմութիւններուն ներչնչող ղեկավարութեամբ:

Տրուած ըլլալով միայն Միացեալ Նահանգ յատուկ պայմանները, Հ. Ե. Դաշնակցութեան գործը նման չէ երբեք այլ երկիրներու համանման կազմակերպութիւններուն գործին: Աւելին է ան, որովհետեւ այս կազմակերպութիւնը՝ ամերիկեան լեզուական, մշակութային և այլ կարգի հզօր ազդեցութիւններուն ենթարկուած երիտասարդութեան թանձր խաւերէն կ'ընտրէ իր անդամները: Կը ներչնչէ անոնց նախ՝ ազգային հունչ եւ ոգի, եւ ապա միայն դաշնակցականները:

Հայցասիրի եւ դաշնակցականացումի կրկնակ դեր մըն է որ կը կատարէ ան, ամերիկեան մթնոլորտին մէջ անած ու մեծցած սերունդէն ազգային ու հաւատաւոր սերունդ մը պատրաստելու համար:

Հոսանքն ի վեր թիավարելու դժուարին գործի մը լծուած է ան, որ առաքելութեան մը կը վերածուի, ազգային դաշնակցականներու դրօշակիր սերունդ մը ստեղծելու համար. պայքարող սերունդ մը՝ յանուն իր ժողովուրդին ազատութեան ու իր դարաւոր հայրենիքին ազատագրութեան:

Անցնող 25 տարիներուն, Հ. Ց. Դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ, Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութիւնը դիտցաւ եւ կրնցաւ չրջապատի հեղեղէն փրկել հազարաւոր երիտասարդներ եւ երիտասարդուհիներ, իր ազգային ու դաշնակցական դրօշմը դնելով անոնց մտքին ու հոգիին վրայ:

Շնորհիւ Դաշնակցութեան առաջնորդութեան եւ անոր գործիչներուն, որոնց կարելի առաջնահերթ նուիրատուութիւնը՝ Գ. Նժդեհը, իր ոգեշունչ խօսքով եւ հմայքով, Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութիւնը այսօր դարձած է ազգային այն ամուր պատսպարանը, ուր մտնող երիտասարդը պահով կը դայ ինքզինք. հոգիով հայ, դաշնակցականով հարուստ եւ գոհարերութեան ոգիով հագուրդ:

Իր գոյութեամբն ու գործունէութեամբ, Հ. Ե. Դաշնակցութիւնը, ոսկէդէն կապը կը հանդիսանայ Հ. Ց. Դաշնակցութեան նուիրական գործին ու անոր դիմի հետ: Իսկ իր պատրաստած սերունդները, իրենց հաւատքով, չարունակութիւնը իրենց հայրերուն ու մայրերուն բազմութեան. նոյն ձգտումներով եւ նոյն հաւատքով: Վաղուան Հայութիւնը՝ երկուան ու այսօրուան պատասխանէ Հայութեան պահպանով:

Անոնք, այս «Սան – Սանուհի»ներն ու «Հայորդիք»ը, ինչպէս կը կոչուէին նախապէս, այսօր, քառորդ դարէ ի վեր, դարձած են ազգային հզօր կազմակերպութիւն մը, աւելի քան չիսնակ մը Ուխտերու ցանցով, այս մեծ Հանրապետութեան մէկ ծայրէն իմաց:

Անոնք, այսօր, չնորհիւ իրենց կազմակերպութեան տուած դաստիարակութեան եւ բարձրագոյն սկզբունքներուն, արդէն իսկ խորապէս կը զատուին հայ երիտասարդութեան ծաւալուն ու զօրաւ զանգուածէն: Կը չատկանչուին իրենց դաշնակցականութեամբ, իրենց ազգային ոգիով, բազմազան ծանօթութիւններով, քաղաքական ու ընկերային հետաքրքրութիւններով եւ բարոյական վեհապանծ սկզբունքներով:

Հ. Ե. Դաշնակցութեան անդամները եւ Ուխտերը կը պայծառանան իրենց բարոյականով ու ազգային ջերմ ոգիով. կարգապահական ղեկավարով եւ նուիրումի լայն տրամադրութեամբ: Եւ այս բոլորին հետ՝ ազգային արժանապատուութեան գիտակցութեամբ:

Անոնք՝ իրենց կրթութեամբ ու լեզուով պարկեշտ Ամերիկացիներ են, բայց իրենց արիւնովն ու ձգտումներով դերազանց Հայեր, որոնք գիտցած են ներդաշնակել այս մեծազօր ու ազատաչունչ երկրին ոգին հայկական ոգիին հետ, նոյնքան ազատատենչ:

Ազատաբաղձ է Ամերիկացին եւ ազատասիրապաշտ, ինչ որ հարազատ է Հ. Ե. Դաշնակցութեան:

Այս ներդաշնակ գետնին վրայ կը զարգանան այն հազարաւոր երիտասարդներն ու երիտասարդուհիները, որոնք հաւատարիմ քաղաքացիներ են այս փառաւոր հանրապետութեան, ինչպէս նաեւ հաւատարիմ անձեր ու հարազատներ՝ իրենց արիւնն տուող ժողովուրդին:

Եւ այսօր, ուրախ ենք լսելու, որ աւելի քան երկու տասնեակ հազար հայ երիտասարդներ անցած են այս կազմակերպութեան դրօշին տակէն, իրենց ժողովուրդին ծառայելու ոգիով թրծուած, այն խորին համոզումով, թէ ծառայելով հայ ժողովուրդին, ծառայած կ'ըլլան Ազատութեան ու Ազատութեան դատին. ծառայած կ'ըլլան քաղաքակրթութեան, որուն բարձրագոյն բարոյականը՝ Արդարութիւնն է: Համոզումներ այս ամէնը, որոնք հարազատ են այս արդարազատ ու ազատաչունչ երկրին ժողովուրդին ու պատմութեան:

Այս հազարաւոր երիտասարդներէն չատերը, Դաշնակցութեան դաստիարակչական դրօշմը իրենց հոգիին ու մտքին վրայ, արդէն իսկ հայ կեանքին մէջն են. մասնակից՝ մեր հանդէսներուն, հանրային ձեռնարկներուն, ազգային, եկեղեցական ու մշակութային բոլոր աշխատանքներուն:

Եւ այս բոլորէն վեր, անոնցմէ չատերը հետեւ են Հ. Ց. Դաշնակցութեան Կոմիտէներուն, մասնակից Կեդր. Կոմիտէներուն ու Պատգ. Ժողովներու աշխատանքներուն, հետապնդելով հայ ժողովուրդին ու իր դատին պաշտպանութեան գործը:

Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութեան հասցուցած ներդրումը, հինը թէ նորը, պատմական այն ներդրումներէն է, որոնք վճռական դեր կատարած են, հայ կեանքի վերելքին ու յեղաչրջման մէջ:

Բացառիկ, թանկագին ներդրում մըն է Հ. Ե. Դաշնակցութեան պատրաստած ներդրումը, այսօր՝ իր գաղափարականութեամբ, հետաքրքրութեամբ ու հաւատքով՝ հայ ժողովուրդի արդար դատին հանդէպ:

Վաղը՝ երբ ազատութեան արեգակը ծագի, իր լոյն ու բազմակողմանի պատրաստութեամբ: Անսպառ գանձ մը՝ մեր հայրենիքին վերաչինութեան ու զարգացման համար:

Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութիւնը, իր աչքառանքով, իր Ուխտերով, իր գեկավարութեամբ եւ օրհնանքով կուգայ ըսելու, թէ պիտի չարունակուի Հայոց պատմութիւնը՝ այս ազատ հողիգոններուն տակ ալ:

Սրտագին ողջոյն Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութեան, իր սրբազան գործին ու հաւատաւոր գործիչներուն:

Ապրի Հ. Ե. Միութ. Դաշնակցութիւնը՝ իր գաղափարական դրօշովն ու դրօշակիրներուբով:

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարտ 16ին, խորհրդային քաղաքացիները պիտի քուէարկեն: Պիտի «ընտրուի» նոր Գեր. Խորհուրդը, որ, ըստ սահմանադրութեան, «իշխանութեան վերին օրկանն է»: Ծանօթ է, որ Գեր. Խորհուրդը կը բաղկանայ երկու ժողովներէ, Միութեան Խորհուրդը, զոր «կ'ընտրեն» բոլոր քաղաքացիները՝ 300 հազար բնակիչին մէկ «երեսփոխան»ի իրաւունքով, եւ ազգերու խորհուրդը,— դաշնակցային հանրապետութիւնները կազմող 25ական ներկայացուցիչներ, ինքնավար հանրապետութիւնները 11ական, եւ ազգային չրջանները մէկ մէկ: Գեր. Խորհուրդը կ'ընտրուի չորս տարին անգամ մը:

Առաջին անգամ 1937 Դեկտեմբեր 12ին տեղի ունեցան ընտրութիւնները: Անցնող քսան տարուան ընթացքին չորս ընտրութիւն կատարուած է, — երկրորդը՝ 1946 Փետրուար 10 (յապաղած՝ պատերազմին պատճառաւ): Երրորդը՝ 1950 Մարտ 12ին, իսկ չորրորդը՝ 1954 Մարտ 14ին: Ուրեմն, այժմ հինգերորդ ընտրութիւնն է, որ կը կատարուի: Ցիչեցնենք, որ ընտրողները իրաւունք չունին ընտրութիւն կատարելու ցանկերու միջեւ, որովհետեւ միշտ ու ամէն տեղ միայն մէկ ցանկ դոյութիւն ունի: Այդ ցանկերը կը պատրաստին այսպէս կոչուած «համաձայնաւարներու եւ անկուսակցականներու խլոքին», պատրաստուած են սակայն, կուսակցութեան կողմէ, եւ կ'որակուին «Խորհրդ. Միութեան լաւագոյն որդիներն ու լաւագոյն դստերը»: Պարզ է, ուրեմն, որ միշտ ու ամէն տեղ, համաձայնաւարները կը տանին «յաղթանակը» եւ թէ անկուսակցական-ները, որոնք ժողովուրդին աւելի քան 90 տոկոսը կը ներկայացնեն, կ'ունենան 10-15 առ հարիւր երեսփոխաններ, այն ալ՝ առանց իրենց հաւանութեան: Մարդիկ, որոնք կուսակցութեան վստահութիւնը կը վայելեն:

Գեր. Խորհուրդը, երբ երկու ժողովներն ալ միասին կը դումարուին, մեծ թիւ մը կը ներկայացնէ: Առաջին անգամ, 1937-ին, 1143 երեսփոխաններ կային: Այս տարի պիտի ընտրուին 1364 երեսփոխաններ, որոնց 731ը Միութեան Խորհուրդին, իսկ 633՝ ազգ. խորհուրդին համար:

Այս մեծաթիւ ժողովը, սակայն, տարին երկու անգամ կը հրաւիրուի, եւ այդ՝ միայն մէկ քանի օրուան համար: Անոր պարտականութիւնն է քուէարկելու, միշտ միաձայնութեամբ, պետութեան ելմտացոյցը և վաւերացնելու այն ուֆազնիները, զոր հրատարակած է նախագահը. թիւները եւ արդէն իսկ դրուած են գործադրութեան: Ան որեւէ ազդեցութիւն չի կրնար գործել երկրին ընդհանուր քաղաքականութեան վրայ — ներքին թէ արտաքին: Որոշումները միշտ կը տրուին կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին կողմէ: Որով, Խորհրդ. Միութեան իրական եբեսփոխ. ժողովը կուսակցութեան կեդր.

ՕՏԱՐ ԷԶԵՐ

ՊՈՒ - ԺԱՐԿԱԼ

Եւ արագօրէն անհետացաւ մեզ չրջապատող խիտ թաւուտներուն ընդմէջէն.

Ետք, տեսնելով իր տիրոջ մեկնումը, յառաջացաւ դէպի սեւամորթին անյայտացած կողմը, գլուխը քանի մը անգամ ցնդեց, աղերսական կաղկանձիւն մը արձակեց եւ ապա վերստին մօտեցաւ ինծի, դիտեց դիս մտահոգ ակնարկով մը ու դարձեալ ցնդաց հոն՝ ուրկէ իր տէրը հեռացած էր եւ սկսաւ չարունակական հոտոյներ արձակել ...

Հասկցայ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզէր եւ վազեցի իր մօտ: Այն ատեն, կենդանին ըստկրսաւ վազել Պու – Ժարկալի հետքերուն վրայ:

Հակառակ որ արագ կը վազէի, սակայն պիտի կորնչնէի իր հետքը, եթէ խելօպի կենդանին այդ բանը զգալով, երբեմն յետադարձ ակնարկով մը կանգ չառնէր ու չսպասէր ինծի որպէսզի հասնէի իրեն:

Այսպէս, անցանք բաւական ճամբայ, կոբեցինք բլրակներ ու բարձունքներ, ոբոնք ծածկուած էին խիտ անտառներով եւ վերջապէս ...

Կապիտան Տելմարի ձայնը նուազեցաւ: Իր դէմքը պատեց մռայլ յուսահատութիւն մը, եւ հազիւ կրցաւ արտասանել հետեւեալ բառերը.

—Շարունակէ, Թատէ, որովհետեւ այլեւս անզօր եմ, պառաւ կնոջ մը չափ անզօր ...

Ծերունի տասնապետը նուաղ յուզուած չէր, որքան իր կապիտանը, այսուհան – դերձ պարագ սկսաւ հնազանդիլ անոր:

— Ձեր Թոյլտուութեամբ, քանի որ այդպէս կը ցանկաք, Կապիտան ... Պէտք է ձեզի ըսեմ, պարոններ, թէ հակառակ այն իրողութեան որ Պու Ժարկալ զմայլելի մարդ մըն էր, քաջ, վեհանձն, բարի, գթառատ եւ վերջապէս աչքարհի ամենապատուական անձը, ես սակայն՝ զրգռուած էի իր դէմ եւ այդ բանը պիտի չներեմ ինքզինքիս, հակառակ անոր որ կապիտանս ինծի ներած է արդէն: Այն պէս որ, երբ այդ առտուն իմացայ թէ ձեր մահապատիժը վճռուած էր երեկոյեան համար, կատաղի բարկութեամբ մը լեցուեցայ դէպի այդ խեղճ մարդը եւ դժոխային հաճոյքով մըն էր որ հաղորդեցի իրեն թէ ձեզի հետ մէկտեղ պիտի մեռնէր եւ ինք ու աւելցուցի որ Թող չփորձէր փախչիլ, վասն զի այդ պարագային իր ընկերներէն առաջ հողի պիտի մեռնէին իր տեղը: Բան մը չըսաւ, միայն թէ ժամ մը ետք արդէն փախած էր...

Տելմար անհամբերութեան նշան մը ցոյց տուաւ: Թատէ վերսկսաւ.

— Լաւ... երբ տեսանք պարզուած տեւ դրօշակը եւ քանի որ փախստականն ալ դեռ չէր վերադարձած, ձեր Թոյլտուութեամբ պարոն Կապիտան, արձակեցինք Թնդանօթի հարուածը եւ ինծի յանձնուեցաւ տասը Սեւամորթերը դէպի հրացանագրկութեան վայրը առաջնորդելու պաշտօնը: Վերջապէս, կարճ կապեմ, երբ հոն հասանք, կը դուշակէք անշուշտ որ մեր նպատակը զանոնք ձեռքէ հանել չէր անոնց փախուստի միջոց ընծայելով. ինծի եւ ազատել:

— Ճիշդ ատենին հասայ: Բարեւ, Թատէ:

Այո, պարոններ, միայն այդքան ըսաւ եւ գնաց ու մէկիկ մէկիկ արձակեց կապանքները իր ցեղակիցներուն: Հոն էի ես, այո, արմանքի ու զարմանքի մատնուած, ինչպէս կ'ըսեն: Եւ յանկարծ — ձեր Թոյլտուութեամբ կապիտանս — Պու-Ժարկալին եւ իր տասը Սեւամորթ ընկերներուն միջեւ սկսաւ մղուիլ անձնազոհութեան եւ վեհանձնութեան կատաղի պայքար մը: Եւ այդ բանը կրնար շատ երկար տեւել եթէ ես արդելք չհանդիսանայի: Ի վերջոյ, բոլոր Սեւամորթերուն կապանքները արձակելով, ինք անցաւ անոնց տեղը, ու սպասեց: Այդ պահուն, իր շունը՝ խեղճ Թասքը հասաւ եւ փարեցաւ կոկորդիս: Անկասկած որ երկար տաւն պիտի մնար կառչած կոկորդիս, բայց Փիէրօն նշան մը ըրաւ եւ կենդանին իսկոյն Թողուց դիս ու գնաց եւ փռուեցաւ իր տիրոջը ոտքերուն տակ: Այն ատեն... ո՜հ այն ատեն... ձեզ մեռած կը կարծէի, պարոն կապիտան, բարկացած էի... պոռացի ...

Տասնապետը բարձրացուց իր ձեռքը, ակնարկ մը նետեց իր կապիտանին եւ սակայն չկրցաւ արտասանել ճակատագրական բառը: Շարունակեց.

— ... Պու – Ժարկալ ինկաւ: Գնդակ մը ջախջախած էր խեղճ կենդանիին մէկ ուսատի զանոնք չուանններով կապել տուի, ինչպէս որ սովորութիւն է, եւ կարգաւ չարեցի զինուորներս: Այդ պահուն, յանկարծ տեսայ որ անտառէն կուգար հսկայ սեւամորթը: Զարմանքէս թեւերս վար կախուեցան: Շունչը կտրած, մօտեցաւ ինծի եւ ազատեց.

— Ճիշդ ատենին հասայ: Բարեւ, Թատէ:

Այո, պարոններ, միայն այդքան ըսաւ եւ գնաց ու մէկիկ մէկիկ արձակեց կապանքները իր ցեղակիցներուն: Հոն էի ես, այո, արմանքի ու զարմանքի մատնուած, ինչպէս կ'ըսեն: Եւ յանկարծ — ձեր Թոյլտուութեամբ կապիտանս — Պու-Ժարկալին եւ իր տասը Սեւամորթ ընկերներուն միջեւ սկսաւ մղուիլ անձնազոհութեան եւ վեհանձնութեան կատաղի պայքար մը: Եւ այդ բանը կրնար շատ երկար տեւել եթէ ես արդելք չհանդիսանայի: Ի վերջոյ, բոլոր Սեւամորթերուն կապանքները արձակելով, ինք անցաւ անոնց տեղը, ու սպասեց: Այդ պահուն, իր շունը՝ խեղճ Թասքը հասաւ եւ փարեցաւ կոկորդիս: Անկասկած որ երկար տաւն պիտի մնար կառչած կոկորդիս, բայց Փիէրօն նշան մը ըրաւ եւ կենդանին իսկոյն Թողուց դիս ու գնաց եւ փռուեցաւ իր տիրոջը ոտքերուն տակ: Այն ատեն... ո՜հ այն ատեն... ձեզ մեռած կը կարծէի, պարոն կապիտան, բարկացած էի... պոռացի ...

Տասնապետը բարձրացուց իր ձեռքը, ակնարկ մը նետեց իր կապիտանին եւ սակայն չկրցաւ արտասանել ճակատագրական բառը: Շարունակեց.

— ... Պու – Ժարկալ ինկաւ: Գնդակ մը ջախջախած էր խեղճ կենդանիին մէկ ոտքը: Այդ օրուընէ, պարոններ — տասնապետը տխրութեամբ մը օրօրեց գլուխը — այդ օրուընէ սկսեալ Թասքը կաղ մնաց: Նոյն վայրկեանին ճայներ լսեցի մօտակայ անտառէն: Վազեցի հոն: Դուք էիք հոն ինկած, կապիտանս: Գնդակ մըն ալ դուք էիք ստացած այն պահուն երբ վազեր էիք ազատելու համար մեծ սեւամորթը: Այո, կապիտանս, կուլայիք այդ պահուն, սակայն կուլայիք անոր վրայ: Այսուհանդերձ, պարոններ, Պու – Ժարկալ մեռած չէր: Զայն փոխադրեցինք բանակատեղին: Վիրաւորուած էր մահագին կերպով, աւելի ծանր կերպով՝ քան դուք, կապիտան, վասնզի դուք ապաքինեցաք, իսկ անիկա, անիկա միայն վիրաբերեցաւ ...

Տասնապետը լռեց:

Տելմար չարունակեց խուլ ձայնով մը.

— Վերապրեցաւ մինչեւ հետեւեալ օրը ...

Թատէ ծռեց իր գլուխը եւ ապա մը ետքը ուրիշ տխուր, վերջացուց.

— Այո: կեանքս ինծի չնորհեց... Եւ սակայն ես էի որ դինքը սպաննեցի ...:

ՎԻՒԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(19 եւ վերջ)

ԾԱՆՕԹ.— Վիքթոր Հիւկոյի այս գործին քաղուածքին մէջ հերոսին անունը փրանսերէն գրուած է հետեւեալ ուղղագրութեամբ.— Bug - Jargal: Հայերէն հնչումով մենք գրած ենք՝ Պու Ժարկալ, սակայն հաւանաբար կրնայ հնչուիլ նաեւ Պիւկ – Ժարկալ:

ԿՈՏՐԻՆ

ԱՆ.

ՅՈՒՆՍՅԱՆՑ ՅՈՒԺՈ

— Ես դուռը եմ բացել, ասում է ծերունին, ներս եմ տանում ձիերը, ջրում եմ նրանց, կերակրում եմ և ինքս էլ ուտում եմ ու նոր միայն հարցնում եմ հյուրերիս, թե ինչ գործով են եկել։ Ես ինձ համար մտածում եմ, որ նրանք եկել են ինձ մոտ, որ ես ինձ հետ ուրախանան, զվարճանան, ինչպես որ ընդունված է հյուրերի հետ վարվ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՆԻԼԱՅԻ ժողովին մէջ Տըլըս յայտնեց թէ Միացեալ Նահանգները «Մեծ»ե – րու ժողովին պիտի մասնակցին՝ եթէ դի– նաթափութեան չուրջ համաձայնութիւն մը գոյացնելու հաւանականութիւններ ըլ– լան: Իսկ Արտաքին Գործոց նախարարը՝ Լոյա, փինօ, Տըլըս որոշեցին տասը օ – րէն առաջ նոր առաջարկներ ընել Խ. Մի– ութեան:

ՔՈՒՊԱՅի մէջ կառավարական ուժե – րուն եւ ապստամբներուն միջեւ կռիւները կը չարունակուին: Վարչապետ Փորթիոնաօ յայտարարեց թէ պիտի հր– աժարի իր պաշտօնէն:

ՀԻՒՍ. ՔՈՐԷԱՅի էինական ուժերը վազը՝ չարաթ, պիտի սկսին պարպուիլ: Մինչեւ Ապրիլ 30 չինացի պինուր պիտի չմնայ Քորէայի մէջ:

ԱՆԳԱՐԱՅի եգիպտացի զեսպանին հա– պարտուեցաւ թէ Թրքական կառավարու– թիւնը կը ճանչնայ Արար Միացեալ Հան– րապետութիւնը:

ՆիւՅՈՐՔի կնոջական հագուստ կա – րող 97 հազար աշխատաւորները որ չա – րաթէ մը ի վեր գործադուլի մէջ էին, տոյին՝ օր վերսկան աշխատանքի: Գոր – ծադուլը կը չարունակուի Ամերիկայի տրեւելեան վեց նահանգներուն մէջ:

ԱՆԳԼԻՈՑ Պառերազմական նախարար Մչտաս Մարտ 15 – 19 պիտի երթայ Իտա– լիա:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ խորհրդա – ժին նոր զեսպան փերվուխին առջի օր հասաւ Պերլին:

ՊԵԼԿՐԱՏի մէջ սկսան ֆրանքեւեւուկո – սալ առեւտրական գործակցութեանց խորհրդակցութիւնները՝ նորոգելու հա – մար 1955 Յուլիս 27ի համաձայնագիրը:

ՄՈՍԿՈՒԱՅի «Փրաւտա»ն յարձակում կը գործէ Ալանտեան Ուխտի ընդհանուր քարտուղար Սփաքի վրայ որ «Եւրոպայի պաշտպանութիւնը չի կրնար երեւակա – յել՝ առանց ամերիկեան ուժերուն»:

ԻՏԱԼԻՈՑ Պառերազմական նախարա – րութեան բանբերը հերքեց այն զրոյցնե– րը, որոնց համաձայն Սարտինիոյ եւ Փիեմոնթէի մէջ հեռաւար հրթիռներու արձակարաններ պիտի հաստատուին:

ՆՈՐ ՏԵԼՀիի ոսպիկանութիւնը Հնդ – կաստանի Վարչապետ Նեհրուի բնակա – րանին առջեւ ձերբակալեց 30 տարեկան անդործ մը, որ դաշոյն մը կը կրէր· կը մտածէր սպաննել Նեհրուն:

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՑՐԷՍի Տոմինիքեան Հան – րապետութեան դեսպանատունը յարձա – կումի ենթարկուեցաւ երեք ահաբեկիչ – ներու կողմէ, որոնք ռումբ մը արձակելէ վերջ կը փորձէին ներս մտնել:

ԱՆԳԼԻՈՑ Խորհրդարանին մէջ առջի օր հաղ քուէարկութեան մը ընթացքին կա– ռավարութիւնը մնայ փոքրամասնութեան մէջ, այսուհանդերձ դահլիճի հրաժար – ման հարց չկայ:

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ 12)·— Ջոյլ ոսկի՝ 527·000, նափոլէոն 3740, դուխ· 3600, անգլ· 4380, քսան տոլարնոց 18160, թղ– թադրամ (դուդահեռական չուկայ) սթեր– լին 1235, տոլար 450, գուխ· 107, պելժ· 9, լիր 0·72:

ԿՏՐԵՅԷ'Ք ԵՒ ՊԱՀԵՅԷ'Ք ԱՅՍ ՀԱՍՑԷՆ

REPARTOU

112, Bld. National Marseille

TEL. NA. 10-71

ՆՈՐՈՓՈՒԹԻՒՆ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ԿՐՈՂ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Սառնարան, Խոհարան եւ հրակալ, Լուացքի Մեքենայ եւ Ցամքեցուցիչ, Փոչեհան, Ջրաչեռոյց, վանդրոզ եւ մալ չորցնող, Ծորնական լուսաւորութիւն:

Ամէն տեսակ Ջերմարձակ:

Սրճահաւ, Սրջաղաց, Հովահաւ

Հոտավաճ

կարի մեքենայի չարժակ, փոխակերպիչ, էլեկտրամբար:

եւ

Տան, առեւտուրի, տարբալու – ծարանի եւ փոքր ճարտարարուեստ – ի վերաբերեալ էլեկտրական ամէն տե– սակ գործիք:

Գործիքներու փոխոխութիւն՝ երբ վոլ – դը փոխուի, վատահելի եւ արագ աշխա – տանք:

Ձրի կանխահաշիւ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Վարչութիւնս մանուածքաթելով իրենց հաշիւը տեղեկացուցած է այն բոլոր բա– ժանորդներուն, որոնք 1957էն պարտք ունին: Մարտի ընթացքին պէտք է պա – տասխանել այդ քառղերուն եւ փակել հաշիւները:

Առիթէն օգտուելով մեր բոլոր բաժա – նորդներէն կը խնդրենք որ փութան վճա – րել նաեւ 1958ի բաժնեգիններ, որովհե– տեւ վարչութիւնս ի վիճակի չէ ապառիկ թերթ ղրկել ամիսներով:

Շնորհակալութիւն: Վարչութիւն

ՄԵԾԱՐԱՆՔի ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿի ԵՐԿՈՑ
Նուիրուած Հ. Յ. Դ. հիմնադիր՝

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻՆ

Այս երկուշաբթի, ժամը 21ին, Պոմոնի եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ:

կազմակերպութեամբ Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբին:

Տպաւորիչ կենդանի պատկեր՝ մասնակ– ցութեամբ Գ. Քէնտիբեանի:

Կը նախագահէ՝ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը խօսին՝ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ եւ Ժ. ՄԻ– ՐԻՃԵԱՆ:

Մուտքը ազատ է:

ՍՈՐՊՈՆի ՄԵԾ ԱՄՓԻԹԱԹՐՈՆԸ

կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵՒ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՅԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՅԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերի – կա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Իտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեքսիքա, Լեհաստան, Վիէթնամ:

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, դեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրքճէրեանի, օժանդա – կութեամբ Օր. Ժիւլիէթ Աւետիսեանի:

Ի նպաստ Սէնթ Իլէրի ուսանողներու Սանաթօրիումին:

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 ֆրանք:

Դիմել Սորպոնի դռնապաններուն:

ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՍԷՅԼԻ
Հ. Մ. Ը. Մ.
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՃԱՇ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Մարսէյլի Տիկ – նանց Նորակազմ մասնաճիւղը հանդի – սաւոր ճաշ մը կազմակերպած է Մարտ 30ին, կիրակի օր, ժամը 12·30ին:

ՅԵՏԱՁՈՒՄՆ Է

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի թէ– յասեղանը, որ տեղի պիտի ունենար 16 Մարտ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4–8, Լիւթէսիայի մէջ, յետաձգուած է Մայիս չորսին, կիրակի, նոյն տեղը, նոյն ժամուն:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի Պոմոնի Հայոց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ Ս. պա– տարագի՝ Հոգեհանգստեան պաշտօն պի– տի կատարուի ի յիշատակ հայ նորադրն պատմութեան մեծադոյն դէմքերէն՝ Քր– իստափոր Միքայէլեանին:

×

Յովհաննէսեան, Հայպանեան եւ Հա– րոյեան ընտանիքները կը ծանուցանեն թէ Մարտ 16ին, կիրակի առաւօտ ժամը 11– կին հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Փր– կիչ տաճարի մայր եկեղեցին ողբացեալ Ով– սաննա Յովհաննէսեանի մահուան քառա– սունքին առթիւ: Կը հրաւիրուին իր յե – տաձակը յարգողները:

ՎԱՐԶՈՒ Ի ԿԱՆԻ ՄԻՋ ՅԱՐԿԱԲԱՃԻՆ ՄԸ

Կահաւորուած երկու սենեակ, խոհա– նոց մը եւ բաղնիք մը, արեւտո եւ օդա– սուն առաջին յարկ:

Դիմել ուղղակի Տիկին Քաթըճէ, Պուլ· Ալեքսանտր Գ., Վիլա «Անթելա»:

Կամ հեռաձայնել Փարիզ՝

RIC 63-27

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Զաւար– եան կոմիտէի: Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն 10, Խրիմեան սրահին մէջ:

Շպիս, Րիւ տը լա Տէֆանս

Կը խօսի Ընկ. Խ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սի– րայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝

Երգ՝ Տիկին Շ. Գալայճեան, Օր. Օր. Շ. Պէնկեան, Դաշնակեան, Պ. Պ. Մ. Պօ– դոսեան, Մարտիրոս Գարակէօզեան:

Հայկական պարեր, Պանեէօ Քաչանի Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ:

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի դիներով:

Մուտքը ազատ է:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 27ին, Հինգշաբթի օր, Քառէ սըր– ճարանին Ա. յարկը, ժամը 21ին: Օրա – կարգ ունենալով·— Ա.) Համարատուու – թիւն վարչութեան: Բ) Հրաժարական վարչութեան: Գ.) Ընտրութիւն նոր վար – չութեան: Բոլոր անդամներէն կը խնդ – րուի ներկայ ըլլալ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին տարեկան մեծ պարահանդէսը, ի նպաստ պզրոցնե– րուն, Մարտ 15ին, Շաբաթ, ժամը 21էն առաւօտեան ժամը երկու, Սալ տէ Ֆէթի չքեղ սրահներուն մէջ:

Առաջնակարգ նուագախումբ:

CHEF D'ORCHESTRE RÉGIE THEVENET

Սիրով կը հրաւիրուին հասարակութիւ – նը: Մուտքը 300 ֆրանք:

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Համախորբերդակա – կան Միութեան Մարսէյլի Շրջանին կող – մէ: Այս Շաբաթ, ժամը 21էն մինչեւ ար– շալոյս: Ալճամպրայի չքեղ սրահներուն մէջ, 340 Պուլվ· Շավ:

Հարաւային շրջանի ամէնէն նշանաւոր նուագախումբը՝ դեկավարութեամբ ՔԸ – ԼՈՏ ՊԻՍԷի:

Մուտքը 500 ֆրանք:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանները:—

Ակնունի ենթակոմիտէն այս Շաբաթ ժամը 9ին:

Նիկոլ Դուման ենթակոմիտէն այս կի – րակի կէսօրէն վերջ ժամը 3·30ին:

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. վար– չութիւնը այս երկուշաբթի, ժամը 9ին:

Ժողովները տեսի կ'ունենան սովոր – կան հաւաքատեղիները: Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՓԱՐԻԶ·— Հ. Յ. Դ. Բաֆֆի խումբի ժողովը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, Րե – ժանի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը ան – հրաժեշտ է:

ԱՆԻՒՒ – ՊՈՒԱ ԲՈԼՈՄՊ·— Հ. Յ. Դ. «Արամ» եւ «Շ. Միսաքեան» խումբերու ժողովը այս Ուրբաթ, ժամը 21ին, կա – յարանին դիմացի սրճարանը: Կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆ·— Հ. Յ. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս ուրբաթ, ժամը 20·30ին, Յոյներու սրահը: Կարեւոր օ – րակարգ:

ՓԱՐԻԶի Հ.Յ.Դ.Քրիստափոր խումբիժո– ղովը արս երեքշաբթի, ժամը21ին, Քաֆէ Ռեժանի մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկա– յութիւնը անհրաժեշտ է:

ՊՈՄՈՆի Կ. Խաչի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը այս Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ, ժամը ճիշդ երեքին, եկեղեցւոյ կից, Ս· Սահակ Մեսրոպ սրահին մէջ, ընկերու – հիներուն ներկայութիւնըպարտաւորիչ է: Օրակարգ·— Պատգ. ժողովի զեկուցում եւ վարչական ընտրութիւն:

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի առաւօտ պատարագ, ժա– մը տասնին, Արեւագալի արարողութիւնը ժամը 11ին: Կը նախագահէ կաթ. Պատ – ւելիրակ Սերովբէ եպիս· Մաճուկեանի:

Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այս արարողութեանց:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՄԱՅՔՈՎ ՆՈՐ ՍԿԱՒԱՌԱԿ ՄԸ
Հայաստանեան եւ աշուղական 10 ընտիր երգերու

ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՖՕԼԿԼՕՐԻՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

Պատրաստութիւն եւ դեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

DISQUE VOGUE LDM 10,016 MICROSILLON 33 TOURS

25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)

1·— Ոչ մի ծաղիկ fո բուրմունքը չունի · 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի · 3·— Տըլէ եաման, 4·— Ի՞նչ կոնիմ, 5·— Մի անգամ հայուածքովդ, 6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շար մաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան, 9·— Ակնայ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ: *ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ·—*

ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ, 105, Ave, St-Ouen, Paris - MAR. 40-33

RECORD SHOP 36, Rue de Moscou, Paris

Եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ բոլոր երա ժշտական վաճառատուները

ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆՔ, ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Փարիզի Հաճնոյ Հայր· Միութեան պա– րահանդէսը Մարտ 30ին, ժամը 16էն 24, Սէրքլը Միլիթէրի մէջ, մեծ պատարա – տութեամբ:

Մանրամասնութիւնները յայտնուած:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Աշխատանոցի մէջ աշխատելու համար ձեռնարկուներ, տղու վեստի համար (տուպլէ), ինչպէս նաեւ սիւրճըքէօզ, ֆինիշէօղներ եւ աշկերտներ: Դիմել՝

F. T. N. 253, Rue St. Denis, Tél, GUT. 40-48

Eléctricité Générale

ՈՒԺ ԵՒ ԼՈՑՍ

Բարձր եւ ցած թաւնիօն

ՍՏԵՓԱՆ ՏԻՒՄՄԻՃԵԱՆ

- STÉPHANE -

71, Rue Tête d'Or, Lyon Tél, 52-91-17

Լուսաւոր նշանակ — ամէն կարգի գետեղում եւ նորոգութիւն:

Electro-Ménagers

AU BEAU NOYER

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԶՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, BD. J. JAURES
15, AV. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT
Mol. 06-03 et 60-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
15
ՄԱՐՏ
SAMEDI
15 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8144 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3945

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Նորվեկիոյ ընկերվարական կուսակ – ցութեան առաջարկով, ալժերիական հարցը քննուած էր անցեալ Յուլիսին Ընկերվարական Միջազգայինի՝ Վիէննայի հինգերորդ համագումարին մէջ :

« Երբ մեր ընկերները Հարաւարեւմտեան կը խօսին, համայնավարները կը պատասխանեն «Տեսէ՛ք Ալժերիան» :

Այսպէս կը խօսէր Նորվեկիոյ պատգաւորը Ֆին Մօ, որ միաժամանակ փափաք կը յայտնէր առուելել այն վերապրումները թէ «ժողովրդավարական եւ ընկերվարական սկզբունքներու հակառակ մեթոտներ կը կիրարկուի՞ն ապստամբներուն դէմ Ֆրանս. քաղաքային եւ զինուորական իշխանութեանց կողմէ » :

Ֆրանս. պատուիրակ Փիէր Քոմէնի պահանջով , համագումարը որոշած էր յանձնախումբ մը ղրկել Ալժերիա՝ տեղւոյն վրայ անհրաժեշտ քննութիւնները կատարելու համար :

Նորվեկիացի ձոն Սաննէսի նախագահութեան տակ չորս հոգինոց պատուիրակութիւնը մը 1957 Նոյեմբեր 28էն Դեկտեմբեր 12 կատարած է իրեն վստահուած առաքելութիւնը :

Իր տեղեկագիրը, որ հրատարակուեցաւ Սոշըլիսթ Ինթերնէշընըլ Ինֆորմէյշընի Մարտ մկկի թիւին մէջ, կը բազկանայ 28 մեքենագրուած մեծադիր էջերէ :

Պատուիրակութիւնը այցելած է Ալժէ , Օրան, Սահարա, Կոստանդին, Պոն եւ Թունուզ :

Ծանօթացած է նոր ծրագրի ընկերվարական վարիչ մարմնի անդամներուն եւ Ալժերիոյ մարզպան – նախապար Ռոպէր Լաքոստի հետ :

Ելոյթներ ունեցած է նաեւ Ալժերիոյ ազգայնական չարժման վարիչներուն հետ :

Առաջին նիստին իսկ որոշած է քննութիւն չհատարել բանտերու մէջ, ոչ ալ զրաղիլ չարչարանքներու մասին երկուս – տեք կատարուած փոխադարձ ամբաստանութիւններով : Այս հարցերով զբաղելու համար պատուիրակութիւնը «առնուազն երկու ամիս պէտք է մնար Ալժերիա, երկու կողմերէն լիազօրութիւն պէտք է ըստանար անաչառ քննութեան համար եւ իր տրամադրութեան տակ ունենար բազմաթիւ օդանաւեր եւ թարգմաններ » :

Տեղեկագիրը վիճակագրական մանրամասն ծանօթութիւններ կուտայ Ալժերիոյ բնակչութեան — Եւրոպացիներու, Հրեաներու եւ Իսլամներու — անոնց տպրելակերպին, ինչպէս նաեւ ընկերային եւ քաղաքական տեսակէտներուն մասին : Կը քննէ երկրին անտեսական կացութիւնը , — երկրագործութիւն եւ ճարտարարուեստ — եւ վարչական դրութիւնը :

Պատուիրակութիւնը այցելած ըլլալով Սահարա, հետաքրքրական տեղեկութիւններ կուտայ քարիւղի հանքերուն մասին :

Բազմաթիւ էջեր յատկացուած են զինեալ չարժման ծագումին (1926) եւ զարգացումին, ապստամբներու զինուորական ուժին եւ քաղաքական նպատակներուն, Ալժերիոյ Հիմնական Օրէնքին , Ֆրանսայի ընկերվարականներու ընդդէմ մաղիր թիւին տեսակէտներուն :

Ի վերջոյ վիճակագրական տախտակներով կը ներկայացուին Ալժերիոյ բնակչութեան աճումը 1830էն ի վեր, ծնունդներու եւ մահերու համեմատութիւնը , առողջապահական եւ կրթական վիճակը , տնտեսական եւ ելմտական կացութիւնը :

Ընկերվարական Միջազգայինի Բիւրօն ջնջած է տեղեկագրին եզրակացութիւնները, որոնք նպատակուր են Ֆրանսայի համար, բան իրագեկներու :

Քննիչ մարմինը կ'առաջարկէ անյապաղ բանակցութիւններու սկսիլ Ֆրանսայի եւ Ալժերիոյ ազգայնականներուն միջեւ՝ վերջ տալու համար վէճին :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՕԹԸ ՀԱԶԱՐ ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ

ՅՈՅՑ ԸՐԻՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՀԱԻԱՆԱԲԱՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

ՎԱՐՁԱՊԵՏԻՆ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Հինչարթի օր եօթը հազար ոստիկան – ներ զործադուլի մէջ էին :Աչխատավարձերի յաւելում կը պահանջեն :

Կէսօրէ ետք ոստիկանները սկսան համախմբուիլ Փալէ Պուրպոնին առջեւ բազոքի ցոյցը սկսած էր արդէն : Տեղատարափ անձրեւին տակ ցուցարարները մինչեւ իսկ կը փորձէին Խորհրդարան մտնել : Քոնքորտի հրապարակին վրայ երթեւեկը դադրած էր : Հանրակառքի վարիչները համերաւթեամբ սպասեցին մինչեւ ժամը 21, չարունակելու համար իրենց ճամբան :

Ցուցարարներուն մաս կը կազմէին փարիզեան չրջանի ոստիկանական բոլոր կազմերու պատուիրակութիւնները. զործադուլի եւ ցոյցի հրահանգը ստացած էին իրենց սէնտիքանէրէն :

Սկիզբը ցոյցը պիտի ըլլար առանց ազմուկի . բայց երբ ոստիկանական պատուիրակութիւնները չընդունուեցան վերին մարմիններու կողմէ՝ ազմուկը ծայր տուաւ վազոցներուն մէջ : Լիւքսեմպուրկէն մինչեւ Կառ տը Լ'Էսթ ոստիկանները զբերեւեկին : Կը սուլէին, կը պոռային , միաժամանակ բացագանչելով .— Մեր աչխատավարձերը : Ոստիկանները կը պահանջեն նաեւ պարզեւներ՝ նկատելով որ մէյ մը վտանգի մէջ են (ամսական՝ 7800 ֆրանք) :

Աւդարեւ վերջերս զժգոհութիւն մը կար ոստիկաններու չրջանակին մէջ. ի – րենց պահանջներուն զոհացում չէր տըրուած : Ցուցարարները կ'ուզեն որ աւել – նան հանդստեան թոշակները եւ բարե – լաւուի՛ երիտասարդ ոստիկաններու աչխատավարձը : Այս ուղղութեամբ ոստի – կան մը կը յայտարարէր թէ երիտա – սարդները ամսական 37·000 ֆրանք կը ստանան «ահա՛ թէ ուր պէտք է փնտռել մեր ցոյցին իմաստը » :

Ցուցարարները կը յուսային որ ոստի – կանապետ Լահիլեոն պիտի ընդունէր ի – րենց մէկ պատուիրակութիւնը : Հակա – ռակ անոր որ երկար ատեն սպասեցին եւ իրենց բազոքները չատնեցին նաեւ ըս – պառնալիքներ՝ ոստիկանապետ Լահիլեոն մերժեց ընդունիլ ցուցարարներու պատ – ուիրակութիւնը :

ԱՋԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Ցոյցը արձագանգ գտաւ Ֆրանսական գրեթէ բոլոր չրջանակներուն մէջ : Աղգ. ժողովը կը քննէր պաժական օրինագիրքին բարեփոխման հարցը, երբ արմատա – կան երեսփոխան Առիզի առաջարկեց որ վիճարանութիւնները ընդհատուին, այն – քան ատեն որ ցուցարարները չեն հեռա – նար Փալէ Պուրպոնի մերձակայքէն , կամ՝ կառավարութիւնը բացատրութիւն տայ այս ուղղութեամբ :

ՓԸԹԻ (անկախ) .— Եթէ զործադուլի պայմանները ճչդուած ըլլային, նման մի – չոդէպեր պիտի չըլլային :

ՆՈՏԻ (մենամեան արմատական) .— Այսօրուան ցուցարարները բանթողներ չեն. սպասենք Ներքին նախարարին բա – ցատրութեանց :

Քան վայրկեան վերջ կը հասնէր Ներ – քին նախարարը՝ Պուրժէս – Մոնուրի .— Այս ցոյցը արդունելի է այն ատեն՝ երբ կառավարութիւնը կը մտածէ մէկ մի – լիառ 350 միլիոն ֆրանքի չուման մը ա – պահովել, մինչ որ Թոյլ պիտի տայ ոս – տիկաններու պարզեւի պահանջը իրակա – նացնել : Կառավարութիւնը Ազգ. ժողո – վին տրամադրութեան տակ է :

Զախակոմմանները կը պոռան .— Ան – միջապէս , անմիջապէ՛ս :

Մինչ ծայրայեղ – ձախակոմմանները կը պոռան .— Հրաժարեցէ՛ք, հրաժարե – ցէ՛ք :

Զայն կը տրուի Տիտէ (ծայր. աջա – կողմ.) որ պատասխանէ կառավարու – թեան : Երեսփոխանին ձայնը կը խեղ – դուի համայնավարներու եւ ընկերվարա – կաններու ազաղակներուն մէջ.— Ան թող չխօսի ... անկի՛ց ֆաչականութիւնը :

Խորհրդարանի նախագահ Լը Թրոքէր նոյն օրը առաւօտուն փերու մեկնած ըլ – լալով նախագահական աթոռը զրաւած էր Լիքար , որ հանդարտութիւնը վերա – հաստատելու անկարող՝ ժողովը կ'ընդ – հատէ : Տասը վայրկեան ետք վերսկսե – լով, զարձեալ խօսքը կուտայ Տիտէ : Կրկին ազմուկ՝ ձախակողմեան չրջանակ – ներէն : Համայնավարները զարձեալ խնդ – քեցին ...

Լիքար չի պնդեր եւ կը յայտարարէ .— Յաջորդ նիստը՝ երեքչարթի :

Երեսփոխաններէն չատեր դժգոհ մնա – ցին այս լուծումէն :

Այնուհետեւ կուսակցական ներկայա – ցուցիչները վարչապետ Կայեուի հետ ժողով մը գումարեցին : Վարչապետը խոստացաւ երեքչարթի օր յայտարարու – թիւն ընել միջադէպերուն մասին :

Ընկերվարականները առանձին ժողով մը գումարեցին ստեղծուած կացութիւնը քննելու համար : Կի Մոլէ բացակայ էր : Ժողովին նախագահեց Փիէր Քոմէն : 40 երեսփոխաններ ներկայ էին, որոնք մի – ճեցան մօտ մէկ ժամ : Երեսփոխանները համաձայն պնդուեցան իրենց ընկերներէն մէկուն բացատրութեան, որուն համա – ձայն՝ իշխանութիւն չկայ : Պատասխա – նատու կը նկատուի Ներքին նախարար Պուրժէս – Մոնուրի : Ժողովը միաձայ – նութեամբ կը քուէարկէ բանաձեւ մը, որ պատուիրակութեան մը պաշտօն կը յանձ – նէ վարչապետէն մանրամասն բացատ – րութիւններ ուզել միջադէպին չուրջ :

Երեք հոգինոց պատուիրակութիւն մը վարչապետին մօտ երթալով մօտ կէս ժամ խօսակցեցաւ :

Ոստիկանապետ Լահիլեոնն ալ դնաց վարչապետին քով, խօսակցութեանց նկատմամբ էր նաեւ Պուրժես – Մոնուրի, որ մերժեց որ եւ է յայտարարութիւն ընել :

Ոստիկաններու բազոքի ցոյցը զանազան եղանակներով մեկնաբանուեցաւ տեղա – կան մամուլին կողմէ . առաջեւ՝ կարգ մը օրաթերթերու խորագիրները, որոնք ար – դէն ցոյց կուտան իրենց պատկանած կու – սակցութեանց տեսակէտները :

Ֆիկարօ .— Փարիզեան ոստիկանու – թեան ազմկալի ցոյցը :

Քոնիպա .— Ոստիկաններու ցոյցէն ետք՝ քաղաքական քնճուկ :

Լ'Իւմանիթէ .— Հարիւրաւոր ոստիկան – ներու փաչական ցոյցը՝ փակ – պուրպո – նի առջեւ :

Լ'Օրոր .— Դժգոհ ոստիկաններու պոռթկումը :

Լը Փարիզիէն Լիպէրէ .— Փարիզեան ոստիկանութեան զանգուածային ցոյցը խոր յուզում պատճառեց Ազգ. Ժողովին եւ կառավարութեան մէջ :

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԹՈՒՆՈՒԶ

Մամուլի չաբաթական իր առաւլին մէջ Թունուզի Նախագահը Պուրկիպա զարձեալ անդրադարձ մը բանեց Ֆրանսայի հանդէպ : Պուրկիպա յայտնեց թէ Ֆրանսոյ – բանբերձունեան չարաբերութեանց բարուդումը Տըլըսի ձեռքն է : Այս ձեւով Պուրկիպա կը չեչտէ թէ Ամերիկա կրնայ դեր մը խազալ այս խնդրին մէջ , պայմանով սակայն՝ որ Թունուզի ակնո – յով դիտէ հարցերը : Պուրկիպա կրկնեց նաեւ թէ աւելորդ է «ներկայիս միջերկրականեան զաչինքի մը մասին խօսիլ. նախ՝ Սաքիէթի ոմբակոծումը եւ Ֆրանսական զօրքին մեկնումը. առնք նախապայմաններն են որեւէ բանակցութեան » :

Ապա նախագահը բաւ թէ չատ չաբաթ Թունուզ պիտի չկարենայ տօնել իր անկախութեան տարեզարձը (Մարտ 20) որովհետեւ իրականին մէջ անկախ չէ :

Այս Թուականին Պուրկիպա կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի :

ԱԼԺԵՐԻԱ

Նախկին վարչապետ Մենդէս – Ֆրանս ճառ մը խօսելով արմատական իր կու – սակիցներուն առջեւ յայտնեց թէ ինք դէմ է Ալժերիոյ անկախութեան, որովհե – տեւ այդ անկախութիւնը դէմ է երկու երկիրներուն ալ չահերուն : Արմատական թէ՛ Ծրչերդրակատեան Հասարակապետութիւն մը (կայեուի ծրագիրը) չի կրնար նպաստաւոր ըլլալ Ֆրանսայի համար, որ առաջնակարգ դեր մը խազալէ պիտի պազրի եւ պարզ «ընկեր»ի դեր մը պիտի առանձնէ :

× Նախագահ Քոթի առջի օր ներում չնորհեց Ձեմիլա Պուհերեսի, որ մահ – ուան դատապարտուած էր Ալժերիոյ Ձին – ուորական Ատեանին կողմէ 1957 Յուլիս 15ին : Ինչպէս յանօթ է 22 տարեկան այս մահմետականը բազմաթիւ ռմբերներ զոր – ծած էր ըմբոստներու կողքին, եւ պատ – ճառ զարձած բազմաթիւ մահերու :

ՄԱՆԻԼԼԱՅի Հարաւ – Արեւելեան Ա. – սիոյ ժողովը վերջացաւ : Ֆրանսայի Ա – տաքին նախարար Փինօ Փարիզ վերա – զարձաւ, մինչ Տըլըս 350 լրագրողներու ներկայութեան մամուլի ասուլիս մը տուաւ, պատասխանելով լրագրողներու բոլոր հարցումներուն, — Նախագահ Այ – զընհաուերը, ըսաւ Տըլըս, որեւէ ատեն եւ որեւէ տեղ երթալու պատրաստ է՝ հան – դիպելու համար խորհրդային ներկայա – ցուցիչներուն :

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ մէջ վազը՝ կիրակի, տեղի կ'ունենան Գերագոյն Խորհուրդի ընտրութիւնները :

ԼԻԲԱՆԱՆի Հանրապետութեան Նախա – գահը պաչտօն յանձնեց հրաժարեալ Վար – չապետ Սամի Սոլհի, որ կազմէ նոր կա – ռավարութիւնը : 24 ժամէն գահլիճին անդամներուն ցանկը պատրաստ պիտի ըլլայ :

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻՈՅ Արտաքին նախկին նախարար Ժան Մազարիքի անճնասպա – նութեան տասներորդ տարեզարձին ա – ռիթով Փրակայի ճայնասփիւռը երկարօ – րէն խօսեցաւ «մեծ հայրենասէր» կոչե – լով զայն. ուչադրաւ է այս պարագան , մանաւանդ՝ երբ նկատի առնենք թէ տա – սը տարիէ ի վեր Մազարիքի անունը ար – տասանել՝ «ծանր մեղք» կը համարուէր Չեխոսլովաքիոյ մէջ :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ եւ Պարսկաստանի մէջ բա – նակցութիւնները վերսկան՝ Քոմ – Ա. – լեքսանտրէթ նաւթուղիին չինութեան համար :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՐ ՁԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ա.

« Յուսաբեր » իր խմբագրականներով յաճախ կ'անդրադառնայ մեր հին ձեռագրական ժառանգութիւնը հրատարակութեան տալու խնդրին : Կ'ընէ արդար ու տեղին դիտողութիւններ, սակայն առանց գործնական լուծում մը առաջար – կելու :

Իրապէս, հարցը ոչ միայն տխպոգա – կան է, այլեւ մտահոգիչ : Չի բաւեր մի – այն ըսել, թէ այս ունէինք, այն ունէ – ինք, բայց հիմա կորսուած են կամ մոռ – ցուած : Խնդիրը այն է, թէ ինչ պիտի ը – նէինք, եթէ այդ կորսուած կամ մոռ – ցուած ձեռագրերները ,— ամանք ծանօթ, ամանք բոլորովին անծանօթ ,— յանկարծ մէջտեղ ելլէին :

Նախ՝ կարեւորագոյն հարցը,— ունի՞նք նիւթական միջոցներ՝ գոնէ տպագրու – թեան ծախքը հոգալու համար :

Երկրորդ՝ ունի՞նք կարող ուժեր, ո – րոնք պատշաճ ձեւի մը բերէին եւ հրա – տարակէին մեր հին ձեռագրները :

Մեր խօսքը, բնականաբար , արտա – ասհմանի Հայութեան մասին է :

Այո, արտասահմանի Հայութիւնը ի վիճակի է նիւթապէս սատարելու հրա – բակութեան գործին բոլոր այն հին ձե – ռագիրներուն, որոնք կը մնան ի պահ՝ աղգային կամ օտար մատենադարաններու մէջ :

Այս աշխատանքին համար մենք նկատի ունինք մեր վանքերն ու վանական մա – մուլը :

Ա.— Ս. Ղազարու վանքը : Ամենայն պի – տակցութեամբ կը պնդեմ, որ Ս. Ղազա – րու վանքին միաբանութիւնը եւ մամուլը իրապէս կատարած են իրենց վիճակուած պարտականութիւնը եւ աւելին իսկ : Հարկ չկայ ներկայացնելու երկար ցանկը բնա – գրային ուսումնասիրութեանց, որոնք լոյս տեսած են այդ վանքին մէջ, առան – ձին հատորներով, կամ «Բազմավէպ»ի առթիւ, որ թէ այդ հրատարակութիւն – ները եւ թէ միաբանութեան պաշտօնա – թերթ՝ «Բազմավէպ»՝ տպագրութեան ծախքն իսկ չեն դոցեր :

Պիտի չուղէի արտասահմանի մեր մշա – կութասէր ազգային ներուն հարցնել, թէ Առաքել Սիւնեցիի «Դրախտագիրք»էն օ – րինակ մը գնո՞ծ են, կամ նուիրա՞ծ են հանրային մատենադարանի մը :

Դարձեալ, պիտի չուղէի մեր թուղթ մշակութասէր հայրենակիցներուն հար – ցընել, թէ Ս. Ղազարու վանքին մէջ հրա – տարակուած մեր նախնեաց գործերէն մէկ օրինակ գնո՞ծ են : Եւ երեւակայել, որ 150·000 տոլար կ'ուզեն հաւաքել էջմիած – նի վանքին տպարան մը նուիրելու հա – մար :

Հայ մշակոյթի քաջամարտիկ ախոյ – ևանները ո՞վ, քանի՞ հոգի տոլար մը պիտի տային Շահապիվանի ժողովին կա – նոնները տպագրութեան համար, օրի – նակ :

Նոյնն է պարագան նաեւ վիճենական Մխիթարեաններուն, որոնք լրիւ մնջիկ կ'աշխատին ի փառս հայ մշակոյթին :

Բ.— Անթիլիասի վանքը : Մինչեւ Գա – րեգին Կաթողիկոսի մահը բեղմնաւոր շրջան մը անցուց, ապա, անոր մահէն ետք, ամլութեան մատնուեցաւ : Հիմա դարձեալ սկսած է վերածնութեան շրջա – նը : Մամուլի տակ են կարգ մը գործեր , որոնք անշուշտ իրենց նպաստը պիտի բե – րեն մեր բնագրական մատենագրութեան :

Անթիլիասի վանքը կը հատատէ, թէ նիւթական դժուարութիւնները չեն կրնար ամլութեան մատնել պիտակից ըմբռնումը մեր նախնեաց մշակութային ժառանգու – թեան հանդէպ :

Գ.— Երուսաղէմի վանքը Դժբախտա – բար, հակառակ երիտասարդ ուժերու , այս վանքը կը պարզէ պատկեր մը, որ ի դերեւ կը հանէ մշակութային գործու – նէութեան մեր ակնկալութիւնները :

Դ.— Էջմիածնի վանքը զրկուած է իր նախկին ուժերէն ու միջոցներէն : Գիտա – կան տեսակէտէ բոլորովին անպատուղ է այսօր : Իր երեմնի ճոխ տպարանը բըռ – նագրաւուած է, չկան պատկառելի պիտ – նական միաբաններ, իր պաշտօնաթերթին իսկ՝ «Էջմիածին»՝ քանի մը աշխարհա – կան ուժերով միայն կը հրատարակուի : Եթէ կարելի ըլլայ Ամերիկայի մէջ հան – դանակուած դումարով տպարան մը իսկ հատատել հոն, խնդիր է, թէ ի՞նչ պիտի հրատարակէն եւ ակեղեցական ո՞ր ուժե – րը պիտի կարենան մեր նախնեաց գործե – րը ուսումնասիրել կամ գոնէ հրատարա – կել :

Ուրեմն ինչո՞ւ այս իրարանցումը՝ մե – ծիներ, երբ արտասահմանի մէջ այնքան մեծ կարիք կայ նման արդիական տպա – րաններու : Խնդիրը այն չէ, թէ ո՞ր հատ – ուածն է դրամ տուողը, այլ այն է, թէ ինչո՞ւ ամուլ նպատակի մը համար կ'ու – տայ : Արդեօք կարելի չէ՞ր գոնէ էջ – միածնի անունով, բայց արտասահմանի մէջ հատատել տպարանը եւ հրատարա – կել մեր նախնեաց կրօնական մեծարժէք գործերը, ինչպէս, օրինակ, Յովհաննէս Որոտնեցիի, Գրիգոր Տաթեւացիի, Մատ – թէոս Ջուղայեցիի, Գէորգ Երզնկացիի , Յակոբ Ղրիմեցիի եւ դեռ բազում ուրիշ – ներու անտիպ — եւ անտիպ ալ մնալու դատապարտուած — երկերը :

Կամ ինչո՞ւ չհրատարակուէին մեր էջ – միածնական կաթողիկոսներուն՝ Մովսէս Տաթեւացիի, Փիլիպպոս Աղբակեցիի , Յակոբ Ջուղայեցիի, Եղիազար Այնթապ – ցիի, Նահապետ Եղեսացիի եւ այլոց ան – թիւ անհամար, անդիտաց անպէտ, բայց մեծարժէք կոնդակներն ու նամակները :

Ինծի համար անմեկնելի է այն իրողու – թիւնը, թէ ինչո՞ւ այս ցուցական հան – դանակութիւնը կը կատարուի : Արդեօք չկայի՞ն ոչ – դաշնակցական կարող ու – ժեր արտասահմանի մէջ, որոնց կարելի ըլլար վստահիլ հանդանակուած դումարը եւ հայագիտական ու հայատիպ տպարան մը հաստատել յանուն էջմիածնի :

Յ. ՔԻՒՐՏԵԱՆ

(Շար.)

ՀԱՅՆՐԻԽ ՀԻՒՊՇՄԱՆ

(ՄԵԾ ՀԱՅԱԳԷՏԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Հայագիտութիւնը մասնագիտութիւն մըն է, որ զարգացաւ 18րդ դարու սկիզ – բը : Այս պիտութեամբ պրպտեցան հայ եւ օտար բազմաթիւ պիտնականներ, որոնք պարզաբանեցին հայ լեզուի եւ պատմու – թեան կնճռոտ հարցերը : Հայերէնի եւ Հայոց պատմութեան ուսումնասիրու – թեան նուիրուած այլազգի հայագէտնե – րու շարքին մէջ կը պատկանինք անուններ , որոնք միջազգային լեզուագիտութեան կամ պատմագիտութեան պարծանքն են : Այսպէս են Ա. Մեյէ, Ֆրեեերիք Մաք – լէր, Փեթերսըն, Միւլլը, Մարիէտ , Նի – քոլայ Եորկա եւն. : Հայնրիխ Հիւպշման (1848 – 1908) առաջնակարգ տեղ մը կը պրաւէ այս հայագէտներու շարքին մէջ :

Եհան Հայնրիխ Հիւպշման ծնած է 1848 Յուլիս մկկին, Գերմանիոյ Էրֆուրթ քաղաքին մէջ : Ան շարունակեց իր ուսու – մը նոյն քաղաքին միջնակարգ վարժարա – նին մէջ եւ մատաղ հասակին յարեցաւ լեզուագիտութեան : Հիւպշման արձանա – գրուեցաւ Ենայի համալսարանի դասըն – թացքներուն, ուր ստացաւ հայերէնի մա – սին առաջին դիտելիքները եւ սկսաւ ծա – նօթանալ հնդեւրոպական լեզուներու հա – մեմատական քերականութեան : 1872ին Միւնիխի մէջ կը ստանայ տոքթորի տիտ – ղոս, որմէ ետք Հիւպշման իբրեւ համա – լսարանական ուսուցիչ՝ լեզուագիտու – թիւն կ'աւանդէ Սթրազպուրկ քաղաքի համալսարանին մէջ :

Հիւպշման կը մեռնի 1908 Յունուար 28ին, Էրֆուրթի մէջ, ծանր հիւանդու – թենէ մը վերջ :

Մինչեւ Հիւպշման՝ հայերէնը մասնա – ւոր տեղ չունէր լեզուներու մասին կա – տարուած դասաւորման մէջ : Ոմանք կը պնդէին , թէ հայերէնը թուրանական լե – զու մըն է, այսինքն ազգակից է թաթա – րերէնի, թուրքերէնի եւն. : Ուրիշներ կ'ընդունէին, թէ հայերէնը իրանական լեզուներու մէն ճիւղն է : Հիւպշման ծա – նօթ ըլլալով արեւելեան չատ մը լեզուներ (հնդիկ, սանսկրիտ, պահլաւ , հին եւ նոր պարսկերէն, հայերէն եւ յունա – րէն), ինչպէս նաեւ կարգ մը եւրոպա – կան լեզուներու (մասնաւորապէս գեր – մանական ճիւղին պատկանող) կարողա – ցաւ ճշդել հայերէնի տեղը այս լեզունե – րու շարքին մէջ, հաստատելով թէ հա – յերէնը հնդեւրոպական լեզու մըն է : Հիմնուելով բազդատական քերականու – թեան եւ բանասիրութեան վրայ, ան ցոյց տուաւ, որ հայերէնը հնդեւրոպական լե – զուներու կարեւոր մէկ անդամն է եւ կը պատկանի այս լեզուներու ո՛չ թէ ասիա – կան, այլ՝ եւրոպական խումբին : Հիւպշ – ման ճշդեց թէ հայերէնի մէջ վո՛ր ա – նուած բառերը ո՛ր լեզուին կը պատկանին եւ ո՛ր բառերը բնիկ հայկական են : Այս ուղղութեամբ կրնանք գինել գիտական հայագիտութեան հիմնադիրը համարել :

Հիւպշմանի հայագիտութեան նուիր – ուած գլխաւոր գործերէն յիշենք Հայե – րէնի բերականութիւն, մասն առաջին , 1895 : Հին հայերէնի անձնանուանները : Հին հայերէնի տեղանուանները, 1904 :

Հիւպշման գրած է նաեւ ուսումնասի – րութիւններ եւ յօդուածներ՝ մասնագի – տական հրատարակութեանց մէջ : Այս գործերէն կարեւորագոյնը կը հանդիսա – նայ «Հայերէնի Քերականութիւն»ը : Այս աշխատութիւնը, զոր Հիւպշման ժամա – նակ չէ ունեցած ամբողջացնելու, գլուխ – գործոց մը եւ օրինակելի գործ մըն է այն լեզուագէտներուն համար, որ հայերէնով կը զբաղին, կամ հայերէնի հետ որեւէ չափով ունին :

Հիւպշմանի ցոյց տուած ճամբէն ուրիշ պիտնականներ եւս քալեցին եւ պարզա – բանեցին հայերէնի դերը հնդեւրոպական լեզուներու ընտանիքին մէջ :

Հիւպշմանի երկերը մեծաւոր մտցուցին հայերենագիտութեան մէջ, ամուր եւ պի – տական հիմերու վրայ դնելով զայն : Դժ – բախտաբար ան չկրցաւ իր գործը աւար – տել եւ իր վաղաժամ մահը մեծ կորուստ մը եղաւ լեզուագիտութեան եւ մասնա – ւորապէս հայերէնագիտութեան համար : Իր գործը չարունակեցին աշակերտները եւ հետեւորդները, որոնք յառաջ տարին իր հիմնած սկզբունքներն ու ուսմունքը , զարգացնելով զանոնք :

Կէս դար անցած է այն օրէն, երբ Հիւ – պշման իր աչքերը փակեց : Իր գործերը կը պահեն իրենց արդիականութիւնն ու թարմութիւնը, չնորհիւ անոնց պիտական ամուր հիմունքներուն :

Դ. ՂԱՐԻԿԵԱՆ

(Նոր կեանք)

Քահանան՝ հարսին.

— Զեզ չեմ կրնար պսակել : Զեմ կրնար կրօնական արարողութիւն կատարել, ո – րովհետեւ փեսան գինով է :

— Բայց ի՞նչ ընեմ, տէր հայր : Միայն գինով եղած ատենը կը հաւանի պսակուիլ հետս, կը պատասխանէ հարսը :

ԻՄ ՅՈՒՇԵՐԻՑ

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆ

•

Վահանի եղբայրներին Զաւախեցուն եւ Արամին ճանաչում էի վաղուց եւ գիտէի, որ նրանք եղբայր ունեն Լազարեան ճե – մարանում, իսկ իրեն Վահանին՝ առաջին անգամ տեսայ Մոսկուայում 1904 ք. Մարտ ամսին :

Այցի էի գնացել Լազարեան ճեմարանը, ինձ չբջապատեցին մի քանի ուսանող – ակերպանները, որոնց մէջն էր Վահանը , բոլորն ինձ հարցեր էին տալիս եւ հար – ցերիս պատասխանում : Ցոյց էին տալիս ճեմարանի սրահները, զբաղարանը, պահ – լիճը եւ այլ անկիւնները, պատմում էին ճեմարանի հինաւուրց աւանդութիւննե – րից, մինչդեռ Վահանը լուռ ու անխօս հետեւում էր մեզ՝ աչքը վրայիցս չհեռա – ցնելով : Երբ խօսք էի ուղղում նրան , կարմրում էր նա, չփոթւում :

Մնաք բարեւին՝ Վահանը ձեռքս սեղմեց եւ չընչաց — « Շատ ուրախ եմ որ ձեզ տեսայ» : Ես հրաւիրեցի նրան ինձ մօտ : Մի երկու օր յետոյ Վահանն իր ընկերոջ հետ մօտս եկաւ :

Որքան ուղեկցող ընկերը սիրում էր չատախօսել, նոյնքան նա լուռ էր կամ սակաւախօս : Առաջինը հետաքրքրւում էր Կովկասի քաղաքական կացութեամբ , 1903 թուի Հայոց եկեղեցական կալուած – ների զրաւման հետեւանքով ծագած կը – ռիւներով, իսկ Վահանը հետաքրքրւում էր զրականութեամբ, ինչ են գրում Ղ. Աղաեանը, Շիրվանզատէն, Յ. Թուման – եանը, Դ. Դեմիրճեանը եւ ուրիշները :

Երբ ես նայում էի նրան՝ յուզւում էր , դլուխը կախում : Զգում էի, որ հայեաց – քըս ճնշում է այս երկչոտ, վեհերոտ տը – ղային, եւ խուսափում էի նրա աչքերին նայելուց :

Իմ հարցին՝ թէ արդեօք ուսանողու – թիւնը հետեւում է հայ զրականութեանը, Վահանը կարծես, բոլոր ուսանողներու էդմից, իրրեւ պատասխան՝ կարմրելով արտասանեց իմ ոտանաւորներից մի եր – կու նմոյշ :

Յետագայում ես իմացայ որ նրանք ճե – մարանում կազմել էին աշակերտական մի փոքրիկ խմբակ հայ զրականութիւնը ճա – նաչելու նպատակով եւ եթէ չեմ սխալ – ւում հրատարակում էին աշակերտական մի զրական թերթ, ձեռագիր, որի խմբ – բագիրը ինքը՝ Վահանն էր :

×

Յաջորդ տարին 1905 թուին ամառը Ս – խալթալակի զաւառումն էի : Թափառում – ներիս ընթացքին հիւր եղայ Վահանենց ընտանիքի մօտ, Գանձա դիւղում : Կար – ծում եմ որ մի չաբաթի չափ մնացի : Վահանի հայրը քահանայ էր, մի չատ տարօրինակ եւ հետաքրքրական մարդ : Բոլոր որդիները, մանաւանդ Վահանը ապշեցուցիչ նմանութիւն ունէին, իրենց հօրը — սեւ, ներքին հրով վառ աչքեր , **սուր հայեացք**, թուղ մազեր, ջղային կազմուածք : Զնայելով բաւական ծերա – ցած էր տէրտէրը, բայց անյագ հարցա – սէր էր մշտարթուն միտք, Այդ օրերը Լ. Տոլստոյի, աւետարանն էր համեմա – տում աւետարանիչների վարքանոների հետ եւ զանազան աստուածաբանական մեթաֆիզիքական հարցերով չարչարում էր իր ուղեղը :

Վահանի մայրը վաղուց վախճանած էր եւ տունը քոյրն ու մեծ հարսն էին կառավարում : Ընտանիքը յուզիչ դուր – դուրանք ունէր Վահանի հանդէպ, որ տան կրտսերն էր եւ Վանիկ էին կոչում նրան : Ես էլ իւրացրի այդ անուանումը : Վարդավառի կիրակին էր, մի պայծառ օր : Գնացինք Գանձակից ոչ չատ հեռու Ս. Յովհաննէսի մատուռը, որ ուխտա – տեղի էր : Հինաւուրց մատուռը կանգ – նած էր զալարագեղ մի բլուրի վրայ , որի ոտների տակ ծփում է Սաղամօղի կանանչ լճակը :

Շրջակայ գիւղերից ահագին բազմու – թիւն կար հաւաքուած : Մի քանի ձեռք տաւուղ – զուռնա կար, կային եւ աչուղ – ներ՝ սազերը կրծքերից կախ : Որոտում էին տաւուղ – զուռնաները եւ ուխտաւոր – ների խմբերը պարում էին մատուռի չուրջ : Երիտասարդներ պատանի տղա – ներ, աղջիկներ եւ հարսներ :

Շատերը ոտնական համեստ զգեստներ էին հագել, ոմանք խեղճ անչուք հա – գուստներով, բայց բոլորն էլ թռչում էին գուարթ ու խանդավառ :

Տարեց տղամարդիկ զէֆ էին անում , պեանի վրայ բացել էին իրենց պարզ սե – ղանները , հաւկիթ, պանիր , սոխ ու հաց, երբեմն էլ սառը մսի կտորներ , բայց արաղի բաժակն ընդհատ ձեռքէ ձեռք էր պտտւում, խմում էին ու կե – նացներ ասում, ծիծաղում էին ու գոռ – գոռալով երգում էին ու նորից խմում : Ա – չուղի սազն ու արաղի թասը մոռացու – թեան գետն էին նետել նրանց դաժան ա – ռօրեայ հոգսերը :

Ես ու Վահանը նստել էինք մատուռի տակ ծխում էինք ու դիտում պարողնե – րին եւ քէֆ անողներին :

Վահանի լեզուն բացուել էր, այլեւս չէր քաշւում ինձնից :

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(1 Շար.)

ԱՄՓՈՓ

ՍԻՄՈՆՅԱՆՑ ՅՈՎՀ.

— Մարդ դեռ կա՞մ չկա, ասում են, որ ամեն մարդ ունի իր կոչումը, իր գործը, որ ինքն իրեն պիտի կատարի։ Ես ինձ համար չեմ ապրում, ես ապրում եմ ուրիշների համար։ Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ոչինչ չեմ խնդրում, ոչինչ չեմ ակնկալում։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ապրեն, ես ուզում եմ, որ ուրիշները երջանիկ լինեն։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ինձ սիրեն։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ինձ հարգեն։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ինձ պատվեն։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ինձ ճանաչեն։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ինձ գնահատեն։ Ես ուզում եմ, որ ուրիշները ինձ սիր

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Ծորհրդարանը վաթսունի դէմ 225 ձայնով վստահութիւն յայտնեց ժորփաքոփուլոսի նորակազմ կառավարութեան :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ կառավարական ուժերը փաքան պահրան դրաւելէ ետք կը շարունակեն յառաջանալ դէպի ըմբոստներու կեդրոնը՝ համաձայն կիսապաշտօնական շրջանակներու :

ՓԱՐԻԶԻ 20րդ թաղամասին մէջ հընչեցին կրակի տուին 23 տուներ՝ որոնք անբնակելի նկատուած էին :

ԱՐԱԲԻՈՑ ոսոիկանութիւնը պաշտպանութեան տակ առած է եգիպտական դեսպանատունը, որ կրնայ ժողովրդական յարձակումի մը ենթարկուիլ, Սկուտ թաղաւորին նկատմամբ Նասըի ըրած մեղադրանքներէն ետք :

ՎԻԵՆՆԱՅԻ հունգար տարապիրներու շրջանակին մէջ շրջան ընող գրոյցներու համաձայն, Հունգարիոյ համայնավար կուսակցութեան նախկին ընդհանուր քարտուղար Ռաքոսի Մոնկոլիոյ մէջ գործարանի մը անօրէն նշանակուած է :

ՍՈՒԻՐԻՈՑ սահմանին մօտ, Հերմէլի մէջ Սուրիական ժողովրդական կուսակցութեան (արգիլուած) եւ իր քաղաքական հակառակորդներուն միջեւ քարկոծական տեւող կռիւ մը ծագեցաւ, պատճառ դառնալով եօթը հոգիի վիրաւորման :

ՃԱՓՈՆԻ մէջ աւելի քան 100·000 հանքագործներ 24 ժամուան գործադուլ մը ըրին՝ աշխատավարձի յաւելում մը ձեռք ձգելու համար :

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ դրպիտուհի Ֆրանսուազ Սական առջի օր ամուսնացաւ հրատարակիչ Կի Շէօլէրի հետ :

ՖՐԱՆՍԱ. – ՍՊԱՆԻԱ. Ֆութպոլի հանդիպումը տեղի ունեցաւ հինգշաբթի օր, Փառ տէ Փրեճսի մէջ 45·000 հոգիի ներկայութեան : Երկու ազգային խումբերը հաւասար մնացին՝ 2 – 2 : Առաջին կիսախաղին Սպանիա կը յաղթէր 0ի դէմ 1ով, բայց երկրորդ կիսախաղին Ֆրանսան նշանակեց առաջին կէտը, ապա ըմ պանիա իր երկրորդը, եւ խաղին վերջացութեան Ֆրանսա երկրորդ կէտով մը ապահովեց հաւասարութիւնը :

ՀԱՑ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԹԻՒԱՍԵՂԱՆԸ

Հայ գրողները ընկերական հաւաքոյթ – թէյասեղան մը սարքած են Մարտ 15ի Շաբաթ կէս օրէ ետք, ժամը 5ին, Քաառէ, Ա.Ճ.Մ.Եան ճաշարանին մէջ :

Գրական եւ հասարակական գրոյց եւ կարծիքի փոխանակութիւն՝ գեղարուեստական բաժինով մը :

Մասնակցութիւն՝ 200 ֆր. :

Կը հրաւիրուին իր բոլոր անդամները եւ համակիրները :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Խաչատուրեան իրենց մօր՝ Այրի Տիկին Էքսէրճեանի (Էսթրնէյի) մահուան առթիւ կը նը – ւիրեն երկու հազար ֆր. «Յառաջ»ին, երկու հազար Շաւիլի եկեղեցիին, երկու հազար Կարմիր Խաչի անտէր հիւանդներուն, երկու հազար Կարմիր Խաչի Ֆէ – սանվիլիէի օգափոխութեան կայանին եւ երկու հազար Որբերու Օգն. Մարմնին : (Մանրամասնութիւնները «Յառաջ»էն) :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Այսօր Շաբաթ (Մարտ 15) ցերեկին Ֆրանսական հեռատեսիլէն (թելեվիզիոն) պիտի ներկայացուի «Ժողովուրդները կ'երգեն» վառաւոնին հայկական պարերու մասը, բոլորովին նոր պարերով եւ նոր հագուստներով :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի Պոմոնի Հայոց Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յետ Ս. պատարագի՝ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի յիշատակ հայ նորագոյն պատմութեան մեծագոյն դէմքերէն՝ Քրիստափոր Միքայէլեանին :

Կ'ՈՒԶՈՒՒՆ

Հիւսող ժոժ 12 ժերզէյի համար, մանրամասն համար դարձ : Դիմել :—

DALY, 13 RUE JEAN BEAUSIRE MÉTRO BASTILLE
TEL· ARC. 75-49

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Վարչութիւնս մանրամասնութիւններով իրենց հաշիւը տեղեկացուցած է այն բոլոր բաժանորդներուն, որոնք 1957ին պարտք ունին : Մարտի ընթացքին պէտք է պատասխանել այդ քաղդեացին եւ փակել հաշիւները :

Անոնք օգտուելով մեր բոլոր բաժանորդներէն կը խնդրենք որ փութան վճարել նաեւ 1958ի բաժնեգինները, որովհետեւ վարչութիւնս ի վիճակի չէ ապառիկ թերթ ղրկել ամիսներով :

Շնորհակալութիւն : Վարչութիւն

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԵՐԵԿՈՑ

Նուիրուած Հ. Ց. Դ. հիմնադիր՝

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻՆ

Այս երկուշաբթի, ժամը 21ին, Պոմոնի եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ :

Կազմակերպութեամբ Նոր Սերունդի «Քրիստափոր» խումբին :

Տպաւորիչ կենդանի պատկեր՝ մասնակցութեամբ Գ. Քէնտիրեանի :

Կը նախագահէ՝ Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը խօսին՝ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ եւ Ժ. ՄԻՐԻՃԵԱՆ :

Մուտքը ազատ է :

ՍՈՐՊՈՆԻ ՄԵԾ ԱՄՓԻՍԱԹՐՈՆԸ

Կիրակի, Մարտ 16, ժամը 14·30ին,

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ

ՊԱՐԻ ԵՒ ԵՐԳԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Բարձր հովանաւորութեամբ՝

ԺԱՆ ՍԱՐԱՃԻ

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿԻՆ ԺԱՆ ՍԱՐԱՃԻ

Կը մասնակցին՝ Ափրիկէ, Հայաստան, Գամբրուն, Կովկաս, Սպանիա, Ամերիկա, Ֆրանսա, Յունաստան, Հնդկաստան, Ինտոնեզիա, Իսրայէլ, Մատակասկար, Մեքսիքա, Լեհաստան, Վիէթնամ :

Հայկական ճոխ բաժին, նոր պարերով, նոր հագուստներով, ղեկավարութեամբ Տիկին Յասմիկ Քիւրքճէրեանի, օժանդակութեամբ Օր. Փիւլիէք Ալեքսեանի :

Ի նպաստ Սկաթ Իշխրի ուսանողներու Սանաթօրիումին :

Տոմսերը՝ 400, 300, 200, 100 ֆրանք :

Դիմել Սորպոնի դռնապաններուն :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

LA CITÉ-VIE

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

36, RUE DE L'ARCADE, PARIS 8e

Վարչական կեդրոն՝

31, Avenue de la Paix, Strasbourg

LA CITÉ-VIE Ձեզի կ'ըսէ :—

« Եթէ հոգածու եւ խղճամիտ մէկն էք որ կ'ուզէք ապահովել ձեր ընտանիքը ձեր մահէն ալ անդին, կանխաւ ապահովեցէք անոր ապագան, կեանքի վրայ ապահովագրութիւն մը առնելով :

Ձեր ներկայացուցած մեծ ղրամագլուխը փոխարինած կ'ըլլաք այս ձեւով, մահուան պարագային :

Մասլին անհրաժեշտ հանդամանութիւնը կ'ունենաք ձեր գործերուն համար : կարելիութիւնը կ'ունենաք նաեւ ղրամագլուխ մը հիմնելու եւ ձեր հանդամեան թոշակը ապահովելու : Կ'ունենաք անմիջապէս տուրքի կարեւոր առաւելութիւն – ներ :

Աւելի մի ապահէք ապառ մարդ մը դառնալու համար : Անմիջապէս դիմեցէք այն հարիւրամեայ ապահովութեան խումբին, որուն մաս կը կազմէ՝

LA CITÉ-VIE

Իր ներկայացուցիչները՝

M. TULIÈRE, Inspecteur Divisionnaire
10, Place St. Pierre en Arles, S/Rhône,

M. WAAG Délégué

Ձեր տրամադրութեան տակ են, այս վերջինին հասցէն՝

CHEZ M. YAVER, Sollicitor
37 Bis Rue Thubaneau, Marseille

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Զաւարեան կոմիտէի : Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3էն 10, Երիմեան սրահին մէջ :

2պիս, Բիւ տը լա Տէֆանս :

Կը խօսի Ընկ. Խ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ :

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝

Երգ՝ Տիկին Շ. Գալայճեան, Օր. Օր. Շ. Պէնկեան, Դաշնակեան, Պ. Պ. Մ. Պոյոճեան, Մարտիրոս Գարակէօզեան :

Հայկական պարեր, Պանեէօ Քաչանի Նոր Սերունդի պարախումբին կողմէ :

Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի դիներով :

Մուտքը ազատ է :

ԽՆԶՈՑՔ ՎԱՂԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի խնջոյքը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին «Ահարոնեան» ակումբին մէջ :

Գեղարուեստական բաժին եւ հաճելի անակնկալներ :

Մուտքը ազատ է :

ՅՈՒՇԱՏԵՏ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանները.—

Ականունի ենթակոմիտէն այս Շաբաթ ժամը 9ին :

Նիկոլ Դուման ենթակոմիտէն այս կիրակի կէսօրէն վերջ ժամը 3·30ին :

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Շրջ. վարչութիւնը այս երկուշաբթի, ժամը 9ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորաբար հաւաքատեղիները : Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները եւ ընկ. Վ. Իշխանեան :

ՓԱՐԻԶԻ Հ.Ց.Դ.-Քրիստափոր խումբին ժողովը այս երեքշաբթի, ժամը21ին, Քաֆէ Ռեժանի մէջ : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

ՃԱՇ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Մարսէյլի Տիկնանց նորակազմ մասնաճիւղը հանդիսաւոր ճաշ մը կազմակերպած է Մարտ 30ին, կիրակի օր, ժամը 12·30ին :

ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԵՐԳԱՊՆԱԿՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐՔԸ ՄՕՏ ՕՐԷՆ

MICROSSILLON 33 TOURS 1/3
30 centimètres

PATHÉMARCONI
SÉRIE ARTISTIQUE

1·— Կրօնական երգեր Տէր ողորմեա, Ո՛վ զարմանալի, Ուրախ լեր (Կոմիտաս վրդ.), նուագախումբով :
2·— Ինձ մի՛ խնդրիր (Յովհաննէս Թումանեան – Գրիգոր Սիւնի) :
3·— Եար նազանի (Համաստեղ – Ալան Յովհաննէս) :
4·— Արաքսի արտասուքը (Քամառ քաթիպա, ձայնադր. Հ. Թորոսեան), տաւիղով :
5·— Կ'անձրեւէ, տղաս (Վահան Թէքէեան – Համբ. Պէրպէրեան) :
6·— Խնձորի ծառի տակին (Ժողովրդ. բանաստեղծ.— Մեհրապեան) :
7·— Գեղջկուհին (Յ. Տատեան – Ա. Պարթեւեան) :
8·— Կարօտ Մարտիկին երգը (Գեղամ Սաբեան – Աչոտ Սաթեան) :
9·— Խնջոյքի երգ, Հայաստանի կարմիր գինին (Աչոտ Գրաչի – Արամ Խաչատուրեան) :

Գեղարուեստական կողք, կատարներու վերլուծումով եւ թարգմանութեամբ :
Գինը՝ 2700 ֆրանք.— Ապսպրանքները կարելի է այժմէն ընել, դիմելով

ՀԱՅԿԱՆՈՑՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ, 221, Rue de Tolbiac, Paris 13e
(առաւօտները) : Tél. : KEL. 34-24

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին տարեկան մեծ պարահանդէսը, ի նպաստ զղջոցներուն, Մարտ 15ին, Շաբաթ, ժամը 21էն առաւօտեան ժամը երկու, Սալ տէ Ֆէթի չքեղ սրահներուն մէջ :

Առաջնակարգ նուագախումբ :

CHEF D'ORCHESTRE RÉGIE THEVENET

Միրով կը հրաւիրուին հասարակութիւնը : Մուտքը 300 ֆրանք :

ՈՐԲ. ՕԳՆ. Մարմնի (փար. Տ. Միութիւն) տարեկան մեծ պարանոցիկ ցերեկոյթը Նոյեմբեր 23ին :

ՊԱՏԱՐԱԳ ՇԱԽԻԼԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի առաւօտ պատարագ, ժամը տասնին, Արեւագալի արարողութիւնը ժամը 11ին : Կը նախագահէ Կաթ. Պատրիարք Սերովբէ եպիս. Մանուկեանի :

Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այս արարողութեանց :

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

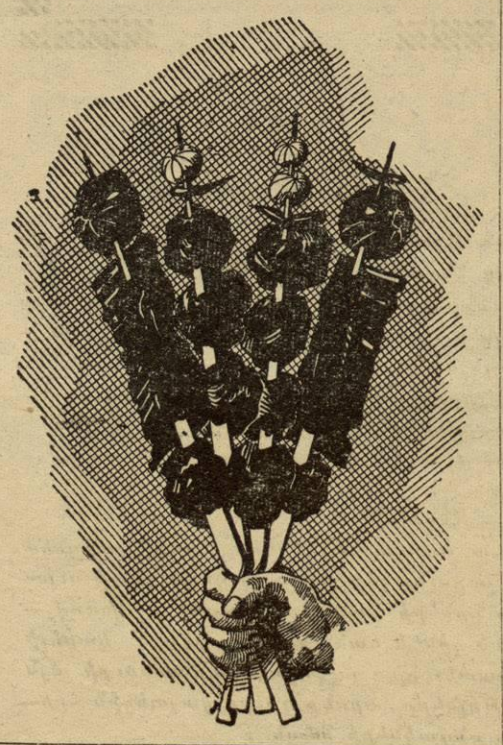
Կազմակերպուած Համախորհրդարանական Միութեան Մարսէյլի շրջանին կողմէ : Այս Շաբաթ, ժամը 21էն մինչեւ արշալոյս : Ալհամպրայի չքեղ սրահներուն մէջ, 340 Պուլվ. Շավ :

Հարաւային շրջանի ամէնէն նշանաւոր նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ ՔԸ – ԼՈՏ ՊԷՍԷի :

Մուտքը 500 ֆրանք :

Eléctricité Générale
ՈՒԺ ԵՒ ԼՈՅՍ
Բարձր եւ ցած թանսիոն
ՍՏԵՓԱՆ ՏԻՒՄՄԻՃԵԱՆ
- STÉPHANE -
71, Rue Tête d'Or, Lyon Tél, 52-91-17
Լուսաւոր նշանակ — ամէն կարգի գետեղում եւ նորոգութիւն :
Electro-Ménagers

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
ՁԱՒԱՐԱՆ ԵԱՐ
Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ
4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
Métro : F. D. Roosevelt
Հաճելի մթնոլորտ
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»
Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
16
ՄԱՐՏ
DIMANCHE
16 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8145 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3946

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՔԱՄԻ ՁԱՆՈՂԸ ՓՈՔՈՐԻԿ ԿԸ ՀՆՁԷ

Ժողովրդական այս իմաստուն առածը ո՛րքան կը պատշաճի մեր այսօրուան կեանքին :

Սփիւռքի մեր ազգային անդամանային մէջ քամի, մանաւանդ որոմ, առելու – թիւն, քէն, նախանձ, երկպառակութիւն ու անհաշտ թշնամութիւն սերմանողները թո՛ղ հրճուին տակաւին :

Փոքրիկը ղպատութեան ազդանշան իսկ չէ եղած հոդմացաններուն համար :

« Մայր Աթոռի նպատակը չի եղել երբեք եւ չէ այսօր էլ կրակ թափել բոր – բոհուած կրթերի վրայ, խորացնել եւ յայնացնել խրամատը : Հեռո՞ւ Մայր Աթոռից այդպիսի մտածման ստուերն անգամ» : (Էջմիածին, Դեկտ. 1957, էջ 9) :

Մայր Աթոռի պաշտօնաթերթին այս ժխտական տողերը աւելի չատ յանգանքը խոստովանելու իմաստ ունին : Ինքնաըդարացումի անճարակ ճիգ մը կը մատնէն :

Դժբախտաբար մէջտեղն են փաստերը : Բոլորովին անօգուտ են դանոնք ի նը – պատա էջմիածնի մեկնաբանելու մեծա – սաներորդ ժամու փորձերը : Ո՛չ ոք կը հաւատայ կարկտան բացատրութեանդ :

Մեծի Տաննկիլիկիոյ կաթողիկոսութեան բազմադարեան պատմութիւնը պարզ ու յստակ կերպով կը հաստատէ թէ անիկա եղած է մեր եկեղեցական նուիրապետու – թեան բարձրագոյն մէկ Աթոռը՝ բոլորո – վին անկախ էջմիածինէն :

Կիլիկեան Աթոռին պատկանած են ո՛չ միայն իրենց «Կիլիկիա» ծանօթ Առաքե – լի եւ Հալէպի կուսակալութեանդ Հայե – րը, այլ նաեւ Կիլիկիոյ սահմաններէն դուրս Մալաթիոյ, Կեսրիոնի, Տիվրիկ – Մանճըլըղի, Տարչոնէի եւ Եողզատի թե – մերը :

1912ին Մահմուտ արք· Օրմանեանի կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան համաձայն, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական Աթոռոն ունէր հետեւեալ վիճակները · — 1· Կաթողիկոսական (Սիս), 2· Արքե – պիսկոպոսական (Առաքա եւ Մարաշ), 10 եպիսկոպոսական (Հաճըն, Փայաս, Հա – լէպ, Զէյթուն, Այնթապ, Անտիոք, Մա – րաթիա, Եողզատ, Տիվրիկ եւ Կեսրիոն), երկու վանական (Ֆրունուզ եւ Տարչոնէ), 267 թաղօրայք եւ 224 եկեղեցիներ : Հա – յատնութեանը թիւը՝ 279·000 :

Կը տեսնուի ուրեմն, որ Կիլիկիոյ կա – թողիկոսութիւնը երբեք չէ ամփոփուած աշխարհագրական նեղ սահմաններու մէջ եւ իր հոգեւոր իշխանութեան տակ ա – ռած է Սեբաստիոյ, Յարբերդի եւ Այն – դարայի հայոց թեմերը :

Կաթողիկոսական երկու Աթոռներու (չենք խօսիր Այրարատի մասին) անկախ դոյութիւնը դարերու ընթացքին ո՛չ մէկ «հերձուած» եւ «երկփեղկում» առաջ բե – րած է :

Կիլիկիոյ կաթողիկոսները միշտ «յար – դանք եւ սէր» ցոյց տուած են ընդհան – րական հայրապետութեան Աթոռին հան – դէպ :

Վեհ· Վազգէն Ա· չատ լաւ դիտէր թէ անցեալին, մանաւանդ Գէորգ Դ· կաթո – ղիկոսին օրով, էջմիածնի կողմէ Կիլի – կիոյ Աթոռին դէմ կատարուած ոտնձգու – թիւնները ո՛րքան վնաս հասցուցին Հա – յութեան եւ վարկաբեկեցին նոյնինքն Մայր Աթոռի պահակը :

Տեղեակ ըլլալով պատմութեան, երբ – ուսասէր հայրապետը, բնաւորութենէն չոր – սուկէս ամիս վերջ պէտք չունէր դուրս ելլելու իր իշխանութեան սահմաններէն եւ միջամուխ ըլլալու բնաւրական դոր – ծերուն թեմի մը, որ իրեն չէր պատկա – նէր :

Որպէսզի քամի ցանողի դէրին մէջ չգտ – նուէր :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

ՆՈՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՊԵՏԸ՝ ՓԱՓՕՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ՄԵՐԺՈՒԵՑԱՒ

Ոստիկաններու դործադուլն ու բողոքի ցոյցը լուրջ հետեւանքներ ունեցան քաղա – քական շրջանակներուն մէջ : Խորհրդա – րանական կարգ մը խմբակցութիւններ վերսկսան իրենց քննադատութեանդ : Մանաւանդ ամառնային ամսուն են Ընկերվարա – կանները, որոնք կը պահանջէին Ներքին նախարարին հրաժարումը : Բազմաթիւ այլ երեսփոխաններ համակարծիք էին ընդ – կերվարականներուն : Շատեր կը մատ – ծէին նոյնիսկ թէ կառավարութեան ճա – կատագիրը խնդրոյ առարկայ էր :

Այս պայմաններուն մէջ Վարչապետը նախարարաց արտակարգ ժողով մը գու – մարեց, մանաւանդ՝ երբ Ներքին նախա – րարն ու ոստիկանապետ Լահիլեան ներ – կայացուցած էին արդէն իրենց հրաժա – րականները :

Նախարարաց Խորհուրդի արտակարգ նիստէն առ տեղեկատուութեան նախա – րար Քլափարէտ կարդաց պաշտօնական դեկոյց մը, յայտնելով թէ ընդունուած է ոստիկանապետ Լահիլեանի հրաժարակա – նը : Կոստանդինի ոստիկանապետ Մորիս Փափօն նշանակուեցաւ Լահիլեանի տեղ :

Նոր ոստիկանապետը ծնած է 1910ին Կրէյլի մէջ : Իրաւագիտութեան եւ քա – ղաքական գիտութեանդ վկայականներ ունի : Պատերազմէն առաջ եւ վերջը վարած է պատասխանատու պաշտօններ :

Ոստիկանապետին փոփոխութիւնը որոշ դոհացում մը տուաւ ընկերվարականնե – րուն, ինչպէս կը նախատեսէր Լը Մոնտ :

Ներքին փոխ նախարար ծերակուտա – կան Փիք (ընկերվարական) կարգ մը բա – ցատրութիւններ տուաւ, միաժամանակ պատասխանելով լրագրողներու հարցում – ներուն :

Փոխ նախարարը յայտնեց թէ ոստիկա – նապետ Փափօն անմիջապէս պիտի ըս – տանձնէ իր պաշտօնը :

Ներքին նախարարին մասին նորութիւն – ներ չկան· Պուրժէս Մոնուրի իր հրաժա – րականը յանձնած էր Վարչապետին՝ Ուր – լաթ առաւօտ : Նախարարաց Խորհուրդի նիստին մէջ կայեան եւ նախարարները մերժեցին ընդունիլ այդ հրաժարականը : Պուրժէս – Մոնուրի վերջ ի վերջոյ տեղի տուաւ, վարչապետին եւ կարգ մը նա – խարարներու պնդումին վրայ :

Ծերակուտական Փիք յայտնեց թէ կա – ռավարութիւնը կ'աշխատի ամէն դնով դոհացում տալ եղած պահանջներուն : Գալով այն հարցին, թէ կառավարութիւ – նը օրական 250 ֆրանքի պարգեւ մը խոս – տացած էր ոստիկաններուն՝ որոնց կեան – քը վտանգի ենթակայ է միշտ, Փիք ճըշ – դեց.— Կառավարութիւնը օրական 250 ֆրանք չէ խոստացած բոլոր ոստիկաննե – րուն, այլ՝ համաձայնած է պարգեւ մը տալ անոնց՝ որոնք վտանգի ենթակայ են :

Ամէն պարագայի մէջ ուշադրաւ է այն երեւոյթը, որ ընկերվարական չրջանակ – ներուն մէջ կատարեալ դաղտնապահու – թիւն կը տիրէ· նախարարները Վարչա – պետէն պահանջեցին որ վճռական եւ յըս – տակ յայտարարութիւն մը ընէ :

Գչ· օր Վարչապետ կայեան կատարե – լիք յայտարարութենէն կախում ունի ա – մէն բան :

Կուսակցութիւնները սկսած են դումա – րել ժողովներ՝ ճշդելու համար իրենց դիրքը :

Անկախներուն դիրքը ճշդուած կարելի է համարել.— Կը դատապարտեն Թու – նուդի ընթացքը, մանաւանդ երբ այդ երկիրը Ֆրանսայի կը պարտի արդիական իր կարդուսարքը եւ անկախութիւնը, բայց կը դատճանէ՝ յօդուտ Ֆրանսայի թշնամիներուն : Կը պահանջեն որ Թու – նուդ դատապարտուի ՄԱԿի կողմէ՝ իր – րեւ խարիսխ Ֆրանսայի դէմ եղած յար – ձակումներուն : Կը պահանջեն որ Պիզեր – թր մնայ Ֆրանսական ,օդակայանները մր – նան Ֆրանսացիներու ձեռքը եւ բանակը ազատ ըլլայ : Կը դատապարտեն Մոս – կուայի եւ Գահիրէի աշխարհակալական քարոզչութիւնները :

Ընկերվարականներու Ագգ· Խորհուրդը չարաթ եւ կիրակի պիտի դումարուի Փիւթոյի մէջ, քննելու համար հրատապ խնդիրները : Միաժամանակ ժողով պիտի դումարեն նաեւ համակիրները :

ԽՐՈՒՇՁԵՒ ԿԸ ՄԵՂԱԴՐԷ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ՊՆԴԷ ԻՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Համակիրներ կուսակցութեան ընդհ· քարտուղար Խրուշչեւ նոր նահակ մը ղրկած է անգլիացի խմբագրակէր Պերթ – րըն Բրեյլի : Մօտ երեք հազար բառերէ բաղկացած ընդարձակ այս նամակին մէջ Խրուշչեւ կարգ մը մտածանշումներ կ'ը – նէ : Անդրադառնալով միջազգային նը – կայ կացութեան, կ'ըսէ թէ աննչան մի – ջադէպ մը, հիւլէական ռումբ փոխադրող օդանաւի մը մեքենական խանգարումն անդամ պատճառ կրնայ դառնալ՝ որ պա – տերազմը իրականութիւն դառնայ· Նո՛յն օրն իսկ.— Այսօր, կ'աւելցնէ Խրուշչեւ , երբ Անգլիացիները հանգիստ կը քնանան իրենց անկողիններուն մէջ, ահռելի մահ մը կը սաւառնի իրենց դլխուն վերեւ· եւ ասիկա՝ ո՛չ թէ թշնամիներու կողմէ , այլ այն օդանաւներուն մէջ, որոնք կը կրեն ամերիկեան հիւլէական ռումբեր :

Այս պայմաններուն մէջ, անդրադառ – նալով դինաթափութեան հարցին, Խրուշ – չեւ կ'ըսէ.— Ա· Միութիւնը պատրաստ է կարելի եղածին չափ չուտ լուծել այս խնդիրը : Մենք միշտ կողմնակից եղած ենք դինաթափութեան արմատական լուծում մը գտնելու դադափարին · մենք միշտ կողմնակից ենք հիւլէական եւ ջրածնի դէնքերու առանց պայմանի եւ ամբողջա – կան արդելքին :

Ամերիկոյ հարցն ալ խնդրոյ առարկայ դարձնելէ ետք, Խրուշչեւ հարց կուտայ· — Ո՞ւր է Պր· Տըլլըսի բարոյական լու – ծումը՝ այս խնդրին առնչութեամբ :

Միւս կողմէ, ուրբաթ կէսօրէ վերջ Գալինինի ընտրաշրջանին մէջ Խրուշչեւ ճառ մը խօսեցաւ, ծանրանալով հիւլէա – կան պատերազմի վտանգին վրայ : Ցայտ – նելէ ետք թէ Ա· Միութիւնը չուտով պի – տի դէմ անցնի Ամերիկան՝ ճարտարար – ուեստի մարդին մէջ, սկսաւ յարձակում դործել Միացեալ Նահանգներու վրայ : Ցիշեց Խորհրդային առաջարկները՝ «Մեծ»երու ժողով մը դումարելու մասին եւ մեղադրեց Միացեալ Նահանգները որ չեն ընդառաջեր անոնց : Անդրադառնա – լով Գերմանիոյ վերամիացման հարցին , պղուչացուց Ամերիկան որ չխառնուի Ա – րեւելեան Եւրոպայի ներքին դործերուն , եթէ չուզեր որ պատերազմ ծագի :

Խրուշչեւ մերժեց ընդունիլ Նախագահ Այղընհաուըրի առաջարկը՝ «Մեծ»երու ժողովի օրակարգին մէջ քննել արբանեակ երկիրներու կացութիւնը :

Ուշադրաւ է այն պարագան, որ Նախա – գահ Այղընհաուըր իր մօտ հրաւիրեց Անգլիոյ Վարչապետը՝ երբ անոր հետ քէն բրած է Խրուշչեւ : Այս ձեւով Այղըն – հաուըր ցոյց կուտայ իր միանականու – թիւնը՝ Միացեալ Նահանգներու դաշնա – կիցներուն հետ :

Մանիլլայի մէջ Արտաքին նախարար Տըլլըս անցամ մը եւս չհշտեց, թէ առանց հետեւեալ չորս օրակարգերուն «Մեծ»ե – րու ժողով չի կրնար դումարուիլ :

1·— ՄԱԿի մէջ վեթոյի իրաւունքին սահմանափակումը :

2·— Անհունին «խաղաղացումը

3·— Գերմանիոյ վերամիացում· :

4·— Արեւելեան Եւրոպայի կ· ֆիւ – նը :

Ինչպէս կը տեսնուի Խրուշչեւ դէմ է այս առաջարկներուն· իր նամակներուն եւ ճառին մէջ այս ուղղութեամբ իր դիրքը ճշդած է արդէն :

Արեւմտեան Գերմանիոյ մամուլի պե – տական դործակալութեան տնօրէնը եր – կար ատելիս մը տուաւ առջի օր, յայտ – նելով թէ Գերմանիոյ վերամիացման հարցը անպայման պէտք է քննուի «Մե – ծ»երու հանդիպումի մը ընթացքին :

(Լուրերու շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐ ՔԱ ՕՐԻՆ

ԻՐԵՆՑ ԴԻԱԿՆԵՐՆ ԱԼ ԿՈՂՈՊՏԵԼ ՍԿՍԱՆ ...

•

Անհաւատալի բայց իրաւ :

Բոլորդ կարդացիք Սկիւտար շոգենաւին ապէտը Իզմիթի ծոցին մէջ, որ 450 հոգիի մահուան պատճառ եղաւ : Ցաւալի արկած մը՝ ուր 250 դպրոցական պատանիներ միասին կորսուեցան ծովամոյն :

Ոչ ոք կրնայ ուրախանալ նման դէպքի մը համար : Անմարդկայինն է անշուշտ , մեզի Հայերուս համար, երբ նոյնիսկ մտաբերենք Տրապիզոնի հրէշ կուսակա – լին՝ Ճեմալ Ազմիի սեռուկներով ծովը նետած մանուկները :

Այս չէ սակայն պատմել ուզածնիս : Նշանակալից եւ շատ թրեւավայել մանրա – մասնութիւն մը կարդացինք այսօր Պոլ – սոյ թերթերուն մէջ : Դուբ եւս կարդացէք խնդրեմ եւ եթէ կրնաք զարմանիք եւ զզուանիք տարբեր զգացում մը ունեցէք, այս ադիտալի արկածին հետեւանքներու մասին ...

« Սկիւտարի ադէտաձներուն ինչքերն ու դրամները կողոպտեր են» :

ԻԶՄԻԹ.— Շահագրգռուող չրջանակ – ները կը հաղորդեն թէ մահամերձ վիճա – կով դանազան հիւանդանոցները փոխա – դրուող ադէտաձները կողոպտուած են :

Հիւանդանոցներու մէջ իրենց ազգա – կանները փնտռելու պատրուակով մուտք դործող անծանօթներ մեռեալներուն եւ վիրաւորներուն դրամներն ու հագուստ – ները գողցած են » :

«Հին սովորութիւն մը » պիտի ըսէք , որ միշտ ի պատուի է մեր երաւելի ծը – ովդավայրին մէջ դժբախտաբար :

Փորձառութեամբ գիտեմ որ «դիակ կողոպտողներու» դասական արհեստը 1914 – 1915էն ի վեր ոչ թէ անհետացած է երկրին մէջ, այլ գոյն եւ ձեւ միայն փոխած է : Եթէ էրիստոնեաներու հինչին կողոպուտը «վարլըբով» եւ «Սեպտ· 6»ով պաշտօնական մարմիններու փոխանցուած է ողջ մնայ մեռեալները կողոպտելու շա – հաւէտ գործը : Երեւակայեցէք նման ա – դէտի մը օգնութեան փութացնողներու վոհմակը որ մեռելին կամ ողջին հա – գուստն իսկ որպէս յիշատակ չուզեր ձգել դիակին տիրոջ ... աւելորդ յու – գում մը խնայելու համար անոր :

Ի՞նչ փափկանկատութիւն ... :

ՆՈՃԻ

ՔԱՆԴԵՆՔ ...

Ա. ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ [1]

... Զոր խնդրէրն :

— Շա՛ն լակոտ, ինչո՞ւ կը հաչես :

Կուինտոս Լուտատիոս Կատուլոս ծանօթ էր ռազմաճակատներու վրայ իրրեւ պինուորական տաղանդ՝ ի փառս Հռոմի, բայց այդ օրը յայտնուեցաւ նաեւ իրրեւ առաջնակարգ ճարտասան, որ պիտի վարել կայսերական լեզուն յաղթութենէ յաղթութիւն :

Ամբաստանեալը, պետական տուրքերու վարչութեան բարձրաստիճան պաշտօնեայ չեմ պիտեր արեւելեան ո՛ր Հարկատու երկրին մէջ, իսկական աւազակ՝ հարիւրապետներ էր ժողովուրդը, կեղեքեր ու քամեր այնպիսի ձեւով մը որ... « Հաւկիթն անգամ կը խուզէր» պիտի ըսէր մեր լեզուն :

Կուինտոս Լուտատիոս Կատուլոս կը դատէր զայն՝ այդ օրը, կը խարանէր ու կը խայտառակէր, այնքան անողոք՝ որքան սովոր էր հալածել ու կոչկռճել թշնամին, ռազմաճակատին վրայ :

Դատաւորները, թէեւ արձան՝ ինչպէս ըլլալ կանոն է հռոմէական առեանններ – ուն մէջ, ուր յանցանք կը համարուէր ծիծաղը, նոյնիսկ յուզում մուրացող որ եւ է առեներանութիւն՝ մինչեւ Սերգիոս ռոմանթիք հռետորին երեւումը լատինացիներ պերճախօսութեան պատմութեան մէջ, չէին կրնար այլեւս ծածկել իրենց խղճի եւ օրէնքի դատաստանը, — Կուինտոս Լուտատիոս Կատուլոս յաղթանակած էր :

Պաշտպան փաստաբանը, այն առեն, դիմեց ամօթալի խաղի մը,— ուզեց պզտորել աղարտել մթնոլորտին վեհութիւնը, գեհկացնել պայքարը, եւ ըսաւ.

— Քուի՞տ լաթրաս, Կատուլէ՛ :

Բառախաղ մըն է ասիկա, մեծ արիւրութենին անուան արմատական նշանակութեամբ կազմուած, որ թարգմանի՝

— Ինչո՞ւ կը հաչես, շա՛ն լակոտ :

— Գո՛ղ կը տեսնեմ, եւ երկո՛ւ դող, *ատոր համար կը հաչեմ, պատասխանեց Կատուլոս Նայիւսեան :*

Հնչեց մեռաղը : Ամբաստանեալը, իսկական դող – աւազակ, դատը կորնչուցած էր, պաշտպան փաստաբանը պատժուած, նիստը վերջ գտած :

Կը խորհիմ Երեւանի գրողին մասին, որ «մարդուկ» անուաներ էր դիս եւ լե – զուս՝ «ցինիկ» (շնական) :

— *Մի՛ նեղուիր, կը պատասխանեմ, որովհետեւ «ցինիզմ» կը տեսնեմ հոն ուր « ստալինիզմ»ը խաթարեց բարոյական ա – մէն ըմբռնում եւ արժէք :*

---

(1) Իմ փիլիպպականիս մէջ, որ պիտի ընթանայ ուսումնասիրութեան մը դան – դաղութեամբ, մերթ ընդ մերթ պիտի բացուին նիգակամարտի տեսարաններ, ինչպիսին ահաւասիկ :

Եւ սակայն, կը հարցնեմ ես ինծի, ուր – կէ՞ բուսաւ փտահամ այս բողկը : Ոչ փորձեր եմ քար նետել Հայաստանի գրող – ներուն պարտէզին մէջ, ոչ ալ խառնուիր եմ Հայաստանի անունով երդուընցողնե – րուն առջեւ գանտիլի թէմէնիա կատա – րողներու թափօրին : Ամէն մարդ իր գոր – ծին՝ որու համար ծնած է :

Բայց ինչո՞ւ կը զբաղին ինձմով : Ի՞նչ կ'ուզէ այս գրող ըլլալիքը, չեւ եւս կընքա – եալ :

Զումէ՞ տրանջէ : Մինէ տարապար – տո՞ւց խանչիցէ : Աչխարհաբար՝ պարապ տե՞ղը կը գոնչէ (ըստ բնագրին) վայրի էշը որ իր ճարակելիք խոտին քովը կանգ – ներ է (Յոբ, Զ. 5) :

Փորձենք հասկնալ :

×

Լզմմիածնի նախորդ գահակալը, կտակի ձեւով, իր մահէն առաջ՝ յանձնարարեր էր այսուհետեւ արտասահմանէ՛ն ընտրել իր յաջորդը : Կը թուի թէ ընդհանուր կարգախօս է այս յանձնարարութիւնը, — արտասահմանէն տարուած երիտա – սարդ մըն է, ահա, որ Երեւանի մէջ դրո – շի կարգ ստացած արդէն՝ սկսեր է սաք – րէ արտասահմանի հայ գրականութիւնը, (Ֆրանսերէն բառին երկու իմաստներով միաժամանակ) :

Տեսանք կաթողիկոսը, որ լաւ սերտեր էր Քրիստոսի աւետարանը. «Համարիք ե – թէ խաղաղութի՞ւն եկի տալ. ո՛չ, ասեմ ձեզ, այլ բաժինս (երկպառակութիւն) : Զի եղիցին յայսմ հետէ հինգ ի տան մի – ում բաժանեալք, երեքն՝ յերկուց, եւ եր – կուքն՝ յերից : Բաժանեսցի հայր յորդ – ւոյ, եւ որդի՝ ի հօրէ, մայր՝ ի դստերէ եւ դուստր՝ ի մօրէ, սկեսուր՝ ի հարսէ, եւ հարսն՝ ի սկեսրէ իւրմէ» (Ղուկ. ԺԲ. 51 – 53) :

Ինչպէս կը տեսնէք, մեր կաթողիկոսը տառացի գործադրեց Քրիստոսի խօսքը արտասահմանի մէջ. «Հուր ես գոր արկանել յերկիր» ըսաւ Միածինը եւ այժմ կը հասկցուի թէ ոչ ոք կրնար լաւագոյնս չարունակել նոյն գործը՝ եթէ ոչ այն որ կը բազմի «միածնական» տաճարին գահին վրայ ընտրուելի, (Դաշնակցականները կ'ը – սեն նշանակուելի, կը պնդեմ՝ ընտրուելի) :

Գրող մըն ալ, ահաւասիկ, մի՛ւս ար – տասահմանէն եւ ընտրուելի, սկսեր է կրակ թափել հայ գրականութեան ընտանիքին մէջ կամ երկպառակութիւն, (Աւետարա – նը կը գործածէ երկու բառերն ալ քով քովի) : Եւ այժմ, Մոսկուայի ականջին հաճելի տարազով մը՝ գոյութիւն ունի Հայաստան մը եւ... հակահայաստան մը որ կոչի Սփիւռք, Հայաստանեան կաթո – ղիկոսութիւն մը եւ... հակահայաստան – եան կաթողիկոսութիւն մը, Հայաստան – եան գրականութիւն մը եւ ... հակահա – յաստանեան գրականութիւն մը : Եթէ չա – րունակուի այս բաժանումը, վաղը կարգը կուգայ բզկտելու եւ երկուքի բաժնելու մեր մաշած... կապերան ալ՝ Հայաս – տանեան եւ հակահայաստանեան մաս – րու :

Դարձեր ենք արդէն երկու ազգ : Ախ – կա չբաւէր կարծես՝ դարձեր ենք ազգը ազգին թշնամի :

Լա՛ւ, Ոդիլ Հայկազանց լա՛ց, — տե՛ս, օտարն ի՞նչ ըրաւ մեզի : Տե՛ս, ի՞նչ ըրինք մենք մեզի, ներչնչումովն օ – տարի : Բաւական եղաւ բարոյական հան – գամանք մը տալ մէկուն կամ միւսին, բզկտելու համար զիրար եւ յօշոտելու : Բաւական եղաւ պզտիկ տիտղոս մը՝ որ – պէսզի մարդիկ իրենք զիրենք կարծեն այս ժողովուրդէն մեծ, մեր պատմութենէն վեր : Ցիչեցնէ՞ք թէ անո՛նք միայն մեծ եղան մեր պատմութեան մէջ եւ արժա – նացան պատմութեան փառապսակին, ո – րոնք հրաժարեցան սուտ մեծութիւննե – րէն, նոյնիսկ իրենց երիտասարդ կեան – քէն՝ չհնազանդելու համար օտարին :

Գրող մը, կրծկալ կապելու տարիքին մէջ, արտասահմա՛ն դատելու ելեր է, կ'արժէ՞ր զբաղիլ : Արտէն վերադարձող եղը հետաքրքրութի՞ւր է ճանճով, որ չա – փելու ելեր է հերկուած արտին տարա – ծութիւնը, — ո՛չ, անչուշտ : Բայց, սի – րելի ընկերներ եւ բարեկամներ, երեւոյ – թի՛ն նայեցէք,— փոքրիկ ժողովուրդ մը ահա, կէսը ողբերգութեան մը մէջ, միւս կէսը տարբեր ողբերգութեան մը մէջ, փոխանակ ձեռք երկարելու իրարու, մէկ կէսը չի հաւնիր միւսին, մէկ կէսը կը հայհոյէ միւսին : Ու զբաղանութիւն ընե – լու համար կամ Աատուծոյ աղօթելու հա – մար, ի փառս մուսային կամ ի փառս Մեսիային, պայման է դարձեր կարծես ուրանալ զիրար եւ հայհոյել իրարու : Ափսո՜ս, հազա՜ր ափսոս : Հայու հոգի չմնա՞ց այս մարդոց մէջ, մեր փառաւոր պատմութենէն ներչնչման զոլը պակսե – ցա՞ւ այս մարդոց հոգիներուն մէջ :

Ի՞նչ կ'ուզեն մեզմէ :

Անոնք որ Հայաստանի հոգով կը պար – ծենան, թող լաւ լսեն այս յայտարարու – թիւնը :—

Ձեր ամէնէն քաջը, ձեր քաջերուն քաջը կուրա կամ կրակած աքաղաղ կը դառնար այն պայմաններուն մէջ, օտար այս ափե – րուն վրայ, ուր ափ մը տղաք, 1920 թը – ւականէն ասդին, ստեղծեցին նոր լեզու մը Հայկազանց, պերճ եւ արու, ոճի հը – րաշագեղ խաղերով, աւիւնի անհաւատալի կենսունակութեամբ, ցայժմ անծանօթ եւ անհաս բարձրութեան մը վրայ : Արդ, այս հրաշքը կատարուեցաւ անօթութեան մէջ, անտանելի զրկանքներու մէջ, հիւ – ծախտի ճիրաններուն մէջ :

Դո՛ւք, Հայաստանի զրոյցներ, կը պար – ծենաք թէ Մոսկուայի համալսարանները կը յաճախէք, Գրողներու Հանգստեան տուն ունիք, օրը երեք անգամ կը ճաշէք՝ մնացեալ ժամերուն ալ կա՛մ վէպ կը գրէք կամ պոէմա, վերջապէս ձեր գործերը կը վաճառուին ու կը ապահովեն հազարա – ւոր ընտանիքներ, կը թարգմանուին կիրգիզերէն, ուզպեկերէն, ինգուշերէն, օսեթերէն, չուվաշերէն, եւ վերջապէս լեհերէն, չի – նարէն, հնդկերէն լեզուներու, (թարգ – մանութիւնը արժէքի չափանիշ չէ, կ'ակ – նարկեմ չուկային), — ուրեմն կը վար – ձատրուիք լիուլի, բարի՛, բարի՛, շատ բարի :

Արտասահմանի հայ գրողը ոչ մէկ ձե – ւով կը վարձատրուի, — բայց կը գրէ, կը ստեղծագործէ, վկայութիւն կուտայ հայ հանճարին յաւիտենականութեան մասին, հաստատելով նոր կչիռներ ու նոր արժէքներ :

Հայաստանի՛ գրողներ, գլխարկները վա՛ր :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՄԵՐ ԳԵՂԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բ.

Ունինք կաթողիկէ կաթողիկոսարանը Պէյրութի եւ մեր Պատրիարքարանը Պոլ – սոյ մէջ : Սակայն այս երկուքէն ալ մեծ բան մը չենք կրնար սպասել բնագրական հրատարակութեանց համար : Պարեգին Պատրիարք, վաստակաւոր մշակներէն մեր մատենագրութեան, այս կամ այն ձեւով կրցեր է հրատարակել երկու պատկառելի հատորներ՝ Նարեկ եւ Եղնիկի «եղծ ա – դանդոց» , սակայն Պոլիս երթալէն ա – ռաջ :

Հիմա կարգը կուգայ մեր աչխարհա – կան հատուածութեանց :

Գլխաւոր դժուարութիւնը կը վիճակ – ուի դաշնակցական մամուլին : «Ցուսա – բեր»ն է, որ կատարած է մեծագոյն դերը իր խնամեալ հրատարակութիւններով մեր հին մատենագիրներէն Եղիշէի, Խորենա – ցիի, Փաւստոսի եւ Կորիւնի պատմա – գիրքերուն աչխարհաբար թարգմանու – թեանց :

Հրատարակելի նիւթ չէ, որ կը պակսի. դիւանական չատ նիւթ կայ քիչ մը ամէն կողմ, 1850ական թուականներուն վերա – բերող : Դիւրաւ կարելի է այդ նիւթերը ձեռք բերել եւ հրատարակել, առանց սա – կայն ակնկալելու, որ տպագրական ծախ – քերը կրնան գոցուիլ :

Ցեղափոխական յուչագրութիւնները, որոնք լոյս կը տեսնեն գլխաւորաբար « Հայրենիք » ամսագրին մէջ, անտարա – կոյս երենց կարեւորութիւնը ունին ոչ միայն մեր նոր չրջանի պատմութեան, այլեւ տեղագրութեան ու ազգագրութեան համար : Սակայն ասիկա կապ չունի մեր նախընթաց ժառանգութիւնը փրկելու գործին հետ :

Արդ՝ խնդիրը է, թէ դաշնակցական մա – մուլը կ'ուզէ՞ կամ կրնա՞յ հոգալ տպա – գութիւնները, մերթ զմրուխտեայ մար – գարիտները, կարկաչուն առուները, ցորե – նի ծփծփան արտեր, մերթ լուիկ ձորակ – ները, անհեթեթ կերպարանքներով ժայ – ռեր ու դունագեղ քարեր :

Բարձրացանք մի բլրակի վրայ որ իշ – խում էր չրջակայքին : Մէկն ու մչուշը որ ագռղել էին լեռները, հետզհետէ պատուում էին եւ հրաբխային սուր գա – գաթները, տեզերի պէս, ցցուում էին չողշողալով նորածագ ոսկով : Փարվա – նա լիճը ծխում էր իր կապոյտ ծխով ... Մի պահ յետոյ պարզեց իր արծաթափայլ հայելին, ուր արեւի դէմքը ցոլաց աւելի բանաստեղծական, քան որ երկնքումն էր : Լեռների չարանը ձգուում էր հեռուն, բայց մեր բլուրի կատարից զրկելու չափ մօտիկ էին երեւում էր հայեացքը թափա – ռելով ամէն կողմ, եւ արտասանեց իւ – րովի Յ. Թումանեանի «Փարվանայից »—

Բարձրագահ Արուլ եւ մթին սարեր

Շատ եմ սիրում իմ բարձրագահ հայ – րենիքը եւ Ներա խոնարհ ժողովրդին որ աչխատում է ու երազում, տքնում է ու լրջում ...

— « Ախ պատանու հոգին, — մտածում էի ես պարուրուած է երազով, ինչպէս իր հայրենի լեռներն ու լճակները կապոյտ, մչուշով »...

Եւ այս սրտագին զրոյցներից այն խո – րին տպաւորութիւնն առա, որ ես բա – նաստեղծական էութեան հետ գործ ունիմ որ այս զգայուն հոգում ապրումները մը – թին խորութեան մէջ են կատարւում որ նա աչխարհն զգում է երազներով եւ է՛ – լաղների մէջ :

Գեղեցիկ պիւլ է Գանձան, բարձրա – դիր ձորի վրայ կախուած, հոյակապ բը – նութեան մէջ :

Անջնջելի կենդանի են իմ հոգում այն ճ[illegible] եւ ամրոցը զիլերները որ ապրուել եմ Վահանի մայրենի գիւ – ղում, պատանի Վահանի հետ միասին :

Ցողնած արեւը թեքուում է դէպի Արուլ լեռը, զապաթները հրդեհուում են տրժ – դունում, անջնջելի կիսալոյսերով կա – մաց – կամաց իջնում է մթնչաղը, նա – խիրը տուն է դառնում հանդից, վառ – ւում են տների ճրագները, գիւղի աղ – մուկները լռում են սակաւ առ սակաւ, հանդչում են բոլոր չչուկները... Աստ – ղերը մէկը միւսի ետեւից չողում են ու կայծում. հովիւները խարոյկ են վառում Արուլի վրայ, երեկոն գիշեր է դառնում անտես աննկատելի քայլերով... լուռ – թիւն, միայն ձորի առուն է մրմնջում նիհրի մէջ սուզուած, լճից չվչվում է գե – փիւռի մեղմ սրինգը :

Վահանը ականջիս տակ սրտի ճայնով չչնջում է չքնաղ հատուածներ համաչ – խարհային եւ հայկական քնարից — կէօ – թէ, Հայնէ, Պուշկր, Վերլէն, Լերմոն – տով, Սոլոգուբ, Բրուսով ...

Լռում է Վահանը... Հովիւների խա – րոյկը մարել է, խորին գիշեր է, մթին ու խորհրդաւոր լռութիւն ... բոլոր իրերը ձեւալուծուել են չքացել, աննիւթացել, իրական աչխարհը անզգալաբար պահել է դէպի անիրականը : Մենք երազում ենք աւտոնում ենք անջնջելի ոլորտների մէջ, ուր խճճուած միտքը ներքոգա – ւում է եւ լարուած միտքը հանդիստ գտնում ...

Օ՛ Գանձայի քնարական երեկոյներ, դուք թրջրիք Վահանի երդին բանաս – տեղծական եւ գերզգայական ոլորտները, դուք անմահացաք նրա տաղանդի կա – խարդանքով, զարձաք երգ ու հէքեաթ մաքուր սիրոխանք եւ բարձր արուեստ ...

×

1906 թուին, Յունուարին, Վահանին եւ իր դասընկերոջը հանդիպեցի Թիֆլիսում, ռեւոլուցիայի յուզումնալից իրադարձու – թիւնների հետեւանքով, ժամանակաւո – րապէս գոցուած էր Լազարեան ճեմարա – նը, ուստի նրանք վերադարձել էին կով – կաս : Նրանք ուզում էին «ռեւոլուցիոն» աչխատանք, պրոպագանդ տանել ժողո – վրդի մէջ : Ընդառաջելով նրանց փափա – քին, որոշեցի նրանց հետս տանել Ալեք – սանդրապոլ (Լենինական) եւ ուղարկել Շիրակի գիւղերը, որպէս դի ժողովրդին բացատրեն Թուսատանում տեղի ունեցող անցքերը :

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(2 Շար.)

ԻՄ ՑՈՒՇԵՐԻՑ

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆ

•

— Նայիր, — ասում էր Վահանն ինձ. — Ա՛խ, ի՛նչ տխուր աչքեր ունին մեր գիւղացիները, ինչ մտահոգ դէմքեր՝ ա – բեւով, անձրեւով այրուած ու բովուած, ինչ դառն աղքատութիւն է կաթում վը – բաններից, բայց ուրախանում են :

Բայց ինչ թախծոտ ուրախութիւն է այս : Իրրեւ թէ ուրախ երգեր են երգում, բայց ինչ քան վիշտ ու մորմոք կայ սը – րանց ուրախ երգերի մէջ :

Դարերի տառապանքն է խօսում սրանց բերանով : Այս ժողովուրդին մեր ինտե – լիգենցիան չի կարող հասկանալ, ո՞ւր մնաց օտարը : Մեր նոր գրողներից Թու – մանեանը եւ դու, միայն երկուսդ գրում էք մեր ժողովուրդին : Ջեզանից յետոյ կամ նոր, բոլորովին նոր երգ պիտի ա – սել կամ պիտի լռել :

Միւս օրը առաւօտեան, դնացինք տես – նելու փարվանայ լիճը եւ նրա ճերմակ ամրոցը, որը թէեւ առասպելը սուղել է ջրի տակ, բայց, ինչպէս վկայում են գիւղացիները սուր աչքը, վճիտ պահերին կարող է նչմարել բուրգերի ծայրերը ... :

Մեզ չրջապատող բնութիւնը վայրկեա – նէ վայրկեան փոխում էր իր տրամա – դրութիւնները, մերթ զմրուխտեայ մար – գարիտներ, կարկաչուն առուներ, ցորե – նի ծփծփան արտեր, մերթ լուիկ ձորակ – ներ, անհեթեթ կերպարանքներով ժայ – ռեր ու դունագեղ քարեր :

Բարձրացանք մի բլրակի վրայ որ իշ – խում էր չրջակայքին : Մէկն ու մչուշը որ ագռղել էին լեռները, հետզհետէ պատուում էին եւ հրաբխային սուր գա – գաթները, տեզերի պէս, ցցուում էին չողշողալով նորածագ ոսկով : Փարվա – նա լիճը ծխում էր իր կապոյտ ծխով ... Մի պահ յետոյ պարզեց իր արծաթափայլ հայելին, ուր արեւի դէմքը ցոլաց աւելի բանաստեղծական, քան որ երկնքումն էր : Լեռների չարանը ձգուում էր հեռուն, բայց մեր բլուրի կատարից զրկելու չափ մօտիկ էին երեւում էր հայեացքը թափա – ռելով ամէն կողմ, եւ արտասանեց իւ – րովի Յ. Թումանեանի «Փարվանայից »—

Բարձրագահ Արուլ եւ մթին սարեր

Շատ եմ սիրում իմ բարձրագահ հայ – րենիքը եւ Ներա խոնարհ ժողովրդին որ աչխատում է ու երազում, տքնում է ու լրջում ...

— « Ախ պատանու հոգին, — մտածում էի ես պարուրուած է երազով, ինչպէս իր հայրենի լեռներն ու լճակները կապոյտ, մչուշով »...

Եւ այս սրտագին զրոյցներից այն խո – րին տպաւորութիւնն առա, որ ես բա – նաստեղծական էութեան հետ գործ ունիմ որ այս զգայուն հոգում ապրումները մը – թին խորութեան մէջ են կատարւում որ նա աչխարհն զգում է երազներով եւ է՛ – լաղների մէջ :

Գեղեցիկ պիւլ է Գանձան, բարձրա – դիր ձորի վրայ կախուած, հոյակապ բը – նութեան մէջ :

Անջնջելի կենդանի են իմ հոգում այն ճ[illegible] եւ ամրոցը զիլերները որ ապրուել եմ Վահանի մայրենի գիւ – ղում, պատանի Վահանի հետ միասին :

Ցողնած արեւը թեքուում է դէպի Արուլ լեռը, զապաթները հրդեհուում են տրժ – դունում, անջնջելի կիսալոյսերով կա – մաց – կամաց իջնում է մթնչաղը, նա – խիրը տուն է դառնում հանդից, վառ – ւում են տների ճրագները, գիւղի աղ – մուկները լռում են սակաւ առ սակաւ, հանդչում են բոլոր չչուկները... Աստ – ղերը մէկը միւսի ետեւից չողում են ու կայծում. հովիւները խարոյկ են վառում Արուլի վրայ, երեկոն գիշեր է դառնում անտես աննկատելի քայլերով... լուռ – թիւն, միայն ձորի առուն է մրմնջում նիհրի մէջ սուզուած, լճից չվչվում է գե – փիւռի մեղմ սրինգը :

Վահանը ականջիս տակ սրտի ճայնով չչնջում է չքնաղ հատուածներ համաչ – խարհային եւ հայկական քնարից — կէօ – թէ, Հայնէ, Պուշկր, Վերլէն, Լերմոն – տով, Սոլոգուբ, Բրուսով ...

Լռում է Վահանը... Հովիւների խա – րոյկը մարել է, խորին գիշեր է, մթին ու խորհրդաւոր լռութիւն ... բոլոր իրերը ձեւալուծուել են չքացել, աննիւթացել, իրական աչխարհը անզգալաբար պահել է դէպի անիրականը : Մենք երազում ենք աւտոնում ենք անջնջելի ոլորտների մէջ, ուր խճճուած միտքը ներքոգա – ւում է եւ լարուած միտքը հանդիստ գտնում ...

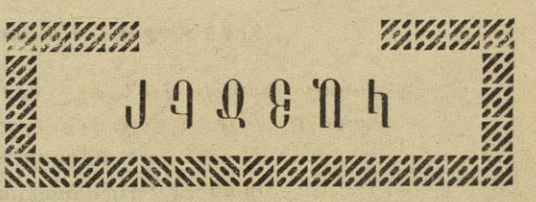
Օ՛ Գանձայի քնարական երեկոյներ, դուք թրջրիք Վահանի երդին բանաս – տեղծական եւ գերզգայական ոլորտները, դուք անմահացաք նրա տաղանդի կա – խարդանքով, զարձաք երգ ու հէքեաթ մաքուր սիրոխանք եւ բարձր արուեստ ...

×

1906 թուին, Յունուարին, Վահանին եւ իր դասընկերոջը հանդիպեցի Թիֆլիսում, ռեւոլուցիայի յուզումնալից իրադարձու – թիւնների հետեւանքով, ժամանակաւո – րապէս գոցուած էր Լազարեան ճեմարա – նը, ուստի նրանք վերադարձել էին կով – կաս : Նրանք ուզում էին «ռեւոլուցիոն» աչխատանք, պրոպագանդ տանել ժողո – վրդի մէջ : Ընդառաջելով նրանց փափա – քին, որոշեցի նրանց հետս տանել Ալեք – սանդրապոլ (Լենինական) եւ ուղարկել Շիրակի գիւղերը, որպէս դի ժողովրդին բացատրեն Թուսատանում տեղի ունեցող անցքերը :

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(2 Շար.)

ԱՄՆ.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ ՑԱՅՎԱ

Ես շատ լավ եմ հասկանում Թոմասի զգացմունքները, երբ նա ինձ ասում է, որ ես ամեն ինչ անում եմ, որպեսզի նա ինձ սիրի: Ես նրան ասում եմ, որ ինքս էլ չեմ հասկանում, թե ինչու եմ նրան սիրում

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ Գոմսոմոլսքայա Փրաւտա *թերթին համաձայն*, 1957 – 1958 *տարե – ջրջանին չորս հազար երեք հարիւր ու – սանողներ արտաքսուած են Լենինկրատի համալսարանէն եւ բարձր· կրթարաններ – րէն: Ուսանողները ցած թիւեր ստացած էին քննութեանց մէջ :*

ՍՊԱՆԻՈՑ Նախագահ Ֆրանքոյի կինը *առջի օր հրաւիրուած էր Պարսելոնայի կոմսին եւ կոմսուհիին կողմէ: Մատրիտի ջրջանակները մեծ կարեւորութիւն կ'ըն – ծայեն այս տեսակցութեան, նկատելով որ անցեալ աշունէն ի վեր յարաբերու – թիւնները խզուած էին արքայական ըն – տանիքին եւ Ֆրանքոյի միջեւ : Կը կար – ծուի թէ Տոն Խուան պիտի վերահաս – ատուի Սպանիոյ գահուն վրայ :*

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ մէջ ձերբակալուած եւ մին – չեւ հօթը տարուան բանտարկութեանդա – տապարտուած են «աղգայնական Գերմա – նոպիններ» որոնք կ'աշխատէին Սիւէզին Լեհաստանէն անջատելու եւ Գերմա – նիոյ միացնելու համար :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ կը հաղորդեն թէ արա – բական օդանաւ մը, որ Թունիզ կը կատա – րէր Սուրիոյ վրայ, Սուրիացիներու ըս – պառնալիքին տակ ստիպուած է իջնել Դամասկոսի օդակայանը: Սուրիական մամուլին համաձայն օդաչուն ամերիկա – ցի էր :

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ կայսերական պալատը ի վերջոյ հրատարակեց ամուսնալուծման պաշտօնական դեկոյցը: Այնպէս կ'երեւի թէ Շահը չէր ուզած մահմետական սո – վորութեան համաձայն պարզապէս կինը ձգել, այլ եւրոպական ձեւով ամուսնա – լուծուիլ՝ փոխադարձ համաձայնու – թեամբ: Պաշտօնական դեկոյցը կը չեշտէ թէ Սորայա եղած է միշտ պիտակից կայսրուհի մը եւ պետական չահն է մի – այն որ կը պատրաստէ այս բաժանումը, հակառակ երկուքին սիրոյն : Սորայա իրրեւ վնասուց հատուցում պիտի առա – նայ 36 միլիոն ֆրանք եւ կարեւոր ամսա – կան մը: Կրնայ պահել իր անձնական ըն – լոր պահարեղէնները (արժէք՝ մէկ մի – լիառ) պիտի վերադարձնէ միայն արքա – յական պահարեղէնները : Պատասխանելով Թեհրանի դեկոյցին, Սորայա որ միշտ հօրը մօտն է, Քոլոնելը, յայտնեց իր կար – ծին թէ ցաւով կը բաժնուի կայսրէն եւ իր երջանկութիւնը կը գտնէ պետական չահերուն: Սորայա 26 տարեկան է, 7 տարիէ ի վեր ամուսնացած էր Շահին հետ :

ՄՈՆԱՔՈՅԻ իշխան, Ռէնիէ եւ իշխա – նուհի Կրէյս երկրորդ զաւակ մը ունե – ցան, Ալպէր Բ.: Լուրը հաղորդուեցաւ բնակչութեան թնդանօթի 101 հարուած – ներով :

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԼ.— Սէն Ժերմէն Հ. Ց. Դ. Հայասան ենթակոմիտէն իր ցաւակցու – թիւնները կը յայտնէ Պ. Յակոբ Կիբա – կոսեանի զառնաղէտ մահուան առթիւ իր պարագաներուն եւ Տէր եւ Տիկին ընկեր Սահակ Յարութիւնեանի եւ զաւակնե – րուն :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ԿՐՔՆՈՊԼԸ.— Տէր եւ Տիկին Ճէլալեան հազար ֆրանք կը նուիրեն զպրոցի Փոն – տէն, փոխան Ծաղկեպսակի Տիկին Ով – սաննայ Յովհաննէսեանի մահուան առ – թիւ : Տէր եւ Տիկին Մութաֆեան հազար Ֆր· կը նուիրեն զպրոցի Փոնտէն, փո – խան Ծաղկեպսակի Պ. Յովհաննէս Արապ – եանի մահուան առթիւ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հայ կարմիր Խաչի Ֆէստնովիլիէի օգա – փոխութեան կայանին կը նուիրեն.— Տէր եւ Տիկին Նշան Եզեկիէլեան 25·000 Ֆր·, Պ. Պ. Ժիրայր Զիլինիկիրեան հինգ հա – զար Ֆր·, Մինաս Աթալլահ երկու հա – զար Ֆր·, իր կնոջ մահուան Բ. տարելի – ցին առթիւ: Պ. Պ. Քիլէճեան հազար Ֆր·, Գազանճեան հազար Ֆրանք :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր Մխիթեան ին – ջոյքը, տեղի պիտի ունենայ Մարտ 30– ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Իսիի Արմենան զպրոցին մէջ:

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Ց· Կ· Խաչի Կեդր· վարչութիւնը չը – նորհակալութեամբ առացած է կայանէ չկնքին համար Ալֆորվիլի մասնաճիւղէն հարիւր հազար ֆրանք :

Նոյն մասնաճիւղի միջոցաւ Մարտիրոս Ադամեանէ երկու հազար ֆրանք իր զաւ – կին զինուորութենէ անվտանգ վերադար – ձին առթիւ :

ԿՈՉ ԵՒ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան գործը յառաջացած վիճակ մը ունենալով հան – դերձ, վերջերս նիւթական անճուկ կա – յութիւն մը ունի: Մասնաւոր նամակնե – րով կոչ ըրինք մեզի ծանօթ և ազնուհայ – րենակիցներու, որոնք ասկէ առաջ ոչ մի – այն մեզի պատասխանած մէկ անգամէն աւելի, ինչպէս Պ. Նուպար Յովհաննէս – եանը որ թերեւս վեցերորդ անգամն է որ կը պատասխանէ մեր կոչին :

Սորեւ կ'արձանագրենք մեր կոչին պատասխանող անձերու նուիրատուու – թեանց ցանկը: Նոյն առն համոզումով ապահովով որ մեր միւս նամակներուն այ չուտով նպաստաւոր պատասխաններ պի – ակ ստանանք :

Փարիզէն Պ. Գէորգ Պալըրճեան հա – րիւր հազար ֆրանք, Պ. Նուպար Յով – հաննէսեան 25 հազար, Պ. Վահէ Ֆրէնկ – եան 25 հազար :

Թուլոնէն Պ. Մոսկոֆեան տասը հազար ֆրանք: Պ. Մոսկոֆեան ինքնաբերաբար նուիրած է սոյն գումարը :

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի ժամը 21ին, Քաոէի վերնա – յարկը :

Կը խօսի Ռ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ :

Նիւթ՝ Խղճի ազատութիւնը եւ կրօնա – կան պաշտամունքը հին եւ նոր Ռուսիոյ մէջ: *Մուտքը ազատ է :*

M. Donat

MÉCANICIEN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ

Նոր հաստատուած՝

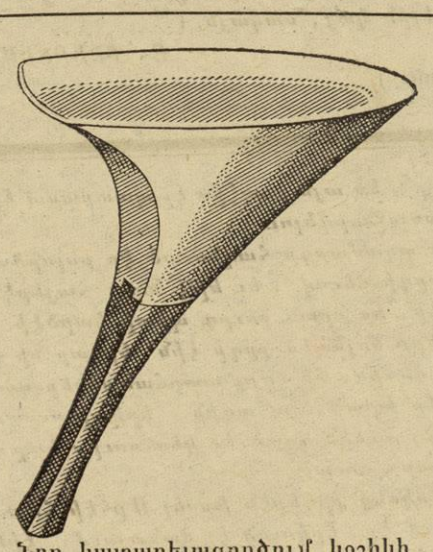
44, RUE D'ENGHIEN

PARIS - X

MÉTRO BONNE NOUVELE TEL· TAI· 80-18

Կը տեղեկացնէ իր յաճախորդնե – րուն թէ իրենց տրամադրութեան տակ է ամէն տեսակ մեքենայի (կարի, պութոնիէռ, սիւրժըթէօղ կամ սովորական) նորոգութեան կամ վաճառման համար :

ԲԱՑ Է ՇԱԲԱԹ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐԸ

Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ

Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաթիէռ փլասթիքի եւ ալիւմինիում միացումով չինել ան – բեկանելի (էնֆասապլը) եւ ճկուն կո – չիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ:

Դիմել՝

VANPLAST

(ՎԱՆԼԵԱՆ)

7, RUE GODOT DE MAUROY

Téléphone : OPEra 01-08

Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36

» 33-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն :

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին :

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսին 12, Անիէռի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ ,

Centre Administratif et Social Place de l'Hôtel de Ville

Ա· ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ

Կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերգութիւն մէկ արար) Գ· Վահանի Ա· Գմբէթեան, Օր· Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան:

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ բժիշկը»էն հայաց – ուած պաեչա երեք արար :

ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing

LOS RUMBEROS

Նուագախումբով :

Ղեկավարութեամբ ՐՈՃԷ ՏՈՒԹԻՒԼԻ :

եւ երգիչ ՊԱՌՕՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով :

Մուտք՝ 300 ֆրանք :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր ջրջանները.—

Նիկոլ Դուման *ենթակոմիտէն այս կի – րակի կէսօրէն վերջ ժամը 3·30ին :*

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի *Շրջ· վար – չութիւնը այս երկուշաբթի, ժամը 9ին :*

Սէնթ Մարկիթի *Համատասպ խումբը, այս Չորեքշաբթի ժամը 21ին :*

Պոմոնի *Զաւարեան ենթակոմիտէն, այս Հինգշաբթի ժամը 21ին :*

Սէն Լուի *Ակնունի ենթակոմիտէն այս Շաբաթ, ժամը 21ին :*

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա – կան հաւաքատեղիները : Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի ներկա – յացուցիչները եւ ընկ· Վ· Իշխանեան :

ՓԱՐԻԶԻ Հ·Ց·Դ·Քրիստափոր խումբիժո – ղովը այս երեքշաբթի, ժամը21ին, Քաֆէ Ռեժանի մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկա – յութիւնը անհրաժեշտ է :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ ԱՊԱԶԳԱՅՆԱՑՄԱՆ ՎՏԱՆԳԸ

ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

կարելի է ստանալ «Յառաջ»ի խմբա – գրատունէն եւ հայ գրատուներէն :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ապրիլեան Սպահանդէսը Ապրիլ 27ին, Վիէնի մէջ: Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Ազգ· Մխիթեան :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՔՐՈՍԻՕՆ ՍԿԱՒԱՌԱԿՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԱՃՈՒ ՇԱՐՔԸ

VOGUE - CONTREPOINT

Ընկերութեան կողմէ պատրաստութիւն եւ ղեկավարութիւն

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

MC 20·150 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ .— (55 վայրկեան)*

Կոմիտասեան պատարագ եւ տաղեր, քառաձայն, երգչախումբի եւ պատարագիչի բաժինով .

1) *ՄԿԻԶԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ, (Խորհուրդ Խորին, Հրաշափառ, Ընտրեալդ Աստուծոյ, Ուրախ լեր) :*

2) *Սուրբ, Հայր երկնաւոր, Յամենայնի, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ, էջմիածնական եղանակաւ, (Կոմիտաս) :*

3) *Եւ եղիցի ողորմութիւն :*

4· *Հայր մեր (Գոհաբանական), Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր ողորմեա, Քրիստոս պատարագեալ, Լցաք, Գոհանամք, Մաղթանք, Եղիցի :*

5) *Էջմիածինն ի հօրէ (Ա· Պարթեւեան) :*

MC 20·114 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ .— (45 վայրկեան) :*

Եկմալեան պատարագ եւ ծննդեան տաղեր :

Ով ղերահրաչ Ծաղիկ, Գովեա Երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառք, Մարմին Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Յամենայնի, Հոգի Աստուծոյ, Ամէն եւ ընդ հոգւոյդ քում, Հայր մեր, Տէր ողորմեա, Մաղթանք, Եղիցի : Արծաթ – սիրութեամբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական ,

MC 20·103 *ՀԱՅ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ*

Նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ, 10 կտոր :

Գարուն Երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Աւրպէյհան, Պլպիլ, Նազպար, Կաքաւիկ, Եարօ Ջան, Քաչաքեռ, Ղայթարմա, Գերիներու երգ, Լեզգինքա, Կովկասեան երգ :

MC 20·136 **Arménie** *Հայ ժող· երաժշտութիւն, 14 կտոր,*

նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ :

Հայրենիք, Էրզրումի պար, Զով գիշեր, Կայնել ես, Տարօն, Աբի՛ Սէյրան, Կանչէ կռունկ, Լալա եարս, Ես առայ, Շուշիկ, Պանդուխտի երգ, Շոպպի, Մարալի, Վարդավառ :

Գին 2700 ֆրանք *Առանալու համար դիմել՝*

Ա· Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 36, Rue de Moscou, Faris

Եկեղեցւոյ դիւանատունը՝

MORY et Cie

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆԹՈՒՐԻՍԹ – ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ստացած է մենաշնորհեալ իրաւասութիւնը ծրարներ ղրկելու Սորհրդային Միութիւն : Բոլոր տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, ստա – ցողը ոչ մէկ վճարում ունի ընելիք : Ղրկողը ինք կը պատրաստէ ծրարը իր կողմէ գնուած եւ ընտրուած հագուստներով եւ ապրանքներ :

Սքատար ծրար չենք պարտադրեր : Սակայն միայն նոր ապրանք կ'ընդու – նինք: Նկրկային ծրարները աւելի արագ կը հասնին :

Բոլոր տեղեկութիւնները կը տրուին հետեւեալ հեռաձայնով՝ NOR.40-7 et50- 3

10, Rue St-Quentin, Service C, Paris 10

MÉTRO ET AUTOBUS : GARE DU NORD

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ. տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
18
ՄԱՐՏ
MARDI
18 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8146 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3947

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՊԵՐՃԱԽՕՍ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

—o—

Ականջ կ'անդրադառնանք էջմիածին – Անթիլիաս վէճին, որ փոխանակ մեղմանալու օրէ օր աւելի կը սաստկանայ :

Փոթորիկը Մեթաւոր Արեւելքի սահմանները պատ անցած է չառանց եւ կ'ազդեհէ ուրիշ պատութիներու ալ խաղաղ կեանքը :

Մայր Աթոռին ձայնակցելով, հակառակորդական մամուլը կը չարունակէ պրպռել հանրային կարծիքը, ամէն օր նոր սուտ մը յերիւրելով :

Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի քան Դեկտեմբեր 1957 թուակիր կոնդակը պատմութեան մէջ պիտի արձանագրուի իբրեւ նմոյշ խեղաթիւրումի եւ պրպռութեան :

Ո՛չ միայն քառորդ դար առաջուան, այլ առջի տարուան դէպքերը չարափոխ – Ճալ կերպով ներկայացուած են կոնդակին մէջ՝ ինքնարդարացումի մտածուած նկատումներով :

Էջմիածնի պահակալը չուզեր ընդունիլ, որ մեծ սխալ մըն էր իր ճամբորդութիւնը Հայաստանէն դէպի Լիբանան :

Սխալ՝ ամէնէն առաջ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական աեղապահ Խորէն Եպիսկ. ի ուղղած իր 31 Յունուար 1956 թուակիր հեռագիրը, որով կը յայտնէր թէ որոշած է «անձամբ մասնակցիլ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսի ընտրութեան եւ օծման» :

Վազգէն Ա. ո՛չ ընտրութեան մասնակցեցաւ, ո՛չ ալ՝ օծման :

Ուրեմն չկարծէք իր առաքելութեան սկզբնական նպատակը : Ենթարկուեցաւ հակազդեցական ճակատի ազդեցութեան, փոխանակ հպատակելու Աւետարանի քարոզած սկզբունքին՝ «Ձայն բազմաց ձայն Աստուծոյ» :

Սխալ էր ցուցաբարական ձեւով իր դէկնումը Լիբանանէն՝ կաթողիկոսական ընտրութենէն քանի մը ժամ առաջ :

Սխալ՝ Գահիրէի հալիկոպոսական ժողովը եւ անոր խմբագրած անընդունելի «Համաձայնագիր» :

Սխալ՝ իր վերադարձը էջմիածին՝ առանց կարգադրելու Անթիլիասի խնդիրները եւ համերաշխ մթնոլորտ ստեղծելու Լիբանանի ու Սուրիոյ մեր հայաչատ գաղութներուն մէջ :

Վեհ. հայրապետին քանիցս բռնած էր թէ պատասխանատու պիտի ըլլայ պատմութեան առջեւ՝ եթէ Մայր Աթոռ վերադառնայ՝ առանց տանձնելու հնչակեան-ռամկավար – բարեզործական – համայնական մեծամասնութեամբ. եւ այս՝ կարենալ պայքարելու համար հակընդդէմ ուղղութեան հրաւիրելու Միացեալ ընտանեաց ըմբոստ անդամները :

Վազգէն Ա. չլսեց իրեն ուղղուած խնդրանքները եւ Պիպաոսի պէս ձեռքերը լուաւով մեկնեցաւ Եւրոպայէն Հայաստան :

Ահա՛ այս սխալներուն հետեւանքն է, որ կը կրէ այսօր հայութիւնը արտասահմանի մէջ :

Երբքն է, որ կը զործէ Հայաստանէն ա՛ինչեւ սփիւռք :

Կարեւորութիւն մըն է, որ կրեցին երկու տարի առաջ Անթիլիասի մէջ Ազգային Սահմանադրութեան եւ օրէնքի հակառակորդները : Անոնք չկրցան մարսել վեհ. Զարեհ Ա.ի յաղթական ընտրութիւնը՝ օրինաւոր պատգամաւորներու ջախջախիչ մեծամասնութեան ձայնով :

Բոլոր չարեաց արմատը հոս է թաղուած :

Սպնուական հակառակորդը պարտութենէն վերջ բարեկամական ձեռք կ'երկարէ յաղթական մրցակիցին :

Ահա է աշխարհի օրէնքը :

Մերադնեայ պարտեալները ո՛չ միայն չեն ուզեր բարեկամական ձեռք երկնցնել՝ այլ նախանձէ դրդուած՝ կը չարունակեն քէն ու մախանք սերմանել հոդիներու մէջ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄՆԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՔԻՆ

ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԱԾ Է

Ինչպէս պրած էինք ուրբաթ – չարաթ – կիրակի օրերը Խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն կազմող կուսակցութիւններ պատմաբեկին ժողովները՝ ճշդելու համար իրենց դիրքը :

Անկախները կիրակի օր առաքեցին իրենց աշխատանքը՝ խոտօրէն քննադատելով Ընկերվարականներու անհեռատես, եմսական եւ ընկերային քաղաքականութիւնը : Այսուհանդերձ կապերը չխզեցին անոնց հետ՝ յառաջիկայ ընտրութեանց ատեն՝ կուսակցութիւններու հետ մէկ ճակատ կազմելու մտահոգութեամբ. եւ այս՝ կարենալ պայքարելու համար հակընդդէմ ուղղութեան դէմ :

Միաձայնութեամբ ընդունուած բանաձեւին միակ բարդ կէտը կը համարուի կառավարութեան Հիւս. Ափրիկէի քաղաքականութիւնը. այս առիթով ծերակուտականն Ռոյէ Տիւչէ յայտարարեց.

— Մեր համակրանքը սովորութիւն չունի իր նախարարները կառավարութեան մէջ պահելու կամ անկէ հեռացնելու որոշում տալու :

Զանազան եղանակներով կի Մոլէի կուսակցութիւնը քննադատելէ ետք, Անկախները յայտնեցին թէ կառավարութենէն պիտի չհեռանան :

Հիւս. Ափրիկէի հարցին չուրջ արուած դիմաւոր որոշումները հետեւեալներն են.

1.— Ալժերիոյ անկախութիւն պէտք չէ տալ : Հարկ է զօրացնել բանակին միջոցները եւ հարուածել ապստամբները, աւելի զօրաւոր եւ աւելի արագ՝ քիչ ժամանակի մէջ մեծ արդիւնքի հասնելու համար :

2.— Աւելի ուժդնութեամբ դիմադրել պատերազմական օդնութեան զոր Թունուզ կուտայ Ալժերիոյ :

3.— Նոր դիջումներ պէտք չէ բնել :

4.— Պիզերթը Ֆրանսական պէտք է մնայ :

5.— Ֆրանսական բանակը ազատ պէտք է ըլլայ Թունուզի մէջ :

6.— Այնքան ատեն որ Թունուզ ամբողջութեամբ չէզոքացած չէ՝ մինչեւ պատերազմին վերջը օդակայանները պէտք է մնան Ֆրանսայի հսկողութեան ներքեւ :

Փակման ճառը արտասանեց Անթուան Փինէ, չեչտելով՝ որ հաւասարակշռութիւնը կորնչուցած տնտեսութիւնը պէտք է կարգի մանէ, աւելցնելով թէ ապ. կուսակցութիւնները պէտք է այնպէս չարժին՝ որ կարելի ըլլայ դուրս ելլել ստեղծուած անելքէն :

Ժողովրդական Շարժումի ապ. կոմիտէն քննեց քաղաքական կացութիւնը եւ Ալժերիոյ հարցը :

Կառավարութեան նոր տագնապի մը ծանրութիւնը չեչտելով նախկին նախարար Տը Մանթոն ըսաւ թէ հարկ է պահլիճին հաւասարակշռութիւնը պահել.

ւ.էջ :

Ջին տեսներ նոյնիսկ թէ հակառակ խմբովուր բոլոր հարահրոցներուն՝ կարաւանը կը քալէ յաղթական :

Երկկ Ամերիկայի Ազգային համայնքը իր հարիւր հազար հաւատացեալներով եւ կէս միլիոն տոլարի արտարուխ նուիրատուութեամբ, այսօր Թեհրանի Թեմը՝ նոյնպէս կարեւոր՝ ամէնէն պերճախօս պատասխանը տուին բոլոր նախանձոտ ու քինախնդիր մարդոց :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՀԱՅ ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԸ՝ ԺՕԶԷՖ ՉԱՏԸՐ

Ինչպէս պրած էինք Լիբանանի վարչապետին հրաժարումէն ետք, դահլիճին կազմութիւնը կրկին յանձնուեցաւ Սամի Սոլհ : Վարչապետը 14 հոգինոց դահլիճ մը կազմեց, մինչ նախկին կառավարութիւնը ունէր միայն ութ անդամ : Նոր դահլիճին միայն վեց հոգին մաս կը կազմէին նաեւ նախկին դահլիճին : 8 նոր նախարարներու կարգին կայ հայ կաթոլիկ երեսփոխան Ժօզէֆ Չատըր, որուն տրուած է «ծրագիր»ի (պլան) նախարարութիւնը :

Իր կառավարութեան անդամներու թիւը աւելցնելով Սամի Սոլհ ուզեց կոթնիլ աւելի լայն մեծամասնութեան մը վրայ, դէմ դնելու համար Նասըեան քաղաքականութեան թափանցումին Միջին Արեւելքի մէջ :

— Յառկապէս ծանր պիտի ըլլայ պատասխանատուութիւնը անոնց՝ որ տակնուվրայ մը պիտի ստեղծեն :

Խորհրդարանական խմբակին նախագահ Մուսան աւելցուց.— Բոլոր հանրապետականները պէտք է միանան՝ սահմանադրութեան բարենորոգումը քուէարկելով պաշտպանելու եւ զօրացնելու համար ազատութիւնը :

Ազգ. կուսակցութեանց միանակնութեան կոչ բնելէ ետք, քննուեցաւ Հիւս. Ափրիկէի կացութիւնը : Այս ուղղութեամբ խօսելով նախկին վարչապետ Ժորժ Պիտոյաս՝ թէ հարկ է ըլլալ վճռական եւ չարժիլ այնպէս, որ կարելի ըլլայ լուծում մը գտնել :

Քուէարկուեցաւ ընդհանուր բանաձեւ մը, որ ունի երկու դլխաւոր կէտեր .

1.— Ազգն ու Հանրապետութիւնը փրկելու համար՝ ազգային եւ հանրապետական բոլոր կուսակցութիւնները պէտք է միանան :

2.— Թունուզեան ժողովրդին պաշտպանել եւ Պիզերթը պահել Ֆրանսական խարիսխ :

Ընկերվարականներու Ազգ. Խորհուրդին նիստը վերջացաւ կի Մոլէի ճառով, որ իր ընկերները զգուշացուց կառավարական տագնապ մը ստեղծելէ : Նախկին վարչապետը տնտեսական մարզին մէջ ընկերվարականներու կարգ մը զոհողութիւններ յիշելով, չեչտեց թէ կառավարութեան մէջ իրենց ներկայութիւնը թոյլ կուտայ, որ միաժամանակ իրականացնեն բարեմասնութիւն այլ որոշումներ : Յիշեց նախկին ռազմիկներու ի նպաստ խորհրդարանական խմբակցութեան տարած աշխատանքները :

Ալժերիոյ հարցին մէջ կուսակցութիւնը կը մնայ «վինագազար»ի իր որոշումին վրայ :

Ազգ. Խորհուրդը ընդունեցաւ փիէր Քոմէնի բանաձեւը՝ 1157ի դէմ 2754 ձայնով .

1.— Քաղաքական իրերայաջորդ տագնապները կ'օժանդակեն հանրապետական վարչակարգին հակառակորդներուն :

2.— Համաձայն են Սահմանադրութեան բարենորոգման :

Ալժերիոյ հարցին մէջ՝ համաձայն են որ գործադրուի Հիմնական Օրէնքը : Այս ուղղութեամբ Ռոպէր Լաքոսթ յայտնեց թէ 6800 մահմետականներ ընդունած են արդէն մաս կազմել ալժերիական համքին պատուիրակութիւններուն :

Կուսակցական ներքին տարակարծութիւններն ալ մաս կազմած են Ազգ. Խոր-

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ԽՐՈՒՇՁԵԻԻ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ "ՄԵԾ"ԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՇԻՆԿՈՐԾԻ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Խ. Միւթիւնը նոր առաջարկներ բրաւ՝ «Մեծ»երու ժողովին համար : Պաչտօնական դիտոյթով մը Մոսկուա չորս պայմաններ կը դնէ, արձարձելով անհունի հակոդութեան հարցը եւ ամերիկեան հրթիռներու արձակարաններուն պարագան :

Խ. Միւթեան համար արձակարաններըը կը նկատուին իրենց ապահովութեան ապառնացող վտանգները : Խորհրդային միջկերկրային հրթիռներն ալ կը ապառնացնեն Միացեալ Նահանդներու ապահովութեան. այս պայմաններուն մէջ՝ միակ լուծումն է միաժամանակ արդիլել երկուքն ալ :

Ակէ դուրս Խ.Միւթիւնը կ'առաջարկէ միջազդային հսկողութեան սիստեմ մը ստեղծել՝ ՄԱԿի մէջ : Ինչպէս նաեւ նոր յանձնախումբ մը (դարձեալ ՄԱԿի մէջ) կազմակերպելու համար միջազդային դործակցութիւնը՝ պիտական փոխառութիւններու մէջ :

Միաժամանակ պաչտօնական յայտարարութիւն մը եղաւ Ուշինկրքնի մէջ.— Զինաթափութեան հարցը «Մեծ»երու ժողովին դուրընթաց պէտք է քննուի նաեւ ՄԱԿի մէջ :

Միացեալ Նահանդներու Արտաքին Նախարարութեան բաները խոտօրէն քրն – նադատեց ՄԱԿի ԶինաթափութեանՅանձնախումբին մասին եղած խորհրդային առարկութիւնները :

Արտաքին Նախարարութիւնը յայտնեց թէ ՄԱԿի խորհրդային ներկայացուցիչն էին դիտմամբ կառարուած էր՝ զինաթափութեան բանակցութեանց վերսկսելու համար : Այս դիմումին համակարծիք էին ՄԱԿի բազմաթիւ անդամները.— Հակառակ անոր որ Մոսկուա յայտնեց նման ժողով մը պոյքոթի ենթարկելու իր մտադրութիւնը, աւելցուց Արտաքին Նախարարութեան բաները, կը մտածենք թէ պինաթափութեան յանձնախումբը պէտք է դումարէ այդ ժողովը :

Այս ուղղութեամբ նոր առաջարկներ ալ եղած են Խ. Միւթեան, նկատելով որ եթէ Մոսկուա մերժէ մասնակցիլ՝ վերջնական որոշումներ կարելի պիտի չըլլայ տալ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՒԻԿՈՍԼԱՒԻՈՑ Նախագահ Թիթօ ճառ մը խօսեցաւ՝ աւելի քան երկու հարիւր հազար հոդիի ներկայութեան : Անդրադառնալով Ինտոնեզիոյ կացութեան, ըսաւ թէ այդ կղզիները կը յիշեցնեն Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմը եւ քննադատեց Միացեալ Նահանդները, որ պէնք կուտան ըմբոստներուն : Միւս կողմէ վարչապետ կայետան Միջերկրական – եան Համայնք մը ստեղծելու ծրագիրը հարուածելով, բսաւ. Նոր դաչինք մը՝ նոր դժբախտութիւն մը պիտի ըլլայ :

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ յեղափոխութիւնը ճըղմելու դացած ռուսական ուժերը սկսած են վերադառնալ Ռուսիա :

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Գերագոյն Խորհուրդի բնտրութիւնները եղան Կիրակի օր, 120 միլիոն հոդի մասնակցեցաւ քուէարկութեան. ձայներու 99.79 առ հարիւրով բնտրուեցաւ Խրուչչեւի բնտրացանկը, ինչ որ անակնկալ մը չէ :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ մէջ Օմանի Իմամը յայտարարեց թէ բրիտանական ուժերը կը պատրաստուին յարձակում դործել Օմանի ապստամբներուն վրայ :

ՄԱՐՍԷԼ ՔԱՇԻՆի տեղ նոր երեսփոխանի բնտրութեան՝ ազգ. կուսակցութեանց թեկնածու Թոմա եւ համայնավար Օկէ համեմատականի մնացին. Թոմա ստացաւ 125.298 ձայն, Օկէ՝ 69.139 :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ "ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ" ՕԴՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Եղբայրական» օդնութեան կեդրոնը Մոսկուայի Ռուսիոյ մէջ կու գայ Լենինի օրերէն ու կը չարունակուի մինչեւ Բոլշեւիկեան եւ Սրուչեւի օրերը:

Ռուսական բոլշեւիզմը, որ հիմնուած է սարսափի, արիւնի եւ բռնութեան վրայ, այդ անունին տակ եւս կարողացաւ ներելի եւ աններելի միջոցներով ու ճանապարհներով թափանցել ու խորտակել չատ երկիրներ:

1919 – 1920 թուականներուն Անատոլուի խորքերուն մէջ ստեղծուած ջարդարար Թուրքիոյ չարժումը ոտքի կանգնեցաւ Մուսթաֆա Քեմալի գործակցութեամբ ու կազմակերպուեցաւ հնարելու Մոսկուայի եղբայրական աջակցութեան եւ օժանդակութեան: Մոսկուան, այդ - օրերուն, օգնեց պարէնով, զէնքով, ռազմամթերքով, առատ դրամով, սպաներով, խորհրդականներով:

Ցունական քաջարի զօրքերը, որ դրած էին Թուրքիոյ չատ կարեւոր մէկ մասը եւ կը սպառնային Անգարայի, ցի բուցան կ'ընկճին Մ. Քեմալի Թրքական զօրքերը, ինչպէս ամառնէ փախուստի մատներ էին արդէն բոլոր ճակատներու վրայ, եթէ Մոսկուան իր քաղաքական մութ նպատակներուն ու հաչիւներուն համար՝ ձեռք չերկարէր Մուսթաֆա Քեմալին: Այսպէս էր որ Ջախջախուեցան յունական զօրքերու յարձակումները: Ցունաստանի երբեմնի վարչապետը Վենիզելոս, որ տասը տարի վարեց Ցունաստանի քաղաքականութիւնը, յաճախ կ'ըսէր Աւետիս Ահարոնեանին Փարիզի մէջ թէ, Մոսկուա, Մուսթաֆա Քեմալին միջոցաւ, ծանր հարուած տուաւ, ոչ միայն Ցունաստանին, այլեւ Հայաստանին:

1920ին, Բազուի մէջ Մոսկուայի նախաձեռնութեամբ տեղի ունեցաւ Արեւելեան ժողովուրդներու համագումարը, որուն նախագահն էր համայնավար յայտնի գործիչներէն Զինովիեւ, որ յե տագային պիտի գնդակահարուէր իր իսկ ընկերներուն կողմէ, ինչպէս հազարաւոր ուրիշներ գնդակահարուեցան եւ անհետ կորան Սիպերիոյ սառնամանիքներուն մէջ: Այդ համագումարին կը մասնակցէին նոյնպէս Անգարայի ներկայացուցիչները, Էնվէր եւ Խալիլ փաչաները, Կիւչիւք Թալէաթ եւ Պէհաէտտին Պէյերը եւ չատ ուրիշներ, Այդ ժողովին կը մասնակցէին նոյնպէս համայնավար Հայեր, Վրաստանէն եւ Ռուսաստանէն:

Այդ ժողովին մէջ է, որ կ'որոչուի զբաղական կերպով բոլշեւիկ – քեմալական սերտ գործակցութիւնը կովկասեան ճակատի վրայ, մասնաւորապէս «Դաշնակ Հայաստանի» դէմ:

Համագումարի ընթացքին, որ տեւեց մի քանի օր Մոսկուայի ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ «իրենք պաչտպան պիտի կանգնին իսլամական Արեւելքին ընդդէմ Հայաստանին, հաչուելով յարդարի ենթարկելով անկախ Հայաստանի խնդիրը»:

Իսկ 1918 Մարտի 16ին Բրեստ – Լիտովսկի մէջ բոլշեւիկները յանձն առին ու խոստացան Թուրքերուն ի սպառ լուծել Թրքահպատակ եւ ռուսահպատակ Հայ «հրոսակախումբերու» խնդիրը, ապահով դարձնելու համար քեմալական զօրքերու մուտքը Հայաստան: Մոսկուայի յայտարարուած հրոսակախումբերը բառերով կ'ակնարկէին հանրապետական Հայաստանի զօրքերուն: Այսպիսով ռուսական բոլշեւիզմը իր ծնած օրէն եղբայրասպան օդնութեան անունին տակ եւ իր չար նպատակներուն հասնելուն համար, զոհած է փոքր եւ տկար ազգերը, առաջին հերթին՝ Հայաստանը: Եւ Մոսկուա եւ Անգարան համախորհուրդ վճռեցին մէկ – ընդմիշտ վերջնել Հայաստանը իբրեւ «խոչընդոտ» երկու բարեկամ երկիրներու միացման, իրենց ազգային ծրագիրներուն ու նպատակներուն համար:

1921 Հոկտեմբեր 13ին Կարսի մէջ տեղի ունեցաւ խորհրդաժողովը, որու կը մասնակցէին Մոսկուայի ներկայացուցիչը՝ Գանեկին, Անգարայի կողմէ Քեազիմ Քարա Պէքիր, Հայաստանի կողմէ Ասքանազ Մռաւեան եւ Պօղոս Մակինց – եան, ինչպէս եւ Վրաստանի եւ Ազրբէյջանի ներկայացուցիչները:

Հայաստանի ներկայացուցիչները այդ ժողովին, տակաւ մթնոլորտի մէջ, Մոսկուայի հրամանով կը հրաժարէին Թրքական Հողերէն յանուն Հայաստանի, համարելով Թրքական Հողեր եւ Թրքական սեփականութիւն: Մոսկուայի ներկայացուցիչ Գանեկինն կը յայտարարէր, թէ, Թուրքիա այլեւս Արեւելեան ճակատ չունի: Քեազիմ Քարապէքիր չնորհակալութիւն կը յայտնէ ժողովականներուն եւ մասնաւորապէս կը սեղմէ Հայաստանի ներկայացուցիչներու՝ Մռաւեանի եւ Մակինցեանի ձեռքը, որոնք կը բացակայեն չեն, «Հայաստանի խորհրդայնացումով Հայկական Հարցը մի անգամ ընդ միշտ լուծուած է: Այդ օրը Հայոց աչքարտը լեց բոլոր մեր մեռելներուն ու նահատակներուն, որոնք լինկած էին Հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարի ճամբուն վրայ, Տարօնի աչքարհէն մինչեւ Միջագետքի աւազուտ անապատները:

Այսպիսով Ջարդարար Թուրքը բոլշեւիկեան զէնքերով զինուած ու բոլշեւիկ – եան ոսկեայ դրամով փորագրուած էլ «Արիւն» բառը: Զարմանքով զոչեցի— «Ինչ, մի՞թէ արեան երդեր ես զրում»: Ընկերը ծիծաղեց եւ մատով ցոյց տուեց, որ հակառակ կողմից կարդամ: «Նիւրա»: Իրական թէ անբջական իր սիրած աղջկայ անունն էր, — Նիւրա, որին նուիրուած էին ոտանաւորները: Վահանը դողդոջ ձայնով կարդաց մի քանի հատ: Բնաւ չհասկացայ, ժժդոյն բաներ էին, մեծ մասով իմ ոտանաւորների, Թումանեանի եւ ուրիշների նմանութիւններ:

Բանաստեղծական տրամադրութեամբ լցուած մի երիտասարդ, լաւագոյն կեր – պով պատրաստուած, տեղեակ հին ու նոր գրականութեան ... եւ այսպիսի թոյլ բաներ: Շատ հիասթափուեցի: Վահանը դեռ իրեն չէր գտել. հրաչքը դեռ տեղի չէր ունեցել:

Երկրորդ վերյուչս այս է:

Նրանք եղբօրս մօտ հիւր էին եղել, Ղազարապատ գիւղում. այնտեղից էլ ձմեռ օրով գնացել էին Անի:

— Անասհման գեղեցիկ է Անին, — ասում է Վահանը: Եւ իրօք, Անին իր ճարտարապետական յուչարձաններով ազդել էր նրա մտքի եւ երեւակայութեան վրայ:

×

1908 Թուին, ամառը Թիֆլիսում պատահեցի Վահանին: Պիտի հրատարակէր իր բանաստեղծութիւնների առաջին գիրքը՝ «Մթնչաղի անուրջները»: Տպելուց առաջ Ց. Թումանեանի մօտ կարդացել էր ձեռագիրը, ուզեց ինձ մօտ էլ կարդալ՝ «անկեղծ կարծիքս» իմանալու համար: Հիւրանոցիս սենեակում ենք: Ցուզուած կարդում է ոտանաւորները, մէկը միւսիետեւից. քանի առաջանում է ընթերցումը, աւելի է յուզւում, ես սրտով եւ ուշով հետեւում եմ ընթերցումին: Տեսարանը չատարուած՝ ես անհամբերութիւնից մղուած զոչեցի — «կեցցես, Վանիկ ջան, հրաչալի բաներ են, բիւրեղացած գրականութիւններ՝ անթերի ձեւերի մէջ: Իսկական քնարերգութիւնը սա է.— մաքուր լերկա»:

Վահանի ներհուն աչքերը փայլատակեցին ուրախութեամբ: — «Ց. Թումանեանն էլ չատ հաւանեց: Երկուսիդ կարծիքը բացարձակ արժէք ունի ինձ համար: Այլեւս քննադատութիւնից վախ չունեմ»: Երեկոյեան եղայ Ց. Թումանեանի մօտ եւ հետաքրքրութիւնս յայտնեցի Վահանի բանաստեղծութիւնների նկատմամբ:

— Հա է, չատ դրուատ ես ասում: Շատ դեղեցիկ են եւ գրեթէ մեր լիրիկայի մէջ բոլորովին նոր բաներ: Պատկերները թէ – եւ թոյլ են եւ քիչ են, բայց լեզուն՝ մաքուր, զտուած եւ արձաթի զանգի պէս՝ հնչուն: Իմ ազդեցութիւնը բնաւ չը տեսայ այնտեղ, բայց քո եւ Դերենիկի բրամատրութիւնների արձագանքը կարծես կայ, մանաւանդ՝ քո: Դու ինչ ես կարծում, ամենայն դէպս մեր վերնատան մէջ պատուաւոր տեղ ունի ...

Երկու տարուայ ընթացքում հրաչքը կատարուել էր. Վահանը գտել էր իրեն արուեստի գաղտնիքը: Վահանի երեւումով մեր քնարերգութեան մէջ մի նոր էջ բացուեց, նոր մեկնակէտ, սիմպոլիզմը, որից ծայր առան նոր բանաստեղծներ, որոնք աւելի կամ նուազ չնորհքով սկսեցին նմանուել եւ կրկնել այս անգերազանցելի տաղանդին:

Վահանը յաճախ գրում էր ինձ Մոսկուայից: Ցայտնում էր իր ծրագրերի, իր գրածների եւ գրելիքների մասին: Նամակներից մէկի մէջ գրում էր, որ սկսել է թարգմանել էրամ Ռոդերդամցու «Ցիմարութեան գովքը» նշանաւոր գիրքը:

1909 Թուին, ամառը Ախալքալաք գնալիս Վահանը կանգ առաւ Ալեքսոլում, մի քանի օր ինձ մօտ հիւր մնալով՝ կարգաց իր նոր գրած «Ռակի հեքեաթ» ցիկլից: Ես էլ գրել էի «Աբու Լալա Մահարին», ցոյց տուի նրան, հաւանեց եւ մի քանի նկատողութիւններ արաւ: Նրա խորհրդով նախերգանքի մէջ, — Մահարու հակիրճ կենսագրականում,— փոփոխութիւն մացրի, որ մինչեւ այսօր էլ չգիտեմ լաւ արեցի, թէ վատ:

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(3 Շար.)

ՄԵՐ ԳԵՂԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Գ.

Ակռէ քանի մը տարի առաջ, Բարեգործականը ձեռնարկեց ճարպիկ «արչաւ»ի մը եւ հաւաքեց հարիւր հազարաւոր տոլարներ՝ յանուն հայ մշակոյթի: Այս հրակայ գումարէն սկզբի մը իսկ չէ յատկացած գեղ նպատակին. ասկէ զատ՝ ոչ մէկ հաչուետուութիւն եղած է ցարդ:

Ընդվզեցուցիչ է մշակոյթի անունով հաւաքուած այս գումարներուն իրացումը:

Բարեգործականը հայ գիրի ու գիրքի համար քամած չորցուցած է հրապարակը: Ալ ո՞վ կը համաձակի նման ձեռնարկներու համար նոր հանգանակութիւն կատարելու: Սա ալ բանէ, որ տուողը տուեր է արդէն, իսկ Բարեգործականը գրամ տուողներուն ականջ կախող չէ, գէթ կամ լնծի՞ մարկ պիտի ընէ:

Ինչո՞ւ այսպէս կ'ընէ Բարեգործականը: Իմ համոզումս այն է, որ ուրիչ բան ընելու կարողութիւն չունի:

Բարեգործականի վարիչ ուժերը, հին կամ նոր, զուրկ են իրենց պարտականութիւնը ազնուօրէն կատարելու գիտակցութենէն՝ մեր նախնեաց ժառանգութեան, հայ մշակոյթին, գիրին ու գիրքին հանդէպ:

Օրինակ, ո՞վ նկատած աւելի ի վիճակի է Նուպարեան Մատենադարանի անտիպ ու արժէքաւոր նիւթերը հրատարակելու, քան նոյն ինքն Բարեգործականը: Սակայն յիմարութիւն է յուսալ, որ այսպիսի աշխատանք մը կրնայ կատարուիլ, հակառակ անոր, որ Մալմսպեանի պէս կարող, ժրաջան, աշխատութենէ չվախցող, նուիրուած մատենադարանապետ մը ունի Նուպարեան Մատենադարանը:

Դժբախտութիւն է, որ Բարեգործականի վարիչները հայ գիրէ ու գրականութենէ բան չհասկցող դրամատէր ջոջեր են. լումայասիրութեան, տոկոսի, չահու դէնի մասին չատ աւելի բան գիտեն, քան Մխիթար Այրիվանեցիի, Ցովհ. Պոլսեցի, Վարդան Այգեկցիի, Մարտիրոս Ղրիմեցիի եւ նմանների մասին: Վերջապէս՝ գրամ հաւաքելը մէկ բան է, արժէքաւոր գիրքեր հրատարակելը ուրիչ բան է:

Բարեգործականի համար յանցանք չէ այս տեսակ աշխատանքներ չկատարելը. յանցանքը մերն է, որ նման ակնկալութիւններ ունինք Բարեգործականէն:

Սակայն սխալ չհասկցուիմ: Բարեգործականի ջոջ վարիչները «աղքատախնամ» մարդիկ են «աղքատախնամ» մարդոց բոլոր առաւելութիւններով եւ թերութիւններով ալ: Լաւ մարդիկ են, յարմար մարդիկ՝ Բարեգործականը վարելու, գոյշտի այս մեծ կազմակերպութիւնը կը պահանջ միայն բարեգործութեամբ: Բայց երբ իրենց փառատենչութեան զո-

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆ

Այսօրուայ պէս յիչում եմ, — Վահանն ու դասընկերը՝ ահապին, սեւ, ծոպաւոր փափախները գլխներին՝ ոգեւորուած վազն նատեցին: Բաւական գիւղեր չրջեցին Շիրակում, բայց գիւղերից բողոքները եկան Ալեքսանդրապոլի Դաշնակցական կենտրոնական կոմիտէին՝ նրանց գիւղացիներին մղում են անմիջական կուռի՝ յարձակուելու երկաթուղու վրայ, գրաւելու կայարանները, պետական հիմնարկները, տարեկելու իշխանութեան ներկայացուցիչներին եւայլն: Կ. կոմիտէն պահանջով ստիպուած եղայ նրանց Թիֆլիս ետ ուղարկել:

Ալեք – Պոլում յաճախ լինում էին նրբանք ինձ մօտ, ես էլ նրանց մօտ, հիւրանոցում: Մինչեւ ուշ գիչեր զրոյց էինք անում, բայց ոչինչ չեմ յիչում հիմա այդ զրոյցներից: Միայն երկու դէպք եմ վերյիչում:

Մի երեկոյ Վահանի ընկերը ինձ ասաց, թէ Վահանը բանաստեղծութիւններ է գրում: Ես արդէն գուչակել էի այդ: Վահանը կարմրելով ուրացաւ, բայց պնդումիս վրայ գիջեց եւ սեղանի վրայ գրեց մի տետրակ՝ սեւ կալենկորով կազմած, որի վրայ դանակով փորագրուած էլ «Արիւն» բառը: Զարմանքով զոչեցի— «Ինչ, մի՞թէ արեան երդեր ես գրում»: Ընկերը ծիծաղեց եւ մատով ցոյց տուեց, որ հակառակ կողմից կարդամ: «Նիւրա»: Իրական թէ անբջական իր սիրած աղջկայ անունն էր, — Նիւրա, որին նուիրուած էին ոտանաւորները: Վահանը դողդոջ ձայնով կարդաց մի քանի հատ: Բնաւ չհասկացայ, ժժդոյն բաներ էին, մեծ մասով իմ ոտանաւորների, Թումանեանի եւ ուրիչների նմանութիւններ:

Բանաստեղծական տրամադրութեամբ լցուած մի երիտասարդ, լաւագոյն կեր – պով պատրաստուած, տեղեակ հին ու նոր գրականութեան ... եւ այսպիսի թոյլ բաներ: Շատ հիասթափուեցի: Վահանը դեռ իրեն չէր գտել. հրաչքը դեռ տեղի չէր ունեցել:

Երկրորդ վերյուչս այս է:

Նրանք եղբօրս մօտ հիւր էին եղել, Ղազարապատ գիւղում. այնտեղից էլ ձմեռ օրով գնացել էին Անի:

— Անասհման գեղեցիկ է Անին, — ասում է Վահանը: Եւ իրօք, Անին իր ճարտարապետական յուչարձաններով ազդել էր նրա մտքի եւ երեւակայութեան վրայ:

×

1908 Թուին, ամառը Թիֆլիսում պատահեցի Վահանին: Պիտի հրատարակէր իր բանաստեղծութիւնների առաջին գիրքը՝ «Մթնչաղի անուրջները»: Տպելուց առաջ Ց. Թումանեանի մօտ կարդացել էր ձեռագիրը, ուզեց ինձ մօտ էլ կարդալ՝ «անկեղծ կարծիքս» իմանալու համար: Հիւրանոցիս սենեակում ենք: Ցուզուած կարդում է ոտանաւորները, մէկը միւսի հետեւից. քանի առաջանում է ընթերցումը, աւելի է յուզւում, ես սրտով եւ ուշով հետեւում եմ ընթերցումին: Տեսարանը չատարուած՝ ես անհամբերութիւնից մղուած զոչեցի — «կեցցես, Վանիկ ջան, հրաչալի բաներ են, բիւրեղացած գրականութիւններ՝ անթերի ձեւերի մէջ: Իսկական քնարերգութիւնը սա է.— մաքուր լերկա»:

Վահանի ներհուն աչքերը փայլատակեցին ուրախութեամբ: — «Ց. Թումանեանն էլ չատ հաւանեց: Երկուսիդ կարծիքը բացարձակ արժէք ունի ինձ համար: Այլեւս քննադատութիւնից վախ չունեմ»: Երեկոյեան եղայ Ց. Թումանեանի մօտ եւ հետաքրքրութիւնս յայտնեցի Վահանի բանաստեղծութիւնների նկատմամբ:

— Հա է, չատ դրուատ ես ասում: Շատ դեղեցիկ են եւ գրեթէ մեր լիրիկայի մէջ բոլորովին նոր բաներ: Պատկերները թէ – եւ թոյլ են եւ քիչ են, բայց լեզուն՝ մաքուր, զտուած եւ արձաթի զանգի պէս՝ հնչուն: Իմ ազդեցութիւնը բնաւ չը տեսայ այնտեղ, բայց քո եւ Դերենիկի բրամատրութիւնների արձագանքը կարծես կայ, մանաւանդ՝ քո: Դու ինչ ես կարծում, ամենայն դէպս մեր վերնատան մէջ պատուաւոր տեղ ունի ...

Երկու տարուայ ընթացքում հրաչքը կատարուել էր. Վահանը գտել էր իրեն արուեստի գաղտնիքը: Վահանի երեւումով մեր քնարերգութեան մէջ մի նոր էջ բացուեց, նոր մեկնակէտ, սիմպոլիզմը, որից ծայր առան նոր բանաստեղծներ, որոնք աւելի կամ նուազ չնորհքով սկսեցին նմանուել եւ կրկնել այս անգերազանցելի տաղանդին:

Վահանը յաճախ գրում էր ինձ Մոսկուայից: Ցայտնում էր իր ծրագրերի, իր գրածների եւ գրելիքների մասին: Նամակներից մէկի մէջ գրում էր, որ սկսել է թարգմանել էրամ Ռոդերդամցու «Ցիմարութեան գովքը» նշանաւոր գիրքը:

1909 Թուին, ամառը Ախալքալաք գնալիս Վահանը կանգ առաւ Ալեքսոլում, մի քանի օր ինձ մօտ հիւր մնալով՝ կարգաց իր նոր գրած «Ռակի հեքեաթ» ցիկլից: Ես էլ գրել էի «Աբու Լալա Մահարին», ցոյց տուի նրան, հաւանեց եւ մի քանի նկատողութիւններ արաւ: Նրա խորհրդով նախերգանքի մէջ, — Մահարու հակիրճ կենսագրականում,— փոփոխութիւն մացրի, որ մինչեւ այսօր էլ չգիտեմ լաւ արեցի, թէ վատ:

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(3 Շար.)

ԿՑԾԵՐ

ԱՐՁԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ջ.Ն.

Ջէյմըզ Թուրբըր չէր կրնար իմանալ թէ ինչո՛ւ համար ինքզինքը կը տեսնէր ան ժամուն, երբ ան կը գտնուէր ամենէն անծանօթ վայրի մը մէջ, ուր ոչ ոք կը ճանչնար զինք, եւ ուր ոչ ոք կրնար ճանչնալ զինք։ Ան կը գտնուէր Ֆրանսայի հարաւային ափերուն վրայ, Նիսի քաղաքէն ոչ հեռու։ Ան հոն էր արդէն երեք շաբաթ։ Ան հոն եկած էր իր ամուսնութենէն անմիջապէս ետք, որպէսզի մեղրալուսինը անցնէր հոն։ Ան հոն էր, որովհետեւ ինք կ՚ուզէր հոն ըլլալ

հուրդի վիճաբանութիւններուն : Ծանօթ է որ ընկերվարական փոքրամասնութիւնը վերջերս սկսաւ հրատարակել Թրիպիւն տիւ Սոսիալիզմ պաշտօնաթերթը : Վարիչ մարմինը որոշեց արգիլել դայն : Այս ա – ռիթով 47 ընկերվարականներու առա – րարքութեամբ բողոքագիրը մը յանձնուե – ցաւ : 25 երեսփոխաններու անունները կային առորագրութեանց մէջ, որոնց կարգին՝ նախկին նախագահ Օրիոլ, Տէ – ֆէօ, Տէվոէօ եւն. :

ՊՈՒՐԿԻՊՅԻ ՀԱԿԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

Անգլեամերիկեան բարեկամական մի – ջամտութեան պատուիրակները Փարիզ կը վերադառնան՝ միասին բերելով Թու – նուզի Նախագահ Պուրկիպայի հակառա – ջարկները :

Մերթի եւ Պիլի խօսակցութիւններ ու – նեցան Թունուզի մէջ. ամերիկեան ազ – րիւներու համաձայն քննուած են հե – տեւեալ հարցերը.

1.— Ֆրանսական ուժերուն պարպումը :

2.— Պիզերթի հարցը :

3.— Թունուզի Ֆրանսացիներուն եւ հիւպատոսներուն կացութիւնը :

4.— Հարաւային օպակայաններու հրա – կոչութիւնը՝ Ֆրանսական բանակին հե – ռացումէն ետք :

Համաձայնութիւնը դժուար եղած է մանաւորապէս վերջին կէտին չուրջ :

Խօսակցութեանց ընթացքին Թունուզ – եան ժողովրդական սահմանի հակոցութեան հարցը չէ արծարծուած, նկատելով որ Պուրկիպա վճռապէս մերժած է խօսիլ այդ մասին :

Թունուզի չրջանակներուն համաձայն Պուրկիպա բացարձակ չէզոքութեան քա – պաքականութիւնը պիտի որդեգրէ : Պիտի դիմէ Խ. Միութեան եւ Արեւմուտքին մի – ժամանակ՝ տնտեսական եւ զինուորա – կան օգնութիւն ստանալու համար : Կը կարծուի թէ եչ. օրուան իր ճառին մէջ Պուրկիպա պիտի յայտարարէ այս քաղա – քականութիւնը :

Նիւ Եորք Թայմզ խմբագրականի մը մէջ կը քննէ Ֆրանքեւմունուեան տարա – կարծութիւնը, յայտնելով թէ Ֆրանսա – կան ուժերուն հեռացումը եւ Պիզերթի հարցը պէտք է լուծուի խորհրդակցու – թեամբ .— Ասիկա դժուար է սակայն , կ'աւելցնէ թերթը, այնքան ատեն որ Պուրկիպա բացէ ի բաց չէ յայտարարած թէ իր երկիրը չէզոք չէ :

Ամէն պարագայի մէջ կը սպասուի Մերթիի բերելիք նամակին մանրամաս – նութեանց, որոնք նոր փուլի մը մէջ կը – նան դնել խորհրդակցութիւնները :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կապոյտ Խաչի Շաւիլի մասնաճիւղի ընկերուհիները ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկերուհի Սիրան Սարգիսեանի, իր կեսրոջ այրի տիկին Վերժին Գանթարճեանի մահուան առթիւ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կ. Խաչի Վիէնի վարչութիւնս չնորհակալութեամբ առացած է Տէր եւ Տիկին Ս. Բլթոյեանէ երեսուն երկրորդ դուկին ծննդեան առթիւ հազար ֆր. կապոյտ Խաչի գործոններուն համար :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի ժամը 21ին, Քաոէի վերնա – յարկը :

Կը խօսի Ռ. ԹԱԴԷՈՍԵԱՆ :

Նիւթ՝ Խղճի ազատութիւնը եւ կրօնա – կան պաշտամունքը հին եւ նոր Ռուսիոյ մէջ : Մուտքը ազատ է :

ՍԻՆԵՄԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հայախօս գոյգ ֆիլմերով, կազմակեր – պութեամբ ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ Օգն. Մարմնի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ :

Ի նպաստ ԼԻՈՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՇԻՆՈՒ – ԹԵԱՆ ՅՈՒՏԻՆ :

Կը ներկայացուի Շերվանզադէի՝

ՊԱՏՈՒԻՈՑ ՀԱՄԱՐ տառմը եւ Հա – յաստանի Տասնօրեակը Մոսկուայի մէջ :

Մարտ 24ին , երկուշաբթի ժա – մը 20·30ին Թէաթր Հօրլօժի սր – րահին մէջ, 145 Քուր Լաֆայէթ, Լիոն : Այժմէն ապահովել տեղերը : Տոմսերը թուազրուած են :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ ԱՊԱԶԴԱՑՆԱՑՄԱՆ — ՎՏԱՆԳԸ —

ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

Կարելի է ստանալ «Յառաջ»ի խմբա – գրատունէն եւ հայ գրատուներէն :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն :

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին :

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն 12, Անիէռի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ ,

Centre Administratif et Social
Place de l'Hôtel de Ville

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱԻՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերգութիւն մէկ արար) Գ. Վահանի Ա. Գմբէթեան, Օր. Շուշան Գէորգեան , Գրիգոր Վահան :

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիշկը»էն հայաց – ուած դաւեչա երեք արար :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing
LOS RUMBEROS

նուագախումբով :

Ղեկավարութեամբ ԲՈԺԷ ՏՈՒԹԻՒԼԻ : Եւ երգիչ ՊԱՌՕՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով : Մուտք՝ 300 ֆրանք :

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Յունուար – Փետրուար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մեր անուննե – րը, անուններուն նշանակութիւնը եւ նե – պորձութիւնը նկարագրի վրայ (Շ. Նար – դունի).— Ինչո՞ւ չեմ քնանար (Տոքթ. Պրոհա).— Ի՞նչ կերցնել յղի կիներուն (Տոքթ. Զիկէլպաում).— Մարդը մար – դուն... դեղ (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— Երբա՞ն չաքարախտաւորներուն (Տոքթ. Ուհոի).— Մերթախտին դարմանը (Տոքթ. Նաւասարդ).—Ինչո՞ւ քար կը չինէ լեար – ղը (Փրոֆ. Շապռոլ).— Սեռային հարցը (Քաղհան).— Հայ կիներու սովորու – թիւնները յղութեան չրջանին (Տոքթ. Սերոբէ Վիչէնեան).— Կիներուն նեղ կոնքը եւ հետեւանքները ծննդաբերու – թեան ժամանակ (Փրոֆ. Արէշեան) . — Սիֆիլիզը պարտուած (Տոքթ. Պ. Մի – սաճեան).— Ակնոցին բժիշկ (Գիսակ Փա – փազեան).— Լաւատեսութիւն (Տոքթ. Գալուստեան).— Հայաստանի կապոյտ դիցուհին (Ս. Կարապետեան).— Արիւ – նահոսութիւն քիթէն եւ ականջէն (Խա – չուհի) :

Դիմել Շ. Նարդունիի, «Յառաջ»ի հաս – ցէով :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

× *Երեւանէն կիւլիւզար Նալպանեան, ծնեալ Գափլանեան , Աֆիոն Գարահի – սարցի , կը փնտռէ իր մօրաքոյրը Հռիփ – սիմէ Ժամկոչեան եւ զաւակները Յարու – թիւն, Հռիփսիմէ եւ Նուարդ Ժամկոչ – եաններուն :*

× *Երեւանէն Սրբուհի Պօղոսի Մինաս – եան կը փնտռէ իր եղբայրը Գարեգին Պօղոսի Յովհաննէսեան՝ որ ծնած է 1899ին :*

× *Երեւանէն Սիրանոյշ Ղահրամանի Ա – բելեանեան կը փնտռէ իր զաւակը Գուր – գէն Գէորգի Աբելեանեան , ծնած Հինգ Յունիս 1920ին, Երեւան, մասնագիտու – թիւն հեռագրիչ :*

Փնտռուող վերոյիշեալ անձերու հաս – ցէները գիտցողներէն կը խնդրուի տեղե – կացնել եկեղեցւոյ գիւանատունը , 15 Բիւ ժան Կուժօն, Փարիզ (8) :

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 27ին, Հինգշաբթի օր, Քառէ սբր – ճարանին Ա. յարկը, ժամը 21ին : Օրա – կարգ ունենալով.— Ա) Համարատուու – թիւն վարչութեան : Բ) Հրաժարական վարչութեան : Գ) Ընտրութիւն նոր վար – չութեան : Բոլոր անդամներէն կը խնդ – րուի ներկայ ըլլալ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաճեռնութեամբ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին, Մարտ 22ին Շաբաթ իրի – կուն, ժամը 20·30ին Մկրտչ Ալֆորի թա – ղապետարանի սրահը :

ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ կը ներկայացնէ

17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

Եւ Ֆրանսերէն կատակերգութիւն մը :

UN MARI SUR MESURE

Մասնակցութեամբ՝

CLAUDINE DELMASI

(Աթենէի թատրոնէն), Մաոի Խօքսիւ – եանի, Շուշան Գէորգեանի, Եդուարդ Տէր Յակոբեանի, Տիգրան Պողպատի եւ ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Հայ կամաւորներու եւ Մար – տիկներու Միութիւնը կը հրաւիրէ կեդր. Ֆրանսայի իր բոլոր անդամները, ինչպէս նաեւ ոչ – անդամ նախկին կամաւորները յարաբերութեան մէջ մտնել վարչութեան հետ : Հասցէ.—

N. MOURADIAN
1, Impasse Timon - Vienne Isère

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ապրիլեան Սպահանդէսը Ապրիլ 27ին , Վիէնի մէջ : Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Սպր. Միութեան :

ԱՊՐԻԼ 12ԷՆ 26

1 9 5 8

Ճամբորդութեան կարեւոր դիւրու – թիւններ երկաթուղիի ընկերութեան կող – մէ :

Lyon, Rue Menestrier
TÉL. 28-55-05
Paris, 136, Bd. Haussmann
TEL. WAG 68-50

ԲՈՒԵԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Բ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանները.—

Սէնթ Մարկրիթի Համատասխ խումբը, այս Շորեքշաբթի ժամը 21ին :

Պոմոնի Զաւարեան Ենթակոմիտէն , այս Հինգշաբթի ժամը 21ին :

Սէն Լուի Ակնունի Ենթակոմիտէն այս Շաբաթ, ժամը 21ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա – կան հաւաքատեղիները : Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկա – յացուցիչները եւ ընկ. Վ. Իշխանեան :

ՓԱՐԻԶԻ Հ.Յ.Դ.-ին բխատուփոր խումբիժո – ղովը այս երեքշաբթի, ժամը21ին, Քաֆէ Ռեժանի մէջ : Բոլոր ընկերներու ներկա – յութիւնը անհրաժեշտ է :

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄԲ «Արամ» եւ «Շ. Մխսքեան» խումբերու ընկերվարա – կան ժողովը այս չորեքշաբթի , ժամը 21ին , ընկերվարականներու սրահը, 149 պիս, Ավենիւ տ'Ալժանթէօյ : Պարտաւո – րիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

LA CITÉ-VIE

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

36, RUE DE L'ARCADE, PARIS 8e

Վարչական կեդրոն՝

31, Avenue de la Paix, Strasbourg

LA CITÉ-VIE *Ձեզի կ'ըսէ.—*

« Եթէ հոգածու եւ խղճամիտ մէկն էք որ կ'ուզէք ապահովել ձեր ընտանիքը ձեր մահէն ալ անդին, կանխաւ ապահովեցէք անոր ապագան, կեանքի վրայ ապահովա – գրութիւն մը առնելով :

Ձեր ներկայացուցած մեծ գրամագլուխը փոխարինած կ'ըլլաք այս ձեւով, մահ – ուան պարագային :

Մուծին անհրաժեշտ հանդուրժութիւնը կ'ունենաք ձեր գործերուն համար : Կա – րելիութիւնը կ'ունենաք նաեւ գրամա – գլուխ մը հիմնելու եւ ձեր հանդուրժող թոշակը ապահովելու : կ'ունենաք անմի – ջապէս տուրքի կարեւոր առաւելութիւն – ներ :

Աւելի մէկ ապահէք ապառ մարդ մը դառնալու համար : Անմիջապէս դիմեցէք այն հարիւրամեայ ապահովութեան խումբին, որուն մաս կը կազմէ՝

LA CITÉ-VIE

Իր ներկայացուցիչները՝

M. TULIÈRE, Inspecteur Divisionnaire
10, Place St. Pierre en Arles, S/Rhône,

M. WAAG Délégué

Ձեր տրամադրութեան տակ են, այս վերջինին հասցէն՝

CHEZ M. YAVER, Sollicitor
37 Bis Rue Thubaneau, Marseille

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մարտ 30, Կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24. Սէրքլը Միլիքէրի շէեղ սրահը
Փլաս Սէն Թ'Օկիւսքէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակնկալներ, նուագախումբ, Վարդիվաճեանի Տոմսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Յ. ՊԱՀԱՏԻՐԵԱՆի Օրնաճօ 37 – 32, կամ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆի Թրինիթէ 57–74 :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ **ՊՈՄՓՈՐ**
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՀԷՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՄԸ
ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ՁԱՓՈՎ ԳՈՒԼ (խալորի)
Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն
— որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ —
ՊՈՄՓՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄՆԵՐԸ
2, Rue Louis Astoin - Marseille
Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ: Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
19
ՄԱՐՏ
MERCREDI
19 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8147 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3948

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՒԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿ

Մարտ 3ին Պուլկարները տօնեցին իրենց ազատագրութեան ութսունամեակը:

1878 Մարտ 3ին (Հ. Տ. Փետր. 19) Պոլսոյ արուարձան Սան Ստեֆանոյի մէջ առտարակուսեցաւ ծանօթ պայմանագիրը, որով վերջ կը տրուէր 1877 ապրիլ 24ին սկսած ռուսեւթուրք պատերազմին:

Ժթ. դարու սկիզբէն Պալքանի քրիս-տոնեայ ժողովուրդները ապստամբու-թեան դրօշ պարզած էին Օսմանեան լու-ծին դէմ, Սերպերը 1804ին, Յոյները 1821ին, Ռումէնները 1829ին, Պուլկարնե-րը, Գարատաղցիները եւ Պոսնա-Հէր-ցէգովինները 1876ին:

Պուլկարական յեղափոխութեան ոգի-շիրանէրն են եղած Վասիլ Լեւսկի եւ Խրիստօ Բոտեւ, որոնք Խրիմի պատե-րազմէն վերջ ապստամբութեան պատրաստութիւնները պատանդէին իրենց տայ-նակիցներուն մէջ:

1876 Ապրիլին իրրեւ հեռեւանք ժողո-վրդական չարժումի մը՝ Թուրքերը կա-ռավարիչ Շէվքէթ փաչայի հրամանով քանի մը օրուան մէջ 25 – 30·000 պուլ-կար ջարդեցին՝ իրենց յատուկ վայ-րենի ձեւերով, պիւղեր այրեցին, կիներ բռնաբարեցին, երախաներ կոտոր կոտոր ը-րին:

Այս ջարդը ընդհանուր դատապարտութեան առաջ բերաւ Եւրոպայի, մանաւանդ Անգլիոյ մէջ, ուր պատահական կուսակցութեան պիտ եւ նախկին վարչապետ Կլէատսթըն ջերմօրէն պաշտպանեց պուլկարական դա-տը՝ հրապարակային ճառերով եւ գրա-քննիներով:

« Այն սեւ օրէն ի վեր, երբ առաջին անգամ ոտք կոխեցին Եւրոպա, Թուրքերը յայտնուեցան իրրեւ ամէնէն հակամարդ-դային ճմռոյր մարդկութեան: Ուր որ գացին, արեան լայն գիծ մը ձգեցին ի-րենց ետեւ, ուր որ հասցուցին իրենց տի-րապետութիւնը, հաղաքակրթութիւնը անհետացաւ » (կլէտսթոն, Պուլկարական սարսափները եւ Արեւելեան խնդիրը, Լոն-տոն, 1876, էջ 13):

1920ին Ժորժ Քլէմանսօ՝ յանուն մեծ դաշնակիցներուն՝ նոյն լեզուով պիտի խօսէր Օսմանեան պատուիրակութեան հետ, որ Փարիզ եկած էր հաշտութեան պայմանագրի (Սեւր) պայմանները ստանա-լու համար:

Ամբողջ պալքաններր եռուզեռի մէջ էին 1876ին: Թուրքերը չուարած դիմեցին վեց մեծ պետութեանց, որոնք 1856ի Փարիզի դաշնագրով որոշ իրաւունքներ ապահո-ված էին:

Ռուսիա կ'ուզէր Խրիմի պարտութեան վրէժը լուծել: Այս անգամ պայմանները նպաստաւոր էին իրեն համար: Պիտի կը-նար մինակը չափուիլ Թուրքերուն հետ: Կրցած էր ապահովել Անգլիոյ, Ֆրանսա-յի, Աւստրեւհունգարիոյ եւ Գերմանիոյ չէզոքութիւնը:

Պոլսեցիակ պուլկար հայրենասէրներ մէկ կողմէ ռուսական դեսպան Իգնատիե-ւի միջոցաւ յուշագիր մը ներկայացուցին վեց մեծ պետութեանց դեսպաններուն, միւս կողմէ 1876 Օգոստոսին պատուի-րակութիւն մը դրկեցին Եւրոպա:

Ռուսիոյ պահանջով նոյն տարուան դեկտեմբեր 16ին Պոլսոյ մէջ դումարուե-ցաւ խորհրդաժողով մը, որուն կը մաս-նակցէին Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ռուսիա, Աւստրեւհունգարիա, Գերմա-նիա եւ Թուրքիա: Որոշուեցաւ վարչական ինքնավարութիւն տալ Պոսնա – Հերսէգի եւ Պուլկարիոյ:

Խորհրդաժողովը չփակուած՝ Սուլթան Համիտ մեծ – եսարքոս Մէհմէտ Բիւշ – տիւն տապալելով տեղը նշանակեց Միա-հաթ փաչան, որ անմիջապէս Օսմանեան առաջին Սահմանադրութիւնը հռչակեց, ջուրը ձգելով մեծ պետութեանց որոշում-ները:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀՈԳԵՐ

—o—

ՆՈՐ ՅՈՅՑԵՐ ԿՐ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒԻՆ

Նոր ոսոիկանապետ Փարիզն երկու օրէ ի վեր սանձնած է իր պաշտօնը, սակայն բաղմաթիւ մտահոգութիւններ ունի՝ ո-րոնք նեղ դրութեան մը կրնան մատնել զինքը:

Հինգշաբթի օրուան ցոյցերուն չուրջ բացուած հարցաքննութիւնները չարու-նակուեցան մինչեւ երէկ: Դժուար էր ճշդել պատասխանատուները: Պատժա-կան միջոցներ ձեռք առնուած են արդէն, որոնք պիտի յայտարարուէին Վարչապետ Կայեաոի կողմէ, երեքշաբթի օր: Ծանօթ է որ երկու բարձրաստիճան պաշտօնեա-ներ արձակուած են արդէն. Գաղտնի ոս-տիկանութեան տնօրէնը դարձաւ փոխ-տնօրէն:

Վերջին երկու օրերու ընթացքին ոս-տիկանական միջադէպերու հետեւանքով Ներքին Նախարարն ու Պատերազմական Նախարարը բաղմաթիւ տեսու-նուեցան Վարչապետին հետ: Նոր ոստի-կանապետ մասնակցեցաւ խորհրդակցու-թեանց:

Կիսապաշտօնական աղբիւրներէ հա-ղած լուրերու համաձայն՝ երեքշաբթի օր նոր ցոյցեր պիտի բլլային:

Մէկ կողմէ՝ Փարիզեան շրջանի ոստի-կաններու ընդհանուր դաշնակցութեան վարչական յանձնախումբը կացութիւնը պիտի պարզէ՝ նախատեսելով նոր ցոյցե-րը: Միւս կողմէ շրջան ընող զրոյցներու համաձայն, եթէ ցուցարարներու դէմ պատժական միջոցներ ձեռք առնուին՝ ոստիկանատուները պիտի փակուէին:

Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի քա-ղաքական երկու հաւաքոյթներու՝ որոնք տեղի պիտի ունենային երէկ դիշեր: Ա-ռաջինը՝ Սալ Փլէյէլի մէջ, «Ֆրանսան Հիւս. Ափրիկէի ապրեցրութեան առջեւ » նիւթին չուրջ: Ափերիոյ փրկութեան միութիւն անունով խօսք պիտի առնէին, բաղմաթիւ ուրիշներու կարգին՝ Ժորժ Պիտօ, Անարէ Մորիս, Ժապ Սուսթէլ:

Վելոտրոմ տ'Իվէրի մէջ ալ համայնա-վար կուսակցութիւնը միթինկ մը յայտա-րարած էր «Ֆաշականներու դէմ »:

Մինչեւ երէկ կէսօր Ներքին նախարա-րութիւնը ոչ մէկ արգելք դրած էր այս հաւաքոյթներուն դէմ :

Այս պատճառով նոր խռովութիւններ

Պալքանեան խնդիրը լուծելու միակ մի-ջոցն էր պատերազմը :

Ռուսերը 1877 Ապրիլ 24ին յարձակո-ղականի անցան երկու ճակատներէ — Լումանիայէն եւ Կովկասէն :

Յաղթանակէ յաղթանակ անցնելով, ռուսական բանակը — որուն մէջ կարեւոր դեր կատարեցին հայ զօրավարներ Լորիս Մելիքոֆ, Տէր – Դուկասօֆ, Լազարեւ եւայլն — մէկ կողմէ դրաւեց Կարսը, Պա-թումը, Արտահանն ու Կարինը, միւս կող-մէ հասաւ Էսքիշէհիր: Եւ անկէ իվար մինչեւ Պոլսոյ դուռները՝ Սան Սթէֆանօ՝ երբ անգլ. նաւատորմիղ հակառակ իր խոստում-մին Մարմարա մտնելով խարիսխ նետած էր Իշխանաց կղզիներուն առջեւ :

Սան Ստեֆանոյի դաշնագիրը մեծ Պուլկարիա մը կը ստեղծէր՝ Սեւ Ծովէն մինչեւ Եգէական՝ Բուտելիով եւ Մակե-դոնիայով :

Հայերն ալ կը ստանային ծանօթ 16րդ յօդուածը :

Ռուսերը — ինչպէս Պուլկարներն ու Հայերը — չկրցան վայելել յաղթանակին պտուղը :

Քանի մը ամիս վերջ, Պերլինի վեհա-ժողովը տակնուվրայ պիտի բնէր ամէն բան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆՈՐ ԱՐԲԱՆԵԱԿ ՄԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ԵՐԿՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

«ՊԷԹԱ—58» ԿՐՆԱՅ ԴԻՄԱՆԱԼ 15 ՏԱՐԻ

Երկուշաբթի առաւտուն ժամը 7·16ին (Ֆլորիտայի ժամով) ամերիկեան նաւա-տորմիղ արձակեց վանկարա հրթիռը՝ որ արուեստական նոր արբանեակ մը տարաւ իր հետ: Վերջին քանի մը ձախողութենէն ետք՝ «Պէթա – 58» արուեստական ար-բանեակը պնաց ընկերանալ «Հետախոյզ-Ա»ին եւ ռուսական «Սպուտնիկ»ին:

Ամերիկեան Ազգ. Գիտութեանց Հաս-տատութեան տնօրէն Տոքթ. Ալան Ռա-թըմէն յայտնութիւնը հաղորդեց Նախա-գահ Այզընհաուըրի, որ իր կարգին գո-հունակութիւն յայտնեց. Սպիտակ Տան պաշտօնական մէկ դէկոյցով Այզընհաուըր յայտնեց թէ արուեստական երկրորդ ար-բանեակը սկսած է դառնալ երկրին չուրջ:

Այս ձեւով կողմերը հաւասարած են : Ի. Միութիւնը յաջողութեամբ արձակեց արուեստական երկու արբանեակներ : Միացեալ Նահանգներն ալ արձակեցին երկու արբանեակներ : Խորհրդային առա-ջին արբանեակը տարանջատած է ար-դէն եւ երկրորդը երկար կեանք չունի : Կրնայ բլլալ սակայն, որ ամերիկեան ար-բանեակները առանձին չմնան անհունին մէջ, եթէ Ի. Միութիւն ուրիշ արբանեակ մը կամ արբանեակներ արձակէ :

«Պէթա – 58» ունի բաղմաթիւ յատկու-թիւններ՝ հակառակ անոր որ կը կշռէ մօտ 1500 կրամ: Ժամական արագութիւ-նըն է 29·000 – 30·500 քիլոմեթր (Սպուտ-նիկը՝ 28·700 քմ.): Մէջը հաստատուած դործիքները չափական տեղեկութիւններ կուտան մթնոլորտային խաւերուն եւ լուսնին մասին: Պիտի դիմանայ 10 – 15 տարի, համաձայն մասնագէտներուն : « Հետախոյզ – Ա»ին կեանքը կը նախա-տեսուի 2 – 4 տարի : Մինչ «Սպուտնիկ – Ա.»ը դիմացաւ քանի մը ամիս եւ երկ-րորդին ալ կեանքը նախորդէն աւելի չէ :

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Օր ըն Օրին

Ի՞ՆՉ ՇՈՒՏ ԱԼ ԿՐ ՄՈՌՆԱՆ ...

Երբեմ տրամադիր չեմ խառնուելու Անթիլիաս – էջմիածին փշոտ խնդրին եւ մանաւանդ պատասխանելու Պոլսոյ «Ժ.» թերթին անորակելի ածականներուն՝ ո-րով կը պատուէ ? Անթիլիասի ընտրեալ կաթողիկոսը :

Բարեկրթութիւնը առաքինութիւն մըն է, որ ինչերուն տրուած է եւ այդ ինչե-րէն մէկը «Ժ.»ի խմբագիրը չի կրնար բլլալ : Իր վերջին թիւերը աչքէ անցնե-լով եւ կարդալով այն շռայլաբան ածա-կանները—Պոլսոյ պատրիարքին հասցէին — պատրիարքին՝ որ իր բոլոր յատկու-թիւններով ուղղակի կամ անուղղակի պատուհաս է այս դժբախտ վէճին—մտա-ծելի «Ժ.»ի հաւաքածոները աչքէ ան-ցընել· — շատ հին չեր, ասկէ 2–3 տարուան առաջնորդները միայն, եւ հա-ւաքել, կտրել մէկ կողմ դնել «էխօ ե-ւեան» ստորագրութեամբ գրուած յօդ-ուածաշարքը խաչատուրեան պատրիար-քին դէմ ուր ոչ թէ կիլիկիոյ կաթողիկո-սին ուղղուած անպատկառ ածականներու նմանները կը վխտան, այլ այնպիսի բըր-նաւայել հայհոյութիւններ՝ որոնք ոչ կարելի է բերան առնել եւ ոչ ալ որեւէ հայատառ թերթի մէջ կարդալ եկեղեցա-կանի մը հասցէին :

Ձեմ զարմանար որ թերթը մոռցեր է ատոնք եւ այսօր խաչատուրեան Սրբա-զանը երկիւղի եօթերորդ աստիճանը կը բարձրացնէ, իմմէ կարելի է սպասել ա-մէն բան, բայց թէ Պատրիարքը ինք պէտք կը զգայ իր պաշտպանութիւնը յանձնել այդ թերթին, այս է զարմանալին :

Բայց կիրբը շատ բան մոռցնել կուտայ· նոյնիսկ ութսունամեայ ծերունազարդ եկե-ղեցականի մը :

Նզրակացութեան մըն ալ պէտք եղաւ հասնիլ այդ ընթերցումէն·— ինչ լաւ կ'ըլլար եթէ Սրբազանը իր անունին, կարգին, զարգացումին եւ դիրքին վայել դեր մը ստանձնէր այս վէճին մէջ եւ փո-խանակ հասարակ իւղ լեցնելու կրակին վրայ, ջանի մը կաթիլ միւռոնով սրբա-ցնէր զայն : ՆՈՃԻ

կը նախատեսուէին Փարիզի մէջ: Ոստի-կանական նոր ուժեր հասան մայրաքա-ղաք՝ որեւէ անակնկալի առաջքն առնելու համար: Օդնական ուժեր բերուած են Սթրազպուրկի, Սէն – Նազէրի եւ Ալժե-րիոյ ոստիկաններէն. ասոնք Փարիզ փո-խադրուած են ինը օդանաւերով, իւրա-քանչիւրին մէջ՝ ութսուն հոգի :

Շփոթ այս կացութեան մէջ Ֆրանսայի Ոստիկաններու Ազգ. Դաշնակցութիւնը կոչ մը հրատարակեց՝ հանդարտութեան հրաւիրելով ցուցարարները եւ միաժա-մանակ դէմ արտայայտուելով ոստիկան-ներու նկատմամբ ձեռք առնուելիք պատ-ժական միջոցներուն. դէմ է ոստիկաննե-րու սէնտիմէնտալութիւններուն սահ-մանափակման :

Ամէն պարագայի մէջ, այսօր ամէն ինչ պիտի պարզուի . կրնան նոր ցոյցեր ըլլալ կամ՝ ոչ :

ՄԸՐՔԻ ԵՒ ՊԻԼԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ինչպէս պրած էինք անգլեւամերիկեան բարեկամական միջամտութեան պատուի-րակները Փարիզ վերադարձան՝ միասին բերելով Պուրկիպայի հակառաջարկները :

Օրլի պացած էին անգլիական եւ ամե-րիկեան դեսպանները՝ դիմաւորելու հա-մար Մըրքին ու Պիլին: Դեսպաններուն կ'ընկերանային նաեւ Ֆրանսացի անձնա-ւորութիւններ :

Ֆրանսական մամուլի դործակալու-թեան համաձայն Պուրկիպայի հակա-ռաջարկները հետեւեալներն են .

1·— Ֆրանսական ուժերու պարպումին ծրագիրը պատրաստել :

2·— Ֆրանսական կառավարութիւնը յայտարարութեամբ մը պէտք է ընդունի Թունուզի ներքին ինքնութիւնը՝ Պիզերթի վրայ· այնուհետեւ կարելի է խորհրդակ-ցել Ֆրանսացիները այդ խարիսխին մէջ ձգելու մասին :

3·— Օդակայանները հսկողութեան տակ առնել՝ Ֆրանսացիներէ եւ Թունուզ-ցիներէ կազմուած յանձնախումբի մը կողմէ :

4·— Վերաբացում՝ փակուած հիւպա-տոսարաններու :

5·— Կարգ մը Ֆրանսացիներու հեռաց-ման պարագան պիտի քննուի :

6·— Ալժերիոյ եւ Թունուզի սահմանին հսկողութեան հարցը առայժմ մէկ կողմ ձգուած է, նկատելով որ Թունուզի կա-ռավարութիւնը դէմ է չէզոք կամ խառն որեւէ հսկիչ յանձնախումբի՝ իր հողա-մասին վրայ :

Այս առաջարկներուն մէջ ամէնէն կա-րեւորը վերջինն է. Թունուզ կը հրաժարի Ալժերիոյ մասին խօսելու իր յառաջա-դրութենէն: Եթէ այս առաջարկները ըն-դունուին Փարիզի կառավարութեան կող-մէ՝ երկու երկիրներու միջեւ ուղղակի խօսակցութիւնները պիտի սկսին :

Ըստ երեւոյթին Մըրքի եւ Պիլի կարո-ղացած են որոշ յաջողութիւններ ձեռք ձգել: Երկկ պիտի տեսակցէին վարչա-պետ Կայեաոի եւ Արտաքին նախարար Փինոյի հետ՝ Ֆրանքեւհունուզեան յա-րաբերութիւնները ուղղակի ճամբու մէջ դնելու համար :

ՅԻՇԵՆՔ, ԲԱՅՑ ՄԱՆԱՒԱՆԴ ՅԱՐԳԵՆՔ...

Ցիչենք· այս տարի մահուան իններորդ դարադարձն է Գրիգոր Մագիստրոսի, որ մեր քաղաքական կեանքին մէջ եթէ չատ մեծ դեր չէ կատարած, սակայն գրական–նութեան մէջ ակընբախ վաստակ ունի : Միակ աշխարհիկ մեծ մտաւորականն է , որ հայ գրերու դիւտէն դարեր ետք կը ծագկի եւ մինչեւ այսօր չէ թառամած : Ուստի՝ այս պատեհ առիթէ յարգենք զինք՝ հանդէսներ կազմակերպելով , ա–նոր գրուածիւնութեան քննականդրատարա–կութիւններով եւ մենագրութիւններով :

Ենթարկուած աննպատակ պարապանե–րու՝ չեմ կրնար այս մեծ Հայուն իմ յարգանքի տուրքս վճարել եւ կը գոհա–նամ յիշեցումովը անոր գործակցին եւ նկատողութեամբ անոր համառօտ կեն–սագրականին, բայց միշտ զգալով որ պարապան կը մնամ :

Գրիգոր Մագիստրոս եղբօրորդին է Վահրամ Պահլաւունի արի սպարապետին, որ ութսուն տարեկանին պատերազմի դաշտին վրայ մեծամեծ քաջութիւններ գործելէ ետք կը մահանայ· որդին է Վա–սակ Հոլումի, , որ իր ժառանգին տուաւ ընտիր կրթութիւն Անիի իր պալատին մէջ, ուր հաւանօրէն 990ին ծնած էր ան :

Մատթէոս Ուռհայեցի կը հաւատայ , թէ թրքական հրոսակներ կ'արշաւեն Նիգ ու Բջնի, որոնք Պահլաւունիներու կը պատկանին եւ ահա Վասակ «որպէս զա–ւիւծ» թշնամին կը սարսեցնէ, եւ մինչ նախիրներ գործելէ ետք յոգնած պար–տասած կը հանդչի անոյշ ներհով «մի ոմն նմանեալ կայենի սպանող ... բախեաց զնա եւ ընկէց զնա ընդ բարձու քարին եւ այսպէս կատարեցաւ քաջն Վասակ Պահ–լաւունի» (Պատմ., Երուսաղէմ , 1869, էջ 16 – 6) : Բօթը կը հասնի Գրիգորի : զոր հայրը իր կալուածներուն պահապան Թողած է, բնականաբար կը յուզուի , բայց, իբրեւ խելահաս ժառանգ , ձեռք կ'առնէ իշխանական մականը եւ իր երկի–րը կը զարգացնէ, ուշադիր՝ վանքերու եւ եկեղեցիներու չինութեան ու բարգաւա–ճումին նաեւ Տարօնի մէջ : Դարձեալ , ինչպէս մանկութենէն, կը չարունակէ հե–տամուտ ըլլալ ուսումի եւ գիտութեան : կը ծանօթանայ քանի մը օտար լեզուներ–ու, մանաւանդ յունարէնի մէջ կը խո–րանայ : Մ. Գրքի եւ յունական դասական հեղինակներու ընթերցումով բազմակող–մանի հմտութիւն կ'ամբարէ եւ աստուա–ծային ու արտաքին գիտութիւններու մէջ անմրցելի յառաջդիմութիւն կ'ունենայ : Սուրին եւ վահանին հետ մինչեւ մահ զը–բիչն ու թուղթը անոր ձեռքին մէջ կը տեսնուին : Ար. Լաստիվերտցի կը գրէ· « Այր իմաստուն էր եւ խելամուտ յոյժ աստուածային Գրոց, որպէս թէ ոչ այլ ոք» (Պատմ. , Վենետիկ 1901 , էջ 51) :

Գրիգոր իր նախնիներու գեղեցիկ ա–ռանդութեան հետեւորդ պաշտպան կը կանգնի արքունական տան : Մտերիմ եւ անկեղծ բարեկամը կ'ըլլայ Գագիկ Բ. Թագաւորին եւ անոր կ'աջակցի, սակայն Գագիկ, Վեստ Սարգիսի նենգութիւննե–րէն խաբուած, կը թշնամանայ Գրիգորի եւ անոր բարի խորհուրդներուն չանսար , մանաւանդ թէ կ'անարգէ զինքը, զրկանք–ներու կ'ենթարկէ եւ նոյն իսկ բանտար–կութեան սպառնալիք կ'ընէ : Բայց Գրի–գոր իր հայրենասիրական գործունէու–թենէն երբեք չի հրաժարիր եւ նոյնիսկ Գոլիս կ'երթայ 1045ին՝ թեւ ու թիկունք ըլլալու Գագիկի, որպէսզի Անիի յանձ–նումը տեղի չունենայ : Թագաւորը հասու կ'ըլլայ, որ սխալած է եւ իր յարաբերու–թիւնները կը սրբագրէ :Ապարդիւն կ'անց–նին երկուքին չանքերը, զի կացինին կո–թը անառակն էր : Գրիգոր եւս «Ճառալ կացեալ տայ զբանալին Բջնոյ ցթաղաւո–րըն (Ճունաց) եւ զամենայն զիւր հայրե–նի ժառանգութիւն եւ մեծարեալ ի նմանէ առնու զպատիւ մագիստրոսութեան եւ զտեղիս բնակութեան ի սահմանս Միջա–գետաց զեօղս եւ քաղաքս զրով եւ ոսկի մատանեաւ յազդէ յազդ մինչեւ յաւիտ–եան» (անդ, էջ 52) :

Անոր կը յանձնուին նաեւ Վասպուրա–կանի, Մանազկերտի եւ Տարօնի — ուր Մ. Կարապետի վանքը կը բարեզարդէ ու կը չէնցնէ — պաշտպանութիւնները եւ կը հոչակուի գուքս : Իրեւ վարչական կարողութեան տէր եւ ռազմագիտութեան ծանօթ՝ իրեն տրուած վայրերը կը կա–ռավարէ եւ հարկ եղած ատեն սուրը կը

ՄԵՐ ՁԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Դ.

Երբ մարդիկ, որոնք իւրացուցած են կարելի բոլոր նիւթական միջոցները յա–նուն հայ գիրին ու մշակոյթին, բայց լուր իսկ չունին Ցովհ. Տամչենցիի, Կիրակոս Թաւրիզեցիի, Կոստանդ Ջուղայեցիի, Կա–րապետ Կեսարացիի, Գրիգորիս Երզնկա–ցիի եւ այլոց մասին, ի՞նչպէս կ'ուզէք , որ հետամուտ ըլլան հրատարակելու մեր նախնեաց հարուստ ժառանգութիւնը :

Այո, չենք մոռնար Բասմաջեանի «Ա–միրդովլաթ»ը, Միւրմէեան արք·ի ձե–ռագրաց ցուցակները եւ նման քանի մը գործեր, որոնք լոյս տեսան վերջին չոր–ջանքներուն :

Ահա այն «պարարտ հողը», այն «բեղ–մնաւոր դաշտը», ուր կ'ակնկալենք որ ծլի ու ծագկի մտաւորական հունձքը եւ հրա–տարակութեան արուին Դաւիթ Փիլիսո–փայ, Մովսէս Քերթողի, Համամ Արե–ւելցիի, Գրիգոր Մագիստրոսի, Արիս–տակէսի, Պլուղ Երզնկացիի , Եսայի Նը–չեցիի, Մորձորեցիի եւ դեռ ուրիշներու անտիպ գործերը :

չողացնէ : կը մեռնի 1057 – 9 տարինե–րուն, եաին թողլով գաւակներ, որոնցմէ Գրիգոր Վկայասէր կաթողիկոսը :

Գրիգոր գրած է բազմաթիւ թուղթեր (87 – 8), որոնց հրատարակութիւնը կ'ը–նէ Կ. Կոստանեան Ալէքսանդրապոլի մէջ, 1910ին : Ունի մանաւանդ երեք չատ դժուար հասկնալի թուղթեր, որոնցմէ մէկը «Գամագիտականը» կը հրատարակէ ու կը լուսաբանէ Հ. Գ. Մկնէվիչեան (Վիէննա, 1912), երկրորդը՝ «Մրդուղ վանաք»՝ Հ. Ա.ճառեան կը լուծէ եւ կը տպէ (Հանդէս Ամսօրեայ, 1923, էջ 241–56), իսկ երրորդը «Բառական» կը սպասէ մեկնողի եւ քննական հրատարակութեան : Ըրած է Քերականի մեկնութիւն, որ ժա–մանակ մը իբրեւ դասագիրք գործածուած է : Ցօբինած է դանձեր, չարականներ ու տաղեր : Վենետիկի մէջ 1868ին տպուած է անոր Հաղարտողեան ոտանաւորը, որ ամփոփումն է Հին եւ Նոր Կտակարանն–րու : Ցունարէնէ թարգմանած է քանի մը երկեր, որոնցմէ է Պղատոնի Տիմէի եւ Փիթովնի տրամախօսութիւնը :

Գրիգոր Մագիստրոս եզական մտաւոն–պիր է : Թէեւ աչխարհիկ, սակայն Մ.Գրքի եւ կրօնական նիւթերու չատ հմուտ, յոյն իմաստասէրներու հեղինակութիւններու ծանօթ, աղբային ուսանդութիւններու եւ պատմական անցքերու եւ դէմքերու տեղ–եակ· բնական գիտութիւններու եւ բժշ–կութեան ուսումնասիրող, քերթող ու հը–ռետոր :

Ուստի յիշենք, բայց մանաւանդ յար–գենք զինքը :

Հ. ՀԱՄԱՋԱՍՊ ՕՍԿԵԱՆ

ԻՄ ՑՈՒՇԵՐԻՑ

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆ

Աւելորդ չեմ համարում այստեղ մէջ բերել այդ : Գրել էի այսպէս —

« ... Եւ մի գիշեր, երբ լքուած էր նա եւ սրտաբեկ, դուրս հանեց երեւակայու–թեան մէջից քաջագնաց ուղտերի մի քա–րաւան՝ ընտիր սարքով, եւ մինչ Պաղ–տատը քուն էր մտել Տիգրիսի նոճիածածկ ափերի վրայ զաղտնի հեռացաւ քաղա–քից ...» :

Վահանը գտաւ, որ սա չատ անիրական կը թուայ, չատ անհամոզիչ : Եւ, ուրե–մն, իրրեւ թէ աւելի համոզիչ կը լինի, եթէ Մահարին իրական քարաւան ունե–նայ : Այդ նկատողութիւնն այն ժամանակ խելքիս նստեց եւ փոխելով՝ նախերգան–քին տուի այն ձեւը, ինչ որ այնուհետեւ յայտնի է հասարակութեան :

Այս տեսակցութիւնը, դժբախտաբար , վերջինը եղաւ· էլ չտեսանք իրար : Ո՞վ կարող էր երեւակայել, թէ այս հաղոր–դիւտ տաղանդն իր ստեղծագործական փթթումի պահին պիտի թողնի մեզ ·· այսպէս վաղաժամ :

Ցիշում եմ, երբ ճանապարհ էի դնում նրան Ախալքալաք, Թոչող տրոյկայի մի–ջից ձայնեց — «Ամօ ջան, խոստումդ կա–տարիր, ձմեռը Մոսկուա եկ : Սպասում ենք» :

1911 Թուի ամառը Ռուսաստանից փա–խայ Թուրքիա : Կ. Գոլսից նամակագրու–թեան մէջ էի Վահանի հետ : Այնտեղ էր, որ սառցայ իր բանաստեղծութիւնների նոր լոյս տեսած հատորը մի նամակի հետ, ուր գրում էր, որ նշում իմ հատ–նած բանաստեղծութիւնները :

Անմիջապէս պատասխանեցի , եւ որքան յիշում եմ, այդ նամակի մէջ գրեցի թէ՝ «հիմա, սիրելի Վահան, քո հազարն է» (քո չրջանը, ժամանակը) :

Նոյնպէս Կ. Գոլսում, Վահանից ստա–ցայ թարգմանական պատուէր, գրամ եւ նոր ռուսական հետաքրքրական գրքեր : « Գարուն » ամսագրի համար թարգմա–նեցի Ա. Շնիցլերի«Լեյտենանտ Գուստը», եւ յանձն առա թարգմանել կէօթէից , Հաուպտմանից, Գուշկինից եւ Լերմոնտո–վից սրտիս ուզած գրուածքները :

Վահանը մի քանի ընկերների հետ ըս–տեղծել էին հրատարակչական մի ֆոնտ , որ լոյս պիտի ընծայէր համաչխարհային գրականութեան երկերից՝ հայերէն լեզ–ուով :

Ես սիրով ձեռք գարկեցի թարգմանու–թիւններին, բայց իմպերիալիստական պատերազմը վրայ հասաւ եւ խորտակեց այնքան լաւ գործ ու ձեռնարկ :

Պատերազմի առաջին տարիներում Ժը–նեւ մի երկու նամակ ստացայ Վահանից : Վերջինը գրուած է 1917 Թուին, Ցուն–ուար – Փետրուար ամիսներին (ամսաթիւ չկայ) Սոխումից : Նրա մէջ հաւատք է յայտնում մեր չուտափոյթ տեսակցու–թեան, գրում է իր չարաբաստիկ հիւան–դութեան մասին, սակայն լաւատես է , յոյս ունի, որ հայրենի սարերը պիտի բուժեն իրեն, ուր ամառը պիտի գնա, այն բարձրադէտ սարերը, ուր հովիւները կրակ են անում եւ ձայնում են իրար հին, հայրենի բարբառով, այն ազատ սարերը, ուր Թռչում է անյայտին աւար իր դերի, տանջուած հոգին... Ապա պայթեց ռուսական մեծ ռեւոլուցիան եւ անճայրածիր Ռուսիան, կարծես, ընկաւ անյայտութեան մէջ — ոչ մի լուր, ոչ մի ստոյգ տեղեկութիւն :

— «Ինչ եղաւ Վահանը » ,— մտալ–լիանքի մէջ չարունակ հարցնում էի ինձ, եւ անփոփոխ տխրութեամբ կրկնում էի անվերջ Վահանի զարմանալի զազիլը՝ «Ձրամէչտի երգը» : Զարգուչակ տեսիլ էր այդ աննախընթաց գեղեցիկ զազիլը :

1919 Թուի ընթացքում, Հաւուկտոր , հակասական լուրեր լսեցի Վահանի մա–սին ,սակայն նորից հնարաւորութիւն չու–նէի կապ հաստատել նրա հետ, որովհե–տեւ ամէն յարաբերութիւն խզուած էր Մոսկուայի եւ Ժընեւի միջեւ :

Բայց մի օր, Մարտ ամսի ,մի ցուրտ , միգամած առաւօտ, 1920 Թուին, Ժընե–ւում կարդացի Կ. Գոլսի մի թերթի մէջ զարհուրելի բօթը ... Օրէնբուրգում երի–տասարդ Վահան Տէրեանը ... :

Սիրտս փղձկաց, եւ օրերով խորին տխ–րութեան մէջ տառապում էի ես :

(4 եւ վերջ) ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՄԻՇՏ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԱՍԻՆ

«Նիւ Եորք Հերալտ»ի մէջ ձոզեֆ Օլ–սոփի մէկ յօդուածէն կը fաղեմ հետեւ–եալը :

Ղեկավարներու ժողովին համար արեւ–մտեան պետութեանց պատրաստութիւն – ները, արտաքին երեւոյթներէն դատելով, հիանալիօրէն ծիծաղելի պիտի թուէին , եթէ այսքան վտանգաւոր եւ վախազդու չըլլային : Եւ մեր այս կարծիքը պիտի չփոխուի Արեւելք – Արեւմուտք ժողովը պատրաստող որեւէ նախապատրաստական ժիճարանութենէ վերջ ալ :

Որպէս հետեւանքը մեկի կը ներկայա–ցուի աչխարհի երկու մեծ խմբակցու–թեանց ղեկավարներուն միջեւ հանդի–պում մը, որ դիւրաւ կրնայ վերածուիլ համաչխարհային մեծ փորձանքի, ինչ–պէս որ լաւագոյն փաստերը մեծերու վեր–ջին ժողովը : Ամէնքն ալ համաձայն են որ հանդիպումը պէտք է տեղի ունենայ , թէեւ ոչ ոք կ'ուզէ յայտնել թէ ինչո՞ւ : Այստեղ, Լոնտոնի մէջ, միակ կէտն է այս՝ որուն չուրջ ամէն ոք նոյն ձեւով կը խորհի :

Անգլիական կառավարութիւնը հոյլ մը մանապէտներու պաշտօն տուած է, որ իրենց բոլոր մանրամասնութիւններուն մէջ քննեն ղեկավարներու ժողովի մը կա–րելիութիւններն ու այդպիսի ժողովի մը ընթացքին քննուելիք հարցերը : Սակայն այս մանապէտներէն իւրաքանչիւրը իս–րապէս համոզուած է, որ իր քննութեան յանձնուած նիւթը միակ նիւթն է, որ ղե–կավարներու ժողովին մէջ նոյնիսկ պէտք չէ յիշատակուի :

Անգլիական կառավարութեան քաղա–քական ղեկավարները, միւս կողմէ, հա–մոզում գոյացուցած են, որ դէմ մէկ նիւթ կայ, որուն մասին պէտք է հա–մաձայնութիւն մը գոյանայ ի· Միու–թեան հետ — այդ՝ հիւլէական ապա–պինման հարցն է : Այս հարցին քննութի–ւնը դէմ Անգլիոյ համար, անխուսափելի անհրաժեչտութիւն մըն է, որովհետեւ

չապէս , ժամանակի խնդիրը է ամբողջա–կան փճացումը մեր ձեռագրական հարս–տութեան :

Միակ միջոցը՝ փրկելու այս հարստու–թիւնը, կորուստէն վտանգէն՝ ձեռագիր–ները հրատարակելն է :

Մենք կրնանք փրկել մեր այս անփո–խարինելի դանձերը: կրնանք տպագրել դանդ, — մանրանկար , զարդանկար , յիշատակարան , բնագիր , եւայլն :

Կարեւորը՝ նիւթական միջոցներ ապա–հովելն է :

Յ. ՓԻՒՐՏԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԿՈՑԾԸ

ԺՂՎՎԻՍՀ ՅՈՒՆ

Բ.

Ես ալ ձայնս տվի, որ Ռուբենը ընտրվի, բայց ինչ օգուտ, որ ես ալ, ինչպես ուրիշները, ձեռքս վերցուցի, երբ ամբողջ ժողովը միաձայն էր։ Ռուբենը ընտրվեցավ, ու ես ալ ուրախացայ, որ ինձ պես ուրիշներն ալ կան, որոնք ինձ պես կը մտածեն։ Ռուբենը ինձ համար ոչ միայն ընկեր էր, այլ նաև եղբայր։ Մանուկ հասակիս մեր տունը մեկ էր, մեր սեղանը մեկ, մեր հացը մեկ։ Ես ու Ռուբեն մեկ մահճակալի վրա կը քնանայինք, մեկ ափսեի մեջ կը ճաշակեինք, մեկ գրքի վրա կը սովրեինք։ Ռուբենի հայրը մեր հարևանն էր, ու մենք ամեն օր կը տեսնուեինք։ Ռուբենի հայրը ինձ համար ալ հայր էր, ինչպես իմ հայրս Ռուբենի համար։ Ռուբենի հայրը ինձ համար ալ հոգ կը տանէր, ինչպես իմ հայրս Ռուբենի համար։ Ռուբենի հայրը ինձ համար ալ կը մտած

«Պէյթա – 58»ի թաւալումը այնպէս պիտի ըլլայ՝ որ երկրին չուրջ դառնալով հանդերձ Եւրոպայի եւ Ա. Միութեան վրայէն պիտի չանցնի :

Ամերիկեան արուեստական արբանեակին արձակման մէջ ուշադրաւ է այն պարագան՝ որ «Վանկարդ» հրթիռը դուրս ծածուած է. ինչպէս ծանօթ է, վերջերս այս հրթիռին քանի մը փորձերը ձախողած էին : Ներկայիս «Պէյթա – 58»ի հետ երկրին չուրջ կը դառնայ նաեւ հրթիռին երրորդ յարկը՝ որ կը կշռէ մօտ 23 քիլօ : Արբանեակին հետ՝ մթնոլորտին մէջ դարձող ծանրութիւնը 24 քիլոյէն աւելի է :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼՈՆՏՈՆի խորհրդային դեսպանը Վաշինկթընի Մաքմիլլանի յանձնեց մտահոգիչ Ռուլլանինի երեք հարցերու բազկացած մէկ նամակը : Ա. Միութիւն նոր ուսումնարիններ կ'ընէ՝ անհունի հակադրուելու չուրջ : Անգլիոյ Արտաքին նախարարութեան բանբերը յայտնեց թէ Լոնտոնի կառավարութիւնը պիտի ուսումնասիրէ Ռուլլանինի նոր առաջարկները :

ԻՏԱԼԻՈՅ Հանրապետութեան Նախագահ կոմ կրնքի եւ վարչապետ Մոլի առաջարկին հրամանագիր մը՝ որով կը գրուի խաղաղական Խորհրդարանը (Մերազոյա եւ Երեսփ. ժողով) : Նոր ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Մայիս 25ին իսկ նորընտիր Խորհրդարանին ա նուագին նիստը պիտի գումարուի Յունիս 12ին կամ 14ին :

ՄԻԱՄԻի (Միացեալ Նահանգներ) Հարաւ – Արեւմտեան մէկ թաղամասին մէջ կիրակի օր սինակոկ մը ուժանակով պայթած է : Վիրաւորներ չկան, բայց 30·000 տոլարի նիւթական վնաս կայ : 12 ուժանակներ դրուած էին դպրոցին պատին մէջ : Մինչեւ մէջ 1951ին ալ հակասեմական նման արարք մը եղած էր :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ մէջ կացութիւնը աւելի քան խառնակ է : Կառավարական ձախսափիւռը կը հերքէ այդ լուրը : Ճաքարթայի յայտարարութեան համաձայն Փաքան – Պարսի մէջ կռիւները կը չարունակուին :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ երեք Գերմանացիներ ձերբակալուեցան իբրեւ ամերիկեան լրտես. անոնցմէ մէկը ցմեռանդ մաժանակիր աչխատանքի դատապարտուեցաւ, երկրորդը՝ 15 տարուան եւ Նրրորդը հինգ տարուան : Այս վերջինը օրիորդ մըն է :

ԼՈՆՏՈՆի մէջ Իրլանտացիները ռումբ իրենց ազգ. օրը. խռովութիւն մը ծագեցաւ Սոհոյի մէջ, ուր խանդավառ ցոյցեր եղան. ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ ձերբակալեց քանի մը ցուցարարներ :

ԼԵՀԱՍՏԱՆի մէջ մամուլի ասուլիս մը տալով Արեւմտեան Գերմանիոյ խորհրդարանի նախագահ Շմիթ յայտարարեց թէ Լեհաստանի եւ Պոլի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութեանց հաստատումը անհրաժեշտութիւն մըն է :

ԱՐԱՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Նախագահ Նասր երեք շաբաթ Սուրիա մնալէ ետք առջի օր վերադարձաւ Գահիրէ : Մեկնած օրը Հալէպ գացած էր, ուր արտասանեց քաղաքական ճառեր : Նասրի, ինչպէս նաեւ մառեչալ Ամէրի եւ փոխ – նախագահ Պոկոտաճի Գահիրէ վերադարձը անակնկալի բերած է եգիպտական իշխանութիւնները, որոնց լուր չէր տրուած :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ 17).— Ձոյլ ոսկի՝ 527·000, նափոլէոն 3740, դուլար· 3610, անգլ· 4390, քսան տոլարնոց 18·160, թղթադրամ (դուլահեռական չուկայ) սթերլին 1250, տոլար 451, դուլար· 107, պելժ· 9·20, լիր 0·74, մարք 107·50 :

Ցաւով կ'իմանանք նկարիչ՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱԼԱԱԶԵԱՆի

մահը :

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս հինգշաբթի, ժամը 10·45ին, Փարիզի Ս. Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին :

Մահազդ դրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք միւս նաբնակ Պ. Սահեան Սրապեանէ հինգ հազար ֆրանք իմ պրակ հրթիռին ալ ցիւթեանը առիթով :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՒՅՔ
ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻԻ

Այս Շաբաթ իրիկուն, նախաձեռնու թեամբ Հ. Յ. Դ. Մարտկոցի Շրջ. կոմիտէին, ժամը 21ին Օթէլ Նոռմանտի, Պուլվար տ'Ալէճիա :

Կը խօսի ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի ժամը 21ին, Քատէի վերնասրահը :

Կը խօսի Ռ. ԹԱՆԴԻՈՍԵԱՆ :

Նիւթ՝ Խղճի ազատութիւնը եւ կրօնական պաշտամունքը հին եւ նոր Ռուսիոյ մէջ : Մուտքը ազատ է :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ապրիլեան Սգահանդէսը Ապրիլ 27ին, Վիէնի մէջ : Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Ազգ· Միութեան :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ· կապ· Յակի Ժիւրայի օդափոխութեան կայանի չէնքին կը նուիրեն.— Տէր եւ Տիկին Նշան Եղեկիէլեան 35·000 ֆր·, Պ. Ժիրայր Զիլինկիրեան հինգ հազար, Պ. Կ. Ճընկըլտրեան հինգ հազար, Պ. Վահրամ Ոսկանեանէ հազար ֆրանք :

×

Պ. Գեղամ Քէօլեանի ցաւալի մահուան առթիւ, Մուրատ Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտաց Միութիւնը չնորհակալու թեամբ ստացած էմարէյլէն Տիկինմահանեանի, Տիկին Թարամանեանի եւ Պ. Արամ Շէխիկեանի կողմէ երկու հազարական ֆրանք, Միութեան բարի նպատակներուն համար :

×

Այրի Տիկին Նարկիզ Կիրակոսեան եւ զաւակները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, պրաւոր, նուէրներով եւ ծաղկեպսակներով ցաւակցութիւն յայտնեցին, իրենց ա մուսնոյն եւ հօր Յակոբ Կիրակոսեանի մահուան առթիւ :

×

ՏԷՍԻՆ.—Տէր եւ Տիկին Յ. Գարակէօզեան եւ Տէր եւ Տիկին Գ. Հայկազունեան ընտանիքները, իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ եւ նամակով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին, անոնց որոնք ներկայ եղան իրենց սիրեցեալ հօր

Ստեփան Գարակէօզեանի

յուղարկաւորութեան, որուն մահը տեղի ունեցաւ Մարտ 5ին, 62 տարեկան հասակին մէջ, իսկ թաղումը տեղի ունեցաւ 8 Մարտ, 1958ին :

×

Ֆ· կ· Ժաչի Տէսինի մասնաճիւղը 15 փետր·ի իր պարահանդէսին տաթիւ չը նորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները .—

Տէր եւ Տիկին Գէորգ Զաթալեանէ՝ երկու հազար ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Սարգիս Առաքելեանէ 1500, Պ. Նազարէթ Սանճեանէ (Լիոն) 1500, Հայրարական ֆրանք՝ Պ. Պ. Հայկ Զարջալեան, Յարութիւն Զարջալեան, Սուրէն Սիրունեան, Օննիկ Խաչատրեան, Կարօ Օհաննեան, Լեւոն Տէր Ղազարեան, Գուրգէն Տաշչեան, Պօղոս Տէր Պօղոսեան, Հայկ Ղուկասեան, Անուշաւան Աւագեան, Խորէն Գարակէօզեան, Յովհաննէս Զաթալեան, Կարօ Գարբրիէլեան, Բիւզանդ Փափազեան, Տիգրան Տէր Յիրմէնճեան, Կարօժամկոչեան, Գուրգուբոս Նիքոլա (մասնաճառ), Գեղամ Տաշչեան : 500ական ֆրանք՝ Պ. Պ. Ժորժ եւ Նիքոլա, Պ. Քոսթա (սափրիչ), Նազարէթ Յովհաննէս, Նազար Ազիկեան, Արթիւր Յովհաննէսեան, Ժորժ Պոզեան, Ժիրայր Պաուեան, Սահակ Պատմաճեան, Արիս Սարգիսեան : Պ. Պ. Ստեփան Գուրգեան՝ երեք հարիւր : Յ. Պօղոսեան երեք հարիւր, Նշան Լազարեան երկու հարիւր : (Ընդհ· դումար՝ 28·300 ֆր.) :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Մարսիլիոյ Ազգ. Ատենի (Ալֆորվիլ) Մշակոյթի տան երեք հազար ֆր· կը նուիրէ, իր զաւկին պինուորութենէ առողջ վերադարձին առթիւ : Ստանալ «Յառաջ»էն :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ
ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդ Շաւիլի «Անդրանիկ» խումբը Նոր Սերունդի օրը կը տօնէ պարահանդէսով մը, այս կիրակի, ժամը չորսէն 12, Նորաշէն դպրոցի սրահին մէջ, (4 բիս տէ Թրուա Շաւիթէ), օթօպուս 171, Փօն տը Սէվրը եւ իջնել Փիւի սան Վէն կամ չորեկառք Սէն Լազարէն եւ իջնել Շաւիլի կայարանը :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ· ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 27ին, Հինգշաբթի օր, Քատէ սրբազարանին Ա· յարկը, ժամը 21ին : Օրակարգ ունենալով.— Ա.) Համարատուութեան վարչութեան : Բ) Հրաժարական վարչութեան : Գ) Ընտրութիւն նոր վարչութեան : Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆի
ԱՊԱԶԳԱՅՆԱՑՄԱՆ
— ՎՏԱՆԳԸ —

ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆԿ

Կարելի է ստանալ «Յառաջ»ի խմբագրատունէն եւ հայ գրատուներէն :

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ· ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Յունուար – Փետրուար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մեր անուններ – րը, անուններուն նշանակութիւնը եւ ներդործութիւնը նկարագրի վրայ (Շ· Նարդունի).— Ինչո՞ւ չեմ քնանար (Տոքթ· Պրոֆա).— Ի՞նչ կերցնել յղի կիներուն (Տոքթ· Զիկէլպաուա).— Մարդը մար – դուն... դէղ (Տոքթ· Շ· Այվազեան).— Արտ չաքարախտաւորներուն (Տոքթ· Ուհուի).— Ծերախտին դարմանը (Տոքթ· Նաւասարդ).—Ինչո՞ւ քար կը չինէ լեարդը (Փրոֆ· Շապտոլ).— Սեռային հարցը (Գաղհան).— Հայ կիներու սովորութիւնները յղութեան չրջանին (Տոքթ· Սերոբէ Վիչէնեան).— Կիներուն նեղ կոնքը եւ հետեւանքները ծննդաբերութեան ժամանակ (Փրոֆ· Արէշեան).— Սիֆիլիսը պարուսած (Տոքթ· Պ· Միսաճեան).— Ակնոցին բժիշկ (Գիսակ Փափազեան).— Լաւատեսութիւն (Տոքթ· Գալուստեան).— Հայաստանի կապոյտ դիցուհին (Ս· Կարապետեան).— Արիւնահոսութիւն քիթէն եւ ականջէն (խառնուհի) :

Դիմել Շ· Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով :

imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Յ· Դ· «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի ժամը 9ին, Րիւ Պլէոյի հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԻԼԻԱ Հ· Յ· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանները.—

Սէնթ Մարկրիթի Համադասայ խումբը, այս Չորեքշաբթի ժամը 21ին :

Պոմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէն, այս հինգշաբթի ժամը 21ին :

Սէն Լուի Ակնունի ենթակոմիտէն այս կիրակի ժամը 15ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները : Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի ներկայացուցիչները եւ ընկ· Վ· Իշխանեան :

ԱՆԻԵՌ – ՊՈՒՄ. ՖՈԼՈՄԻ «Արամ» եւ «Շ· Միսաքեան» խումբերու ընկերվարական ժողովը այս չորեքշաբթի, ժամը 21ին, ընկերվարականներու սրահը, 149 պիս, Ավընիւ տ'Ազժանթէօյ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին, Մարտ 22ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին Ալֆորվիլ Թատրոնի սրահը :

ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ կը ներկայացնէ

17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

եւ ֆրանսերէն կատակերգութիւն մը :

UN MARI SUR MESURE

Մասնակցութեամբ՝

CLAUDINE DELMAS ի

(Աթենէի թատրոնէն), Մարի Խօքսիւռանի, Շուշան Գէորգեանի, եղուարդ Տէր Յակոբեանի, Տիգրան Պոյաճեանի եւ ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի :

ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՍԷՅԼԻ
Հ· Մ· Ը· Մ·
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը կը հրաւիրէ Կեդր· Ֆրանսայի իր բոլոր անդամները, ինչպէս նաեւ ոչ – անդամ նախկին կամաւորները յարաբերութեան մէջ մտնել վարչութեան հետ : Հասցէ·—

N. MOURADIAN
1, Impasse Timon - Vienne, Isère

ՋՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
EXPERTISE GRATUITE
Մանելու համար
ձեր փավիյօնը, վիլան,
յարկաբաժինը կամ խանութը :
J. TORANIAN
18, AVENUE DE L'OPÉRA
OPE 73-21 OPE 19-45

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԲԱՅԱՌԻԿ ՀՄԱՅԳՈՎ, ՆՈՐ ՍԿԱՒԱՌԱԿ ՄԸ
Հայաստանեան եւ աշուղական 10 ընտիր երգերու
ԽՐԻՄ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԷ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՖՕԼԿԼՕՐԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ
Պատրաստութիւն եւ դեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի
DISQUE VOGUE LDM 10,016 MICROSILLON 33 TOURS
25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)
1·— Ոչ մի ծագիկ fո բուրմունքը չունի· 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի· 3·— Տըլէ եաման, 4·— Ի՞նչ կոնիմ, 5·— Մի անգամ նայուածքով, 6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շարմաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան, 9·— Ականայ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ : *ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ.—*
ԻՐԻՍ Պ. ԻԼՊԻԻԼԵԱՆի, 105, Ave, St-Ouen, Paris - MAR. 40-33
RECORD SHOP 36, Rue de Moscou, Paris
Եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ բոլոր երաժշտական վաճառատուները
ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆԿ, ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
20
ՄԱՐՏ
JEUDI
20 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8148 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3949

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՍԱՆ ՍՏԵՖԱՆՈՅԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Ռուսիոյ ջախջախիչ յաղթանակները ստիպեցին Սուլթան Ապտիւլ Համիտը 1878 Յունուար 1 – 13ին հեռագրով պինդ պատգար խնդրել ցար Ալեքսանդր Բ.էն :

Յունուար 19 – 31ին էսկիրնէի մէջ տարբեր ուսումնասիրութեամբ պինդ պատգարը, իսկ Մարտ երեքին հաշտութեան պայմանները՝ Սան Ստեֆանոյի մէջ :

Շատ ծանր էին հաշտութեան պայմանները, որոնք եթէ ամբողջութեամբ տար – ծադրուէին, խիստ մեծ հարուած պիտի կրէր Օսմանեան կայսրութիւնը :

Իրրեւ պատերազմական հատուցում՝ Ռուսիա պիտի ստանար 1·400 միլիոն ռուբլի (հինգուկէս միլիառ Ֆրանք ոսկեդրամ) : Եթէ չկարենար վճարել այս դումարը, Թուրքիա Ռուսիոյ պիտի թո – դուր Պաթումը, Կարսը, Արտահանը, Ա – լաշկերտը եւ Պայազիտը՝ Ասիոյ կողմէն, Վիտինի ամրոցը, Ռուսճուքը, Սիլիստրէն եւ Տօպրուճան՝ Եւրոպայէն :

Այս վերջինը պիտի կցուէր Ռումանիոյ, որ իր կարգին Պեսարապիան պիտի տար Ռուսիոյ, անոր սահմանները հասցնելով մինչեւ Դանուբ : Ռումանիա, Սերպիա եւ Գարատաղ անկախութիւն պիտի ստանային՝ սահմաններու ընդարձակումով, Պօսնա – Հերսէք որոշ ինքնավարութիւն պիտի ունենար Աւստրիա-Հունգարիոյ եւ Ռուսիոյ հովանիին հետ : Պիտի ստեղծուէր Մեծ Պուլկարիա մը, 163·000 քառ. քիլ. տարածութեամբ եւ չորս միլիոն բնակչութեամբ, հասնելով մինչեւ Ալպա – նիոյ արեւելեան սահմանները :

Վերջապէս հայկական բարենորոգում – ները պիտի գործադրուէին՝ ռուսական զօրքին քաշուելէն առաջ :

Հայերը մեծապէս օգնած էին ռուս – կան բանակին ամբողջ պատերազմի տե – ւողութեան՝ յուսալով որ յաղթանակէն վերջ պիտի վարձատրուին :

Աստիանուպոլսոյ պինդպատգարէն անմի – ջապէս վերջ, Պոլսոյ պատրիարք Ներսէս արք. Վարժապետեան յիշեալ քաղաքը դրկեց Սահակ Ալանեան եւ Յովհ. Նուրեան բժիշկները իրրեւ լիազօր՝ խնդ – րելու համար, որ Հայերը չմոռցուին հաշտութեան պայմաններուն մէջ : Իսկ ինք անձամբ ներկայացաւ Սան Ստեֆա – նոյի մէջ մեծ – դուքս Նիկոլա Նիկոլա – եւիչի :

Բացի Թրքահայերէն՝ Արեւելահայերն ալ դիմումներ կատարեցին ռուս կառա – վարութեան, պահանջելով, որ արեւմտա – հայ Հայաստանը Թուրքիայէն անջատ – ուելով միանայ Ռուսիոյ :

Պոլսոյ Հայոց Ազգ. Ժողովի ռուսահպա – տներու հոսանքը զգալի չափով մը ռուսական կառավարութենէն կը պահան – ջէր,

« ... Ինչ արտօնութիւններ, որ պէտք է տրուին պուլկար ժողովրդոց, նոյնն շնորհուի բուն բարեհաճ կամաց նորին կայսերական մեծութեան՝ նաեւ Հայաս – տանի այս մասերին եւ հայ ժողովրդեան՝ բիդ պաշտպանութեամբ եւ երաշխաւո – րութեամբ կայսերն ամենայն Ռուսաց » :

Յուշագիրը կ'աւելցնէր, որ պրաւեալ հողամասերը պարպելէ առաջ « նիւթա – կան երաշխաւորութիւն պահանջուի երկ – րին բարեկարգութեան եւ հպատակաց հաւասարութեան համար, եւ այս երաշ – խաւորութիւնը լինի ռուսական զօրաց Հայաստանէն չհանելովը եւ պահանջելիք բարեկարգութիւններն ալ մեր ապրին չա – հասւոր լինելու պայմանով» :

Հայկական հարցը միջպետական հանգա – մանք ստացաւ առաջին անգամ Սան Ստե – ֆանոյի դաշնագրին 16րդ յօդուածով :

Այդ դաշնագրի 23 եւ 27րդ յօդուած – ները եւս կապ ունէին Հայերու հետ : 23րդի համաձայն ռուս զօրքերը հաշտու – թեանէն վեց ամիս վերջ պիտի պարպէին պրաւեալ նահանգները : 27րդով Թուրք կառավարութիւնը իրաւունք պիտի չու – նենար պատժելու անոնք որ պատերազմի առեն օգնած էին Ռուսերուն :

Ռուսական յաղթանակները եւ հոպային պրաւումները կը խախտէին « Եւրոպայի ներդաշնակութիւնը » :

Ուստի Անգլիա, Ֆրանսա, Աւստրեւ – հունգարիա եւ Գերմանիա 1878 Յուլիսին Պերլինի մէջ որբաղրեցին Սան Ստեֆա – նոյի դաշնագիրը :

Անգլիա Թուրքիայէն իրրեւ կաշառք ստացաւ Կիպրոս կղզին՝ 1878 Յունիս 4ի Պոլսոյ պալատի դաշնագրով՝ երաշխաւո – րելու համար Օսմ. կայսրութեան արե – ւելեան նահանգները ռուսական գրաւման դէմ, ինչպէս նաեւ գործադրել տալու համար հայկական բարենորոգումները :

Իրականութեան մէջ՝ թագելու համար Հայկական Հարցը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆԸ ՆՈՐՈԳԵՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՅԱՅՏՆԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս գրած էինք երեքշաբթի օր Ազգ. Ժողովը Սահակ Պաղտասարեան բարե – փոխման առթիւ իր վստահութիւնը պիտի յայտնէր Ֆեյիքա Կայեսէնին : Նախքան քուէարկութիւնը, Վարչապետը կարեւոր յայտարարութիւն մը ըրաւ՝ անդրադառնալ հինգշաբթի օրուան ոստիկանական գոյ – ցերուն համար :

Կայեսէ կարճ ճառ մը խօսեցաւ եւ հա – մաձայն կանոնադրին մէկ ճառախօս, նա – խապէս արձանագրուած, կրցաւ պատաս – խանել : Այդ հակաճառողն էր երեսփոխան Առիկ (ձախ ժողովրդապետական) :

Վարչապետը չէշտեց թէ պէտք չէ չփո – թել առջի օրուան գոյցին մասնակցող քանի մը «կասկածելի տարրերը » եւ ոս – տիկանութեան ամբողջութիւնը՝ որ միշտ կատարած է իր պարտականութիւնը :

Ապա Կայեսէ յարունակեց .— «Հինգ – շաբթի օրուան գոյցը անընդունելի է եւ անդրելի : Նոր ոստիկանապետի մը նշա – նակումը պէտք է ծառայէ իրրեւ սկիզբ վերակազմութեան չրջանի մը : Կ'ըսուի թէ հանրապետական վարչակարգը իր հի – մերուն մէջ իսկ վտանգուած է : Այդ կ'ըլ – լայ եթէ ժողովուրդը հեռանայ Հանրա – պետութենէն : Միակ վտանգը հանրապե – տականներու բաժանումն է իսկ կրնայ ծագիլ : Պարտինք դիմագրաւել վե – րածնող ծայրայեղ ազգայնամոլան վտանգը մէկ կողմէն, եւ միւս կողմէ ծայրայեղ ձախ հոսանքի մը որ հանրապետութիւնը պաշտպանելու պատրուակով կը փորձէ իրեն հաշուոյն չահագործել զայն » :

Առիկի իր կարգին խօսք առնելով ցաւ յայտնեց որ Վարչապետը ուշ անդրադար – ձած է թէ ցաւալի մթնոլորտ մը կայ ոս – տիկանութեան մէջ : «Երկիրը ծանր կա – ցութեան է մատնուած, կը չարունակէ ե – րեսփոխանը, Ալժերիոյ մէջ, ինչպէս նաեւ անտեսական պետնի վրայ՝ հետանկարը մութ է : Սահմանադրութեան բարեփո – խումը անդործադրելի պիտի ըլլայ» :

Ապա քուէարկութեան անցնելէ առաջ, կուսակցական խմբակցութեանց ներկա – յացուցիչները պարզեցին իրենց տեսակէ – տը քուէարկութեան չուրջ, յայտնելով ի – րենց բռնելիք դիրքը : Պօնէ (Ժողովրդա – կան Շարժում) պարզեց թէ իր կուսակ – ցութիւնը թեր պիտի քուէարկէ, առանց պատրանքի, պարզապէս տպղնալի մը առաջքն առնելու համար : Մեռիկոնա (ընկերվարական) կը չեշտէ թէ իրենց համար հինգշաբթի օրուան գոյցերուն խնդիրը վտանգած չէ եւ կը պահանջէ ի – կական պատժական միջոցներ ձեռք առ – նել պատասխանատուներու դէմ : Փօլ Բէյնօ (անկախ). կը յայտնէ թէ թեր քուէարկութեամբ Անկախներու խմբակ – ցութիւնը նոր բանավէճի դուռ պիտի բա – նայ սահմանադրութեան չուրջ : Տիւբլօ (Համայնավար) կը բացատրէ թէ ինչու դէմ է վստահութեան եւ կ'աւելցնէ թէ ներքին նախարարը պէտք է արդէն մէկ – նած ըլլար : Թիքսիէ – Վինյանքուր (չար – ձանագրուած) կը յիշէ թէ Եւկոսլաւիոյ Ազեքսանդր թագաւորի սպանութենէն յե – տոյ ներքին նախարարը հրաժարած էր : Այս նախադասութիւնը անմիջապէս տիրի կուտայ որ Պուրժէս – Մոնտուրի (ներքին նախարար) ընդմիջէ բանալով թէ «Ազգ. Ժողովը կրնայ բողոքել կառավարու – թեան՝ որ մերժից հրաժարականս, եւ պահանջել զայն, որեւէ պատասխանութիւն չեմ զգար : Ի վիճակի չեմ պինդ պահելու թէ մը – նալս կամ մեկնիլս կրնայ զօրացնել կամ տկարացնել հանրապետական վարչաձե – ւը» : Թիքսիէ – Վինյանքուր կը չարունա –

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐԱՆԻԱ ԿԸ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՐԹԻՌՆԵՐ ԵՒ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ՊՈՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս գրած էինք Աբեւմտեան Գեր – մանիոյ Պատերազմական նախարար Շեթրաուս Ուաշինկթըն գացած էր, ուրկէ վերադարձաւ առջի օր : Մամուլի ասուլիս մը տալով Շեթրաուս յայտարարեց թէ տակաւին ոչ մէկ որոշում տրուած էր՝ դերմանական բանակը ջրածին զէնքերով զինելու համար :

Պատերազմական նախարարը իր յայ – տարարութեանց մէջ արտակարգ խանգա – ւատութիւն մը գոյց չտուաւ, բայց ուել – գուց թէ հիւլէական սպառազինում մը դերմանիոյ համար՝ դէշ գաղափար չէ :

Հարցապնդուելով Գերմանիոյ մէջ հա – տատուելիք հրթիռներու տրձակարանե – րուն ստղծութեամբ՝ Շեթրաուս ըսաւ թէ դեռ իրեն հիմակուհիմա կարելի չէ իրա – գործել այդ ծրագիրը, թէեւ զինուորա – կան տեսակէտէն անհրաժեշտ է ունենալ տրձակարաններ՝ որեւէ յարձակումի դէմ պաշտպանուելու համար :

Միւս կողմէ նախարարը յայտնեց թէ Պոնի կառավարութիւնը ընդունած էր Ա – մերիկեան 12 տրձակարաններ ունենալ՝ Մաթատոր – Սէ հրթիռներու համար : Գերմանացիներ պիտի պատրաստուին՝ այս հրթիռներու տրձակարաններուն դէ – կավարութիւնը իրենց ձեռքը առնելու համար : Պիտի ստանան նաեւ պատերազ – մական օդանաւեր՝ 960 հատ :

Միացեալ Նահանգները Գերմանիոյ փոխ պիտի տան 2700 թոննոց հինգ սու – պաներ : Շեթրաուս ըսաւ, թէ Ամերի – կացիները վերջապէս համոզուեցան Պալ – թիկի դինուորական կարեւորութեան, ինչ որ ցարդ իրենց համար աւելի նուազ կա – րեւոր էր քան՝ Հիւս. Ծովը :

Մամուլի ասուլիսէն եւս դինուորական լատատեղեակ չրջանակները հաղորդեցին, թէ Գերմանիա 250 հակա – օդային հրթիռներ պիտի ստանայ, որոնք առաւելա – պէս կը ծառային ինքնապաշտպանու – թեան :

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆԸ

Մբրթի եւ Պլլի տեսակցութիւն մը ու – նեցան Արտաքին նախարար Փինոյի հետ եւ անոր յայտնեցին Պուրկիպային տեսա – կէտները : Արտաքին նախարարութեան պրասենեակէն զուրս ելլելու առեն Մբրթի յայտարարեց .— Պլլի եւ ես լաւ խօսակ – ցութիւն մը ունեցանք Քրիսթիան Փինոյի հետ՝ Թունուզի մէջ մեր ունեցած խօսակ – ցութեանց պլիտւոր կէտերուն չուրջ : Կը կարծեմ թէ Պ. Փինօ պիտի ուսումնասիրէ պահնք եւ վաղը կէսօրէ վերջ պիտի խո – սակցինք Վարչապետ Կայեսէի հետ :

Անգլեամերիկեան պատասխանները խօսակցեցան նաեւ Ֆեյիքա Կայեսէի հետ :

Կիսապաշտօնական չրջանակներու հա – մաձայն՝ այս խօսակցութեանց ընթացքին Արտաքին նախարար Փինօ կարդ մը պի – յումներ ըրած է, տեղի տալով Նախագահ Պուրկիպայի առջեւ : Լուրը մեծ յուզում պատճառած է Զափաւորականներուն, ո – րոնք կը սպառնան հեռանալ կառավա – րութենէն : Եթէ այս պրոյցները հաստատ – ուին՝ կառավարութիւնը կընայ տապա – լիլ, հակառակ անոր որ տակաւին առջի օր վստահութիւն ստացաւ :

Միւս կողմէ Նէօ – Տէսթուրի պաշտօ – նաթերթ Ա Ամալ ենթադրելէ վերջ թէ Մբրթիի եւ Պլլիի ժպիտները լաւ նշաններ են, կը ճշդէ իրենց դիրքը.— Գիտենք, թէ Թունուզի կառավարութեան եւ ժո – ղովուրդին դիրքը յստակ է : Երկիր մը՝ որ կը պայքարի իր իրաւունքին համար եւ անարդարութեան դէմ :

Թերթը կ'աւելցնէ Թունուզի ծանօթ պահանջները.— Ֆրանսական ուժերու հե – ռացումը, Պիզերթի պղպեղացումը եւ օ – դակայաններու վրայ իրենց ունենալիք դերիչխանութիւնը :

× Մայր երկրին մէջ Հիւս. Ափրիկէ – ցիները կը չարունակեն իրենց պործունէ – ութիւնը : Ոստիկանութիւնը խիստ քննու – թիւն մը կատարելով երեւան հանեց դէ – ւերվարներ՝ որոնք կը չարունակէին Սան – թէի բանտը լեցուած ըմբոստներուն զոր – ծը : Անոնցմէ մէկը՝ Մունճի, իրաւաբա – նութեան ուսանող, որ կը նկատուի Սա – լահ Լունճիի յաջորդը : Ազատապր. ճա – կատի այս դեկավարը ձերբակալուած եւ բանտարկուած էր 1957 Մարտին :

Ձերբակալուած են նաեւ երկու ուրիչ – ներ, որոնցմէ մէկուն ինքնութիւնը պատրի կը պահուի ոստիկանութեան կողմէ :

Մունճի կը գործէր տարբեր անուններ – րու տակ՝ միաժամանակ չարունակելով իր ուսումը : Զանազան տեղեր ինքզինքը կը ներկայացնէր իրրեւ եւրոպացի : Եր – կու օր յաջորդաբար նոյն տեղը չէր քնա – նար : Բազմաթիւ փաստաթուղթեր գըտ – նուած են իր գովչն :

Լիոնի մէջ ոստիկանութիւնը վերջերս սկսաւ քննութիւն կատարել Հիւս. Ափրի – կեցի ազգայնականներու չրջանակին մէջ : Մէկ չարթուան խուզարկութիւնները լա – րդիւնք տուած են. ձերբակալուած են Լիոնի եւ կեդրոնական Ֆրանսայի կազ – մերուն դեկավարները՝ մօտ վաթսուն հատ : Գրաւուած է նաեւ զնդացիր մը :

Փարիզի մօտակայ արուարձաններէն Շամպինեների մէջ երկու Հիւս. Ափրիկեցի – ներ սպանուեցին իրենց ցեղակիցներէն մէկ – կը եւ փախան : Ոճրագործները կը փըն – տուին :

—o—

ՍԱԿՍԱՐԱՆ (Մարտ 18).— Զոյլ ոսկի 525·000 (527·000), նափոլէոն 3700 (3730), դուից· 3580 (3600), անգլ· 4370 (4390), քսան մարքանոց 18·040 (18·120), թղթադրամ (դուզահեռական չուկայ) սթերլին 1235, մարք 450, դուից·108·50, պելժ· 9·20, լիր 0·74, մարք 108:

ՍԹՐԱՋՊՈՒՐԿԻ մէջ դումարուեցաւ Միացեալ Եւրոպայի Ժողովին նիստ· Բոպէր Շումանի միաձայնութեամբ ընտ – րուեցաւ Ժողովին նախագահը :

ՄԵՐ ԳԱՆՁԱՏՈՒՆԸ

(ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ)

Մեր 1958 Փետրուար հոլոքի թիւով հրատարակեցինք Պ. Յար. Քիւրտեանի չահեկան ուսումնասիրութիւնը (*) ի սիւնս աչխարհի ցրուած մեր ձեռագիրներուն մասին, «Ձեռագրական մեր հարստութիւնը» խորագրին տակ:

Մեր աչխատակիցը, ինչպէս ուրիշներ ալ իրմէ առաջ, չուրջ ՔՍԱՆ ՀԱՁԱՐի կը բարձրացնեն ցարդ անտիպ մնացած, վանքերու, զանազան մատենադարաններու, մասնաւոր անձերու եւ Հայաստանի պետական ձեռագրատան մէջ պահուած ձեռագիրներուն թիւը:

Կը հետեւի, որ քանի հազար ձեռագիրներ, բոլորն ալ անտիպ, ենթակայ են «ձերութեան ճակատագիր»ին, եթէ հոգածու ձեռքեր չզանուին զանոնք այդ ճակատագրէն փրկելու համար:

Հրատապ հարց մըն է ասիկա:

Եւ այդ հարցին նուիրուած է Պ. Յ. Քիւրտեանի նոր յօդուածաշարքը, —«Մեր ձեռագրական հարստութեանց հրատարակութեան խնդիրը», — զոր մաս առ մաս հրատարակեցինք, նախ՝ լուծում մը փնտռել զանելու համար հրատարակութեան հարցին, ապա նաեւ՝ վաղ պահելու հանրային հետաքրքրութիւնը, այն հետեւող յայտով մանաւանդ, որ, օր մը, բարի սահմանի մը կրնայ «հանրային հետաքրքրութիւն»ը վերածել հանրային գործի:

Ինդիրը սա է, «կարճ ի կարճոյ»· — 20·000 ձեռագրիներ կան հոս ու հոն· բոլորն ալ ենթակայ են կորսուելու կամ փճանալու վտանգին: Ո՞վ պիտի փրկէ այս անգին հարստութիւնը:

Մեր թերթե՞րը:

Հաւաքասէ՞րը:

Հարուստնե՞րը:

Վանքե՞րը:

Բարեգործակա՞նը:

Հայպետհրա՞տը:

Առնցմէ ոչ ոք, առանձինն, ի վիճակի է գլուխ հանելու «փրկութեան գործը»: Դիւրին գործ չէ քանի հազար ձեռագիրներ կարգալ, դասաւորել, արձագրել, մեկնաբանել, սխալները ճշդել, ծանօթագրել, բազդատել եւ հրատարակել:

Ո՛չ միայն դիւրին գործ չէ, այլեւ մէկ մարդու գործ չէ: Նման աչխատանքներ, յատկապէս երկիրներու մէջ, կը կատարուին պահանջներու եւ մասնագէտներու խումբի մը կողմէ, պետական հակակշռի տակ եւ պետութեան ծախքով:

Արտասահմանի մէջ մենք ոչ պէտք եղած մասնագէտները ունինք, ոչ ալ պէտք եղած դրամագլուխ: Հայաստանի մէջ իսկ, ուր աւելի նպաստաւոր պայմաններ կան պետական հետազօտութիւններու եւ հրատարակութեանց համար, չատ քիչ աչխատանք կատարուած է այս ուղղութեամբ:

Կայ ուրիշ հարց մը: Ենթադրենք, թէ կրցանք ձեւը եւ միջոցները գտնել հրատարակելու մեր ձեռագրական հարստութիւնը: Ո՞վ պիտի կարդայ, եւ ի՞նչպէս կարելի պիտի ըլլայ ծախքերը հոգալ: Ձենք ըսեր՝ չահ մը ապահովել, այլ միայն ծախքերը գոցել:

Պարզ հաչիւ մը ցոյց պիտի տայ, որ հրատարակութեան այս գործը կը կարօտի հսկայ գումարներու: Եթէ իւրաքանչիւր հատորի համար հարկ ըլլայ հինգ հարիւր եղ· ոսկի ծախսել կլոր հաչուով, տասը հազար հատորի համար պիտի ծախսուի հինգ միլիոն ոսկի, քսան հազար հատորի համար՝ տասը միլիոն:

Մեր «ամբար»ները Շիրակի ամբարները չեն· ոչ մէկ թերթ, ոչ մէկ կուսակցութիւն, ոչ մէկ վանք, ոչ մէկ հարուստ, ոչ իսկ բարեգործականը կամ Հայպետհրատը կրնան այսքան հսկայ գումար մը տրամադրել մեր ձեռագրական հարստութեանց հրատարակութեան գործին:

Եթէ մինչեւ իսկ հաչուենք այն իրատութեան հետ, որ ձեռագիրներուն հրատարակութիւնը պիտի կատարուի ոչ թէ մէկ ժամանակաշրջանի մէջ եւ մէկ սեղանի կողմէ, այլ տարբեր ժամանակներու մէջ եւ մէկ քանի սերունդներու կողմէ, դարձեալ անհաւատալի պիտի ըլլան մեր ուժերը՝ նման աչխատանք մը կարենալ գլուխ հանելու համար:

Մեր բանաձեւերէն չի հետեւիր անշուշտ, որ պէտք է ընդմիչտ հրաժարինք այս գործէն եւ մեր նախնեաց ժառանգութիւնը ձգենք իր բախտին: Ա՛ւ այժմ կրնանք ընտրութիւն մը ընել եւ մտածել կարեւորագոյն նկատուած ձեռագիրներու հրատարակութեան մասին միայն:

Այս տեսակէտէն՝ արտասովիչ է Պ. Յ. Քիւրտեանի այն հաւաստումը, թէ «Համազգային»ի Պէյրութի Կեդր. Վարչութիւնը, նախաձեռնութեամբ Պ. Վահէ Աբեհանի, մտադիր է հրատարակելու 1387ին գրուած հայերէն բազիրք մը:

Ասիկա անշուշտ սխիզբ մըն է միայն, բայց վախեան մը չէ: Իրրեւ սկիզբ իսկ՝ արժանի է գնահատութեան եւ քաջալերանքի: Եթէ Սփիւռքի հայութիւնը գոնէ այնքան դուրգուրանք ունենայ մեր ցեղային գանձատան հանդէպ, որքան ունեցած են մեզմէ նուազ ձեռնտու պայմաններու մէջ ապրող մեր հայրերն ու նախահայրերը, այդ պարագային կրնանք ըսել, թէ գործը կը քալէ եւ «Համազգային»ի ու Աբեհեանի նախաձեռնութիւնը կը չարունակուի, եթէ ոչ նապաստակի, դէթ... կրիայի քայլերով:

Մեր թերթերը, անոնց մէջ· «Ցուսաբեր» եւս, իր կարգին, կը-կարծենք թէ սիրով պիտի բերէն իրենց նպաստը ընդհանուր գործին, ինչ ձեւով եւ ինչ չափով որ կրնան:

Քանիցս յայտարարած ենք եւ դարձեալ կը յայտարարենք·— Մենք պատրաստ ենք մեր թերթին մէջ, — ի հարկին նաեւ առանձին հատորներով ,— հրատարակելու մեր նախնեաց գործիքէն անոնք, որ կը տրամադրուին մեզի եւ որոնք, բացի մասնաւոր չահեկանութիւն մը ունենալէ, գանգին տակն են կորսուելու, դողցուելու, ցեցակեր կամ հրոյ ճարակ դառնալու:

Գրած ենք ասկէ առաջ, հիմնուելով մեր ունեցած ստոյգ տեղեկութիւններուն վրայ, թէ ձեռագիր վիճակի մէջ կը մնան·

ա) Երից Վարդապետաց բառարանին «յաւելեալ» հատորներու նիւթերը:

բ) Հ. Աբսէն Ղազիկեանի «Հայկական մատենագիտութեան» ձեռագիրները:

գ) Միհրան Ասմանազի «Հոմանիշներու բառարան»ը:

դ) Գէորգ դպիր Պալատեցիի անտիպ գործերը (անոնց կարգին՝ նաեւ Արաբեւհայ բառգիրքը, եթէ գտնուի):

Եւ բազմաթիւ ուրիշներ, հին թէ նոր:

Նորերէն յիչենք միայն Հայր Ներսէս Ակինեանի մէծարժէք գործը, «Պատմութիւն հայ մատենագրութեան», Ե. դարէն մինչեւ, եթէ չենք սխալիր, ԺԵ. դար:

Պ. Յ. Քիւրտեան, մեզի չափ մտահոգ՝ մեր ձեռագիրներու ճակատագրով, կը հարցնէ·— Արտասահմանի մէջ ունի՞նք պատրաստուած ուժեր՝ մեր նախնեաց ժառանգութիւնը հրատարակելու համար: Եւ կը պատասխանէ· այո՛, ունինք: Ո՛րինակ՝ Մխիթարեանները, Հայպետհրատի գիտա-աչխատողները, մասնաւոր անձինք՝ հոս կամ այլուր:

Ձունինք ասկէ նիւթական միջոցներ:

Եթէ մեր կեանքը ըլլար այնպէս, որ կարենայինք համազգային հանգանակութեան մը ձեռնարկել՝ նիւթական այդ միջոցները ստեղծելու համար, դժուարութեանց մեծ մասը հարթուած կ'ըլլար ինքնին:

Կամ եթէ Կիւլպէնկեան Հիմնադրամի վարիչները մտածէին մեզի պէս եւ ունենային մեր մտահոգութիւնները, դարձեալ կրնայինք ըսել, թէ լուծուած է խնդրին նիւթական մասը:

Սակայն ասոնք ենթադրութիւններ են, ո՛չ իսկ՝ կարելիութիւններ:

Պատասխանելով մեր այն հարցման, յիչ ո՞ւր են չհրատարակուած ձեռագրիները, Պ. Յ. Քիւրտեան կ'ըսէ· «Հրատարակուածներն ալ կամ փճացած են եւ կամ փճանալու վրայ են», քանի որ ձեռագիրները, թուղթ կամ մաղաղաթ, դրերով չեն կրնար պահուիլ անադարտ վիճակի մէջ:

Մեր աչխատակիցը կը յիչատակէ այս առթիւ, որ Եզնիկի «Եղծ աղանդոց»ը մեզի հասած է միայն մէկ օրինակով: Հապա՛ եթէ այդ օրինակն ալ կորսուած ըլլար... Հապա՛ եթէ կորսուած ըլլային Եղիչէի, Խորենացիի, Փաւստոսի, Կորիւնի պատմագիրքերը ...

Մեզմէ քանի մը դար առաջ, մեր յետնորդները հաւանաբար այս «հապա»ներն իսկ ըսելու մխիթարութիւնը պիտի չունենան, եթէ մենք այժմէն միջոցներ ձեռք չառնենք փրկելու մեր ձեռագիրները «ձերութեան» իրենց ճակատագիրէն:

Կ'արժէ անցողակի նկատել, որ Ե. դարէն մինչեւ Թ. դար միակ գրչագիր Ա. ւետարան մը հասած է մեզի: Փաւստոսի, Խորենացիի, Կորիւնի, Եղիչէի եւ դեռ չատ ուրիշներու պատմագրքերէն օրի՛նակ մը չունինք, որ ԺԲ. դարէն առաջ գրուած ըլլայ: Իսկ Շապուհ Բագրատունիի պատմութիւնը կորսուած է ընդմիչտ:

Կը տեսնենք ժխտասիրէ, որ մեր կարծիքին չափ դիւրաւ լուծելի հարց մը չէ մեր ձեռագրական հարստութեանց հրատարակութեան հարցը:

Այս հարցն ալ կրնանք արձանագրել, առ այժմ, «Համազգային»ի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուելիք «Հայ մշակոյթի չաբաթ»ի օրակարգին վրայ:

(Խմբագրական ՅՈՒՍԱԲԵՐԻ)

(*) Տես Յառաջ, Փետր· 15:

ՄԵՐ ՁԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

(Ե· եւ վերջին մաս)

«Ցուսաբեր» ինչո՞ւ մխայն կ'ըսէ, թէ կորսուած են մեր ձեռագիրները, երբ հիմա ալ կը կորսուին դեռ: Ինչո՞ւ կը խնայէ մեր քարտասութեան, անբարեխղճութեան, բարբարոսութեան:

«Ցուսաբեր» թող չկարծէ, թէ ձեռագիրները յուցակագրելով փրկուած կ'ըլլայ մեր պապենական ժառանգութիւնը ստոյգ կորուստէ: Իրար չանցնինք անծանօթ ձեռագիրներու հրատարակութիւնը ծանր գործ մըն է ինքնին:

Հարցը մխայն Միհրան Ասքանազի «Հոմանիշներու բառարան»ին կամ քանի մը նման գործերու հրատարակութեամբ չի վերջանար կամ չի սկսիր: Ինչէ՛ր, ինչէ՛ր կան որ կը մնան անտիպ:

«Ցուսաբեր» չատ լաւ գիտէ, թէ թուղթը, ան ալ աժաննոց, հազիւ 50 – 60 տարուան կեանք մը ունի: Այն ատեն ո՞վ ինչ մտապատրաստութեան պիտի կրնայ փրկել:

Մխակ մէջտեղ առաջ, օր առաջ, ժամ առաջ հրատարակելն է· հրատարակել, առանց իսկ օրինակ մը ծախել յուսալու: Հրատարակել ու ցրուել: «Փրկութեան» գործը այս ձեւով մխայն կրնայ գլուխ հանուիլ:

«Ցուսաբեր» լնծի հետ չջնջած ըլլալու էր մեր ձեռագրական գանձատունները, գոնէ Երուսաղէմի վանքը, ուր մտնաւանդ ԺԸ. եւ ԺԹ. դարու ձեռագիրները ցեցակերութեան վտանգին ենթարկուած են: Աւա՛ղ, ցեցերը զրպարտ չեն, կարգալ չեն գիտեր... Եւ յետոյ՝ մինչեւ ե՞րբ կարելի է պայքարիլ ցեցին ու խոնաւութեան դէմ:

Եղիչէի, Խորենացիի, Փաւստոսի, Կորիւնի պատմագրքերը ...

Մեզմէ քանի մը դար առաջ, մեր յետնորդները հաւանաբար այս «հապա»ներն իսկ ըսելու մխիթարութիւնը պիտի չունենան, եթէ մենք այժմէն միջոցներ ձեռք չառնենք փրկելու մեր ձեռագիրները «ձերութեան» իրենց ճակատագիրէն:

Կ'արժէ անցողակի նկատել, որ Ե. դարէն մինչեւ Թ. դար միակ գրչագիր Ա. ւետարան մը հասած է մեզի: Փաւստոսի, Խորենացիի, Կորիւնի, Եղիչէի եւ դեռ չատ ուրիշներու պատմագրքերէն օրի՛նակ մը չունինք, որ ԺԲ. դարէն առաջ գրուած ըլլայ: Իսկ Շապուհ Բագրատունիի պատմութիւնը կորսուած է ընդմիչտ:

Կը տեսնենք ժխտասիրէ, որ մեր կարծիքին չափ դիւրաւ լուծելի հարց մը չէ մեր ձեռագրական հարստութեանց հրատարակութեան հարցը:

Այս հարցն ալ կրնանք արձանագրել, առ այժմ, «Համազգային»ի նախաձեռնութեամբ կազմակերպուելիք «Հայ մշակոյթի չաբաթ»ի օրակարգին վրայ:

(Խմբագրական ՅՈՒՍԱԲԵՐԻ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔՍԱՆԵՐԵՔԸ

—o—

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1·

Երեւանիկ Վաղարչապատ տանող առ-ֆալտէ ճանապարհով սլանում էր երթեւեկութեան հերթական օթօպիւսը: Բայց մեքենայի նոտեյատետերում մարդիկ նըստել էին ինչպէս թատրոնի դահլիճում եւ ուշադիր եւ սպասողական նայում էին առաջ: Շուրջը նրանք համարեայ չէին նայում, որովհետեւ հետաքրքիրը ոչինչ չկար: Լայն ճանապարհի երկու կողմերում, միապաղաղ եւ անընդմէջ, ձգուում էին այդիների ղորչ, հողէ պարիսպները: Բարձր ծառերի չարքերը ներսից զուգա-կցում էին դրանց՝ պարիսպների այս կողմում սառուերելով ճանապարհը, իսկ այն կողմում՝ համարեայ փակելով այդիների տեսարանը:

Մարդիկ օթօպիւսում, լինելով դեռնից համեմատաբար բարձր պարիսպների վրայով եւ ծառերի արանքով, կարող էին տեսնել այդիների տեսարանի պատառ-ները, բայց ամէն տեղ նոյնն էր՝ մրգի ծառեր, խաղողի թփեր, երբեմն նաեւ՝ մի յարկանի կամ երկյարկանի մի տուն՝ հեռու խորքում: Այդպիսի մի տուն երբեմն նաեւ հանդիպում էր ճանապարհի վրայ: Բայց տնակները նոյնպէս թաւում էին անբնակ եւ նոյնպէս անհետաքրքիր:

Մի քանի տեղում միայն, որտեղ ճախակողմեան անընդմէջ պարիսպը կորել էր, դէպի այդիների խորքն էին դնում նոյնպիսի պարիսպների արանքում սեղմուած նեղ ճանապարհներ, մարդիկ նայում էին որոշ հետաքրքրութեամբ՝ ո՞ւր է տանում այդ ճանապարհը ...

Ցատկապէս մի երիտասարդ՝ դինուորականի հագուստով, բայց առանց ուչադիրների, անկասկած զօրացրուած, որ նստել էր իր փոքրիկ ճամպրուկը ծունկներին եւ չարունակ ղուչանալով՝ չնեղել իր հարեւաններին, կլանուած նայում էր հանդիպող իւրաքանչիւր այդպիսի ճանապարհի: Երբ Օթօպիւսը բաւական մօտեցաւ եւս մի այդպիսինի, դինուորականը մարդկանց դլխների վրայով ձայն տուեց չոֆերին·

— Կանդնեցրէք օթօպիւսը, խնդրում եմ ...

Շոֆերը նախ եա նայեց՝ տեսնելու համար թէ ով էր դիմում իրեն այդպիսի անսովոր խնդրով, եւ ի յարգանք հայրենական պատերազմի մասնակցին, որի կուրծքը, առաւել եւս, զարդարուած էր մի քանի չքանչաններով ու մեդալներով, կանգնեցրեց օթօպիւսը, թէեւ այդտեղ ոչ մի կանգառ չէր սահմանուած: Զինուորականը իսկոյն ճարպիկօրէն դուրս ցատկեց օթօպիւսից եւ ձեռքերը բարձրացնելով, ընդունեց իր ճամպրուկը, որ մեկնեց նրան ուղեւորներից մէկը: Զինուորականը մտաւ նեղ ու ոլորձուն ճանապարհը, իսկ օթօպիւսը սլացաւ:

2·

Ճամպրուկը մի ձեռքին, իսկ միւս ձեռքով իր չքանչաններն ու մեդալները փոչուց մաքրելով կամ դուցէ սրտի ուժգին թակոցը զսպել փորձելով, երիտասարդ դինուորականը քայլում էր նեղ պատերի արանքով: Ճանապարհը բաւական տեղ դնում էր ամբողջովին արեւի տակ, ապա չարունակութիւնը դնուում էր անարեւ տուների, համարեայ մթութեան մէջ: Պարիսպների եռեւից ծառերն իրենց խիտ սաղարթները միահիւսել էին իրար եւ ճանապարհը վերածել ծածկուած մի ջանգի:

Երիտասարդի ոտքի տակ չխկչխկաց իր տեղում պինդ չնստած մի սալաքար: Սալաքարերով ծածկուած, ճանապարհը կտրելով, մի այդուց միւսն էր անցնում փոքրիկ առուակը:

Այդ ամէնը՝ ամէն մի քարը, ամէն մի թիզ հողը ծանօթ էր նրան եւ հարազատ: Իսկ մի քանի քայլից յետոյ լինելու էր նաեւ դուռը ...

Երիտասարդը կանգ առաւ, այս անգամ արդէն, ակնյայտօրէն, յուզմունքը մեզմելու համար, ապա, ըստ երեւոյթին, ոչ մի արդիւնքի չհասնելով, չարունակեց քայլել:

Դիմացը ճանապարհը վերջանում էր պարսպով: Այն թեւի վրայ, ամենածայրում, երեւում էր այդու մուտ – կարմիր, երկփեղկանի, ցածրիկ դուռը՝ երկաթէ թափով: Երիտասարդը մօտեցաւ՝ յուզմունքից դոյնը թռած, անկարող՝ ուրախ լինել եւ միաչն տագնապած, բռնեց թակը, բարձրացրեց, մի պահ կարծես տատանուեց՝ թակե՞լ, թէ մի քիչ էլ յետաձգել, ապա ինքն էլ չիմացաւ, թէ ինչպէս ձեռքն իջաւ եւ իրար եաեւից նրա ականջին հասան, անցեալում նրան այնքա՛ն ծանօթ եւ հիմա էլ, չորս տարուայ ընդմիջումից յետոյ, զարմանալի նոյնութեամբ վերարտադրուող թակոցի երեք յատակ, ընդհատ հնչիւնները:

— Գարեդինը ... — լսուեց ներսից, դռնից ոչ հեռու, մօր ձիչը:

— Ճանաչեց... մտածեց երիտասարդը զարմանքով եւ խանդաղատանքով,— ինչ է նչանակում՝ մայր...

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(1 Շար·)

ԿՈՒՅՐ

ԱՐ.

ՀՈՂԱՎԻՃԸ

Մ.Հէհի առաջ տասը տարի էր անցել, երբ Հարություն Ալոյանը հեռացավ գյուղից, եւ ոչ ոք չգիտեր, թե ուր է գնացել։ Ոմանք ասում էին, որ նա գնացել է Ամերիկա, ուրիշներ պնդում էին, թե նա Պարսկաստանում է։ Ծերերից ոմանք, որոնք հիշում էին նրա հայրերի ժամանակները, ասում էին, թե Հարությունը գնացել է Ռուսաստան, որ նա այնտեղ հարստացել է, ամուսնացել եւ ունի երեք որդի։ Ոմանք էլ ասում էին, թե նա մեռել է։

Ինչպես որ ասացի, տասը տարի էր անցել, երբ Հարությունը հեռացավ գյուղից։ Նրա հայրը՝ Ալո աղան, ծեր մարդ էր, եւ նրա մահից հետո տունը մնաց հարսի՝ Հարությունի կնոջ ձեռքում։ Հարությունի կինը՝ Մարիամը, ամուսնու հեռանալուց հետո ամեն օր սպասում էր նրան, ամեն օր հարցնում էր անցորդներին, թե չեն լսել նրա մասին, բայց ոչ ոք չէր կարողանում նրան որեւէ բան ասել։ Ամեն անգամ, երբ նա հարցնում էր, անցորդները պատասխանում էին, թե չեն լսել։ Մարիամը տխրում էր, լաց էր լինում, բայց հետո հանգստանում էր այն մտքով, որ գոնե ողջ է։

Հարությունի հեռանալուց հետո Մարիամը մնաց մենակ իր երեք երեխաների հետ։ Ամենամեծը՝ Գրիգորը, տասնհինգ տարեկան էր, մյուսները՝ Ալոն եւ Աղավնին, դեռ փոքր էին։ Գրիգորը հոր հեռանալուց հետո դարձավ տան տերը։ Նա ամուսնացավ, եւ նրա կինը՝ Հռիփսիմեն, եկավ ապրելու ծերերի տունը։ Հռիփսիմեն ուներ մի աղջիկ, որի անունը դրեցին Մարիամ, ի հիշատակ տատի։

Մարիամը մեծացավ տատի եւ մայրական հոգատարության տակ։ Նա սիրում էր տատին, բայց ավելի շատ էր սիրում մորը։ Մայրը նրան ասում էր, որ հայրը կենդանի է, եւ որ նա պիտի վերադառնա։ Մարիամը հավատում էր մոր խոսքերին, եւ սպասում էր հորը։

Մարիամը տասնվեց տարեկան էր, երբ տատը մեռավ։ Տատի մահից հետո Մարիամը դարձավ տան տիրուհին։ Նա ամեն առավոտ վաղ արթնանում էր, ջուր էր բերում աղբյուրից, կթում էր կովերը, հոգում էր հորթերի մասին, եւ միայն այնուհետեւ էր սկսում իր ուսումը։ Նա կարդում էր հոր գրքերը, որոնք մնացել էին տանը։ Նրա սիրելի գիրքը «Վիպասանությունն» էր։ Նա կարդում էր եւ մտածում, թե ինչպես կլինի, երբ հայրը վերադառնա։

Մի օր, երբ Մարիամը ջուր էր բերում աղբյուրից, նա հանդիպեց մի անծանոթ երիտասարդի։ Նա նստած էր ձիու վրա եւ հարցնում էր ճանապարհը։ Մարիամը ցույց տվեց նրան ճանապարհը, եւ երիտասարդը շնորհակալություն հայտնեց։ Նա ասաց, որ գնում է Ալոյան գյուղը։ Մարիամը զարմացավ, որովհետեւ գյուղում ոչ ոք չկար այդ ազգանունով։ Երիտասարդը ժպտաց եւ ասաց, որ գնում է իր հայրենի գյուղը։

Այդ օրվանից Մարիամը սկսեց ավելի հաճախ գնալ աղբյուր, հուսալով, որ կրկին կհանդիպի երիտասարդին։ Եվ իրոք, մի քանի օր անց նա նորից տեսավ նրան։ Այս անգամ երիտասարդը ձիուց իջավ եւ մոտեցավ Մարիամին։ Նա ասաց, որ իր անունը Արամ է, եւ որ նա եկել է գյուղը՝ հոր տունը վերադարձնելու համար։

— Ես Հարությունի որդին եմ, — ասաց Արամը։ — Հայրս ինձ պատմել է ձեր մասին, եւ ես գիտեմ, որ դուք մեր տան տերն եք։

Մարիամը զարմացավ։ Նա չգիտեր, որ Հարությունը ունի որդի։ Նա կարծում էր, որ Հարությունը մեռել է, կամ էլ մոռացել է իր ընտանիքը։ Բայց Արամի խոսքերից նա հասկացավ, որ Հարությունը չի մոռացել իր ընտանիքը, եւ որ նա միշտ հիշել է նրանց։

Արամը մնաց գյուղում մի քանի օր։ Նա օգնեց Մարիամին տան գործերում, եւ նրանք շատ խոսեցին Հարությունի մասին։ Արամը պատմեց, որ հայրը Ռուսաստանում հարստացել է, ամուսնացել է եւ ունի երեք որդի։ Նա ասաց, որ հայրը միշտ երազում է վերադառնալ հայրենի գյուղը, բայց չի կարողանում, որովհետեւ վախենում է, որ իր ընտանիքը չի ընդունի նրան։

Մարիամը զարմացավ այդ խոսքերից։ Նա չէր կարող հավատալ, որ Հարությունը կարող է վախենալ իր ընտանիքից։ Նա ասաց Արամին, որ հայրը պետք է վերադառնա, եւ որ նրանք սպասում են նրան։

Արամը մնաց գյուղում մի շաբաթ։ Այդ ընթացքում նա եւ Մարիամը շատ մտերմացան։ Նրանք միասին գնում էին աղբյուր, միասին էին աշխատում տան շուրջը, եւ Մարիամը սկսեց զգալ, որ Արամը նրան դուր է գալիս։ Նա չգիտեր, թե ինչ է դա՝ սեր, թե պարզապես ընկերություն, բայց նրան դուր էր գալիս Արամի ներկայությունը։

Արամը հեռացավ գյուղից, խոստանալով շուտով վերադառնալ։ Նա ասաց, որ գնում է հորը գտնելու, եւ որ նրանք միասին կվերադառնան։ Մարիամը մնաց սպասելու։

Մի քանի ամիս անց, իրոք, Արամը վերադարձավ։ Նա ձիու վրա էր, եւ նրա հետ էր մի ուրիշ ձի, որի վրա նստած էր մի ծեր մարդ։ Դա Հարությունն էր։ Նա վերադարձել էր իր հայրենի գյուղը, իր տունը, իր ընտանիքի մոտ։ Նա ներում էր խնդրել իր կնոջից եւ երեխաներից, որ այդքան երկար ժամանակ չի եղել նրանց մոտ։

Մարիամը նայում էր Հարությունին, եւ չգիտեր, թե ինչ զգա։ Նա տեսնում էր մի ծեր մարդու, որը նման չէր այն ուժեղ տղամարդուն, որին հիշում էր։ Նրա մազերը սպիտակել էին, դեմքը կնճռոտվել էր, եւ միայն աչքերը մնացել էին նույնը՝ խորը եւ տխուր։

Հարությունը իջավ ձիուց, եւ դանդաղ մոտեցավ Մարիամին։ Նա նայեց նրան երկար ժամանակ, եւ հետո ասաց.

— Ներիր ինձ, աղջիկ։ Ես մեղավոր եմ քո առաջ, բայց հիմա եկել եմ, որ մնամ։

Մարիամը չպատասխանեց։ Նա միայն գլխով արեց, եւ ձեռքը մեկնեց հորը։ Հարությունը վերցրեց նրա ձեռքը, եւ նրանք այդպես կանգնած մնացին մի պահ։

Այդ օրվանից Հարությունը մնաց գյուղում։ Նա սկսեց աշխատել, վերանորոգեց տունը, գնեց նոր կովեր, եւ կյանքը սկսեց նորից հոսել իր հունով։ Մարիամը ամուսնացավ Արամի հետ, եւ նրանք միասին սկսեցին հոգալ ծեր հոր մասին։

Հարությունը երբեք չհարցրեց, թե ինչու էր այդքան երկար ժամանակ չի եղել։ Նա հասկանում էր, որ ներողություն խնդրելն ավելորդ է։ Նա միայն ուրախ էր, որ վերադարձել է, եւ որ իր ընտանիքը կրկին միասին է։

Ժամանակ անց Մարիամը ծնեց մի տղա, եւ անունը դրեցին Հարություն՝ ի հիշատակ պապի։ Հարությունը ծեր մարդ էր, բայց նա ուրախ էր տեսնել, որ իր անունը կրելու է մեկը։ Նա նստում էր տան շեմին, եւ նայում էր, թե ինչպես է փոքրիկ Հարությունը խաղում հորթերի հետ, եւ ասում էր, որ նա էլ է եղել այդպիսի տղա։

Մարիամը նայում էր հորը, եւ ժպտում էր։ Նա գիտեր, որ կյանքը միշտ չէ, որ լինելու է հեշտ, բայց այժմ նա երջանիկ էր։ Նա ունեցել էր իր հորը, իր ամուսինը, իր երեխաները, եւ դա ամենամեծ երջանկությունն էր աշխարհում։

Եվ երբ գյուղացիները տեսնում էին Մարիամին՝ շրջապատված իր ընտանիքով, նրանք ասում էին, որ Հարությունի տունը նորից լիքն է կյանքով, եւ որ այդ տունը կրկին դարձել է տուն։

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՇՈՒՆ

Ա. ՓԻՒՐՏԵՐԸ

— Ես ուզում եմ ձեզ ասել, որ ես ձեզ չեմ սիրում, — ասաց Ռոզան։

— Ինչո՞ւ, — հարցրեց Ֆրանսուան։

— Որովհետեւ ես ուզում եմ, որ դուք ինձ սիրեք։

— Ես ձեզ սիրում եմ, որովհետեւ ես ուզում եմ, որ դուք ինձ սիրեք։

— Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ սիրեք, որովհետեւ ես ուզում եմ, որ ես ձեզ չսիրեմ։

— Ես ուզում եմ, որ ես ձեզ չսիրե

կէ ըսելով թէ «ամբողջ կառավարութիւնը պէտք է տար իր հրաժարականը»։ Վերջապէս ժողովը անցաւ քուէարկութեան։ 478 քուէարկողի վրայ 282 երեսփոխան թեր եւ 196 դէմ քուէարկեցին։ Թեր քուէարկեցին.— 82 ընկերվարական, 10 ձախ հանրապետական, 24 մենշեւեան արմատական (43է վրայ) 9 մօրիսեան արմատական, 65 ժողովրդական Շար-ժում, 73 անկախ, եւն.։ Վատահութիւնը մերժեցին 134 համայնավար, հինգ յառաջդիմական, հինգ անկախ, 11 ընկերվարական հանրապետական, եւն. 16 երեսփոխան ձեռնպահ էին, 70 հոգի չէ մասնակցած քուէարկութեան։

× Նոյն օրը կառավարութիւնը բացարիկ միջոցներ ձեռք առած էր արգիլելու համար որեւէ խռովութիւն։ Երեքշաբթի առաւօտէն արդէն երեսփոխանական ժողովին չէնքին չուրջ ոստիկանական կարեւոր ուժեր հաւաքուած էին։

Երէկուան կազմակերպուած երկու քաղաքական հաւաքոյթները որեւէ միջադէպի տեղի չտուին։ Վեր տիվի մէջ հանդիսաւարներու միթինկը «Ֆաշիզմի դէմ» անցած է «արտակարգ յանձնառութեամբ» ինչպէս կը գրէ «Իւմանիթէ», իսկ Փլէյելի մէջ՝ 1500 – 2000 հոգի հաւաքուած էր, ալ աղմկոտ ան ատրբերէ. հոն ալ որեւէ միջադէպ չէ պատահած։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՆՏՈՆԵՋԻՈՑ կառավարութիւնը առջի օր առաջաւ ռուսական բեռնատար նաւեր (տասը հատ)։ Իւրաքանչիւրը՝ 1·900 թոն։

ՄԱՆԻԼԼԱՑի ժողովէն եաք Ուչինկ-թըն վերադառնալով Արեւելքին նախապար Տըլլըս մամուլի ներկայացուցիչներուն յայտարարեց թէ խորհրդային վերջին առաջարկները անընդունելի էին Միացեալ Նահանգներու կողմէ։

ՊԻՏՐՈՒԹԻՆ կը հաղորդեն թէ Նաարի դէմ եղած մահափորձին դատավարութիւնը յառաջիկայ չորեքշաբթի պիտի սկսի Դամասկոսի մէջ։ Հարիւրաւոր արաբ եւ օտար լրագրողներ պիտի կարենան ներկայ ըլլալ դատավարութեան։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ընկերակցութեան, օդային կապի եւ փոխադրական ընկերութեանց պաշտօնեաները 24 ժամուան զործադուլ մը ըրին։

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Կարապետ եւ Պօղոս Մանուկեան եւ զաւակները իրենց մօր եւ մեծ մօր Տիկին Մարիամ Մանուկեանի (ծնեալ Շամչեանի) մահուան սիրոյ առիթով երկու հատար ֆրանք կը նուիրեն Մշակոյթի տան, հատար ֆրանք «Յառաջ»ի եւ հատար ֆրանք կապոյտ Խաչի կայանին։

Տէր եւ Տիկին Թորոս Շամչեան եւ զաւակները իրենց մօր եւ մեծ մօր Տիկին Մարիամ Մանուկեանի (ծնեալ Շամչեան) մահուան սիրոյ առիթով կը նուիրեն երկու հատար ֆրանք Մշակոյթի Տան ֆոնտին, երկու հատար ֆրանք «Յառաջ»ի եւ հատար ֆրանք կապոյտ Խաչի կայանին։

Տէր եւ Տիկին Պարսամ Յակոբեան իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Տիկին Մարիամ Մանուկեանի մահուան սիրոյ առիթով իր բոլոր պարագաներուն եւ փոխան ծաղկեպսակի հատար ֆրանք կը նուիրեն Մշակոյթի Տան։

(Տառնալ «Յառաջ»էն)։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Տէօքմէճեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին (15, բիւ ժան Կուժօն) ժամը 10-ին՝ իրենց մօր, եւ մեծ մօր մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Տէօքմէճեան եւ Մարկոսեան ընդհատանի համայն ննջեցեալց հոգւոյն համար։

×

Այս առթիւ Տէր եւ Տիկին Տէօքմէճեան իրենց մօր յիշատակին հետեւեալ նուէրները կ'ընեն.— Տասը հատար ֆրանք Մշակոյթի Տան, հինգ հատար կարմիր Խաչին, հինգ հատար կապոյտ Խաչին, հինգ հատար Աղքատախնամին, հինգ հատար Մխիթարեան Ծնողաց Միութեան եւ հինգ հատար ֆրանք «Հայ-Բոյժ»ի բարեսիրտ գործին։ (Տառնալ նուիրատուէն 103 Աւընիւ ժիւլիէն Լաֆրուա)։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԱՆՋՈՑՔ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻԻ

Այս Շաբաթ իրիկուն, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէին, ժամը 21ին Օթէլ Նոռմանտի, Պուլվար տ'Ալթէն։

Կը խօսի ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպլ «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ։

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն։

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱԽԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին։

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն 12, Անիէռի քաղաքապետարանի չքեղ սրահներուն մէջ,

Centre Administratif et Social
Place de l'Hôtel de Ville

Ա. ԳՄՐԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ

կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտրուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերգութիւն մէկ արար) Գ. վահանի Ա. Գմրէթեան, Օր. Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան։

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիշկը»էն հայացուած պատեհ երեք արար։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing
LOS RUMBEROS

նուագախումբով։

Ղեկավարութեամբ ՐՈԱԽ ՏՈՒԹԻՒԼԻ։
եւ երգիչ ՊԱՌՕՆԻ։

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով։

Մուտք՝ 300 ֆրանք։

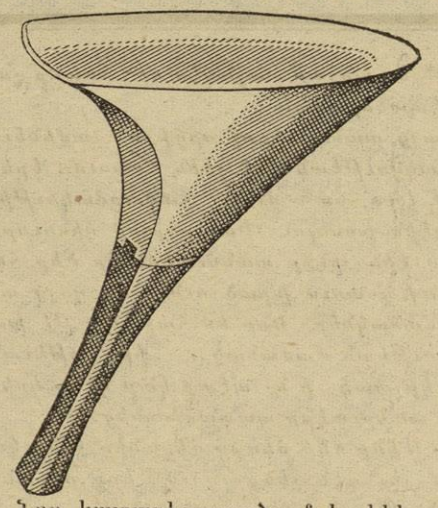
ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՍԼԻԷԼԻ
Հ. Մ. Ը. Մ.
ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ ԱՊԱԶԳԱՑՆԱՑՄԱՆ ՎՃԱՆԴԸ

ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

Կարելի է ստանալ «Յառաջ»ի խմբագրատունէն եւ հայ գրատուներէն։

Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ *Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաքիէռ փլաստիքի եւ ալիւմինիում միացումով չինել ան-բեկանելի* (էնֆասապլը) *եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ։*
Դիմել՝

VANPLAST
(Վ. Ա. Ն. Լ. Ե. Ա. Ն.)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-08
Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36
» 33-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ՇԱԻԻԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Շաւիլի «Անդրանիկ» խումբը Նոր Սերունդի օրը կը տօնէ պարահանդէսով մը, այս կիրակի, ժամը չորսէն 12, Նորաշէն դպրոցի սրահին մէջ, (4 բիւ տէ Թրուա Շանթիէ), *օթօպիւս* 171, *Փօն տը Սեվրը եւ իջնել Փիւ սան վէն կամ չորեկաթը Սէն Լազարէն եւ իջնել Շաւիլի կայարանը։*

ՀԱՅ-ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ
Յունուար – Փետրուար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մեր անուննե-րը, անուններուն նշանակութիւնը եւ ներդործութիւնը նկարագրի վրայ (Շ. Նարդունի).— *Ինչո՞ւ չեմ քնանար* (Տոքթ. Պրոֆա).— *Ի՞նչ կերցնել յղի կիներուն* (Տոքթ. Զիկէլպաւում).— *Մարդը մարդուն... դեղ* (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— *Պրատ չաքարախտաւորներուն* (Տոքթ. Ուտոի).— *Ծերախտին դարմանը* (Տոքթ. Նաւասարդ).—*Ինչո՞ւ քար կը չինէ լեարդը* (Փրօֆ. Շապոռ).— *Սեռային հարցը* (Բաղհան).— *Հայ կիներու սովորութիւնները յղութեան չրջանին* (Տոքթ. Սերոբէ Վիչէնեան).— *Կիներուն նեղ կօնքը եւ հետեւանքները ծննդաբերութեան ժամանակ* (Փրոֆ. Արէշեան).— *Սիֆիլիզը պարուսած* (Տոքթ. Պ. Մինասեան).— *Ակնոցին բժիշկ* (Գիսակ Փափազեան).— *Լաւատեսութիւն* (Տոքթ. Գալուստեան).— *Հայաստանի կապոյտ դիցուհին* (Ս. Կարապետեան).— *Արիւն-հոսութիւն քիթէն եւ ականջէն* (խաչուիի)։

Դիմել Շ. Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով։

"ԳՐՕՇԱԿ"Ի

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՄՆԱՄԵԱԿԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՆ

Հայաստանի յեղափոխական չարժման պատմութիւնը իր բոլոր մանրամասնութիւններով արձանագրուած է «Դրօշակ» ամսագրին մէջ, որուն առաջին տասնամեակի թիւերէն մնացած էր մէկ հաւաքածոյ եւ խնամքով կը պահուէր Հ. Յ. Դ. Փարիզի Թանգարանին մէջ։

Անգամանելի այս հաւաքածոն լուսապատկերներով հրատարակուեցաւ, որպէսզի ամէն Հայ պատեհութիւն ունենայ լրիւ տեղեկանալու իր ազատատենչ հայրենիքի անվերջ մաքառումներուն եւ հրաշալի յաղթութեան։

«Դրօշակ»ի առաջին տասնամեակի (1890 – 1901) հաւաքածոն կը հրատարակուի երկու հատորով։

Առաջին հատորը (1890–1897) նոր լոյս տեսաւ, 750 մեծադիր էջ։ Թղթակազմի գինն է 1800 ֆրանք, չքեղ կազմուած՝ 2400 ֆրանք։

Գրատուն Պարսամեան, 46, բիւ Րիշէ, Փարիզ (9)։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս հինգշաբթի ժամը 9ին, Րիւ Պլէյէլ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանները.—

Պոմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէն, այս հինգշաբթի ժամը 21ին։

Սէն Լուի Ահնունի ենթակոմիտէն այս կիրակի ժամը 15ին։

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները։ Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչները եւ ընկ. Վ. Իշխանեան։

ՓԱՐԻԶ.— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ կէսօրէ հետք ժամը 3·30ին Քաֆէ Րեժանի մէջ։ Բոլոր ընկերուհիները կը խնդրուին ճշդապահ ըլլալ։ Օրակարգ.— 1· Մայիս չորսի թէյասեղանին կարգադրութիւնները։ 2· Ընտրութիւն նոր վարչութեան։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին, Մարտ 22ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին Մէզոն Ալֆորի թաղապետարանի սրահը։

ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ կը ներկայացնէ 17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

Եւ Փրանսերէն կատակերգութիւն մը։

UN MARI SUR MESURE

Մասնակցութեամբ՝

CLAUDINE DELMASHI

(Աթենէի թատրոնէն), Մառի Էօքսիւթանի, Շուշան Գէորգեանի, Եդուարդ Տէր Յակոբեանի, Տիգրան Պոպպատի եւ ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի։

ՀԱՑԱՏԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԼՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, Աւետեան ռօնի տոթիւ ժամը 19ին՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ՓԱՐԹԱՄԵԱՆ

պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Սէն Բրնէի մատրան մէջ։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Վասպուրականի Հայրենակցական Միութիւնը կը պատրաստուի ռօնելու Վասպուրականի հերոսամարտի 43րդ տարեդարձը, 18 Մայիսին, մեծ եւ արտակարգ պատրաստութեամբ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը կը հրաւիրէ կեդրոնական Ֆրանսայի իր բոլոր անդամները, ինչպէս նաեւ ոչ – անդամ նախկին կամաւորները յարաբերութեան մէջ մտնել վարչութեան հետ։ Հասցէ՝.—

N. MOURADIAN
1, Impasse Timon - Vienue, Isère

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԼՆՅԻՆԵՐՈՒ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Մարտ 30, կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24. Սէրքլը Միլիթէրի շէնք սրահը
Փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակնկալներ, նուագախումբ, Վարդիվաճեանի Տամեներու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Յ. ՊԱՀԱՏԻՐԵԱՆի Օրնաճօ 37 – 32, կամ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆի Թրինիթէ 57–74։

ՀԱՅ ԵՐԳԻՉ ԵՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ԵՐԵԿՈՅ

THEATRE PAUL FARALICQ 21, RUE YVES TOUDIC. PARIS, MÉTRO : RÉPUBLIQUE
Ուրբաթ գիշեր, Մարտ 28, ժամը ճիշդ 9ին
ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնէ երգիծական նոր կատակերգութիւնը

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ

(Երկու արար)

Ա. ԳՄՐԷԹԵԱՆ, Ն. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ, Օր. ՇԱՀԻՆԵԱՆ, Թ. ԳԱՄՊՈՒՐԵԱՆ եւ երիտասարդական հոյլ մը

ԳԷՈՐԳ ԵԱՆԳԻԿԵԱՆ եւ ՆԱՑԻՐԻ երգչախումբը ամբողջական կազմով
Մեներգող՝ Օր. Ժ. ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ, Բ. ՓԸՆՏԸՔԵԱՆ եւ Ժ. ՈՒՆՃԵԱՆ
Ցայտապրին մաս կը կազմեն Կոմիտասի, Ալթունեանի եւ Գ. Եանպէկեանի գործերը, ինչպէս նաեւ հայ տոհմիկ երգեր։
Տոմսերու միակ կեդրոնատեղի Գրատուն Հր. Բալուեան 43 *բիւ Րիշէ*
(Երեկոյթը կ'սկսի ժամը ճիշդ 11·30ին)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ. տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանկ: Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
21
ՄԱՐՏ
VENDREDI
21 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8149 — 34ÈME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3950

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՇԱՆՋԷԻՆ ՀԱՅԵՐԸ

1877 – 78ի ռուսեւթուրք պատերազմը բացառիկ առիթ մը կ'ընծայէր Հայերուն Գալքանեան քրիստոնեաներու համակա – տասար իրաւունքներ պահպանելու Բարձրագոյն Դռնէն :

Մէկ կողմէ Պոլսոյ Ազգային ժողովն ու պատրիարքը, միւս կողմէ Կովկասի Հայութիւնը՝ զլիսաւորութեամբ Մշակի խմբագրի Գրիգոր Արծրունիի՝ դիմումներ կը կատարէին Ալեքսանդր Բ. ցարին եւ ընդհանուր հրամանատարին :

Ազգային ժողովի ուսումնասիրութեան յանձնաժողովը մանրամասն ծրագիր մշակեց կէտ առ կէտ պահի պրկած էր ռուսական իշխանութեանց՝ Արմաշի Ներսէս վրդ. Տէր Բարթուղեանի միջոցաւ, որ այդ օրերուն Էջմիածին կ'երթար եպիսկոպոսանալու :

Ծրագրի առաջին կէտը կը պահանջէր. « ... Մինչեւ Եփրատի սահմանը, որ է Մեծ Հայքն, կրկին Տաճկաց չվերադարձնել, այլ իւր (Ռուսաց) կայսրութեան մէկ մասն համարել, միացնելով Արա – րատեան նահանգին հետ» :

« Եւ կամ եթէ կրկին այն երկիրներն եւս պիտի տրուին Օամ. Գետութեան», ուր – ականն զօրքը չէաշուած, հայի. նահանգներուն մէջ զործադրել հետեւեալ բարենորոգումները :—

Ա.— Ոստիկանութիւնը մեծ մասամբ Հայերէն բազկանայ :

Բ.— Հայերն ալ կանոնաւոր պինուորական կրթութիւն առանան :

Գ.— Քիւրտերն ու Չէրքէզները կամ Հայաստանէն բոլորովին հեռանան, կամ լեռներէն իջնելով քաղաքներու եւ գիւ – զերու մէջ կանոնաւոր բնակութիւն հաստատեն եւ անոնցմէ ոստիկան առնուի մինչեւ ատեն մը :

Դ.— Հայերն ալ քաղաքային պաշտօն – ներու մէջ զործածուին. նամանաւանդ այս երկիրներուն կուսակալներն ու պա – ւառապետները Հայ լինին :

Ներսէս պատրիարք վարժապետեան Ռուսիոյ մայրաքաղաքը պրկեց Խորէն Աբք. Նարպէյը, որ ճանչցուած էր իբրեւ ռուսասէր եւ մօտիկ յարաբերութիւն ու – նէր Պոլսոյ ռուսական դեսպան Իգնա – տիեւի հետ :

Նարպէյ 1878 Մարտ 15ին Ալեքսանդր Բ.ի ներկայացուց պատրիարքին տասը յօդուածէ բաղկացեալ ծրագիրը, որուն դլխաւոր կէտերն էին.

Ա.— Տալ Հայաստանի ընդհանուր կա – ռավարիչ, հայ լուսաւորչական յազդէ, մարզպան եւ վալի անուանակոչութեամբ եւ աստիճանաւ միւշիւրի, որոյ ընտրու – թիւնն լինի ի Սուլթանէ, հաճութեամբ կայսերն Ռուսաց :

Բ.— Կուսակալք եւ զաւառապետք լի – նիցին հայ – լուսաւորչական ազգաւ, ընտրեալք յերեսփոխանական ժողովոյ Հայաստանի եւ վաւերացեալք ի Բ. Դրանէ :

Կը պահանջէր նաեւ որ քաղաքապահ պինուորները Հայերէ բազկանան, հայ դատաւորներ նախատեսէն դատարաննե – րուն, ընդունին Քիւրտերու, «չորսգործ»նե – րու եւ «ակրկպէյ»ներու առանձնաշնորհ – ները, տուրքերու նոր եւ արդար բաշխում կատարուի եւ «Զապթիէ»ի օրէնքը բարե – կարգուի ; Հայաստանի Թուրքերը պինա – ծախուին, վերջապէս երաշխաւորուի Զէյթունի ինքնավարութիւնը, «քան հը – նազանեան վարչութեան » :

Մինչ Հայերը այսպիսի փայլուն երազ – ներով կ'օրօրուէին՝ մեծ յոյսեր դնելով Ռուսերուն վրայ, Աարիանուպոլսոյ Զի – նադադարին մէջ «Հայոց ազգի անունն անդամ չկար», ինչպէս սխրութեամբ դի – տել կուտար Վարժապետեան պատ – րիարք Ազգ. ժողովին առջեւ խօսած իր ճառին մէջ : Ու կ'աւելցնէր .

« Գրեթէ յուսահատելու էր, եւ ես չդի – տեմ թէ ինչպէս չյուսահատեցանք : Ան – կարելի է նկարագրել ազգին մորմոքը, զոր, թողէք ըսեմ, զգացի ի սիրտ եւ ի բովանդակ անձն իմ միանգամայն, զգացի ահեղն այն պատասխանատուութիւն, որ այն հանդիսաւոր ժամուն կը ծանրանար իմ վրաս, դի ազգը՝ իր երեսփոխանական ժողովը՝ ազգին ընդհերն ինձի էր յանձ – նած մասնաւորապէս » :

Աարիանապոլսոյ առաջնորդ Ռուսճուղ – լեան վարդապետ յանուն պատրիարքին դիչեր մը կը ներկայանայ դեսպան Իգնա – տիեւի, որ կ'ըսէ .

« Ռուսիոյ բանակը մինչեւ Կարին յա – ռաջացած եւ զրաւած է : Հայաստանի այդ մասն այժմ ազատութիւն կը վայելէ, բայց Հայ ժողովուրդն ազգովին կամ Հայաստանի մեծ մասը պիտի չկարենայ գտնել առ այժմ այն ազատութիւնը, զոր ունեցած են Պուլկարք, վասն զի Հայք անպատրաստ գտնուեցան եւ Հայաստանի մէջ դարձած են մեռեալ տարերք : (?)

Համապետային բոլոր դիմումներուն ար – դիւնքը եղաւ Սան Ստեֆանոյի դաշնա – դրին 16րդ յօդուածը :

Դաշնագիրը չորսուկէս ամիս միայն Թուրքի վրայ ապրելէ վերջ դերեզման ի – ջաւ Պերլինի մէջ :

Մեծ պետութիւնները՝ ընդհանրապէս անհամաձայն քաղաքական խնդիրներու մէջ՝ սրտառո՛ւչ համաձայնութիւն մը կնքեցին՝ ընդմիշտ թաղելու համար հայ բազմաչարչար ժողովուրդի արդար դա – տը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍՒԻ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ.— ԵԹԷ ԱՆԿԱԽ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ ՀՐԱԺԱՐԻՆ՝ ԵՍ ԱԼ ԿԸ ՄԵԿՆԻՄ

Հակառակ անոր որ Ֆելիքս Կայեառի կառավարութիւնը Դէ. օր վստահութեան քուէ ստացաւ՝ երեւոյթները ցոյց կուտան թէ նոր տագնապ մը անխուսափելի պիտի ըլլայ, եթէ Ձափաւորականները մնան խ – րհնց տեսակէտին վրայ :

Բազմաթիւ հարցեր կան՝ որոնք չէն լուծուած : Արդարեւ, Ազգ. Ժողովը թէեւ վստահութիւն յայտնեց Կայեառի, բայց ո՛չ Սահմանադրութեան բարենորոգման վիճաբանութիւնները վերջացած են, ո՛չ ալ տուգարար ոստիկաններուն հարցը փակ – ուած է եւ ո՛չ ալ անգլեամերիկեան բա – րեկամական միջամտութիւնը լուծումի մը յանգած :

Այս պայմաններուն մէջ՝ մեծ կարեւո – րութիւն կ'ընծայուի Անկախներուն, ո – րոնք կը մտածեն հետացնել իրենց նախա – րարները : Ծանօթ է, որ անոնք ոչ մէկ դիջում կ'ընդունին Թունուզի, օդակա – յաններուն եւ Պիզերթի մէջ : Հակառակ պարագային՝ պատրաստ են լուրջ հար – ուած մը հասցնել դահլիճին :

Այսուհանդերձ, Անկախներու պատճա – ռարանութիւնները որոշ հիմ չունին, նը – կատելով որ Հիւս. Ափրիկէի ընդհանուր քաղաքականութիւնը ցարդ պաշտօնապէս չայտարարուած չէ :

Ձափաւորականները կ'ուզեն պահել Պի – զերթը, ինչպէս նաեւ Թունուզի օդակա – յանները՝ այնքան ատեն որ Ալժերիոյ պատերազմը չէ վերջացած : Մորքին մէջ՝ դէմ են անգլեամերիկեան բարեկամական միջամտութեան :

Այն պարագային՝ երբ դաշնակիցներու ճնշումներուն տակ կառավարութիւնը բա – ցախոսուի խորհրդակցութեան նստիլ Ալժե – րիոյ ըմբոստներուն հետ, նոյնիսկ՝ պի – նադադարի մը համար, Անկախները չեն

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

«ՄԵԾ»ԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ՝ ԺԸՆԵԻ

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԾՐԱԳԻՐ

Ուոչինկթընի բարձրաստիճան շրջա – նակները կը յայտարարեն, թէ «Մեծ»ե – րու ժողովին ծրագիրը եթէ իրականու – թիւն դառնայ, Ամերիկացիները համա – ձայն են որ հանդիպումը ըլլայ աչնան՝ Ժընեւի մէջ, եւ ո՛չ թէ Ուոչինկթըն, ինչպէս կը փափաքին խորհրդային պե – տականները :

Թէեւ այս ուղղութեամբ վերջնական ո – րոշում մը չէ տրուած, բայց ամերիկացի պետականները չեն փափաքիր որ նման ժողով մը ըլլայ ամերիկեան հողամասին վրայ : Միջազգային տեսակէտէն Ժընեւը յարմարագոյն վայրն է :

Կը կարծուի թէ Միացեալ Նահանգները այս միջոցին կը դիմեն՝ խորհրդային պե – տականներու Ուոչինկթըն ներկայութեան ընթացքին հաւանական անհաճոյ դոյզն – րու առաջքն առնելու համար : Նման դոյ – զեր հաւանական կը նկատուին Նիւ Եորքի մէջ :

Ամէն պարագայի մէջ վայրէն աւելի կարեւոր կը նկատուի հիմնական համա – ձայնութիւնը՝ օրակարգին շուրջ : Անցեալ չաբաթ այս հարցը նոր թափ ստացած էր եւ լուրջ հաւանականութիւններ կա – յին՝ որ չուտով կարելի ըլլար եզրակա – գութեան մը յանգիլ : Վերջի քանի մը օ – րերու ընթացքին այդ թափը կասած է : Մինչեւ իսկ Անգլիոյ Վարչապետ Մաք – միլրնի յանձնուած մառնեալ Բուլգանինի նամակին մէջ, Մ. Միութիւնը կ'աչխատի ձախողութեան մը պատասխանատուու – թիւնը ձգել Արեւմտեաններուն վրայ :

Միւս կողմէ Միացեալ Նահանգներու ուղեր իշխանութեան պլուա ըլլալ : Չեն ուղեր որ Ալժերիոյ մէջ դիջումներ ըլլան եւ միաժամանակ չեն ուղեր կառավարու – թեան պլուա պալ : Իրենց նախարարները հրահանգ ստացած են արդէն, որ կառա – վարութենէն հրաժարին՝ երբ Թունուզի մէջ դիջումներ ըլլան :

Այս քայլը առնելով կը մտածեն ան – չուշտ նախարարական տապնաղ մը ստեղ – ծել՝ Պիսօ – Մորիս – Տիւչ – Սուսթել դահլիճ մը կազմելու համար :

Պարզ է, որ այսպիսի դահլիճ մը դի – ւորական խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ Ալժերիոյ մէջ՝ ըմբոստները զսպե – լու համար, եւ դիւանագիտական յար – ձակումի պիտի անցնի Պուրկիպայի դէմ :

Ընկերային – Հանրապետականներու վախքը — Տը Կոլը բերել իշխանութեան գլուխ, — չի կրնար իրականանալ, նկա – տելով որ Անկախներուն հետ Ընկերվա – րականներն ալ դէմ են անոր :

Առջի օր գումարուեցաւ Նախարարաց խորհուրդը՝ Էլիզէի մէջ : Ձափաւորական նախարարները այս ժողովին մէջ դարձ – եալ արծարծեցին անգլեամերիկեան բա – րեկամական միջամտութեան հարցը : Անկախներուն տեսակէտը այն է, թէ օ – դակայանները Թունուզի ձգելով, Ալժե – րիոյ մէջ Ֆրանսա նոր դժուարութեանց պիտի հանդիպի. «արդէն անձանօթ օդա – նաւեր Թունուզէն երթալով Ալժերիոյ վը – րայ թռիչք կատարած են» կ'ըսեն չա – տեր :

Այդէն պարագայի մէջ կը սպասուի Ա – տաքին Նախարար Փինոյի պաչտօնական յայտարարութեան՝ Մըրֆի – Պիլիի տե – ղեկութիւններէն ետք :

Նախարարաց ժողովին մէջ արծարծուե – ցաւ Անկախներու վերապահ դիրքը. Վարչապետին կարծիքով «փոխադարձ վստահութիւն չկայ» : Ֆելիքս Կայեառ կը նախընտրէ քիչ մը եւս սպասել, — ա – ռաջարկողին՝ մինչեւ այս դիչեր, — հաստնելու համար Ձափաւորականներու մտադրութիւնը : Այս էր պատճառը՝ որ պինքը մղեց յայտարարելու .— Եթէ ան – կախ նախարարները հրաժարին՝ ես ալ պիտի ներկայանամ իմ հրաժարականս :

ԿԱՏԱՂԻ ԿԻՒԻՆԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ալժերիոյ մէջ երկու չաբաթէ ի վեր ահաբեկիչներու զործունէութիւնը որոշ չափով մեղմացած էր : Վերջին երկու օ – րերուն սակայն կատաղի կռիւներ եղան, որոնց ընթացքին մօտ չորս հարիւր զի – րոստներ սպաննուեցան եւ հինգ հարիւր ուրիչներ դինաթափ եղան :

Փոքր կռիւներ եղան գրեթէ բոլոր չըր – ջաններուն մէջ, բայց երկու մեծ բա – խումներու ընթացքին է, որ ապատամբ – ները հարիւրաւոր զոհ եւ զերի տուին. մէկը՝ Տիւվիվիէի մէջ, միւսը՝ Թապլա : Թէեւ որոշ թիւ մը չէ տրուած, սակայն կը կարծուի թէ այս կռիւներուն ընթաց – քին բանակայիններն ալ քիչ վնասներ չէն տուած :

Գրաւուած են պատերազմական բազմա – թիւ դէնքեր, որոնց կարգին՝ երեք Պա – զուքա, 11 ծանր եւ քսան թեթեւ զնդա – կիրներ :

× Յարդ կը կարծուէր թէ Թունուզի մէջ 250.000 Ալժերիացիներ կան, բայց Ալժէէն կը հաղորդեն թէ այնտեղ 165000 Ալժերիացիներ կան : Անոնց մեծ մասը դրացի երկիրը հաստատուած էր՝ Ալժե – րիոյ խռովութիւններէն առաջ : Այս ուղ – ղութեամբ քննութիւն մը բացուած է, ո – րով կը պարզուի թէ 1955ին 140.000 Ալ – ժերիացիներ կային արդէն Թունուզի մէջ : Հետեւաբար, վերջին տարիներուն փոք – րաթիւ «տարագիրներ» միայն անցած են սահմանը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մահի ընդհանուր քարտուղար Համըր – շոլտ Նիւ Եորքէն մեկնեցաւ Մոսկուա : Ճամբան Սթոքհոլմ եւ Հելսինքի հանդի – պելէ վերջ, կիրակի օր պիտի հասնի Մոս – կուա՝ կարգ մը խորհրդակցութիւններ ունենալու համար : Մարտ 31ին Լոնտոն պիտի ըլլայ :

ՈՒՈՇԻՆԿԹՐԷՆԷն կը հաղորդեն թէ Հե – ամարկիոլտն եւ Պէլճա – 58ի յաչողութեե – նէն հետք Ամերիկա պիտի արձակէ ար – ուեստական հօթը արբանեակները :

Ս. Միութեան ընարութեանց ներկայ ըլլալու համար Մոսկուա հրաւիրուած ե – րեք Ամերիկացիները տեսակցութիւն մը ունեցած են Խրուչչեւի հետ, որ յայտա – րարած է թէ դիտական մարզին մէջ Մի – ացեալ Նահանգները երբեք պիտի չհա – րենան հասնիլ խորհրդային պիտութեան մակարդակին :

ԳԱՀԻՐԷԷն կը հաղորդեն թէ Մարտի սկիզբէն ի վեր Արաբիոյ մէջ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ եւ դնդակահարու – թիւններ եղած են, նկատելով որ Սկուա թափատարին դէմ ընդդիմադիր շարժում մը ծայր տուած է :

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ հետեւակազօրքի նախ – կին հարիւրապետ Քալվաօ, որ 1952ին երեք տարուան բանտարկութեան դատա – պարտուած էր, առջի օր 16 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ կր – կին, նկատելով որ Թուպիկներ ցրուել տուած էր նախարարներու եւ բարձրաս – տիճան անձերու դէմ :

Նախագահ Այզընհաուըր հանրօգուտ շի – նութեան մեծ ծրագիրը մը հրապարակ նե – տեց : Երկու միլիառ 255 միլիոն տոլար կը նախատեսուի չինութեանց այս ծրա – գիրին համար : Ծերակուտական բարմա – թիւ յանձնախումբեր կը պատրաստուին քուէարկել ղայն :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇՈՒՄԱՅԵՑԻ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

2.

Գործը սկսեցին ու ավարտին հասցրին, սակայն ոչ ոք չէր կարող ասել, թե ինչ է ստացվել։ Ամեն ոք ինքնուրույն էր աշխատել, ամեն ոք ուզում էր ցույց տալ իր ուժն ու կարողությունը։ Ամեն ոք ուզում էր, որ ուրիշները գովեն իր աշխատանքը։ Ամեն ոք ուզում էր, որ ուրիշները ոչ միայն չնկատեն ուրիշների թերությունները, այլև ինքն էլ չնկատի։

Ամեն ոք ուզում էր, որ ուրիշները չնկատեն իր թերությունները, ամեն ոք ուզում էր, որ ուրիշները չնկատեն իր թերությունները։

ԿՅՈՒՐԵՂ

ԱՐՁԱԿ ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ

Մեր ծոցաքեմք ենգ չունի, ես պիտի ասեմ ամեն ինչ, որ ես գիտեմ։ Ես գիտեմ, որ ես մի ուրիշ աշխարհից եմ եկել, ուրիշ երկրից, ուրիշ ժամանակներից։ Ես գիտեմ, որ ես ինձ համար մի խորթ եմ այս աշխարհում, որ ես ինձ համար մի խորհրդավոր էակ եմ, որ ես ինձ համար մի անհայտ եմ։ Ես գիտեմ, որ ես ինձ համար մի անծանոթ եմ, որ ես ինձ համար մի անհասկանալի եմ։ Ես գիտեմ, որ ես ինձ համար մի անլուծելի հանելուկ

ՍԱՐԱԿՈՍԻ (Սպանիա) բժշկական համալսարանի դասընթացքները ընդհատուելուն՝ կարգ մը նոր օրէնքներու դէմ բողոքելու համար ուսանողներու կատաղած դասադուլին հետեւանքով :

ՀՌՈՄի մէջ Իտալիոյ եւ Անգլիոյ Պատերազմական նախարարներու խօսակցութիւններէն ետք յայտարարուեցաւ թէ երկու երկիրներու պաշտպանութեան համար համագործակցութեան սկզբունքի համաձայնութիւն մը ղօյացած է :

ՋՈՒԻՑԵՐԻՈՑ եկիպտական դեսպանատան մամուլի կցորդը՝ Սայէտ Լութֆի ապաստանած է Ֆրանսա : Եգիպտոսի մեծ ժողովն թերթերուն Լոնտոնի թղթակիցն է. կ'աշխատակցէր նաեւ կառավարական Ալ Կումհուրիէին եւ Ալ Թահրիրին : Փաթիզ գալով լրագրողը յայտարարեց թէ «այլեւս չէր կրնար հանդուրժել Նասրի ահաբեկչական վարչակարգին » :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Լայփցիկի համալսարանին տեսուչ Լատանտորֆ առջի օր ապաստանեցաւ Արեւմտեան Գերմանիա : Վերջին երեք ամիսներու ընթացքին 26րդ համալսարանականն է ասիկա՝ որ կը փախի Արեւելեան Գերմանիայէն :

ՈՒՈՇԻՆԿԲՆի մէջ Նախագահ Այզընհաուըը Ապրիլ 12ին կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի՝ Ամերիկայի արտաքին քաղաքականութեան մասին :

ՊԱՐԱԳԱՅԱՆի մէջ ձերբակալուեցաւ փաստաբան Հասան Ապան ձանի, որ մասնակցած էր կայսրութեան դէմ կազմակերպուած ամերիկեան դաւադրութեան. ամբաստանեալը մտերիմն էր Ուսինթրնի պաբեի դեսպանին, որ իր կարգին կանչուած է Թեհրան :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ 19).— Զոյլ ոսկի՝ 527·000, նափոլէոն 3730, դուբլ· 3610, անգլ· 4400, քսան տոլարնոց 18·120, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) սթերլին 1245, տոլար 450, դուբլ· 108, պեզօ· 9, լիր 0·72 :

Ողբացեալ Նազարէթ Զէյթունկեանի մահուան տարեդարձ փոխան ծաղկեպսակի Պ. Մկրտիչեան Սերուբէ Մշակոյթի տան հազար ֆրանք, Օննիկ Տօրումեան Սէն Ժերմէն կայսրէն 500 ֆրանք կը նուիրեն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ· Կ· Խաչի Կրընոպլի մասնաճիւղը չորհակալութեամբ առացած է Պ· Ցովհ· Արապեանի մահուան տարեդարձ փոխան ծաղկեպսակի Հայ Ազգ· եկեղեցական մութենէն երկու հազար ֆրանք, Տիկին Մարի Միքայէլեանէ երկու հազար, տեղւոյս դպրոցի Փոնտէն համար :

×

Ֆ· Կ· Խաչի Տէսինի Ազգ· վարժարանի կրթ· մարմինը չնորհակալութեամբ առացած է դանազան տարեթներով հետեւեալ նուէրները դպրոցին .— Պ· Թ· Ասլանի մահուան տարեդարձ Պ· Ն· Պ·Է՝ հինգ հազար ֆրանք: Տէր եւ Տիկ· Մեսրոպ Պայընտրեան՝ երկու հազար: Տէր եւ Տիկ· Անուշաւան Աւագեան՝ հազար, Տէր եւ Տիկ· Խորէն Գարակէօզեան՝ հազար, Պ· Ժիրայր Պարոնեան՝ հազար, Պ· Աբրահամ Սիւմպէճեան՝ հինգ հարիւր, Պ· Արմենակ Ոսկանեան՝ հազար, Տարօն Տուրուբերանի Հայր· Միութիւն՝ երկու հազար, Պ· Կարապետ Գոբոյեան՝ 2000, Պ· Մաեփան Գարակէօզեանի մահուան տարեդարձ փոխան ծաղկեպսակի՝ թաղեցիներն՝ 4300, Պ· Ցովհ· Նիկողոսեան՝ հազար ֆրանք :

×

Այրի Տիկին Սրբուհի Աբապեան եւ իր զաւակները, Տէր եւ Տիկին Խ· Աբապեան եւ իրենց զաւակները, ինչպէս նաեւ Տիկ· Մարգարիտ, Տէր եւ Տիկին Ճերմակեան, Սպասեան, Գասպարճեան, Տարագճեան, Աւետիսեան, Մարտիրոսեան, Մանուկեան, Գասպարեան, Նիկողոսեան, Սալմանեան եւ Փափազեան ընտանիքները իրենց խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, ընտրաւոր եւ ծաղկեպսակներով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց ողբ· ամուսնոյն, հօր, հօրեղբօր, եղբօր, մօրեղբօր եւ ազգականին Ցովհ· Աբապեանի մահուան տարեդարձ :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՒԹԻՒՆ
ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻՒ

Այս Շաբաթ իրիկուն, նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Մարսէյլի Շրջ· կոմիտէին, ժամը 21ին Օթէլ Նոռմանտի, Պուլվար տ'Ալքէն :

Կը խօսի ընկ· Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին, Մարտ 22ին Շաբաթ իրիկուն, ժամը 20·30ին Մէզոն Ալֆորվիլի թատրոնի սրահը :

ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ կը ներկայացնէ

17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

եւ ֆրանսերէն կատակերգութիւն մը :

UN MARI SUR MESURE

Մասնակցութեամբ՝

CLAUDINE DELMASI

(Աթենէի թատրոնէն), Մարի Ֆօքսիւռեանի, Շուշան Գէորգեանի, Եդուարդ Տէր Ցակոբեանի, Տիգրան Պողպատի եւ ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի :

ՋԱՏԻԿ ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ· Մ· Ը· Մ· ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

"AU CLUB" 51, RUE GRIGNAN

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ ընկերակցութիւնը չնորհակալութեամբ առացած է եկեղեցւոյ միջոցաւ Պ· Ժիրայր Զիլինկիրեանէ հինգ հազար ֆրանք, Պ· Աթալսէհ երկու հազար ֆրանք, (իր կնոջ մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ) :

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սէն Ժերմի Թաղ· Խորհուրդը, իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Կիրակոսեան, Տէր Մինասեան, Թարաօղլանեան, Դաւիթեան, Գաֆլանեան եւ Մելնասեան ընտանիքներուն, իրենց մեծ նուէս, հօր, եղբօր, քեռայրին եւ խնամիին Ցակոբ Կիրակոսեանի մահուան տարեդարձ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Իշխան Նուրիճանեան, Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Գալուստեան կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ Ալֆորվիլի Ս· Պօղոս – Պետրոս Եկեղեցին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի՝

ԱԼԻՔ ԵՒ ՀԱՑԿԱՆՈՒԾ ՆՈՒՐԻՃԱՆԵԱՆի մահուան Երդ տարեդարձին առթիւ : Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

×

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Տէօքմէճեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Փարիզի Ս· Ցովհ· Մկրտիչ եկեղեցին (15, բիւ ժան կուժօն) ժամը 10–ին, իրենց մօր, եւ մեծ մօր մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Տէօքմէճեան եւ Մարկոսեան ընտանիքի համայն ննջեցեալց հոգւոյն համար :

AU BEAU NOYER

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՁՐԻ ՑԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, BD. J. JAURES
15, AV. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT
Mol. 06-03 et 60-38

Օր· ԱԼԻՍ ՑԱԿՈԲԵԱՆ
Պ· ԺԻՐԱՅՐ ՕՆՈՒՍԵԱՆ
Նշանուած

Իսկ, 16 – 3 – 1958 *Քլամար*

Կնքահայրութեամբ Պ· Զ· Պալապան – եանի :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ
ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի Շաւիլի « Անդրանիկ» խումբը Նոր Սերունդի օրը կը տօնէ պարանոցիկ ցերեկոյթով մը, այս կիրակի, ժամը չորսէն 12, նորաչէն դպրոցի սրահին մէջ, (4 բիւ տէ Թրուա Շանթիէ), օթօպուս 171, Փօն տը Սեվրը եւ իջնել Փիւ սան վէն կամ չոգեկառք Սէն Լազարէն եւ իջնել Շաւիլի կայարանը :

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻԻՆ ՀՐԱՒԻՐ ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎ

Հայ Գրողներու ընդհ· ժողովը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 29ի Շաբաթ երեկոյ, ժամը վեցին, Ազէմեան ճաշարանը, 12 բիւ Քասէ :

ՕՐԱԿԱՐԳ.— Վարչութեան հրաժարականը եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն :

Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ : Առանձին հրաւիրագիր չէ ղրկուած : Վարչութիւն

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ, Պահն, Կապ· Խաչ·— Ձեր յայտարարութիւնը չատ ուշ ստացանք :

ՀԱՑԱՃԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԼՈՑԻ ՄԻՋ

Այս Կիրակի, Աւետեան տօնի առթիւ ժամը 19ին՝

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ· ՓԱՐԹԱՄԵԱՆ

պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Սէն Բընէի մատրան մէջ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ· Յ· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանները.—

Սէն Լուի Ակնունի ենթակոմիտէն այս Կիրակի ժամը 15ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորաբար հաւաքատեղիները : Ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի ներկայացուցիչները եւ ընկ· Վ· Իշխանեան :

ՓԱՐԻԶ.— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս չաբաթ կէսօրէ ետք ժամը 3·30ին Քաֆէ Րէժանի մէջ : Բոլոր ընկերուհիներէն կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ : Օրակարգ·— 1· Մայիս չորսի թէյասեղանին կարգադրութիւնները : 2· Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՊՈՒՎ· ՕՏՏՈՑԻ Կապ· Խաչի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը այս երկուշաբթի, կէսօրէ վերջ, ժամը ճիշդ երեքին, սովորական վայրը, ընկերուհիներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է : Օրակարգ·— Գաղտ· ժողովի զեկուցում եւ վարչական ընտրութիւն :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ
ԱՊԱԶԳԱՅՆԱՑՄԱՆ ՎՏԱՆԳԸ
ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

Կարելի է ստանալ «Յառաջ»ի խմբագրատունէն եւ հայ գրատուներէն :

SOCIÉTÉ FRANCE-CAMEROUN
24, Rue d'Enghien. Paris 10 Tél: PRO 82-38

Կը փնտռէ հայ երիտասարդ մը ազատ պինուորական ծառայութենէ, Քամըրունի իր մասնաճիւղին համար :

Դիմել գրաւոր կամ անձամբ :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՄԱՑՔՈՎ ՆՈՐ ՍԿԱՒՌԱՆ ՄԸ
Հայաստանեան եւ աշուղական 10 ընտիր երգերու

ԹՐԻՄ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԷ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՖՕԼԻԼՕՐԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ

Պատրաստութիւն եւ ղեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

DISQUE VOGUE LDM 10,016 MICROSILLON 33 TOURS
25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)
1·— Ոչ մի ծաղիկ fո բուրմունքը չունի · 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի · 3·— Տըլէ եաման, 4·— Ի՞նչ կոնիմ, 5·— Մի անգամ հայուածքովդ, 6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շարմաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան, 9·— Ակնայ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ : *ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ.—*
ԻՐԻՍ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ, 195, Ave, St-Ouen, Paris - MAR. 40-33
RECORD SHOP 36, Rue de Moscou, Paris

Եկեղեցւոյ ղեւանատունը եւ բոլոր երաժշտական վաճառատուները
ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆՔ, ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

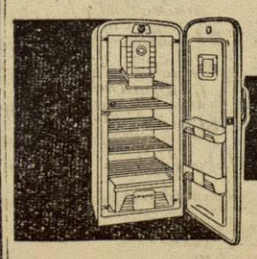
ՊՈՄՓՈՐ
ՀՈՂԱԿԱՒԻՈՐ ՀԷՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՄԸ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ՁԱՓՈՎ ԳՈԼ (ֆլորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն
որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ

ՊՈՍՓՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille
Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

réfrigération ménagère et commerciale
Kelvinator
le froid c'est moi ! | 40 ans d'expérience
Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)
7, RUE PASTEUR
MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)
ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ. տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ: Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 22 ՄԱՐՏ

SAMEDI 22 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8150 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3951

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՆՍՏՈՅԳ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Բախտաւոր չեղաւ Ֆելիքս Կայեաի կառավարութիւնը :

Անվերջ հոգեր՝ ներքին թէ արտաքին ճակատին վրայ :

Ճիշդ է, որ կառավարութիւնը վստահութեան քուէ ստացաւ երեքշաբթի օր, Սահմանադրութեան վերաքննելի յօդուածներուն տարեթիւ, սակայն ո՛չ մէկ ինդիր վերջնապէս կարգադրուած է :

Ներքին մտահոգութիւններուն վրայ անցեալ շաբաթ աւելցաւ նաեւ ոստիկաններու ծանօթի յայտը՝ իր ծանր հետեւանքներով :

Արհրդարանը եռուղեռի մէջ է :

Զանազան խմբակցութիւններ խորհրդաժողով դումարեցին քանի մը օր առաջ՝ ճշդելու համար իրենց դիրքը ներքին եւ արտաքին բարդ խնդիրներու մասին :

Ծայրագոյն աջ խմբակցութիւնները օրէ օր կը զօրացնեն իրենց դիրքը եւ ծայրագոյն ձախերուն ալէս կը զօրացնեն կառավարութեան դիրքը :

Ազգայնական տարրերը վերջին ծայր անհանգիստ Ալժերիոյ խնդիրին մէջ՝ այժմ ալ Թունուզի վիճին չուրջ շատ ուժեղ դիրք բռնած են :

Հակառակ են ամէն գիջումի :

Սաքիէթ էլ Եուսէֆի ամբաստանումը փոխարուար հօթինին տեղիք է բարդ կացութիւն մը :

Համաձայնութեան մը յանգելու յոյսերը չիրականացան ցարդ :

Ամերիկայի Մրրիկի եւ անգլիացի Պիլի աւելի քան ամիսէ մը ի վեր կ'երթեւեկեն Եւրոպայէն Ափրիկէ՝ երկու կողմերուն համար ընդունելի պայմաններ որոնելով :

Սակայն հակառակ ճարպիկ դիւանագիտական դէմքի իրենց համբաւին, ցարդ չկրցան ձգի ճամբայ մը դնել :

Մինչ Ֆրանսա կը պահանջէ, որ Թունուզի խնդիրը միայն խնդրոյ առարկայ պէտք է դառնայ, նախագահ Պուրկիբա ամէն առիթ առած կը քշէ Ալժերիոյ անկախութեան հարցը : Կ'ուզէ իրեն չուրջ հմայք ստեղծել արաբական աշխարհին մէջ :

Ալժերիան Ֆրանսայի ներքին խնդիրն է : Կառավարութիւնն ու խորհրդարանը համակարծիք են այս մասին : Զեն ուզեր միջազգային դիւանագիտութեան խնդիր դարձնել զայն :

Զեն ուզեր ո՛չ արաբական երկիրներու, ո՛չ ալ օտար արեւմտեան պետութեանց միջամտութիւնը կամ միջնորդութիւնը :

Անգլեսաքսոն բարեխօսները տեղի չտուին Պուրկիբայի պահանջներուն եւ առաջին վայրկեանէն սկսեալ մերժեցին օրակարգի վրայ դնել ալժերիական հարցը :

Թունուզի Հանրապետութեան նախագահին հակառաջարկները մեծ ազմուկ յարուցին խորհրդարանի շրջանակին մէջ :

Մասնաւորաբար անկախները վերջին ծայր կը հակառակին անոնց ու կը ապացնան իրենց նախարարները քաշել դադրի ճէն՝ եթէ կառավարութիւնը որեւէ ձեւով դիջում կատարէ :

Այս սպառնալիքը շատ ծանր է ներկայ պայմաններուն մէջ, երբ ներքին կացութիւնը ա՛յնքան խառնակ է :

Անկախներու քաշուելով դադրիլը պիտի սոսկալի հրաժարիլ :

Իսկ նախարարական տաղնապ մը այս օրերուն՝ մեծապէս վտանգաւոր պիտի ըլլայ Ֆրանսայի համար, որ շատ պէտք ունի ներքին հանդարտութեան :

Բոլորն ալ համաձայն են այն կէտին չուրջ, որ Պիղերթի դիւանագիտական նահանգիստին եւ Թունուզի օդակայան ներուն Ֆրանսական հսկողութեան տակ պահուիլը կենսական նշանակութիւն ունի՝ երբ Ալժերիոյ մէջ կռիւները կը շարունակուին աւելի քան երբեք ուժգնութեամբ :

Այս մասին անդրադառնալի պիտի մնայ կառավարութիւնը, որ կը ծրագրէ օր առաջ յայտնել կարգադրութեան մը յանգուցնել Ալժերիոյ խնդիրը : Որմէ ետք միայն վերջ պիտի դնէ անստոյգ կացութիւնը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐ

Հիւս. Ափրիկէի քաղաքականութեան անբաժանելի մէկ մասնիկը դարձած է այլեւս Անկախներու հակակառավարական դիրքը՝ անդլեամերիկեան բարեկամութեան առիթով :

Եչ. օր Վարչապետ Կայեաւ եւ Արտաքին Նախարար Փինօ դեկուցում տուին Արտաքին յանձնախումբին :

Վարչապետը անդամ մը եւս չեշտեց թէ Մրրիկի առաքելութիւնը տակաւին չէր վերջացած, հետեւաբար՝ չէր կրնար պատասխանել բոլոր հարցումներուն : Ֆե-լիքս Կայեաւ մասնաւորապէս չուզեց պատասխանել անկախ երեսփոխաններու կարգ մը հարցումներուն : Այնքան ատեն որ յստակ եղրակացութեան մը չեն յանգած՝ կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ բանակցութեան ազատութիւնը :

Վարչապետ Կայեաւ յայտնեց թէ ուրբաթ օրուան նախարարաց խորհուրդի ժողովին ոչ մէկ որոշում պիտի տրուէր Թունուզի հակառաջարկներուն առն-չութեամբ :

Ինչպէս ծանօթ է Մրրիկի եւ Պիլի փոխրիկ բերին Պուրկիբայի կառավարութեան կարգ մը առաջարկները, որոնց մասին որոշած կամ որոշելիք որոշումները առայժմ պիտի չհրապարակուին :

Արտաքին Նախարար Փինօ խոստացաւ Արտաքին յանձնախումբին տեղեկութիւններ տալ՝ երբ բարեկամական միջամտութիւնը արդիւնքի մը հասնելով Ֆրանսայի եւ Թունուզի միջեւ սկսին ուղղակի խորհրդակցութիւնները :

Հակառակ անոր որ Վարչապետը տեղի չի տար սպառնալիքներու առջեւ եւ կառավարութեան կը վերապահէ բանակցութիւնները չարունակելու ամէն ազատութիւն՝ Զափաւորականները կը չարունակեն մնալ ընդդիմադիրի դիրքին մէջ : Արտաքին յանձնախումբի անկախ անդամները դժգոհ չմնացի Կայեաւի յայտարարութիւններէն. դահլիճէն հրաժարելու իրենց որոշումին վրայ կը մնան միշտ : Դժուար թէ համակերպին : Կրնան այս քանի մը օրուան մէջ կառավարութիւնը տապալել՝ հաստատ դիտնալով թէ այդ ձեւով անդլեամերիկեան բարեկամական միջամտութեան ալ վերջ պիտի տան : Անչուշտ ընդհատուած այդ բանակցութիւնները յետադային պիտի վերսկսին, սակայն բոլորովին տարբեր պայմաններու մէջ : Կացութիւնը տարբեր պիտի ըլլայ մասնաւորապէս Ալժերիոյ մէջ, եթէ «պատերազմական խմբակը» անոնի իշխանութեան գլուխ, ինչպէս կը զրէ տեղացին մամուլը :

Այսուհանդերձ կը կարծուի թէ տապնակը որոշ չափով մեղմացած է : Երէկ առաւօտեան թերթերը կը գրէին թէ վերջին ժամուն նախկին վարչապետ Փինէ մի-ջամտութիւն մը ընելով Անկախները հա-

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՊՈՒՐԿԻՊԱՅԻ ՃԱՌԸ

«ՆԱԽ՝ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՑԵՏՈՑ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ...»

Ինչպէս կը նախատեսուէր, Մարտ 20ին Թունուզ տօնեց իր անկախութեան Բ. տարեդարձը, աւելի նուազ չուքով՝ քան անցեալ տարի : Կառավարութիւնը վայելուն հանդիսութիւններ չարաքեց, նկատելով որ հակադրութիւն մը պիտի ըլլար ան՝ որովհետեւ Թունուզ տակաւին չունի իր ամբողջական ազատութիւնը :

Ուշագրաւ էր Նախագահ Հապիպ Պուրկիպային ճառը, որուն կը սպասէին քաղաքական գրեթէ բոլոր շրջանակները :

Ֆրանքեւթունուզեան վերջին տագնապին եւ անդլեամերիկեան միջամտութեան պատմականը ընելէ վերջ, Պուրկիպա բաւ թէ երկու տարիէ ի վեր երկու երկիրները տարբեր լեզու կը գործածեն եւ յիշեց 1936 Մարտ քսանի համաձայնագիրը, որով «Ֆրանսա պաշտօնապէս կը ճանչնար Թունուզի անկախութիւնը : Ֆրանսական եւ Թունուզեան կառավարութիւնները կը փոփոխին գործակցիլ՝ հիմնուած դերիշխանութեանց փոխադարձ յարգանքի սկզբունքին վրայ » :

Պուրկիպա Պիղերթի պատգան յիշեցուց, աւելցուց թէ երկրի մը դերիշխանութիւնը միայն մէկ մասին վրայ չի տարածուիր, միւս մասը ձգելով ուրիշներու իշխանութեան ներքեւ .— «Երբ Ֆրանսան ուժերուն պարպումը ուզեցինք՝ Ֆրանսա ընդդիմացաւ, հաստատակաց պաշտպանութեան ուխտ մը առաջարկելով մեզի : Որովհետեւ Ֆրանսան չհատպրպռողը որեւէ ձեւով Թունուզի մէջ մնալու սկզբունքն է. բայց այդ սկզբունքը մեզի հաճոյ չի թուիր » :

Անդամ մը եւս ծանրանալով Պիղերթի վրայ, Պուրկիպա ձախկեց միջերկրականեան դաշինք մը ստեղծելու գաղափարը, քանի որ այդ ձեւով Ֆրանսական ուժերը դարձեալ պիտի մնային Թունուզի մէջ .— « 1936 Մարտ քսանի համաձայնագիրին տրամադրութեամբ՝ մենք կուզենք մեր անկախութիւնը եւ ամբողջական դերիշխանութիւնը. այնուհետեւ միայն կրնայ հնչել դործակցութեան ժամը» :

Պուրկիպա թէեւ Ֆրանսայի կը վերապրէ Պիղերթի հասարակաց օգտագործման գաղափարը, բայց տարիներէ ի վեր նման առաջարկներ կ'ըլլան Ֆրանսայի :

1953ին Անգլիական կառավարութիւնը իրաւունք ուզեց Պիղերթի մէջ տուգանա-վերուն խարիսխ մը հաստատելու համար :

1954 Յուլիսին Միացեալ Նահանգները ուզեցին օգտագործել Պիղերթը՝ իրենց նաւատորմիղին համար :

մոգած է որ պատասխանատու քայլեր չառնեն : Տպնապ մը ստեղծուելու պարագային՝ փինէ հետեւեալ երկու հարցումները դրած է իր ընկերներուն առջեւ. — Ո՞ր մարդը եւ ի՞նչ քաղաքականութիւն :

Ըստ երեւոյթին Սէն Շամանի երեսփոխանը դէմ է կառավարական նոր տապնապին : Մրրիկի հետ տեսակցութիւն մը ունեցած էր արդէն, ինչ որ մեծապէս օգտակար եղած է կառավարութեան դէմ դիրք ճշդած իր ընկերները հանդարտեցնելու տեսակէտէն :

Զափաւորական ղեկավարները հարցան պընդուելով իրենց նախարարներուն հրաժարման մասին, բսած են, թէ կառավարական նոր տապնապ մը չեն ուզեր. այս ուղղութեամբ վերջնական պատասխան մը պիտի տան երեքշաբթի :

ԱՏԼՆԱՒՈՒԲՐ ԵՒ ՇԹՐԱՒՈՒՍ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՆ

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՍՊԱՌԱԶԻՆՄԱՆ

Առջի օր Արեւմտեան Գերմանիոյ Խորհրդարանին մէջ սկսաւ քննութիւն երկրին արտաքին քաղաքականութիւնը : Առաջին առիթով Վարչապետ Ատենաւուրը յայտարարեց, թէ գերման բանակը հիւլէական սպառազինում պէտք է ունենայ եւ հրթիռներու արձակարանները՝ եթէ Ատլանտեան Ուխտը անհրաժեշտ նկատէ դանոնք Արեւմուտքի պաշտպանութեան համար.— Հարցը այն է, որ կ'ուզենք թէ ոչ անդամ մնալ Ատլանտեան Ուխտին. եթէ անոր պինուորական առաջարկները մերժենք, կը նշանակէ թէ պէտք է հեռանանք Ուխտէն, բայց այս մէկը չենք կրնար ընդունիլ, աւելցուց Ատենաւուրը. չենք կրնար հրաժարիլ Ատլանտեան Ուխտէն եթէ կ'ուզենք դեր մը խաղալ աղատ աշխարհի պաշտպանութեան մէջ, ընդդէմ՝ խորհրդային որեւէ յարձակումի :

Ճիշդլէ վերջ թէ Ռուսերը ունին հեռաւար հրթիռներ եւ ջրածին՝ պէնքեր, Վարչապետը բսաւ.— եթէ Ատլանտեան Ուխտին կարեւոր մէկ հատուածը չուենայ նման պէնքեր՝ յարձակողներու դէմ գործածելու համար, անխուսափ կը զառնայ Ուխտին գոյութիւնը :

Ֆօսելով Ռափապքիի ծրագիրին մասին Ատենաւուրը յայտնեց թէ այդ ձեւի հօթը ծրագիրներ կան եւ 21 առաջարկներ՝ «Մեծ»երու ժողովին օրակարգին մէջ : Եթէ այդ հանդիպումը իրականութիւն դառնայ, Գերմանիա իր կարգին պիտի ճշդէ իր տեսակէտը :

Ատենաւուրը համաձայն է «Մեծ»երու հանդիպումին, դէմ է սակայն խորհրդային այն առաջարկին՝ որ Գերմանիոյ խաղաղութեան հարցը քննութեան, առանց՝ վերամիացման : Խաղաղութեան առաջին պայմանը կը նկատուի երկու Գերմանիաներու վերամիացումը :

Այնուհետեւ, մօտ երկու ժամ խօսեցաւ Պառլեմանական նախարար Շեթրաուս, բացատրելով թէ ինչո՞ւ Գերմանիա պէտք է մասնակցի Ատլանտեան Ուխտի դինուրական ծրագիրներուն օգտագործման աշխատանքներուն : Պարզ է, թէ գերման բանակը հիւլէական դէնքեր պէտք է ունենայ . այլապէս, ի՞նչ պիտի ընեն եթէ խորհրդային յարձակում մը չզթայսդերծուի Պերլինի դէմ : Շեթրաուսի կարծիքով, լուծումը ոչ թէ տեղական բնոյթ ունի, այլ՝ ընդհանրական .— Խորհրդայիններ պէտք է դիտեան, աւելցուց Շեթրաուս, թէ Պերլինի դէմ որեւէ նոր յարձակում՝ Գ. Աշխարհամարտի մը պատճառը պիտի ըլլայ :

Ընկերվարական երեսփոխան մը՝ էրլըր խօսք առնելով բսաւ թէ Շեթրաուսի ճառը իրեն կը յիշեցնէ Կէօպէլսի պատմական խօսքերը — «Գերման ժողովուրդը պատերազմ չուզեր : Այս վիճաբանութիւնները, աւելցուց էրլըր, կը դառնան միակ հարցումի մը չուրջ. մեր բանակը հիւլէական դէնքերով պէ՞տք է զինել թէ ոչ» :

Ընկերվարական երեսփոխանին խօսքերը պատճառ եղան որ 250 քրիստոնեայ դեմոկրատ երեսփոխաններ Խորհրդարանը լքեն եւ մերժեն վերադառնալ՝ այնքան ատեն որ էրլըր ետ չէ առած իր խօսքերը :

× Խ. Միութիւնը յուշագիր մը յանձնեց Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարութեան, անդամ մը եւս չեչտելով թէ «Մեծ»երու հանդիպումի մը պարագային Գերմանիոյ վերամիացումը երբեք խնդրոյ առարկայ չէր կրնար ըլլալ : Այս ուղղութեամբ որեւէ խօսակցութեան դէմ է Մոսկուա :

ՆՈՐ ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՏԻՆ ԴԷՄ

(Թ. եւ վերջին մաս)

Հայաստանի խորհրդայնացումով «լուրջ անարատելի ձիւէ մը գաղ, կատարեալ կեղծիք մըն է եւ անպատկառ ուրացում մը՝ հայ ժողովուրդի անսահման զոհաբերութիւններուն եւ իրաւունքներուն :

Մեր ներկայացուցած վաստերն իսկ բաւական են հաստատելու այն չատ յստակ իրողութիւնը թէ՝ Ռուսաստանը երբեք եւ որեւէ ձեւի տակ չփորձեց Հայոց ի նպաստ դիրք բռնել Հայկ. Հարցի վերաբերմամբ :

Ան չփորձեց, որովհետեւ հայկական անկախ պետութեան մը գոյութիւնը, խոտոր կը համեմատէր իր արեւելեան քաղաքականութեան :

Եւ այս պատճառով ալ, ան առանց լուրջ ընդդիմութեան տեղի տուաւ Թրքական բոլոր պահանջներուն եւ Հայկական Հարցի հանդէպ՝ հանդիսաւորապէս իւրացուց Թալէաթի եւ իր չարդարար գործնակիցներու ոճրային ծրագիրը...:

Մեր բոլշեւիկները, խոստովանին կամ ոչ, անտեղեակ չէին այս ահաւոր իրողութիւններուն : Անոնք, ծանօթ էին Ռուսաստանի հետապնդած նպատակներուն, գիտէին նաեւ, որ Հայկ. Հարցը Ռուսաստանի համար լուծուած էր Հայաստանի խորհրդայնացումով :

Շատերը իրենցմէ (հայ բոլշեւիկներէն) անկարող եղան համակերպիլ Ռուսաստանի այդ ոճրագործ քաղաքականութեան : Իրենց ողբերգական վախճանը՝ ամենազօրաւոր եւ անհերքելի ապացոյցն է, Հայկ. Հարցի չուրջ բոլշեւիկներու կողմէ սարքուած անօրակելի դաւադրութիւններուն :

Բոլոր այս իրողութիւնները սակայն, նշանակութիւն չունին մեր բոլշեւիկներուն համար :

Ռ. Հայաստանի անտեսական եւ մշակութային «չտեսնուած ծաղկում»ը հոլովելով, անոնք նպատակ ունին շլացնել Հայութիւնը՝ երկրէն ներս թէ «ցիր ու ցան եղած ամբողջ աշխարհով մէկ» :

Եւ ինչո՞ւ Ռ. Ռուսաստանի բարիքը նկատել հայ մտքի եւ բազուկի վաստակը :

« Հայ ժողովուրդը միշ է աշխարհի ամենահին ժողովուրդներէն : Անոր կուլտուրայի արմատները սկիզբ կ'առնեն շատ հին ժամանակներէ : Դարերու ընթացքին, ենթակայ իր գոյութեան ամենածանր ժամանակներուն, ան առաջ է բաշեր իր գիտնականները, գրողները, ճարտարապետները ու նկարիչները, երաժշտագէտները ու դերասանները» : (Գ. Մարզարեան, Քարտուղար՝ Հայաստանի կոմկուսի Կ. Կ.ի) :

Գ. Մարզարեանները կրնա՞ն ըսել թէ՝ ինչ աւելի մեծ հրաշքներ պիտի կատարէր այս միշտ ստեղծագործ եւ չինարուր ժողովուրդը, եթէ ան ազատ ըլլար եւ անկաշկանդ : Եւ մանաւանդ ակռը՝ իր վաստակին, իր չարաչար եւ անոպատ զոհաբերութեան :

Մարզարեանները, որոնք բոլորն ալ լաւ հաշուապէտներ են եւ միշտ թուերով կը հաշուեն ձեռք բերուած յաջողութիւնները, կրնա՞ն միեւնոյն նախանձախնդրութեամբ հաշուել այդ յաջողութիւններուն համար կատարուած նիւթական եւ բարոյական զոհաբերութիւնները ... :

« Ձեւով ազգային, բովանդակութեամբ սոցիալիստական » նուաճումներ՝ անտեսական եւ մշակութային մարզերու մէջ, դժբախտաբար, տարբեր միջոցներ են ազմաւելու հայ ապրումը եւ տեղծագործութեան իրական նկարագիրն ու արժէքը : Եւ բոլշեւիզմի նախընտրած գէնքերէն մէկը՝ իր տիրակալութեան ենթակայ հայութիւնը ձուլելու «սովետական ժողովրդի» խառնարանին մէջ... :

×

Մեր յաջորդական յօդուածներով, մենք փորձեցինք պարզել Ռ. Ռուսաստանի իրական վերաբերմունքը Հայաստանի եւ Հայկ. Հարցի հանդէպ : Այն բազմաթիւ մէջբերումներէն, որ առինք խորհրդային պաշտօնաթերթերը, կը հաստատեն . — Ա. — Ռ. Ռուսաստանը Թուրքերու հետ գործակցաբար գործնապէս խորտակեց Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ թաղեց Հայկ. Հարցը :

Բ.— Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի հանդէպ կատարուած այս ոճիրը մարսելու համար անոնք ամէն միջոց գործ դրին խափանելու համար Հայկ. Հարցը վերարծարծելու որեւէ նոր փորձ : Այս կրկնակի ոճիրներէն ետք, բոլշեւիկները ներկայիս կը փորձեն ամէն գնով խորտակել հայ ժողովուրդի յամառ և հետեւողական պայքարը, որ ան կը մղէ յանուն իր արդար իրաւունքներուն :

Բոլշեւիզմը պիտի յաղթէ՞ փոքր եւ ոգեւտեն մեր ժողովուրդի հանդէպ իր այս անօրակելի պայքարին մէջ :

Բնաւ երբեք :

Ուշ կամ կանուխ, այս ծանր պայքարը պիտի վերջանայ Հայութեան յաղթանակով :

Հայ ազգը պիտի յաղթանակէ, որովհետեւ, ան ունի իր ազգային մեծ ուխտը.—

« Տեսնել հայրենիքը ազատ :

« Տեսնել զայն անկախ :

« Տեսնել միացած եւ ամբողջացած ազնիւ նուիրական հողը :

« Արցունք եւ արիւն չտեսնել հայ ժողովուրդի աչքերուն մէջ :

« Հայ չինականը տէր դարձնել իր արդար վաստակին :

« Հաւատացեալը ազատ ձգել անվախօրէն իր Աստծուն աղօթելու :

« Ազնիւ տակել հայ մտածումին վրայ ծանրացած չղթաները :

«Հայ լեզուն ազատել զինք կաշկանդող կապանքներէն :

« Թոյլ տալ, որ Հայ Հանճարը ստեղծում էր լրիւ պատրանք, թէ ոչինչ չի անցել դարձել եւ կեանքը չարունակ է ընդհատուած կէտից, ինչպէս հէքեաթի քարացած քաղաքում : Թւումէր, թէ եղել էր միայն մի ծանր օր՝ Ցունիսի քսաներկուսը, իսկ այսօր յաջորդ օրն է՝ Ցունիսի 23ը ...

— Սոված ես, բալա, նստիր, ասաց մայրը :

— Ոչ մայրիկ, ոչ, ոչ, — չէնչաց Գարեգինը, — թող Սիրանոյշը դայ, յետոյ կը ճաշենք :—Ապա ճամպրուկը թողնելով դրան մօտ եւ գլխարկը նետելով սեղանի վրայ, կամացուկ առաջացաւ դէպի դիմացի պատը, դէպի իր եւ Սիրանոյշի սենեակի դուռը : Մայրը, նոյնպէս լուռ, հետեւեց նրան :

Գարեգինը բաց արեց դուռը, մտաւ : Նոյնը : Նախկինը : Մի պատի տակ՝ իր մահճակալը, իսկ մահճակալի գլխաւերեւում, լաքած դեղին շրջանակի մէջ՝ իր լուսանկարը : Միւս պատի տակ՝ Սիրա – նոյշի մահճակալը, իսկ մահճակալի գլխաւերեւում, նոյնպիսի մի շրջանակի մէջ...

— Այս ի՞նչ է, — ճչաց Գարեգինը եւ նետուեց դէպի այնտեղ :

— Վայ, — խեղդուած ձայնով եւ ինքն իրեն մրմնջաց մայրը՝ նոր միայն յիշելով մոռացածը, եւ նոյնպէս, բնազդաբար մօտ վազեց, բայց արդէն ուշ էր եւ թաքցնելն անհնար :

"ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՏՆՈՒԵԼՈՒ" ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Անգլիացի աշխարհաժանօթ ռազմագէտ եւ պատմաբան Լիտտել Հարթ Նիւ Եորք Հերալտի մէջ ստորագրած է ահազանգր այս յօդուածը, որուն գլխաւոր մասերը կը թարգմանենիք, տրուած ըլլալով նիւթին այժմէականութիւնը :

Տարօրինակ է նշել թէ երեսփոխանական ժողովն ու ժողովուրդը արքան պաշտօրէն սթափեցան պիտակելու համար միջազգային ներկայ կացութեան ներկայացուցած վտանգներուն :

Լոնտոն եւ Արեւմտեան Եւրոպայի մեծ քաղաքները առնուազն 1955էն ի վեր կը պատուէին խորհրդային հրթիռներու հասցէներուն մէջ, բայց միայն Սպուտնիկի արձակումէն վերջն է, որ սկսան պիտակիլ թէ կը պատուին հրթիռային ռմբակոծման մը վտանգին ներքեւ :

Շատ դանդաղ եղաւ նաեւ ձեռք առնուած ինքնապաշտպանութեան միջոցներուն ներկայացուցած վտանգներուն դիմակցութեան դարձնումը : Միթքերը ըմբռնան վրդովուիլ միայն այն առեն երբ Մ. Նահանգներու օդային ռազմավարութեան հրամանատարը, զօր. Փաուըր, անցեալ Նոյեմբեր ամսուն դէպի Փարիզ կատարած մէկ ճամբորդութեան ընթացքին յայտարարեց թէ Հոկտեմբեր ամսէն ի վեր, իր հրամանատարութեան ներքեւ պատուած օդային ուժը, հաւանական ահազանգէ մը 15 վայրկեան վերջ յարձակման կամ դիմադրութեան պատրաստ վիճակի մէջ կրնայ պատուիլ : Ան ելեյոյց նաեւ, որ ռումբերը օդանաւերուն մէջ կը պահուին, իսկ օդանաւորդները վայրկեան մը իսկ չեն հեռանար իրենց օդանաւերէն. նոյնիսկ դիչերը օդանաւերուն մօտ կը քնանան, եւ որ օդանաւերու որոշ թիւ մը օր ու դիչեր օդին մէջ կը պահուի, որեւէ մէկ ձեւով յանկարծակիի չգալու համար :

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին Նոյեմբեր 27ի նիստին մէջ, Աչխատաւորական ներկայացուցիչները այս հարցը յուղեցին. իրենց պարագլուխը, Պեվան, Արտաքին նախարարին հարց տուաւ թէ Անգլիոյ մէջ պահուող ամերիկեան օդուժը ջրածին ռումբեր կը փոխադրէ՞ իր հանապազօր – եայ, թռիչքներուն ընթացքին : Սելվին Լոյտ, զուրչ պատասխան մը տուաւ «Թերեւս» : Երբ Աչխատաւորականները ճրչ – պրիտ պատասխան մը պահանջեցին, Արտաքին նախարարը դրական պատասխան մը տալու պարտադրուեցաւ :

Անեւեւակայելի է ջրածին ռումբեր փոխադրող այդ օդանաւերուն ներկայացուցած վտանգը, որովհետեւ նուազագոյն արկած մը կամ սխալ հասկացողութիւն մը կրնայ ոչ միայն ողբերգական հետեւանքներ ունենալ տեղական չափազանցութեամբ, այլ նաեւ պատճառ դառնալ հիւլէական պատերազմի մը սկսելուն — հետեւաբար նաեւ՝ մարդկային քաղաքակրթութեան քայքայման :

Այսպիսի ճակատագրական արկածի մը հաւանականութիւնը օրէ օր կ'աւելնայ, մանաւանդ երբ նկատի ունենանք, որ նորանոր փորձեր կը կատարուին հատանական ահագանդի մը եւ օդանաւերուն օդը բարձրանալու միջեւ անցնող ժամանակամիջոցը կարելի եղածին չափ նուազեցնելու համար : Բաւական է, որ ամպարանքի հետեւանքով, հրահանգները սխալ լսացուին կամ սխալ բացատրուին, եւ կամ օդանաւ մը արկածի ենթարկուի : Մոքէս չեմ կրնար հետացնել առաջին աչխարհամարտին ընթացքին պատահած դէպք մը. օդային հրամանատար մը, քիչ թէ չատ դիտով վիճակի մէջ, սխալ կոճակներու վրայ կոխելով, յարձակման ազդանչանը տուաւ : Մինչեւ որ, քանի մը ժամ վերջ, կարելի եղաւ ճշդել տրուած սխալ հրահանգին աղբիւրը, արդէն չատ ուչ էր ամպարանքով ճամբայ ելած օդանաւերը ետ կանչելու համար :

Նմանօրինակ ուրիչ դէպք մըն ալ պատահեցաւ երկրորդ աչխարհամարտին ընթացքին : 1940 Սեպտեմբեր 7ի դիչերը կեդրոնական Սպայակոյտը «Քրոմուէլ» ազդանչանը տուաւ, որ ծածկագիրով կը նչանակէր «մասնաւոր ազդանչան» : Կարգ մը վայրերու մէջ ազդանչանը սխալ բացատրութեան արժանանալով թարգման – ուեցաւ՝ «Անգլիոյ վրայ թշնամի ցամաքահանում սկսած է» : Եկեղեցիներուն դանդակները սկսան զարնուիլ, կամուրջները օդը հանուեցան, ճամբաները գոց – ուեցան, կարգ մը կենսական ուղիներու մէջ ռումբեր գետեղուեցան, տեղի տալով բազմաթիւ ողբերգական դէպքերու :

1940 Մայիս 14ին Ռոթերտամի ռմբակոծումը եւս «արկածի» կամ «թիւրիմացութեան» հետեւանք է : Գերմանական օդաբը այնքան օգտաւոր դիմադրութեան հանդիպած էր քաղաքին գրաւման ժամանակ, որ որոչուած էր օդային ռմբակոծումով դիւրացնել ցամաքային ուժերուն յառաջխաղացքը : Կէսօրուան դէմ, ցամաքային ուժերու հրամանատար զօրավարը լսեց թէ Հոլանտացիները անձնատուցին Գարեգինին պատահածի անդառնալիութիւնը : Արցունքների եւ հեկեկոցի մէջ, աւելի ուժեղ յորձանք ցնցեց նրան ոտից – գլուխ, նրա ողբը դարձաւ բարձրաձայն ու անդուսպ :

Իսկ մայրը, զոհ իր խօսքերի արդիւնքից, զոհ, որ որդին դատարկուում է վչտից եւ ոչ թէ վտանգաւորաբար կուտակում այն իր մէջ, նորից կրկնեց .

— Լաց, բալա, լաց՝ ինչքան կարող ես.

Եւ չխանգարելու համար տղային, նա ետ – ետ գնաց եւ ուսերի ծայրերի վրայ դուրս ելաւ սենեակից :

Նայելով վերեւ, նկարին, Գարեգինն իջեցրեց այն, դրեց անկողնի վրայ եւ դէմքը հպեց սառը ապակուն :

— Ինչո՞ւ մեռար, ինչո՞ւ մեռար, ես ի՞նչ անեմ առանց քեզ ...

Սառը ապակու քնքուչ ողորկութիւնը նման էր մեռածի այտի, նկարի չրը – թունքների մեղմ կիսաժպիտը նման էր հրաժեչտի : Ամէն ինչ ասում էր այն մասին, որ Սիրանոյշը մեռել է, Սիրանոյշը չկայ ...

Վեր ցատկելով տեղից, Գարեգինը կանչեց, ձգուեց ողջ հասակով, կարծես սիրտը պատռում էր օդի պակասութիւնից : Նա ձեռները տարածեց աջ ու ձախ՝ օդնութիւն խնդրողի նման, բայց ոչ ոք աչխարհում չէր կարող նրան օգնել :

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(3 Շար.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔՍԱՆԵՐԵՔԸ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

2.

Երբ Գարեգինը մտաւ ներս, ամէն ինչ իր նախկին տեղումն էր, առանց փոփոխութեան : Իր զինուորական սպազդներով եւ համազգեստով, նա ինքն էր միայն փոխուածը : կարծես չվստահելով առաջ գնալ, նա կանգնեց դրան մօտ :

Իրենց բնակարանն էր : Մեղմ էր սենեակի սառուերում զովութիւնը, քնքուչ էին լուսամուտի եւ դրան ժանեակաւոր վարագոյրները, որ թեթեւակի օրօրւում էին հովից, սիրելի էր մօտ մահճակալն անկիւնում՝ սպիտակ անկողնով, պարզունակ էր պահարանը՝ միւս անկիւնում, հաճոյատես էր գորգով ծածկուած թախտը՝ լուսամուտի եւ պատչգամբի դրան միջեւ, մաերիմ էր սպիտակ ու վարգագոյն սփռոցով սեղանը՝ դրա առջեւում :

Առաջին անգամ նա զգաց լիովին, որ պատերազմը վերջացել է եւ չորս տարուայ մեծ ընդիմչումով կիսատ մնացած կեանքը չարունակւում է : Եւ որովհետեւ ամէն ինչ այնպէս էր, ինչպէս պատերազմի սկսուած եւ իր հեռացած օրը, ուստի ժողովուրդը, եթէ ան ազատ ըլլար եւ անկաշկանդ : Եւ մանաւանդ ակռը՝ իր վաստակին, իր չարաչար եւ անոպատ զոհաբերութեան :

Մարզարեանները, որոնք բոլորն ալ լաւ հաշուապէտներ են եւ միշտ թուերով կը հաշուեն ձեռք բերուած յաջողութիւնները, կրնա՞ն միեւնոյն նախանձախնդրութեամբ հաշուել այդ յաջողութիւններուն համար կատարուած նիւթական եւ բարոյական զոհաբերութիւնները ... :

« Ձեւով ազգային, բովանդակութեամբ սոցիալիստական » նուաճումներ՝ անտեսական եւ մշակութային մարզերու մէջ, դժբախտաբար, տարբեր միջոցներ են ազմաւելու հայ ապրումը եւ տեղծագործութեան իրական նկարագիրն ու արժէքը : Եւ բոլշեւիզմի նախընտրած գէնքերէն մէկը՝ իր տիրակալութեան ենթակայ հայութիւնը ձուլելու «սովետական ժողովրդի» խառնարանին մէջ... :

×

Մեր յաջորդական յօդուածներով, մենք փորձեցինք պարզել Ռ. Ռուսաստանի իրական վերաբերմունքը Հայաստանի եւ Հայկ. Հարցի հանդէպ : Այն բազմաթիւ մէջբերումներէն, որ առինք խորհրդային պաշտօնաթերթերը, կը հաստատեն . — Ա. — Ռ. Ռուսաստանը Թուրքերու հետ գործակցաբար գործնապէս խորտակեց Հայաստանի Հանրապետութիւնը եւ թաղեց Հայկ. Հարցը :

Բ.— Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի հանդէպ կատարուած այս ոճիրը մարսելու համար անոնք ամէն միջոց գործ դրին խափանելու համար Հայկ. Հարցը վերարծարծելու որեւէ նոր փորձ : Այս կրկնակի ոճիրներէն ետք, բոլշեւիկները ներկայիս կը փորձեն ամէն գնով խորտակել հայ ժողովուրդի յամառ և հետեւողական պայքարը, որ ան կը մղէ յանուն իր արդար իրաւունքներուն :

Բոլշեւիզմը պիտի յաղթէ՞ փոքր եւ ոգեւտեն մեր ժողովուրդի հանդէպ իր այս անօրակելի պայքարին մէջ :

Բնաւ երբեք :

Ուշ կամ կանուխ, այս ծանր պայքարը պիտի վերջանայ Հայութեան յաղթանակով :

Հայ ազգը պիտի յաղթանակէ, որովհետեւ, ան ունի իր ազգային մեծ ուխտը.—

« Տեսնել հայրենիքը ազատ :

« Տեսնել զայն անկախ :

« Տեսնել միացած եւ ամբողջացած ազնիւ նուիրական հողը :

« Արցունք եւ արիւն չտեսնել հայ ժողովուրդի աչքերուն մէջ :

« Հայ չինականը տէր դարձնել իր արդար վաստակին :

« Հաւատացեալը ազատ ձգել անվախօրէն իր Աստծուն աղօթելու :

« Ազնիւ տակել հայ մտածումին վրայ ծանրացած չղթաները :

«Հայ լեզուն ազատել զինք կաշկանդող կապանքներէն :

« Թոյլ տալ, որ Հայ Հանճարը ստեղծում էր լրիւ պատրանք, թէ ոչինչ չի անցել դարձել եւ կեանքը չարունակ է ընդհատուած կէտից, ինչպէս հէքեաթի քարացած քաղաքում : Թւումէր, թէ եղել էր միայն մի ծանր օր՝ Ցունիսի քսաներկուսը, իսկ այսօր յաջորդ օրն է՝ Ցունիսի 23ը ...

— Սոված ես, բալա, նստիր, ասաց մայրը :

— Ոչ մայրիկ, ոչ, ոչ, — չէնչաց Գարեգինը, — թող Սիրանոյշը դայ, յետոյ կը ճաշենք :—Ապա ճամպրուկը թողնելով դրան մօտ եւ գլխարկը նետելով սեղանի վրայ, կամացուկ առաջացաւ դէպի դիմացի պատը, դէպի իր եւ Սիրանոյշի սենեակի դուռը : Մայրը, նոյնպէս լուռ, հետեւեց նրան :

Գարեգինը բաց արեց դուռը, մտաւ : Նոյնը : Նախկինը : Մի պատի տակ՝ իր մահճակալը, իսկ մահճակալի գլխաւերեւում, լաքած դեղին շրջանակի մէջ՝ իր լուսանկարը : Միւս պատի տակ՝ Սիրա – նոյշի մահճակալը, իսկ մահճակալի գլխաւերեւում, նոյնպիսի մի շրջանակի մէջ...

— Այս ի՞նչ է, — ճչաց Գարեգինը եւ նետուեց դէպի այնտեղ :

— Վայ, — խեղդուած ձայնով եւ ինքն իրեն մրմնջաց մայրը՝ նոր միայն յիշելով մոռացածը, եւ նոյնպէս, բնազդաբար մօտ վազեց, բայց արդէն ուշ էր եւ թաքցնելն անհնար :

Սիրանոյշի լուսանկարի տակ ամրացուած էր մահուան սեւ ժապաւէնը ...

3.

— Մեռել է, մեռել է, — արտասանեց բացագանչեց Գարեգինը եւ ծունկի ընկնելով մահճակալի մօտ, երեսը դրեց անկողնի վրայ եւ սկսեց դառը հեկեկալ : Նրա ուսերն ու մէջքն ուժգին ցնցւում էին ջղաձգաբար, նա արագ – արագ չուռ էր տալիս գլուխն աջ ու ձախ : կարծես դադարի վրայ ընկած, նա իր այտերն էր քսում . մեռած կնոջ, միակի, անփոխարինելի դէմքին :

Եւ յանկարծ, հրաւառնացած, վիրաւորուած, որ մայրը թաքցրել էր նրանից նրա դժբախտութիւնը, բարձրացրեց արցունքից թրջուած ու կարմրած դէմքը եւ չուռ գալով դէպի մայրը, հարցրեց յանդիմանութեամբ .

— Ե՞ւ դու էիր դալու Սիրանոյշը քաղաքից ...

Ապա նորից ընկնելով ընդ միշտ բացակայ կնոջ դատարկ անկողնի վրայ, չդուսնակեց իր անմխիթար լացը :

— Լաց, բալա, լաց, — ասաց մայրը, որ նոյնպէս լուռ արտասուում էր :

Որեւէ մխիթարական խօսքի բացարձակ անհնարինութիւնը, եւ այն, որ մայրը նրան լիակատար իրաւունք էր տալիս լալու, դաժան յստակութեամբ զգացնել կայացուցիչները այս հարցը յուղեցին. իրենց պարագլուխը, Պեվան, Արտաքին նախարարին հարց տուաւ թէ Անգլիոյ մէջ պահուող ամերիկեան օդուժը ջրածին ռումբեր կը փոխադրէ՞ իր հանապազօր – եայ, թռիչքներուն ընթացքին : Սելվին Լոյտ, զուրչ պատասխան մը տուաւ «Թերեւս» : Երբ Աչխատաւորականները ճրչ – պրիտ պատասխան մը պահանջեցին, Արտաքին նախարարը դրական պատասխան մը տալու պարտադրուեցաւ :

Անեւեւակայելի է ջրածին ռումբեր փոխադրող այդ օդանաւերուն ներկայացուցած վտանգը, որովհետեւ նուազագոյն արկած մը կամ սխալ հասկացողութիւն մը կրնայ ոչ միայն ողբերգական հետեւանքներ ունենալ տեղական չափազանցութեամբ, այլ նաեւ պատճառ դառնալ հիւլէական պատերազմի մը սկսելուն — հետեւաբար նաեւ՝ մարդկային քաղաքակրթութեան քայքայման :

Այսպիսի ճակատագրական արկածի մը հաւանականութիւնը օրէ օր կ'աւելնայ, մանաւանդ երբ նկատի ունենանք, որ նորանոր փորձեր կը կատարուին հատանական ահագանդի մը եւ օդանաւերուն օդը բարձրանալու միջեւ անցնող ժամանակամիջոցը կարելի եղածին չափ նուազեցնելու համար : Բաւական է, որ ամպարանքի հետեւանքով, հրահանգները սխալ լսացուին կամ սխալ բացատրուին, եւ կամ օդանաւ մը արկածի ենթարկուի : Մոքէս չեմ կրնար հետացնել առաջին աչխարհամարտին ընթացքին պատահած դէպք մը. օդային հրամանատար մը, քիչ թէ չատ դիտով վիճակի մէջ, սխալ կոճակներու վրայ կոխելով, յարձակման ազդանչանը տուաւ : Մինչեւ որ, քանի մը ժամ վերջ, կարելի եղաւ ճշդել տրուած սխալ հրահանգին աղբիւրը, արդէն չատ ուչ էր ամպարանքով ճամբայ ելած օդանաւերը ետ կանչելու համար :

Նմանօրինակ ուրիչ դէպք մըն ալ պատահեցաւ երկրորդ աչխարհամարտին ընթացքին : 1940 Սեպտեմբեր 7ի դիչերը կեդրոնական Սպայակոյտը «Քրոմուէլ» ազդանչանը տուաւ, որ ծածկագիրով կը նչանակէր «մասնաւոր ազդանչան» : Կարգ մը վայրերու մէջ ազդանչանը սխալ բացատրութեան արժանանալով թարգման – ուեցաւ՝ «Անգլիոյ վրայ թշնամի ցամաքահանում սկսած է» : Եկեղեցիներուն դանդակները սկսան զարնուիլ, կամուրջները օդը հանուեցան, ճամբաները գոց – ուեցան, կարգ մը կենսական ուղիներու մէջ ռումբեր գետեղուեցան, տեղի տալով բազմաթիւ ողբերգական դէպքերու :

1940 Մայիս 14ին Ռոթերտամի ռմբակոծումը եւս «արկածի» կամ «թիւրիմացութեան» հետեւանք է : Գերմանական օդաբը այնքան օգտաւոր դիմադրութեան հանդիպած էր քաղաքին գրաւման ժամանակ, որ որոչուած էր օդային ռմբակոծումով դիւրացնել ցամաքային ուժերուն յառաջխաղացքը : Կէսօրուան դէմ, ցամաքային ուժերու հրամանատար զօրավարը լսեց թէ Հոլանտացիները անձնատուցին Գարեգինին պատահածի անդառնալիութիւնը : Արցունքների եւ հեկեկոցի մէջ, աւելի ուժեղ յորձանք ցնցեց նրան ոտից – գլուխ, նրա ողբը դարձաւ բարձրաձայն ու անդուսպ :

Իսկ մայրը, զոհ իր խօսքերի արդիւնքից, զոհ, որ որդին դատարկուում է վչտից եւ ոչ թէ վտանգաւորաբար կուտակում այն իր մէջ, նորից կրկնեց .

— Լաց, բալա, լաց՝ ինչքան կարող ես.

Եւ չխանգարելու համար տղային, նա ետ – ետ գնաց եւ ուսերի ծայրերի վրայ դուրս ելաւ սենեակից :

Նայելով վերեւ, նկարին, Գարեգինն իջեցրեց այն, դրեց անկողնի վրայ եւ դէմքը հպեց սառը ապակուն :

— Ինչո՞ւ մեռար, ինչո՞ւ մեռար, ես ի՞նչ անեմ առանց քեզ ...

Սառը ապակու քնքուչ ողորկութիւնը նման էր մեռածի այտի, նկարի չրը – թունքների մեղմ կիսաժպիտը նման էր հրաժեչտի : Ամէն ինչ ասում էր այն մասին, որ Սիրանոյշը մեռել է, Սիրանոյշը չկայ ...

Վեր ցատկելով տեղից, Գարեգինը կանչեց, ձգուեց ողջ հասակով, կարծես սիրտը պատռում էր օդի պակասութիւնից : Նա ձեռները տարածեց աջ ու ձախ՝ օդնութիւն խնդրողի նման, բայց ոչ ոք աչխարհում չէր կարող նրան օգնել :

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(3 Շար.)

ԿՈՒՅԾԵՐ

ԲԴ.

ՀՅԱՎԻՒՆ ՏՈՒՐ

Ես դեռևս չեմ իմ նոր տիրակալուհուն տեսել, բայց արդեն գիտեմ, որ նա ինձ համար ամենագեղեցիկ, ամենահմայիչ և ամենաբարի կին պիտի լինի աշխարհիս երեսին։ Ես նրան պիտի սիրեմ ամբողջ հոգիով, ամբողջ էությամբ, ինչպես սիրում է ամեն ոք իր առաջին սերը։ Ես նրան պիտի երկրպագեմ, ինչպես երկրպագում է ամեն ոք իր աստվածուհուն։

Ես դեռևս չեմ տեսել նրան, բայց գիտեմ, որ նա ինձ պիտի սիրի, ինչպես ոչ ոք երբևէ սիրած է եղել։ Ես գիտեմ, որ նա ինձ պիտի սիրի, որովհետև ես նրան պիտի սիրեմ։ Ես գիտեմ, որ նա ինձ պիտի սիրի, որովհետև ես նրան պիտի սիրեմ։

Ֆրանսա ընթացք չտուաւ այս առա – ջարկները :

1955 – 56ին Ատլանտեան Ուխտը ծրա – գիր մը ներկայացուց Պիկերթի ընդծով – նայ աշխատանքները կատարելու եւ զայն օգտագործելու համար : Ցետագային ծը – րագիրը ձախողեցաւ :

1956ին Թունուզն ալ համաձայն էր որ Պիկերթը իրրեւ խարիսխ ծառայէ՝ ազատ աշխարհի պաշտպանութեան համար : Պուրկիպա այս ծրագրին ալ ընդդիմա – ցաւ՝ երբ Սաքիէթը ամբակոծուեցաւ Ֆը – րանսացիներու կողմէ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԱՀԻՐԻի մէջ ճառ մը խօսելով Նախա – գահ Նասր խաւօրէն հարուածեց իրաքեւ – յորդանանեան Միացեալ Թագաւորութիւ – նը եւ մեզադրեց անոր դեկավարները՝ որ զիրք բռնած են Արաբ Միացեալ Հանրա – պետութեան դէմ եւ ամէն գնով կ'աշխա – տին ականահարել զայն :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ուղեվարներու աշխատա – վարձքի պահանջը մերժուած է կառավա – րութեան կողմէ՝ 1958ի համար : Սէնտի – ֆաններու դաշնակցութիւնը յուսախաբ է – ղած է այս որոշումէն : Ապրիլ 2ին կամ երեքին ժողով մը պիտի գումարեն. կը կարծուի թէ գործադուլի որոշում պիտի տան՝ Զատկի կիրակիին համար :

ՆԻի ԵՈՐՔի չէնքերէն մէկուն մէջ հրդեհ մը ծայր տուաւ՝ 24 հոգիի մահուան պատճառ դառնալով (18 կին) : 15 վիրա – ւոր կայ :

ՊԱՐՍԵԼՈՆԱՅի բժշկական համալսարա – նին ալ փակուեցաւ՝ ցնոր անօրինութիւն :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ քաղաքական չրջանակ – ները հերքեցին այն լուրը, որուն համա – ձայն վարչապետ Քատար չնորհազրը – կուած էր :

ՓԷՐՐՃԻԹ, որուն վատիկանի հետ ունեցած տարակարծութեանց արձագանգը եղած էինք, առջի օր անուանարկութեան չատ բացաւ իլ Քօթիտիանոյի եւ Օսեռ – վաթօռէ Բոմանոյի դէմ, Հռոմի մէջ : Բայց այս վերջինին դէմ Հռոմի մէջ որեւէ դատ կարելի չէ ընդունիլ քանի որ թերթը կախում ունի վատիկանէն որ ինքնիշխան է : Հաւանաբար Փէյրըֆիթ չփորձէ մին – չեւ Վատիկանի դատարանը երթալ ... :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ (20).— Զոյլ ոսկի՝ 528·000, նափոլէոն 3740, դուխ· 3630, անգլ· 4400, քսան տոլարնոց 18·200, թղթադրամ (դուզահեռական չուկայ) սթերլին 1250, տոլար 452, դուխ· 108·25, պելժ· 9·40, լիր 0·72 :

ՅԱԻԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Համաչարսանճապի Հայր· Միութեան Լիոնի եւ Պոմոնի մասնաճիւղերը խոր ցա – ւակցութիւն կը յայտնեն՝ հայրենակից – ներ, Տիգրան եւ Մանուկ Զթճեան եղ – բայրներու մահուան առթիւ իրենց զա – ւակներուն եւ պարագաներուն (Ամերիկա) Յարութիւն եւ Գեղամ Գասպարեաններու (Լիոն) :

× Ինչպէս նաեւ այս տխուր առթիւ Միութիւնը պարաք կը զգայ իր յարգան – քը յայտնել հայրենակից Տիգրան Զթճեա – նի, անոր հայրենասիրական եւ ազգասի – րական զգացումներուն համար : Քանի մը տարի առաջ երբ Լիոն եկաւ, իր չանքե – րով վերակազմել տուաւ իր սիրած հա – մաչարանճապի Հայր· Միութիւնը եւ արժանացաւ իր հայրենակիցներու երախ – տագիտութեան : Հանդուցեալը յայն տեղ դրաւած է «Զարանճապի Հայոց Պատմա – զրքին» մէջ, ուր գրած է նաեւ իր զիւղի պատմութիւնը, Մեչեռի Աւտոյի կենսա – գրականը եւ հայրենի աւանդութիւնները եւ վոռքերը :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Սերաստիոյ Նահանգային Մուրատ Ու – սումնասիրաց վարչութիւնը չնորհակա – կալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուէր – ները .— Տիկին Արուսեակ Զօրեան հա – զար ֆրանք, Տիկ· Սաթենիկ Շիրանեան երկու հազար, Ոմն հինգ հազար, Տէր եւ Տիկին Ժիրայր Աբիկեանի ի պատիւ տր – ուած ճաշին առթիւ :

×

Տիկին Արաքսի Աթալլահի մահուան Բ· տարելիցին առթիւ Պ·Աթալլահ կը նուիրէ Շաւիլի նորակառոյց եկեղեցւոյն հինգ հազար ֆրանք :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՆԶՈՑՔ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ի ԱՌԹԻԻ

Այս Շաբաթ իրիկուն, նախաձեռնու – թեամբ Հ· Յ· Դ· Մարսէյլի Շրջ· կոմի – տէին, ժամը 21ին Օրէլ Նոռմանտի, Պուլվար տ'Ալթէն :

Կը խօսի ընկ· Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին, Մարտ 22ին Շաբաթ իրի – կուն, ժամը 20·30ին Մէզոն Ալֆորի Թա – պադետարանի սրահը :

ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆ կը ներկայացնէ

17 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ

Եւ Ֆրանսերէն կատակերգութիւն մը :

UN MARI SUR MESURE

Մասնակցութեամբ՝

CLAUDINE DELMAS ի

(Աթենէի Թատրոնէն), Մաոի Իօքսիւ – եանի, Շուշան Գէորգեանի, Եղուարդ Տէր Յակոբեանի, Տիգրան Պողպատի եւ ԱԻԵՏԻՍ ՄԻՍԻՐԵԱՆի :

SALLE GAVEAU

45, RUE LA BOETIE

RECITAL

ՍԵԴՐԱԿ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՄԱՅԻՍ 19ԻՆ ԺԱՄԸ 21Ին

Յայտարարին մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Իչխան Նուրիճանեան, Տէր եւ Տիկին Ասչիկ Գալուստեան կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ Ալֆորվիլի Ս· Պօղոս – Պետրոս Եկեղեցին հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի՝

ԱԼԵՔ ԵԻ ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՆՈՒՐԻՃԱՆԵԱՆի մահուան Երկ տարեդարձին առթիւ : Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

×

Տէր եւ Տիկին Սարգիս Տէօքմէճեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհան – գստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ Եկե – ղեցին (15, բիս փան Կուժօն) ժամը 10– ին՝ իրենց մօր, եւ մեծ մօր մահուան քա – ռասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Տէօք – մէճեան եւ Մարկոսեան ընտանիքի հա – մայն ննջեցեալոց հոգւոյն համար :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Տէն վեսթի համար փաստնիէներ որակ – եալ, ամրողջ ուարուան համար աչխա – տանք : Լաւ վճարում : Ներկայանալ նմոյ – չով (մօտէլ) .—

G,IL, 25 Rue Dufour, Paris 6

ՀԱՑ ԵՐԳԻ ԵՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ԵՐԵԿՈՅ

THEATRE PAUL FARALICQ 21, RUE YVES TOUDIC. PARIS, MÉTRO : RÉPUBLIQUE

Ուրբաթ գիշեր, Մարտ 28, ժամը ութ կէս 9ին

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնէ երգիծական նոր կատակերգութիւնը

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՈՒՄԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ

(Երկու արար)

Ա· ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Ն· ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Ն· ՊՇՏԻԿԵԱՆ, Օր· ՇԱՀԻՆԵԱՆ, Թ· ԳԱՄՊՈՒՐԵԱՆ եւ երիտասարդական հոյլ մը

ԳԷՈՐԳ ԵԱՆՊԼԿԵԱՆ եւ ՆԱՑԻՐԻ երգչախումբը ամբողջական կազմով

Մեներգող՝ Օր· Ժ· ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ, Բ· ՖԸՆՏՋՐԵԱՆ եւ Ժ· ՈՒՆՃԵԱՆ

Յայտարարին մաս կը կազմեն Կոմիտասի, Ալթունեանի եւ Գ· Եանոլկեանի գործերը, ինչպէս նաեւ հայ տոհմիկ երգեր :

Տոմսերու միակ կեդրոնատեղի Գրատուն Հր· Բալուեան 43 բիս Րիչ

(Երեկոյթը կ'սաարաի ժամը ճիշդ 11·30ին)

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՑՐ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մարտ 30, կիրակի ժամը 16էն միչեւ 24, Սէրքլը Միլիթէրի շէեղ սրահը

Փլաս Սէն թ'Օկիւաթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակն կազներ, նուագախումբ, վարդիվաճեանի Տոմսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հետաճայնով Յ· ՊԱՀԱՏԷՐԵԱՆի Օրճաճո 37 – 32, կամ Գ· ԱԴԱՄԵԱՆի Թրիճիթէ 57–74 :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՕՐԸ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի Շաւիլի « Անդրանիկ» խումբը Նոր Սերունդի օրը կը տօնէ պարահանդէս ցերեկոյթով մը, այս կիրակի, ժամը չորսէն 12, Նորաչէն դպրոցի սրահին մէջ, (4 բիս տէ Թրուա Շանթիէ), օթօպիւս 171, փօն տը Սեվրը եւ իջնել փիւ տան Վէն կամ չոդեկառք Սէն Լազարէն եւ իջնել Շաւիլի կայարա – նը :

ՀԱՑԱՏԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԼՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, Աւետեան տօնի առթիւ ժամը 19ին՝

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ· ՓԱՐԹԱՄԵԱՆ

պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Սէն Րընէի մատրան մէջ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱԻԱՐԾ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն :

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱԻԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին :

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն 12, Անիէռի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ,

Centre Administratif et Social

Place de l'Hôtel de Ville

Ա· ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերգութիւն մէկ արար) Գ· Վահանի Ա· Գմբէթեան, Օր· Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան :

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիչկը»էն հայաց – ուած գաւեշտ երեք արար :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing

LOS RUMBEROS

նուագախումբով :

Ղեկավարութեամբ ԲՈԲԻ ՏՈՊԻՒԼԻի :

եւ երգիչ ՊԱՌՕՆի :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով :

Մուտք՝ 300 ֆրանք :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի Անիէռի մասնաճիւղին տարեկան ձեռնարկը՝ Ապրիլ 20ին :

SOCIÉTÉ FRANCE-CAMEROUN

24, Rue d'Enghien. Paris 10 Tél· PRO 82-38

Կը փնտռէ հայ երիտասարդ մը ազատ պինուորական ծառայութենէ, Քամերունի իր մասնաճիւղին համար :

Դիմել զրաւոր կամ անձամբ :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ· Յ· Դ· Շրջ· կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանները .—

Սէն Լուի Ակնոցի ենթահոմիտէն այս կիրակի ժամը 15ին :

Ժողովը տեղի կ'ունենայ սովորական հաւաքատեղին : Ընկերներուն ներկայու – թիւնը անհրաժեշտ է :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· կոմիտէի ներկա – յացուցիչները եւ ընկ· Վ· Իչխանեան :

ՓԱՐԻԶ .— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս չաբաթ կէսօրէ հաք ժամը 3·30ին Քաֆէ Բեժանի մէջ : Բոլոր ընկերուհիներէն կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ : Օրակարգ .— 1· Մայիս չորսի թէ – յասեղանին կարգադրութիւնները : 2· Ընտրութիւն նոր վարչութեան :

ՊՈՒԼ· ՕՏՏՈՑի կապ· Խաչի մասնա – ճիւղին ընդհ· ժողովը այս երկուչաբթի, կէսօրէ վերջ, ժամը ճիշդ երեքին, սո – վորական վայրը, ընկերուհիներուն ներ – կայութիւնը պարտաւորիչ է : Օրակարգ· — Պատգ· ժողովի զեկուցում եւ վար – չական ընտրութիւն :

ՍԻՆԵՄԱՅԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հայախօս զոյգ ֆիլմերով, կազմակեր – պութեամբ ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ Օգն· Մարմնի Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ :

Ի նպաստ ԼԻՈՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՇԻՆՈՒ – ԹԵԱՆ ՖՈՆՏԻՆ :

Կը ներկայացուի Շիրվանզադէի՝

ՊԱՏՈՒՈՀ ՀԱՄԱՐ տռամբ եւ Հա – յատանի Տանօրեակը Մոսկուայի մէջ :

Մարտ 24ին, երկուչաբթի ժա – մը 20·30ին Թէաթը Հօրլօժի սր – րահին մէջ, 145 Քուր Լափայէթ, Լիոն : Աֆժմէն ապահովել տեղերը : Տոմսերը Թուազրուած են :

ՁՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

EXPERTISE GRATUITE

Ծախելու համար
ձեր փավիյօնը, վիլան,
չարկաբաժինը կամ խանութը :

J. TORANIAN

18, AVENUE DE L'OPÉRA

OPE 73-21 OPE 19-45

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

LA CITÉ-VIE

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

36, RUE DE L'ARCADE, PARIS 8·

վարչական կեդրոն՝

31, Avenue de la Paix, Stra bourg

LA CITÉ-VIE Ձեզի կ'ըսէ .—

« Եթէ հոգածու եւ խղճամիտ մէկն էք որ կ'ուզէք ապահովել ձեր ընտանիքը ձեր մահէն ալ անդին, կանխաւ ապահովեցէք անոր ապագան, կեանքի վրայ ապահովա – գրութիւն մը առնելով :

Ձեր ներկայացուցած մեծ գրամագլուխը փոխարինած կ'ըլլաք այս ձեւով, մահ – ուան պարագային :

Մտային անհրաժեշտ հանգստութիւնը կ'ունենաք ձեր գործերուն համար : Կա – րելիութիւնը կ'ունենաք նաեւ գրամա – գլուխ մը հիմնելու եւ ձեր հանգստեան թոշակը ապահովելու : Կ'ունենաք ամէն ջապէս տուրքի կարեւոր առաւելութիւն – ներ :

Աւելի մեծ ապահով ապագայ մարդ մը գտնելու համար : Անմիջապէս դիմեցէք այն հարիւրամեայ ապահովութեան խումբին, որուն մաս կը կազմէ՝

LA CITÉ-VIE

Իր ներկայացուցիչները՝

M. TULIÈRE, Inspecteur Divisionnaire,
10, Place St. Pierre en Arles, S/Rhône,

M. WAAG Délégué

Ձեր տրամադրութեան տակ են, այս վերջինին հասցէն՝

CHEZ M. YAVER, Sollicitor
37 Bis Rue Thubaneau, Marseille

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

Ֆրանսա եւ գաղութներ. տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 23 ՄԱՐՏ

DIMANCHE 23 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8151 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3952

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՐՊԷՍԶԻ ԶԿՈՐՍՈՒԻՆ ՄԵՐ ԳԱՆՁԵՐԸ

Ամբողջութեամբ հրատարակելինք Գ. Ճար. Քիւրեղեանի յօդուածաշարքը հայի-բէն ձեռագիրներու հրատարակութեան մասին:

Գաղափարը զովելի է եւ կը բխի հայ-բենասիրական մաքուր զգացումէ:

Ո՞ր Հայը չի փափաքիր, որ իր անց-եալի մշակութային փառքերը կորուստէ փրկուելով՝ սպառ մոռացութեան չմա-տնուին:

Եթէ Հայը արժէք մը կը ներկայացնէ այսօր քաղաքակիրթ աշխարհի առջեւ, ատիկա կը պարտի առաւելապէս իր ին-նուրոյն լեզուին, Ոսկեդարի եւ Միջին դարու իր մատենագիրներուն ու պատ-միչներուն, իր ինքնատիպ ճարտարապե-տութեան ու երաժշտութեան: Մէկ խօս-քով իր դարաւոր մշակոյթին:

Մեր պատմիչներու երկերը թարգման-ուած են եւրոպական լեզուներու:

Օտար պատմագէտներ մեծապէս օգ-տուած են անոնցմէ, լոյս սփռելով մարդ-կութեան անցեալին մութ մնացած գա-նագան չրջաններուն վրայ:

Մեր հին մատենագիրներու ոսկեղինիկ լեզուն եւրոպայի արեւելագէտներու եւ լեզուաբաններու հիացումին արժանա-ցած է:

Բազմաթիւ օտար դիանականներ տարի-ներով պրպտումներ կատարած են մեր դրականութեան եւ պատմութեան ան-դաստանին մէջ: Ու իրենց ուսումնասի-րութիւնները Ֆրանսերէն, գերմաներէն ու անգլերէն լեզուներով հրատարակած են՝ մատչելի դառնալու համար միջազ-գային հասարակութեան:

Ա՛Ի. դարը մատնաւորապէս հարուստ է եղած օտար հայագէտներով, որոնք լրջ-ջօրէն ուսումնասիրած են մեր դասական լեզուն ու մատենագրութիւնը:

Ներկայիս ալ հայագէտներ չեն պակ-սիր արեւմուտքի մէջ: Հայերէնը կը դա-սաւանդուի զանազան համալսարաններու մէջ:

Միխիթարեան գոյզ Միաբանութիւնները մեծ աշխատանք կատարած են ժամանա-կին՝ դատուի անկիւններէն փրկելու հա-մար հազարաւոր հին ձեռագիրներ:

Վենետիկի Շարէ Մատենագրութեանց Նախնեացին մէջ քառասունեւութ մեծ ու փոքր հատորներ լոյս ընծայուած են Ա՛Լ. դարէն սկսեալ:

Սակայն տակաւին մեծ աշխատանք կայ կատարուելիք:

Բազմաթիւ մատենագիրներու գործերը չեն տպուած դեռ, հետեւաբար կը մնան անծանօթ ոչ միայն օտարներու, այլ Հա-յերու: (Տե՛ս Յառաջ, 19 Մարտ): Ցոդ-ուածին մէջ յիշուածներէն գատ կան բազ-մաթիւ ուրիշներ:

Ո՛վ պիտի դրպի անոնց հրատարակու-թեան խնդրով:

Ցօդուածագիր Քիւրեղեան, որ մեծա-մանակ հնագէտ մըն է եւ հայերէն ձեռա-գիրներու եւ գեղարուեստական գործերու ճոխ հաւաքածոյ մը ունի Ամերիկայի մէջ, մեկենասներ եւ մատնագէտներ կը գինուռէ մեր ձեռագրական հարստութիւն-ներու հրատարակելու համար:

Ցոյս չունի Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութեան վրայ, որ հայկական կազմա-կերպութեանց մէջ ամէնէն հարուստն է: Սակայն իր կանոնագրի տառին կառչած, անիկա պիտի չուզէ որեւէ ճիգ ընել այս ուղղութեամբ:

Բարեգործականը նոյնիսկ կանոնաւո-րաբար չօժտագործեր Մելքոնեան Հիմ-նադրամի տարեկան երեք հազար սթեր-լինը՝ Հայոց պատմութեան եւ մատենա-գրութեան վերաբերեալ գրքեր հրատա-րակելու համար:

Ձենք յիշեր «Հայ Ազգային Հիմնադը-րամ»ը, որուն մասին չատ լսելիքներ կան:

Մամուլէն ակնկալուածը բարոյական աջակցութեան սահմաններուն մէջ միայն կրնայ ըլլալ:

Դաշնակցական մամուլը մեծապէս կը դնահատէ գաղափարը: Միայն Յուսաբերն է, որ չնորհիւ իր տպարանական դիւրու-թեանց, ի վիճակի է նաեւ իր գործնա-կան աջակցութիւնը բերելու ծրագրուած ձեռնարկին:

Մովսէս Խորենացի, Եղիշէ, Կորիւն, Փաւստոս Բիւզանդ լոյս տեսան արդէն իր Մատենաշարին մէջ աշխարհարար լե-զուով: Մեր պաշտօնակիցը պատրաստ է նոր հրատարակութիւններ եւս ընելու նոյն ուղղութեամբ՝ եթէ ձեռագիրները տրամադրուին իրեն:

Արծարծուած հարցին բարւոք լուծման մէջ կարեւոր դեր վերապահուած է Հա-յաստանի Գիտութեանց Ակադեմիային, Վենետիկի, Վիէննայի, Երուսաղէմի եւ Անթիլիասի Միաբանութեանց:

Գալով նիւթականին, Սփիւռքի Հայու-թիւնը զգիթական չէ այլեւս եւ ի վիճա-կի է ապահովելու տպագրութեան ծախ-քերը:

Որպէսզի չկորսուին մեր թանկագին դանձերը:

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՔՆՆԵՑ ՖՐԱՆՔՓԵՒԹՈՒՆՈՒԶԵԱՆ ԹՆԱՁՈՒԿԸ

206Ի ԴԷՄ 309 ՁԱՅՆՈՎ ՓՈՒԷՆԱՐԿՈՒԵՑԱՒ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄԸ

Ուրբաթ կէսօրէ վերջ Նախարարաց Խորհուրդը երեք ժամ չարունակ քննեց Մըրճիի եւ Գիլիի վերջին բանակցու-թեանց արդիւնքը: Կառավարութիւնը պարզեց Ֆրանսական տեսակէտը: Վար-չապետ Կայեաո եւ Արտաքին Նախարար Փինօ ներկայացուցին բարեկամական մի-ջամտութեան դանագան երեսները: Կարճ դեկոյց մը հրապարակուեցաւ, զոր կար-դալէ ետք Էմիլ Քլափառեա մերժեց որեւէ յայտարարութիւն ընել:

Ինչպէս գրած էինք արդէն Նախարա-րաց Խորհուրդին Ուրբաթ օրուան նիստը ոչ մէկ նորութիւն պիտի բերէր. պարզա-պէս տեղեկութիւններ պիտի տրուէին նա-խարարներուն՝ դիւանագիտական վերջին անցուդարձերուն չուրջ: Միաժամանակ քննուած են.— Ընկերային ներկայ կա-գութիւնը, գինիներու գիները եւ գաղա-քական կացութիւնը:

Տեղական թերթ մը գրած էր, թէ Նա-խարարաց Խորհուրդը պիտի քննէ Հիւս. Ափրիկէի վերաբերեալ խորհրդային նոր յուշագիր մը՝ որ ղրկուած է Ֆրանսայի: Արտաքին Նախարարութիւնը հերքեց նը-ման յուշագրի մը գոյութիւնը:

Վարչապետ Կայեաո դժուար կացու-թեան մատնուած էր նաեւ Ազգ. Ժողովին մէջ, ուր վստահութեան հարց չարծար-ծեց: Երեսփոխանները կը պահանջէին որ Կայեաո յայտարարութիւն մը բնէ Ֆր-րանքեւթունուզեան բանակցութեանց մա-սին:

Թրիպուլէ.— Եթէ կառավարութիւնը նման յայտարարութիւն մը չընէ՝ ստիպ-ուած պիտի ըլլամ օրակարգին դէմ քը-ւէարկել:

Իզորնի Ձախաւորականներու անունով համակարծիք կը գտնուի Թրիպուլիի. իր գուէն կախում ունի կառավարութեան պատասխանէն:

Վարչապետը կը յայտնէ թէ եթէ ի վի-ճակի ըլլար՝ բոլոր տեղեկութիւնները պիտի հաղորդէր Ազգ. Ժողովին. բայց

ՑՈՑՑԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Թրիփոլիի մէջ մահմետական ամբոխը մղկիթէն դուրս եկլելով բաղքի ցոյց մը րրած է: Ցուցարարներուն գլուխը անցած էին երկու երեսփոխաններ եւ քաղաքին մահմետական կրօնապետը: Կը պահան-ջէին որ Լիբանան միանայ Արաբական Հանրապետութեան, Նասըի ի նպաստ բա-ցատականութիւններ կ'արձակէին Նախա-գահ Շամունի վերընտրութեան դէմ ար-տայայտութիւններ ունենալով:

Ամբոխը ուղղուած է դէպի նախկին վարչապետ Քարամէի բնակարանը ուր ընդդիմադիր պարագլուխը իսօք առնելով չատագոված է Թրիփոլիի միսանականու-թիւնը՝ արաբական Լիբանան մը սեղ-ծելու համար:

Ոստիկանական կարեւոր ուժեր ղըր-կուած էին Թրիփոլի. բայց կառավարու-թիւնը հրահանգած էր, որ միջամտու-թիւն չընեն՝ այնքան ատեն որ ցոյցը խա-դաղ կ'ընթանար: Ոստիկանները պիտի մի-ջամտէին երբ ամբոխը փորձէր խռովու-թիւն սանդգել:

Միւս կողմէ, Պէյրութի մէջ մամուլի ասուլիս մը տուաւ ընկերվարական-յառաջդիմական պարագլուխ Քամալ Ճումպլաթ (Տիւրզի), որ հանրային կար-ծիքին ուշադրութեան յանձնեց Սուրիոյ մէջ լուծուած ժողովրդական կուսակցու-թեան վայելած ազատութիւնը՝ Լիբա-նանի մէջ: Այդ տարբերը Պէյրութի մէջ ունին կարեւոր դինամթերքներ եւ կա-ցութիւնը կրնայ ծանրանալ այն ատեն՝ երբ փորձեն դէնքի ուժով իշխանութեան տիրանալ:

առայժմ ոչինչ կրնայ ըսել:

Թրիպուլէ.— Այդպիսի խուսափո-կան պատասխանով մը չեմ գոհանար. վճռական խօսք մը կ'ուզեմ:

Իզորնի.— Անցուդարձերը ի'նչ որ ալ ըլլան՝ Ազգ. Ժողովին առջեւ կացութիւն մը ընելու պատրա՞ստ էք թէ ոչ:

Կայեաո.— Ցամենայն դէպս պիտի ու-դէի ըսելիք մը ունենալ: Կը յուսամ թէ պարզ յայտարարութիւն մը չէք ուզեր՝ լսած ըլլալու հաճոյքն ունենալու համար:

Վարչապետին պատասխանները յատկա-պէս դժգոհ ձգած էին ալակոմէական չըր-ջանակները եւ Ընկերային – Հանրապե-տականները:

Կարգ մը այլ վէճերէ հետք՝ Սահմանա-դրութեան բարենորոգման հարցը կը սկսի քննուիլ: Մանաւանդապէս երկու յօդուածներու (50 եւ 51) չուրջ համա-ձայնութիւն մը գտնել դժուար էր: Վի-ճաբանութիւնները երկարեցան եւ ժողովը վերջացաւ առտուան դէմ: Սահմանա-դրութեան բարենորոգումը քուէարկուե-ցաւ 206ի դէմ 309 ձայնով:

× *«Իւմանիթէ» կը յայտնէ թէ համա-նախար կուսակցութիւնը փորձած է Ընկերվարականներու հետ «հակաֆաչական ուժերու միութիւն» մը կազմել՝ միաս-նաբար ներկայանալու համար անցեալ չարաթ համեմատականի մնացած բնա-րութեան. Ընկերվարականները մերժած են գործակցիլ համայնավարներուն հետ: «Իւմանիթէ» կը յայտնէ թէ իրենց թեկ-նածուն նոյնը կը մնայ (Օկէ):*

× *Հիւս. Ափրիկէացիներու ահաբեկչա-կան գործունէութիւնը կը չարունակուի Մայր Երկրին մէջ: Փարիզէն հետք, ուր ոստիկանութիւնը ծանր վնասներ կրեց, Ռուպէի մէջ պատահեցաւ ծանր միջա-դէպ մը:*

Հիւս. Ափրիկէացի մը ոստիկանատուն մտնելով (Գ. թաղամաս) դաշոյնի հար-ուածներով սպաննեց երկու ոստիկաններ եւ անոնցմէ մէկուն կինը: Ոճրագործը ձերբակալուած է:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

×

Դու չգիտե՞ս, ինչո՛ւ ահա
Սիրտս այսօրաճ խորն է զարկում,
Չէ՞, որ առաջ չի եղել նա
Այսօրաճ յորդուն, այսօրաճ աւիռուն:

Քե՛զ է սիրում նա իր խորքից,
Քեզաձո՞վ է լեցուն հիմա,
Եւ շողում է սիրոյ ցոլքից,
Եւ դադում է սիրոյ վրայ:

Դողում է նա, իմ լոյս երազ,
Որ չգրկուի քեզնից յանկարծ,
Որ դու յանկարծ չմոռանաս,
Ու հեռանաս, գնաս անդարձ:

Դողում է նա ճուն թէ արթուն,
Որ սէրդ միշտ ի'ր մէջ մնայ
Դու իմ սրտի՛ հարստութիւն,
Կ'ուզե՞ս, որ նա սնանկանայ:

×

Ես թառամում եմ,
Դու կանաչում ես,
Ես մոռանում եմ,
Դու ճանաչում ես:

Ես կարկամում եմ,
Դու կարկաչում ես,
Ես ձեզ տեղչում եմ,
Դու ինձ տանջում ես:

Հնչում, թոչում ես,
Ուրախ թոչուն ես,
Ես լուռ փախչում եմ,
Բայց դու կանչում ես:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՄՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՀԱՑ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Ստեփան Էլչիքէկեան — 10·000 ֆր.

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԱՒԱ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ մէջ օգտա-կային նոր ընկերութիւն մը պիտի ստեղ-ծուի՝ սուբլական եւ եգիպտական ընկե-րութեանց միացումով. Ա՛. Մութեան ա-ռաջարկը՝ ընկերութեան մասնակցելու համար, մերժուած է:

ՍԹՐԱՋՊՈՒՐԳԻ մէջ վերջացաւ Եւրո-պական Խորհրդարանի ժողովը. կարելի չէ եղած ընտրել Եւրոպայի մայրաքա-ղաքը:

ՍՈՒՄԱԹՐԱՑԻ հիւս. չրջանին մէջ կա-տաղի կռիւներ սկսան կառավարական ու-ժերուն եւ ըմբոստներուն միջեւ: Կառա-վարութիւնը կը մեղադրէ Ազգայնական Ընտաստանը որ զէնք տուած է ապըս-տամբներուն:

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ դարձեալ ղրոյցներ չըր-ջան կ'ընեն, որոնց համաձայն Արտաքին Նախարար Լոյտ մօտ ատենին պիտի տայ իր հրաժարականը:

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ նախկին նախագահ Փերոն Լիպոն կ'երթայ:

ՔԱՓ ՔԱՆԱՎԵՐԱԼԻ արձակարանէն կը հաղորդեն թէ յառաջիկայ չաբաթ Ամե-րիկացիք պիտի արձակեն արուեստական նոր արբանեակ մը:

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ կառավարութիւնը բո-դբեց Հռոմի կառավարութեան՝ Իտալիոյ մէջ հաստատուելիք հրթիռներու արձա-կարաններուն համար:

ՄԵՔՍԻԿԱՑԻ մէջ բացուեցաւ հակահա-մաչխարհային համագու-մար մը՝ որուն կը մասնակցին երեսուն երկիրներու ներկայացուցիչները, հա-մագումարին նախագահ ընտրուած է պրոֆիլիացի ծովակալ Քարլոս Պոթօ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Խորհրդա-րանին մէջ Վարչապետ Ատընաուըր յայ-տարարեց.— Նախ ապահովենք Արեւ-մուտքի 52 միլիոն Գերմանացիները՝ Ա-րեւելքի 17 միլիոն Գերմանացիներուն մասին մտածելէ առաջ:

ՔԱՆԴԵՆՔ...

Բ. ՅԱԻԵԼՈՒԱԾ

Ինծի զարմանք չի պատճառեր՝ երբ ե-քեւան նստած զրոյ մը, վէմի մօնելով Մինաս Թէօլէօլեանի հետ, կը չեղի յան-կարծ ու կը բախի ինծի : Ամէն զրոյ, լսելի զարձնելու համար իր մեռաղին ձայնը, իրրեւ փորձ կամ թաքուն այլ պատճառով մը, պայման է որ զարնուի ինծի, — կ՛զրծր է կնկակս :

Թէօլէօլեան առիկա կ՛անուանէ «քամ - փլէքս Նարդունի» :

Ինծի զուարճութեան նիւթ զարձած է այս պարագան, որքան առարկայ հոգե - բանական ուսումնասիրութեան, զոր պի-տի կատարեմ յետագային :

Նկարագրի հարց մըն ալ կայ, սակայն, զոր կ՛ուզեմ նրեկայացնել «կենդանի պատկերներով», զոյց տալու համար թէ բարոյական ի՞նչ չափիկներ հագած է հայ զրողը, հոն՝ ուրկէ կը ձագկեն մեղ, ար-տասահմանի զրողները :

Պատերազմը վերջանալու մօտ, Փարի - զը ապատազրուած բայց Գերմանացին տակաւին սահմանազլուխին վրայ, «հե-րոսնե՛ր» ունէինք որոնք Դաշնակցական կ՛որսային Փարիզէն մինչեւ Մարսէյլ, խոշտանգելու համար այն ձեւով որ Թայլ կուտար օրուան անիշխանութիւնը :

« Նոյեմբեր 29» կոչուած հանդիսու - թեան մը վաղորդայնին էր : Ոմանք այս հանդիսութեան մէջ կը դնեն հայկական պետութեան մը հիմնարկէքին նշանակու - թիւնը : Ուրիշներ նոր «ոսկեղարի» մը փառքը : Իրականութիւնն այն է որ հայ-կական փոքրիկ հանրապետութիւն մը, « լքուած մանուկ», այդ օրը ինքզինք կը զտնէր մեծ եւ զօրաւոր պետութեան մը քեւերուն մէջ, — մեղքեր եւ պատաս - խանատուութիւններ չեմ ճչդեր, չեմ խո - սիր նաեւ մեր ազգային ցանկութեանց մասին, առանց քննադատութիւնը չա՞տ կը տարբերի այն զրչին տակ, որ կը խո-սի «չինական պարիսպներ քանդելու » մասին :

« Արաքս » տպարանին մէջ ինծի կը ներկայանայ երիտասարդ զրող մը եւ ա-տրճանակ պարպելու ձեւով կը հարցնէ.

— Ինչո՞ւ ներկայ չէիր երէկ երեկոյ - եան հանդէսին :

— Ամէն հանդէսի չեմ երթար, ամէն տեղ չեմ երեւար, ժամկոչ չեմ, զրագէտ եմ :

— Ուշադրութիւն կը զրաւէր բացակա-յութիւնդ :

— Չեմ կարծեր, ես անանկ զրագէտ մը չեմ որ Փարիզի հաւերն ալ ճանչնային : Չիս տեսնողը կամ ճանչցողը չա՞տ քիչ է : Ես պիտի մեղքնայի վրաս՝ եթէ ճանչնար զիս ամէն մարդ :

— Դուն չեկար «Նոյեմբեր 29» հանդէ-սին, որովհետեւ ղէմ ես Խորհ. Հայաս - տանի :

— Ներողութի՛ւն, բազմաթիւ Հայաս - տաններ չկան, մէկ Հայաստան կայ որ մէկ անուն ունի : Հայաստանը կը կոչ - ուի Հայաստան : Պատմական եւ աչխար-հագրական այդ անունին վրայ աւելցուած ամէն բառ կա՛մ բանաստեղծութիւն է, կա՛մ քաղաքական ոչ-զլամ : Գալով այն մեղադրանքին թէ Հայեր կան Հայաստա-նի թշնամի, հայ մարդը անպատուելու ձեւ մըն է ատիկա՝ որ չի կրնար հայ մարդ մը զալ :

— Գիտեմ որ դուն անոնցմէ ես, որոնք կ՛ուզեն Խորհրդ. Հայաստանը անջատել Խորհ. Միութենէն :

— Տէ՛ր ողորմեա, եթէ այդքան բան զիտես, պէտք է զիտնայիր նաեւ թէ չեմ սիրեր քաղաքականութիւնը, նոյնիսկ կ՛արհամարհեմ : Գէթ քաղաքական յօդ-ուածագրութիւնը կը համարիմ պարապ ընկոյզով կատարուած զբօսախաղ, — պատմութիւն, տնտեսական աչխարհա - զրութեան ծանօթութիւն, ժէոփոլիքիֆ, վերջապէս համաութիւն ժողովուրդներու աճման ու բարգաւաճման պայմաններու, ասանկ բաներ զա՞ծ ես այն թերթերուն մէջ, որ քաղաքական զասեր են տուած քեզի :

— Սոփեստութեան տեղը չէ, զուն Հիթլէրի՞ հետ ես թէ Ստալինի :

Այդ պահուն ինծի մօտեցաւ զրաչար - ներէն մին,— համակրելի երիտասարդ մը, պարկեչտ համայնավար, այժմ երե - ւան : Ականջիս բաւ.— Մի վիճիր, նպա-տակը բարի չէ, հեռացի՛ր դնա :

Օրերէ ի վեր Դաչնակցական կը հալա - ծէին զուրսը : Ոմանք բանտարկուած, ո - մանք խոշտանգուած : Այս «բարի - ծա - պիկներուն» քաջագործութիւնը՝ բոլոր այդ դէպքերը : Պատերազմի ընթացքին՝ փորը եղինճով լեցուած հաւ ուտելէն յափրացա՞նք կ՛ըսէին ասոնք, վկայու - թիւն տալու համար կատարուած հիւրա - սիրութեանց մասին : Վասնզի Հայը, Դաշ-նակցական ըլլար կամ ոչ, մէկ բան միայն կ՛ըսէր.— կրակի պիծէն ալատած խըլ - եակներ են ասոնք Հայաստանի հոզէն խլուած ծաղիկներ են, զուրզուրա՛նք, զուրզուրա՛նք :

Եւ ահա, պատերազմէն ետք՝ զուրզու - րանքին վարձատրութիւնը : Հիթլէրի հե՞տ ես թէ Ստալինի, կը հարցնէ ինծի՝ Ստալինի ծաղիկներէն մին :

Ամօթ համարեցայ փախչիլ, սակայն եւ այնպէս ... : Տարբեր է տեսակէտս քա - ղութեան մասին :

Նահանջը «թէքնիք» է հիմա, եւ ոչ թէ նչան վախկոտութեան : Անպայման պիտի նահանջէի՝ փոխանակ քաջութիւն ծախե-լու, եթէ չունենայի ապահովութիւն մը, — վասն զի ծիծաղելի է քաջութիւն ծա - խել անհատապաշտ դէնքերով :

Տաքութիւն մը քալեց երակներուս մէ - ջէն : Հարկ էր յարձակողականի անցնել : Ինծի ծանօթ էր դիմացինիս խոցելի կող-մը :

— Ինծի նայէ՛, ինծի, ըսի, 25 տա - րի արտասահմանի մէջ պէտք է ապրիս, որպէսզի հասկնաս մեզ՝ թօթափելով սե - րունդիդ մեղքերը, ծծած թոյները, խորթ դաստիարակութիւնը, սեռը անյայտ էակ-ներու նմանող ազգային նկարագիրը ան - յայտ մարդոց յատուկ զաղափարները : Դուն ի վիճակի չես հասկնալու հարցու-միդ պատասխանը : Զկարծես թէ կը վախ-նամ տալ պատասխանը, ահաւասիկ փրո - վոfաքէօր ձեւով.— Ես Հիթլէրի հետ պիտի ըլլայի եւ Ստալինի դէմ՝ եթէ ա - ռաջինը նստած ըլլար Մոսկուա, երկրոր - դը՝ Պերլին :

— Կը նշանակէ թէ նախընտրութիւնդ կ՛երթայ Հիթլէրի, որ հրէչ մըն է :

Ընկեր Յակոբ Հիսայեան, որ նոր կը հասնէր, պահ մը հետեւելէ ետք վիճա - բանութեան, միջամտեց իր կարգին :

Համայնավար զրողը սկսաւ սպառնալ՝ հետզհետէ աւելի չարանալով :

— Դաչնակցականներդ կը զործակցիք Հիթլէրի, տապալելու համար Ստալինը եւ խորհրդային կարգերը :

— Նման մեղադրանքներ ընելէ առաջ՝ պիտցիր նախ որ Դաչնակցական է ամէն Հայ ,— տարբերութիւնը տոզի խնդիր է : Ռամկավարն ալ Դաչնակցական է, հա - մայնավարն ալ՝ եթէ նախ Հայ է, միայն թէ Դաչնակցականութեան տոզը տարբեր է : Ցետոյ, վերադառնալով հարցումիդ՝ կ՛ո՛ւզեմ որ զիտնաս նաեւ թէ արտասահ-մանի մէջ Հայութիւնը կ՛ապրի եւ պիտի ապրի այն զաղափարով թէ Հայաստան աչխարհագրական տարազ մը չէ միայն, այլեւ պատմական տարազ մը : Ժողովրդ - զական բացատրութիւն մը տալու հա - մար՝ կ՛աւելցնեմ թէ Հայաստան չի կըր-նար դառնալ Հայաստան, այնքան ատեն որ Ջ լուծուած արեւմտահայ դատը : Մենք թշնամի ենք ամէն անոնց, որ թըշ-նամի են այս դատին : Ահա պատասխան մը, որ ի զօրու էր երէկ՝ երբ ուրիշ էին այդ դատին թշնամիները եւ բարեկամ - ները, ի զօրու կը մնայ այսօր՝ երբ փոխ-ուած են նոյն դատին թշնամիները եւ բարեկամները, վասնզի կարծիք չէ փո - խած երբեք դատին տէրը :

— Իրականութիւնը այն է որ Դաչնակ-զականներդ այսօր կը կռուիք Խորհ. Մի-ութեան դէմ ...

— Ես աւելի լաւ կը ճանչնամ այդ կըռ-ուողները, մէկը զո՛ւն ...

Եկաւ ժամանակը որ զոյց տայի զէնքս : Պատերազմի միջոցին, «ռազմագերիներ » կային որ իրրեւ « կամաւոր » կը ծա - ռայէին զերման բանակին մէջ, — ունէին իրենց թերթն ալ : Այդ թերթին խմբագի-րըն էր երեւանցի այս երիտասարդ զրո - զը, որու հանդիպած էի պատահարար՝ երբ ,իր համազգեստին մէջ հպարտ, հրա-ցանը կողքին, յօդուած կը զրէր Խորհ. Միութեան դէմ : Կ՛երեւի թէ մոռցեր էր զիս :

— Դուն չէի՞ր «կամաւորներու » թեր - թին խմբագիրը :

ԳՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

« Գրական Թերթ»ը թատերաբեմը զարձած է երկու անուանի զրողներու՝ Գ. Մահարիի եւ Ա. Գրաչիի միջեւ ծա - զած զրական բանավէճի մը :

Առաջին յարձակողականը կատարած էր Գուրգէն Մահարի՝ «Բայ նամակ բանաս - ւեղծ Աչոտ Գրաչուն» իր քննադատական յօդուածով, որուն «Ցառաջ» անդրադար - ձած էր առեներն (տես «Ցառաջ», Դեկտ. 29, 1957) :

Այդ, «Գրական Թերթ»ի 1958 Փետր - ուար 21ի թիւով, Աչոտ Գրաչի չորս ըն - զարձակ սիւնակներու մէջ կուգայ պա - տասխանել Գուրգէն Մահարիին :

Բայց ի՞նչ է բանավէճին նիւթը :

Ցիշողութիւնները թարմացնելու համար յայտնենք, որ Գուրգէն Մահարի խոտօրէն քննադատած էր Աչոտ Գրաչիի «Սարերի Սրինգը» բանաստեղծութիւններու հատո-րին մէջ տեղ գտած կարգ մը բառերու աւելորդ կամ անիմաստ զործածութիւնը :

Ցօդուածին վերջաւորութեան, Գ. Մա-հարի կ՛եղրակացնէր.

« Ես կ՛ուզենայի որ դու (թոյլ տուր անցնել դու-ի) «Սարերի Սրինգը» զրքով փակես քո ստեղծագործական հին շրջանը եւ անցնես առաջ ... : Զարդի՛ր քո ձեւե-րը, հալի՛ր ստեղծագործական քո հալոց-քում, զրի՛ր, մաքրի եւ ձուլիր նոր զոյ-ձեր ...» :

Գուրգէն Մահարիի պահանջածն այն էր, որ յանգերու եւ բառերու կրկնու - թիւններ պարունակող ժողովրդական բա-նաստեղծութեան ձեւը մէկդի զրուի եւ որդեգրուի արդիական բանաստեղծական մեթոտը, որ հիմնուած է առաւելաբար կշռոյթի վրայ : Մահարի, իր այդ պա - հանջը կը դնէր մանաւանդ այն պատճա - ռով, որ ժողովրդական բանաստեղծու - թիւն զրելու համար պէտք է ունենալ Ա. Իսահակեանի մը տաղանդը. բայց, տըր-ուած ըլլալով որ Ա. Իսահակեան մեռաւ եւ «չթողեց իր յետեւից ոչ ոք, Իսահակ - եանով էլ վերջանում է ժողովրդային հը-մայիչ ու անմահ պոէզիան» :

Աչոտ Գրաչի, սակայն, նիւթը ընդհան-րացնելով, իր պատասխան - յօդուածին առաջին մասին մէջ կը ծանրանայ Գ.Մա-հարիի վերջին հատատումին վրայ եւ խորապէս վրդովուած անկէ, կը յիշեցնէ թէ Ա. Իսահակեանի ձգած զրական ժա-ռանգութիւնը ոչ միայն չատ մեծ է, այլ նաեւ անոր ազդեցութիւնը կարելի է տես-նել «ժամանակակից տաղանդաւոր մի փունջ պոէտների վրայ», որովհետեւ Ի - սահակեան «Հայ զրականութեան բիւրա - կընեայ Բինդէօլն է» . ապա կը բացա - կանչէ՝ «Ո՛չ, հազար անգամ ոչ : Ժողովր-դաշունչ պոէզիան կենդանի է եւ կը չա-րունակէ ապրիլ ու ծաղկիլ այնքանժամա-նակ, ինչքան կ՛ապրի ժողովուրդը, իսկ ժողովուրդը անմահ է» :

Ա. Գրաչի մասնաւորաբար կը չեչտնա-նայ պեղչկական ներչնչումով բանաս - տեղծութեան հանդէպ Գ. Մահարիի զոյց տուած հեղնական վերաբերմունքէն : Գրաչի, առանց բառերը ծամծմելու, հե-տեւեալ պատասխանը կուտայ Մահա - րիին. « Գեղչկական պոէզիայի հանդէպ տածած ձեր հեղնանքով դուք նմանուած էք այն մարդուն, որ հէնց պիւղից նոր դուրս գալով, քաղաքում մի նոր փող - կապ կապելով վզին, արհամարհական խօսքեր է չպրտում իր հայրենակիցների՝ «կոչտ ու կոպիտ պիւղացիների» հասցէին եւ խուսափում նոյն իսկ իր համազիւղա-ցիների բարեւն առնելուց » :

Գ .Մահարի, իր յօդուածին մէջ ուզած էր այնպէս ներկայացնել, որ Ա. Իսահակ-եան արհամարհանք ունէր իրմէ ներչն - չուող բանաստեղծներուն հանդէպ («Նչա-նակում է նրանք զոյութիւն ունեն», դի-տել կուտայ Ա. Գրաչի.), եւ փաստելու համար ասոնց զրածներուն խեղճութիւ - նը, կարգ մը մէջբերումներ բրած էր Ա. Գրաչիի բանաստեղծութիւններէն :

Աչոտ Գրաչի, իր պատասխան - յօդ - ուածին երկրորդ եւ ամէնէն երկար մա - սին մէջ, կը պատասխանէ իրեն դէմ կա-տարուած յարձակումներուն :

Նախ կը բողոքէ թէ Գ. Մահարի , կըր-ճատելով իրր օրինակ յիշած տողերուն առաջին մասերը, մէջ բերած է միայն յանգերը. օրինակ՝ «Շող թափիր ... ցող թափիր ... հով թափիր», փոխանակ ամ - բողջ քառեակին՝

Մի բուռ աստղուիճ շող թափիր,
Մի բուռ արցունիճ ցող թափիր ,
Զեփի՛ւռ, շիրիմին պանդուխտիս ,
Տար դու մի բուռ հով թափիր :

Եւ այս առթիւ Ա. Գրաչի խոտօրէն կը յիշեցնէ Գ. Մահարիին՝ զրական մէջբե-րումներ ընելու տարրական օրէնքը, որ է՝ բանաստեղծութեան մը տողերն ու բա-ռերը իրարմէ չզատել, այլ՝ ներկայացնել մտքի ամբողջութիւնը :
Գ. Մահարի քննադատած էր Ա. Գրաչիի յանգերուն միօրինակութիւնը եւ նոյն բա-ռերու կրկնութիւնը զանազան քառեակնե-րու մէջ .

Սիրեցիճ, սիրոյ շող դառնացիճ,
Գարնան գուլալ ցող դառնացիճ ,
Մի օր կեանքի պարտէզում
Մենք էլ պիտի հող դառնացիճ :

Որպէս պատասխան, Ա. Գրաչի կը բերէ Սայեաթ Նովայի օրինակը, «որին Բրի-սովը դասում է համաչխարհային մեծ լի - րիկների չարքը», եւ որ չաճախ կը կրկնէ նոյնահնչիւն մեեւնոյն բառերը՝ իր չատ մը տաղերուն մէջ : Օրինակ՝ բաղ, խաղ , տաղ, դաղ, թաղ, բեդամաղ. («Խաղին կարօտ է, դաղին կարօտ է, խաղին կա - րօտ է» : կամ՝ «Խաղ իս էլի, դաղ իս էլի, բաղ իս էլի» : կամ՝ «Խաղի մէչըն , թաղի մէչըն, բաղի մէչըն» եւայլն) :

... «Ցանդերը քառեակից պոկելու ձեր էժանագին մեթոտներով (կը բողոքէ Ա. Գրաչի) կարելի է փորձել վարկաբեկել ուզած բանաստեղծի ուզած դեղեցիկ եր - կը : Բացում եմ զրասեղանիս մի ուրիչ դիրքն էլ եւ ձեր սխատեմով պոկում հըր-չակաւոր քառեակի յանգերը. «Բերդը մեզ... երթը մեզ... հերթը մեզ» : Կո - պիտ ձեռքով պոկուած, տորուած երեք տերեւ չեն կարող պատկերացում տալ զարնանային չքնաղ չինարու մասին : Ճիշդ այդպէս էլ ասուած - լսուած այս երեք յանգերը չեն կարող զրսեւորել Ցով. հաննէս Թումանեանի քառեակիի զեղեց - կութիւնն ու իմաստուն միտքը :

Մնացել է բերդը մեզ ,
Ցաղթանակի երթը մեզ ,
Անց են կացել, ով կային ,
Հիմի կըգայ հերթը մեզ :

Ես նախընտրում եմ հնչուն ու լիարիւն յանգերը, զուք՝ ասոնանսը, որի մեխա - նիկական եւ պրիմիտիւ կիրառութիւնը այսօր որդի նման ուտում է մեր պոէզիա - յի ոսկէ խնձորը » :

Եւ, պաչտպանողականէն յարձակողա - կանի անցնելով, Աչոտ Գրաչին ալ կը հարուածէ Գ .Մահարիի յանգերը .

«Թոյլ տուէք ձեր իսկ սկզբունքով մէջ բերել ձեր յանգերից միայն մի «մարզար - տաչար». «Ես – հետ.», «Մչուչի – էլի», «փայլ – համար» , «Անդէմ – պոէտ », « Թողտ – զարձոց», եւայլն: Սրանք յանգե՞ր են» :

ԿՅՑԱՆ

ԺԱՂՎՈՒՏԻ ՅՈՒՆ

ՄԻ.

Հիւրասիրել սիրելի ընթերցողները ինչ-որ բանով, որ ոչ շատ ընդհանուր է մեր սեղանների վրայ, բայց որ ամենքն էլ սիրում են, ահա թե ինչ մտածեցի ես, երբ ինձ հարցրին, թե ինչ կցանկանայի ուտել։ Ես ուզում էի ուտել ձուկ, որովհետև ձուկը ինձ համար ամենահամեղ կերակուրն է։ Ես սիրում եմ ձուկը տապակած, եփած, ապուրի մեջ, ձկնաբլիթ, ձկնապուր, ձկնաբլիթ, ձկնապուր, ձկնաբլիթ, ձկնապուր

ՍԻԼՎԱ ՋԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ԱՐԱ ՍԵՐՈՒԵԱՆ
Նշանուած

Փարիզ 16 *Մարտ* 1858

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ
ՀԱՃԵԼԻ ՕՐ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՒ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր · Մխիթեան ինջոյքը Մարտ 30*ին, կիր · կէսօրէ վերջ ժամը երեքէն, Իսկի Մրմեան պալրոցին մէջ :*

Գեղարուեստական ճոխ բաժինով երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ :

Նուագ ծանօթ հայբենակիցներու կող – մէ :

Միրիճեան Շիրվանեան (*ուտ*), Շիմա – ւոն Պալեան (*ջութակ*), *պիտի նուագեն հայկական պարեր :*

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով :

Թերթամուշ եւ Զատկուան հատկթախալ :

Կը հրաւիրենք բոլոր հայբենակիցները որ իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն մեր այս բարեպատակ ձեռնարկը :

Մուտքը ազատ է :

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

—o—

ՄԱՐՍԷՅԼ — ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ

Շաբաթ, *Մարտ* 29 — *Ժամերգ · ժա – մը վեցին :*

Կիրակի, Ծաղկազարդ — *առաւօտեան ժամերգութիւն ժամը եօթին, պատարագ ժամը տասին, քարոզ* 11*ին, երեկոյեան Դռնբացէք ժամը վեցին :*

(Շար.)

Ապրիլեան Սպահանդէսը Ապրիլ 27*ին, Վիէնի մէջ : Նախաձեռնութեամբ Վիէնի Ազգ · Մխիթեան :*

ԱՊՐԻԼ ՑԻՆ

Կը լրանայ ՅԱՌԱՋի հրատարակու – թեան (նոր շրջան) 14րդ տարին : Մեր բաժանորդներէն կը խնդրենք անյապաղ նորոգել իրենց բաժանորդագրութիւնը, առանց սպասելու մասնաւոր դիմումի :

Հին հաշիւ ունեցողներուն կը յիշեցը – նենք թէ վարչութիւնը ի վիճակի չէ ա – պառիկ թերք ղրկելու եւ հետզհետէ պիտի դադրեցնէ առկախ հաշիւ ունեցող – ներու թերթերը :

« *Յառաջ* »ի Շէֆ – Փոսթալի թիւն է՝ 15069 – 82, եւ վերապահուած է միայն «*Յառաջ*»ի հաշիւներուն (ծանուցում – գործակալութիւն, բաժանորդագրու – թիւն) :

Այս յիշեցումը կ'ընենք, որովհետեւ հակառակ մեր կրկնակի խնդրանքին, այս թիւին վրայ կը ղրկուին ուրիշ թերթերու կամ կազմակերպութեանց պատկանող գումարներ : Նման գումարներ ղրկել միայն՝ ՄԱՆՏԱ – ՓԱՐԹՈՎ :

Շնորհակալութիւններով

ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՔԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն :

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին :

Կիրակի, Մարտ 30*ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն* 12, *Անիէռի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ,*

Centre Administratif et Social
Place de l'Hôtel de Ville

Ա · ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ
Կը ներկայացնեն վարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐԶԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(*Թատերգութիւն մէկ արար*) Գ · Վահանի Ա · Գմբէթեան, Օր · Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան :

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիշկը»էն հայաց – ուած զաւեշտ երեք արար :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing
LOS RUMBEROS

Նուագախումբով :

Ղեկավարութեամբ ՐՈՖԷ ՏՈՐԻՒԻԼԻ : եւ երգիչ ՊԱՒՕՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով :

Մուտք՝ 300 ֆրանք :

M. Donat
MÉCANICIEN
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ
Նոր հաստատուած՝
44, RUE D'ENGHIEN
PARIS - X
MÉTRO BONNE NOUVELE TEL TAI. 80-18
Կը տեղեկացնէ իր յաճախորդնե – րուն թէ իրենց տրամադրութեան տակ է ամէն տեսակ մեքենայի (կարի, *պութօնիէռ, սիւրժիթէօղ* կամ սովորական) նորոգութեան կամ վաճառման համար :
ԲԱՑ Է ՇԱԲԱԹ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐԸ

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին տարեկան ձեռնարկը՝ Ապրիլ 20*ին :*

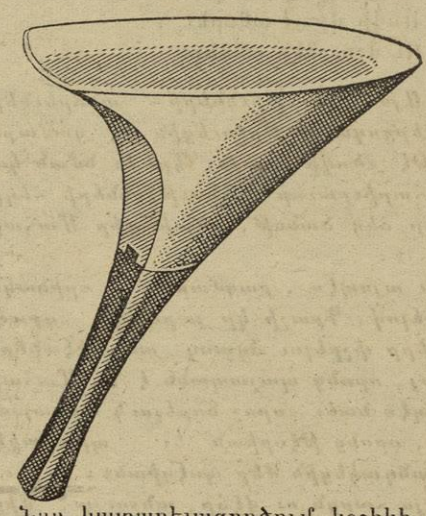
ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՕՄՈՆ — Հ · Ց · Դ · «Յառաջ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի ժամը 21*ին :*

Ներկայ կ'ըլլան Զաւարեանի, Շիրլ · կո – միտէի ներկայացուցիչները եւ ընկեր Վ · Իշխանեան :

ՊՈՒԼ · ՕՏՏՈՑԻ Կապ · Խաչի մասնա – ճիւղին ընդհ · ժողովը այս երկուշաբթի, կէսօրէ վերջ, ժամը ճիշդ երեքին, սո – վորական վայրը, ընկերուհիներուն ներ – կայութիւնը պարտաւորիչ է : Օրակարգ · — Գաղտ · ժողովի զեկուցում եւ վար – չական ընտրութիւն :

SALLE GAVEAU
45, RUE LA BOETIE
RECITAL
ՍԵԴՐԱԿ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՄԱՑԻՍ 19ԻՆ ԺԱՄԸ 21ԻՆ
Յայտագրին մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Նաւ կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ *Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մարիէռ փլասթիք եւ ալիւմինիում միացումով չինել ան – բեկանելի (էնֆասապլը) եւ ճկուն կո – չիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ*
Դիմել՝
VANPLAST
(ՎԱՆԼԵԱՆ)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-08
Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36
» 33-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՒԶԻՈՒՄԻՈՆ ՍԿԱՒԱՌԱԿՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԱՃՈՒ ՇԱՐՔԸ

VOGUE - CONTREPOINT
Ընկերութեան կողմէ պատրաստութիւն եւ ղեկավարութիւն

ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

MC 20.150 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ* — (55 *վայրկեան*)

Կոմիտասեան պատարագ եւ տաղեր, քառաձայն, երգչոն եւ պատարագիչի բաժինով :

1) *ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ, (Խորհուրդ Խորին, Հրաշափառ, Ընտրեալդ Աստուծոյ, Ուրախ լեր) :*

2) *Սուրբ, Հայր երկնաւոր, Յամենայնի, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ, Էջմիածնական եղանակաւ, (Կոմիտաս) :*

3) *Եւ եղիցի տղորմութիւն :*

4 · *Հայր մեր (Գոհաբանական), Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Քրիստոս պատարագեալ, Լցաք, Գոհանամք, Մաղթանք, Եղիցի :*

5) *Էջմիածինն ի հօրէ (Ա · Պարթեւեան) :*

MC 20.114 *ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ* — (45 *վայրկեան*) :

Եկմալեան պատարագ եւ ծննդեան տաղեր :

Ով վերահրաչ ծաղիկ, Գովեա երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառք, Մարմին Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Յամենայնի, Հոգի Աստուծոյ, Ամէն եւ ընդ հոգւոյդ քում, Հայր մեր, Տէր Ողորմեա, Մաղթանք, Եղիցի : Արծաթ – սիրութեամբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական,

MC 20.103 *ՀԱՑ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ*

Նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ, 10 կտոր :

Գարուն երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Ատրպէյճան, Պիւլբիւլ, Նազպար, Կաքաւիկ, Եարս Ջան, Քանա քեռ, Ղայթարմա, Գերինեաու երգ, Լեզգինքա, Կովկասեան երգ :

MC 20.136 **Arménie** *Հայ ժող · երաժշտութիւն, 14 կտոր, նուագախումբ, խմբերգ, մեներգ :*

Հայբենիք, Էրզրումի պար, Զով գիշեր, Կայնել ես, Տարօն, Արի՛ Սէյրան, Կանչէ կռունկ, Լալա եարս, Ես առաջ, Շուշիկ, Պանդուխտի երգ, Շողպի, Մարալի, Վարդավառ :

Գին 2700 ֆրանք

Ստանալու համար դիմել՝

Ա · Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 33, Rue de Moscou, Paris

Եկեղեցւոյ վերանայումը՝

ՀԱՑ ԵՐԳԻ ԵՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ԵՐԵԿՈՅ

THEATRE PAUL FARALICQ 21, RUE YVES TOUDIC. PARIS, MÉTRO : RÉPUBLIQUE

Ուրբաթ գիշեր, Մարտ 28, ժամը ճիշդ 9ին

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնէ երգիծախաղ նոր կատակերգութիւնը

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՈՒՄԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ

(Երկու արար)

Ա · ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Ն · ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Ն · ՊՇՏԻԿԵԱՆ, Օր · ՇԱՀԻՆԵԱՆ, Թ · ԳԱՄՊՈՒՐԵԱՆ եւ երիտասարդական հոյլ մը

ԳԵՂԱՐԴ ԵԱՆԳԻԿԵԱՆ եւ ՆԱՑԻՐԻ Երգչախումբը ամբողջական կազմով

Մեներգող՝ Օր · Ժ · ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ, Բ · ՖՐՆՏԶՐԵԱՆ եւ Ժ · ՈՒՆՃԵԱՆ

Յայտագրին մաս կը կազմեն Կոմիտասի, Ալթունեանի եւ Գ · Եանպէկեանի գործերը, ինչպէս նաեւ հայ տոհմիկ երգեր :

Տոմսերու միակ կեդրոնատեղի Գրատուն Հր · Բալուեան 43 *բիս Բիչէ*

(*Երեկոյթը կ'սկսի ժամը ճիշդ* 11·30ին)

ՁԵՐ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՑ ՃԱՄԲՈՎ
ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՎ ԿԱՄ ՕԴԱՆԱՒՈՎ

Անգլիական առաջնակարգ ապրանքներ, գործատան գինով : Մաքսային եւ այլ բոլոր ծախքերը վճարուած մինչեւ տեղը հասնիլը :
Կրնաք կազմել ծրարներ զանազան ապրանքներու ճոխ ցուցակէ մը :
Դիմողին՝ ցուցակ եւ մանրամասնութիւն :

SICOMEX
20, RUE ROYALE, PARIS 8e
TÉL : OPE. 67-77
MÉTRO MADELEINE C. C. P. 11.964-43

MORY et Cie
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՆԹՈՒՐԻՍԹ – ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ստացած է մենաշնորհեալ իրաւասութիւնը ծրարներ ղրկելու Խորհրդային Միութիւն : Բոլոր տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, ստա – ցողը ոչ մէկ վճարում ունի ընելիք : Ղրկողը ինք կը պատրաստէ ծրարը իր կողմէ զննուած եւ ընտրուած հագուստներով եւ ապրանքներ :

Սքաթար ծրար չենք պարտադրեր : Սակայն միայն նոր ապրանք կ'ընդու – նենք : Ներկայիս ծրարները աւելի արագ կը հասնին :
Բոլոր տեղեկութիւնները կը տրուին հեռաձայնով՝ NOR. 10-7 et 10-73

10, Rue St-Quentin, Service C, Paris 10
MÉTRO ET AUTOBUS : GARE DU NORD

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՄԱՐՏ

MARDI 25 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8132 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3953

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՍՈՒՏԻ ԱՍՊԵՏՆԵՐԸ

« Առջը հօթը երդ ունի, հօթն ալ տանձի վրայ», կ'ըսէ ժողովրդական առածը :

Ռամկավար – հնչակ եւ քօղաժածուկ համայնավար մամուլն ալ հօթը նիթ ունի, հօթն ալ Դաշնակցութեան վրայ :

Եթէ չըլլար Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը, առանց դրամապլուխի եւ առանց յաճախորդի մնացած առեւտրականի նման որնանկութիւն պիտի հռչակէին դիմացի ճակատի թերթերը, Միջին Արեւելքն մինչեւ Ամերիկա :

Բայց՛ք դիպուածով այդ թերթերէն որեւէ մէկը՝ տարուան որեւէ եղանակին : Բայի համրապրանքն՝ անպայման քանի մը յօդուածներ պիտի գտնէք մէջը՝ ուղղուած Դաշնակցութեան դէմ :

Կը դրամանաք, աւելի ճիշդը կ'արդա – հատիք :

Ուրիշ նիթ չունի՞ն այս մարդիկ :

Պղճահարութի՞ւն ալ չունին : Զի՞ն մեղքնար գոնէ իրենց ընթերցողները :

Դաշնակցութեան կամ անոր համակիր կազմակերպութեան մը դէմ դրուած որեւէ յօդուած արտառո՛ւց եղրայրակցութեամբ մը չըլլան կ'ընէ ռամկավար թերթն հնչակեանին, անոկ ալ քօղաժածուկ համայնավարին :

Ոչերդութիւնը հոն է, որ այս թերթերը իրենք իրենց «Հայաստանասէր» եւ «հայրենասէր» մակդիրները կուտան, իսկ դաշնակցական թերթերը կ'որակեն « հակահայաստանեան», «հայրենազուրկ» :

Զէն վախնար ծիծաղելի դառնալ յաչս պարկեշտ եւ անկուսակցական հայրենակիցներու :

Պէյրութի հնչակեան թերթին մէջ հրատարակուած «Փաստաթուղթ» մը երկու տարի առաջ՝ լուսաւոր «բնապիր»ներով՝ երկինքէն իյնած մանանայի պէս յափշտակուելու նիթի սովէն տառապող ա – նօթի համբաւիններու կողմէ :

Առաջին տողէն մինչեւ վերջինը կեղծ եւ չինծու այդ «փաստաթուղթ»ը ամխանե – րով կեր հայթայթեց Լիբանանի, Սու – րիոյ, Եգիպտոսի եւ Ամերիկայի հակա – դաշնակցական սովալլուկ թերթերուն : Նոյնիսկ խորհրդային թերթերուն՝ երե – ւանէն մինչեւ Պուքրէշ ու Սոֆիա :

Մինչեւ այսօր ալ անոնք չկրցան տալ անունը այն «ականաւոր դաշնակցակա – ն»ին, որ իբրեւ թէ հնչակեան թերթին գրկեր էր խնդրոյ առարկայ «Շըջաբերա – կան»ը : Եւ երբեք պիտի չկրնան տալ, քանի որ հակադաշնակցական ախտասա – րակ ուղեկի մը ոճրապարտ յայտումն էր այլ, զուտ երեւակայական, կաշուած ծա – ռայելու անազնիւ նպատակներու :

Բոլորովին խայտառակուած իրենց կեղծարարութեամբ, այս անգամ իրենց ձեռքն անցած է նոր «դրամապլուխ» մը, զոր կը չհապաղեն ամխաներէ ի վեր :

« Դաշնակ գեկավարութիւնը Ամերիկա — Թրքական ծառայութեան մէջ » :

Ա՛յս է հմմակուան կարգախօսը : Ո՛չ աւելի ոչ պակաս :

Այս չնաշխարհիկ պիւտին հեղինակն է աննկարագիր մարդուկ մը, որ Միջին Ա – րեւելքի մէջ հանրածանօթ է իբրեւ զոյ եւ անբարոյական : Ծանօթ է մանաւանդ հակադաշնակցական մամուլի խմբագիր – ներուն, որոնք հայերէն լեզուի ամէնէն ապուռ ածականներով կ'որակէին զայն՝ երբ «հակահայաստանեան» թերթի մը մէջ հակահամամայնավարական յօդուածներ կը գրէր :

Այդ անոպայ մարդուն հիւանդագին ե – բեւակայութենէն բխած չերիւրածոյ պատմութիւնները կը ջանան հալած իւղի պէս կլլեցնել իրենց բարեմիտ ընթերցող – ներուն : Մինչեւ Ֆրանսա :

Դաշնակցութիւնը Թուրքին ծառա՞յ :

Ո՛րքան ստորնացած են մարդիկ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀՈԳԵՐԸ

ՈՒՂԵՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻ

Մորհրդարանը արձակուրդ առանձին առաջ կառավարութեան չարթուան մը օ – րակարգը խմոցուած է : Գլխաւոր երեք հարցերու շուրջ պիտի բլլան վիճաբանու – թիւնները :

1 — Դիւանագիտական :
2 — Մորհրդարանական :
3 — Ընկերային :

Անդլեամերիկեան պատուիրակներուն հետ խորհրդակցութիւնները կը վերսկսին այսօր՝ լուծելու համար Ֆրանքեւթու – նուզեան թնճուկը : Հակառակ բազմաթիւ քննադատութեանց՝ կառավարութիւնը չուզեր հեռանալ ատլանտեան ընդհանուր քաղաքականութենէն : Այս տեսակէտէն ուշադրաւ է Վարչապետ Կոլիեի ճառը՝ միացեալ հրամանատարութեան քաղաս – նամեակին առթիւ :

Տուլովիի մէջ, ուր 1918 Մարտ 26ին կնքուած համաձայնագիրով մը ծնունդ առած էր դաշնակից ուժերու միացեալ հրամանատարութիւնը, Վարչապետը ճառ մը խօսելով Ատլանտեան երկիրներու մի – ութեան կոչ ըրաւ, աւելցնելով. — Տրամաբանական չէ, որ ազգ աչ – խարհի միանգամայն ամրոզջական չըլլայ :

Ֆելիքս Կայեաս միամամանակ անդրադարձով Ալժերիոյ, բաւ. — Անոնք որ չեն հասկնար թէ Ալժերիա նոյնքան ա – րեւի է մեր սրտերուն, ինչպէս էր ատե – նին Ալզաս – Լորէնը, քաղաքական մեծ սխալ մը չըներն :

Վարչապետին ճառը մեծ մասով յաւ – կացուած էր Հիւս. Ատլանտեան եւ Ալժերիոյ անցուդարձերուն. — Ֆրանսա համոզ – ուած է, բաւ ան, որ Ալժերիոյ յեղա – շրջումին ընդդիմանալով կը պաշտպանէ Թունուզի եւ Մարոքի անկախութիւննե – րը. անկախութիւններ՝ զորս ինք չնորհեց այդ երկու երկիրներուն :

Անկախները, որ դէմ էին կառավարու – թեան քաղաքականութեան եւ կը սպառ – նային հեռացնել իրենց նախարարները՝ երկուքի բաժնուած են ներկայիս : Նախ – կին վարչապետ Փինէ անորամարանական կը գտնէ կառավարական ներկայ տող – նագիր, որ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ : Տիւէ, ընդհակառակն, նոր դաշինք մը կազմելու իր տեսակէտէն չէ հրաժարած : Անթուան Փինէ նոյնիսկ խնդրոյ առարկայ դարձուց Ազգ. ժողո – վին մէջ մեծամասնութիւն մը կարենալ պոյացնելու հարցը. նոյնիսկ այդ պարա – գային՝ դժուար պիտի բլլար որ նորըն – միր կառավարութիւն մը այսօրուան քա – ղաքականութենէն տարբեր ուղղութիւն մը կարենար որդեգրել :

Ընկերային – Հանրապետականներն ալ դժմարեցին իրենց ժողովը՝ քննադատա –

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

Զէն դիտեր, որ Դաշնակցութիւնը պա – հանջատէր է Թուրքէն :

Երբ ամէն դասակարգի «Հայաստանա – սէր»ները դասալիք եղած՝ խունկ կը ծը – խեն Կրէմլինի առջեւ, Հ. Ց. Դաշնակցու – թիւնն է, որ ակը կանղնած է Հայկական Դատին, հայ ազատատենչ ժողովուրդի կողքին :

Եւ Հայկական Դատը 1890էն մինչեւ այսօր Թրքահայաստանի ազատագրու – թեան հարց է Հ. Ց. Դաշնակցութեան եւ Հայութեան համար :

Ուրիշ պատասխան չունինք տալիք սու – տի ապտեաններուն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Օր ըն Օրին

ՆԱՂԿԵՊՍԱԿ ՄԸՆ ԱԼ ՄԵՐ ԿՈՂՄԷ ...

Քանի մը տողով լուրը տուած էին Պոլ – սոյ հայերէն թերթերը թալէաթի մահուան 35ամեակին առթիւ կատարուած յիշատա – կի հանդիսութեան մասին, իր դամբա – րանին վրայ :

Այդ միակ անունը բաւական է ամէն Հայու համար վերապրելու այն սարսափ – ները որ մեր ժողովուրդը կիսեց եւ կեն – դանի մղձաւանջ դարձաւ միւս կէսին : Քառասուն տարի վերջն ալ երբ կան տակաւին այժմ տղամարդ դարձած մա – նուկներ եւ ծերունազարդ մայրիկներ — երիտասարդ հարսեր այն օրերուն — ար – ցունքը աչքերուն կը պատմեն բեզի, ի – րենց ապրած, տեսած ու կրած արհաւիր – քը, պատմութեան մէջ անհնախորհրդա – գի զարհուրանքը, դասական բացատրու – թեամբ «Հայասպնդ Սարսափները» :

Երբ ատոմի կապուած չեն միակ անու – նի մը, այլ *Իմթամթ* կոչուած վոհմակին թագն ու պսակը կը կազմեն, այդ «թա – գին» ամէնէն շողշողուն փայլը Թալէա – թը, իմի էր որ մարդկային արարածի մը, նոյն իսկ թուրքի մը անսովոր կատաղու – թեամբ ջարդել տուաւ ծերն ու մանուկը, հարիւր հազարներով, բանդեց ամէն սըր – բութիւն՝ հայ ժողովուրդին անցեալին ու մշակոյթին կապուած, կողոպտեց, թալ – լեց եւ աւերեց ամբողջ երկիր մը : Իբր Հայ երբ կսկիծով եւ անզօր կատաղու – թեամբ կը յիշենիմ ու կ'ապրիմիմ այս բոլո – րը, Թուրքը նիմ կը փառաբանի զայն իր մահուան 35րդ տարեդարձին առթիւ :

Ինչո՞ւ սակայն : Հերո՞ս մրն էր արդեօք իր ժողովուրդին համար : Ի՞նչ ըրաւ ան իր երկրին ծաղկումին ու բարգաւաճման համար. ոչ իսկ Մուսթաֆա Քեմալի մը չափ կապուած մնաց իր ժողովուրդին բարօրութեան : Համաշխարհային Բ. Պա – տերազմը կորսնցուց անօրինակ փլուզու – մով մը. 750.000 f. տարածութեամբ եր – կիրը աւերակոյտի մը վերածեց, բոցերու եւ անզգերու համար գերեզմանոց մը պատրաստեց շէն ու բարեբեր հողամասե – րէն :— Եւ երբ օձիքը ձեռ պիտի տար որպէս հաշուետու փախաւ Գերմանիա իր սեւ մորքը փրկելու մտահոգութեամբ :

Այսօր հերոս է դարձեր. որովհետեւ Հայը գիտցաւ պատժել զայն :

Եւ տակաւին «անցեալին» կը վերագրեն *Հղածը* չմեղանալ փորձելով : Հեղինակ – ներէն այս մէկը փառով ու պսակով վե – րադարձուեցաւ իր երկիրը յատ – կապէս տրամադրուած զրահաւորով մը եւ հերոսի ծաղկեպսակ մըն ալ գետեղ – ուեցաւ իր շիրիմին վրայ. *Սօն Փոստայի* կողմէ հետեւեալ վերտառութեամբ եւ Ա – սպմ Զալըֆօղլու ստորագրութեամբ.

... Միտնաթ փաչա Թուրքիոյ մէջ ա – ռաջին անգամ դրամատուն հաստատած բլլալուն համար իր կիսանդրին կանգ – նուած է, Թալէաթ փաչա բնաւ չէ դնա – հատուած, արժանաւորապէս չէ ճանչ – ցուած. այս երկրին մէջ որուն համար հոգի ? տուած էր :

Այս դրուատիքէն վերջ Ասպմ ադա կ'ա – ւելցնէ *«վատ Թէյլիրեանի մէկ փամփուշ – տին գոհ գնաց Պերլինի մէջ ուր ձեւա – կերպեալ դատավարութենէ մը ետք ան – պարտ արձակուեց ոճրագործը ծայրին – րով գարդարուած կառք մը մտնելով ծա – փերու մէջ գատարանէն հեռացաւ :*

Չէք փորձուիր ըսել այս «ադա»ին որ աղօթք պէտք է ընեն իրենց այդ «ոճրա – գործ» Թէյլիրեանին որ իր մէկ գնդակով հերոսացուց այդ անանուն ոճրագործը որ ամբողջ ցեղ մը փճացուց եւ իր «հոգի տուած» երկիրն ալ աւերակի վերածեց :

Նոճձի

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԲՈՂՈՔ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԷՄ

Ինչպէս գրած էինք, Ամերիկացիք տե – ղեկութիւններ ուղած էին 1956 ապրս – տմբերիենէն ետք ձերբակալուած եւ բանտարկուած Հունգարացիներու մասին : Մասնաւորապէս կ'ուզէին պիտնալ գօրա – վար Մալէթերի վերապահուած ճակա – տագիրը :

Մամուլի տուլիս մը տալով, Հունգար կառավարութեան մէկ բանբերը՝ փիարոս այս պարագան որակեց «Հունգարիոյ ներ – քին հարցերուն միջամտելու ամերիկեան նոր փորձ մը » :

Կառավարական բանբերը յիշեց Մ.Ա.Կի Հունգար պատուիրակութեան նախագահ փէթերմուտի յանձնուած Քասթօթ Լոճի նամակը, որուն մէջ ամերիկացի ներկա – յացուցիչը տեղեկութիւններ կ'ուզէր Հունգար կարգ մը անձնաւորութեանց եւ մասնաւորաբար գօրավար Մալէթերի մասին, որ կարեւոր դեր մը խաղացած էր ապստամբութեան ընթացքին : Այն անձե – րը, որոնց մասին մտահոգութիւն կը յայտնէ Լոճ ,— բաւ. փիարոս , — մաս կը կազմէին հակայեղափոխական այն տարրերուն՝ որոնք կ'ուզէին տապալել սահմանադրական եւ ժողովրդավար կար – գերը. հետեւաբար, — աւելցուց փիա – րոս ,— զուտ ներքին հարց մրն է ան եւ Ամերիկացիք կ'ուզեն խառնուիլ մեր Ներ – քին գործերուն :

Մ.Ա.Կի ամերիկեան պատուիրակութեան բանբերները մէկը պատասխանելով փի – արոսի յայտարարութեան, բաւ թէ Մ.Ա.Կի Հունգարական պատուիրակութիւ – նն է, որ պատրաստակամութիւն յայտ – նած էր տեղեկութիւններ տալ մեղի Մա – լէթերի եւ այլ անձերու մասին .— Հուն – գարական իշխանութիւնները երբ կը

ԶՕՐԱՎԱՐ ՊԶՐԻ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱԻ

Ազատական բոլոր թերթերը արձագանգ կը հանդիսանան գնդ. Նասրի կոմկ բա – տարարուած հրամանագրի մը, որով՝ Ազատական Միացեալ Հանրապետութեան Նախագահը ընդունած է զօրավար Ա – ֆիֆ էլ Պզրի հրաժարականը : Ինչպէս յանօթի է, զօրավար Պզրի Միացեալ Հան – րապետութեան ազրիական շրջանի բա – նակին ընդհանուր հրամանատարն էր :

Հրամանագիրը չի յիշեր հրաժարման պատճառները : Պզրի յաջորդն ալ տակա – ւին չէ նշանակուած :

Սուրիական բանակի նախկին հրամա – նատար, զօր. Պզրի Սուրիա – Եգիպտոս միութենէն ետք Հանրապետութեան ա – ռաջին բանակին հրամանատար նշանակ – ուած էր :

Անցեալ Եշ. օր Պզրի Գահիրէ գացած էր, սուրիական գաղիմին կարգ մը այլ անդամներուն ընկերակցութեամբ : Ուր – բաթ օր Նախագահ Նասր երկար խօսակ – ցութիւն մը ունեցաւ կառավարութեան անդամներուն եւ Հանրապետութեան չորս փոխ – նախագահներուն հետ : Ազ – ատակցութեանց առանցքն ու արդիւնքը չյայտարարուեցան :

Միւս կողմէ Պաղտատի ձայնասփիւռը հաղորդեց թէ Դամասկոսի մէջ քաղաքա – կան և պինուորական բարձրաստիճան ան – ձեր սկսած են ձերբակալուիլ : Պաղտատ կ'աւելցնէ թէ եգիպտացի եւ սուրիացի պինուորական դեկավարներուն միջեւ տա – րաձայնութիւն մը ծագած է :

մերժեն հիմա պատասխանել մեր հար – ցումին, — աւելցուց ամերիկեան ներկա – յացուցիչը ,— կը նշանակէ թէ խնդրոյ առարկայ անձերուն ճակատագիրը մտա – հոգիչ է :

... ՈՒ ԾԵԾԵԼՈՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԴԻՆԵՐԸ

Մենք տեւապէս մեղադրուեցանք, թէ ղէմ ենք հայրենադարձութեան։ Այս թիւր ու դիտումնաւոր վերագրումը արդէլք մը չեղաւ եւ չէ անչուշտ, որ մենք, առաւել քան ուրիշներ, տեւապէս պահանջենք, որ երկիրը բանայ իր դռները հայրենադարձ գանգուածներուն առջեւ։

Այս պահանջը կը բխի մեր հիմնական առաջադրութենէն, — ամբողջական հայրենիք՝ ամբողջական ժողովուրդով։

Հայաստանի խորհրդային իշխանութիւնը ամբողջական հայրենիքի առաջադրութիւնը դնած է համախորհրդային քա-դաքական չափերուն։

Իսկ ամբողջական ժողովուրդի առաջադրութեան կը մօտենայ տնտեսական նախապատրաստութեամբ։

« Աշխատող ձեռքեր »,— այս է իր մեկնակէտը «Ներքագիր»ի խնդրին մէջ։

Մենք հայրենադարձութիւնը կը նկատենք ազգային առիթպողական մտահոգութիւն։

Հայաստանի խորհրդային իշխանութիւնը անոր կը նայի դասակարգային նըկատումներով։

Հայկակէտներու այս խոր տարբերութիւնը, սակայն, կը դադրի արգելիչ ազդակ ըլլալէ, երբ հայրենադարձութիւնը կը դառնայ իրողութիւն։ Ուրիչ խօսքով՝ երբ արդիւնքը հաւասարապէս կը գոհացնէ երկու հակադիր նպատակները։

Այս արագ ճշդումները ըրինք, թելադրելով «ելոյթ»է մը, զոր ունեցած է, Մոսկուայի մէջ, Հայաստանի վարչապետ Ա. Քոչինեան։

Ժողովի մը ընթացքին, որուն մասնակցած են բամպակի մշակութիւն ունեցող Հանրապետութենց ներկայացուցիչներ, Պ. Քոչինեան բաժ է. ի միջի այլոց («Իզվեստիա» եւ «Պրաւտա»).—

« ... Ժողովուրդի նիւթական վիճակի անընդհատ բարելաւումը ոչ միայն պայմաններ է ստեղծած բնակչութեան արագ աճին, այլեւ կարելի է դարձուցած հայ բեհիք վերադարձը բազմաթիւ Հայերու, որոնք կը բնակէին արտասահման։ Եթէ նախապատերազմեան Հայաստանէն գաղթած էին բնակիչներ, այժմ շատ մը երիտասարդ Հայերու կողմէ խորհրդային կառավարութեան կ'ըլլան շատ մը խնդրանքներ՝ հայրենիք վերադառնալու արտօնութեան համար։ Վերադարձող Հայերը առարկայ են եղած մասնաւոր հոգածութեան եւ ուշադրութեանը Խորհրդային Միութեան Կեդր. Կոմիտէին եւ կառավարութեան, ինչպէս եւ տեղական կուսակցական եւ խորհրդային օրկաններուն։

Հարազատ կերպով թարգմանեցինք ճառին այն մասը, որ կը վերաբերի հայրենադարձութեան խնդրին։

Հայաստանի վարչապետը, — վարչապետ՝ առանց ... չակերտի, — չօշափած խնդրին մօտեցած է իր հանգամանքին եւ նոյն այդ խնդրին պահանջած ու պարտադրած լրջութեան անհամապատասխան ձեւով մը։

Պ. Քոչինեան՝ վարչապետի ու « դեսպուտատ»ի իր կրկնակ հանդամանքներով մասնակցած էր Մորտրդ. Միութեան Գեղարտպան Մորհուրդի նիստերուն։ Մասնակցած էր նաեւ «Ազգերու Մորհուրդ»ի նիստերուն։ Եւ, հա՞րկ թէ կարելի չէր ենթատած հայրենադարձութեան մասին խօսիլ։ Բայց, , հա՞րկ թէ կարելի է համարած ... բամպակամշակութեան խնդրով հետաքրքրուած եւ միայն միջին ասիական հանրապետութենց ներկայացուցիչներէն կազմուած ժողովի մը առջեւ խօսիլ «բազմաթիւ Հայերու » մասին, որոնք «կը բազձան հայրենիք վերադառնալ»։

Տեղի ընդունութեան այս ստորագնահատումը արդիւնք է կամ իր ու գործակիցներուն ենթատած ստորագնահատման՝ արծարծուած խնդրի մասին, եւ կամ՝ այդ խնդրին լոկ դասակարգային — տնտեսական — կան բնոյթ մը տալու կուսակցական —եւ ոչ թէ ազգային — նախասիրութեան։

Մեզի համար անորոշ է, թէ Պ. Քոչինեան ո՞ր հողերուն եւ ո՞ր սահմաններուն կ'ակնարկէ, երբ կը յիշէ «նախապատերազմեան Հայաստանը»։

Կ'ակնկալէինք, որ Հայաստանի որեւէ իշխանութեան տեւէ ներկայացուցիչ քաղաքական անհրաժեշտ հասունութիւնը ունենար՝ ճշդելու եւ ընդունելու համար բառերը, երբ կը խօսի հարցի մը մասին, որ բաղաքական բնոյթ ունի։ Հետեւաբար եւ՝ քաղաքական անձի մը ներելի չենք գտներ այդքան անպատասխանատու կերպով անտեսել դատ մը, որ դեռ չէ պատած իր լուծումը, եւ որ անժխտելի ու անյրջելի պահանջ է այն ժողովուրդին համար, որուն անունով կը խօսին ու կը գործեն ինք ու իր գործակիցները։

Այս երկրորդ պենցատութիւնը արդիւնք է, իր կարգին, կամ մեղադրելի անտես-մանը մեր պատմական հայրենիքին արժէքին ու գերին, եւ կամ Հայաստանի իշխանութեան ստորադաս դիրքին՝ յաչս Կրեմլի։

Պետական վարիչի մը կողմէ պաշտօնական ժողովի մը ընթացքին յիշուած ամէն փաստ ու թիւ պէտք է համապատասխանէ իրողութեան։ Պ. Քոչինեան անտեսած է նաեւ այս պարտադրանքը։ Արդ, հետաքրքրական էր իմանալ, թէ Հայաստանի վարչապետը որո՞նց կ'ակնարկէ, երբ կ'ըսէ, թէ «մեր հանրապետութիւնն են դարձած 175·000 մարդիկ»։ Վերադարձած այդ «մարդիկը» նախկի՞ն «բնակիչներն» են «նախապատերազմեան Հայաստանի», թէ նախկին բնակիչները ... յետպատերազմեան Հայաստանի։ Կը կարծենք, թէ Պ. Քոչինեանին ծանօթ են Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան դրական գործերը, հետեւաբար, մեր պահանջած ճշդորոշումը թափանցիկ կ'ըլլայ իրեն համար...

Պ. Քոչինեան թեթեւ վերաբերում ունի՝ որքան ցարդ կատարուածին, նոյնքան եւ ապագ կատարուելիքի մասին։

Արտահայտուածը կ'ակնկալէր ու կ'ակնկալէ անչուշտ, որ Երեւանի վարիչները Հայրենադարձութեան խնդիրը Մոսկուայի առջեւ դնէին իրրեւ ազգային պահանջ եւ ատիպողական անհրաժեշտութիւն։ Պ. Քոչինեան անոր տուած է սակայն անհատական բնոյթ, երբ նախընթրած է զայն ներկայացնել իրրեւ «բազմաթիւ Հայերու կողմէ կատարուած խնդրանք»։

Ուրիչ խօսքով՝ ոչ պաշտօնապէս իրագուցած է այդ խնդիրը եւ ո՛չ ալ յանդգնած է զայն ներկայացնել յանուն Հայաստանի իշխանութեան։ Այլ՝ վերհերոս ու նաեւ անցողակի արձագանգն է եղած «բազմաթիւ Հայերու խնդրանքին »։

Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան մօտ կը պակսի ուրեմն ոչ միայն յստակ ըմբռնումն ու ճշգրիտ գնահատութիւնը՝ հայրենադարձութեան խնդրին, այլեւ անհրաժեշտ յանդգնութիւնը՝ զայն նոյնքան յստակ ու ճշգրիտ կերպով դնելու Մոսկուայի առջեւ։

Ռուսական եւ ուկրայնական հանրապետութիւնները տեւապէս բաց կը պահեն իրենց դռները՝ վերադարձող Ռուսերու եւ Ուկրայնացիներու առջեւ։ Անոնք արտասահմանի մէջ ունին մասնաւոր թեր-թեր եւ յանձնախումբեր, որոնք յամառ ու յարատեւ քարոզչութիւն կը կատարեն՝ թելադրելով իրենց «էմիկրանտ»ներուն, որ վերադառնան հայրենիք։

Այս միակ իրողութիւնը պատճառ մը եւ թելադրանք մըն է, որպէսզի Հայաստանի խորհրդային իշխանութիւնը թօթափէ իր վհերոտ ու վարանոտ դիրքը, եւ « բազմաթիւ Հայերու խնդրանքները» ներկայացնէ իրրեւ ազգային պահանջ ու անհրաժեշտութիւն։

Հայ ժողովուրդը, որուն միայն մէկ երրորդը կը գտնուի իր երկրի սահմաններէն ներս, առաւել քան ուրիշ ժողովուրդներ իրաւունք ունի իր առջեւ տեսապէս բաց տեսնելու եւ տեւապէս ծեծելու հայրենիքին դռները։

Այդ իրաւունքը ունի իրրեւ հարազատ ժառանգորդը «նախապատերազմեան Հայաստանի»։ Իրրեւ տարր մը, որ առակ եւ տրամադիր է իր երդիքը սեփական ձեռքերով կառուցանելու եւ «քարէն հաց հանելու», առանց նոյնիսկ «կեդրոնական կոմիտէին ու կառավարութեան»,« ինչպէս նաեւ» — բառ պ. Քոչինեանի իսկ յայտարարութեան, ... միշտ անոնցմէ առաջ —«տեղական կուսակցական եւ խորհրդային օրկաններուն» բարեհամբոյր «հոգածութեանը եւ ուշադրութեանը »։

«Տեղական օրկան»ի այդ ինքնատրակ-եալ եւ առորադաս դիրքէն դուրս պէտք է գան Հայաստանի խորհրդային իշխանութեան ներկայացուցիչները։

Որպէսզի, գոնէ այս խնդրին մէջ, կարենան արժեցնել իրենց «վարչապետ»ի, «նախագահ»ի ու «մինիստր»ի հանգամանքները ...

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՀԱՑԱՄՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔԱՆԵՐԵՔԸ

—o—

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

— Սիրանոյշը մեռել էր, այդ անհնար էր փոխել ...

Նա նստեց մահճակալի վրայ, կծկուեց, գլուխը խոնարհեց ծնկներուն վրայ եւ թեւերը գրկելով, սկսեց օրօրուել ու լուռ հեծծալ, կարծես թեւերն էին ցաւում անտանելի ցաւով։

— Սիրանոյշ, — չընչաց նա սիրած կնոջ անունը եւ անսպասելիութիւնից լարուեց։ Այնքան ծանօթ էր նրան այդ չունչը, այդ դիմումը՝ կնոջը, որին կինը միշտ պատասխանում էր որեւէ փաղաքշական բառով, որ նրան թուաց, թէ հիմա էլ լսելու է նրա ձայնը։

— Սիրանոյշ ... — կրկնեց Գարեգինը եւ մի պահ սպասելուց յետոյ փղձկաց յուսահատ.— ոչ, ոչ, չկայ, մեռել է, մեռել է ...

4.

Մայրը մի քանի անգամ դուռն աննկատելիօրէն կիսաբաց արեց եւ նայեց ներս։ Գարեգինը դեռ լալիս էր։

Նրա կարօտը՝ անցկացրած հրի ու սրի միջով, ռազմաճակատներով, չորս երկար տարիների անթիւ վտանգներով, կարօտը՝ բորբոքուած վերյիշումներից, երազներից, զառանցանքի հասնող կարօտը, նորից լինել Սիրանոյշի մօտ, այլեւս չդադարող չէր ստանալու երբեք ... չորս տարուայ կուտակուած խօսքերը նա չէր ասելու ոչ ոքի... Ճակատամարտերի ծանր տանջանքների զանգուածը նա այլեւս չէր անելու ոչ ոքի եւ ոչ ոք իր կանացի փոքրիկ ձեռքով նրա գլուխը չէր ամոքելու նրան... երբ նա հանի իր պինուորական համազգեստը եւ հագնի նախկին հագուստները, միեւնոյն է, երբ նրանով չի թօթափելու իր կեանքի վրայից չորս տարիների դոյութիւնը .— Սիրա նոյշը, միակը, անփոխարինելին, որ եղել էր նրա ողջ կեանքում, մանկութիւնից մինչեւ ամուսնութիւն, եւ այնուհետեւ միշտ, այլեւս չէր լինելու երբեք ...

Դուռը նորից կիսաբաց եղաւ, ներս նայեց մայրը։ Մօր եւ որդու հայեացքները հանդիպեցին։ Մայրը մտաւ ներս եւ լուռ նստեց։

— Ե՞րբ մեռաւ, — հարցրեց Գարեգինը քիչ յետոյ խաղաղ, բայց լաց լինելուց խզուած ձայնով։ Որ կինը կենդանի էր եղել դեռ մի տարի առաջ, նա այդ դիտէր նամակներից։

Տղայի արտաքուստ հանդստութիւնը սխալեցրեց մօրը եւ նա ասաց ճշմարտութիւնը.

— Կը լինի մի չաբաթ։

Գարեգինը բարձրացրեց ձեռքը եւ չփեց կզակը, կարծես ուզում էր հաշուել, թէ որքա՞ն ժամանակ է անում մի չաբաթը։

Մայրը վախեցաց ցնցեց տղայի ձեռքը.

— Լաց, բալա, լաց...

— Ոչ, ոչ, սպասիր... Սիրանոյշը մեռել է։

Նա ձեռքերով փակեց աչքերը եւ երկար ժամանակ մնաց այդպէս կանգնած։ Եւ յանկարծ նրան կասկածելի թուաց եւ այն, որ Սիրանոյշը մեռել էր մի չաբաթ առաջ, եւ այն, որ դուռը բաց անելիս եւ դրանից յետոյ միշտ, մայրը համեմատաբար զուսպ էր եւ հանդիստ, յամենայն դէպս ոչ այնպէս, ինչպէս կարող է լինել մի չաբաթ առաջ իր սիրասուն հարսին թաղած կեսուրը, որը, մանաւանդ, դիտէր, թէ ինչպէս էր սիրում նրա որդին այդ կնոջը ...

Գարեգինը կամացուկ վար առաւ ձեռքերն աչքերից։

— Ի՞նչ է պատահել, մայրիկ, ճիշդն ասա, — հարցրեց նա պահանջկոտ։

— Ի՞նչ պիտի պատահի մահուանից վատ ...

— Մայրիկ, — ասաց Գարեգինը խրատութեամբ,— դու մի անգամ արդէն խաբեցիր ինձ։ Եթէ նորից խաբես ...

Նա ընդհատեց իրեն՝ վատ խօսքեր չասելու համար։ ապա յանկարծ հարցրեց.

— Գուցէ չի՞ մեռել, հա՞, գուցէ ապրում է ուրիշի հե՞տ ...

Նա բոլորովին մոռացաւ սեւ ժապաւէնը, նրա աչքերում չոգաց յոյսը։

— Մայրիկ, — ուրախ բացագանչեց Գարեգինը, — նա կենդանի է, այնպէս չէ՞։

— Ոչ, բալա, ոչ։

— Երդուիր։

— Արեւդ վկայ, Գարիկ։

Ցոյսի ժպիտը մեռաւ Գարեգինի դէմքի վրայ։

— Եթէ ողջ էլ լինէր, դու ինքդ պիտի հրաժարուէիր նրանից։

— Ի՞նչ է պատահել, — դողաց Գարեգինը, — ինչո՞ւ ես տանջում ...

Թաքցնելն այլեւս անհնար էր։ Մայրն ասաց.

— Սպասեց քեզ երեքեւկէս տարի, իսկ մնացած կէս տարին, ինչպէս յետոյ պարզուեց... Վերջն էլ երբ որ տեսաւ՝ թաքցնել չի լինի, ապաննեց ինքն իրեն...

Գարեգինը ձեռքը տարաւ դէպի մահճակալի գլուխը, բայց ափով անզգալաբար արօրեց այն մի քանի անգամ, ապա առանց նայելու մօրը, ասաց.

— Պատմիր ...

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(4 Շար.)

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՀԱԿԱՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

●

Ինչպէս գրած էինք Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան առեղծուածէն եաք Սուրիոյ եւ Լիբանանի համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար Խալէտ Պէքթաշ ապաստանեցաւ Մ. Միութիւն։ Եղիպտոսի մէջ քաղաքական կապակերպութիւնները լուծուած էին։ Խալէտ Պէքթաշի փախուստը ենթադրել կուտար արդէն թէ նոյն միջոցները ձեռք պիտի առնուէին նաեւ Սուրիոյ մէջ։

Արդարեւ պայքարը ծայր առած էր Արաբական Հանրապետութեան Սուրիական նահանգին մէջ՝ համայնավարներու դէմ մասնաւորապէս եւ քաղաքական կազմակերպութեանց դէմ ընդհանրապէս։ Պայքարին գլուխը անցած է Նեբքին նախագահ Գնդ. Սարաճ։

Մարտ 18ին պաշտօնապէս համայնավարութիւնը արգիլուեցաւ Սուրիոյ մէջ։ Սարաճ յայտարարեց թէ խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ համայնավար կուսակցութեան դէմ, որ անդիտանալ կը ձեւացնէ քաղաքական կազմակերպութիւնները լուծող օրէնքին տրամադրութիւնները։

Նեբքին նախարարը անդրադառնալով այն իրողութեան թէ համայնավարները կը յամառին չարունակել իրենց գործունէութիւնը, յայտարարեց թէ այսուհետեւ ժողով գումարելու իրաւունք չունին։ Ցանցանքի վրայ բանուողները ծանր պատիժներու պիտի ենթարկուին, իրրեւ պետութեան դէմ գործող տարրեր։

Ելմտական նախարարութիւնը եւ սուրիական նահանգին գանգատն Մուհափըզները յայտնած մը ստացած են, որով կը պահանջուի բռնագրաւել լուծեալ կապակերպութենց եւ կուսակցութենց ինչքերն ու կալուածները։

Ցուցադրին մէջ ճշդուած են այս որոշումին ենթակայ կուսակցութիւններու անունները.— Համայնավար կուսակցութիւն, ընկերվարական կուսակցութիւն, Բանուորական եւ Գիւղացիական կուսակցութիւն, Արաբ Ազատագրական Շարժում, Շաապ, Պահա, Ընկերվարական-ժողովրդական խմբակցութիւն, Ազգային կուսակցութիւն եւ Իսլամ Եղբայրներու Ընկերակցութիւն։

Ծանօթ է թէ այս ուղղութեամբ Նախագահ Նասըր առորագրած հրամանագիրը կը յայտնէր, թէ կուսակցութիւններու գրամիները պէտք է գրուին Արաբական Հանրապետութեան Ազգային Միութեան։

Ան կը նշանակէ նաեւ, թէ Սուրիոյ համայնավարները պիտի չկարենան ունենալ իրենց թերթերը։

Որպէսզի, գոնէ այս խնդրին մէջ, կարենան արժեցնել իրենց «վարչապետ»ի, «նախագահ»ի ու «մինիստր»ի հանգամանքները ...

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԿՅՆՔԻՆ

ԲԴ.

ՀԱՅԱՎԱՅՐ

Ֆրանսիայի մեջ օրէնք կայ եւ ան-
ոնց մէջ մեծ մասը անոնց, որոնք
ամուսնանալու կ՚ուզեն, կը հրա-
ժարին ամուսնանալէ, որովհետեւ
չունին ամուսնական վաստակա-
կան տարիքը, որ է 30 տարեկան
տղայ մը եւ 25 տարեկան աղջիկ
մը։ Ամուսնանալու համար ան-
հրաժեշտ է նաեւ, որ ամուսնա-
ցուները ունենան որոշ գումար
մը, որ ամուսնութենէն ետք ան-
ոնց ապրուստին հոգայ։ Ֆրան-
սիացի ամուսնացուները ամուս-
նանալէ առաջ կը կազմեն ամու-
սնական պայմանագիր մը, որով
կը որոշեն, թէ ինչ կը դառնայ
ամուսնութենէն ետք ամուսին-
ներէն ամէն մէկուն ունեցած
գումարը։ Ամուսնութենէն ետք
ամուսինները կրնան ունենալ
միայն մէկ զաւակ։ Եթէ անոնք
ունենան երկրորդ զաւակ մը, ան-
ոնց ամուսնական պայմանագիրը
կը կորսնցնէ իր ուժը։ Ամուսին-
ներէն ամէն մէկուն ունեցած
գումարը կը դառնայ անոր սե-
փականութիւնը։ Ամուսնութենէն
ետք ամուսինները կրնան ունե-
նալ միայն երեք զաւակ։ Եթէ
անոնք ունենան չորրորդ զաւակ
մը, ամուսնական պայմանագիրը
կը կորսնցնէ իր ուժը։ Ամուսին-
ներէն ամէն մէկուն ունեցած
գումարը կը դառնայ անոր սե-
փականութիւնը։ Ամուսնութենէն
ետք ամուսինները կրնան ունե-
նալ միայն հինգ զաւակ։ Եթէ
անոնք ունենան վեցերորդ զա-
ւակ մը, ամուսնական պայմանա-
գիրը կը կորսնցնէ իր ուժը։ Ամու-
սինները կրնան ունենալ միայն
վեց զաւակ։ Եթէ անոնք ունե-
նան եօթերորդ զաւակ մը, ամու-
սնական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթ զաւակ։ Եթէ
անոնք ունենան ութերորդ զա-
ւակ մը, ամուսնական պայմանա-
գիրը կը կորսնցնէ իր ուժը։ Ամու-
սինները կրնան ունենալ միայն
ութ զաւակ։ Եթէ անոնք ունե-
նան իններորդ զաւակ մը, ամու-
սնական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինը զաւակ։ Եթէ
անոնք ունենան տասներորդ զա-
ւակ մը, ամուսնական պայմանա-
գիրը կը կորսնցնէ իր ուժը։ Ամու-
սինները կրնան ունենալ միայն
տասը զաւակ։ Եթէ անոնք ունե-
նան տասնմէկերորդ զաւակ մը,
ամուսնական պայմանագիրը կը
կորսնցնէ իր ուժը։ Ամուսինները
կրնան ունենալ միայն տասնմէկ
զաւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըերկրորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնցնէ
իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան տաս-
նըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն տասնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
ներորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսան զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան քսանմէ-
կերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսաներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսաներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քսա-
նըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քսանինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սներորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսուն զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան երեսնմէ-
կերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան երե-
սնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն երեսնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասներորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասուն զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնմէկերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասունմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան քա-
ռասնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն քառասնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սներորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսուն զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան հիսնմէ-
կերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հի-
սնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հիսնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսներորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսուն զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան վաթսնմէ-
կերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան վա-
թսնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն վաթսնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասներորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասուն զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնմէկերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասունմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան յա-
ռասնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն յառասնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասներորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասուն զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնմէկերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասունմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան եօ-
թանասնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն եօթանասնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սներորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսուն զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան ութսնմէ-
կերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ութ-
սնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ութսնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ի-
ննսներորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսուն զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան ինսնմէ-
կերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան ին-
սնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն ինսնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւրերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր զաւակ։
Եթէ անոնք ունենան հարիւր
մէկերորդ զաւակ մը, ամուսնա-
կան պայմանագիրը կը կորսնց-
նէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր մէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր չորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր չորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր հինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր հինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր վեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր վեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր յոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր յոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր ութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր ութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր իններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր ինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասներորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասն զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնմէկերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր տասնըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր տասնինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսաներորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսան զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանմէկերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսաներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսաներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանչորս զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըհինգերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանհինգ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըվեցերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանվեց զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըյոթերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանյոթ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըութերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանութ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր քսանըիններորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր քսանինը զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երեսներորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երեսուն զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երեսնմէկերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երեսնմէկ զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երեսնըերկրորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երեսներկու զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երեսնըերեքերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երեսներեք զա-
ւակ։ Եթէ անոնք ունենան հա-
րիւր երեսնըչորսերորդ զաւակ մը, ամուս-
նական պայմանագիրը կը կորս-
նցնէ իր ուժը։ Ամուսինները կրնան
ունենալ միայն հարիւր երե

լով Ֆրանսայի ներկայ քաղաքականու – թիւնը. դէմ են Ալժերիոյ հարցին մի – ջազգայնացման : Ինչպէս Անկախներու մէկ թեւը՝ Ընկերային – Հանրապետա – կաններն ալ առ այժմ կառավարութեան մէջ կը պահեն իրենց նախարարները. այ – սուհանդերձ, նախկին կոլեանները կը վախնան կազմել փրկութեան կառավա – րութիւն մը՝ զօր. Տը Կոլի պէսառու – թեամբ : Զօրավարն ալ իր կարգին դէմ է միջերկրականեան սրեւէ ուխտի : Ամէն պարագայի մէջ Պաուերազմական նախա – բար-Շապան – Տելմաս լիազօրութիւն բա – տացած է՝ որ մնայ կառավարութեան մէջ :

Քաղաքական եւ պիւտճէական հար – ցերէն զատ՝ կառավարութիւնը այս շար – թու պիտի ըրպի նաեւ ընկերային հար – ցերով : Պիտի քննուի նախկին ռազմիկնե – րու պարագան եւ սէնտիֆաններու պա – հանջները :

Մինչ այս մինչ այն ուղեվարներու ինք – նաշարժ (օթոպիւս) սէնտիֆան գործադու – լի հրահանգ տուաւ իր անդամներուն , այսօր՝ Մարտ 25 առաւտան ժամը 10էն սկսեալ ուղեվարները 24 ժամուան համար գործը պիտի դադրեցնեն : Կը կարծուի թէ գործադուլը ձախողութեան պիտի մատ – նուի, քանի որ միւս սէնտիֆանները դէմ են չարժումին :

Տնտեսական դեռնի վրայ, գործատէրե – րու եւ բանուորներու տարակարծութիւն – ներու հարթելու մտահոգութեամբ Մա – թիւնեանի մէջ «Կլոր Սեղան»ի ժողով մը սկսաւ երէկ , որ կը շարունակուի մինչեւ այսօր :

× Ալժէրի Քրիստոնեան Առեանին կոչ – մէ դատապարտուած Ապոլլքատարի , այլ անուամբ՝ Լիւսիէն կերուէ, մահա – պատիժը փոխուած է ցկեանս տաժանա – կիր աշխատանքի : Ոճրագործը մահուան դատապարտուած էր Դեկտեմբեր 7ին, իր կնոջ՝ ժապլին Նէթելի հետ, որ նմանա – պէս ներում ատեան անցնել չարաթ : Յարդ յայտնի չէ ուսանող Ապոլոնհմանի ճակատագիրը. միւս երկուքին հետ ան ալ մահուան դատապարտուած էր նոյն օրը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՃԱՓՈՆԻ մէջ Ֆրանսական եւ արեւմտ – եան արուեստի թանգարանի մը առաջին քարը դնեցուցաւ, Ֆրանսական դես – պանին եւ Ճափոնի կրթական նախարարին ներկայութեամբ : Թանգարանին յատա – կացիծը պատրաստած էր Լը Քորպիւզիէ :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ հիւսիս – արեւել – եան չրջանին մէջ փոթորիկը մեծ աւեր – ներ գործեց. ձիւնին հետեւանքով վիր – ձինին նուազել Անկլըթեր գացող ճամ – բուն վրայ երթեւեկը խանգարուած էր . հազարաւոր տուներ ջրհուկեան էլեկտրա – կանութենէ եւ հեռաձայնէ : Դպրոցները փակ մնացին եւ հազարաւոր ընտանիքներ տեղափոխուեցան : Աւելի քան երեսուն մեռելոյ եւ բազմաթիւ վիրաւոր կայ :

ՄԱՅԻՔ ԹՕՏ ամերիկացի նշանաւոր ար – ուեստագիրը (չարժանկար) առջի օր գոհ դր – նաց օդանաւի արկածի մը : Մայք Թօտ «Աչխարհի չրջանը 80 օրէն» ժապաւէնը պատրաստողն էր, որ վերջերս Մոսկուա գացած էր կնոջը, դերասանուհի Էլիզա – պէթ Թէյլըրի հետ : Կինը ձայնասփիւռէն լսած է ամուսնոյն մահը :

ՔՈՄԷՏԻ ՖՐԱՆՍԷԶԻ ծանօթ դերասան եւ Թատերական արուեստի դասախօս՝ Ժան Տըպրէքուր մեռաւ 64 տարեկանին : Տազնապաւոր արուեստագէտը միաժա – մանակ չարժանկարի դերասան էր :

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Պանեէօ Քա – չանի «Մուրատ» խումբը իր ցաւակցու – թիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Օտէթ Պեռոյեանի եւ ընտանիքին՝ Պ. Պեռոյեա – նի մահուան առթիւ :

Նոյն առթիւ Պ. Աչոտ Խահակեան փո – խան ծաղկեպսակի երկու հազար Ֆր. նը – ւիրած է «Մուրատ» խումբին :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը այս Զորեքչար – թի, ժամը 21ին, Քաաէի վերնայարկը :

Վիճաբանական երեկոյ :

Նիւթը՝ Նախանձը Հայկական թերու – թիւն է :

Մուտքը ազատ է :

ԱՊՐԻԼ ՑԻՆ

Կը լրանայ ՅԱՌԱՋի հրատարակու – թեան (նոր շրջան) 14րդ տարին : Մեր բաժանորդներէն կը խնդրենք անյապաղ նորոգել իրենց բաժանորդագրութիւնը , առանց սպասելու մասնաւոր դիմումի :

Հին հաշիւ ունեցողներուն կը յիշեցը – նենք թէ վարչութիւնը ի վիճակի չէ ա – պառիկ թերթ դրկելու եւ հետզհետէ պիտի դադրեցնէ առկախ հաշիւ ունեցող – ներու թերթերը :

« Յառաջ »ի Շէֆ – Փոսթալի թիւն է՝ 15069 – 82, եւ վերապահուած է միայն «Յառաջ»ի հաշիւներուն (ծանուցում – գործակալութիւն , բաժանորդագրու – թիւն) :

Այս յիշեցումը կ'ընենք, որովհետեւ հակառակ մեր կրկնակի խնդրանքին, այս թիւին վրայ կը դրկուին ուրիշ թերթերու կամ կազմակերպութեանց պատկանող գումարներ : Նման գումարներ դրկել մի – այն՝ ՄԱՆՏԱ – ՔԱՐԹՈՂ :

Շնորհակալութիւններով

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ

Պ. Շնորհք Մինասեան (Բուանթիէն) կը նուիրէ Հատար Ֆրանք Հայ Կարմիր Խաչի անուէր հիւանդներու Ֆոնտին , ոգ – րացնալ Յակոբ Յակոբեանի (Նիւ Եորք) յիշատակին, փոխան Հոգեհանդիստի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ ԶԱՏԻԿ, 6 ԱՊՐԻԼ
ժամը 21էն մինչեւ լոյս

AU CLUB
ORCHESTRE DU VERSAILLES
Maurice Saisse et son ensemble

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ բլլալով : Տոմսակներու համար դիմել բոլոր Հ. Մ. Ը. Մ.ականներու :

Սեղաններու համար .

ՔԱՂԱՔ .— Պառ Էտուար (Թաֆֆի) 37, րիւ Տամինիէէն : tél, CO 71-10

ՍԹԻՒՏԻՕ ՏԻՒՐԱՆ , 85 , րիւ տ'Օպան – եր : Tél. CO 50-75

ՍԷՆ ԼՈՒ՝ Լեւոն Յովհաննէսեան :
Tel GA 91-29

ՊՕՄՈՆ՝ Անուշեան եւ Ժորժ Մկրտիչ – եան : Tel GA 92-57

ՍԷՆ ՄԱՐԿՐԻԹ՝ Գաբրագամքեան :
Tel. PR 95-75

ՍԷՆ ԱՆ՝ Անասեան : Tel. PR 93-24

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՕ՝ Մարտա Նազարէթեան :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
LA CITÉ-VIE

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

36, RUE DE L'ARCADE, PARIS 8e
վարչական կեդրոն՝

31, Avenue de la Paix, Stra bourg

LA CITÉ-VIE Զեզի կ'ըսէ .—

« Եթէ հոգածու եւ խղճամիտ մէկն ես որ կ'ուզէք ապահովել ձեր ընտանիքը ձեր մահէն ալ անդին, կանխաւ ապահովեցէք անոր ապագան, կեանքի վրայ ապահովա – գրութիւն մը առնելով :

Ձեր ներկայացուցած մեծ դրամագլուխը փոխարինած կ'բլլաք այս ձեւով, մահ – ուան պարագային :

Մտային անհրաժեշտ հանդստութիւնը կ'ունենաք ձեր գործերուն համար : կա – րելիութիւնը կ'ունենաք նաեւ դրամա – գլուխ մը հիմնելու եւ ձեր հանդստեան թոշակը ապահովելու : կ'ունենաք անմի – ջապէս տուրքի կարեւոր առաւելութիւն – ներ :

Աւելի մի ապասէք ապատ մարդ մը դառնալու համար : Անմիջապէս դիմեցէք այն հարիւրամեայ ապահովութեան խումբին, որուն մաս կը կազմէ՝

LA CITÉ-VIE

Իր ներկայացուցիչները՝

M. TULIÈRE, Inspecteur Divisionnaire
10, Place St. Pierre en Arles, S/Rhône,

M. WAAG Délégué

Ձեր տրամադրութեան տակ են, այս վերջինին հասցէն՝

CHEZ M. YAVER, Sollicitor
37 Bis Rue Thubaneau, Marseille

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիվո – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱՒԱՐԾ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն :

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹի ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին :

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն 12, Անիվոի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ ,

Centre Administratif et Social
Place de l'Hôtel de Ville

Ա. ԳԱՐԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ

կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերդութիւն մէկ արար) Գ. Վահանի Ա. Գարբէթեան, Օր. Շուշան Գէորգեան , Գրիգոր Վահան :

ՕՐՉՆՈՒԱԾ ԱՐՉԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիչկը»էն հայաց – ուած դաւեչտ երեք արար :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing
LOS RUMBEROS

նուագախումբով :

Ղեկավարութեամբ ՐՈՒԺԷ ՏՈՒԹԻՒԼԻ :

Եւ երգիչ ՊԱՒՕՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով :

Մուտք՝ 300 ֆրանք :

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 27ին, Հինգշաբթի օր, Քառէ սբր – ճարանին Ա. յարկը, ժամը 21ին : Օրա – կարգ ունենալով .— Ա.) Համարատուու – թիւն վարչութեան : Բ) Հրաժարական վարչութեան : Գ) Ընարութիւն նոր վար – չութեան : Բոլոր անդամներէն կը խնդ – րուի ներկայ բլլալ :

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ
ՀԱՃԵԼԻ ՕՐ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՒ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայը . Միութեան խնջոյքը Մարտ 30ին, կիր. կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Իսիի Մրիմեան զպրոցին մէջ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժինով երգ, արտասանութիւն եւ ասկեկնկալներ :

Նուագ ծանօթ հայրենակիցներու կող – մէ :

Միրիճեան Շիրվանեան (ուտ), Շիմա – ւոն Պալեան (ջութակ), պիտի նուագեն հայկական պարեր :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով :

Թերթանուչ եւ Զատկուան Հաւկիթախաղ :

Կը հրաւիրենք բոլոր հայրենակիցները որ իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն մեր այս բարեհոգատուկ ձեռնարկը :

Մուտքը ազատ է :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՕՄՈՆ .— Հ. Յ. Դ. «Յառաջ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի ժամը 21ին :

Ներկայ կ'բլլան Զաւարեանի, Շրջ. կո – միտէի ներկայացուցիչները եւ ընկեր Վ. Իշխանեան :

ՓԱՐԻԶ .— Հ. Յ. Դ. «Ռուբէն» Ուս. Միութեան ժողովը, այս Զորեքշաբթի , ժամը 21ին, սովորական վայրը :

Ֆ. ԿԱՊ. ԽԱՉԻ Անիվո Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի ընկերուհիները այս Հինգշաբ – թի, ժամը 16ին, Պուա Քոլոմպի կայա – րանին դիմացի սրճարանը «O Տէփար »: Օրակարգ .— Նախորդ ժողովին չարու – նակութիւնը :

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ

Երգչախումբին տարեկան մեծ համերգը կիրակի, Մայիս 11ին, Սալ Կավօ :

Յայտագիրը .—

ԱԼԷՄՇԱՀԻ

« ԱԻԱՐԱՅՐ»Ը

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մեծ փառատօն Լիոնի մէջ, 20 Ապրիլ , կիրակի ժամը 14·30ին : Սալ Ռամայի չքեղ սրահին մէջ, կազմակերպուած Լիոնի նո – րակառոյց Հայ Մշակութային Միութեան կողմէ :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին տարեկան ձեռնարկը՝ Ապրիլ 20ին :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

× Երեւանէն եղիսաբէթ Յարութիւնի Սրապեան կը փնտռէ իր մօրական սրդին Լե – ւոն Յարութիւնի Սրապեան, ծնած 1910 թուին Ալչէհիր, եկած է պինուար Գեր – մանիա Ֆրանսական բանակին մէջ, վերա – ւոր ընկած է գերի, 1947 թուականէն ոչ մէկ լուր ունի :

× Երեւանէն Սիսակ Փալանճեան կը փնտռէ Գէորգ կամ Ժորժ Աբգարեան, հօր անունը Կարապետ, մօրը Ազնիւ Արզար – եան : Կը կարծուի Ֆրանսա բլլալ, արհես – տով կառավար, ամուսնացած եւ զաւակ – ներ ունի :

× Լիւնիսականէն Հայկ Գէորգեան կը փնտռէ իր մօրաքոյրը Սոնա Տօնական – եան, հօր անունը Գալուստ, քրոջ անունը Զարուհի :

Փնտռուող վերոյիշեալ անձերու հետ – գնողը դիտցողներէն կը խնդրուի տեղե – կացնել եկեղեցւոյ գրասենեակը , 15 Րիւ ժան Կուժօն, Փարիզ (8) :

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅԱՀՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՅՑ . ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Մարտ 30, կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24. Սէրբլը Միլիքէրի շէեղ սրահը
Փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակն կայներ, նուագախումբ, Վարդիվանեանի Տոմսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Յ. ՊԱՀԱՏԷՐԵԱՆի Օրնանօ 37 – 22, կամ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆի Թրիճիքէ 57–74 :

ՀԱՅ ԵՐԳԻ ԵՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ԵՐԵԿՈՅ

THEATRE PAUL FARALICQ 21, RUE YVES TOUDIC. PARIS, MÉTRO : RÉPUBLIQUE
Ուրբաթ գիշեր, Մարտ 28, ժամը ութը 9ին
ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնէ երգիծական նոր կատակերգութիւնը

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՈՒԻՄԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ

(Երկու արար)

Ա. ԳԱՐԲԷԹԵԱՆ, Ն. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ, Օր. ՇԱՀԻՆԵԱՆ, Թ. ԳԱՄՊՈՒՐԵԱՆ եւ երիտասարդական հոյլ մը

ԳԷՈՐԳ ԵԱՆՊԷԿԵԱՆ եւ ՆԱՅԻՐԻ երգչախումբը ամբողջական կազմով
Մեներգող՝ Օր. Ժ. ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ , Բ. ՖՐՆՏԶԲԵԱՆ եւ Ժ. ՈՒՆՃԵԱՆ
Յայտագրին մաս կը կազմեն Կոմիտասի , Ալթունեանի եւ Գ. Նանալկեանի գործերը, ինչպէս նաեւ հայ առմիկ երգեր :

Տոմսերու միակ կեդրոնատեղի Գրատուն ն Հր. Քալուեան 43 րիւ Րիչլ
(Երեկոյթը կ'սաարթի ժամը ճիշդ 11·30ին)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ: Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
26
ՄԱՐՏ
MERCREDI
26 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8153 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3954

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՕՐԷՆՍԴԻՒՐ ԵՒ ԳՈՐԾԱԴԻՒՐ

Ժողովրդավարական վարչաձեւի գլխ – ւոր յատկանիշն այն է, որ իրարմէ անկախ երեք մարմիններ իրենց ձեռքին մէջ կը կեդրոնացնեն երկրին իշխանու – թիւնը :

Առանք են՝ օրէնսդիր, գործադիր եւ դատական մարմինները :

Ամէնէն հիմնականն է օրէնսդիր մար – մինը — խորհրդարան —, որ Ֆրանսայի մէջ երկու կը կոչուէր Երեսփոխանական Ժողով եւ Սենատոր, իսկ 1946ի Սահ – մանադրութենէն ի վեր դարձած է Ազգա – յին Ժողով եւ Հանրապետութեան Խոր – հուրդ :

Առանց կարելի առեղծուած է նաեւ Ֆր – անսական Միութեան Ժողովը, որ կը գրաւէ գաղթավայրերու գործերով եւ ո – րուն կեդրոնն է Վէրսայլ :

Օրէնսդիր մարմինը ժողովրդական կամքի արտայայտութիւնն է :

Ազգային ժողովը կ'ընտրուի ընդհա – նուր, հաւասար եւ գաղտնի քուէարկու – թեամբ՝ չափահասութեան տարիքը լրա – ցուցած բոլոր Ֆրանսացիներու եւ Ֆրան – սուհիներու կողմէ :

Հանրապետութեան Խորհուրդի անդամ – ները կ'ընտրուին աւելի սեղմ շրջանակի քուէով : Նախկին Սենատոյի հսկողի դերն է, որ կը կատարէ անիկա :

Օրէնսդիր մարմինն — խորհրդարան – է, որ կը բխի գործադիր մարմինը, — Հանրապետութեան նախագահ եւ կառա – վարութիւն :

Սակայն Ազգային Ժողովն է, որ կը վաւերացնէ նշանակուած վարչապետին ընտրութիւնը՝ լսելէ եւք անոր «կառա – վարական ծրագիրը» ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան մասին :

Վարչապետը իր ծրագրին համախոհ խմբակցութեանց երեսփոխաններէն ու ծերակուտականներէն կը կազմէ գործա – ճը՝ ապահովելով Ազգային Ժողովի մե – ծամասնութեան ձայները :

Ֆրանսայի մէջ այս «ապահովութիւն»ը տեւական չէ՝ Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Մ. Նահանգներու եւ ժողովրդավար ուրիշ երկիրներու մէջ եղածին պէս : Այս եր – կիրներուն մէջ, կառավարութիւնները իշխանութեան գլուխ կը մնան մէկ ըն – արութենէն միւսը, որ ընդհանրապէս չորս տարին անգամ մը տեղի կ'ունենայ :

1871էն ի վեր փորձ ցոյց տուած է, որ Ֆրանսայի մէջ չատ կարճ կեանք ունե – ցած են կառավարութիւնները :

Միւս երկիրներուն մէջ ընդհանրապէս գլխաւոր երկու կուսակցութիւններ կան : Ընտրութենէնց մէջ մեծամասնութիւն չա – հող կուսակցութիւնը կը կազմէ կառա – վարութիւնը, կռթնած իր երեսփոխանն – երու քուէին վրայ :

Ընդդիմադիրները բաւականաչափ ձայն չեն ունենար գործի ձգելու հա – մար : Կը սպասեն չորս տարի վերջ տեղի ունենալիք ընտրութեան :

Ֆրանսայի մէջ գործը մինչեւ որոշ տեն մը իշխանութեան գլուխ կը մնայ : Իր մեծամասնութիւնը կազմող խմբակցութենէնց մէջ ուշ կամ կանուխ ծայր կուտան տարաձայնութիւնները : Եւ կուգայ պահ մը, երբ այլեւս գործադիր եւ օրէնսդիր մարմինները իրար չեն հասկնար :

Կառավարութիւնը կարենալ կառավա – րելու համար յաճախ վստահութեան խըն – դիր կը յարուցանէ տուեալ հարցի մը առթիւ : Ու եթէ փոքրամասնութեան մէջ մնայ, հրաժարականը կը ներկայացնէ Հանրապետութեան նախագահին :

Գործադիր իշխանութեան կեանքը եր – կարաձգելու եւ Ֆրանսայի եւս մնայուն կառավարութիւն մը ապահովելու համար է, որ բարեփոխական Սահմանադրու – թեան կարգ մը յօդուածները :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ

Ինչպէս պրած էինք, ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Համմըրշոլտ կիբակիէն ի վեր կը գտնուի Մոսկուա : Խօսակցութիւն մը ունեցած է արդէն Խրուշչեւի եւ Արտաքին նախարար Կրոմիքոյի հետ : Մոսկուայէն կը հաղորդուի թէ Համմըրշոլտ մասնաւո – րապէս ծանրացած է «Մեծ»երու ժողովին վրայ, որուն ջերմ պաշտպաններէն մէ – կըն է :

Պաշտօնական ոչ մէկ դիտողութիւն հրապա – րակուած է Համմըրշոլտի բանակցու – թեանց մասին : ՄԱԿի քարտուղարն ու խորհրդային դիտաւոր շրջանակները այս ուղղութեամբ ցարդ յայտարարութիւններ ալ չեն րրած : Կը սպասուի որ խորհըր – դակցութիւնները վերջանան՝ արդիւնքը իմանալու համար :

Համմըրշոլտ երկուշաբթի Լոնտոն պիտի երթայ չորս օրուան համար : Այս ձեւով վարչապետ Մաքմիլլըն եւ Արտաքին Նա – խարար Լոյտ պիտի լսեն իր առաջին տե – պաւորութիւնները : այս պարագան դո – հունակութեամբ կը մատնանշուի բրիտա – նական մամուլին կողմէ :

Թէեւ Խ. Միութեան Արտաքին նախա – րարութիւնը հերքեց Կրոմիքոյի վերա – դրուած այն յայտարարութիւնը՝ որուն համաձայն Խ. Միութիւն ընդունած է ար – դէն Արտաքին նախարարներու եւ «Մե – ծ»երու ժողովին հրաւէրները. այս ուղ – ղութեամբ հրատարակուած դիտողը կը յայտնէ թէ Մոսկուայի պիտը կը մնայ այն՝ ինչ որ յայտարարուած է Արեւ – մուտքին յանձնուած յուշամատեաններուն մէջ (Արտաքին նախարարներու ժողով՝ Ապրիլին եւ «Մեծ»երու հանդիպում՝ Յունիսին) :

Այնպէս կը կարծուի թէ Համըրշոլտի Մոսկուա այցելութենէն առ Խ. Միու – թիւնը ցուցական բնոյթ կրող եւ մեծա – դոյզ յայտարարութիւններ պիտի ընէ :

Մինչ այս մինչ այն Միացեալ Նահանգ – ներու Արտաքին նախարարութիւնը յայ – տարարեց թէ խորհրդային կառավարու – թիւնը Մոսկուայի ամերիկեան դեսպանին յանձնած է Մարտ վերջի ամերիկեան յու – շամատեանին պատասխանը : Խորհրդային նամակը կ'ըսէ թէ Միացեալ Նահանգնե – րու յուշամատեանը յուսախաբ պիտի չը – նէ բոլոր անոնք՝ որ «Մեծ»երու հանդի – պումի մը մէջ կը պնդեն ներկայ լարուած կացութեան մեղմացումը եւ պայ պա – տերազմին վախճանը. ամերիկեան կա – ռավարութիւնը կը փորձէ բոլոր հարցերը լուծել իր տեսանկիւնէն :

Խորհրդային կառավարութիւնը համա – ձայն չէ Ուաշինկթընի այն տեսակէտին՝ թէ Մոսկուա օրակարգերու կազմութեան մէջ «վեթօ»ի հարց կ'արծարծէ եւ մե – նաշնորհներ կ'ուզէ «Մեծ»երու ժողովին մէջ :

Խորհրդային այս պատասխանը իրակա – նութեան անհամապատասխան կը նկատ – ուի :

Այս ձեւով Խ. Միութիւնը անգամ մը եւս կ'անտեսէ Միացեալ Նահանգներու ճիգերը՝ ժողովի ընթացքին Արեւելեան Եւրոպայի երկիրներու կացութիւնը քըն – նելու համար : Դժուար է երեւակայել ,— կ'ըսէ Մոսկուայի պատասխանը ,— որ ա – մերիկեան կառավարութիւնը չկրնայ գտնել թէ նման առաջարկ մը գտա – պարտելի է Արեւելեան երկիրներու եւ Խ. Միութեան կողմէ : Նոյնիսկ այս առա – ջարկին մասին խօսիլ՝ կը նշանակէ վար – կաբեկել խնդրոյ առարկայ երկիրները :

Այս պայմաններուն մէջ՝ դիւանագի – տական շրջանակները կը սպասեն Համըր – շոլտի վերադարձին, Խ. Միութեան ըս'ուն նպատակը հասկնալու համար :

Օր ը Օրի ն

ԿՏՈՒՑ – ԿՏՈՒՑԻ

Վերջերս ռամկավար – հնչակեան – համայնավար բուրջերը խօսքը մէկ ըրած կ'աղաղակէին թէ Դաշնակցութիւնը «քր – ւասէր է», «անգլեւամերիկեան գործա – կալ», «թուրբերու հոլ տալ», եւն. : Անշուշտ, ճորութիւն չէ այս պարագան, երբ նկատի առնենք թէ ցամքած հոգիով այդ արարածները գետնաուիծէն աւելի արագ գոյն կը փոխեն՝ հարուածելու համար Դաշնակցութիւնը. անգամ՝ չեն անդրադառնար թէ ի՛նչ կ'ըսեն եւ ի՛նչ կ'ըսեն : Այն պահուն՝ երբ Խ. Միութիւնը Թուրբերուն ի նպաստ յայտարարութիւն մը կ'ընէ՝ մանկլաւիկները խօսք կ'առնեն *տիալեկտիկայի մեթոտով* բացատրելու համար Դաշնակցութեան հաղաքական «տհասութիւն»ը ... Ապրիլեան Սգատօնին կազմակերպման մէջ : Երբ դէպքերը կը փոխուին՝ կարմրակտուց մեր «աղբա – րիկներ»ուն համար Դաշնակցութիւնը կը դառնայ Թուրբին *հոլտաչ*, բրբասէր : Այս մարզին մէջ փող ու թմբուկ կը հրնչեցնեն նաեւ, երբ պատահական մէկը կը յայտարարէ ... Դաշնակցական ուսանող – ներ Թրքական համալսարանները պիտի պրկուին ??? :

Չենք հետաքրքրուիր :

Բայց հպանցիկ այս խաի մը մատնա – նշումները ըրինք՝ որովհետեւ ընդվզե – ցանք կարդալով անգլիական թերթի մը մէջ հրատարակուած թղթակցութիւն մը :

Արդարեւ կիպրոսի *Թայմ Աֆ Սայփրըս* թերթը Փետրուար 16ի իր թիւին մէջ կը գրէ ·— *Տէր եւ Տիկին Շահէ Կէպէնկեան քոքթէյլ մը տուին ուրբաթ գիշեր, ի պատիւ Թրքական Մամուլի Ներկայացու – ցիչներուն : Պատուոյ հիւրերն էին Ա.Ձ – ՄիՏ ԷՄԻՆ ԵԱՄՄԱՆ, Թրքական « Վա – թան» թերթի խմբագրապետը եւ Նեձմի – Թի Ջենճիւրիւրըման, «Հիւրիէթ» թեր – թէն :*

Անգլիատառ թերթը ներկաներուն մէջ կը յիշէ նաեւ բրիտական զանազան թեր – թերու խմբագիրները՝ Ալի Ըրզա, Ճեմալ Թոկան, Ալի Շաֆիր եւն. :

Հարկ չկայ մանրամասնութիւններ տա – լու՝ արգահատելի Պ. Կէպէնկեանին *քոք – թէյլ*ին մասին :

Շահան Կէպէնկեան որդին է ռամկավար վերթերան Սեդրակ Կէպէնկեանի, որ Պէյ – րութի *Զարթօնք*ին հաւատարիմ աշխա – տակիցն է (չեմ գիտեր թէ *Զարթօնք*ն ալ հրատարակո՞ծ է այս ընդունելութեան նկարագրութիւնը թէ ոչ...) :

Չենք ըսեր թէ ռամկավարները Թուր – քին *հոլտաչ* են, գէթ ... իրենց չնմանե – լու համար : Որովհետեւ գիտենք թէ մանկլաւիկ մը միայն կրնայ բծնիլ պա – տահական Ալիներու առջեւ եւ հազարներ ծախսել Ահմէտ Էմին Եալմանները հիւ – րասիրելու համար :

Կտուց – կտուցի կը սիրաբանի Թուր – քին հետ ... առանց խոյնելու :

Պարզապէս կ'արգահատինք Կէպէնկեան – ներու եւ իրենց նմանները հիւ – րոնք «առիթ» չեն փախցներ Թուրքին առջեւ ձեռք շփելու համար :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ՓՈՐՁԱԳԻՏՆԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Արարիոյ Սկուտ Թաղաւորը լսեն ի – բաւասութիւններ տուաւ իր եղբօր՝ Ֆէյ – սալ իշխանին : Ռիատի մէջ սառորակրուած եւ հրապարակուած արքայական հրամա – նագրի մը համաձայն Ֆէյսալ իշխան կը ստանայ Վարչապետի պիտոյս «լիազօր – ուած՝ արտաքին, ներքին եւ ըմմատական մարզերուն մէջ որոշելու Արարիոյ քա – ղաքականութիւնը » : Միաժամանակ պաշ – տօն ունի վերակազմակերպելու երկրին վարչական մեքենան :

Ցանկացածան այս փոփոխութիւնը կը վերապրուի նախագահ Նասըի համախոհ – ներուն յաղթանակին : Եթէ երկու եղ – բայրները հակակացողութեան եկած են՝ պրեան չէզոքութեան եւ արաբական միութեան կողմնակից Ֆէյսալ իշխանին թէկն է որ յաղթանակը տարած է անոր մէջ : Գահիրէի եւ Դամասկոսի թերթերը պատնականութեամբ կը հաղորդենայս պա – րագան և պովքը կը հիւանդ գահաժառան – գին, որ այսուհետեւ Արարիոյ պերպոյն հրամանատարը պիտի ըլլայ, Սկուտ Թա – գաւորին ձգելով բարոյական եւ կրօնա – կան հեղինակութիւնը :

Գահիրէի համաձայն Ֆէյսալ իշխանու – թիւնը իր ձեռքին մէջ առնելով ա՛չ մէկ հաւանականութիւն կը մնայ այլեւս որ Արարիա յարի իրաքեւյորդանանան Մի – ացեալ Թագաւորութեան : Այս ձեւով մինչեւ իսկ խնդրոյ առարկայ կրնայ գտնալ Ռիատի տնտեսական օժանդա – կութիւնը՝ Ամմանի եւ Պաղտատի :

Սուրիոյ մէջ կը չարունակեն մեղադրել Սկուտ Թաղաւորը : Ներքին նախարար Սարաճ ընդունած է հնդիկ լրագրողներ եւ պատասխանելով անոնց կարգ մը հար – ցումներուն՝ յայտարարած է թէ Սկուտ Թագաւորը իրեն տուած էր մեծ գումար մը՝ որպէսզի ականահարէ Արաբական Հանրապետութեան կազմութիւնը : Սա – կայն ատացած է այդ գումարը եւ յանձ – նած Հանրապետութեան գանձին : Այնու – հետեւ միայն երեւան հանած է Սկուտի դէմ կազմակերպուած մահափորձը, ո – րուն համաձայն էին Միացեալ Նահանգ – ները :

Առջի օր Դամասկոս գացին նաեւ խոր – հրդային 31 փորձագէտներ՝ որոնք պիտի աշխատին իրագործել կարգ մը ծրագիր – ներ : Փորձագէտները ունին երեք օգտ – նաւէր, որոնք կը ծառայեն իրենց տէ – ղափոխութեանց :

× Լիբանանի կառավարութիւնը իր միջնորդութիւնը առաջարկած է, լուծե – լու համար Ֆրանքեւթունուկեան թնճու – կը : Այս ուղղութեամբ Արտաքին նախա – րար Շարլ Մալիք նամակներ պրկած է Տրլըսի, Կայեռի եւ Պուրկիպայի : Թու – նուզ ընդունած է լիբանանեան առաջար – կը :

—o—

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ մէջ կիբակի օր տեղի ունեցան երեսփոխանական ընտրութիւն – ները. մասնակցեցան 99·3 տո – կոսով յաղթանակը չհասած է :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ համայնա – վար երիտասարդներու պաշտօնաթերթին խմբագրական կազմին անդամներէն մէ – կը՝ Շմոյ արտաքսուած է Ներքեւ «պա – տեհապաշտ» :

ՊՈՆԻ մէջ սկսան Անգլիոյ Պատերազմա – կան նախարար Սէնտսի եւ Շթրաուսի խորհրդակցութիւնները՝ պաշտպանու – թեան հարցին շուրջ : Գերմանացիք կ'ըսեն թէ Ֆրանսա համապարծակցութեան աւելի մեծ ոյի մը ունի քան Անգլիա :

ՋՐՋԱԻԼի առողջական վիճակը դարձ – եալ վտանգաւած է, բայց մտահոգիչ չէ՝ համաձայն բժիշկներուն :

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆի բացերուն մէջ կոր – սուած է յունական նաւ մը՝ որուն մէջ կար 30 հոգի . ամերիկեան եւ յունա – կան օդանաւերուփնտռտուքները արդիւնք չեն տուած :

ՓԱՐԻԶի Միւզէ տը լ'Օմի հիմնադիր Փոլ Ռիմէ առջի օր մեռաւ իր բնակարա – նին մէջ. 82 տարեկան էր :

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԻՐ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

Թերեւս, չատեր պիտի զարմանան, որ հարկ կը դատենք անդրադառնալու այս նպատակներուն, որոնք պարզ են արեւու լոյսին պէս, ինչպէս կ'ըսուի :

Դաշնակցութեան նպատակները նոր չէ որ պիտի պարզուին : Անոնք պարզուած ու բացատրուած են իր կազմութեան օրե – րէն իսկ, պատմութեան ընթացքին ալ նուիրագործուելով թափուած արիւնով եւ անթիւ զոհերով :

Դաշնակցութիւնը, ո՞վ չի պիտեր, կազ – մուած է, ծառայելու համար հայ ժողո – վուրդի գոյութեան ու պահպանութեան համար. ազգային բարօրութեան ու ազա – տագրութեան համար, ազատ ու անկախ հայրենիքի կազմութեամբ :

Հայկական ազատագրութեան նուիր – ուած, ազգային – քաղաքական կուսակ – ցութիւն մըն է ան, իր գաղափարակա – նով, ձգտումներով եւ գործունէու – թեամբ :

Ցարակոյսի տակ կարելի էր առնել այս կամ նման բանաձեւում մը՝ Դաշնակցու – թեան առաքելութեան, եթէ վաթսուն ութ տարիներու իր գործունէութիւնը վաւերացուցած չըլլար զայն :

Կ'ընդունինք թէ՝ որեւէ կազմակեր – պութիւն կրնայ փայլուն, չոչոզուն նը – պատակներ բանաձեւել, կրնայ համայիլ գաղափարականներ հրապարակ դնել, յա – ջողելու կամ ժողովրդականութիւն չահե – լու համար :

Ունեցած ենք եւ այսօր ալ ունինք նը – ման կազմակերպութիւններ կամ միու – թիւններ : Շատերը անհետացած, կազ – մալուծուած ու փոշի դարձած. ուրիշներ՝ թէեւ դեռ գոյ, սակայն սողոկուն գոր – ծունէութեամբ, առանց թռիչքի եւ, մա – նաւանդ, առանց չօշափելի արդիւնքնե – րու : Տխուր եւ տխեղծ գոյութեամբ :

Դաշնակցութիւնը կ'ապրի ու կը ծաւա – լի, տասնամեակէ տասնամեակ, կրնանք ըսել՝ տարուէ տարի, եւ չատ հասկնալի պատճառներով :

Գերազանցօրէն գաղափարապաշտ եւ հայրենասէր կուսակցութիւն, ան իր պատմութեան ընթացքին, աշխատած է հաւատարիմ մնալ իր գաղափարական – ներուն, ջանալով լուսաւորել հայ ժողո – վուրդի միտքը. տալ անոր գիտակցու – թիւն՝ իր իրաւունքներուն ու արդար չա – հերուն. տալ ազատութեան զգացումը եւ ազատագրութեան համար պայքարի ոգի, զոհաբերութեան բարձրագոյն զգացու – մով :

Չէ՞ ունեցած վրէպներ ու սխալներ՝ իր գործունէութեան ընթացքին : Անմտու – թիւն պիտի ըլլար ժխտումը, որովհետեւ Դաշնակցութեան անդամները, գործիչ կամ ղեկավար, երկինքէն չեն իջած. մարդ են, հետեւաբար, օժտուած ոչ մի – այն մարդկային առաքինութիւններով, այլեւ թերութիւններով : Դաշնակցութեան առաքինութիւնը այն եղած է սակայն, որ պիտակցօրէն, մտնեւոր ու նուաստ հա – շիւներով չէ որ սխալներ գործած է. այլ սխալները պարտադրուած են կեանքի դաժան պայմաններէն :

Հետեւաբար, առանց խղճի խայթի, կրնանք խոնարհաբար եւ պարկեշտօրէն յայտարարել, որ Դաշնակցութիւնը հա – ւատարիմ մնացած է իր գաղափարներուն ու գաղափարականներուն : Եւ ամէնէն վեր՝ հայ ժողովուրդին ծառայելու իր սրբազան ուխտապրութեան :

Իր գաղափարականութիւնը, հայրենա – սիրութիւնը եւ բարձրօրէն մարդկայնա – կան ու ժողովրդավար ոգին պատճառ ե – ղած են որ հայ ժողովուրդի լաւագոյն տարրերը, ազգասէր, գոհաբերութեան ընդունակ, մտաւորական եւ մարտական՝ իր շուրջ բոլորուին : Եւ ասոնց հետ, նաեւ, այն տարրերը՝ որոնք պայքարի ո – գի ունեցած են. ազատութեան բոցը ի – րենց սրտին մէջ եւ գործելու վճռակա – նութիւնը : Ունեցած են քաջութիւնը ի հարկին մեռնելու իրենց գաւանանքին հաւատարիմ մնալու եւ իրենց գաղափա – րականներուն իրականացման համար :

Իր կազմութեան առաջին օրերէն իսկ, հմայիչ դարձած է Դաշնակցութիւնը, մեր նոր պատմութեան մէջ, իր այս « խառնուածք»ին, իր այս ազգային ու բարոյական կերպարանքին պատճառով :

Ան, սովորական խմաստով, քաղաքա – կան կուսակցութիւն մը չէ, որ ղեկպերու բերումով, կամ քաղաքական առժամեայ, կամ մասնակի նպատակներու համաձայն, ձի կամ տկարանայ :

Ազգային կուսակցութիւն մըն է, որուն եկած են միանալու գաղափարական, զո – հաբերող եւ հանրային արդար դատերու համար պայքարող մարդիկ, հասարակ գիւղացիէն սկսած մինչեւ բարձրագոյն մտաւորականներն ու արուեստագէտները, աշխարհական թէ հոգեւորական : Հայու – թեան բոլոր դասակարգերէն : Հայկական կուսակցութիւն մըն է ան, որուն եկած են միանալու հոգիով Հայերը : Հայկակա – նութիւնը եղած է եւ այսօր ալ է՝ միակ պայմանը Դաշնակցութեան հետ ըլլալու :

Դաշնակցութիւնը, իրրեւ կազմակեր – պութիւն, չէ եղած տարամերժ, ինքնա – բաւ համախմբում մը. ընդհակառակն, տարուած համագործակցութեան ոգիով, աշխատած է ընտրուած հայ մարդիկ հա – մախմբել իր մէջ կամ իր շուրջը, աւելի ճիշդ՝ իր գաղափարներուն եւ նպատակ – ներուն շուրջ, որոնք միայն իրը չեն, այլեւ հայ ժողովուրդինը, Հայոց պատ – մութեան ձգտումին :

Ան ուժեղ է ինքն իր մէջ՝ այս նպա – տակներով, որոնք հայութեան նպատակ – ներն են. եւ ուժեղ է կազմակերպու – թեամբ եւ կարգապահական ոգիով, զո – հաբերութեամբ ու նուիրումով. բայց, ուժեղ է, մանաւանդ, հայ ժողովուրդէ այն զանակներով, որոնք եթէ կազմակեր – պութեան մէջը չեն, այս կամ այն պատ – ճառով, նոյնքան գաղափարական են եւ նոյնքան խանդավառ ազգային նոյն նը – պատակներուն հանդէպ, ընդունակ ամէն զոհաբերութեան :

Այս պատկերով կը ներկայանայ Դաշ – նակցութիւնը եւ կը պայքարի իր նպա – տակներուն իրագործման համար, ոչ մի – այն իր կազմակերպուած անդամներով, այլեւ իրեն հաւատացող հայ մարդոց մի – ջոցով, որոնք կը հաւատան նոյն գաղա – փարականներուն եւ կը պայքարին նոյն դրօշակին համար :

Ազատատենչ ու ազատութեան համար պայքարող Հայերու կուսակցութիւնն է Դաշնակցութիւնը :

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՆՈՐ ԱՅԲՈՒԲԵՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Համայնավար Չինաստանի մէջ, քաղա – քական յեղափոխութենէն վերջ, այժմ տեղի կ'ունենայ տարբեր տեսակի յեղա – փոխութիւն մը :

Արդարեւ, Չինաստանի համայնավար ղեկավարները որոշած են փոխել երկրին նախկին բարդ այբուբենը եւ ընդունիլ 26 տառերէ բաղկացած լատինական այբու – բենը :

Այս որոշման առընթեր, լեզուական եր – կու այլ բարեփոխումներ եւս որոշուած են գործադրութեան դրուիլ. 1) Չինական այբուբենը վերջնականապէս լատինական այբուբենով փոխարինելու համար անհը – րաժեշտ եղող փոխանցման շրջանին՝ պարզացնել նախկին տառերէն չատերը. եւ 2) փէքինի շրջանին մէջ գործածուած բարբառը, որ կը կոչուի նաեւ Մանտա – րէն, ընդունիլ որպէս ազգային լեզու :

3554 աւելի տառեր արդէն իսկ պար – զացուած են. ասոնցմէ իւրաքանչիւրը, որ նախապէս մինչեւ հաշուով 16 պիծ քա – շելով կարելի էր գրել, այժմ կը գրուի մինչեւ հաշուով ութ պիծ քաշելով :

Համայնավար ղեկավարութիւնը արդէն իսկ ջնջած է մօտաւորապէս չորս հարիւր պիր – բառեր, որոնք ուրիշ բառերու տարբերակներն էին : Հրահանգուած է նաեւ, որ չինարէնը այսուհետեւ տպա – գրուի ձախէն աջ, փոխանակ նախկինին նման՝ վերէն վար գրուելու :

Չինաստանի մէջ այժմ գոյութիւն ու – նին հինգ գլխաւոր բարբառներ, իւրա – քանչիւրը իր բազմաթիւ ենթաբարբառ – ներով : Շատ մը չրջաններու մէջ, իրար – մէ հազիւ քանի մը քիլոմէթր հեռաւորու – թեան վրայ գտնուող գիւղեր ,կը գործա – ծեն տարբեր բարբառներ. հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ գիրար չեն հասկնար խո – սակցական լեզուով. մէկը միւսին ըսածը հասկնալու համար պէտք է գրելով ար – տայայտէ իր միտքը, որովհետեւ միայն գրուած լեզուն է որ նոյնն է ամբողջ երկ – րին մէջ : Վերջերս, վարչապետ Զու Ան Լէ կը յայտնէր ճառի մը մէջ, թէ Չինաս – տանի վերակառուցման եւ վերականգ – ման գործը մեծապէս պիտի տուժէ այն – քան ատեն որ բոլոր Չինացիները ընդհա – նուր լեզու մը չխօսին : Վարչապետին ճառը կը ձգտէր ժողովուրդին միտքը պատրաստելու՝ ծրագրուած այս լեզուա – կան յեղափոխութեան ի նպաստ :

Համայնավար Չինաստանի ղեկավար – ները կը յուսան որ այս նոր այբուբենին շնորհիւ անգրագիտութիւնը բոլորովին պիտի վերնայ իրենց երկրէն, որուն վեց հարիւր միլիոն բնակիչներուն մեծագոյն մասը անգրագէտ է : Այս երեւոյթը կա – րելի է բացատրել անով, որ պարզ լրա – գիր մը կարդալու համար, նախկին այ – բուբենով, ընթերցողը պէտք է պիտնայ առնուազն երեք հազար տառ. համալսա – րանի ուսանող մը՝ հինգ հազար տառ : Իսկ կատարեալ կերպով չինարէն լեզուին տիրապետելու համար անհրաժեշտ է պիտնալ չորսուն հազար տառ ...

Լեզուական այս բարեփոխումը, ըստ համայնավար ղեկավարներուն, ուրիշ մեծ առաւելութիւն մըն ալ կը ներկայա – ցընէ : Չինաստանի մէջ այսօր գոյութիւն ունին աւելի քան չորսուն ցեղային կամ լեզուական փոքրամասնութիւններ. ա – սոնցմէ ոմանք, ինչպէս Թիպէթի բնա – կիչները, կամ Մոնկոլները, իրենց ինք – նուրոյն այբուբենները ունին. ուրիշներ՝ այբուբեն չունին : Ազգային միակ լեզուի մը եւ դիւրին այբուբենի մը որդեգրու – մով, աւելի կը դիւրանայ 35 միլիոնի հասնող այս կարգի փոքրամասնութեանց ձուլումը՝ չինական մշակոյթին ու մեծա – մասնութեան մէջ :

Ուրիշ առաւելութիւն մըն ալ այն է, որ չատ աւելի կը դիւրանայ գիտական եւ թէֆնիք նոր բառերու գործածութիւնը : Առանց հաշուելու ժամանակի եւ նիւթա – կան այն մեծ խնայողութիւնները, որ կարելի է իրագործել նոր այբուբենի հաստատումով, օրինակի համար հեռա – գրական սպասարկութեանց, բառարան – ներու, գրամեքենաներու եւ արդիական գործիքներու գործածութեան մէջ :

Սակայն, ինչպէս կարելի է հետեւցնել Զու Ան Լէյի վերոյիշեալ ճառէն, Չինաս – տանի մէջ զօրաւոր հոսանք մը գոյութիւն ունի նոր այբուբենի որդեգրման դէմ : Արդարեւ վարչապետը կարգ մը ակնար – կութիւններ ըրած էր «չարամիտներ»ու , «ֆլակոդմեան տարրեր»ու մասին, որոնք այս խնդիրը «պատրուակ դարձուցած են համայնավար կուսակցութեան դէմ պայ – քար մղելու համար » :

Պատկերը բոլորովին Զու Ան Լէյի ցոյց տուածին պէս չէ, իրականութեան մէջ : Ծրագրին հակառակողները ոչ թէ «չա – միտներ» են, այլ անկեղծ եւ զարգացած Չինացիներ, որոնք համոզուած են թէ չի – նական այբուբենը չինական մշակոյթին անբաժանելի մէկ մասն է :

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔԱԱՆԵՐԵՔԸ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

5·

— *Ի՞նչ պատմեմ, բալա , — հառաչեց մայրը եւ արցունքները բուռն թափուե – ցին նրա աչքերից, — ես այն անդութին այնքան էի սիրում, որքան քեզ : Ի՞նչպէս չսիրէի, ախր, նա էլ համարեայ իմ երա – խան էր : Դու երեք տարեկան չկայիր որ հայրիկդ նրան զտաւ ճանապարհի վրայ, հինդ – վեց ամսական, բարուրի մէջ : Այնպէս էլ, չիմացանք թէ որ անդութ մայրն էր զգել : Իրար հետ մեծացաք, ի – րար հետ խաղացիք, իրար հետ զպրոց գնացիք, իրար հետ ամուսնացաք .— Անդութ պատերազմը որ չլինէր, հիմա թոռներ կ'ունենայի, կ'ապրէինք ուրախ , զուարթ ... մազերիս համբանքի չափ անիծել եմ պատերազմ զցողներին : Քու գնալուց յետոյ բա այստեղ ի՛նչ քաշեց ժողովուրդը ... մենք զեռ ոչինչ, երկու հոգի էինք, երկուսս էլ աշխատող : Բայց ես իմ ապրելու մասին չէի մտածում , բալա, այլ թէ ինչպէս անեմ, որ Սի – բանոյչին ողջ առողջ, անարատ, պահեմ քեզ համար : Ինձն ինքը գիշեր ցերեկ քո մասին էր մտածում , քո կեանքի, քո ա – ռողջութեան ...*

Նա ընդհատեց, նայեց տղային, կար – ծես տատանուելով՝ չարունակե՞լ, թէ ոչ, ապա չարունակեց .

— Քո գնալուց յետոյ նա էլի աշխա – տում էր իր տեղում : Բայց դէ, մենակ աղջիկ, ինչպէ՞ս կարող էր ամէն առաւօտ երեկոյ դնալ քաղաք, դալ : Առաջուայ նման դու հօ հետը չէի՞ր : Քանի անգամ բնակարան առաջարկեցին քաղաքում՝ մերժեց : Ես ասում էի՝ կամ միասին տե – ղափոխուենք, կամ դնէ մենակ ինքդ գը – նայ, մեղք ես : Չհամաձայնուեց : Մի – ծաղում էր, թէ չատ որ ստիպես, քեզ կ'ուղարկեմ, իսկ ինքս կը մնամ քո փո – խարէն, այդու պահապան : Ինքը չէր ա – սում պատճառը, թէ ինչու չի ուզում տե – ղափոխուել, բայց ես հասկանում էի : Ախր այս այդու մէջ է անցել ձեր ման – կութիւնը, ձեր սէրը, ամէն ծառի երե – ւում պահմտոցիկ էք խաղացել, ամէն թփի մօտ իրար խաղով էք հիւրասիրել , խոտերի վրայ պլորուել էք, կռուել ,խոո – վել ու հաչտուել, այս սենեակի մէջ մարդ ու կին էք եղել ... Այլեւս չկնդեցի, որ – դիս : Առաջուայ նման օթօպուսով գնում, օթօպուսով դալիս էր : Իսկ եթէ ուշ էր լինում, գիշերը մնում էր ընկերուհու մօտ՝ Վերգինէի : Նրա ամուսինն էլ բա – նակումն էր, անցեալ տարի սեւ գիրն առացուեց ...

— Ինձ հետ էր ... — մայլ հանգստու – թեամբ ասաց Գարեգինը , — նա նըր – նակով սպաննուեց ... Ես գրել էի ձեզ : Ուրեմն չէ՞ք ստացել :

— Մի օր հանդիպիր քաղաքում, պատ – միր կնոջը, — տղայի հանգստութիւնից քաջալերուած , ասաց մայրը : Նրանից ոչ մի նամակ չկար, առաջին ու վերջին տեղեկութիւնը սեւ գիրն էր : Իսկ քեզ – նից, փառք Աստծու, հենց երկրորդ տա – րին մի նամակ ստացանք : Ի՞նչ էր անում Սիրանոյշն ուրախութիւնից , ա՛խ , ի՞նչ էր անում ... Իսկ երրորդ տարին աւելի լաւ էր, համարեայ ամէն ամիս նամակ է – ինք ստանում : Բայց դու մեր գրածները չէիր ստանում, որովհետեւ քեզ չուտ , չուտ տեղափոխում էին Գերմանիայի խորքերը : Իսկ յետոյ, վերջին տարին, նամակները բոլորովին կտրուեցին : Օր ու արեւ չունէինք, ամենավատ բանն է – ինք մտածում ... Պատերազմը որ վեր – ջացաւ, մենք էլ յանկարծ հեռագիր ըս – տացանք, թէ գալիս ես ... Սիրանոյշը տունը չէր : Եկաւ, ցոյց տուեցի ու հենց այդտեղ էլ զարմացայ : Գոյնը գցեց, կարմրեց, ոչ ուրախութիւն, ոչ ժպիտ : «Ի՞նչ պատահեց »,— ասացի : Ասաց .— « Յանկարծակի ցոյց տուեցիր, սիրտս թռնդ ելաւ, մայրիկ ...» Ես ինքս էլ հասկացայ, որ վատ արեցի : Մի քանի օր յետոյ ...

Նա լռեց : Գարեգինը նայեց նրան : Մայրը սրբում էր արցունքները :

— Մի քանի օր յետոյ Սիրանոյշն ա – սաց .— «Մայրիկ, ես այս գիշեր տուն չեմ գայ, երեկոյեան զորձ ունեմ հիմ – նարկում» : Գնաց ... գնալուց առաջ ասաց ինձ .— «Երբ Գարեգինը գայ, իմ կող – մից էլ համբուրիր նրան »... Բայց միւս երեկոյ նա չվերադարձաւ : Սպասեցի էլի երկու օր, կարծես աչխարհը գլխիս սեւ – ցաւ :

« Զլինի՞ տրամվայի տակ է ընկել », — մտածեցի : Այդու գիշերուայ պահապանին խնդրեցի՝ հսկել ու ինքս գնացի քաղաք , վերգինէի մօտ : «Սիրանոյշն ինձ մօտ չի եղել»,— ասաց նա : «Ինչպէ՞ս թէ չի ե – ղել»... մէկ էլ այն իմացայ, որ խեղճ կինը վրաս ջուր է լեցնում, քաչում է ինձ, որ յարակից բարձրացնի մահճակա – լին : «Ինչպէ՞ս թէ չի եղել »,— ասացի ես : «Մայրիկ, — ասաց Վերգինէն , — դու պառկիր, իսկ ես գնամ միլիցիա՝ ի – մաց տամ ...» :

Գարեգինը ձեռքը տարաւ դէպի օձիքը , քանդեց : Նա խեղդւում էր : Այդ ամէնը պատահել էր նրա Սիրանոյշի հետ ...

— Մի քանի ժամ յետոյ,— չարունա – կեց մայրը, — Վերգինէն վերադարձաւ լաց ու վայնասունով : «Սիրանոյշը մեռել է, մայրիկ,— զոռաց նա՝ վրիս փաթաթ – ուելով :

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԻՆ

(5 Շար.)

ԿԱՅԾԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՆ ԼՈՅՆ, ՏԻՐՈՒՀԻՒ

ՅՈՒԿԱԾՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՀԱՐՍՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՏՈՐ ԱՐՇԱԿ ՇԱՀՆՈՒՐԻ

ՀԱՏՈՐ ՄԱՐՏԻՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻԱՅի ծանօթ խմաստասէր եւ նոպէլեան մրցանակաւոր Լորտ Ռասըլ Լոնտոնի հեռատեսիլէն խօսեցաւ հիւլէական վտանգին մասին, յայտարարելով թէ նըման պատերազմ մը վերջ պիտի տար մարդկային ցեղին: 86 տարեկան փիլիսոփան ուելլսցւոց.— Եթէ համամիասնաբար – ներդ աշխարհը պրաւեն, անհուշա մարդկութեան հաճելի պիտի չըլլայ այդ՝ որոշ ժամանակի մը համար. բայց եթէ մարդկային ցեղը բնաջնջուի՝ ամէն ինչ վերջացած պիտի ըլլայ:

ԻՏԱԼԻՈՑ ընտրապայքարը բացուած է արդէն. առջի օր աւելի քան երկու հարիւր ճառեր խօսուած են զանազան կազմակերպութեանց պարապմունքներուն կողմէ: Ծանօթ է, որ ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Մայիս 25–26. կը կարծուի թէ ընտրապայքարը պիտի սաստկանայ Զատիկէն վերջ:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ընկերվարական կուսակցութեան պաշտօնական բանբերնէն մէկը հերքեց այն լուրերը՝ որոնց համաձայն Ընկերվարականները ընդհանուր գործադուլի հրահանգ տուած էին, բողոքելու համար պատերազմական քաղաքականութեան դէմ. Պոնի կառավարութիւնը ո – րոշած է իր բանակը դինել հիւլէական եւ ջրածին զէնքերով՝ խորհրդային սրեւէ յարձակումի դէմ պաշտպանուելու նպատակով:

ՈՒՈՇԻՆԿԹՕՆէն կը հաղորդեն թէ ա – մերիկեան կառավարութիւնը մօտ առեւ – նէն պիտի առաջարկէ որ ՄԱԿի Զինաթափութեան Յանձնախումբը ժողովի հրաւիրուի, հակառակ անոր որ Ս. Միութիւն պոյֆոթ րըած է այդ յանձնախումբին դէմ: Մոսկուա մերժեց մասնակցիլ նաեւ ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդի ժողովին, որ նոյնպէս պիտի զումարուի մօտ առենէն, Միացեալ Նահանգներու առաջարկով:

ԿԻՊՐՈՍի իշխանութիւնները հրաման տուին որ այսօր կղզիին մէջ քաղաքներ – ուն մէջ տողանցքներ ընեն՝ Յունաս – տանի անկախութեան տարեդարձին առի – թով. պարզ է թէ հրամանը պիտի օգտագործեն միայն Յոյները: Երեք տարիէ ի վեր առաջին անգամն է որ Կիպրոսի իշխանութիւնները նման իրաւունք մը կուտան Յոյներուն:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Յունուար – Փետրուար

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մեր անուններ – ը, անուններուն նշանակութիւնը եւ ներգործութիւնը նկարագրի վրայ (Շ. Նարդունի).— Ինչո՞ւ չեմ քնանար (Տոքթ. Պրոֆա).— Ի՞նչ կերցնել յոգի կիներուն (Տոքթ. Զիկելպաուա).— Մարդը մար – դուն... զէզ (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— Որսա չաքարախտաւորներուն (Տոքթ. Ուհոի).— Ծերախտին զարմանը (Տոքթ. Նաւասարդ).—Ինչո՞ւ քար կը չինէ լեարդը (Փրոֆ. Շապուոյ).— Սեռային հարցը (Քաղհան).— Հայ կիներու սովորու – թիւնները յղութեան չրջանին (Տոքթ. Սերոբէ Վիչէնեան).— Կիներուն նեղ կոնքը եւ հետեւանքները ծննդաբերու – թեան ժամանակ (Փրոֆ. Արէշեան). — Սիֆիլիզը պարտուած (Տոքթ. Պ. Մի – սաէեան).— Ակնային բժիշկ (Գիսակ Փափազեան).— Լաւատեսութիւն (Տոքթ. Գալուստեան).— Հայաստանի կապոյտ դիցուհին (Ս. Կարապետեան).— Արիւ – նահոսութիւն քիթէն եւ ականջէն (Խա – չուհի):

Դիմել Շ. Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 27ին, Հինգշաբթի օր, Քառէ սըրճարանին Ա. յարկը, ժամը 21ին: Օրա – կարգ ունենալով.— Ա) Համարատուու – թիւն վարչութեան: Բ) Հրաժարական վարչութեան: Գ) Ընտրութիւն նոր վար – չութեան: Բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՄԱՐԱՆ

Հերթական հաւաքոյթը այս Շորեքշաբթի, ժամը 21ին, Քառէի վերնայարկը:

Վիճարանական երեկոյ:

Նիւթը՝ Նախանձը Հայկական թերու – թիւն է:

Մուտքը ազատ է:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Պ. Սողոմոն Կիւլդեան (Մարսէյ) յա – ւակցութիւն յայտնելով Տիկ. Վ. Զէնկինեանի?(Լիոն) մահուան առթիւ 1000 Ֆր.կը նուիրէ փոխան ծաղկեպսակի Մշակոյթի Տան Շաւարշ Միսաքեան սրահին:

(Տառնալ «Յառաջ»էն):

×

Նշան Դարբինեան եւ Հայկազ Մանուկեան հաղարական Ֆրանք կը նուիրեն Մշակոյթի Տան Աւետիս Պետոյեանի, մահուան առթիւ:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ՁԱՏԿՈՒԱՅ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ

Շաբաթ, Մարտ 29.— Ժամերգ. ժա – մը վեցին:

Կիրակի, Ծաղկազարդ.— առաւօտեան ժամերգութիւն ժամը եօթին, պատարագ ժամը տասին, քարոզ 11ին, երեկոյեան Դռնբացէք ժամը վեցին:

(Շար.)

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սամաթիացիներու տարեկան պարա – հանդէսը՝

ԱՊՐԻԼ 27ԻՆ

Ամպասատէօթի մէջ:

Մանրամասնութիւնները՝ յաջորդով:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կոպոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին տարեկան ձեռնարկը՝ Ապրիլ 20ին:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

× *Ռումանիայէն Յ. Պապիկեան կը փնտռէ իր ապրականներէն Տիկին Արուսեակ Մելիք Սարգիսեան (ընիկ Վառնա – յի) ծնեալ Աբէլեան, պատկեր Շահէն եւ ամուսինը Համբարում Մելիք Սարգիսեաններ:*

× *Երեւանէն Սեդրակ Գրիգորեան կը փնտռէ իր երկու եղբայրները Լեւոն եւ Սարգիս Գրիգորեաններ:*

× *Վարդանոյշ Ադամեանեան կը փնտռէ իր եղբայրը Արտաշէս Մուսայէլեան որ կորսուած է 1911ին: Սարգիս Աբէլի Գէորգեան: Սէրոբ Աբամի Դանիէլեան:*

× *Երեւանէն Վիքթորիա Ղուկասեան կը փնտռէ իր եղբօր կինը Մարի Պատմաճեան որ ունի եօթը զաւակներ, անուններն են Խոսրով, Մարզարիտա, Մատիէն, Ժաք, Ժապլին, իր եղբայրը Պ. Լեւոն Պատմաճեան որ մեռած է Նանթեռ 1952ին եւ այդ թուականէն ի վեր լուր չունի ի – րենցմէ:*

Փնտռուող վերոյիշեալ անձերու հասցէները դիտցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել եկեղեցւոյ դիւանատունը, 15 Բիւ Ժան Կուժօն, Փարիզ (8):

ԴԻՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անկէնի – Պուա Քո – լոմպի «ԱԲԱՄ» եւ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» խումբերու կողմէ:

Մասնակցութեամբ Կոպոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն:

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին:

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսին 12, Անկէնի քաղաքապետարանի չքեղ սրահներուն մէջ,

Centre Administratif et Social
Place de l'Hôtel de Ville

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ

կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտրուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերգութիւն մէկ արար) Գ. Վահանի Ա. Գմբէթեան, Օր. Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան:

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիշկը»էն հայացուած զաւեշտ երեք արար:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing
LOS RUMBEROS

նուագախումբով:

Ղեկավարութեամբ ՐՈԱԼ ՏՈՐԻՒԼԻՒ եւ երգիչ ՊԱՌՕՆի:

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:

Մուտք՝ 300 ֆրանք:

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հայ Կամաւորներու եւ Ռազմիկներու մասնաճիւղին կողմէ:

Այս Շաբաթ դիշեր, քաղաքապետարանի չքեղ սրահը:

Ծանօթ նուագախումբ (Լէ Քոմփանեոն տիւ Ռիթմ):

Անակնկալներ: Սիրով կը հրաւիրուին չրջանի երիտասարդները:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

—o—

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Ռուբէն» Ուս. Մխիթեան ժողովը, այս Շորեքշաբթի, ժամը 21ին, սովորական վայրը:

ՄԱՐՍԷՅԼ. Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ.—

Հայաստան Եղբայրակամիտէն այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին:

Վառաեան Եղբայրակամիտէն այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին:

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հաւաքատեղիները:

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը եւ Ընկեր Վ. Իշխանեան:

Ֆ. ԿՍՊ. ԽՄԱՋի Անկէնի Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի ընկերուհիները այս Հինգշաբթի, ժամը 16ին, Պուա Քոլոմպի կայարանին դիմացի սրճարանը «O Tchar»:

Օրակարգ.— Նախորդ ժողովին չարու – նակութիւնը:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՀԱՃԵԼԻ ՕՐ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՒ

Սերաստիոյ Դաւրայի Հայր. Միութեան խնջոյքը Մարտ 30ին, կիր. կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Իսիի Մըլմեան պալրոցին մէջ:

Գեղարուեստական ճոխ բաժինով երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ:

Նուագ ծանօթ հայրենակիցներու կողմէ:

Միրիեեան Շիրվանեեան (ուտ), Շիմա – ւոն Պալեան (ջութակ), պիտի նուագեն հայկական պարեր:

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:

Թերթանուշ եւ Զատկուան հաւկիթախաղ:

Կը հրաւիրենք բոլոր հայրենակիցները որ իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն մեր այս բարեսպասակ ձեռնարկը:

Մուտքը ազատ է:

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մարտ 30, կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24. Սէրբլը Միլիթերի շրջեղ սրահը

Փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակնկալներ, նուագախումբ, Վարդիվանեեանի Տամսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Յ. ՊԱՀԱՏԷՐԵԱՆի Օրնաեւ 37 – 22, կամ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆի Թրիւնիթէ 57–74:

ՀԱՅ ԵՐԳԻ ԵՒ ԹԱՏՐՈՆԻ ԵՐԵԿՈՑ

THEATRE PAUL FARALICQ 21, RUE YVES TOUDIC. PARIS, MÉTRO : RÉPUBLIQUE

Ուրբաթ գիշեր, Մարտ 28, ժամը ութը 9ին

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնէ երգիծական նոր կատակերգութիւնը

ԱԶԳԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՄԸ

(երկու արար)

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Ն. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Ն. ՊՇՏԻԿԵԱՆ, Օր. ՇԱՀԻՆԵԱՆ, Թ. ԳԱՄՊՈՒՐԵԱՆ եւ երիտասարդական հոյլ մը

ԳԷՈՐԳ ԵԱՆՊԼԿԵԱՆ եւ ՆԱՅԻՐԻ երգչախումբը ամբողջական կազմով

Մեներգող՝ Օր. Ժ. ՏԻՐԱՑՈՒՐԵԱՆ, Բ. ՓԼՆՏՐԵԱՆ եւ Ժ. ՈՒՆՃԵԱՆ

Յայտապրին մաս կը կազմեն Կոմիտասի, Ալթունեանի եւ Գ. Եանպէկեանի գործերը, ինչպէս նաեւ հայ տաղմիկ երգեր:

Տամսերու մասին կեդրոնատեղի Գրատուն ն Էր. Բալուեան 43 *բիւ Բիւզ*

(Երեկոյթը կ'սկսի ժամը ճիշդ 11·30ին)

CHARBON
richesse nationale
EMPRUNT 1958
6%
capital et intérêt
indexés sur le prix du charbon

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀՄԱՅՑՔՈՎ, ՆՈՐ ՍԿԱՒԱՌԱԴԱՆԳ ՄԸ
Հայաստանեան եւ աշուղա կան 10 ընտիր երգերու
ԻՐԻՆ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՖՕԼՔԼՕՐԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ
Պատրաստութիւն եւ ղեկավարութիւն ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ
DISQUE VOGUE LDM 10,015 MICROSILLON 33 TOURS
25 սանթիմեթր (34 վայրկեան)
1·— Ոչ մի ծաղիկ fո բուրմունքը չունի · 2·— Ես աղջիկ եմ Հայաստանի.
3·— Տըլէ եաման, 4·— Ինչ կոնիմ, 5·— Մի անգամ հայուածքովդ,
6·— Մարտիկի կարօտի երգը, 7·— Շարմաղ աղջիկ, 8·— Մարօ ջան,
9·— Ականջ օրօր, 10·— Խնջոյքի երգ: *ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ.—*
ԻՐԻՆ ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆԻ, 105, Ave, St-Ouen, Paris - MAR. 40-33
RECORD SHOP 36, Rue de Moscou, Paris
Եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ բոլոր երաժշտական վաճառատուները
ԳԻՆ 2200 ՖՐԱՆՔ, ԵՐԳԱՐԱՆՈՎ ՄԻԱՍԻՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
27
ՄԱՐՏ
JEUDI
27 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8154 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3955

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՆԱՑՈՒՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

—o—

Երկրորդ աշխարհամարտի վտանգայ – նին, Ֆրանսա ստիպուած էր դիմակալել բազմաթիւ տաղնապներու, մէկը միւսէն աւելի ծանր :

Հնդկաչինէն վերջ Հիւսիսային Ափրի – կէի երկիրները, Սուէզ եւայլն մեծ դժ – ուարութեանց առջեւ դրին իրարու յա – ջորդող կառավարութիւնները :

Ձինուորական , եւմտական – տնտեսա – կան եւ միջազգային – քաղաքական բարդ խնդիրներ յաճախ անել կացութիւն ըս – տեղծեցին :

Ազատագրութենէն ասդին քանեւհինգ դահլիճներ տապալեցան զանազան տագ – նապներու առթիւ : Խորհրդարանի խըմ – բակցութիւնները, պարագային համեմատ իրենց աջակցութիւնը բերին կառավա – րութեան՝ մասնակցելով դահլիճներուն մինչեւ որոշ ժամանակ մը : Ցաճախ տաղնապի ամէնէն դժնդակ վայրկեաննե – րուն քաչուեցան, միանալով ընդդիմա – դիրներուն :

Ո՛չ մէկ կառավարութիւն մնայուն է – դաւ, որպէսզի կարենար իր ծրագրած ձե – ւով լուծել օրուան բարդ խնդիրները :

Այսօր ալ տակաւին ազգային ժողովի զանազան խմբակցութիւնները իրարու հետ համաձայն չեն Ալժերիոյ պէս կէն – սական հարցի մը շուրջ, ինչ որ մեծապէս կը դժուարացնէ կառավարութեան դոր – ծը :

Սահմանադրութեան բարեփոխուած յօդուածները երբ վերջնապէս վաւերաց – ուին՝ յոյս կայ որ Ֆրանսա պիտի օժտուի մնայուն կառավարութեամբ մը, որ եթէ ոչ հինգ տարի — օրէնսդրական մէկ ըն – արութենէն միւսը — գոնէ մէկուկէս կամ երկու տարի կեանք պիտի ունենայ :

Փոխուած են 17րդ , 49րդ , 50րդ եւ51րդ յօդուածները :

Ըստ 17րդ յօդուածին, այսուհետեւ խորհրդարանի անդամները պիտի չկրնան առաջարկել որեւէ օրինագիծ, որուն հե – տեւանքով պետութիւն ունեցող հասոյթ – ները պիտի պակսին և պետութեան ծախ – քերը պիտի աւելնան :

49րդ յօդուածը կը տրամադրէ որ հար – ցապնդումներու շուրջ կատարուած վի – ճաբանութիւնը կը փակուի պարզապէս օրակարգի քուէարկութեամբ, բացի այն պարագայէն՝ երբ «սանսիւր»ի (պար – սա՞ւ) բանաձեւ մը կ'առաջարկուի : Եթէ այս վերջինը Ազգային ժողովի բացար – ձակ մեծամասնութեան ձայնը ստանայ , կառավարութիւնը կը հրաժարի :

Ամէնէն կարեւորն է 50րդ յօդուածը , որուն համաձայն վարչապետը վստահու – թեան խնդիր կրնայ դնել օրէնքի մը քուէարկութեան կամ կառավարութեան մէկ յայտարարութենէն վերջ բացուած վիճաբանութեան առթիւ : Երբ որ կառա – վարութիւնը յայտնէ թէ իր գոյութիւնը խնդրոյ առարկայ պիտի ըլլայ այդ առ – թիւ, 24 ժամուան ընթացքին պիտի ներ – կայացնէ բանաձեւ մը՝ խորհրդարանի հաւանութեան ենթարկելու համար իր ընդհանուր քաղաքականութեան հետ նա – եւ առաջարկած օրինագիծը : Եթէ որեւէ անվստահութեան բանաձեւ չներկայա – ուի , այն ատեն կառավարութիւնը վըս – տահութիւն ստացած պիտի նկատուի :

Իսկ եթէ նոյն պայմանաժամին մէջ ան – վստահութեան բանաձեւ մը ներկայա – ուի , անիկա պէտք է ստորագրուած ըլլայ Ազգ· ժողովի քաղաքական խըմ – բակցութեանց օրինական նուազագոյն անդամներուն կողմէ (28 հոգի) եւ բո – վանդակէ նաեւ կառավարական ծրա – գիր մը :

Եթէ անվստահութեան բանաձեւը ըն – դունուի մեծամասնութեամբ, կառավա – րութիւնը կը հրաժարի :

Վստահութեան քուէարկութեան առեն

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՐՑԻՆ ՄԷՋ
ՖՐԱՆՍԱ ԴԻՄ Է ՈՐԵՒԷ
ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ

Բապըրթ Մըրճի եւ Պիլի նոր տեսակ – ցութիւն մըն ալ ունեցան Վարչապետ Կայեաոի եւ Արտաքին Նախարար Փինոյի հետ.— Օգտակար եւ քաջալերիչ խօսակ – ցութիւն մը ունեցանք՝ բոլոր հարցերուն շուրջ, յայտարարեց Մըրճի, մէկուկէս ժամ տեւակցելէ ետք· ամերիկացի պատ – ուիրակը աւելցուց թէ հաւանական է որ շուտով նոր այցելութիւն մը տայ Վար – չապետին :

Միւս կողմէ Արտաքին նախարար Փինօ յայտարարեց.— Մեր խօսակիցներուն հաղորդեցինք Նախարարաց Խորհուրդին կարգ մը հարցերու նկատմամբ ունեցած տեսակէտները :Մըրճիի Պիլի հմար քիչ մը պէտք է խորհրդածեն մեր ըսածներուն վրայ : Առայժմ աւելին չեմ կրնար ըսել :

Արտաքին նախարարին հարց տրուեցաւ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը նոր առաջարկներ չէ՞ ըրած : Որեւէ սխալ հասկացողութեան առաջքն առնելու հա – մար, Փինօ բաւ թէ Մըրճի եւ Պիլի կա – տարած էին իրենց դերը· արդարեւ, ոչ Ֆրանսական եւ ոչ Թունուզեան հակառա – ջարկներ կամ առաջարկներ կան :

Անգլիացի եւ ամերիկացի միջնորդները կ'աշխատին որ երկու կառավարութիւն – ներու պահանջներն ու առարկութիւնները միխառնուին, եւ հաւարակաց չհակ – ցութեան ընդհանուր հարց մը սեղան դր – ուի, Ֆրանսայի եւ Թունուզի միջեւ լուծ – ուելու համար :

Ծանօթ է որ այս թնճուկին ամէնէն փափուք կէտը կը նկատուի Թունուզեւ – ալժերիական սահմանին հսկողութիւնը : Արտաքին նախարարին հարց տրուեցաւ թէ այս խնդիրը արծարծուա՞ծ է արդ – եօք վերին խորհրդակցութեանց ընթաց – քին : Վարչապետն ու Փինօ պնդած են՝ որ Թունուզ միջամտուի չըլլայ ալժերիական հարցին· աւելի ճիշդը, չեչուած է Փինօ , այդ հարցին մէջ Ֆրանսական կառավա – րութիւնը դէմ է որեւէ միջամտութեան :

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ՁԻՆՈՒԻ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՁԷՆՔԵՐՈՎ

Ինչպէս գրած էինք Արեւմտեան Գեր – մանիոյ Խորհրդարանին մէջ քանի մը օր առաջ վիճաբանութիւնները սկսած էին՝ բանակին սպառազինման շուրջ : Գչ· օր վիճաբանութիւնները վերջացան եւ Խոր – հրդարանը ընդունեցաւ հետեւեալ որո – շումները ·

1·— Խորհրդարանը դաշնակցային կա – ռավարութենէն կը խնդրէ , որ զօրավիդ կանդնի ընդհանուր զինաթափութեան՝ հիւլէական թէ դասական զէնքերու հա – մար :

2·— Համաձայն Արեւմուտքի պաչա – պանողական ծրագիրին եւ հակառակորդ ճակատի սպառազինումը նկատի ունենա – լով՝ դաշնակցային Հանրապետութեան բանակը պէտք է զինուի ամէնէն ար – դիական զէնքերով :

3·— Գերմանական Խորհրդարանը կը հաստատէ թէ երկու Գերմանիաներու վե – րամիացումը իր քաղաքականութեան ա – մէնէն հիմնական կէտն է :

Այսուհանդերձ բանակին սպառա – զինման դէմ ուժեղ չարփուք մը կայ · ընկերվարական երեսփոխան Հէյնման, որ միաժամանակ ծանօթ բողոքական մըն է , յայտարարեց թէ հիւլէական սպառազի – նումը դէմ է քրիստոնէութեան եւ աւելի նպատակայարմար պիտի ըլլար Խ· Միու – թեան հետ բանակցիլ՝ Գերմանիոյ վերա – միացումը իրականացնելու համար :

Սոցիալ – Դեմոկրատ կուսակցութեան նախագահ Օլընհաուըր յայտարարեց թէ իր կազմակերպութիւնը վիճաբանութեանց վերջ պիտի չտայ՝ որքան որ ալ Խորհր – դարանը քուէարկէ բանակին սպառազի – նումը.— Ընկերվարականները պիտի պայքարին հիւլէական զէնքերուն դէմ :

Միւս կողմէ Հընդկի գործարանին 2000 բանուորները գործը ձգելով հեռացան եւ միթինկ մը ըրին՝ բողոքելու համար հիւ – լէական զէնքերուն դէմ :

Բողոքական երիտասարդներու ընկե – րակցութիւնն ալ թռուցիկներ ցրուեց՝ պահանջելով որ կառավարութիւնը հրա – ժարի հիւլէական սպառազինման իր ծը – րագիրէն :

Անգլիական մամուլը արձագանգ կը հանդիսանայ Պոնի կառավարութեան ո – րոշումին եւ բացայայտ մտահոգութիւն մը ցոյց կուտայ :

ՏԻՑԼԻ ՄԻՋԻ.— Հեռաւար հրթիռներ չունենալու դերմանական առաջարկը աւելի շատ ազմուկ յարուցանեց քան Վ–1 եւ Վ–2ներու պատրաստութիւնը ... Պէ՞տք է համաձայնիլ :

—o—

Խ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ պետական ծրագիրի յանձնախումբին անդամ Վարդան Գոլոն – դարով յայտարարեց թէ նաւթի արտա – դրութեան մէջ աւելի յառաջդիմած են իրենք՝ քան Անգլիա, Ֆրանսա, Արեւմտ· Գերմանիա եւ Հոլանտա :

ՁԱՔԱՐԹԱՑԻ մէջ Ինտոնեզիացի ու – սանողներ հակամերիկեան ցոյց մը ըրին· Մխացեալ Նահանգներու դեսպանը ընդու – նեցաւ ուսանողական պատուիրակութիւն մը, որ բողոքեց ապատամբներուն տըր – ուած ամերիկեան զէնքերուն դէմ : Դես – պանը յայտնեց թէ Ամերիկա Ինտոնե – զիոյ ներքին հարցերուն խառնուելու նը – պատակ չունի եւ չի պիտեր թէ ո՞վ ծա – խած է այդ զէնքերը՝ Ինտոնեզիացի ըմ – բոստներուն :

ՊԱՐՍԵԼՈՆԱՑԻ մէջ կառավարութիւնը փակեց հինգ գործարաններ՝ գաղտնի կազմակերպութեան մը կողմէ գործադու – լի կոչ ընող թռուցիկներու ցրումէն ետք :

Օր ը Օրթ ը

«ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ» ՄԸ

Անցեալ հինգշաբթի փրանսական եւ թրքական բանակի փութպոլի խումբերը բարեկամական հանդիպում մը ունեցան, որ շատ հետու էր··· բարեկամական ըլ – լալէ : Տեղական թերթերը միաձայնու – թեամբ կը դատապարտեն Թուրքերու ըն – թացքը :

Խաղը վերջացած է 2 – 1 արդիւնքով , ի նպաստ Ֆրանսացիներուն : Անշուշտ «հանդէս»ը չէինք ունեցած այս հանդի – պումին ներկայ ըլլալու, բաւական է սա – կայն ակնարկ մը ընել թերթերու մար – գական էջերուն վրայ՝ վերապրելու հա – մար թրքական հերոսապատո՞ւմ մը :

Արդարեւ, երբ Մեհմէտճիկները ան – դրադարձած են թէ պիտի պարտուին՝ բնագդաբար յիշած են թէ Օսմանցիներ են իրենք··· ինչպէ՞ս կարելի էր պարտուիլ «սա՛ Ֆրանսացիներէն» : Քիրէմիթճին ազ – դանշանը տուած է եւ ··· տո՛ւր որ կու տաս : Ֆրանսացի մը ոտքը վրայ տուած կը ստիպուի դաշտէն դուրս ելլել՝ դար – մանուելու համար, մինչ ազմուկ մը ծայր կուտայ անդին ··· ուրիշ մը հիւանդա – նոց կը փոխադրէին, վեց շաբթուան հա – մար :

Կատարեալ ռազմադաշտ ··· :

Այսուհանդերձ Ֆրանսացիք շատ գոհ մնացած են արդիւնքէն· այս պարագան «ինչ մը տարօրինակ» նկատելով լրագրող մը հարցապնդած է խաղացողներէն մէ – կը· պատասխանը ուշագրաւ է·— որով – հետեւ ֆանի մը ոտք ու ձեռք կոտրեցաւ միայն··· եթէ Թուրքիոյ մէջ ըլլայիք՝ գլուխներն ալ վրայ պիտի տայիք ··· :

Ըստ երեւոյթին Պ· Ֆութպոլիստը նոր կ'անդրադառնայ թէ Թուրքիոյ մէջ գը – լուխները ··· աժան են :

Թերթի մը մարզական աշխատակիցն ալ կը գրէ ·— Թուրքերուն միակ յատկու – թիւնները էին՝ կռուազանութիւն եւ չա – րամտութիւն :

Հապա ազնուականնե՞ր կ'ուզէինք տես – նել դաշնակի՞ց Թուրքերուն մէջ ··· :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ Արտաքին նախարար Տը – լըս յայտարարեց թէ «Մեծ»երու ժողովի մը համար Խ· Միութեան պահանջած քա – ղաքական գինը չատ սուղ է :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ կը հաղորդեն թէ զօրա – վար Պզրի Արաբ Հանրապետութեան գես – պանը պիտի ըլլայ Փէքինի մէջ :

ԳԱՀԻՐԷի ձայնասփիւռը կը հաղորդէ թէ Սուրիոյ մէջ գտնուած է քարիւղի կարեւոր հանք մը· Եգիպտական մամուլն համաձայն օրական չորս հազար տակառ քարիւղ կարելի է ստանալ նոր նաւթա – հորէն :

ՆԻՍԷՆ կը հաղորդեն թէ Զըրչիլ Լոն – տոն պիտի երթայ՝ երբ օգը նպաստաւոր ըլլայ :

ՄԱՑՔ ԹՈՏԻ յուղարակաւորութիւնը կատարուեցաւ առջի օր Շիքագոյի մէջ , ուր հոգիի ներկայութեամբ : Ամերիկացի արուեստագէտին մարմինը ապա ամփոփ – ուեցաւ տեղւոյն սիոնական գերեզմանա – տունը :

ՐԻ ՇՈՒԿԸՐ ՐՕՊԻՆՍԸՆ, 5րդ. անգամ ըլլալով, Շիքագոյի մէջ արժանացաւ կո – փամարտի միջին ծանրութեանց աչխար – հի ախոյեանի տիտղոսին : Երեկոյթին մուտքը եղած է մէկ միլիառ 250·000 ֆր :

ՍԱԿԱՐԱՆ ձոյլ ոսկի 521·000, նափո – լէոն 3700, ղուրց· 3350, անգլ· 4350, քը – սան տոլարնոց 17·840, թղթադրամ (ղուգահեռական չուկայ) սթերլին 1250, տոլար 445, ղուրց· 106·75, պելժ· 9·20, լիր 0·72 :

"ԶԶՈՒԱԾ ԵՄ ԱՅՍ ԵՐԿՐԷՆ..."

ԵՒ ԹՌՉՈՒՆՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Հայրենիք» Յունուար 28ի թիւով կը հաղորդէր լուր մը, թէ Ֆրանսացի պարտիզպան Կապրիէլ Շարլէմպօ, ղեղուած մեր մոլորակի անցուդարձէն՝ դիմում կատարած է Միացեալ Նահանգներու դեսպանատան, դինքը ընդունելու իբր ճամբորդ դէպի Հրաա մոլորակը Սպուտնիկի մը մէջ ընկղմանած: Փափաքն է հեռանալ երկրէս. չուզեր լուսինը իբրեւ վերջին կայան՝ երկրին մօտ ըլլալուն, այլ Հրաա մոլորակը:

Նորութիւն չէ մէօսիէօ Շարլէնպոյի ցանկութիւնը: Նախքան մեր քրիստոնէական թուականը, 414ին (Ն.Ք.), Աթէնքի մէջ հոգեկան, բարոյական, քաղաքական եւ ընկերային կեանքը այնքան ապակա – նած էր, որ Աթենացի մեծատուն եւ տաղանդաւոր երգիծարան Արիսթոֆանէս բեմադրեց «Թռչունները» խաղը, պատկե – րացնելով յուսահատած Աթենացիներուն մեր մոլորակէն ղեղանքով հեռանալու ցանկութիւնը եւ փորձերը: Այս տեղի ու – նեցաւ Սպարտացիներու կողմէ Աթէնքի դրաւումէն տասը տարի առաջ: Եւէլպէ – տիս եւ Փիսթէթէրոս, երկու տարիքոտ Աթենացիներ՝ ղեղած տիրող բարոյա – կան անկումէն, կ'որոշեն հեռանալ Ա – թէնքի նահանգէն: Կը դիմեն Թռչուննե – րու Թագաւոր Թէրէուսին եւ Մեծն Ադաա – ի եւ Ճայեակի ղեկավարութեամբ կ'ու – ղեւորուին, Թռչնային Թագաւորութեան մէջ գտնելու քաղաք մը, որ վերջ ըլլար հոգէ եւ աղտոտ մաքառումներէ: Երբ կը հասնին Թռչուններու Թագաւորին պալատը, դուռը կը զարնեն, եւ ցախաբրիկը կարծելով որ նորեկները հաւեր են, ու – րախութենէն թեւաբախումներով կը բանայ դուռը, եւ կը յայտնէ ճամբորդնե – րուն, որ Նորին Վեհափառութիւնը կը քնանայ: Երբ ան կ'արթննայ, մտիկ կ'ընէ նորեկներու պատմութիւնը: Անոնք կը դովաբանեն Թռչուններու հետ բնակու – թեան հրապոյրը եւ կ'առաջարկեն նոր ծրագիրներ, զարգացնելու Թռչնական Թագաւորութիւնը եւ խելօք վեհապետութիւնը տիեզերքին, ողիմպիական աստ – ուածներէն:

Թռչուններու համաժողով մը կը գումարուի: Թռչունները՝ որոնք եկած էին երկնային բոլոր ովկէանոսներէն, նախ – նական տարակարծութիւններէն ետք, ուր քիչ կը մնար, որ երկու մարդկային դեսպանները ըզկռէին, կ'ունկնդրեն ա – նոնց ծրագիրը: Ըստ այդ ծրագրին՝ երկ – րի եւ երկնքի մէջտեղ պիտի հիմնուէր «Ամպային – Քուքու – Քաղաք» մը, որ պիտի պաշտպանուէր եւ պահակազօրուէր Թռչուններու կողմէ, եւ պիտի ընդմիջէր ու կարէր աստուածներու եւ իրենց երկ – րային հաւատացեալներու միջեւ գոյու – թիւն ունեցող բոլոր հաղորդակցութիւն – ները: Զոհամատուցումներէն գոյացած բոլոր չոգինները պիտի արգիլուէին հաս – նելէ Ողիմպեան Բարձունքը, եւ Աստ – ուածները սովամահութեան մատնուե – լով պիտի ստիպուէին ընդունիլ եւ համա – կերպիլ ուրէ պայմանի, որ պիտի առա – ջադրուէր իրենց: Այս ցնորական քաղաքը չուտով կը հիմնուի, եւ տիեզերական վե – հապետութեան դեկին իւրացումը գրեթէ ապահովուած էր: Բայց, եկուր տես որ, չուտով չարլաթանները, կեղծ մարգարէ – ները, անբարոյական եւ ագդադրուժ «հայրենասէր»ները, ճշմարտութեան ա – նունով խօսող բայց ճշմարտութեան դէմ դաւադրող սինլըգորնները կը հասնին եր – կիր մոլորակէն եւ իւրաքանչիւրը կը փորձէ զարգացնել տիրող դրութիւնը. բայց չուտով կը մերկացուին եւ կը վը – ռնտուին: Այս պայմաններուն տակ, Արամազդի բարկութեան զոհ եւ անոր հակառակորդը Դիոմէդիոսը կուգայ եւ կ'իմացնէ Թռչուններու Թագաւորին՝ Ո – ղիմպիոսի դագաթը հաւաքուած աստ – ուածներուն անել կացութեան մը ենթար – կուիլը, եւ կը խրատէ Թագաւորը որ ա – ռիթը չփախցնէ՝ խաղաղութեան իր իրաւա – պահանջները, եւ իւրացնէ Արամազդի սպասուհին: Դիոմէդէոսէն ետք, Ողիմ – պիական բազմաստուածութենէն, ի միջի այլոց կուգան Հէրակլէսը եւ ուրիշներ, եւ հակաճառութիւններէ յետոյ կ'ընդու – նուին Թռչուններու Թագաւորին պահանջ – ները, մինչ երկրէն եկած երկու ճամ – բորդներէն Փիսթէթրուսը կ'ամուսնանայ Արամազդի սպասուհիին հետ, եւ կատա – կերգութիւնը կը վերջանայ հարսանեկան տօնախմբութեամբ:

Բարի ճանապարհ եւ յաջողութիւն Ֆրանսացի պարտիզպանին, երբ հասնի Հրաա մոլորակը:

ՄԱՆԱՍԷ ՍԵՒԱԿ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԴՐՕՇԱԿ (1890 – 97) Հայ Ցեղափոխական Դաշնակցութեան օրգան, կազմուած հաւաքածոյ, չքեղ տպագրութիւն, հրատարակութիւն «Ցուսաբեր» տպարանի, 1958, Գահիրէ: Գին՝ 2400 ֆրանք, Դիմել՝ Պ. Մ. Պարսամեան, 46 բիւ Րիշէ:

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆԵՐՈՒ ՇԱՐԱՆ, գրեց՝ Արփիար Մարզպետեան: Տպարան «Ցուսաբեր» 1958: Հասցէ 1306 Ուիշըն, Ֆրէզնօ, Քալիֆորնիա:

ՀԱՑՐԵՆԻՔ Ամսագիր, 1958ի փետր.ի թիւը: Հասցէ «Հայրենիք» 212 Սքիւըրթ Սքրիպ, Պոսթըն, (Մաս):

ԱԿՈՍ, ամսագիր գրականութեան եւ արուեստի, Թիւ մէկ (Յունուար) 1958, Պէյրութ, բաժանորդագրութիւն արտասահման վեց տոլար: Հասցէ՝ Ակոս, Պէյրութ (Լիբանան):

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔԱՍԱՆԵՐԵՔԸ

—o—

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

5.

Մլլիցիայում ոչինչ չդիտէին, բայց ես զնացի փոստ, ցպահանջ նամակ ստացայ նրանից: Վերջ է տուել իր կեանքին...»: Ես դիտէի, որ նա յղի էր՝ ահա վեց ամիս ...

Գարեգինը ձեռքերը տարաւ դէպի երեսը, ծածկեց, կարծես պաշտպանում էր հարուածից:

— Ինչպէ՞ս թաղեցիր, — հարցրեց նա ձեռքերի միջից:

— Դիակը դեռ չեն գտել, բայց: Ցայտնել ենք մլլիցիային: Փնտռում են: Բայց Վերդինէի պատմութիւնից յետոյ սիրտս միանգամից կարուեց այդ անգութից: Էլ ոչ ուշաթափուել, ոչ լաց լինել: Թո – ղեցի, եկայ տուն: Նա որ քեզ ուրացաւ, էլ ես ինչպէ՞ս սիրէի նրան ...

Նա նայեց տղային, համոզուած, որ իր պատմութիւնից յետոյ նա եւս ատելու – թեամբ պիտի լցուած լինի դէպի դաւաճան կինը: Սակայն Գարեգինը նստած էր լուռ, անշարժ, ձեռքերով երեսը ծածկած: Եւ նա չէր կարողանում հաւատալ, թէ մայրը չի չափազանցնում, թէ նա իրօք, միանգամից եւ ընդմիշտ դադարել է Սիրանոյշին սիրելուց:

— Իսկ սեւ ժապաւէ՞նը, մայրիկ, — հարցրեց նա՝ կարծես մօրը սիրոյ զգացմունքի մէջ բռնելու համար:

— Ժապաւէնը, բալա, ինք էր խրել դռնալուց առաջ: Ես չէի նկատել, որովհետեւ չատ ուշ – ուշ էի մտնում ձեր սենեակը: Միայն երէկ առաւօտ նկատեցի, բայց ձեռքս չդնաց, որ քանդէի...

— Նամա՞կը... — Պահանջեց Գարե – գինը:

Մայրը տուեց նրան իր գրպանում պատրաստ պահած թղթի կտորը: Սի – րանոյշն այնտեղ հաղորդում էր Վերդի – նէին իր որոշման մասին, խնդրում էր զգուշութեամբ — յայտնել դա «կեսրոջը եւ վերջին բարեւն էր յղում Գարեգինին..

— Լաւ, դնա, մայրիկ, — խնդրեց տղան: — Թող ինձ մի քիչ մենակ ...:

6.

Մնալով մենակ, Գարեգինը վերցրեց կնոջ լուսանկարը եւ լուռ ու երկար նայեց: Եւ նրան թուաց, թէ ծանօթ, սիրելի հայեացքն ասում էր նրան:

— Ես մեղաւոր չեմ Գարիկ, եթէ իմա – նաս ...

— Ի՞նչը իմանամ, — բարձրաձայն ա – ղերսանքով դիմեց Գարեգինը նկարին եւ սթափուեց իր ձայնից: Պատասխանողը չկար, նա մեռել էր:

— Ի՞նչը իմանամ, Ջանիկ, ասա, ինչո՞ւ այդպէս արեցիր, — մրմնջաց Գարեգին առանց բառերի .— ասա, ասա... Դու ոչ ոքի չես ասել, ոչ նոյնիսկ Վերդինէին: Միթէ՞ ինձ էլ չես ասի: Ես եմ, Սիրանոյշ, Գարիկը ...

Նա լուսանկարը դրեց մահճակալների միջեւի սեղանակի վրայ, մօտ քաշեց աթոռը, նստեց եւ ղլուխը ձեռներին կըռնթնելով, չարունակեց նայել՝ անթարթ, լուռ ...

— Չի կարող պատահել, — բացագանչեց նա յանկարծ, եւ իսկոյն զգաց, որ ատելորդ են այդ բառերը, հակաճառութիւնները, որ պատահածը պատահել է, եւ այդ՝ լոկ իր էութեան բողոքն է դրա դէմ, իր դիտակցութեան հաշտուել չկարողանալը դրա հետ:

— Ի՞նչ է պատահել քեզ, իմ հոգու հատոր, — նորից դիմեց նա լուսանկարին, — ինչո՞ւ այդպէս արեցիր ...

Եւ յանկարծ նա պատկերացրեց, որ այդ պատահել է ուշ երեկոյեան, տուն վերադառնալու ճանապարհին, երբ Սիրանոյշը քայլելիս է եղել ոտքով, մեն – մենակ: Խաւարի միջից դուրս էր թռել մի ստոր արարած, զուցէ մի քանիսը, եւ յափշտակել են նրան: Իսկ նա, ամօթից դրդուած կամ զուցէ մտածելով, որ մի – եւնոյն է, չեն հաւատայ նրան, ոչ ոքի չի ասել ոչինչ ...

— Սիրանոյշ, — արտասանեց Գարեգինը, բայց նրա կոկորդը կծկւում էր խեղդելու չափ, բառերի փոխարէն հեկեկոցի մեծ գնդեր էին ղլորւում այնտեղ դէպի վեր .— Սիրանոյշ, Ջանիկ, միթէ՞ ես կարող էի բարկանալ քեզ վրայ՝ ղըժ – բախտութեանդ համար ... տեսնէիր թէ ինչպիսի սրբութեամբ էինք մենք վերա – բերւում թշնամիների կողմից լկուած մեր քոյրերին, տեսնէիր, թէ որքան էին դուրգուրում եւ մխիթարում նրանց ա – մուսիններն եւ սիրեցեալները դրանից յետոյ, որ նորից բախտաւոր դարձնէին դժբախտներին: Ես զազա՞ն էի, ի՞նչ է, Սիրանոյշ ...

Բայց լուսանկարը լուռ էր եւ միայն ժպտում էր: Եւ դժուար էր հասկանալ՝ ժպտում էր իր Գարիկի սխալ ենթադրութե՞նը վրայ, թէ՞ բարի ներողամտութեանը համար ... Գարեգինը տա – րակուսած չարունակում էր նայել: Ոչ ոք չէր կարող ոչ հաստատել նրա ենթադրութիւնը, ոչ ժխտել:

Իսկ եթէ դա բռնի չի՞ եղել, այլ հարկադրութիւնից ստիպուած ...

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(6 Շար.)

Ա. ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷ

(ԻՐ ԾՆՆԴԵԱՆ 100ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ)

Ա.

Այս տարի երկու կարեւոր ծննդեան հարիւրամեակներ բոլորեցինք: Առաջինը՝ հայ անզուգական դերասանուհի Սիրա – նոյշի եւ երկրորդը՝ հայ մեծանուն թատերագիր Ա. Շիրվանզադէի:

Սիրանոյշի ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ ոգեկոչման հանդիսութիւններ տեղի ունեցան Հայաստանի մէջ ինչպէս եւ այլուր, չուտով տեղի պիտի ունենան նոյնպէս յիշատակի հանդիսութիւններ Ա. Շիրվանզադէի նուիրուած:

Այս առթիւ, կ'արժէ համառօտ դիտերու մէջ ներկայացնել մեծանուն թատերա – գրին կեանքն ու գործը:

Ա. Շիրվանզադէ (Ալ. Մովսէսեան) ծնած է 1858ին, Շամախիի մէջ:

Դժբախտ պատանեկութիւն մըն է ունեցած, ըլլալով ազգատ ընտանիքի մը զաւակը, եւ այդ պատճառաւ իսկ կիսկատար ուսում մըն է ստացած:

Եւ սակայն, անիկա եղած է ինքնա – գրգռման հերոս մը եւ յամառ ու կո – րովի աշխատանքով մը կարողացած է կերտել իր ուղին:

22 տարեկանին մտած է գրականութեան սեմէն ներս: Շիրվանզադէն այն հազուա – դիւտներէն է եղած որոնք գրականութիւ – նը ըրած են իրրեւ իրենց միակ արուեստը եւ արհեստը:

Ուրեմն, Շիրվանզադէ հայ գրականու – թեան մէջ առաջին անգամ մուտք գործած է 1880ին, հրատարակելով իր առաջին վէպին մէկ հատուածը՝ Հրդեհ ճաւթա – գործարանում:

Իր այս առաջին երեւումով իսկ, երի – տասարդ գրագէտը արժանացած է մեծ ընդունելութեան եւ այդ հանդամանքը խթան մը ըլլալով՝ այլեւս չատ քիչ դա – դար տուած է իր ստեղծագործութեանց եւ հետզհետէ արտադրած է նոր գործեր:

Նոյն տարին, գրած է վիպակ մը՝ Գործակատարի յիշատակարանից եւ չա – րունակաբար տուած է Նամուս (վէպ՝ որ յետոյ վերածած է թատերգութեան), Օր – իորդ Լիզա վէպ, Նորերից մէկը պատ – մուածք, Ջուր Ցոյսեր վէպ, Խնամատար վիպակ, Արամբին վէպ, Թանկագին կա – պանիճ պատմուածք, Ֆադման եւ Ասադը վէպիկ, Ձաւագարը վէպ (որ յետագային վերածած է թատերգութեան, Ձար Ոգի միստոսով), Քառս վէպ, Եւգինէ տրամ, Ունէ՞ր իրաւունք տրամ, Արտիստը պատմուածք, եւ տակաւին բազմաթիւ ուրիշ վէպեր, պատմուածքներ եւ տրա – մաներ, ինչպէս՝ Պատուի համար, Ան – րակնքերի վրայ, Կործանուածը, Արմենուհի, եւ կոմետիա մը՝ Շարլաթան:

Օրաթերթի մը սուղ էջերը թոյլատու չեն որ ընդարձակ ուսումնասիրութեամբ մը տանք վերլուծումը իր գործերուն:

Պիտի բաւականանանք, ըստ մեր ճաշա – կին, ընտրութիւն մը ընելով, առնել իր թատերակներէն ինչպէս նաեւ իր պատ – մուածքներէն մին եւ տալ անոր վերլուծումը՝ նեղ սահմաններու մէջ:

Ըստ իս, Պատուի համարը Շիրվանզադէի թատերակներուն չարքին լաւագոյն արտադրութիւնն է, որ անկրկնայօրէն կրնայ ճոխացնել ու պատիւ բերել ոեւէ ժողովուրդի բեմական խաղացանկին:

Պատուի համարին մէջ Շիրվանզադէ ջատագովը չի հանդիսանար ընկերային վարդապետութեան մը եւ կամ ընկերային գաղափարի մը Ըմբռուկը չէ որ կը հրն – չեցնէ:

Հոն՝ մարդկային երկու խոտոր համե – մատող զգացումներ պայքարի են ելած. —Շահամոլութիւնը եւ առաքինութիւնը:

Աղջին հերոսը՝ Անդրէաս Էլիզբարով իր գործի ընկերոջ Օթարեանի իրաւունքը յափշտակած է օգտուելով անոր հիւան – դութենէն եւ խարդախ ու կեղծ վէֆսիլ – ներով, սուտ դրքերով կարողացած է իւրացնել եւ իր անուան գործածնել ընկերո – ջըն ալ բաժինը, այսպէսով թշուառու – թեան մատնելով Օթարեան ընտանիքը: Փոքր լոյսի նշոյլ մը սակայն այս մութ հոգիին մէջ՝ կ'որդեգրէ Օթարեանի զա – ւակ Արտաշէսը եւ համալսարան կը ղրկէ զայն:

Իր ուսման չրջանը աւարտած՝ Արտա – շէս կը վերադառնայ եւ ձեռքը փաստա – թուղթեր ունենալով կ'ուզէ տէր դառնալ իրմէ գողցուած հարստութեան: Իրար կ'անցնի Անդրէաս եւ ջնջին դուարթով մը Արտաշէսը կաշառելով կ'ուզէ գործը կար – գադրել բայց ապարդիւն կ'անցնին իր ջանքերը:

Տանք Էլիզբարեան ընտանիքի պատկե – րը, հակիրճ.— Էլիզբարովի կինը, երա – նուհին, ջերմեռանդ հաւատացեալ, քա – հանայի աղջիկ, ծանօթ է ամուսնոյն հարստահարական գործունէութեան: Անդ – րէաս երկու մանչ զաւակներ ունի, Բագարատ եւ Սուրէն: Առաջինը, ինժի – ներ է, գործունեայ եւ ձեռներէց, երկ – րորդը՝ չռայլ, կեանքը սիրող, ուտող – խմող, սակայն աղնիւ հոգիի մը տէր: Եր – կու աղջիկները՝ Ռոզալիա՝ այլասերման ճամբուն մէջ ինկած օտարամոլ մը, եւ Մարգարիտ՝ զմայլելի հոգւոյ տէր խէա – լական տիպար մը: Կայ նաեւ ընտանիքին մաս կազմող Էլիզբարովի գործակատար Սաղաթէլը, Երանուհիի եղբայրը, կա – տարեալ Մէֆեստոֆէլեան տիպար մը:

Մարգարիտ ջերմ սիրով մը կապուած է Արտաշէս Օթարեանին: Էլիզբարով կ'ու – զէ օգտուիլ այդ հանգամանքէն եւ իր աղ – ջիկը իր դաւադրական ձեռնարկներուն իբր գործիք ծառայեցնել: Մարգարիտ կը սիրէ Արտաշէսը, սակայն կը սիրէ նոյն – պէս իր հայրը, որուն անչահախնդրու – թեան մասին կասկածներ ալ ունի: Փա – րատելու համար այդ կասկածները, կը խնդրէ Օթարեանէն որ յանձնէ իրեն վա – ւերաթուղթերը, որպէս զի զանոնք քննե – լով տայ իր վճիռը, խոստանալով յետ –

ԲԱՑԷԿ ՔՍԱԿՆԵՐԸ...

Շատ զրուեցաւ Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տան մասին, ու պէտք է ըլլուի տա – կաւին :

Հայը աներկբայօրէն սրտով մօտիկ է ազգապահպանման գործին ու հպարտ է իր ազգային արժէքներով, բայց կարծես զգալափար չունի պէտք եղած չափով այն ազգակներու մասին, որոնցմով վառ պէտի պահեն այդ արժէքները :

Ի՞նչ աշխատանք կը կատարուի, հայ դրականութիւնը, հրապարակագրութիւ – նը, երաժշտութիւնը, նկարչութիւնը, քանդակագործութիւնը, թատրոնը եւ մշակոյթի այլ ճիւղերը ապրեցնելու, զարգացնելու եւ յաւերժացնելու համար :

Գրեթէ ոչինչ ... բացառութիւնները մաղի վրայ կարելի է համրել :

Սրտով շատ մօտիկ ըլլալով մէկուն, հոգիով հեռու կը մնայ մասնաւորաբար հայ հարուստ դասակարգը երբ զոհաբե – րութիւն պահանջուի :

Ակամայ սոյն խորհրդածութիւնները ը – րինք, Մշակոյթի Տան կեդր. Ցանճնա – խումբի կոչ – նամակին հետեւեալ տողե – րը կարդալով :

«Կաթիլ, կաթիլ, հաւաքուած համեստ գումարներով մշակոյթի տուն մը գնուե – ցաւ, 17 Րիւ Պլէոյի մէջ, աշխատանքները յառաջ կը տարուին սակայն շէնքին վե – րաններոգութիւնը դեռ կը կարօտի կարե – ւոր գումարներու» :

Այո, կաթիլ կաթիլ, ըսենք ու կրկ – նենք, որովհետեւ իսկապէս, ցարդ ժողո –

քնուածքեան վերադարձնել այդ թուղթե – րը :

Էլիզբարով արթուն կը հսկէ : Անգամ մը որ կը տեղեկանայ թէ վաւերաթուղ – թերը իր ազգկան մօտ են, Սաղաթէլի մեղսակցութեամբ կը դողնայ զանոնք :

Մարզարիտ կը պաղատի, կը թախան – ձէ, արտասուքին կը խնդրէ որ հայրը իրեն վերադարձնէ զանոնք, սակայն ըն – չաքաղձ մարդը զանոնք կրակին մէջ նե – տելով մոխիրը կը դարձնէ :

Անգամ մը որ թուղթերը կը վերնան մէջ – տեղէն, Էլիզբարով իր վարուելակերպը կը փոխէ հանդէպ Օթարեանին, իր անուշ լեզուն կ'անհետանայ ու վերջ ի վերջոյ իր տունէն ալ կը վռնտէ զայն :

Մարզարիտ իր սիրածին հանդէպ խոս – ամնադրուժ նկատելով ինքզինքը, քանի որ թուղթերը չի կրնար վերադարձնել, անձնասպան կ'ըլլայ :

Ցնցող թատերակ մըն է «Պատուի հա – մար»ը եւ ինչպէս ըսինք, արժանի ոեւէ ժողովուրդի բեմին վրայ ներկայացուե – լու :

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԿԱՅԾԵՐ

ԽԲ.

ՀԱՑ ՀՈՎԻՒՆԵՐ

Դա շապիկն է այն քաջ մարդու,
Որ ճեզի հայր կոչում է.
«Վըրէ՛ժ, վըրէ՛ժ չար ոսոխից»
Գերազմանից կանչում է :

Դե՛, մեծացիր, իմ նազելի,
Զարի արիւնը խմէ՛,
Քո մօր սրտին մխիթարանիք,
Ուրախութիւն պարգեւէ՛ :»

Սարսափելի մի տեսարան էր այդ : Մի մանկահասակ տիկին նստացրել էր իր փոքրիկ երեխային մոխիրների կոյտի վրայ, եւ նրա վզին գցել էր արեան մէջ չաղախուած մի շապիկ : Նա բոխիրը ճան – կերով առնում էր դեռնից, ցրւում էր իր գլխի վրայ, լաց էր լինում, եւ դառն

վուրդի համեստ դասակարգը բերած է իր անվերապահ աջակցութիւնը ու պիտի բե – րէ տակաւին :

Այդ կաթիլներով հաւաքուած դումար – ներով է որ այսօր գործաւորներ կը քան – դեն միջնորմներ, տախտակամածներ, կը ձեւափոխեն, կ'ամբացնեն ու կը վերա – շինեն անդադար Հայուն Տունը — Ձեր Տունը :

Որպէսզի օր մը հայ մշակոյթը ունե – նայ իր լոյսի կեդրոնը, լոյս քաղաքին մէջ, վերանորոգուած ու պատրաստ՝ ծա – ռայելու յառաջադրուած նպատակներուն :

Մարդիկ, յանձնախումբեր, պիտի դան ու երթան, բայց Տունը պիտի ապրի յա – ւիտեան, ինչպէս՝ հայ մշակոյթը :

Զգանուեցաւ ունեւոր մը որ դեղեցիկ եւ ազնիւ ժեստով մը իր մասնակցութիւ – նը բերէը սոյն ազդօգուտ ձեռնարկին ..:

Զգանուեցաւ հայ հարուստ մը որ տան սրահներէն կամ սենեակներէն մէկուն ճա – կատը իր անունովը զարդարէը :

Ո՞ր օրուան կը սպասուի :

Դպրոցներու վրայ դրուելիք ծաղկեպը – սակներու փոխարժէքները՞վ միայն պիտի սատարենք հայ մշակոյթին ...

Մեռելնե՞րը պիտի օգտագործենք լալ – կանօրէն սգահանդէսներ կազմակերպե – լով, հայ մշակոյթին կարենալ ծառայելու համար :

Լաւագոյն եւ պատուաւոր ձեւը չէ՞ մի – թէ պատասխանել ողջ մարդոց կոչին, ողջ պահելու համար մեր մշակոյթը :—

Ուշ չէ տակաւին :

Կեդրոնական յանձնախումբը ներկա – յիս, առանձին նամակ —կոչերով դիմում կը կատարէ ազգայիններու :

Կը հաւատանք որ այս կոչերը արձա – գանգ պիտի գտնեն իւրաքանչիւր ազգա – սէր Հայու հոգիէն եւ բնակարանէն ներս ու քսակները պիտի բացուին... ի փառս հայ մշակոյթին :

Պ. ՋՊՈՒՔՃԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ԱՐՏԱԿ ԵՒ ՂԵՒՈՆԴ եպիսկոպոսները այցելած են նախագահները Նասրի եւ Քուաթլիի եւ յանուն Զարեհ Ա. կաթողի – կոսի՝ ողջունած զանոնք, Արաբական Մի – ացեալ Հանրապետութեան կազմութեան առթիւ :

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ մէջ Մարտ 18ին տեղի ունեցած են զանազան յանձնախումբերու ընտրութիւնները. Ար – տաքին եւ կրթական յանձնախումբերու անդամ ընտրուած է Տիգրան Թոսպաթ, Հանրօգուտ Շինութեանց՝ Մովսէս Տէր Գալուստեան, Արդարութեան, Ելմտական եւ կրթական՝ Յաչիկ Պապիկեան :

ԻՐԱՔԻ ԱԶԳ. ԸՆԴՀԱՆՈՒր Ժողովի ընտրութիւնները տեղի ունեցած են Մարտ երկուքին. դրեթէ միաձայնու – թեամբ ընտրուած է միակ ցանկը 894 ձայնով (998ի վրայ) : Ազդ. Ժողովը կը բաղկանայ քսան աշխարհական եւ երեք կրօնական երեսփոխաններէ :

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Գահիրէի Երիտ. Մխութեան անդամ – անդամուհի – ները մասնակցած են Ֆոլիորի միջազգա – յին հանդէսի մը, որ տեղի ունեցած է Գահիրէի Ամերիկեան Համալսարանի սը – րահին մէջ. հայ երիտասարդներուն ժո – ղովրդական պարերը մեծապէս գնահատ – ուած են հանդիսականներուն կողմէ :

ՀԱԼԷՊի թերթերէն կ'իմանանք թէ Հա – յաստանի Սպարտակ խումբը դարնան ըն – թացքին պիտի այցելէ Սուրիա եւ Լիբա – նան, Հալէպի կարգ մը խումբերուն հրա – ւէրով :

ԻԿՈՐ ՏԷՐ ՑՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ Եալթայի մէջ տեղի ունեցած Ուքրանիայի ձմեռնա – յին ախոյեանական մրցումներուն մէջ չա – հած է հարիւր մեթր վազքի առաջնու – թիւնը :

«ՋԱՑՔՈՎՍԿԻ» ՄՐՑԱՆԱԿ

Մարտ 19ին Մոսկուայի երաժշտանոցին մէջ բացուեցաւ ջութակահարներու եւ դաշնակահարներու միջազգային մրցու – մը՝ «Զայքովսկի» մրցանակին համար : Բացման հանդիսութեան ներկայ էին Խ. Մխութեան երաժշտական աշխարհին տի – տանները. Շոսթաքովիչ՝ կազմակերպիչ յանձնախումբի նախագահ, Արամ Խաչա – տուրեան, Օսթրախ, Կիլել՝ դատական կազմի անդամներ, ինչպէս նաեւ նախա – բարներ եւ պարագլուխներ՝ որոնք ա – ւանդութեան համաձայն ներկայ կ'ըլլան այսպիսի միջազգային հանդիսութեանց :

Մեծագոյն անակնկալը կը համարուի սակայն Խրուշչեւի, Ա. Միկոյեանի եւ մառեչալ Բուլգանինի ներկայութիւնը. Խ. Մխութեան երեք մեծերը նուագահան – դէսին մինչեւ վերջը մնացին յատուկ օթ – եակի մը մէջ եւ ծափահարեցին Զայքո – վըսքիի Հինգերորդ համանուագն ու դաշ – նակի եւ նուագախումբի Առաջին Քոնչեր – թոն :

Մրցումին կը մասնակցին 18 – 30 տա – րեկան եւ 28 երկիրներէ գացած ութուն երաժիշտներ (յիսուն դաշնակահար եւ ե – րեսուն ջութակահար) :

Մրցումին կը մասնակցին նաեւ Ֆրան – սա՝ կարեւոր պատուիրակութեամբ մը եւ Միացեալ Նահանգները՝ վեց նուագածու – ներով : Խ. Մխութիւնը կը մասնակցի 18 ներկայացուցիչներով :

Դատական մարմնին մաս կը կազմեն բազմաթիւ օտար անձնաւորութիւններ, ինչպէս՝ Մարկրիթ Լոն, որ քանի մը օր է Մոսկուա գացած է : Պելճիոյ էլի – զապէթ Թագուհին ալ իրեն եղած հրաւէ – րին պատասխանելով մեկնած է Մոսկուա :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՍԻՈՑ ԵՒ ԱՓՐԻԿԷի ժողովուրդնե – րու Համերաշխութեան Օր մը կազմա – կերպուած է Մարտ երեքին՝ Երեւանի մէջ : Խօսք առած են «Խաղաղութեան պաշտպանութեան ռեսպուպլիքական կո – միտէի» քարտուղար Ս. Քարամեան, նա – խագահ՝ Ն. Զարեան եւ ուրիշներ : Ժո – ղովին վերջաւորութեան, ներկաները «միահամուռ ընդունեցին մի բանաձեւ, որով յայտնում են խաղաղութեան ու ժողովուրդների բարեկամութեան հա – մար, հիւլէական պատերազմի սպառնա – լիքի դէմ պայքարելու իրենց անսասան կամքը» :

«ՀԻՆ ՀԱՑԿԱԿԱՆ պեղանկարչութեան համառօտ պատմութիւն» անունով արժէ – քաւոր ուսումնասիրութիւն մը հրատա – րակած է ռուս հեղինակ մը՝ Լ. Ա. Դուբ – նովօ : Ուսումնասիրութիւնը կ'ընդգրկէ Դ. դարէն մինչեւ ԺԷ. դարու մանրանը – կարչութիւնն ու որմնանկարչութիւնը :

ԵՐԵՒԱՆի մէջ կազմակերպուած է ինք – նաշարժի մրցում մը, որուն ընթացքին մրցակիցները պէտք է յաղթահարէին կարգ մը արգելքներ՝ խորտուբորտ տե – ղանք, ոլորապտոյտ ճանապարհ, վայ – րէջք, բարձունք, դարպաս, եւն. : Ար – գելքները սահմանուած էին ըրօչակներով որոնց առանց դպնալու պէտք էր յառա – ջանային չարժավարները :

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Մարսէյլի Փրատոյի Մայր եկեղեցւոյ կրօն. Ընկերակցութեան եւ վարչութեան :

Անցեալ ամառ Մարսէյլի արուարձան – ներու քանի մը եկեղեցիներուն մէջ հոգե – հանգիստ կատարուեցաւ վախճանեալ Կաթ. – Պատուիրակ եւ Առաջնորդ Գ. Եպիսկ. Պալաճեանի յիշատակին : Իսկ Պոմոնի ժողովուրդը հոգեհանգիստէն վերջ, խումբով այցի գնաց մինչեւ այսօր անոր անշուք մնացած դամբարանին : (Պոմոնի եկեղեցին ամէն տարի կը կա – տարէ անոր հոգեհանգիստը) :

Կ'ուզինք գիտնալ սակայն թէ ինչո՞ւ Փրատոյի Մայր եկեղեցւոյ կրօն. Ընկե – րակց. վարչութիւնը անտարբեր դա – նուած է ցարդ եւ դոնէ մէկ անգամ չէ կատարած անոր հոգեհանգիստը, անոր ջանքերով կառուցուած Մայր եկեղեցիի կամարներուն տակ : Ճիշդ է որ եկեղեցին չինուած է Վահան Յօրսանեանի նիւ – թական միջոցներով, բայց ծրագիրը յղա – ցողն ու գլուխ հանողն է եղած Պալաճ – եան եպիսկ., որ մինչեւ օրս ներկայան – լի դամբարան մը անգամ չունի ... :

Աւելորդ չեմ նկատեր յիշել նաեւ, որ Գ. Եպիսկ. Պալաճեանի եղբայրը որ Ա – ւստրալիա կը գտնուէր եւ պատուաւոր դիրքի էր հասած, մահուընէն առաջ ամ – բողջ հարստութիւնը՝ չուրջ քսան երեք հազար սթերլին կտակեց Հ. Բ. Ը. Մխու – թեան ... :

Բ. ՁԻԼՃԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (155)

ձայնով եղանակում էր յիշեալ երգը :

— Այս այն տիկինն է, ասաց Ալանը, որ զիշերը իր ազախնին ուղարկեց բէկի մօտ, խնդրելու, որ չասել տայ այն եր – գերը, որոնք յարուցանում էին նրա մէջ տխուր զգացմունքներ : Ամէն առաւօտ, արեւածագից առաջ, ես տեսնում եմ սը – րան, այսպէս լաց է լինում, սովորեցնում է իր զաւակին վրէժխնդիր լինել հօր մա – հուան համար : Սովորեցնում է քաջ լի – նել... : Այսպէս կրթում է դիւցազնական մայրը իր որդուն, այսպէս պատրաս – տում է նրան այն կեանքի համար, որ ա – ռանց սրի եւ արիւնի կեանք չէ :

Մի առանձին զգացմունքով արտասա – նեց Ալանը այս խօսքերը : Բոպէական լռութիւնից յետոյ նա չարունակեց :

— Բայց ի՞նչ է սովորեցնում իր զա – ւակին հայ մայրը : — Սովորեցնում է խոնարհ եւ համբերող լինել... : Եւ սար – կութիւնը ուսանում է որդին օրօրոցի մէջ... : «Խոնարհ եւ համբերող լինել ..» զեղեցիկ խօսքեր են, — քրիստոնէական ընկերհաշտութեան խօսքեր են : Բայց մենք բոլորովին ուրիշ աշխարհում ենք ապրում. մեզ դեռ եւս պէտք է հետեւիլ այն օրէնքին, որ ասում է՝ «ակն ընդ ական...» :

Ալանը լռիկ մէկն էր, բայց երբ նա սկսում էր խօսել, էլ խօսքերին վերջ չկար :

— Քուրդ կինը իր զաւակներից զա – նները է զարգացնում, ասաց նա . — բայց հայ կինը պատրաստում է դառներ : Ի՞նչ համեմատութիւն այս երկուսի կե – նակցութեան մէջ. չէ՞ որ վերջինը պէտք է գոհ գնայ իր տկարութեամբ առաջինի կատաղութեանը : Արդարեւ, ես ընդդէմ եմ վայրենութեան, բայց անձնապաշտ – պանութիւնը սուրբ է մարդու համար նոյնքան, որքան արդար վրէժխնդրու – թիւնը :

Ալանի խօսակցութիւնը ընդհատեց մի ծառայ, որ ներս մտնելով ասաց, թէ բէ – կը իր առանձնարանում կոչում է նրան : Նա խոհոյն վերկացաւ դնաց : Ես մնացի մենակ : Նոյն միջոցին իշխանի աղջիկները ներս մտան, հաւաքեցին մեր անկողին – ները : Նրանցից մէկը ջուր բերեց եւ սկը – սեց իր ձեռքով ածել, որ ես լուացուեմ : Լեռների այս հարազատ կոյսը մի սիրուն աղջիկ էր, եւ խիստ հրապուրիչ իր վայ – րենի զեղեցկութեամբ :

— Քո անկողինը ես էի պատրաստել, ասաց նա : — Դու հանդիստ քնեցի՞ր, լաւ երազներ տեսա՞ր :

— Լաւ երազներ տեսայ : Ես ամբողջ գիշեր խօսում էի մի աղջկայ հետ, որը այնպէս զեղեցիկ էր, որպէս դու :

Այս խօսքը ես ասեցի բոլորովին կատա – կով, բայց նա չարժեց սիրուն օրիորդի սիրտը, եւ նրա արտասուքի հետ դուրս թափեց մի զաղտնիք, որ ոչ սակաւ զար – մացրուց ինձ :

— Ես զեղեցիկ չեմ, ասաց նա, ես մի անպէտք լաթի կտոր եմ, որ ոտքի տակ են զցում ... :

Ես ոչինչ չզտայ նրան պատասխանելու, որովհետեւ չէի իմանում, թէ ինչ մտքով է ասում այդ : Նրա եղբայրները ներս մը – տան. օրիորդը հեռացաւ :

Արեւը նոր սկսեց ծագել :

Նոյն միջոցին բէկի առանձնարանից յետ դարձաւ Ալանը, ինձ յայտնեց, թէ ինքը մի ոչ այնքան հեռու տեղ պէտք է երթայ, եւ պատուիրեց սպասել մինչեւ իր վերադարձը :

Զիերը վրանի առջեւ պատրաստ էին, նա եւ բէկը հեծան, եւ առնելով իրանց հետ մի քանի ծառաներ, հեռացան :

— Ո՞ւր են դնում, հարցրի բէկի որ – դուց, որ ինձ մօտ նստած էր :

— Մեղանից ոչ այնքան հեռու մի աւե – րակ բերդ կայ, հայրս միտք ունի նորո – գել տալու, գնում են այն բերդը տես – նելու, ասաց նա :

Ինձ շատ հետաքրքրական չէր այդ, ո – րովհետեւ ես ուր որ գնում էի, միշտ ա – ւերակ բերդեր էի տեսնում : Վանայ կող – մերի լեռները լիքն են աւերակ բերդե – րով, եւ նրանք ամենեւին չէին զբաւում ինձ :

ՐԱՖՖԻ

(Շար.)

Ալժերիոյ մէջ վերջին քանի մը օրերու ընթացքին նոր բախումներ եղան : Կոս – տանդինի չրջանին մէջ կելմայի մօտերը 22 ըմբոստներ սպաննուեցան եւ կարեւոր քանակութեամբ զէնքեր գրաւուեցան : Ամէնէն կարեւոր բախումը սակայն պա – տահեցաւ Օրանէն 25 քիլոմէթր անդին , Թլէմսէնի չրջանին մէջ, ուր հարկ եղաւ նաեւ օդանաւերու միջամտութեան : 66 ապստամբներ սպաննուեցան եւ գինաթափ եղան :

Կոստանդինի Արեւելեան չրջանին մէջ գործի լծուած էին ահաբեկիչները· գոհ գացին երկու Եւրոպացիներ եւ մահմե – տական մը : Գոնի մէջ ձեռնաւորմամբ մը արձակուեցաւ հանրակառքի մը վրայ, եօթը հոգի վիրաւորելով : Այն Պէյտայի մօտ ինքնաշարժ մը օդը ելաւ· երեք մեռ – եալ կայ : Օրանի չրջանին մէջ ապրան – քատար չոգեկառք մը պայթեցաւ : Ինը անապատայիններ ալ Կոստանդինի չրջա – նին մէջ յարձակում գործեցին երկու ոս – տիկանատուներու վրայ :

Ահաբեկիչները գոհեր կը խլեն նաեւ Մայր Երկրին մէջ: Շուպղի լէ Ռուայի մէջ երկու գինեալ Ափրիկէացիներ մտած են իրենց ցեղակիցներէն մէկուն պանդոկը եւ սպաննած զայն· աղմուկ լսելով ֆրան – սացի վարձակալ մը դուրս ելած է, իր կարգին գոհ երթալով ահաբեկիչներու գնդակին :

Ոճրագործները յաջողած են իրենց հետքը կորնչցնել :

ՈՒՂԵՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳԱՐԾԱԴՈՒԼԸ

Ինչպէս գրած էինք ուղեվարներու ինք – նաշար (օթոմոմ) սէնտիֆան գործադուլի կոչ մը ըրած էր իր անդամներուն : Այ – սուհանդերձ քիչեր միայն ընթացք տուին սէնտիֆայի կոչին : Փոքր թիւով բան – թողներ որոշեալ ժամուն չոգեկառքերը տարին մօտակայ կայարան մը : Ամէնէն աւելի վնասուեցան արուարձաններու կարգ մը գիծեր ·— Օրսէյլ եւ Օսթերլի – ցի գիծը, ինչպէս նաեւ Օթէօյ, Մոնփառ – նաս եւ Ինվալիտ – Վերսայ որոշ խանգա – րումներ ունեցան : Ժամը 13·25էն մինչեւ 16·23 ոչ մէկ չոգեկառք կար դէպի հիւս· արեւմտեան արուարձանները : Այնուհե – տեւ կարելի եղաւ քանի մը հատ ճամբայ հանել :

Ընդհանուր առումով գործադուլը չաղ – ղեց քաղաքին վրայ :

Տէր եւ Տիկին Կարապետ Մառանճեան եւ իրենց զաւակները , Այրի Տիկին Մա – րինէ Մինասեան , Տէր եւ Տիկին Յովհան – նէս Տողրամաճեան եւ իրենց զաւակները , Շարվարճեան , Պարոնեան , Պաստըմա – ճեան եւ Սիմոնեան ընտանիքները սրտի խոր կսկիծով կը յայտնեն իրենց մօր , մեծ մօր եւ աղգականին՝

ՍԱՓՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱԶՆԻՒ ՄԱՌԱՆՃԵԱՆԻ

(Ծնեալ Հոշոեան, Կարնեցի)

մահը, որ տեղի ունեցաւ 83 տարեկա – նին, Կրքնոպլի մէջ :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ երեքշաբթի Մարտ 25ին :

ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ողբացեալ Գասպար Իփէկեանի մահ – ուան Երդ տարելարձին առթիւ այրի Տի – կին Իփէկեան եւ զաւակները կը նուիրեն երկու հազար ֆրանք Մշակոյթի Տան եւ հազար ֆրանք կայսրյ Խաչի կայանին :

(Տառնալ «Յառաջ»էն) :

Société André MERCIER

CONCESSIONNAIRE DES AUTOMOBILES

PEUGEOT

37, RUE DE LYON DORIAN 89-86

Դիմել

ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆԻ

Service des occasions

403 – 203 ֆիչ գործածուած

Այժմ ունինք միայն 100·000 ֆր·ի շատ լաւ վիճակի մէջ, 401 Փէօժէօ մը, ֆոնտիւիք էնթերիէօր

Շրջուն վաճառորդներ օգտուեցէք այս բացառիկ առիթէն դիմելով՝

ՇԱՀԱՆ – ՍԱՐԵԱՆԻ

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀԱՅՑ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Բժ· Ռուբիկ Տէր Դաւթեան տասը հա – զար ֆրանք կը նուիրէ Մշակոյթի Տան Շաւարշ Մխաքեան սրահին : (Տառնալ «Յառաջ»էն) :

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ

Ընդհ· ժողովը տեղի պիտի ունենայ Մարտ 27ին , Հինգշաբթի օր , Քառէ սըր – ճարանին Ա· յարկը , ժամը 21ին : Օրա – կարգ ունենալով ·— Ա) Համարատուու – թիւն վարչութեան : Բ) Հրաժարական վարչութեան : Գ) Ընտրութիւն նոր վար – չութեան : Բոլոր անդամներէն կը խնդ – րուի ներկայ ըլլալ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Վիին ·— Այրի Տիկին Եղիսաբէթ Ռըս – տիկեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Սերոբ Ռոտիկեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Առաքել Առաքէլեան եւ զաւակնե – րը , Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ռոտիկեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Նչան Ռոտիկ – եան եւ զաւակները , այրի Տիկին Մարիամ Սահակեան եւ զաւակները , Այրի Տիկին Վասպանոյշ Պժեան , Այրի Տիկին Մարի Պժեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկ· Սու – րէն Արզումանեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Վահան Վարդանեան , Այրի Տիկին Եղիսաբէթ Առաքելեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Պօղոս Սարտարեան եւ զա – ւակները կը ծանուցանեն թէ իրենց հօր , եղբօր եւ հօրեղբօր

ՍԱՐԳԻՍ ՌՈՏԻԿԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ պատա – րագ պիտի ըլլայ Մարտ 30ին , Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին , Սէն Մարթէյնի եկե – ղեցիին մէջ :

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ :

×

ՄԱՐՍԷՅԼ ·— Տէր եւ Տիկին Պետրոս Ա – յոյեան կը ծանուցանեն թէ այս Կիրակի , Փրատոյի Մայր Եկեղեցւոյ մէջ հոգե – հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի , իրենց ողբացեալ զաւկին Երուանդի մահ – ուան տարելիցին առթիւ : Կը հրաւիր – ուին իր յիշատակը յարգողները :

×

ՄԱՐՍԷՅԼ ·— Հրոթիկեան եղբայրներ , Յակոբ , Խաչատուր , Ղազարոս եւ Ռու – բէն կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի , Պուլվար Օտտոյի Եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ հոգեհանդստեան պաշտօն եւ պատարագ իրենց մօր

Պատասխան Հրոթիկեանի

մահուան քառասունքին առթիւ :

Նոյնպէս Արաքսի , Խոսրով եւ զաւակը Աննա իրենց ծնողաց Յովհաննէս եւ Ան – նա , եւ հարսին Անժէլ – Թորիկեանի հոգ – ւոյն եւ յիշատակին համար :

Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յար – գողները :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

ՋԱՏԿՈՒԱՅ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

ՄԱՐՍԷՅԼ ·— ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ

Շաբաթ , Մարտ 29 ·— Ժամերգ· Ժա – մը վեցին :

Կիրակի , Ծաղկազարդ ·— առաւօտեան Ժամերգութիւն ժամը եօթին , պատարագ ժամը տասին , քարոզ 11ին , Երեկոյեան Դռնբացէք ժամը վեցին :

(Շար·)

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հայ Կամաւորներու եւ Թագմիկներու մանաճիւղին կողմէ :

Այս Շաբաթ գիշեր , քաղաքապետարա – նի չքեղ սրահը :

Ծանօթ նուագախումբ (Լէ Քոմփանեոն տիւ Ռիթմ) :

Անակնկալներ : Սիրով կը հրաւիրուին չրջանի երիտասարդները :

ՁՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ

EXPERTISE GRATUITE

Ծախելու համար ձեր փավիյօնը, վիլան, յարկաբաժինը կամ խանութը :

J. TORANIAN

18, AVENUE DE L'OPÉRA

OPE 73-21 OPE 19-45

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ :

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն :

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ «ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին :

Կիրակի , Մարտ 30ին , կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն 12 , Անիէռի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ ,

Centre Administratif et Social

Place de l'Hôtel de Ville

Ա· ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ կը ներկայացնեն վարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱԻՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերգութիւն մէկ արար) Գ· Վահանի Ա· Գմբէթեան , Օր· Շուշան Գէորգեան , Գրիգոր Վահան :

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիչկը»էն հայաց – ուած զաւեշտ երեք արար :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing

LOS RUMBEROS

նուագախումբով :

Ղեկավարութեամբ ՐՈԺԷ ՏՈՒԹԻՒԻ : եւ երգիչ ՊԱՌՕՆԻ :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով : Մուտք՝ 300 ֆրանք :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ–ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մար – սէյլի Երկ· վարչութեան եւ չրջանի մաս – նաճիւղերու կողմէ :

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿ· Տ· ՍԷՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆԻ

Կը խօսի ընկ· Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Այս Կիրակի , ժամը 21ին , Սալոն Նոռ – մանեի , Պուլվար ս'Ա՞թէն :

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր ընկերու – հիները եւ համակիրները :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ Հ· Ց· Դ· Շրջ· Կոմիտէն ժո – ղովի կը հրաւիրէ ·—

Հայաստան Եղեռակոմիտէն այս հինգ – շարթի իրիկուն ժամը 21ին :

Վռամեան Եղեռակոմիտէն այս շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին :

Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորա – կան հաւաքատեղիները :

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ· Կոմիտէի ներկա – յացուցիչը եւ Ընկեր Վ· Իշխանեան :

ՓԱՐԻԶ ·— Հ· Ց· Դ· Ազրիւր – Սերոբ – Մ· Եօթնեղբայրեան խումբին ժողովը , այս Շաբաթ , ժամը 20·30ին , սովորական հաւաքատեղին : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ· կո – միտէի ներկայացուցիչը : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԿՐՔՆՈՊԼԸ ·— Հ· Ց· Դ· Եօթնեղբայր – եան կոմիտէին ընկերական ընդհ· ժողովը այս Շաբաթ օր , ղպրոցի սրահը : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՀԱՆԴԷՍ – ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Նիկոլ – Դուման Եղեռակոմիտէի կողմէ : Այս կի – րակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին , Պիվէ – ռի Գեղուհի սրահին մէջ :

Կը խօսի՝ ընկեր Վ· ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին :

Մուտքը ազատ է :

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ

ՀԱՃԵԼԻ ՕՐ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՒ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր· Միութեան խնջոյքը Մարտ 30ին , կիր· կէսօրէ վերջ ժամը երեքին , Իսկի Ուրիմեան ղպրոցին մէջ :

Գեղարուեստական ճոխ բաժինով երգ , արտասանութիւն եւ անակնկալներ :

Նուագ ծանօթ հայրենակիցներու կող – մէ :

Միրիենեան Շիրվանեան (ուտ) , Շիմա – ւոն Պալեան (ջութակ) , պիտի նուագեն հայկական պարերը :

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով : Թերթանուշ եւ Զատկուան հաւկիթախաղ :

Կը հրաւիրենք բոլոր հայրենակիցները որ իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն մեր այս բարենպատակ ձեռնարկը :

Մուտքը ազատ է :

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՅՐ· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մարտ 30, Կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24, Սէրքլը Միլիթէրի շրջեղ սրահը

Փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակնկալներ, նուագախումբ, Վարդիվանեանի Տոմսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Ց· ՊԱՀԱՏՏԻՐԵԱՆԻ Օրնաւօ 37 – 22, կամ Գ· ԱԴԱՄԵԱՆԻ Թրինիթէ 57–74 :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ

ՊՈՍՓՈՐ

ՀՈՂԱԿԱՒԻՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՒՔՈՒՄԸ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԶԱՓՈՎ

ԳՈԼ (ֆալորի)

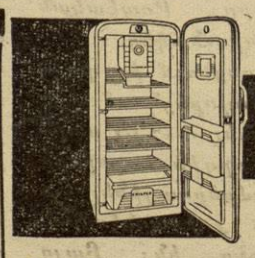
Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ

ՊՈՍՓՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

réfrigération ménagère et commerciale

Kelvinator

le froid c'est moi ! | 40 ans d'expérience

Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)

7, RUE PASTEUR

MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)

ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ: Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
28
ՄԱՐՏ
VENDREDI
28 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8155 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3956

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱԷՈՒՏԻ ԱՐԱԲԻԱ

Աէուտ Թագաւորի հրաժարումը կարգ մը իրաւունքներէ՝ ի նպաստ իր եղբօր՝ պահաժառանգ իշխան Ալտէլ Ազիզ Ֆէյսալի, խիստ յատկանշական երեւոյթ մըն է ներկայ պայմաններուն մէջ :

Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ միացման առթիւ ըսած էինք թէ դեռ «ծայրն ենք ծրագրոյ» :

Փետրուարի սկիզբէն ի վեր Մերձաւոր Արեւելքի մէջ պատահած դէպքերը ցոյց տուին թէ դիւրքերը վերջնականապէս չեն ճշդուած եւ տակաւին զանազան խմոցումներ նոր անակնկալներ կրնան առաջ բերել :

Աէուտի Արաբիա կարեւոր դիրք մը կը գրաւէ արաբական աշխարհին մէջ :

Ունի չուրջ երկու միլիոն քառակուսի քիլոմէթր տարածութիւն եւ վեց միլիոն բնակիչ, գրեթէ բոլորն ալ իսլամ :

Իսլամութեան երկու դլխաւոր սրբավայրերը՝ Մէքքէ եւ Մէտինէ՝ կը գտնուին իր տիրապետութեան տակ : Աշխարհի բոլոր կողմերէն հազարաւոր հաւատացեալ իսլամներ ուխտի կ'երթան հոն ամէն տարի «հաճի» դառնալու համար :

1936ին Ամերիկացիք քարիւղի հարուստ հանքեր գտան Տամմամի մէջ եւ մէկ միլիոն քառ. քիլոմէթր տարածութեան վրայ նաւթահանքերը չհաղորդելու մեծ նաչնորհ ձեռք բերին :

Քարիւղի հասոյթը պետութեան եղած տարեկան մէկուկէս անգամն է : 1952ին 39·5 միլիառ ֆրանք տարեկան ծախքի դիմաց պետութիւնը վաթսուն միլիառ ֆրանք դանձած է քարիւղի հասոյթներէն : Աւելցած քսանուվեց միլիառին 8 միլիառ երեք հարիւր միլիոնը յատկացուած է մայրաքաղաք Րիյատի, չորս միլիառ 800 միլիոնը արքայական ընտանիքին, մնացեալ վեցուկէս միլիառը՝ զանազան ծախքերու :

Երկրին մեծագոյն մասը կը բաղկանայ անջրդի աւազուտէ : Երկրագործութիւնը նոր նախնական վիճակի մէջ է, իսկ ճարտարուեստը գրեթէ գոյութիւն չունի :

Բնակիչները մեծ մասամբ անուս են : Քաղաքներէ դուրս ապրողները կը բնակին այծի մազէ կամ ուղտի բուրդէ շինուած վրաններու տակ եւ սակաւապետ են :

Քանի տարիէ ի վեր ուղտապաններէ եւ խաշնարածներէ զատ նոր դասակարգ մը կազմուած է՝ չնորհիւ նաւթահանքերու չհաղորդման :

Բանուոր դասակարգն է այդ, որ չըփմանի մէջ մանելով Ամերիկացիներու եւ Եւրոպացիներու հետ, կամաց կամաց կը վարժուի քաղքենի կեանքի : Դրամ կը չահի եւ ապրուստի մակարդակը կը բարձրանէ հետզհետէ :

Թագաւորը բացարձակ ինքնակալ մըն է, որ իր հպատակները կը կառավարէ իսլամական Շէրիաթի օրէնքներով :

1926ին հրատարակուած Հիմնական օրէնքին համաձայն, «Թագաւորութեան ամբողջ վարչութիւնը կը դտնուի Թագաւորի ձեռքին մէջ, որ կ'առաջնորդուի Շէրիաթի սուրբ օրէնքներով, ըստ Քուրանի տրամադրութեանց » :

Միայն կրօնական խնդիրներու վերաբերմամբ չէ, որ կը զործադրուի Շէրիաթը : Քաղաքային ու պատժական օրէնքները, նոյնիսկ ոչ – իսլամներու հետ յարաբերութեանց դրութիւնը իսլամական օրէնքներու հիման վրայ խմբագրուած են :

Հակառակ իր բացարձակ իշխանութեան, Աէուտի Արաբիոյ Թագաւորը դիկտատոր մը չէ երբեք : Ընդհակառակն յաճախ պատահութիւններ տուած է չէյխերուն եւ ժողովուրդին :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽԻՍՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ԱՀԱԲԵԿԻՋՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

7000 ՀԱՐՑԱՓՆՆՈՒԹԻՒՆ
80 ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Առջի առաւօտ ժամը 4 – 6 ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարեց փարիզեան չրջանի Հիւս. Ափրիկէացիներու կեդրոնատեղիներուն մէջ : Ցարդ ամէն դիչեր հարցաքննութիւններ եւ ձերբակալութիւններ կը կատարուէին փարիզի եւ արուարձաններուն մէջ, բայց առաջին անգամն է, որ ընդարձակ չրջանի մը մէջ եւ ոստիկանական բոլոր ուժերուն մաս – նակցութեամբ անակնկալ խուզարկութիւններ կ'ընէին :

Ոստիկանապետը այս միջոցին դիմեց՝ ափրիկէացի ահարեկիչներուն դէմ վճռական պայքարի անցնելու նպատակով . հարկ էր նախ ձեռք ձգել կարգ մը փաստաթուղթեր, անուանացանկեր, թռուցիկներ ինչպէս նաեւ զէնք եւ ռազմանիւթ :

Խուզարկութիւններէն ետք Ներքին Նախարարը յայտարարեց թէ ոստիկանական դանդուածային ուժերը գործի լծած էին, հանրային ապահովութիւնը վերահաստատելու եւ միաժամանակ ընթացք տալու համար մահմետական Ցրանասպինեռու խնդրանքներուն. արդարեւ բազմաթիւ Հիւս. Ափրիկէացիներ, մեծ մասով աշխատաւոր, ահարեկիչներու սպառնալիքներուն ենթակայ են. յաճախ փափաք յայտնած էին, որ ոստիկանութիւնը պի – րենք փրկէ զաղանի կազմակերպութեանց ճնչումներէն.— Մարդասպանները, դրամ հաւաքողները, տեղեկատու գործակալներն ու սպառնալիք ընդունները, ըսաւ Ներքին Նախարարը, անմիջապէս անչարժութեան պէտք է մատնուին :

Պաշտօնական չրջանակներուն համաձայն, մայրաքաղաքին մահմետական տարրերուն մեծ մասը դէմ է ահարեկիչներու գործունէութեան. անոնց միակ փափաքն է՝ աշխատիլ խաղաղութեան մէջ :

Խուզարկութեան ենթարկուեցան Սէնի, Սէն – է – Ուազի եւ Սէն – է – Մառնի նահանգները : Հիւս. Ափրիկէացիներու բնակավայրերը հսկողութեան տակ առնուած էին նախապէս. մինչ ոստիկանները խուզարկութիւններ կ'ընէին, ապահովութեան ուժերը պատրաստ կը սպասէին, որեւէ անակնկալի առաջքն առնելու եւ փախուստի դիմողները ձերբակալելու համար : Մօտ երեք հազար ոստիկաններ գործի լծուած էին :

7000 հոգի հարցաքննուեցաւ : Խուզարկութեան 25 պանդոկներ, 200 սենեակներ եւ 25 ննջարաններ՝ Արեւելեան չրջանին մէջ. ձերբակալուեցան քսան անձ, որոնք կը կրէին արդիւնած իրեր եւ ունէին հանդամանակուած դումարներ : Սրեւմտեան չրջանին մէջ խուզարկուեցան 36 պանդոկներ, 450 սենեակներ, 2500 հոգի հարցաքննուեցաւ. 14 ձերբակալութիւն :

Վերջապէս Սէն – է Ուազի եւ Սէն – է – Մառնի մէջ կատարուած խուզարկութեանց չնորհիւ կարելի եղաւ ձեռք ձգել բազմաթիւ զէնքեր եւ անուանացանկեր : Ձերբակալուեցան կարգ մը դեկավարներ՝ որոնք կը փնտռուէին ոստիկանութեան կողմէ : 260 հոգի ձերբակալուեցաւ երկու ժամուան ընթացքին. կասկածելիներու մեծ մասը ոստիկանատուներու մէջ հարցաքննուելէ ետք ազատ արձակուեցաւ : 80 հոգի բանտ փոխադրուեցաւ :

—o—

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ Զաման չրջանին մէջ երեւան եկաւ հասարակաց նոր մահափոս մը՝ ուր նետուած էին դաչնակիցներու հազարաւոր զերիներուն դիակները :

ՄԻԿՈՅԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ ՄԱՍԻՆ

Կրեմլինի մէջ երէկ, հինգչաբթի, Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը դուարձացաւ. 1379 նորընտիր երեսփոխանները պիտի ընտրեն իրենց նախարարական կազմը :

Ամէնէն աւելի ուչադրութիւնները կեդրոնացած են մառեչալ Բուլգանինի վրայ : Ծանօթ է որ «Այզընհաուըրի բարեկամ»ին թեկնածուութիւնը այս անգամ դրուած էր Կոմկոմէն. այս պարագան կը նկատուի նուաստացուցիչ՝ համաձայն խորհրդային աւանդութեանց : Բուլգանինի աստղը բարձրած է ժ՛զուն՛լ, հարց կուտան դիւանագիտական չրջանակները : Մանաւանդ, երբ նախապէս Գերագոյն Խորհուրդի թեկնածու կը ներկայանար Մոսկուայէն...

Առջի օր Կրեմլինի մէջ Մակի ընդհանուր քարտուղար Համբրչոլտի ի պատիւ արուած հացկերոյթին հրաւիրեալներուն մէջ չկար Բուլգանին : Այսուհանդերձ, տեսնուած է Պոլչոյ Թատրոնին մէջ :

Այս բոլորը կը նշանակեն թէ վաղը այլեւս հեռացուա՞ծ պիտի ըլլայ վարչապետի պաշտօնէն :

25 լրագրողներ այս ուղղութեամբ հարցապնդած են Կրեմլինի «պղեցիկ» մարդը՝ Ա. Միկոյեան, որ կը պտնուէր Ցուգոսլաւիոյ դեսպանատունը, Հելլէններու անկախութեան տարեդարձին առթիւ : Խ. Միութեան փոխ – վարչապետը վրճռապէս հերքած է նախարարական հաւանական փոփոխութեան մը մասին չրջան ընդող զրոյցները եւ լրագրողներուն դիմելով՝ աւելցուցած.— Ներկայ պիտի ըլլաք Գերագոյն Խորհուրդի նիստին. հետեւաբար պիտի կարենաք հաստատել, թէ ոչ մէկ փոփոխութիւն պիտի ըլլայ նախարարական կազմին մէջ :

Հակառակ Միկոյեանի հերինակաւոր յայտարարութեան, Մառեչալ Բուլգանինի չնորհաւորումը օրուան հարց կը նկատուի :

ՀԵՏԱԽՈՑՔ Գ.Ը

ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ԵՐԿՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Երկու ամսուան ընթացքին՝ ամերիկեան արուեստական երրորդ արբանեակը արձակուեցաւ Դ. օր, ժամը 18·43ին :

Լուսնթաղ հրթիռով արձակուած այս արբանեակը կը նմանի Հետախոյզ – Ա.ին եւ կը կոչուի Հետախոյզ – Գ. : Ռումբի մը ձեւը ունի. երկու մեթր երկայնք եւ 15 սանթիմեթր տրամագիծ. կը կշռէ 14 քիլօ 61 կրամ : Մէջը զետեղուած են ձայնագիր մեքենաներ, որոնք կարեւոր տեղեկութիւններ կուտան անդրմթնոլորտային խտութեան մասին :

Ամերիկացի պիտուններն կը յայտնեն թէ այս արբանեակին կեանքը չատ կարճ պիտի ըլլայ. արձակուած է՝ պարզապէս որոշ տեղեկութիւններ տալու համար : Կրնայ մօտ տեսնէն տարանջատուիլ :

Հետախոյզ – Գ.ը արձակուած է այն պահուն՝ երբ արուեստական երկու միւս արբանեակները հեռու կը գտնուէին արձակարանին երկնակամարէն : Այնպէս դասաւորուած են, որ միժամանակ երեքն ալ դառնալով երկրին չուրջ՝ գիրար պիտի չխանգարեն :

Խորհրդային Սպուտնիկ – 1ը տարան – ջատուած է արդէն : Երկրորդը պիտի տարանջատուի Ապրիլին : Ամերիկեան երեք հետախոյզները կը դառնան երկրին չուրջ. երրորդը պիտի տարանջատուի չուտով, մինչ նախորդները երկար ա – տեն տեղեկութիւններ պիտի տան մարդկութեան :

ՄԵՐ ԱՑՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Մեր խմբագրատունը այցելեց ընկեր Կարօ Գէորգեան, Պէյրութի մեր թղթակիցը. մօտ երկու ամիս պիտի մնայ Քուանսա, այցելելով հայաչատ չրջանները :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԱԲԻՈՑ մէջ Աէուտ Թագաւորի լիազօրութեանց սահմանափակումէն եաք կարեւոր փոփոխութիւններ կը նախատեսուին : Եգիպտոսի պաշտօնական չրջանակներուն համաձայն նախագահ Նասր Արաբիա այցելելու նպատակ ունի : Սուրիա – կան մամուլն ալ կը գրէ թէ Արաբիա չուտով պիտի յարի Միացեալ Հանրապետութեան :

ՊԱՐՍԵԼՈՆԱՑԻ մէջ (Սպանիա) հակառակ իշխանութեանց ձեռք առած նախազգուշական միջոցներուն՝ 15·000 բանուորներ գործադուլ ըրին եւ կը մերժեն գործարան վերադառնալ : Աշխատավարձի, յատկապէս կը պահանջեն :

ՃԱՓՈՆԻ մէջ հարիւր հազար ուղեվարձներ գործադուլի մէջ են. կը պահանջեն որ աշխատավարձերը աւելնան : Ճափոնի մէջ այսպիսի գործադուլ չէր եղած պատերազմէն ի վեր :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ վեց տարիէ ի վեր աշխատող զեղմանացի սպաները՝ որ կը պատրաստէին եգիպտացի պինուորականները, չուտով պիտի վերադառնան Գերմանիա. անոնց տեղերը պիտի գրաւեն ռուս պինուորականներ կամ Խ. Միութեան մէջ մարզուած եգիպտացիներ :

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ թերթերուն համաձայն զօր. Պզրիի տեղ զօրավար Ֆայսալ Նչատակուած է Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան առաջին բանակին ընդհանուր հրամանատար :

ԹՐԻՒԹԻ 34 տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով պիտի մասնակցի Մայիս 25–26ի խառնական ընտրութեանց :

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ հրահանգ տուաւ որ հետապնդումի ենթարկուի եւ բերման թիքսիէ – վինեանքուր : Վարիչ–Փիրենեաններու երեսփոխանը հետապիր մը ղրկած էր Մարոքի թագաւորին՝ սպառնալով թէ եթէ ետ չառնէ երկու Ֆրանսացիներու եւ անոնց թարգմանին մահապատիժը, պէտք չէ զարմանայ որ փոխարէն ծանր դէպքեր պատահին Փարիզի մէջ, Մարոքի դեսպանատան վրայ : Թէեւ այս հեռագիրը տեղը չէ հասած, բայց զայն նկատելով իբրեւ «սպառնալիք օտար պետութեան մը դեկավարին » վարչապետը միջոցներ ձեռք առաւ : Խօսքը կը մնայ սակայն Ազգ. ժողովին որ միակ լիազօրն է զատապարտելու երեսփոխանը մէկ ամսուան ժամանակամիջոցին :

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳՈՒՀԻՒՆ քոյրը իշխանուհի Մարկարէթ առջի օր Քլարրընս Հաուզի իր բնակարանին մէջ, երեք ժամ պլուխ – պլուխ թէյ խմած է զնդապետ Թաունսենտի հետ, որ նոր հասած Լոնտոն, երկու տարուան բացակայութենէ մը ետք : Ինչպէս ծանօթ է իշխանուհին յայտնած էր որ հրաժարած է Թաունսենտի հետ ամուսնանալէ, քանի որ այս վերջինը ամուսնալուծուած է : Արքայական կանոնիքը եւ Քէնթըրպըրիի արք.ը դէմ էին : Այս նոր եւ անակնկալ հանդիպումը, Թագուհիին եւ իշխան Ֆիլիփի բացակայութեան, մեծ ազմուկ հանած է Լոնտոնի մէջ :

ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ ՌՕՆՔԱԼԼԻ որ վեցերկի ներկայ պատրիարքն է, ինչպէս նաեւ Փարիզի Պապական նախկին Նուիրակը վերադարձած է Հռոմ : Կարտինալը առջի օր Լուտուի մէջ պաշտօնական բացումը կատարեց Ս. Պիոս Ժ. եկեղեցիին : Ինչպէս ծանօթ է այս միջոցին Լուտուի մէջ տեղի կ'ունենան հարիւրամեակի արարողութիւններ, հաղարաւոր ուխտաւորներու ներկայութեան :

ՄԵՐ ԱՆՈՒՆՆԵՐԸ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ ԵՒ ՁԱԿԱՏԱԳԻՐ ԿԸ ՇԻՆԵՆ

ՄՄԲ.— Նոր լոյս տեսաւ Հայ – Բոյժի Յունուար – Փետրուար թիւը, որ կը բացուի հետաքրքրական երկար ուսում – նասիրութեամբ մը անունները, անոնց նշանակութեամբ՝ կորսեան մը պարապը քաղցր յիշատակով մը լեցնելու համար, այլ եւ այն յոյսով թէ անունը կախարդական զօրութիւն մը ունի վերա – ծաղկեցնելու կորուսեալին բարեմասնութիւնները :

Արդարեւ, հինները կը կարծէին թէ անունները խորհրդաւոր ուժ մը ունին, որ կը պատասխանէ ամէն ուղիղ ոգեկոչու – մի, ինչպէս Աստուած՝ ամէն սրտագին աղօթքի եւ պաղատանքի : Այս պատճառով, արեւելեան ժողովուրդները գաղտնի կը պահէին իրենց Աստուածներուն ա – նունները : Իսկ իմաստունները կ'աշխատէին լուծել անուններու այդ խորհուրդը : Օրինակ մը, — Ադամ քառատառ անունը կազմուած է, կ'ըսէին, չորս ա – նուններու սկզբնատառերով, որոնք կը ներկայացնեն աշխարհի չորս կողմերը, Անատոլոս, Դիւսիս, Արկտոս, Մեսեմբ – բիա, պարզ այն վկայութեամբ թէ Աստուած, երբ ուզեց ստեղծել Ադամը, հող առաւ երկրին այն չորս ծագերէն, որոնք կը կոչուին արեւելք, արեւմուտք, հիւ – սիս, հարաւ : Նման ուրիշ օրինակ մը՝ ձուկ բառը, որու յունարէն համապատասխան բառին սկզբնատառերով կը կազմուի Քիսուսի անունը իր ստորոգելիներով :

Այս վարժութիւնը պատճառ եղաւ որ ոմանք մասնագիտութիւն դարձնեն իմաստներ գտնել ամէն անունի մէջ տառերու տեղափոխութեամբ՝ գուշակութիւն – ներ կատարելու համար անուան տիրոջ վերաբերեալ : Մեր պատմութեան մէջ նշանաւոր է Իսրայէլ Օրի անուան շուրջ կատարուած մարդարէութիւնը, տառերու տեղափոխութեամբ կազմելով Ֆրանսե – րէն նախադասութիւն մը,—իլ սըրա բօա :

Անուններու ներքնեկ ուժին ու խոր – հուրդին մասին հաւատքը այնքան զօրա – ւոր էր, ի հնումն, որ շատեր կը սիրէին անուններ դնել թալիսմանի ձեւով, իրենց զաւակը Աստուծոյ կամ սուրբի մը պաշտպանութեան տակ դնելու միտքով,—այսպէս Աստուածատուր, Քրիստոստուր, Անահիտ, Աստղիկ անունները կը հաստատեն այն հաւատքը թէ մանուկը, որ կրէ այդ անուններէն մէկին ու մէկը, կը վայելէ համանուն աստուածին պաշտպանութիւնը : Տարբեր իմաստ չունի՝ եթէ մէկը կ'ոգեկոչէ Աստուծոյ կամ սուրբի մը անունը, երբ կը գտնուի վտանգի մը մէջ կամ կը մատնուի ծանր հիւանդու – թեան մը : Նոյնիսկ ժողովուրդներ կան, որոնք որոշ հիւանդութիւններու բժշկու – թեան մասնագէտ սուրբեր ունին, (Ֆը – րանսացիները նոյն մասնագիտութեամբ օժտուած երեւակայական սուրբեր ալ ըստեղծեցին), ու կը հաւատան թէ կը բաւէ ոգեկոչել այդ սուրբերը եւ կը բուժուի հիւանդութիւնը, — Ս. Գոնսալան թիւր կը կոչուի երեւակայական սուրբ մը՝ մատնաչուրթը բուժելու մասնագէտ, Ս. Մամմար՝ ստինքի ցաւերը բուժելու մասնագէտը, Ս. Ժընու՝ բթացաւը բուժելու մասնագէտը, Ս. Մարքու՝ վզի ուռերը բուժելու մասնագէտը :

Բոլոր այս վկայութիւններէն դուրս, պէտք է ընդունիլ թէ անունը հոգեբանական ներգործութիւն մը կը կատարէ՝ համաձայն անուան նշանակութեան : Փաղաքշական անուն մը կը դգուէ, կը մշակէ, կը զարդացնէ ու կը զօրացնէ մարդկային եսը՝ որ կ'աճի օրէ օր, ընդհակառակն անուն մը որ կը գլանայ տալ այդ դգուանքը՝ կը դառնացնէ, կը դարձնէ չարսիրտ, մարդատեաց, չնական : Գգուանքը հոգեկան վիթամին մըն է, անոնք որ մեծցած են ադէկ զրկուած, մայրութիւն չեն ճանչցած,ատոնք կը դառնան նշանաւոր ոճրագործներ : Մայրերը, բնազդաբար, հոգեկան այդ կենսանիւթը տալու համար է որ իրենց զաւակները կ'անուանեն «աղաւնեակս», «լուսէ – բոփս», «հրեշտակս» : Օրօրոցին մէջ, անշուշտ, երախան չի հասկնար տակաւին այդ բառերուն իմաստը, բայց բաւական է գգուական ձայնը, որ իմաստ կ'առնէ աւելի ետքը :

Մեր նիւթը ծանօթ էր նաեւ Ցակոբ Պրոնեանին, որ անուններու հոգեբանական ներգործութեան վերլուծումը կը կատարէ՝ երբ տզեղ ու ծիծաղելի անուններու եռեւ կը պատկերացնէ նկարագրի ներդաշնակ ամուսը կատաղ, իմացական սը – լացքներ կատարելու անընդունակ դարձած տիպարներ :

Այս ընդհանուր տեսութենէն ետքը, հիմնուելով անուններու նկարագրի ու ճակատագրի յատուկ վիճակագրութեանց վրայ, այսուհետ կուտանք քանի մը անուններ, իրենց առուգաբանութեամբ եւ անձնայատուկ խառնուածքով :—

ԳՐԻԳՈՐ.— Ցունարէն անուն է : կը նշանակէ արթուն, հսկող : Գրիգոր Լուսաւորիչի պատմութեամբ՝ սիրելի դարձած է մեր մօտ եւ չատ զործածական : Ժողովրդական կրճատեալ ձեւով՝ Գիրգոր, Գիգօ, Գրքօ, Գոզօ, Կիւքի :

Տաթեւացիէն կը մնայ հէքեաթ մը այս անուան մասին.— Երբ Լուսաւորիչը, տակաւին մանուկ, կը փախցնեն Կեսարիա, Ճամբու ընթացքին՝ դայեակը կը տեսնէ որ թռչուն մը կուգայ կը թառի ծառի մը վրայ, — թռչունը կը կոչուէր «գռուն» կամ «գուրգուր», որ կ'երգէր գո՛ւր գո՛ւր : Դայեակը կը կարծէ թէ Ս. Հոգին է, եւ ազգէ թելադրուած՝ երա – խային անունը կը դնէ Գրիգոր :

ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.— Եթէ զիւղացի է՝ իր ունեցածին պահպանութեան ուշադիր, զգոյշ եւ ապահ, Ֆրանսացիները կ'ըսեն՝ «ռատէն» : Եթէ քաղքցի՝ խոհեմ, յամառ, կամապաշտ, քիչ մը ծանրաշարժ, նուազ զուարթ, այլ աչխատասէր եւ հաւատարիմ (Փուաւնօ) :

Անուան պէս ոչ երբեք արդիական, այլ աւանդապաշտ : Երեւակայութենէն աւելի դատողութիւնն է սուր, լաւ հաւասարակշռուած, կամքի տէր, պարկեշտ եւ խոտակրօն ոչ միայն իր անձին, այլ եւ ուրիշներու հանդէպ (Մէտիսիս) :

ՅԱԿՈԲ.— Երբայերէն անուն է : կը նշանակէ խարող, բայց ոմանք վիճելի կը դտնեն այս առուգաբանութիւնը եւ արմատ ցոյց կուտան արաբերէն էֆպա բառը, որ կը նշանակէ զարշապար : Այս երկու առուգաբանութիւններն ալ կը հաստատուին Աստուածաշունչ Մատեանին պատմութիւններով.— Յակոբ խաբեց իր հայրը (Ծննդ. Իէ. 8 – 28), բայց Յակոբ կը կոչուէր արդէն : Ծննդոց Գիրքը կը պատմէ թէ Եսաւ եւ Յակոբ երկուորեակ էին, բայց տակաւին աչխարհ չեկած՝ անդրանկութեան համար կռիւ կ'ընէին, այնպէս որ Եսաւ ծնած ժամանակ՝ Յակոբ բռնած էր եղբօրը զարշապարէն, աւելի առաջ անցնելու կամ եռ չմնալու համար (Ծննդ. Իե. 26) :

Ոմանք ալ Թաթող կը Թարգմանեն (Թաթել = ոտքին զարնել ձեռքով ու դեմին ձգել. կամ՝ նորածիններու պէս ոտքով ձեռքով քալելը) : Արաբերէնի մէջ եագուպ կը նշանակէ արու կաքաւ :

Ժողովրդական կրճատեալ ձեւով՝ Ակոր, Յակո, Ակո, Յակոբջան : Ֆրանսա – յիները այս անունէն կերտած են ժարքին իդական անունը,— մենք չունինք :

ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.— Ծառնուածքով զուարթ, եռանդուն, խանդավառ, միտքով արթուն, պայծառ, առանց խորանալու : Իրենց կամքի զօրաւոր կը թուին, որով – հետեւ վարանոտ չեն, ոչ ալ երկչոտ, բայց յարատեւութիւն չունին, ընդհակառակն չուտ կ'ենթարկուին պարարիւն եւ հանդարտասրտոյ տիպարներու : Լաւ խոսող են, լաւ կը հաղուին, վայելուչ, դիտեն համակրանք չհրել եւ հասնիլ առաջին դիրքերու, առանց երբեք պարծենալու՝ նման յաջողութիւններով : Սիրալիր, տաքարիւն, հաւատարիմ իրենց ընտանիքին (Մէտիսիս) :

Հակառակ իր պատմական ցուցանիչ – բուն, որոնք բարեբաստ չեն, այս անունը կ'ընթանայ տիեզերական բարենպաստ աւիքներու վրայ : Երկու ընդունակութիւն – ներ կը տիրապետեն իրենց նկարագրին մէջ, յիշողութիւնը եւ ամէն բան իւրացնելու ուժը : Ժ. Ռընու կը վերագրէ քաջութեան պակաս եւ կոպտութիւն, բարոյական թերացում եւ փոփոխամտութիւն : Ուրիշներ՝ պերճախօսութիւն, զուարթախոհութիւն, աչխատելու կամք, բայց ոչ յարատեւ : Ա. Փաժ համակրելի կը գտնէ, բայց աւելի դրապաչտ քան վիպային : Այս կարծիքներէն կարելի է հետեւցնել թէ դոյութիւն ունին երկու Յակոբներ.— լաւ եւ քիչ լաւ, այս վերջինը կուտայ է, դատերու մէջ, միւսը միչտ յաջողութեան մէջ, մանաւանդ նիւթական ու տնտեսական դետնի վրայ (Փուաւնօ) :

Արթուն միտք, իմացականութիւն մը որ կը չանայ խորերը թափանցել (Ա. Օտր – պէր) :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Ա. ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷ

(ԻՐ ԾՆՆԴԵԱՆ 100ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ)

(Բ. եւ վերջին մաս)

Դարձեալ ըստ իս, Շիրվանզադէի դրական գործերուն ընտրելագոյնը, որ պիտի մնայ իր գլուխ – գործոցը, «Արտիստը» պատմուածքն է :

Այս գործը կը ներկայացնէ տիպարը պատանիի մը՝ Լեւոնին, որ ժամանակէն առաջ զգացած է սիրոյ տրտփիանը իր կուրծքին տակ :

Շիրվանզադէ Օտեսայի մէջ կը ծանօթանայ հայ այրիի մը եւ իր զաւակին, որոնք կ'ապրին այն տան վերնայարկը, ուր կը բնակի նաեւ հեղինակը :

Այրին եւ իր զաւակը՝ Լեւոնը, տխուր կեանք մը կ'ապրին : Ցաւագին դէպք մը մթագնած է անոնց կեանքին հորիզոնը՝ Լեւոնին հայրը թատրոնի մէջ վարսայարդար է եղած եւ իր պաշտօնի կիրարկման ընթացքին սիրահարուած է թատրոնի երգչուհիներէն մէկուն : Այդ սէրը ծաղրանքի է ենթարկուած թէ իր ընկերնե – րէն եւ թէ նոյնիսկ իր պաշտամունքին առարկայ էակէն, ու օր մը վտարուած է թատրոնէն :

Սիրտը խոցուած յուսաբեկ սիրոյ մը նետերէն, վարսայարդարը կ'իյնայ դինեմոլութեան ճիրաններուն մէջ եւ կը դառնայ այլեւս «օղու եւ փողոցների անդառնալի սեփականութիւն» : Եւ այսպէս, փողոցները իյնալով ելլելով, օր մըն ալ ոստիկանները ծառի մը տակէն, ձիւներուն մէջէն կը հանեն դինքը, կը փոխադրեն տուն ուր կը մեռնի :

սող են, լաւ կը հագուին, վայելուչ, դիտեն համակրանք չհրել եւ հասնիլ առաջին դիրքերու, առանց երբեք պարծենալու՝ նման յաջողութիւններով : Սիրալիր, տաքարիւն, հաւատարիմ իրենց ընտանիքին (Մէտիսիս) :

Հակառակ իր պատմական ցուցանիչ – բուն, որոնք բարեբաստ չեն, այս անունը կ'ընթանայ տիեզերական բարենպաստ աւիքներու վրայ : Երկու ընդունակութիւն – ներ կը տիրապետեն իրենց նկարագրին մէջ, յիշողութիւնը եւ ամէն բան իւրացնելու ուժը : Ժ. Ռընու կը վերագրէ քաջութեան պակաս եւ կոպտութիւն, բարոյական թերացում եւ փոփոխամտութիւն : Ուրիշներ՝ պերճախօսութիւն, զուարթախոհութիւն, աչխատելու կամք, բայց ոչ յարատեւ : Ա. Փաժ համակրելի կը գտնէ, բայց աւելի դրապաչտ քան վիպային : Այս կարծիքներէն կարելի է հետեւցնել թէ դոյութիւն ունին երկու Յակոբներ.— լաւ եւ քիչ լաւ, այս վերջինը կուտայ է, դատերու մէջ, միւսը միչտ յաջողութեան մէջ, մանաւանդ նիւթական ու տնտեսական դետնի վրայ (Փուաւնօ) :

Արթուն միտք, իմացականութիւն մը որ կը չանայ խորերը թափանցել (Ա. Օտր – պէր) :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔՍԱՆԵՐԵՔԸ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

6·

Գարեգինը յիշեց Սիրանոյշի հիմնարկի երիտասարդ աչխատակիցներին՝ բոլորն ալ ազնիւ ազաներ, որոնց նոյնպէս վերագրել էին բանակ : Ո՞վ գիտէ, դրանց փոխարինող նոր աչխատակիցների մէջ չի՞ եղել այնպիսի մի բարձրադրեալ, որն աչխատանքից հեռացնելու սպառնալիքով սոխպած լինէր նրան՝ ենթարկուել իրեն..

Բայց Սիրանոյշը... միթէ՞ նա Թոյլ կը տար այդպիսի բան : Միթէ՞ նա չէր ապտակի եւ հարցը չէր հասցնի կոլեկտիւի արդարադատութեանը ...

Եւ յանկարծ դաժան մի միտք եկաւ փոխարինեց նրա բոլոր միւս միտքերը : Իսկ ի՞նչ, եթէ չի եղել ոչ բռնութիւն, ոչ սոխպողական համաձայնութիւն, ոչ ուրիշ նման մի բան... պարզապէս երեքեւիչս երկար տարիների սպասումից ու ներքին մաքառումներից յետոյ յաղթել է ցանկութիւնը ...

Որ Սիրանոյշը չէր կարող նրան հոգեպէս զաւաճանած լինել, մոռացած եւ ուրիշին սիրած՝ Գարեգինը դրանում չէր կասկածում բոլորովին : Առաւել եւս դաժան անհրաժեչտութիւն էր թւում նրան այն, որ Սիրանոյշը, ամբողջ հոգու թափով սիրելով նրան, տեղի էր տուել ցանկութեան գայթակղութեանը ...

Նա յիշեց մի դէպք իր կեանքից : Ինչ որ կիսաւեր փոքրիկ քաղաքում մի երիտասարդ կին դուրս եկաւ փողոց եւ հապճեպ կանչեց նրան : Գարեգինը ներս մտաւ՝ զէնքը պատրաստ, կարծելով, թէ թաքնուած թչնամու տեղ է ուղում ցոյց տալ կինը : Բայց կինն ասաց.— «Ահա երկու տարի է, որ իմ ամուսինը կըռւում է ճակատում : Ես սիրում եմ նրան եւ սպասում եմ, բայց ... քնիր ինձ հետ այս գիչեր ...»:

Գարեգինը վեր կացաւ, մօտեցաւ կնոջը, սկսեց չոյել նրա գլուխը եւ խօսել հոգեկան բարձր սիրոյ, անձնազոհութեան եւ նման բառերի մասին, բայց կինը կամացուկ ետ տարաւ նրա ձեռքն իր գլխի վրայից եւ ասաց.— «Գիտեմ, պիտեմ այդ ամէնը, պիտեմ քեզանից լաւ» : Նա ջղաձիգ կոտրատեց իր մատները եւ ցաւագին կծեց շրթունքները : Ըստ երեւոյթին նա հեչտութեամբ չէր ենթարկուել թուլութեանը եւ նրա մէջ դեռ դրնում էր տանջալի պայքար : Գարեգինին նա ճանապարհ դրեց, բայց միթէ՞ մի ուրիշի հետ չէր իրագործելու իր ցանկութիւնը ...

Դուրս գալով կնոջ մօտից, Գարեգին ակամայից պատկերացրեց, թէ դա Սիրանոյշն էր, եւ մի քանի օր հծծաց խանդից եւ խոցուած ինքնասիրութիւնից :

Բայց այժմ, տարիների զգրոցից յետոյ, Սիրանոյշի մահուանից յետոյ, երբ մահն իր սեւ քօղն էր տարածել բոլոր յանգած կիրքերի, ցանկութիւնների եւ զգացումների վրայ, երբ նա տարել էր ամենակարեւորը, ամենամեծը, երբ տարել էր կեանքը, այժմ Գարեգինն այլ կերպ էր մտածում այդ ամենի մասին : Նա դիտէր, ի հարկէ, թէ ինչ մեծ ուժ է մարտիկի համար՝ հեռու թիկունքում մնացած նրա ընկերուհու անձնուէր հաւատարմութիւնը : Նա դիտէր նաեւ, թէ ինչ մեծ միխիթարութիւն է այն գիտակցութիւնը, — զուցէ մի քիչ անձնասիրական, — որ երբ դու տանջւում ես այնտեղ, ցեխի մէջ եւ ղնդակների տարափի տակ, քո սիրեցեալն էլ այնտեղ է տանջւում քեզ համար եւ ոչ թէ անհոգ ծիծաղում է ուրիչ տղամարդու թեւերի մէջ : Գարեգինին տառում, արհամարհում էր թեթեւսիրտ կանանց, զարշում էր նրանցից, նրանց համարում էր իր անձնական թշնամին : Բայց այն բանին, որ կինը կարող էր մի կարճ պահ յանձնուել իր թուլութեանը եւ ապա գառնօրէն զղջալ ու տանջուել, նա նայում էր միայն խղճահարանքով եւ կարեկցութեամբ : Տղամարդկանց նա ներում էր, բայց ներում էր ոչ թէ նրա համար, որ համարում էր նրանց արժանացած սեռ եւ դրանով ուղում էր արդարացնել նաեւ իրեն : Ընդհակառակն, նա իրեն արդարացնելու ոչինչ չունէր, պատերազմի բոլոր տարիներին նա հաւատարիմ էր իր Սիրանոյշին՝ թէ հոգով եւ թէ մարմնով : Իսկ տղամարդկանց նա ներում էր, որովհետեւ համարում էր այդ հարցում կանացից յաճր, անպիտան արարածներ, եւ նրա ներման մէջ աւելի արդահատանք կար, քան ներողամտութիւն :

Նա նորից նայեց լուսանկարին : իր պաղատնիքն իր հետ տարած, այլեւս յաւիտեան լուռ, ապակու տակից նրան էր նայում նրա կինը : Ինչպէ՞ս էր պատահել այդ... բայց ինչպէս էլ որ պատահել էր, միթէ՞ Գարեգինը կարող էր մեղադրել նրան ...

Նա մտովին խօսում էր կնոջ հետ, բայց ամէն րոպէ, ամէն վայրկեան նրա դիտակցութիւնը ծակում էր այն միտքը, որ ի զուր է նա խօսում դիմողական ձեւով, որովհետեւ Սիրանոյշը չկայ ...

Յանկարծ նա նայեց դէպի լուսամուտը : Մթնել էր : Եւ նոյնպէս յանկարծ, այնքան արագ, որ նա ժամանակ չգտաւ մտածելու, յիշեց, որ արդէն ուչ է, ե՞րբ պիտի վերադառնայ Սիրանոյշը քաղաքից ... Եւ նոյն պահին, նորից յիշեց, որ դա սուտ էր, իսկ իրականութիւնն այն է, որ իմացաւ յետոյ.— Սիրանոյշը չէր վերադառնալու երբեք ...

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(7 Շար.)

Հիմա Լեւոնն ալ, այդ մատղաշ պատանին, կարծես ճակատագրի անողոք զա– ւակներէն մէկը, սիրահարուած է իր կարգին երկչոտիի մը՝ Լուիզային, որ սակայն վերջ ի վերջոյ պիտի ամուսնա– նայ պարիզոն կավալերոյի հետ եւ պիտի մեկնի Իտալիա :

Լեւոնը « արտիստ » կ'անուանեն, վա– սըն ալ ան կը սիրէ երաժշտութիւնն ու թատրոնը եւ կը նուագէ Մանտոլինն : Թատրոնի եւ երաժշտութեան հանդէպ պատանիին սէրը խորթ աչքով կը դիտէ մայրը եւ յաճախ կը խնդրէ իր զաւկէն որ հրաժարի այդ սէրէն :

Այդ երկու սէրերուն վրայ, հիմա աւել– ցած է նաեւ Լուիզայի սէրը, եւ անոր Ի– տալիա մեկնումէն ետք սիրահար պատա– նին կոպէկ կոպէկի վրայ դնելով դրամ կը հաւաքէ որպէսզի մեկնի Իտալիա : Սակայն դիշեր մը փողոցային ստահակ – ներ կը զողնան այդ գումարը : Լեւոնը պիտի չկրնայ Իտալիա մեկնիլ :

Եւ վրայ կը հասնի ողբերգական վախ– ճանը : « Հէդ արտիստին դիակը կը գտնեն այն « Մերսոն» չոգենաւին տակէն, որ պինք եւ մայրը Իտալիա պիտի փոխադ– րէր ... » :

Ահա՛ այս է առաղձը « Արտիստը» զող– արիկ պատմուածքին, որ է նաեւ սրտա– ռուչ, եղերական :

Ուրիշ առաւելութիւն մը եւս ունի « Ար– տիստը» պատմուածքը :

Շիրվանզադէի բոլոր երկերուն մէջ, մասնաւորաբար սկզբնական շրջանի գոր– ծերուն մէջ, ակնյայտնի է լեզուական թերութիւն մը : Այդ պարագան կը չեշ – տուի մասնաւորապէս « Արսէն Դիմաքս – եան» իր վէպին մէջ :

« Արտիստը» պատմուածքը, սակայն, ունի լեզուական կատարելութիւն մը : Հո՛ն Շիրվանզադէ կարծես դրած է մաս– նաւոր խնամք մը, այդ թերութենէն ձեր– բազատուելու համար :

Գաղափար մը կազմելու համար կու – տամ հատուած մը՝ « Արտիստը»էն .—

Առտու մը Լեւոնը յանկարծ կը մտնէ Շիրվանզադէի սենեակը, մանտոլինը ձեռքին : Ամբողջ դիշերը լուացուցեր ու նուագեր է « Մատրիտի չրջմոլիկը », դժբախտ սպանուցի երիտասարդի մը եր – գը, որ դիշերները մինչեւ լոյս կը նուա– գէ եղեր իր սիրած դուքսին աղջկան լու– սամուտին առջեւ : Հիմա Լեւոնն է որ իր սէրէն խոցուած, կը նուագէ այդ եղա – նակը : Ու կը նուագէ նաեւ Շիրվանզա – դէին առջեւ :

Բայց թողունք որ հեղինակը ինքը նկա– րագրէ տեսարանը իր մաքուր ոճով եւ վարպետի գրիչով .—

« Ինչ էր Լեւոնի նուագածը — բացատ– րել չեմ կարող : Ցիշում եմ միայն ինձ վրայ գործած տպաւորութիւնը : Կիսա – մերկ բեւեռուել էի սենեակի մէջտեղում եւ լսում էի բուռն զգացմունքների վի – ժումը : Վչիտ եւ բերկրութիւն, փոթորիկ ու մեղմ թախիծ խառնուել էին « Մատ – րիտի չրջմոլիկ»ի մէջ — գոնէ այդպէս էր երեւում այն, որպէս ասած, տիկնու– թեան անչարժութիւնը, որ տիկինները հանդիստ նստած, տնային բոլոր գործե – րը աղախիններին եւ սպասաւորներին են կատարել տալիս : Քրդի կինը, թէ իշխա– նի տիկին չլինէր նա եւ թէ հասարակ հովուի, իր տնային գործերը իր ձեռքովն է կատարում : Քրդի տնտեսութեան մէջ անգործ է միայն տղամարդը : Նա առա – ւօտեան վեր է կենում, կամ իր ձիու հետ է խաղում, կամ իր պէնքերն է մաքրում, կամ վառօդ ու գնդակ է պատրաստում, եւ եթէ ուրիշ գործ չունի, մի ընկեր է գտնում, եւ նստում է նրա հետ, ծխում է ու իր զլխի անցքերն է պատմում, զլխաւոր արհեստը, որի մէջ նա չահ է բերում իր ընտանիքին, է աւազակու – թիւնը,— այս գործի մէջ քուրդը ծոյլ չէ :

Նախաճաշից յետոյ բէկի որդիքը կա – մեցան ինձ զուարճացնել եւ առաջարկե – ցին գնալ որսորդութեան : Ես ընդունեցի : Որսորդութեան համար ամէն ինչ հոգա – ցել էին . ձիերը, շները եւ բաղէները ար– դէն պատրաստ էին : Մենք առաւօտեան հովով դուրս եկանք : Այս հովիտի մէջ, ուր զետեղուած էին եղիղների վրաններ – րը, կար մի ընդարձակ, կանանչապատ դաշտ : Այս տեղ բէկի որդիքը կամեցան մի փոքրիկ ձիարշաւ հանդիսացնել : Վը – բանաբնակների կանայքը կանդնած, նա – յում էին մեզ վրայ : Նրանք խիստ վար – պետ կրիտիկոսներ են տղամարդի արիու– թիւնների :

Ինձ դժուար է նկարագրել, պէտք է աչ– քով տեսնել, որ հասկանալ, թէ որքան ճարպիկ, որքան արագաշարժ եւ որքան դեւի պէս խորամանկ է քուրդը, երբ նա հեծած է ձիու վրայ : Ձին ամենայն արա– գութեամբ վազելու ժամանակ՝ քուրդը ճախարակի նման պտոյտում է նրա ամէն կողմերը : Երբեմն տեսնում ես, նա մի թռիչք գործեց, ձիու պարանոցովն ան – ցաւ, եւ կրկին նստեց թամբի վրայ : Եր– բեմն տեսնում ես, նա իր ոտքերը աս – պանդակի մէջ թողնելով, կռացաւ, եւ ձեռքով գետնից հաւաքում է քար, փայտ, կամ իր ձգած նիզակը, եւ նրանցով կար– կըտի նման մինը միւսի եւեւից ամբակո– ծում է իր հակառակորդին, որին հալա– ծում է : Բայց ձին նոյն միջոցում արագ վազում է առանց կանգնելու : Եւ դիմա – ւորը, որ միջոց է տալիս քրդին պատե – րազմել ձիու վրայ, այն է, որ նրա ձեռ– քերն ամենեւին չեն զբաղուած իր նժոյգի սանձը կառավարելով, նա սանձը բոլո – րովին թող է թողնում, եւ իր ծնկների զանազան չարժմունքները բաւական են գոյց տալու ձիուն իր ընթացքի ուղղու – թիւնը : Եւ խելացի անասունը այն ասա– ճան վարժուած է, որ բոլորը հասկանում է, եւ համարեա զուշակում է իր տիրոջ միտքը : Այսպիսի ձիաւորի ձեռքերն ա – զատ են մնում, եւ նա կարողանում է իր ձին դէպի զանազան կողմեր պտտցնել, վարել, դիմադրել ուժերու հրամանատա – րութիւնը վարել, մաքսային, անտեսա – կան եւ ելմտական հարցերով զբաղիլ :

5) Անդամ պետութիւնները մասնակցու– թեան համար որոշ դումար մը պէտք է վճարեն . առաջին տարուան ընթացքին իրաք պիտի հոգայ ընդհանուր ծախքե – րուն չորս հինգերորդը :

6) Համադաշնակցութեան պետը , մի– ացեալ կառավարութեան հետ խորհրդակ– ցարար , իրաւունք ունի պաշարման վի – ճակ կամ պատերազմական վիճակ յայ – տարարելու՝ ներքին կամ արտաքին ա – նապահովութեան մը պարագային :

7) Համադաշնակցութեան պետը , մի– ացեալ Ազգերու Երեսփոխանական Ժողովին համաձայնութեամբ, իրաւունք ունի պատե – րազմ յայտարարելու :

Իւրաքանչիւր երկիր պիտի պահէ իր դրօշակը, բայց համադաշնակցութեան դրօշակը պիտի ըլլայ՝ հորիզոնական երեք դիծերով՝ սեւ, ճերմակ եւ կանաչ, ձախ կողմի անկիւնին վրայ կարմիր եռան – կիւնով :

Համադաշնակցութեան պետը իրաւունք ունի դիւանագիտական ներկայացուցիչ – ներ ընդունելու, համաձայնութիւններ եւ դաշինքներ կնքելու՝ միացեալ Ազգերու խանական ժողովին վաւերացումէն վերջ :

Իրաքի եւ Ծորդանանի կառավարու – թիւնները արդէն իսկ վաւերացուցին այս Սահմանադրութիւնը եւ Ազգերու Երեսփոխանական բացառիկ նստաշրջան մը հրաւիրեցին՝ վերջնական կերպով ընդունելու համար նոր Սահմանադրութիւնը :

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԱՄԱԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ԿԷՏԵՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, Մարտ 19ին Ամման– ի եւ Պաղտատի մէջ հրատարակուեցաւ Արաբական Համադաշնակցութեան Սահ – մանադրութիւնը, որ Իրաքի Թագաւորը կը հռչակէ աւագ Թագաւոր, եւ միաժա – մանակ բոլոր մը կը ձգէ արաբական այն երկիրներուն՝ այս համադաշնակ – ցութեան միանալու :

Արդարեւ, յայտարարութիւնը կ'ընդգծէ թէ այս կարզադրութիւնը ժամանակաւոր է եւ կրնայ փոփոխութեան ենթարկուիլ եթէ արաբական ուրիշ պետութիւններ ալ ուզեն միանալ այս համադաշնակցու – թեան :

Ակնարկութիւնը, ըստ լաւատեղեակ անձերու կարծիքին, Արաբիոյ Թա– գաւորին կ'երթայ : Իրաքի Ֆայսալ Թագաւորն ու Ծորդանանի Հիւսէյն Թա– գաւորը պատրաստ են համադաշնակցու – թեան դիակը Արաբիոյ Թագաւորին յանձնե– լու, եթէ այս վերջինը որոշէ միանալ ի – րենց :

Ըստ նոր Սահմանադրութեան, համա – դաշնակցութիւնը երկու մայրաքաղաք պիտի ունենայ, վեց ամիս՝ Պաղտատ , 6 ամիս՝ Ամման, ի հարկէ մինչեւ որ ա– րաբական ուրիշ պետութիւններ ալ միա – նան : Ընդհանուր կառավարութիւնը բաղ– կացած պիտի ըլլայ քսան անդամներէ : Իրաք կը պահէ Պաղտատի Ուխտին ան – դամ մնալու իրաւունքը :

Սահմանադրութիւնը, որ ութսուն յօդ – ուածներէ բաղկացած է, կը պարունակէ, ի միջի այլոց, հետեւեալ դրխաւոր կէ – տերը :

1) Ուրիշ պետութիւններ ալ կրնան մի– անալ համադաշնակցութեան . այս պարա– գային՝ վերաքննութեան կրնայ ենթար – կուիլ համադաշնակցութեան դեկավարին անձը :

2) Համադաշնակցային Երեսփոխանա – կան ժողովին մաս կազմելու համար ան– հրաժեշտ չէ ազգային Երեսփոխանական ժողովներուն անդամ ըլլալը : Համադա– շնակցութեան երեսփոխանները պիտի ըն – տրուին չորս տարուան համար :

3) Բարձրագոյն ատեան մը պիտի կազ– մուի՝ անդամ պետութեանց միջեւ անհա– մաձայնութիւնները հարթելու համար :

4) Միացեալ կառավարութիւնը միայն պիտի կարենայ միջազգային դաշինքներ , կնքել , անդամ պետութեանց ներքին ու արտաքին ապահովութեամբ զբաղիլ, ներ– քին ու արտաքին քաղաքականութիւնը

պիտի ապրին այնքան ժամանակ, որքան պիտի ապրին Հայն ու Հայութիւնը :

Եկող սերունդները անպայման ե – րախտագիտութեամբ պիտի դիմաւորեն մեծանուն թատերագրին նորանոր հարիւ– րամեակները :

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԻԹԵԱՆ

ԹՐՔԱՊԱՏՈՒՄ

ԳԱՂՏՆԻ ՁԱՑՆԱՍՓԻՒՌ ...

Վերջերս Թուրքիոյ մէջ երեւան եկած է ձայնասփիւռի գաղտնի կայան մը, որ կը գործէ « Թուրքիոյ ընդդիմադիր ռատիո – կայան» անունով :

Կ'ըսուի թէ 30·83 մեթր երկարութեան վրայ կարելի է լսել հաղորդումները . Ապ– րիլ մէկէն սկսեալ կանոնաւորաբար պիտի գործէ եւ տայ հետեւեալ լուրերը .

« Մեր երկրին մէջ ինչո՞ւ ապրուստի սղութիւն կայ :

Մեր երկրին մէջ ինչո՞ւ տեղ չկայ :

Երկրին մէջ իշխանութիւն ի՞նչ ձե – ւով ճնշումը կ'ուեւլցնէ :

Կառավարութիւնը ինչո՞ւ կը դիմէ այն միջոցներուն զորս կը քննադատէ ընդդի – մադրութիւնը :

Ընդդիմադիրները միշտ ժողովուրդին հետ են . մեր ռատիոկայանէն իրականու – թիւնները պիտի յայտնուին » :

Պաշտօնական շրջանակներուն համա – ձայն ձայնասփիւռի գաղտնի այս կայանը Թուրքիոյ մէջ չի գտնուիր , այլ՝ դրացի երկրի մը մէջ :

Ցամենայն դէպս երեւոյթը ցոյց կու տայ թէ Եւրոպայի Միացեալ Նահանգներ Թուրքիան որքա՞ն յառաջդի – մած է ... :

ԿԱՅԾԵՐ

ԽԲ.

ՀԱՑ ՀՈՎԻՒՆԵՐ

Բայց նոյն րոպէում իմ միտքը դրա – ւում էր դեղեցիկ օրիորդը . մտածում էի՝ թէ այն ի՞նչ խօսք էր, որ նա ասաց ինձ, եւ ինչո՞ւ այնպէս ակամայ փղձկեցաւ նա : Բայց ո՞րտեղ միւս անդամ կարող էի տեսնել նրան :

Շուտով մեզ նախաճաշիկ տուեցին : Քր– դի նախաճաշիկը չատ համեղ է լինում , նա պատրաստուած է՝ սերը, կարագը, մածունը մեղրի հետ խառնած մի բա – զադրութիւնից, եւ համեմած է լեռնային բոյսերով : Հացը նրանք թխում են եր – կաթեայ լայն կաճարայի վրայ : Ես վաղ առաւօտեան տեսնում էի, թէ որպէս կա– նայք փութաջան կերպով հաց էին պատ– րաստում : Եւ չնայելով, որ բէկը մի ամ– բողջ ցեղի զլխաւորն էր, զարձեալ նրա կանանց, աղջիկների եւ հարսների մէջ

Պ. Մովսէս Տէմիրճեան, Օր. Զարուհի Տէմիրճեան, Պ. Օննիկ Տէմիրճեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Օննիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Փափազեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Ռեբեկա Դանիէլեան եւ աղջիկը (Պուլկարիա), Տէր եւ Տիկին Անդրա-նիկ Գրիգորեան եւ զաւակները (Հայաստան), Տէր եւ Տիկին Պարոեւ Փափազեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յով-հաննէս Պարտաքճեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Կարապետեան եւ զաւակները եւ Մինասեան, Պալապանեան ընտանիքները կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր, հար-սին, քրոջ եւ աղգականին՝

ՆՈՒՒՀԱՆԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ

(Ծնեալ Փափազեան)

մահը, 49 տարեկանին (Սթանողլի)։

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ, այսօր Ուրբաթ, ժամը 13·45ին, Շաւիլի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 4 բիս Թրուա Շանթիէ, Շավիլ։

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել։

Վիէն.— Այրի Տիկին Պետրոս Մու-բատեան եւ զաւակները ցաւով կը ծանու-ցանեն իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՊԵՏՐՈՍ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Մարտ 26ին, 58 տարեկանին։

Յուղարկաւորութիւնը այսօր Ուրբաթ, ժամը 16ին, Սէն Մարթէն եկեղեցին։

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի իբրեւ այդ ընդունիլ ներկայս։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէնթ Էթիէն.— Հ.Ց.Դ. Նոր Սերուն-դի Բարձէն Սիւնի խումբը, ընկերուհի Մարըէն Յովիկեանի նշանախօսութեան առթիւ շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Պ. Յարութիւն Պատմաճեանէ հազար ֆրանք, Տէր եւ Տի-կին Անդրանիկ Մաղաքեանէ հազար, Տէր եւ Տիկին Սահակ Կէնճեանէ հազար, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Մանուկեանէ հա-զար, Պ. Արմենակ Աճէմեանէ 500, Պ. Մարգ. Գոհարեանէ (Ալժերիա) 500, Յով-հաննէս ընտանիքէն 2000 ֆրանք։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ ՀԱՃԵԼԻ ՕՐ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՒ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր. Միութեան խնջոյքը Մարտ 30ին, կէր. կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Իսիի Մրմհան զպրոցին մէջ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժինով երգ, արտասանութիւն եւ անակնկալներ։

Նուագ ծանօթ հայրենակիցներու կող-մէ։

Միրիճեան Շիրվանեան (ուտ), Շիմա-նոն Պալեան (Ջուխակ), պիտի նուագեն հայկական պարեր։

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով։ Թերթանուշ եւ Ջաւակուան հաւկթախաղ։

Կը հրաւիրենք բոլոր հայրենակիցները որ իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն մեր այս բարենպատակ ձեռնարկը։

Մուտքը ազատ է։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ ԱՊԱԶՊԱՅՆԱՑՄԱՆ — ՎՏԱՆԳԸ —

ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

Կարելի է ստանալ «Յառաջ»ի խմբա-գրատունէն եւ հայ գրատուներէն։

Société André MERCIER

CONCESSIONNAIRE DES AUTOMOBILES

PEUGEOT

37, RUE DE LYON DORIAN 89-86

Դիմել

ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆԻ

Service des occasions

403 – 203 ֆիչ գործածուած

Այժմ ունինք միայն 100·000 ֆր·ի շատ լաւ վիճակի մէջ, 401 փէօժէօ մը, ֆոնտիւիթ էնթերիէօր

Շրջուն վաճառորդներ օգտուեցէք այս բացառիկ առիթէն դիմելով՝

ՇԱՀԱՆ – ՍԱՐԵԱՆի

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԵՒ ՃԱՇ

Մարսկյլի յարգոյ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի հոգեհանգստեան պաշտօնին որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի, ժամը 10·30ին, Փրատոյի Մայր Եկեղեցիին մէջ, Բարեգործականի հան-դուցեալ հիմնադիրներուն, բարերարնե-րուն եւ անդամներու յիշատակին։

Ս. Պատարագէն վերջ հրաւիրեալք եւ փափաքողք պիտի առաջնորդուին արդէն ծանուցուած հանդիսաւոր ճաշին, սար-քուած Օթէլ տը լա Բլաժի չքեղ սրահին մէջ, 595 Ավընիւ տիւ Փրատօ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Վիէն.— Այրի Տիկին Եղիսաբէթ Ռըս-տիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Սերոբ Ռոստիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Առաքել Առաքելեան եւ զաւակնե-րը, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ռոստիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Նշան Ռոստիկ-եան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Մարիամ Սահակեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Վասգանոյշ Պժեան, Այրի Տիկին Մարի Պժեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկ. Սու-րէն Արզումանեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Վահան Վարդանեան, Այրի Տիկին Եղիսաբէթ Առաքելեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Սարտարեան եւ զա-ւակները կը ծանուցանեն թէ իրենց հօր, եղբօր եւ հօրեղբօր

ՍԱՐԳԻՍ ՌՈՍՏԻԿԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ պատա-րագ պիտի ըլլայ Մարտ 30ին, Կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Սէն Մարթէնի եկե-ղեցիին մէջ։

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

×

Օննիկ Եղիազան կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի առաւօտ Լիոնի Հայոց Ս. Աստուածածին Մատուռին մէջ (69 Րիվոլուի Պլան) հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իր ողբացեալ կնոջ Մարի Ե-դիազանի (ծնեալ Ապազեան) կսկծալի մահուան քառասունքի առթիւ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները։

×

Այրի Տիկին Գասպարեան, Տէր եւ Տի-կին Թօփուզեան կը ծանուցանեն թէ հո-գեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Յով-հ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն եւ եղբօր՝ ՕՆՆԻԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ մահուան Բ. տարեդարձին առթիւ։ Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յար-գողները։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՁԱՏԿՈՒԱՅ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. ՅՈՎՀ. – ՄԿՐՏԻՉ, ՓԱՐԻԶ

Ուրբաթ առաւօտ ժամը 9·30ին վերջին Աբեւադալ, իսկ երեկոյեան ժամը 4·30ին Խաղաղական եւ Հոկտմ։

Կիրակի, Ծաղկազարդ, հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը 10ին, նոյն օրը երե-կոյեան Դռնբացէք ժամը չորսին։

×

ՎԱՐԱԳԱՑ Ս. ԽԱՉ – ԱՌՆՈՒՎԻԼ

ՈՒՐԲԱԹ ժամը 8ին Խաղաղականի ժա-մերգութիւն։

ԿԻՐԱԿԻ Ծաղկազարդ, ժամերգութիւն 8·30ին, երեկոյեան Դռնբացէք 17·30ին։

ՇԱՒԻԼ

ԿԻՐԱԿԻ, Ծաղկազարդ, ժամերգութիւն 8·30ին, Դռնբացէք 17ին։

×

ԼԻՈՆ

ՇԱԲԱԹ, Նախատօնակ Ծաղկազարդի, երեկոյեան ժամը 17·30ին։

ԿԻՐԱԿԻ, ժամերգութիւն 7·30, Պատա-րագ 10ին, Դռնբացէք 5ին։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ, ՄԱՅՐ – ԵԿԵՂԵՑԻ

Կիրակի, Ծաղկազարդ, պատարագ ժա-մը 10ին, երեկոյ Դռնբացէք ժամը 5ին։

ԳԱՄՓ · ՖՐԵՋ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

Կիրակի, Ծաղկազարդ, Սկիզբ ժամեր-գութեան ժամը 8, Ս. պատարագ ժամը 10, Դռնբացէք ժամը 16։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ.— ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ

Շաբաթ, Մարտ 29.— Ժամերգ. ժա-մը վեցին։

Կիրակի, Ծաղկազարդ.— առաւօտեան ժամերգութիւն ժամը եօթին, պատարագ ժամը տասին, քարոզ 11ին, երեկոյեան Դռնբացէք ժամը վեցին։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Քլամա-րէն Պ. Օնոսեանէ երկու հազար Ֆրանք իր զաւակին նշանախօսութեան առթիւ։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽՆԶՈՑԲ–ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

Կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մար-սէյլի Շրջ. վարչութեան եւ շրջանի մաս-նաճիւղերու կողմէ։

Նախագահութեամբ՝

ՏԻԿ. Տ. ՍԻՐԻՆԿԻՒԼԵԱՆի

Կը խօսի ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Այս կիրակի, ժամը 21ին, Սալոն Նոռ-մանտի, Պուլվար տ'Ալթէն։

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր ընկերու-հիները եւ համակիրները։

ՀԱՆԴԻՍ – ՅՈՐԻԿՈՑԹ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նիկոլ – Դուման ենթակոմիտէի կողմէ։ Այս կի-րակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Պիվէ-ռի Գեղուհիի սրահին մէջ։

Կը խօսի՝ ընկեր Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Մուտքը ազատ է։

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

ՍՈՒՐԲ ՇԱԲԱԹ

Կիրակի Ծաղկազարդ, ժամը 9·30ին ժամերգութիւն։

Ժամը 10·30ին ճաշկաւոր պատարագ։

Ժամը 16ին երեկոյեան ժամերգութիւն եւ Դռնբացէք։

Ժամը 17ին հանդիսաւոր պատարագ։

ՅՈՒԵԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ժո-ղովի կը հրաւիրէ.—

Վաղամեան ենթակոմիտէն այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 21ին։

Ժողովը տեղի կ'ունենայ սովորական հաւաքատեղին։

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկա-յացուցիչը եւ Ընկեր Վ. Իշխանեան։

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ազգիւր – Սիւրը – Մ. Եօթնեղբայրեան խումբին ժողովը, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կո-միտէի ներկայացուցիչը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայր-եան կոմիտէին ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ օր, դպրոցի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Ց. Դ. Սէնթ Էթիէնի եւ Սէն Շա-մոնի ընկերական խառն ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժա-մը 3ին, մատուռին յարակից սրահը։

ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հայ Կամաւորներու եւ Ռազմիկներու մասնաճիւղին կողմէ։

Այս Շաբաթ դիշեր, քաղաքապետարա-նի չքեղ սրահը։

Ծանօթ նուագախումբ (Լէ Քոմփանեոն տիւ Ռիթմ)։

Անակնկալներ։ Սիրով կը հրաւիրուին շրջանի երիտասարդները։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո-լոմպ «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔ-ԵԱՆ» խումբերու կողմէ։

Մասնակցութեամբ Կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն։

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին։

Կիրակի, Մարտ 30ին, կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն 12, Անիէռի քաղաքապետա-րանի չքեղ սրահներուն մէջ,

Centre Administratif et Social

Place de l'Hôtel de Ville

Ա. ԳԱՐԱԳԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ

կը ներկայացնեն փարիզահայ բեմի ընտր-ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերդութիւն մէկ արար) Գ. Վահանի Ա. Գաբէթեան, Օր. Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան։

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիշկը»էն հայաց-ուած զաւեշտ երեք արար։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing

LOS RUMBEROS

նուագախումբով։

Ղեկավարութեամբ ՐՈՃԷ ՏՈՓԻՒԻ։

եւ երգիչ ՊԱՌՕՆի։

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով։

Մուտք՝ 300 Ֆրանք։

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած

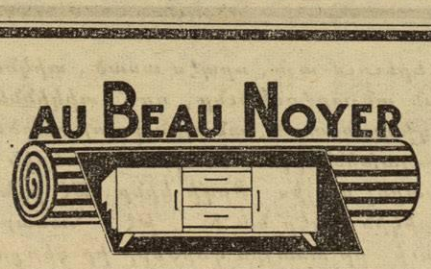
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մարտ 30, Կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24, Սէրքլը Միլիթէրի չքեղ սրահը

Փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակնկալներ, նուագախումբ, Վարդիվանեանի Տոմսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Ց. ՊԱՀԱՏԻՐԵԱՆի Օրնաւօ 37 – 22, կամ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆի Թրինիթէ 57–74։

AU BEAU NOYER

Salles de séjour — Penderies - literie

Chambres - cosys — Cuisines laquées

Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ

ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՁՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՓՐԱՆՍԱՑԻ

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

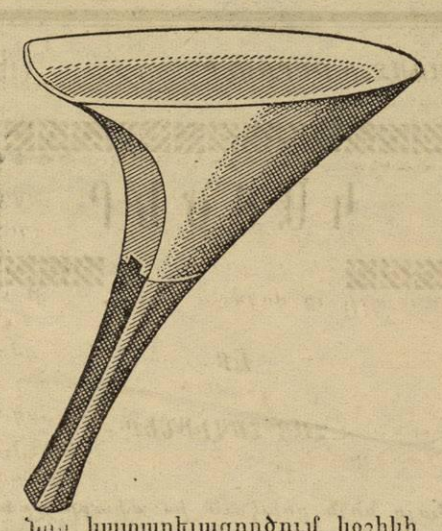
185, BD. J. JAURES

15, AV. A. MORIZET

Boulogne - Billancourt

Métro : MARCEL SEMBAT

Mol. 06-03 et 60-38

Նաւթ կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաքիէռ փլաստիքի եւ պլիմիթիում միացումով չինել ան-բեկանելի (էնֆասապլը) եւ ճկուն կօ-չիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ

Դիմել՝

VANPLAST

(ՎԱՆՊԼԱՍ)

7, RUE GODOT DE MAUROY

Téléphone : OPEra 01-08

Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36

» 33-38

imprimé sur les presses du journal HARATCH

17. Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86-60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

Ֆրանսա եւ գաղութներ. տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 29 ՄԱՐՏ

SAMEDI 29 MARS 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8156 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3957

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ

Արաբական թերակղզին կիսանկախ վիճակ ունէր օսմանեան տիրապետութեան տակ: Զանազան ցեղապետներ կ'իշխէին որոշ շրջաններու վրայ՝ անուանապէս հարկատու Պոլսոյ սուլթան – խալիֆա – յին :

Սուլթան Ապտիւլ Համիտ իբրեւ ջատագով համիսլամականութեան՝ մասնաւոր ուշադրութիւն դարձուց Արաբիոյ վրայ, ուր կը գտնուէին Մէքքէ եւ Մէտինէ : Հիճազի երկաթուղին չինել տուաւ՝ դիւրացնելու համար ուխտաւորներու երթեւեկը դէպի մահմետականութեան սրբավայրերը: Շինութեան ծախքերը կը հոգացուէին մասնաւոր տուրքով մը՝ դրոշմաթուղթի ձեւին տակ՝ որ պարտադրաբար կը փակցուէր պաշտօնական գրութեանց վրայ :

1908ին Հիճազի Շէրիֆ նշանակուեցաւ Մարդարէի ցեղէն Հաշէմի Հիւսէյն, որ 1916ին Անգլիացիներուն միացած՝ կռուեցաւ Թուրքերուն դէմ :

Յաղթանակէն վերջ Շէրիֆ Հիւսէյն նշանակուեցաւ Թագաւոր Հիճազի: Ու երբ 1924 Մարտին Թուրքերը ջնջեցին խալիֆայութիւնը, Հիւսէյն ինքզինք իսլամութեան ընդհանուր խալիֆա հռչակեց, առանց միւս երկիրներու իսլամներուն հաւանութիւնն առնելու :

Վէհապիները, որոնք Արաբիոյ որոշ շրջաններուն կը տիրէին՝ նեղը դրին Հիճազի Թագաւորը: Շէրիֆ Հիւսէյն զահը իր Ալի որդւոյն ձգելով 1924 Հոկտեմբեր 5ին մեկնեցաւ Աքապա, անկէ Կիպրոս, ուր անցուց իր կեանքի վերջին օրերը :

Վէհապիներու պետը Ապտիւլ Ազիզ Իպն Սէուտ յաղթանակէ յաղթանակ երթալով Հաշէմիներու ձեռքէն գրաւեց Մէքքէն, Մէտինէն ու Ճիտտէն եւ 1926 Յունուար 8ին Մէքքէի մեծ մզկիթին մէջ հանդիսաւորապէս հռչակուեցաւ Հիճազի Թագաւոր :

Երկու տարի մնաց Հիճազ, երկիրը խաղաղեցուց եւ իր որդիներէն էմիր Ֆէյսալը Հիճազի փոխարքայ նշանակելով՝ մայրաքաղաքը փոխադրեց Բիյատ, իր ծննդավայրը: 1927 Փետրուարին առաւ «Թագաւոր Հիճազի ու Նէճտի» տիտղոսը : Իսկ 1932ին ամբողջ երկիրը իր անունով կոչուեցաւ «Սէուտի Արաբիոյ Թագաւորութիւն» :

Իր անդրանիկ որդին՝ Թիւրքի՝ Հիւանդութենէ մեռած ըլլալով առաջին աշխարհամարտէն վերջ, 1933ին գահաժառանգ նշանակուեցաւ էմիր Սէուտ, այժմու Թագաւորը :

Երրորդ որդին էմիր Ֆէյսալ բացի Հիճազի փոխարքայի պաշտօնէն՝ արտաքին նախարար նշանակուեցաւ. պահ մը նաեւ վարչապետ դարձաւ :

Իշխան Ֆէյսալ իր եղբօր գահակալութենէն վերջ ալ արտաքին քաղաքականութեան դեկը իր ձեռքին մէջ պահեց :

Վերջին տարիներու ընթացքին երկու եղբայրներու միջեւ որոշ տարակարծութիւն կար քաղաքական հարցերու շուրջ: Մինչ Սէուտ Թագաւոր 1957ի Փետր.ին Ուաշինկթըն երթալով կը յարէր «Այզընհաուըրի վարդապետութեան», էմիր Ֆէյսալ իրեւ արտաքին նախարար տարբեր ուղղութիւն կը բռնէր: Մասնաւորաբար սերտ կապ կը պահէր Նասրի հետ :

Դամասկոսի մէջ այս վերջինին եւ գնդապետ Սարաճի կողմէ Սէուտ Թագաւորին դէմ ուղղուած ամբաստանութիւններ իր վերջոյ չտնտեցան այն արդիւնքին, որ էմիր Ֆէյսալ ամբողջովին ձեռք առաւ երկիրին արտաքին քաղաքականութեան հետ նաեւ էմոտական եւ ներքին գործերու դեկավարութիւնը :

Արաբական Միացեալ Հանրապետութեան եւ Հաշէմիներու Դաշնակցութեան մրցակցութեան մէջ խիստ կարեւոր դեր մը վերապահուած է Սէուտի Արաբիոյ : Ճաղթանակը պիտի տանի այն, որուն կողմը պիտի հակի երկու միլիոն քառ. քիլոմեթր տարածութեամբ այս հարուստ — ու իսլամութեան համար նուիրական— երկիրը :

Էմիր Ֆէյսալի աստղին փայլիլը արդէն իսկ յաղթանակ մը կը նկատուի նախագահ Նասրի համար :

Մերձաւոր Արեւելքի մէջ նոր անակնկալներու նախօրեակին կը գտնուինք :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆ ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ

ՀԱԻԱՔԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱՆԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

ԽՐՈՒՇՉԵՒ՝ ՆՈՐ ՍՊԱԼԻՆԸ

Ինչպէս գրած էինք Ա. Միւոեան Գերագոյն Խորհուրդը գումարուեցաւ՝ ընտրելու համար նախարարական նոր կազմը: Միջազգային մամուլը արձագանգ կը հանդիսանար Ա. Միկոյեանի այն յայտարարութեան, որուն համաձայն նախարարական որեւէ փոփոխութիւն պիտի չըլլար կրեմլինի մէջ: Այսուհանդերձ, դիւանագիտական շրջանակները կը յայտնէին թէ Բուլգանինի պաշտօնազրկումը օրուան հարց է :

Արդարեւ, հինգշաբթի իրիկուան նիստին մառեչալ Վորոշիլով առաջարկեց որ Խրուշչեւ կազմէ նոր դահլիճը: Բուլգա – նին անմիջապէս «հրաժարեցաւ»: Պարզ խօսքով՝ փոխանցումը կատարուեցաւ մէկ վայրկեանի մէջ: Խրուշչեւ միաժամանակ համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար եւ Ա. Միւոեան Վարչապետ է ներկայիս, ինչպէս՝ Սթալին:

Մառեչալ Բուլգանինի չնորհազրկումը Սթալինի մահէն ետք խորհրդային դեկավարներուն մէջ կատարուած վեցերորդ կարեւոր փոփոխութիւն է, հինգ տարուան մէջ: Այս ժամանակաշրջանի ընթացքին բազմաթիւ մաքրագործումներ, չնորհազրկումներ, պաշտօնի փոփոխութիւններ եւ գնդակահարութիւններ եղան. երկու հոգի միայն մնացին նոյն պաշտօնին վրայ.— Խրուշչեւ եւ Ա. Միկոյեան :

Խրուշչեւ Վարչապետ ընտրուեցաւ միաձայնութեամբ. 1378 երեսփոխանները անմիջապէս ոտքի ելլելով սկսան ծափահարել. Բուլգանին մասնակցեցաւ խանդավառութեան :

Ա. Միկոյեան առաջին անձն էր՝ որ չնորհաւորեց Խրուշչեւի ընտրութիւնը : Երկու դեկավարները վեց – եօթը անգամ իրարու ձեռք սեղմեցին :

Ինչպէս ծանօթ է, Սթալինի մահէն ետք հաւաքական դեկավարութեան նշանաբանը հրապարակ նետուած էր: կարգ մը մաքրագործումներէ ետք, Բուլգանին — Խրուշչեւ խումբը կ'իշխէր երկրին վրայ. ճամբորդութիւնները միասին կը կատարէին՝ դէպի արտասահման: Ցստակ էր սակայն այն իրականութիւնը, որ Բուլգանին ենթակայ էր Խրուշչեւի, որ կը գծէր Ա. Միւոեանի արտաքին քաղաքականութեան ուղին. ինք կը վարէր նաեւ ներքին քաղաքականութիւնը, մինչեւ իսկ անհասկնալի մարզին մէջ պատրաստելով նոր ծրագիր (հողամշակութիւն):

Ո՛չ մէկ կասկած այլեւս՝ թէ Խրուշչեւ Ա. Միւոեանի ինքնիշխան միակ տէրն է: Մառեչալ Վորոշիլով «ընտրութենէն» ետք փառաբանեց զայն, յայտարարելով թէ Խրուշչեւի անունը անբաժան կը մնայ երկրին ներքին յաջողութիւններէն եւ խաղաղասիրական արտաքին քաղաքականութենէն :—

Այսուհետեւ կարելի է ըսել, աւելցուց Վորոշիլով, թէ աշխարհի բոլոր ժողովուրդները կը ճանչնան Խրուշչեւը՝ իբրեւ խաղաղութեան համար պայքարող անվը – կանդ մարդ մը, որ դէմ է պատերազմի : Մենք հպարտ ենք դիտնալով՝ որ այս պայքարին դրօշակիրը մեր կուսակցութեան դեկավարն է :

Մառեչալը նոր «իմաստուն»ը ներկայացուց նաեւ իրեւ աշխատասէր դասակարգի ներկայացուցիչ, որ քառասուն տարիէ ի վեր իր ուժերը ի սպաս դրած է բնակարարութեան եւ համայնավարութեան :

Խրուշչեւ ծնած է 1894ին, Ուքրանիա : 1918ին Մոսկուայի մէջ արձանագրուեցաւ համայնավար կուսակցութեան անդամ : 1937ին Մոսկուայի համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար է – ղաւ : 1939ին՝ Քաղաքական Բիւրոյի անդամ : 1946ին Ուքրանիոյ վարչապետ : 1953ին համայնավար կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար, Սթալինի մահուան վաղորդայնին :

Մառեչալ Բուլգանին ծնած է 1895ին Նիժնի Նովկորոտ : 1917ին՝ կ'արձանագրուի դրուի համայնավար : 1931ին՝ Մոսկուայի քաղաքապետ : 1941 – 43 Մոսկուայի պաշտպանութիւնը ստանձնողներէն մէկը, 1948ին Քաղաքական Բիւրոյի անդամ, 1952ին համայնավար կուսակցութեան Գերագոյն Խորհուրդի անդամ. 1955ին՝ Մալենկովի յաջորդը, իբրեւ վարչապետ :

Բուլգանին պաշտօնանկ եղած օրը (Հինգշաբթի) նախագահած է Ազգութեանց Խորհուրդի ժողովին, ուր ներկայ էր նաեւ Ա. Միկոյեան :

ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐ

Բուլգանինի պաշտօնազրկումը, որ անակնկալ մը չէր, լայն արձագանգ գտաւ բոլոր շրջանակներուն մէջ :

ՈՒՈՇԻՆԿԹՐՆ.— Հաւաքական դեկավարութեան վախճանը եւ վերադարձ դէպի բռնատիրութի՞ւն, ինչպէս՝ Սթալինի ժամանակ... այս հարցումն է, որ կուտան Ամերիկացիք, որ ըստ երեւոյթին չէին սպասեր այս փոփոխութեան :

ՄԱԿ.— Խրուշչեւ վարչապետ դառնալով կը վերջնայ այդ ուղղութեամբ Մոսկուայի մէջ սկսած չարժումը : Դիւանագէտ մը ճշդեց. հիմա աւելի լաւ պիտենք՝ թէ որուն հետ գործ ունինք :

ԱՆԳԼԻԱ.— Խրուշչեւ վերջապէս հաղաւ Սթալինի կօշիկները, կը յայտարարեն Լոնտոնի շրջանակները. Խրուշչեւ իր ընկերները մաքրագործելով՝ ա՛յս նպատակը կը հետապնդէր :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Կառավարական շրջանակները կը յայտնեն, թէ Խրուշչեւ միաժամանակ Վարչապետ եւ կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղար ըլլալով, անգամ մը եւս կը պարզուի այն իրողութիւնը՝ որ Ա. Միւոեան մէջ կառավարութիւնը մէկ անձի ձեռքերուն մէջ կրնայ ըլլալ միայն: Բռնատիրութի՞ւն :

—o—

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Փինօ Ուրբաթ օր տեսակցութիւն մը պիտի ունենար Պօնի մէջ Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի հետ Եւրոպայի ապահովութեան մասին : Հաւանաբար խօսին նաեւ Ալժերիոյ հարցին մասին :

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Հ. Ց. Դ. Շավիլի Արղութեան խումբէն 5·000

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՄԷՋ

Վերջին քանի մը օրերուն Ազգ. Ժողովը սկսաւ քննել առկախ մնացած կարգ մը հարցեր.— Ալժերիոյ Հիմնական Օրէնքը, նախկին ռազմիկներու պահանջը եւն.:

Վարչապետ Կայեար պատասխանեց բոլոր քննադատութեանց՝ աւելի քան վըճռական: Կառավարութիւնը կ'աշխատի՝ համաձայն մեծամասնութեան փափաքին: Անգամ մը եւս չեշտեց, թէ Հիւս. Ափրիկէի հարցին մէջ դաւիճը դէմ է Մարոք, Թունուզի եւ արտաքին այլ միջամտութիւններու՝ Ալժերիոյ թնճուկը լուծելու համար: Գալով Ֆրանքեւթունուզեան տարակարծութեան, Մըրֆի եւ Պիւլ կ'աշխատին համաձայնութեան եղր մը գոյացնել՝ որպէսզի ուղղակի խորհրդակցութիւնները սկսին :

Վարչապետը, որ նախապէս Անկախներու սպառնալիքներուն հրաժարման ըսպառնալիքով կը պատասխանէր, այս անգամ յայտարարեց.— Եթէ կ'ուզէք՝ կառավարութենէն կրնանք հեռացնել ձեր նախարարները :

Երկկ իրիկուն երեսփոխանները ցրուեցան՝ Զատկուան արձակուրդին համար, մինչմըրֆի եւ Պիւլ ճամբայ ելան դէպի Թունուզ :

Միւս կողմէ հակառակ ձեռք առնուած խիստ միջոցներուն՝ Հիւս. Ափրիկէի ահաբեկիչները կը շարունակեն իրենց գործունէութիւնը Մայր երկրին մէջ:

Առջի օր Մապիյոն փողոցին մէջ հինգ դինեալ Ափրիկէցիներ յարձակում գործեցին պանդոկի մը վրայ, սպաննելով իրենց երեք ցեղակիցները եւ ծանրօրէն վիրաւորելով երկու ուրիշներ :

Տանթոն փողոցին մէջ Ալժերիացի մը սպաննեց 22 տարեկան երիտասարդ մը : Փանայիօ փողոցին մէջ ուրիշ մը ծանրօրէն վիրաւորուեցաւ :

Թրոքատէրոյի պարտէզին պահակը յարձակումի ենթարկուեցաւ երկու Ալժերիացիներու կողմէ, ծանրօրէն վիրաւորելով :

Ոստիկանութիւնը կատարեց բազմաթիւ ձերբակալութիւններ՝ Անժէի եւ Փալեզոլի մէջ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐԶԱՊԵՏ Րոպէր Շուման, ճառ մը խօսելով ԼոսԱնճելըսի մէջ յայտնած է թէ Ֆրանսա պատասխանատուութիւններ ունի Ալժերիոյ մէջ զոր չի կըրնար զլուխ հանել եթէ լքէ այդ երկիրը :

24 ԺԱՄՈՒԱՆ երկաթուղիի գործադուլ որոշուած է երեքշաբթի օրուան համար: Գործադուլը ամբողջական պիտի ըլլայ քանի որ որոշումը տրուած է չորս գլխաւոր սենտիքաներուն կողմէ, նախարին տեսակցութենէն ետք: Հանրային Աշխատութեանց նախարարը վճռապէս մերժած էր ուղեվարներու յաւելման պահանջները: Վախ կայ թէ նոյն օրուան համար գործադուլի որոշում տան նաեւ օթոպուսի, մեթրոյի, կազի եւ ելեկտրականութեան պաշտօնեաները :

ՓԻԹԸՐ ԹՈՒՐՆՍԵՆՏ վերջ տալու համար հանրային կարծիքին հետաքրքրութեան եւ երկար յօդուածներուն նուիրուած Մարկարէթի հետ ունեցած իր հանդիպումին, պաշտօն. զեկոյց մը հրատարակեց առջի օր: Իշխանուհին «թեկնածուն» կը յիշեցնէ թէ որեւէ պատճառ չկայ փոփոխութիւն փնտռելու իշխանուհի Մարկարէթին 1955ին ըրած յայտարարութեան: Ինչպէս կը յիշուի այդ ժամանակ Մարկարէթ յայտարարած էր թէ կը հրաժարի թաւնեսենտի հետ ամուսնանալէ :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Մարտ 27).— Ջոյլ ոսկի՝ 518·000, նափոլէոն 3690, զուից. 3540, անգլ. 4310, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) սթերլին 1250, տոլար 442, զուից. 106·50, պելժ. 9·15, լիր 0·72:

ՀԱՄԵՍՏ ՈՒ ԼՈՒՐՋ

Նորերէն չատերուն պակասը համեստութիւնն ու լրջութիւնն է այսօր :

Իրական արժէքները,— օժտուած անժխտելի չնորհով ,— անոնք են մեծ մասամբ, որ ունին զարձեալ համեստութիւն ու լրջութիւն :

Յաւակնութիւնները զժուար թէ կատարներու բարձրացնեն զմեզ :

Իր արժանիքները ճանչնալ, ըլլալ իրազեկ իր ուժերուն ու դառնալ նախանձախնդիր անոնց յարդուելուն, դեռ եւս յաւակնիլ չի նշանակեր :

Բայց փոքր արժանիքներով մեծ յաւակնութիւններ անուցանել, պարապան է մեծամիտ անձերու :

Կ'ապրինք ժամանակաշրջանի մը մէջ, ուր բարոյական եւ մտաւորական խօսուն բարեմասնութիւններ կը պահանջուին մարդոցմէ :

Երկու ոտանաւորով ու երկու պատմուճանով մարդ ոչ բանաստեղծ կը նը կատուի, ոչ ալ նորավիպագիր :

Բայց բանակ մը կը կազմեն անոնք, որ յեցած այս վտիտ պաշարին, նիզակ կը ճօճեն արեւստի եւ մարքի դասական կանոններուն դէմ :

Մեր ակնարկը զնաց գրականութեան . աւելի վատ են ուրիշ մարզերը եւս :

Կը բաւէ որ տարի մը կամ երկու մէկը պոռնուի ծխական վարժարանի մը մէջ պաշտօնի վրայ, չէք կրնար վիճիլ հետը· պիտի աշխատի տարհամոզել ձեզ, թէ գպրոցավարութեան մէջ իր որդեգրած դրութիւնն է ուղիղ, որովհետեւ «փորձառութիւնը» ունի ատոր :

Տարուան մը կամ երկու փորձառութիւն :

Կար ատեն մը, որ բարեխիղճ ու իրական պատրաստութեամբ մանաւանդ կ'ամչնային խօսիլ իրենց տանեակ տարիներու փորձառութեան անունէն :

Արուեստի չատ մը մարզերուն վրայ ընդհանրացումներով կը յանդիք նոյն եզրակացութեան :

Փորձառու, պատրաստուած, անվիճելի կարողութեամբ մարդոց բանակ մը ահա ամէն տեղ, առանց սակայն սփոփիչ արդիւնքներու :

Ո՞ւր պիտի հասցնեն այս յաւակնութիւնները մեզ :

Աւելի ճիշդ, ո՞ւր պիտի հասնին այդ յաւակնութիւններով զինուած միջակութիւնները, երբ իրենց կը պակսի համեստութիւնն ու պատրաստութիւնը :

Երբ մոռցած արուեստին ու բարձր մըտաւորականութեան ատորոգելիները, ոտքի վրայ յղացուած ու գրի առնուած խեղճութիւններով կը կարծեն ծառայած ըլլալ հայ մշակոյթին :

Սերունդ մը որ կ'ուզէ ծառայել իր ազգին, ամէն բանէ առաջ պէտք է ունենայ իր ընելիքին մասին պարզ եւ որոշ գաղափար :

Ծառայել դեռ եւս չի նշանակեր մեքենական աշխատանքներ կատարել :

Մարմիններու մէջ կամ անոնց կողքին, ծառայութիւններ կան, որոնց համար կը պահանջուի պատրաստութիւն, համառութիւն, փորձառութիւն եւ մասնագիտութիւն : Մարդ երբ զուրկ է անոնցմէ, բայց տրամադիր օգտակար ըլլալու, պէտք է հաշուի առնէ իր ուժերը :Եթէ անոնք պահանջուած զործին համար թերեւս կը կրնեն, պէտք է հրաժարի : Այս վերջին պարագային աւելի բարեխղճօրէն ծառայած կ'ըլլայ իր ազգին կամ համայնքին, քան այն ատեն, երբ կը ստանձնէ իր ուժերէն վեր պարտականութիւններ :

Ամէն կողմ հանրային զործերը կաղն ի կաղ կ'ընթանան, որովհետեւ անոնց զբ – լուիը զտնուող անձերէն չատերուն կը պակսի պատրաստութիւնը :

Զենք ըսեր զոհաբերութեան ոգին, ընդհակառակն :

Նորերը պէտք է իմանան ապիկա :

Անոնք պէտք է դիտնան, որ ցանկութիւնները միշտ արդիւնք չեն տար, երբ համապատասխան պատրաստութիւն չունի մարդ :

Ցանկութիւններով կրնանք մասնակի յաջողութիւններ ձեռք բերել միշտ, բայց լուրջ պատրաստութեամբ եւ չրջահայեցողութեամբ է որ կրնանք նուաճումներ արձանագրել :

Համեստութիւնը իր ուժերուն ճանչումը կը նշանակէ :

Ճանչնանք մեր թերիները :Ըլլանք լուրջ ու աչխատինք մեր չրջապատին օգտակար ըլլալու համար տեւաբար համբերել :

Լռիկ մնջիկ ներամփոփ աչխատելու ձեւ մը կայ որ անհատը կը բարձրացնէ : կը մղէ զայն ինքնասրբագրութեան :

Այս վերջինը առանձին ճիգ ու յաղթութիւն կը պահանջէ, բայց կուգայ պահ մը, որ ենթական կը խանդավառուի, երբ կը հաստատէ իր ջանքերուն բեղմնաւորումը :

Ցաճախ յաւակնութիւնները պատճառ կը դառնան, մարդոց ձախողութեաց : Ինքնապաստան մարդը կը մոռնայ իր թերիները սրբագրելու պահանջը :

Միջակ մնացողները, անընդունակները կամ բթամիտները չեն միշտ, այլ իրենց ուժերը գերազնահատող յաւակնոտները, որոնց կը պակսի իրական մեծութիւններու նկարագրի ամէնէն ազնուական եւ պայծառ դիծը.— համեստութիւնն ու լրջութիւնը :

Լուրջ զէմքերու պահանջը ունի հայ կեանքը, ամէն կողմ :

Համեստ ու լուրջ երիտասարդներ , համեստ ու լուրջ մեծեր, ու նոյն խմորով թրծուած տարրեր, բոլոր ասպարէզներու վրայ ու ամէն գործի մէջ :

Միայն այդ ոգին է որ պիտի սանձէ մեր յաւակնութիւնները ու առաջնորդէ մեզ մեր թերիները տեսնել ու զանոնք սրբագրելու առաքինութեան :

Այդպէս կ'ընէ կամ պոռթի ընել գործը : Այդպէս կ'ընէ կամ պէտք է ընէ անկաշառ քննադատութիւնը : Այդ ոգիով կ'առաջնորդուի իրական մեծ զէմք մը, երբ հարցը կը վերաբերի իր արտահատորներու առողջ դաստիարակութեան : Այդպէս պէտք է վերաբերի իր արժանապատուութեան եւ ազգային գերագոյն չահերու նախանձախնդիր ամէն անձ , եթէ կ'ուզէ իրապէս օգտակար ըլլալ :

Համեստութիւնը պէտք չէ չփոթել կեղծիքի եւ կրաւորական համակերպութեան հետ, որ անձնական չահը ունի նպատակ : Լռելը միշտ ոսկի չէ, երբ պատեհութիւն կ'ընծայուի ուրիշներու հրապարակը սուտերով ու նենգութիւններով ողողելու :

Համեստութիւնն ու լրջութիւնը այս պարագային ալ զօրաւոր զէնքեր են , խարանելու համար կեղծիքը կշռուած ու փաստական օրինակներով :

ԱՐՄԵՆԻԱ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՊԷ՞ՏՔ ԷՐ ԶԻՆԵԼ

—o—

Եւրոպայի ամէնէն ուչագրաւ երկիրը կը համարուի վերականգնող Գերմանիան : Բ· Աչխարհամարտի վաղորդայնին Դաչնակիցներու միջեւ բաժնուած՝ տասնամեակ մը բաւական եղաւ, որպէսզի ինքնիչխան ուժ մը ըլլայ, արեւմտեան ճակատի վրայ :

Մարտ 25ին վերջացան Պունտեսթակի արտաքին քաղաքականութեան վիճաբանութիւնները, որմէ ետք ձայներու չախչախ մեծամասնութեամբ ընդունուեցաւ հինգ կէտերէ բաղկացած բանաձեւ մը : Ցատկանչական են երկու որոչումներ .

1·— Նկատի ունենալով Ք· Միութեան հիւլէական սպառազինումը եւ Արեւմուտքի պաչտպանութեան ծրագիրը՝ Գերման բանակը պէտք է զինուի ամէնէն արդիական զէնքերով :

2·— Գոնի կառավարութեան քաղաքականութեան հիմնական կէտը՝ Գերմանիոյ վերամիացումը :

Ո՛չ մէկ կասկած՝ որ բաժան – բաժան եղած ժողովուրդի մը հոդամասին վերամիացման զաղափարը մեծ համակրանք կը վայելէ մանաւանդ արեւմտեան չէր – չանակներուն կողմէ : Այսուհանդերձ անխուսափելի էր հակակրանքն ու ընդդիմադիրները, — մասնաւորաբար՝ ընկերվարական կուսակցութիւնը , — իրենց ձայնը լսելի դարձուցին Դաչնակցային Հանրապետութեան մէջ : Երկու Աչխարհամարտերէն ուժաքամ, պարտուած ժողովուրդը բնականաբար ներկայացուցիչներ պիտի ունենար, որոնք հաշտ աչքով պիտի չնայէին այս որոչումին : «Մինչեւ վերջը պիտի պայքարինք հինլէական զէնքերուն դէմ » յայտարարեց ընկերվարական պարագլուխ եւ Վարչապետ Ատենաուերի գլխաւոր հակառակորդ Օլընաուերը :

Ցստակ է նաեւ կառավարական չրջանակներուն պաչտպանած թէզը · — Ամէն բանէ առաջ՝ ինքնապաչտպանութիւն :

Երեւոյթներու ներկայ վիճակին մէջ ոմանց անտրամաբանական կը թուի Գերմանիոյ սպառազինման դէմ ծայր տուած պայքարը : Հիւլէական եւ ջրածին զէնքերու մթերանոցներուն վրայ թուխս նըստած հսկաներուն զէմդ բնականաբար ձեռնածալ կարելի չէ նստիլ· մանաւանդ՝ երբ լայն հող պատ է այն տեսակէտը , որ աչխարհի խաղաղութեան լաւագոյն երաչխիքը կրնայ ըլլալ ուժերու հաւասարակչռութիւնը :

Մօտ ութսուն միլիոնանոց Գերմանիոյ մեծագոյն թերը, աւերակներէն յառնած, յաջողեցաւ բարձրացնել իր անտեսութիւնը, համեմատաբար ընկերային կայուն վիճակ մը ստեղծելով, չնորհիւ արեւմտեան մուտքի եւ մանաւանդ Ամերիկայի բերած օժանդակութեան զոր կրցաւ լաւագոյնս օգտագործել :

Ամէն տարի՝ միլիոններ կուտայ իրրեւ ծախքերու մասնակցութիւն, Գերմանիա հաստատուած Ֆրանսացի , անգլիացի , պելժիացի եւ այլ զրաւման բանակներուն համար : Այս ուղղութեամբ անհամաձայնութիւն մըն ալ կայ Անգլիացիներու հետ : Ընդհակառակն, յարաբերութիւնները աւելի քան սերտ են՝ Ֆրանսայի հետ : Համագործակցութեան ոգին հետզհետէ տեղ կը զրաւէ երկու երկիրներու մօտ, լուրջ մտահոգութիւն մը պատճառելով Միացեալ Նահանգներէն աւելի՝ Անգլիոյ : Այս տեսանկիւնէն կարելի է բացատրել նաեւ բրիտանական մամուլին չղթայազերծած պայքարը՝ ընդդէմ Գերմանիոյ վերազինման :

Արեւմտեան պաչտօնական չրջանակներ – րը համաձայն են որ Գերմանիա ունենայ հեռաւար հրթիռներ· առայժմ համեմատաբար նուազ տարողութեամբ : Այսինքն՝ կարելի չէ այդ հրթիռներով ռմբակոծել հեռաւոր կեդրոններ :

Ներկայիս սահմանափակ զէնքեր ունի բայց, Գերմանիա հետզհետէ կրնայ աւելցընել անոնց թիւը :

Այսպիսի զէնքեր ունենալու համար՝ իրաւունք պիտի ստանայ նաեւ իր հողմասին վրայ մանագէտներ համախմբելու եւ իր միջոցներով զարկ տալու զիտութեան :

Ծանօթ է Գերմանացիներու զիտական միտքը, ոչ միայն Գերմանիա այլ Մոսկուայէն մինչեւ Ուաչինկթըն : Լիազօրութիւն ունենալէ ետք՝ չուտով կրնան պատրաստել նաեւ միջերկրային հրթիռներ, կամ նոյնիսկ բոլորովին նոր զէնքեր, աւելի սարսափազդու քան մինչեւ այսօր չինուածները :

Անտեղի չէ նաեւ այն վախը որ կը համակէ բրիտանական չրջանակները : Գերմանիա չուտով կրնայ դառնալ հիւլէական երրորդ մեծ պետութիւնը· այ – նուհետեւ՝ ոչ ոք կրնայ զսպել անոր խոյանքը : Հիւլէական եւ ջրածին ինքնաւար

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔՍԱՆԵՐԵՔՔ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

1·

Առաւօտեան , երբ Գարեգին արթնցաւ, նրա առաջին անդիտակցական ռեֆլեքսը եղաւ զարձեալ նոյնը, — մի՞թէ դեռ չի եկել Սիրանոյշը քաղաքից ··· բայց հետեւեալ իսկ վայրկեանին յիչելով նա – խորդ օրը, նա նորից սկսեց լուռ արտասուել :

Նա պառկած էր հազուստով, Սիրանոյշի անկողնի վրայ: Մայրը նրան ծածկել էր մի բարակ վերմակով : Վաղ առաւօտեայ արեւն արդէն ընկել էր այդու զանազան մասերի վրայ, եւ ամենուրեք զբ – ւարթ ճռուողում էին թռչունները :

Իսկ Սիրանոյշը չկար ···

Գարեգինը ցատկեց ոտքի: Անհնար էր պառկել: Շարունակ թւում էր, թէ չնչառութեան համար օդը պակասում է: Նրա աչքովն ընկաւ աթոռը, որի մէջքի վրայ մայրը դցել էր կոստիմ, սպիտակեղէն , նատելատեղում դրել էր կէպի, դուլպաներ, յատակի վրայ՝ կիսակօչիկներ ···

Եւ իրրեւ փրկութեան փարոսի , Գարեգինը յանկարծ կառչեց այդ ամենից : Հագնել, այնուամենայնիւ, դուցէ վերածուել նախկինին ···

Նա արագ հանեց համազգեստը, վերցրեց սրբիչը եւ սպիտակեղէնով դուրս գնաց լուացուելու: Լուացարանն այնտեղ էր, հին տեղում, պատի տակ :

Երբ նա դուրս եկաւ այդի, մայրը եւ այդու զիչերային պահակը կանգնած զբ – րուցում էին: Ըստ երեւոյթին, ծերունին Գարեգինի պատճառով էր դեռ այդ տեղ , չէր գնացել քնելու: Տեսնելով երիտասարդին, նա իսկոյն մօտեցաւ, ուրախ չնորհաւորեց նրա վերադարձը, ապա եւ իսկոյն տխուր սեղմեց նրա ձեռքը :

Գարեգինը լուացուեց, արագ բարձրացաւ վեր եւ մտաւ իր սենեակը: Նրա աչքերը հանդիպեցին նկարին՝ սեղանի վրայ: Պայծառ առաւօտի՞ց էր, երիտասարդական կենսառատութի՞ւնից , թէ պարզապէս այն պատճառով, որ Գարեգինի համար Սիրանոյշն անմահ էր, — նա նորից զիմեց նրան, եւ զիմեց համարեայ առանց թախիծի, ինչպէս կենդանի մարդը կենդանի մարդուն :

— Բարի լոյս, Սիրանոյշ ···

Նա սկսեց հագնուել: Անդրավարտիքը հագնելուց յետոյ նա անզգալաբար ձեռքը տարաւ դրպանը եւ հանեց այնտեղից մատուր լուացուած , արդուկուած եւ խըթնամբով ծալած թաչկինակը: Նա հասկացաւ՝ Սիրանոյշն էր դրել այնտեղ : Պիջակը հագնելիս նա ծոցագրպանում ինչ որ կոշտ բան զգաց եւ նոյնպէս, ձեռքը տարաւ, հանեց: Դրամ էր, որ նոյնպէս Սիրանոյշն էր դրել այնտեղ :

Ցանդաղատանքի ժպիտը դէմքին, նա նետուեց դէպի կինը՝ սեղմելու համար նրան իր կրծքին, բայց այնտեղ միայն լուսանկարն էր, իսկ Սիրանոյշը չկար ···

Գարեգինը կորուկ կանգ առաւ կէս քայլի վրայ, եւ սառած, աւելի՝ զարմանքով, քան վշտով, սկսեց նայել լուսանկարին :

Եւ յանկարծ, նա մի մտքից սարսափահար, ետ – ետ գնաց, զլորեց աթոռն իր յետեւում, չնկատեց, հասաւ լուսամուտին, կանգ առաւ ակամայ :

— Ես եմ սպաննել Սիրանոյշին, ասաց նա :

2·

— Ես եմ սպաննել Սիրանոյշին, — ասաց նա՝ յայտնագործութիւնից սարսափահար: Այժմ այդ նրա համար պարզ էր եւ անհերքելի, որովհետեւ նա իրեն չի – չեց այնպէս, ինչպէս կար Ցունիսի քը – սանեկուսին: Մեկնելիս, կնոջը հրաժեշտ տալով, նա ասաց·

— Տես ,Սիրանոյշ , չդաւաճանես ինձ··

Եւ թեթեւակի, ոչ ի հարկէ լրջօրէն ,այլ այնպէս, մտերմաբար, մատը թափ տըւեց նրա վրայ :

— Ի՞նչ ես դուրս տալիս Գարիկ · — բարկացաւ կինը :

— Ես դա այնպէս եմ ասում ,— արդարացաւ Գարեգինը, — յամենայն դէպս :

Եւ գնաց :

Եւ կինը դաւաճանեց :

Եւ կինը անչուչտ զգաց, թէ ինչ ծանր, անուղղելի հարուած հասցրեց նա իրենց երջանկութեանը՝ կամայ , թէ ակամայ :

Որ Գարեգինը չէր կարող Սիրանոյշի ոչ մի մազին դպչել, այդ պարզ էր սկիզբից՝ եւ Գարեգինի համար, եւ Սիրանոյշի համար: Բայց դրա կարիքն էլ չկար, որ պէսզի Գարեգինը լինէր կատարելապէս զժբախտ, եթէ նոյնիսկ Սիրանոյշի հետ պատահած դէպքը կատարուել էր ակամայ: Դրանում անխախտ համոզուած էր եղել Սիրանոյշը, որովհետեւ նա դիտէր Գարեգինին, դիտէր նրան ողջ կեանքում, մինչեւ բաժանման օրը·· դեռ մանուկ հասակում, կանչ ու ծիծաղով այգում վազվզելիս, Գարեգինը յանկարծ բռնում էր իր փոքրիկ ընկերուհու թաթիկը եւ կոպիտ քաչելով, մռայլ հարցնում էր·

— Դու ո՞ւմ Սիրանոյշն ես ···

— Քոնը··· հեզ պատասխանում էր նա:

— Դու միայն ո՞ւմ հետ ես միշտ խաղ անելու ···

— Միայն քեզ հետ ···

Եւ նորից դուարթանում էր Գարեգինը, եւ նորից էին վազվզում նրանք կանչ ու ծիծաղով :

Երբ նրանք մեծացան եւ արդէն սիրում էին իրար ,տարբերութիւնը միայն այն էր որ Գարեգինը նոյն հարցը տալիս էր աւելի յաճախ եւ պահանջում էր աւելի համոզիչ հաւաստիացումներ :

(8 Շար·)

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

ԿՈՂՈՊԱՀ

ԱՆ.

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԱՀՈՒՆԻ

Ես քեզի ձիաւոր եմ ուղարկել, որ կէսօր է։ Ուղարկեցի, որ ինձ ձիաւոր չկայ։

Ես գիտեմ, որ դուն ինձ կը նախատես, թէ ինչո՞ւ ես ուշացայ, երբ ես ալ գիտեմ, որ դուն ինձ կը սպասես։ Ուշացայ, որովհետեւ ուզեցի ամբողջ օրը քեզի համար ձիաւոր մը գտնել, որ ինձ պէս ձի ունենայ։ Ես ուզեցի, որ դուն ալ ինձ պէս ձիաւորի հետ զբօսնես։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Վիէնի վարչութիւնը չը – նորհակալութեամբ առացած է Տէր եւ Տիկին Ուզունեաններէ իրենց աղջկան Օր. Անժէլի ապաքինման առթիւ հազար ֆր.։ Ինչպէս նաեւ Տէր եւ Տիկին Խաչիկ Զո – պոյեանէ (Փոն Թ'Էվէք) իրենց աղջկան՝ Օր. Մարիի ապաքինման առթիւ հազար ֆրանք, ի նպաստ զպրոցներուն ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Օննիկ Եղիազան կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի առաւօտ Լիոնի Հայոց Ս. Աստուածածին Մատուռին մէջ (69 բիւլուի Պլան) հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իր ողբացեալ կնոջ Մարի Ե – ղիազանի (ծնեալ Ապազեան) կսկծալի մահուան քառասունքի առթիւ ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները ։

×

Այրի Տիկին Գասպարեան, Տէր եւ Տի – կին Թօփուզեան կը ծանուցանեն թէ հո – գեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ, Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն եւ եղբօր՝ ՕՆՆԻԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ մահուան Բ. տարեդարձին առթիւ։ Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները ։

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ

Երգչախումբին տարեկան մեծ համերգը
Կիրակի, Մայիս 11ին, Սալ Կավօ
Ցայտագրին գործիքաւոր բաժինին մէջ՝

ԱԽԱՐԱՑՐ
ԳՈՒՐԳԷՆ Մ. ԱԼԷՄՇԱԻԻ

Համանուագային դիւցազնական քեր – թուածը ։
Մանրամասնութիւնները՝ յաջորդով ։

ՀԱՑ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԱՒԷՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

Հայ Գրողներու ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 29ի Շաբաթ երե – կոյ, ժամը վեցին, Ամէմեան ճաշարանը, 12 բիս Քատէ ։

ՕՐԱԿԱՐԳ.— Վարչութեան հրաժարա – կանը եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն ։

Կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն ներկայ գտնուիլ ։ Առանձին հրաւիրագիր չէ ղրր – կուած ։ Վարչութիւն

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԵՑԷՔ
ՀԱՃԵԼԻ ՕՐ ՄԸ ԱՆՑԸՆԵԼՈՒԻ

Սեբաստիոյ Դաւրայի Հայր. Մխիթեան խնջոյքը Մարտ 30ին, կիր. կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Խսիի Խրիմեան զպրոցին մէջ ։

Գեղարուեստական ճոխ բաժինով երգ, արտասանութիւն եւ ասկնկալներ ։

Նուագ ծանօթ հայրենակիցներու կող – մէ ։

Միրիճեան Շիրվանեան (*ուտ*), Շիմա – ւոն Պալեան (*ջութակ*), *պիտի նուագեն հայկական պարեր ։*

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով ։ Թերթանուշ եւ Զատկուան հաւկիթախաղ ։

Կը հրաւիրենք բոլոր հայրենակիցները որ իրենց ներկայութեամբ քաջալերեն մեր այս բարեվպատակ ձեռնարկը ։

Մուտքը ազատ է ։

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻ
ՍՈՒՐԲ ՇԱԲԱԹ

Կիրակի Ծաղկազարդ, *ժամը* 9·30ին *ժամերգութիւն ։*

Ժամը 10·30ին *ձայնաւոր պատարագ ։ Ժամը* 16ին *երեկոյեան ժամերգութիւն եւ Դռնբացէք ։*

Ժամը 17ին *հանդիսաւոր պատարագ ։*

Փիտռեցէֆ Ծատուր Պէրպէրեանի
ԿԱՐՄԻՐ ՓՈԹՈՐԻԿԸ
(Վէպ՝ երկուհիի օրերէն)

Որուն հերոսները, խորհրդաւոր չար – ժումներով ձեզ պիտի առաջնորդեն տես – նելու իրենց տարաբախտ կեանքին երազ Արշալոյսը ։

Ստանալու համար դիմել հեղինակին՝

Z BERBERIAN, 104, AV. D'ITALIE, PARIS 13.

կամ հայ դրավաճառներուն ։

Գինը 500 ֆրանք ։ Թղթատարին ծախքը դնողին հաշուոյն ։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ժո – ղովի կը հրաւիրէ ։—

Վռամեան ենթակոմիտէն այս *չաբաթ իրիկուն ժամը* 21ին ։

Ժողովը տեղի կ'ունենայ սովորական հաւաքատեղին ։

Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. կոմիտէի ներկա – յացուցիչը եւ Ընկեր Վ. Իշխանեան ։

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Ազբիւր – Սերոբ – Մ. Եօթնեղբայրեան *խումբին ժողովը, այս Շաբաթ, ժամը* 20·30ին, *սովորական հաւաքատեղին ։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կո – միտէի ներկայացուցիչը ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն ։*

ԿՐՈՆՈՊԼԸ.— Հ. Ց. Դ. Եօթնեղբայր – եան *կոմիտէին ընկերական ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ օր, դպրոցի սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է ։*

Հ. Ց. Դ. Սէնթ Էթիէնի եւ Սէն Շա – *մոնի ընկերական խառն ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժա – մը* 3ին, *մատուռին յարակից սրահը ։*

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՒՆԶՈՑՔ–ԹԷՅԱՏԵՂԱՆ

կազմակերպուած Կապոյտ Խաչի Մար – սէյլի Շրջ. վարչութեան եւ չրջանի մաս – նաճիւղերու կողմէ ։

Նախագահութեամբ՝
ՏԻԿ. Տ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆԻ
կը խօսի ընկ. Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Այս կիրակի, ժամը 21ին, *Սալոն Նոռ – մանտի, Պուլվար տ'Ալթէն ։*

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր ընկերու – հիները եւ համակիրները ։

ՀԱՆԴԷՍ – ՅԵՐԵԿՈՑՔ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նիկոլ – Դուման ենթակոմիտէի կողմէ ։ Այս կի – րակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Պիվէ – ռի Գեղունի սրահին մէջ ։

կը խօսի՝ ընկեր Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին ։
Մուտքը ազատ է ։

ՀԱՆԴԷՍԱԽՈՒՐ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԵՒ ՃԱՇ

Մարսէյլի յարգոյ հասարակութիւնը սիրով կը հրաւիրուի հոգեհանգստեան պաշտօնին որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի, ժամը 10·30ին, *Փրատոյի Մայր Եկեղեցիին մէջ, Բարեզործականի հան – դուցեալ հիմնադիրներուն, բարերարնե – րուն եւ անդամներու յիշատակին ։*

Ս. Պատարագէն վերջ հրաւիրեալք եւ փափաքողք պիտի առաջնորդուին արդէն ծանուցուած հանդիսաւոր ճաշին, սար – քուած Օթէլ տը լա Բլաժի չքեղ սրահին մէջ, 595 Ավընիւ տիւ Փրատօ ։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ
ՁԱՏԿՈՒԱՅ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Կիրակի, Ծաղկազարդ, *հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը* 10ին, *նոյն օրը երե – կոյեան Դռնբացէք ժամը չորսին ։*

×

ՎԱՐԱԳԱՅ Ս. ԽԱՉ – ԱՌՆՈՒՎԻԼ

ԿԻՐԱԿԻ Ծաղկազարդ, *ժամերգութիւն* 8·30ին, *երեկոյեան Դռնբացէք* 17·30ին։

ՇԱՎԻԼ

ԿԻՐԱԿԻ, Ծաղկազարդ, *ժամերգութիւն* 8·30ին, *Դռնբացէք* 17ին։

×

ԼԻՈՆ

ՇԱԲԱԹ, Նախատօնակ Ծաղկազարդի, երեկոյեան ժամը 17·30ին։

ԿԻՐԱԿԻ, ժամերգութիւն 7·30, *Պատա – րագ* 10ին, *Դռնբացէք* 5ին ։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ, ՄԱՅՐ – ԵԿԵՂԵՑԻ

Կիրակի, Ծաղկազարդ, *պատարագ ժա – մը* 10ին, *երեկոյ Դռնբացէք ժամը* 5ին։

ԳԱՄՓ · ՖՐԵՋ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ

Կիրակի, Ծաղկազարդ, *Սկիզբ ժամեր – գութեան ժամը* 8, *Ս. պատարագ ժամը* 10, *Դռնբացէք ժամը* 16։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ.— *ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ*

Շաբաթ, *Մարտ* 29.— *Ժամերգ. ժա – մը վեցին ։*

Կիրակի, Ծաղկազարդ.— *առաւօտեան ժամերգութիւն ժամը եօթին, պատարագ ժամը տասին, քարոզ* 11ին, *երեկոյեան Դռնբացէք ժամը վեցին ։*

×

ՊՈՒԼ · ՕՍՍՕ

Կիրակի, Ծաղկազարդ, *Սկիզբ ժամեր – գութեան առաւօտուն ժամը* 7·30, *Ս. պա – տարագ ժամը* 10ին, *երեկոյ, Դռնբացէք ժամը հինգին ։*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Անիէռ – Պուա Քո – լոմպի «ԱՐԱՄ» եւ «ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔ – ԵԱՆ» խումբերու կողմէ ։

Մասնակցութեամբ կապոյտ Խաչի եւ Նոր Սերունդի մասնաճիւղերուն ։

Ի նպաստ ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ «ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ» սրահին ։

կիրակի, Մարտ 30ին, *կէսօրէ վերջ ժամը չորսէն* 12, *Անիէռի քաղաքապետա – րանի չքեղ սրահներուն մէջ ,*

Centre Administratif et Social
Place de l'Hôtel de Ville

Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ եւ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆ
կը ներկայացնեն վարիզահայ բեմի ընտր – ուած ուժերով

ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ԿԱՆԹԵՂԸ

(Թատերութիւն մէկ արար) Գ. Վահանի/ Ա. Գմբէթեան, Օր. Շուշան Գէորգեան, Գրիգոր Վահան ։

ՕՐՀՆՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏԸ

Մոլիէռի «Ակամայ Բժիշկը»էն հայաց – ուած զաւեշտ երեք արար ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Fantasio Dancing
LOS RUMBEROS

նուագախումբով ։
Ղեկավարութեամբ ՐՈԺԷ ՏՈՐԻԻԼԻ ։
եւ երգչիչ ՊԱՌՕՆԻ ։
Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական դիներով ։
Մուտք՝ 300 *ֆրանք ։*

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՃԸՆՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Մարտ 30, կիրակի ժամը 16էն մինչեւ 24, Սեպտեմբեր Միլիթէրի շքեղ սրահը
Փլաս Սէն Թ'Օկիւսթէն

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, անակնկալներ, նուագախումբ, Վարդիվանեանի Տոմսերու եւ սեղաններու համար դիմել՝ հեռաձայնով Ց. ՊԱՀԱՏԻՐԵԱՆԻ Օրհաւ 37 – 22, կամ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆԻ Թրիւնիթէ 57–74 ։

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հայ կամաւորներու եւ Ռազմիկներու մասնաճիւղին կողմէ ։

Այս Շաբաթ դիշեր, քաղաքապետարա – նի չքեղ սրահը ։

Ծանօթ նուագախումբ (Լէ Քոմփանեոն տիւ Ռիթմ) ։

Անակնկալներ ։ Սիրով կը հրաւիրուին չրջանի երիտասարդները ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ
ԱՊԱՀՔԱՑՆԱՑՄԱՆ ՎՃԱՆԳԸ

ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

Կարելի է ստանալ «Ցառաջ»ի խմբա – գրատունէն եւ հայ գրատուներէն ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Ամասիացի Ցարութիւն եւ Տրդատ Գա – րամանեաններ ։ Տեղեկացնել Ամասիոյ Հայր. Միութեան Պ. Զօրիկեան, 5 Ավը – նիւ Քամիյ Փէլըքան, Մարսէյլ ։

ՋՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
EXPERTISE GRATUITE
Ծախելու համար
ձեր փավիյօնը, վիլան,
յարկաբաժինը կամ խանութը ։
J. TORANIAN
18, AVENUE DE L'OPÉRA
OPE 73-21 OPE 19-45

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ
LA CITÉ-VIE
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
36, RUE DE L'ARCADE, PARIS 8e
Վարչական կեդրոն՝
31, Avenue de la Paix, Strasbourg

LA CITÉ-VIE *Ձեզի կ'ըսէ ։—*

« Եթէ հոգածու եւ խղճամիտ մէկն էք որ կ'ուզէք ապահովել ձեր ընտանիքը ձեր մահէն ալ անդին, կանխաւ ապահովեցէք անոր ապագան, կեանքի վրայ ապահովա – գրութիւն մը առնելով ։

Ձեր ներկայացուցած մեծ դրամագլուխը փոխարինած կ'ըլլաք այս ձեւով, մահ – ուան պարագային ։

Մտային անհրաժեշտ հանգստութիւնը կ'ունենաք ձեր գործերուն համար ։ Կա – րելիութիւնը կ'ունենաք նաեւ դրամա – գլուխ մը հիմնելու եւ ձեր հանգստեան թոշակը ապահովելու ։ կ'ունենաք անմի – ջապէս տուրքի կարեւոր առաւելութիւն – ներ ։

Աւելի մի սպասէք ազատ մարդ մը դառնալու համար ։ Անմիջապէս դիմեցէք այն հարիւրամեայ ապահովութեան խումբին, որուն մաս կը կազմէ՝

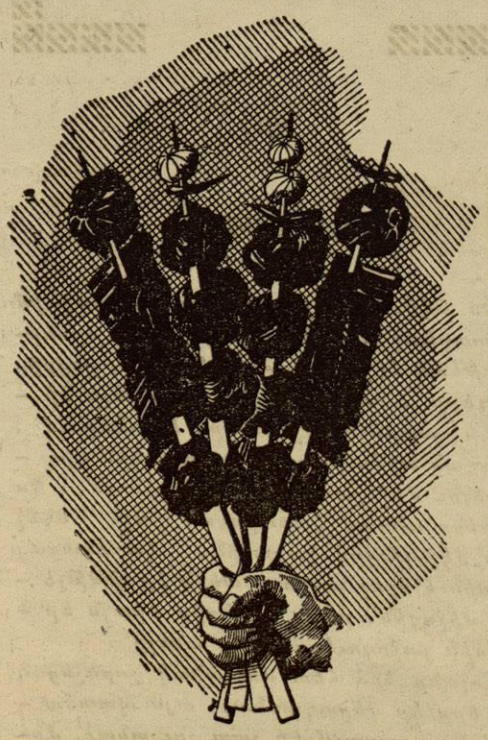
LA CITÉ-VIE
Իր ներկայացուցիչները՝

M. TULIÈRE, Inspecteur Divisionnaire
10, Place St. Pierre en Arles, S/Rhône,

M. WAAG Délégué
Ձեր տրամադրութեան տակ են, այս վերջինին հասցէն՝

CHEZ M. YAVER, Sollicitor
37 Bis Rue Thubaneau, Marseille

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
ՁԱՃԱՐԱՆ ԵԱՐ
Ֆրանսական – հայկական եւ կովկաս – եան ընտիր կերակուրներ
4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
Métro : F. D. Roosevelt
Հաճելի մթնոլորտ
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»
Bar Américain

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
30
ՄԱՐՏ
DIMANCHE
30 MARS
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8157 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3958

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

«Համազգային» Հայ Մշակութային Ընկերակցութեան կեդրոնական վարչութիւնը որոշած է յառաջիկայ Մայիս 25 – 31ը յատկացնել հայ մշակոյթին նուիրուած հանդիսութեանց, որոնք տեղի պիտի ունենան Պէյրութի մէջ, բարձր հովանաւորութեամբ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Վեհ. Տ. Զարեհ Ա.ի :

Այս մասին մամուլին հաղորդուած զեկոյցը հրատարակեցինք ժամանակին (Յառաջ, 7 Փետրուար) :

Շաբթուս ստացանք նաեւ հրաւէր մը՝ ուղղուած արտասահմանի հայ մտաւորականներուն, որոնք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այդ հանդիսութեանց, որոնց մէջ ամէնէն կարեւորն է Մշակութային Համագումարը :

Հրաւէրին կցուած է նաեւ այս վերջին նիւթերու օրակարգը՝ բաղկացած 12 յօդուածներէ, որոնք կը չօշափեն չատ կարեւոր խնդիրներ :

Համագումարը քննութեան նիւթ պիտի դարձնէ մասնաւորաբար հայ լեզուն ու դրականութիւնը սփիւռքի մէջ պահպանելու եւ զարգացնելու կենսական հարցը :

Ցիշենք օրակարգի կէտերէն մէկ քանին.— հայեցի դաստիարակութիւն, հայապետական դասընթացքներու հաստատում՝ պատրաստելու համար հայ ուսուցիչներ, հայագէտ մտաւորականներ եւ գործիչներ, նոր դասագրքեր եւ բառարաններ հրատարակել, լեզուի պահպանման համար ստեղծել ճեռնհաս կեդրոն մը, մնայուն կապ ապահովել սփիւռքի հայ մտաւորականներու եւ արուեստագէտներու միջեւ, զարկ տալ գրքերու հրատարակութեան եւ ոպառման, եւն. :

Հրաւէրը կը չեշտէ, որ Համազգայինի միջոցները թոյլ չեն տար հոդալու ուրիշ երկիրներէ Լիբանան երթալիք մտաւորականներու ծախքերը : Ու կը թելադրէ, որ «իւրաքանչիւր գաղութ հաւաքական կամ անհատական ճիգեր ստանձնէ, իր չրջանի մտաւորականները Համագումարին դրկելու » :

Իսկ եթէ կարելի չըլլայ այդ, կը խնդրէ որ բացակաները գրաւոր դրկեն իրենց դեկուցումը, առաջարկները կամ թելադրութիւնը :

Յառաջիկայ Մայիս 28ին Համազգայինի հիմնադրութեան երեսնամեակն է : Համագումարը լաւագոյն առիթն է արժանաւոր կերպով տօնելու համար այդ պատմական տարեդարձը :

Շատ կարեւոր դեր մը վիճակեցաւ Համազգայինին՝ Սփիւռքի մշակութային կեանքին, մասնաւորապէս կրթական եւ հրատարակչական մարզերուն մէջ :

Հիմնուած Գահիրէի մէջ ափ մը հայ բեռնասէր մտաւորականներու եւ վեթերան հանրային գործիչներու նախաձեռնութեամբ Հայաստանի անկախութեան տասներորդ տարեդարձին առթիւ, Համազգայինը լիուլի արդարացուց իր առաջադրած նպատակները :

Առանց մեծ դրամագլուխի եւ հաստատուն ու ապահով եկամուտներու, 1929ին Պէյրութի մէջ հիմնեց ձեմարան մը, որ ահա՝ երեսուն տարիէ ի վեր կրթական մշակներ ու մտաւորականներ կը պարգեւէ հայ ժողովուրդին :

Իր համեստ ապարանին մէջ, խիստ դժուարին պայմաններու տակ տարիներու ընթացքին լոյս րնծայեց ծանօթ հեղինակներու բազմաթիւ արժէքաւոր հատորներ : Ու կանոնաւորաբար կը հրատարակէ իր ամսաթերթը՝ Ակօս՝ գրական, գեղարուեստական, պատմական ու բանասիրական բովանդակութեամբ :

«Հայ Մշակոյթի Շաբթուան» ընթացքին տեղի պիտի ունենան նաեւ հայ գիրքի եւ արուեստի ցուցահանդէս, համազգայինի մասնաճիւղերու համագումար, ձորձ Մարտիկեան Թանդարանի բացում, Նշան Փալանճեան ճեմարանի բարերար – ներուն մարմարէ յուշատախտակի բացում եւ Լիբանանի տեսարժան վայրերու այցելութիւններ եւայլն :

Սրտանց կը չնորհաւորենք Համազգայինի կեդրոնական վարչութեան ճեռնարկը, որուն կը մաղթենք կատարեալ յաջողութիւն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ

1000 ՄԵՌԵԱԼ՝ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք Ապր. Ժողովը ցրուեցաւ՝ մինչեւ Ապրիլ 29 : Վերջին նիստին կարելի չէ եղած լուծել առկախ մնացած բոլոր հարցերը, որոնք յետաձգուած են Մայիսին (նախկին ռազմիկներու պահանջը) :

Տեղական բոլոր թերթերը իրենց Ա. էջերուն վրայ կը հաղորդեն Գ. օրուան գործադուլին լուրը :

Առաջին անդամ ուղեվարներու հինգ սենտիքանները գործադուլի կոչ ըրին իրենց անդամներուն՝ երեքշաբթի օրուան : 24 ժամ՝ ոչ մէկ չոդեկառք ճամբայ պիտի ելլէ : Առտուան ժամը չորսին չոդեկառքերը պիտի տարուին ամէնէն մօտիկ կայարանը :

Ուղեվարներու այս որոշումը մեծ ազդուկ ստեղծեց ընկերային դրեթէ բոլոր չրջանակներուն մէջ : Աչխատավարձի յաւելման պահանջներ կ'ըլլան ամէն կողմէ :

Ներքնընթացի (մեթրօ) եւ հանրակառքի գործադուլը պիտի որոշուի մինչեւ երկուչաբթի :

Ելեկտրական հոսանքը պիտի ընդհատուի. գործադուլ՝ նաեւ հանքերու մէջ : Օդային կազ պիտի չըլլայ : Աչխատաւորները երեքչաբթին նչանակած են՝ աչխատավարձի յաւելման պահանջի ազդային օր :

Պետական հաստատութեանց պաչտօնեաները իրենց կարգին որոշած են գործադուլ բնել նոյն օրը. Թղթատարական պաչտօնեաները, նախարարութեանց մէջ աչխատողները, եւն. պիտի միանան բանթեաններուն :

Բազմաթիւ խորհրդակցութիւններ են դան ու տակաւին կը չարունակուին, որ պէտք սենտիքաները հրաժարին իրենց որոչումէն : Հակառակ անոր որ կարգ մը չրջանակներ կը մտածեն թէ տակաւին կարելի է մինչեւ երեքչաբթի համաձայնութեան եզր մը գտնել, ճայնասփիւռին եւ գլխաւոր թերթերուն կարծիքը այն է՝ թէ գործադուլը պիտի բլլայ : Կառավարութիւնը վճռապէս կը մերժէ աչխատավարձի որեւէ յաւելում կատարել : Բանուորներն ու պաչտօնեաները նոյնքան վճռական են՝ իրենց պահանջին մէջ :

Բանուորական չորս սենտիքաներուն հետ առջի օր կատարուած բանակցութիւնները արդիւնք չտուին : Այսուհանդերձ դերձ սենտիքաներու վարիչները պիտի չօշափեն նաեւ իրենց անդամներուն կարծիքը՝ միանալու համար երեքչաբթի օր ուան ուղեվարներու գործադուլին :

Այս առիթով կը յայտարարուի թէ Մարտ 31 եւ Ապրիլ 1 – 2ի ճամբորդական տոմսերը առանց ձեւակերպութեանց կարելի է գործածել Ապրիլ երկուքին եւ եռեքին :

Միւս կողմէ կը չարունակուին բանակցութիւնները՝ Ֆրանսայի եւ Հիւս. Ափրիկէի միջեւ ստեղծուած մթնոլորտը մեղմացնելու համար : Թէեւ կը նախատեսուէր որ Մրրիկը եւ Պիլի Թունուզ պիտի երթային, բայց Վարչապետին հետ խորհրդակցութիւն մը ունենալէ ետք՝ որոչուեցաւ որ Պիլի առանձին երթայ Գուրկիվայի մօտ :

Պատերազմական նախարար Շապան — Տելմաս մամուլի ասուլիս մը տուաւ՝ ծանրանալով Ֆրանսական օդանաւերուն եւ բանակին վրայ Թունուզեան հողա – մասէն կատարուած երկու յարձակումներու վրայ :

Մարտ 23ին Ֆրանսական օդանաւի մը վրայ կրակ բացուեցաւ Թունուզէն օդ – նութեան կանչուեցաւ ուրիչ օդանաւ մը, որ նոյնպէս կրակի բռնուեցաւ : Ֆրանսացիք հակայարձակումի չդիմեցին :

Երկրորդ յարձակում մը կատարուեցաւ Մարտ 25ին. Թունուզեան սահմանէն ինքնագործ դէնքերով կրակ բացուեցաւ Ֆրանսացի վայրաչրջիկներու երրորդ դօրա – մասին վրայ : Առջի օր ուրիչ օդանաւ մըն ալ յարձակում կրեց :

Պատերազմական նախարարը յայտնեց նաեւ, թէ վերջին մէկ չարթուան ընթացքին 155 բախումներ եղան : 72 զինուորականներ սպաննուեցան կռիւներու մէջ. ապստամբները տուին աւելի քան հազար զոհ եւ 207 զերի : Գրաւուեցան պատերազմական բազմաթիւ դէնքեր, որոնց կարգին՝ 11 զնդացիր :

ՆԱՍՐ ԼԻԲԱՆԱՆ Կ'ԵՐԹԱՅ

ՍՐԱՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԿԱՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ ՊԱՑՔԱՐԸ

Արաբական չրջանակներուն մէջ տակաւին կը խօսուի սուրիական բանակի ընդհանուր հրամանատար Աֆիֆ Պզրիի պաչտօնազրկման մասին : Այս պարագան նախ կ'առնուի իբրեւ համայնավար ազդեցութեան վերջակէտը՝ Դամասկոսի մէջ :

Տակաւին հաստատուած ալ չէ, թէ զօրավար Պզրի իսկապէս համայնավա՞ր է թէ ոչ : Իրականութիւն է սակայն, որ Պզրի չենթարկուեցաւ Նասրի՝ բանակէն արտաքսելու համար կարգ մը ծանօթ համայնավարներ. իր պաչտօնազրկման գլխաւոր պատճառը այս է :

Նախագահ Նասր իր բանակէն մաքրած դործած էր համայնավար տարրերը. Սուրիա – Եգիպտոս միութենէն ետք անմի – ջապէս զոյդ բանակներուն գլուխը կան – չեց իր հաւատարիմ բարեկամը՝ մառեչալ Ամէր, Պզրիին ձգելով միայն սուրիական նահանգի հրամանատարութիւնը :

Ամէր զօրավար Պզրիին յանձնեց 92 սուրիացի զինուորականներու անուանացանկը, որոնք իբրեւ համայնավար պէտք էր արտաքսել : Այսուհանդերձ Պզրի այդ անուանացանկէն պահեց 12 բարձրաստիճան զինուորականներ, կարեւոր պաչտօններ յանձնելով անոնց :

Ներկայիս՝ երբ ինք հրաժարած է, բնականաբար հրաժարած են նաեւ վերոյիչեալ սուրիացի 12 զինուորականները :

Համայնավար տարրերու մաքրազործումը ծրագրուած կերպով կը չարունակուի Նասրի կողմէ :

Պէյրութէն կը հաղորդեն թէ Նասրի մերձ–խորհրդային տնտեսական քաղաքականութիւնը կատարեալ ձախողութեան մատնուած է : Եգիպտոս ներկայիս չի կրնար չմտածել Արեւմուտքի հետ տնտեսական գործակցութիւն ունենալու մասին :

Այս է եղրակացութիւնը Եգիպտոսի Զգ. Դրամատան տնօրէն Էմարիի ներ – կայացուցած տեղեկագրին, որուն մէկ օրինակը հասած է Պէյրութ :

Էմարի այս եղրակացութեան հասած է՝ եգիպտական տնտեսութեան մանրամասն ուսումնասիրութենէն ետք :

Մերձ – խորհրդային տնտեսական քաղաքականութեան ձախողութիւնը յայտնի եղած էր արդէն եւ տարբեր ձեւով կարելի չէր բացատրել այն պարագան՝ որ Նասր Նոսկրը պաչտօնէ հեռացնելով երկրին տնտեսական քաղաքականութիւնը

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Աթինճ գացած է խորհրդային մշակութային պատուիրակութիւն մը՝ Ա. Աբզոմանեանի նախագահութեամբ. Ա. Աբզոմանեան Խ. Միութեան Գիտութեանց Ակադեմիայի Միջազգ. յանձնախումբին եւ Համաչխարհային Տնտեսական Հատուածութեան տնօրէնն է :

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ նախաբարական կազմին փոփոխութիւնն ու մառեչալ Բուլգանինի պաչտօնազրկումը կը չարունակէ դրաղեցնել դիւանագիտական չրջանակները. այս ձեւով կ'ըսէ «Մեծ»երու հանդիսում մը ըլլայ, ո՛չ մէկ կասկած՝ որ Խրուչչեւ պիտի ներկայացնէ Խ. Միութիւնը. Բուլգանինի պաչտօնազրկման գլխաւոր պատճառն ալ կը նկատուի այս պարագան :

ՍՊԱՆԻՈՅ մէջ ընկերային տագնապը կը չարունակուի. բանթողներու թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ : 30·000 հոգի կը մերժէ աչխատիլ : Մարտիի մէջ Նախարապետ Ֆրանքոյի Մարտ 27 – 28 մտաբեչալ Թիթօ եւ Քաատար տեսակցութիւն մը ունեցան :

ԻՐԱՔԻ երեսփոխանական ընտրութիւնները պիտի ըլլան Մայիս հինգին :

ՀԱՒԱՔԱՆՆԵՐՈՒ մէջ ապստամբներու պարագլուխ Քասթրօ ընդհանուր գործադուլի եւ զինեալ ուժերուն մեծ մասը ոչընչացնելու սպառնալիք ըրաւ Նախագահ Պաթիսթայի :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ընտրութեանց մէջ Լիբերալներէն թեկնածու կը ներկայանայ Մուսոլինիի զարմիկը՝ Վիթօ Մուսոլինի, «Փոփոլօ տ'Իթալիա» թերթի նախկին տնօրէնը. Իտալիոյ Ընկերային Շարժումի (Նէօ – Ֆաչիստ) ներկայացուցիչն է :

յանձնեց Մոնէյմի եւ Քէյսունիի, որոնք Մերձ – Արեւմտեան քաղաքականութեան կողմնակից են :

Այս ուղղութեամբ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի Նասրի Լիբանան այցելութեան : Արդարեւ Նախագահ Շամուն Ա – րաբ Միացեալ Հանրապետութեան Նախագահը հրաւիրեց Պէյրութ. Նասր հրաւէրը ընդունած է եւ պիտի այցելէ Լիբանան, յայտարարեց Խորհրդարանի Նախագահ Ատէլ Օսէյրան, որ Գահիրէ գացած է մասնաւոր առաքելութեամբ : Լիբանան եւ եգիպտական քաղաքական մերձեցումը ցոյց կուտայ թէ Նախագահ Նասր սկսած է հեռանալ Խ. Միութենէն, մասնաւորաբար տնտեսական մարզին մէջ մօտենալու համար Արեւմուտքին :

ՔԱՆԴԵՆՔ . . .

Գ. ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Կը ղղրդա՛յ հայկական ոստանը :

Ի՞նչ ժխոր է այս, կ'ըսեմ ու կը բանամ պատուհանը : Կիներ եւ աղջիկներ կախուեր են պատշգամներէն՝ ողկոյզ առ ողկոյզ, ու բազմութիւն մը խռնուեր է փողոցին ծայրը, ուր կը խաչաձեւէ մեծ պողոտան :

Բայց աւելի կը բարձրանայ վայնասիւնը, ականջ կը ծակէ ժխորը, անտանելի կը դառնայ այլեւս աղմուկը, — խառնաձայն աղաղակներուն մէջէն հազիւ կը զանազանեմ հեռաւոր երաժշտութիւն մը :

Եւ ահա, յանկարծ, աղմկարարներու խումբ մը, որ կը հալածուի կարծես, խուճապահար կը մտնէ մեր փողոցին մէջ՝ ապատան փնտռելով դռիհներէն ի վար ու միաժամանակ չարունակելով խռպոտ վվլուկը : Մարդկային արարած-նե՛ր,— ազռաւացեալ, ձառադէմ, պըզ-ծաչուքմն, զարչարան, ժահահոտ, խեռաբարոյ, նեխասէր, զաղրաթորմի եւ աղբատուն :

— Ի՞նչ կ'ուզեն ատոնք, ի՞նչ է պատահեր :

— Իշխա՛նն է, որ կ'անցնի դլխաւոր պողոտայէն, Հ. Ց. Դաշնակցութի՛ւնը, պարծա՛նք Հայաստան :

Գոցեցի պատուհանս, վար առի Ռուբէն Զարդարեանի դիրքը, կռնակի վրայ պահկեցայ բազմոցիս վրայ եւ, վրէժ-խնդրաբար, անդա՛մ մըն ալ կարդացի Գամփռը :

— «Հակայ, պերճաչուք գամփռ մըն է՝ լեռներուն եւ դաշտին կազդուրիչ օդովը անած ու հասակ առած, որ կը քալէ յաղթական ու հանդարտ վէմսութեամբ մը, երբ քաղքենի չուներու ամբողջ վոհմակը, զաճաճ, քոսոտ, չատախօս՝ կը հալածէ զայն մոլեգնաբար : Լայնանիստ, հուժ-կու, կուրծքը՝ դուրս ցցուած պարոյրով՝ անսովոր զեղեցկութիւն մը կուտայ իր անասունի ամբողջ անձին, բոլորովին տարբեր այն հասարակ չուներէն՝ որոնք փողոցներու ցեխին ու աղբախառն զազրութեան մէջ կը ծնին ու կը մեծնան, եւ որոնց արդահատելի բանակը ահա իր եռեւէն կը վազէ ու կը հալէ :

Բայց ինչո՞ւ կը հալէ :

Փողոցային կիրքն է որ սալայատակնեբուն տիղմին մէջէն կը փրփրի, տկար ու նուաստ բնազդներու իբր թէ արժանաւորութեան մէջ վիրաւորուած զբաղելով՝ ոտքի կ'ելլէ, կը մրրկի, կը կաղկանձէ : Ու դեռ կը հաւաքուին ամէն կողմէ, մսավաճառներու, հացագործնեբու խանութներուն առջեւ պառկող բոլոր հեզ չուներն ու իրենց անօգուտ լակոտները, եւ դեռ ձայն կուտան սպանդանոցին ամբողջ հրոսախումբին՝ որ դան ի բենց օգնութեան հասնին. տարիքոտները կը մեծարանեն՝ դանդիւնաւոր ու խռպոտ աղաղակով մը, երիտասարդները կը ըսպառնան յանճնապատասխանութեամբ մը, որ այնքան ծիծաղելի է սակայն, փոքրերը՝ քաջալերուած իրենց մեծերուն հարձակողութենէն՝ իրենք ալ իրենց մանկական, տհաս ձայնով միշտ նոյն անպատակ ու անդիտակից հայհոյութիւնը կ'ընեն, վազելով, հեւալով դամփռին եւ անոր, անյողդողդ, անձնավստահ, կը չարունակէ իր ճամբան : Բազմաձայն, բազմալեզու, բարձրաղաղակ ոռնոցը կը փոթորկի, կը պայթի բայց չի խռովեր երբեք հանդիսան ու արիութիւնը անոր՝ որ պատճառն է այս կատաղութեան : Կը քալէ միշտ անիկա. հազիւ առեն առեն կը հաճի գլուխը ետ դարձնել՝ ամէնէն կրակոտներուն եւ յանդուգներուն ժպրհու-թիւնը բոցավառ ակնարկով մը ընկրկելու, անոնց որոնք քիչ մը աւելի կը մօտենան իրեն, որոնց չունչը արդէն իր ոտքերուն պոչին կը քսուի. ոչ իսկ ակռաներուն մէջէն տկար մռռոցք մը, ոչ իսկ զսպուած բարկութեան մը սպառնագին հոնդիւնը իր կոկորդէն՝ այդ զզուելի, կեղտոտ ու լիրբ վայնասիւնին հոսանքն ի վեր ու հոսանքին դէմ : Ողորմելի է պարզապէս աղբանոցներու ու պողոտաներու մեծամիտ տէրերու այս անվարան բազմութիւնը եւ իրենց խմբական այս անկարող հալածանքը » :

×

Եւ հիմա հետեւեցէք միւս ընթերցումիս .—

Ռամկավար երիտասարդներու(?) պաշտօնական թերթը, խօսելով Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան վերջին ընտրութեանց մասին, Զարեհ կաթողիկոսը անուանեց « Դաշնակցութեան ցկնածը» :

Ռամկավար երիտասարդներու(?) պաշտօնական թերթին մէջ, Մատթէոս Գալէնեանէր զարչելին ելաւ Խորէն արքեպիսկոպոսը կոչեց «մռնկոպատիպ» :

Ռամկավար երիտասարդներու(?) պաշտօնական թերթը, խմբագրականով մը, «Հայրենիք » չարաթաթերթին խմբագիրները անուանեց «չուներ» եւ «աւանակներ», վկայութեան կանչելով . . . Զեխովի մէկ առակը :

Ռամկավար երիտասարդներու(?) պաշտօնական թերթին մէջ, Նեխահոտ Աւետիս Տէրունեան ելաւ «վերամարմնացած սատանաներ» անուանեց «Հայրենիք» օրաթերթին աշխատակիցները :

Ռամկավար կուսակցութեան « Պայքար»(?) օրաթերթին մէջ , պղծաչուքին փէհլիվան մը, Վահրամ Փափազեան « Մա՞նչ թէ աղջիկ » խորագրով պիղծ պատմուածք մը դրեց ու նկարագրեց կնոջ մը ծննդաբերութիւնը, որ տեղի կ'ունենայ խոհանոցի սուր դանակով, մուրճով եւ էպապի չամփուրով, որպէսզի ցոյց տայ ձեզի թէ մա՞նչ է թէ աղջիկ կամ . . . Դաշնակցութիւն :

Զլմնցա՛ւ :

Հնչակեան կուսակցութեան «Երիտասարդ Հայաստան» ծերացած պաշտօնաթերթին մէջ, Յակոբ Գուլումճեան անուշով եղկելին հրատարակեց «Հայուն աղօթքը» խորագրով բան մը, ուր կը դանդատի Աստուծոյ թէ ինչո՞ւ չէ խորտակած Խորէն արքեպիսկոպոսի օդանաւը, որպէսզի չհասնի՛ր Ամերիկա : Աստուծոյ այս ընթացքէն չա՞տ վիրաւորուեր է քերթող Յակոբ Եղկելին : Եւ որպէսզի ներէ՛ Աստուծոյ, — չեմ չափազանցեր, դիտցած ըլլաք,— կ'ըսէ թէ դեռ բան մը կայ որ կրնայ ընել Աստուած : Ի՞նչ ,— չէք կրնար դուշակել, որովհետեւ ոչ Ռամկավարի երեւակայութիւն ունիք, ոչ պրոգրեսիվ : Հնչակեանի, ոչ ալ Համայնավարի : Աստուծոյ չըրածը դուն չընե՞ս , քու ձեռքովդ , չա՛ն լակոտ, որ կ'ելլես ու կ'ըսես . . . Դաշնակցականներուն .

— Զեզի քանի՛ քանի՛ անգամ ըսի, որ չընէք այս բաները, բայց դարձեալ կ'ընէք :

Հիմակ ալ խօսքը ուղղելով Աստուծոյ խրատ կուտայ թէ ի՛նչ պէտք է ընէ Աստուած ,— Թուրքերուն չկրցածը :

Ո՞վ են այս մարդիկը, որ ելեր են Հ. Ց. Դաշնակցութեան դէմ՝ հայհոյելու եւ հրամայելու համար.— Այսպէս ըրէք , այդպէս մի ընէք :

Զե՞ն պիտեր թէ Հ. Ց. Դաշնակցութեան Գէորգ Զաւուչներէն եւ Անդրանիկներէն բէն սորված է, Թէհլիրեաններէն ուժորլաքեաններէն սորված է թէ ի՛նչպէս պիտի ընէ, ե՞րբ պիտի ընէ ինչ որ արժան է եւ որո՞ւ : Եւ չկայ մէկը, որ կարող ըլլայ կեցնել այդ վրիժառու ձեռքը, — օրհնո՛ւ այդ ձեռքը :

Չեմ ուզեր ծանօթացնել ձեզի այս հեղոնները : Ներկայացնեմ միայն մէկը :

Ամերիկացի հռչակաւոր հեղինակ, ձան Թի Ֆլին այսպէս կը գրէ Ա. Տէրունեանի մասին. «Այս մէկը միքրոպ մըն է, զոր պէտք է զգուշութեամբ բռնես, երկաթէ ունելիով, որպէս զի չըլլա՛յ թէ մարմի-նիդ դպի եւ թունաւորէ քեզ» :

Ամերիկացի պետական դատաւոր Պարնս կը վկայէ. «Այս մարդը որեւէ բան ընելու ընդունակ է տոլարի մը սիրոյն» :

Կրնայի դեռ վկայութիւններ բերել թէ ի՛նչ կ'րսեն այս «բարի – ծագիկները » մէկը միւսին մասին : Զգուելի՛ է, զզուելի՛ : Ի՞նչպէս կարելի է պայքարիլ ատոնց դէմ, — բլուրեոյ բաժակով , լիքը աղնիւ դինիով, կ'արժէ՞ զարնուիլ անչահ դատաթի մը, լիքը քացախով եւ նեխուած, ինչպէս կը պատկերացնէր բանաստեղծ մը լինդի իր նամակով՝ խօսելով այս պայքարներուն մասին :

Լաւագոյն է չարունակել Գամփռին ընթերցումը .—

« Այսքան նե՞ղ է ուրեմն փոքրոգի չուներու այս աշխարհը, որ ոսկորի մը համար այսքան աղմուկ եւ աղաղակ պէտք ըլլայ : Այս նեղ ու դարչահոտ փողոցնե-րուն մէջ իրա՞ւ այնքան սուղ է կտոր մը փշրանքը, որ հարկ ըլլար կատուին հետ խակ պայքարիլ, եւ անկէ քիչ տարբերութիւն ունեցող սա պոռոտախօս, մեծաբարբառ դասակին՝ ժանիք ցոյց տալ չրթունքի տակէ» :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՎԵՐԱԳՏՆԵԼ ԱՆՑԵԱԼԸ

Առաւօտուն, երբ սկահակ մը սուրճ խմելէ ետք, դրասենեակիս ճամբան կը բռնեմ, անպատճառ կը հանդիպիմ Օսմանին, սեւամօրթներու խժալուր սրճանոցին առջեւ : Թերթերը անութին տակ, ան կարծես լինջի կը սպասէ : Մխալլանիկ մը կուտամ իրեն : Կը ժպտի, աչքերուս խորը նայելով, ու վերջապէս կը ճանչնայ զիս :

Գրեթէ քառասուն տարի առաջ ան մեր դրասենեակը կուգար փարիզեան թերթեր ծախելու համար :

Օսմանին հանդիպելով՝ իմ առաջին մըտահոգութիւնս կ'ըլլայ անցեալը վերադտնել : Անոր ընդմէջէն, հանիլ հանդրուան մը՝ ուր կարելի է թերեւս հոգեկան ծարաւի մը յագուրդ տալ : Ապագան գրեթէ գոյութիւն չունի այլեւս : Շատ կարճ ուղիէ մը կրնայ հասնիլ անոր , մինչդեռ անցեալի արեւին ծագը տեսնելու համար, պէտք է բարձրանալ կատար մը՝ որ ամպերուն սահմանը կ'անցնի : Ինչ որ ապրուած է արդէն, աւելի սրտայոյզ ու քաղցր կը թուի քան տարտամ գալիքը՝ որ հետզհետէ ցաւատանջ մտավախութիւն մը կը պատճառէ ինծի :

Կը տեսնեմ արդէն հանդրուանը՝ որուն այնքան մօտ եմ հասեր : Ճետապարտ ակնարկ մը անսահման հորիզոնի մը ալեզը կը կազմէ աչքերուս առջեւ : Ի՛նչ յուշեր, նախ կայծկլտուն բոցի պէս, յետոյ յանկարծ, հրդեհավառ, կը բորբոքին :

Կը վերստեղծեմ տեսանելի աշխարհը դեղեցկութեան անյայտ զիծերուն մէջ : Ոչ մէկ զօրութիւն կրնայ տեղափոխել կամ ջնջել դիծերը յաւերժական պատկերին՝ որ տիեզերքին խորհուրդը կը ցոլացընէ : Կը բաւէ հաղորդուիլ անոնց հետ՝ չարունակաբար թրթռուն հոգիով մը, զգալու համար անտեսանելի ստեղծողին ներկայութիւնը ամէն բանի մէջ՝ որ երգ է եւ աղօթք, հնչիւն եւ բուրմունք, մտենուրեք հեղեղուած անսպառ հրապոյր :

Առաւօտեան իմ հանդիպումս մտքիս մէջ կ'արթնցնէ յուշը կերպարանքներու՝ որոնք վաղուց արդէն ծածկուած են մահուան խաւարով : Անժամանակ մեկնումը աշխարհէն՝ բաժնած է զիս անոնցմէ՝ ո-րոնք միեւնոյն ցաւագին ճակատագրով կապուած էին ինծի :

Կը տեսնեմ որ հետզհետէ ամայութեան մը սահմանները ընդլայնած են չուրջս , հակառակ որ նոր դէմքեր եկած են, հինեներուն փոխարէն՝ բացուած պարապը լե-

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻ ՔՍԱՆԵՐԵՔԸ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

2·

— Սիրանոյշ, — յանկարծ ասում էր նա, համբոյրն ընդհատելով եւ թեւերը թուլացնելով նրա մարմնի չուրջ.— ո՞ւմն ես դու . . .

— Քոնը . . .

— Կրկնիր . . .

— Քոնը . . .

— Էլի ասա, — խնդրում էր Գարեգինը՝ աչքերը փակելով :

— Քոնը, քոնը, քոնը, քո երեխան , քո աղջիկը, քո կինը . . . Գո՞հ ես, թէ՞ էլի . .

— Որ մեռնեմ, դու ի՞նչ կ'անես . . .

— Որ մեռնես՝ ես էլ կը մեռնեմ :

— Որ ղժուե՞մ . . .

— Ես կը մեռնեմ :

— Որ հիւանդանամ :

— Էլի կը մեռնեմ :

— Իսկ եթէ միայն հարբո՞ւմ ընկնեմ . .

— Կը մեռնեմ, — պնդում էր Սիրանոյշը՝ համոզուած, բայց իսկոյն փոխում էր մտադրութիւնը :— Ոչ , չեմ մեռնի, հարբուխն ի՞նչ է որ . . . կ'առող-ջանաս, կը սկսես ուրիշին սիրել . . .

Գարեգինն ապշած նայում էր Սիրանոյշին եւ չէր կարողանում հասկանալ , թէ ինչպէ՞ս կարելի է բացի նրանից ուրիշին սիրել եւ որտեղի՞ց են Սիրանոյշի մօտ այդպիսի յիմար մտքերը :

Ողջ կեանքում միայն մի անգամ Սիրանոյշը մի անզգոյշ կատակ արեց Գարեգինի հետ, որի համար այնքան զղջաց ան-միջապէս :

Զարամճիութեամբ, որ յատուկ էր ամէն մի սիրուած աղջկայ, նա ուզեց մի փոքր ծիծաղել իրենով խենթեցած Գարեգինի վրայ :

— Գիտե՞ս, Գարիկ, մեր դասարանում մի տղայ կայ, որ քեզանից չատ է դուր դալիս ինձ . . .

— Ո՞վ է,— մեռելի պէս դունատուեց Գարեգինը :

— Ջե՞ս նկատել, թէ ես ումն եմ վերջին ժամանակներս այնքան երկար նայում :

— Ո՞ր մէկն է, — ամբողջ մարմնով դողաց Գարեգինը :

Սիրանոյշը լրջացաւ եւ հարկադրուեց ժամանակից չուտ աւարտել կատակը :

— Սուտ էի ասում, — բացագանչեց նա ծիծաղով ,— ինչո՞ւ վախեցար :

— Ոչ, ոչ սուտ չէիր ասում . . . Դու հիմա ես սուտ ասում, որ ինձ հանգստացընես . . .

— Սուտ էի ասում, Գարիկ ջան, — կրկնեց աղջիկը՝ թեւերը փաթաթելով նրա պարանոցով,— սուտ էի ասում, մռայլիկս, ես ո՞ւմ կարող եմ նայել՝ քո-ցի զեղանից . . .

— Գնա, — ասաց Գարեգինը՝ աղջկայ թեւերը վար առնելով :— Դէ, ի հարկէ, ես զեզ ճանճրացրել եմ հա-մարեայ ծնուած օրուանից միշտ, զեզ հետ եմ . . . Գնա՛ քու նոր տղայիդ մօտ :

— Այս ինչ յիմարութիւն էր դուրս թըռչեցի, — ասաց աղջիկը՝ ղջումից մատները կոտրատելով :

— Ի հարկէ, պատահաբար դուրս թըռաւ բերանիցդ . . .

— Վերջ տուր Գարիկ, թէ չէ լաց կը լինեմ . . .

— Մի լաց լինիր, ես չուտով կը մեռնեմ, իսկ դու ազատ կը լինես քու տղայի հետ . . .

Սիրանոյշն իրօք, սկսեց լաց լինել, իսկ Գարեգինը, առանց նրան հանդստացնելու, նստել էր ինքն իր մէջ ամփոփուած եւ տանջւում էր խանդից :

Հետեւեալ օրուանից, կասկածամտութեան տեղիք չտալու համար, Սիրանոյշը դասարանում այլեւս չէր խօսում ոչ մի տղայի հետ, իսկ եթէ նրանք էին դիմում նրան, նա պատասխանում էր կարճ եւ կոպիտ : Գարեգինի հետ մի նստարանի վրայ նստած, նա հարսի հեզութեամբ դէմքը խոնարհած, աշխատում էր ոչ մի տղայի չնայել պատահաբար : Իսկ նրա կողքին նստած Գարեգինը խանդից մթնում էր ամենափոքր առիթով կամ աւելի ճիշդ՝ առանց առիթի . . .

Ճետապատում միշտ, աղջիկն ուժով էր զսպում իր մէջ իր խանդոտ տղայի հետ նորից խաղալու ուժեղ ցանկութիւնը , որ երբեմն այնպէս անդիմադրելի , տիրապետում էր նրան : Նրան դուր էր գալիս ե՛ւ տղայի խելագար խանդը , ե՛ւ այն, որ տղան այդպէս եւ այդքան սիրում էր նրան : Բայց զգուշանալով նորից խախտել հաւասարը, որ երկար ժամանակուայ ընթացքում հազիւ էր վերականգնել նրա մէջ, Սիրանոյշը միայն բաւականանում էր զուարճութեամբ վերյիշելով այդ մանկ դէպքը եւ Գարեգինի սեւ ամպ կոպը-ուելը :

Ինչպէ՞ս ուրեմն նա, ճանաչելով Գարեգինին, կարող էր կինդանի մնալ եւ հանդիպել նրան՝ ուրիշի վեց ամսական երեխան արդանդում . . .

— Ոչ, ոչ,— մրմնջաց Գարեգինը, — ոչ, ոչ, ամէն ինչ աւելի լաւ է քան մահը . . . Բայց ոչ, ես այդ էլ սխալ եմ ասում, ոչ թէ ամէն ինչ լաւ է՝ մահուան համեմատ, այլ դառարկ բան է, իսկ մանկ լուրջը, ահաւորին, անուղղելին՝ մահն է . . . Թող ուրիշի կինը լինէր, Սիրանոյշը, միայն թէ ապրէր, ապրէր . . .

ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՄԷՆ

(9 Շար.)

ԿՑԱԾԸ

ԱՐՁԱԿ ՀՈՒՅԼԵՐ

Ի.

Ես նախկին սպա չէի, այլ ռազմագերի. ամերիկյան զորքերի գերությունից ազատվելուց հետո ես ինձ գտա Ֆրանսիայի հարավում, Մարսելի մոտ գտնվող ճամբարում։ Ես ուզում էի ինչ-որ կերպ տուն հասնել, ուզում էի ինչ-որ կերպ ազատվել ամերիկյան զորքերից, որոնք ինձ ուղարկում էին Ամերիկա։ Ես ուզում էի տուն հասնել, որովհետև ինձ թվում էր, թե տանը ինձ համար ավելի հեշտ կլինի ապրել, քան Ամերիկայում։ Ես ուզում էի տուն հասնել, որովհետև ինձ թվում էր, թե տանը ինձ համար ավելի հեշտ կլինի ապրել, քան Ամերիկայում։

ԱՊՐԻԼ 8ԻՆ

Կը լրանայ ՅԱՌԱՋի հրատարակութեան (նոր շրջան) 14րդ տարին: Մեր բաժանորդներէն կը խնդրենք անյապաղ նորոգել իրենց բաժանորդագրութիւնը, առանց սպասելու մասնաւոր դիմումի:

Հին հաշիւ ունեցողներուն կը յիշեցնենք թէ վարչութիւնը ի վիճակի չէ ապահովելու թերթ ղրկելու եւ հետզհետէ պիտի դադրեցնէ առկախ հաշիւ ունեցողներու թերթերը:

«*Յառաջ*»ի Շէֆ – Փոսթալի թիւն է՝ 15069 – 82, եւ վերապահուած է միայն «*Յառաջ*»ի հաշիւներուն (ծանուցում – գործակալութիւն, բաժանորդագրութիւն):

Այս յիշեցումը կ'ընենք, որովհետեւ հակառակ մեր կրկնակի խնդրանքին, այս թիւին վրայ կը ղրկուին ուրիշ թերթերու կամ կազմակերպութեանց պատկանող գումարներ: Նման գումարներ ղրկել միայն՝ ՄԱՆՏԱ – ՔԱՐԹՈՎ:

Շնորհակալութիւններով
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՍԱԿԻ

Ց. Կ. Ֆաչի Պանեէօ Քաչանի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին կարապետ Տօնիկեանէ 1500 ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Աւետիս Եագուպեանէ հազար ֆրանք, փոխան ծաղկեպսակի ողբացեալ Աւետիս Պետոյեանի մահուան առթիւ:

×

Տակառեան եւ Շիրինեան ընտանիքները երեք հազար ֆրանք կը նուիրեն Հայ Մշակոյթի տան, փոխան ծաղկեպսակի ողբացեալ Տիկին Մ. Տէմիրճեանի (Շաւիլ) մահուան առթիւ: Նոյն առիթով Տէր եւ Տիկին Ֆիլիփ Յովհաննէսեան երկու հազար ֆրանք նոյնպէս Մշակոյթի Տան:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՄԵՀԵԱՆԻ
ԱՊԱԶԳԱՑՆԱՑՄԱՆ
ՎՏԱՆԳԸ
ԳԻՆ՝ 250 ՖՐԱՆՔ

Կարելի է ստանալ «*Յառաջ*»ի խմբագրատունէն եւ հայ գրատուներէն:

SALLE GAVEAU
45, RUE LA BOETIE
RECITAL
ՍԵԴՐԱԿ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՄԱՅԻՍ 19ԻՆ ԺԱՄԸ 21ԻՆ

Յայտագրին մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փարիզի Եկեղեցւոյ Կեդր. Կրթ. Յանձնաժողովը, տարեվերջի հանդէսներուն, իր դպրոցներու յաջողակ աշակերտներուն նուիրելու համար, էքս լէ Պէնի, դաշտահանդէսի յանձնախումբէն, Պ. Արտաշէս Փամպուքճեանի միջոցով, շնորհակալութեամբ ստացած է, 25 հատ Ֆրանսերէն Հայոց Պատմութեան դիրքերը:

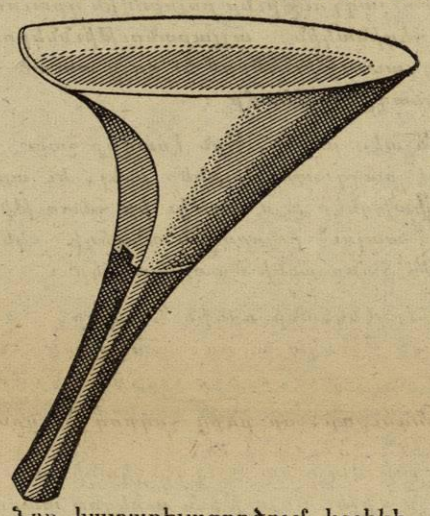
ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հանգստեան տուներու օրը
Յունիս մէկին

ԾԱԽՈՒ Է

Սխուրեր – Վեսփա 54, 11·000 *քիլո – մեթր, կառք. լանսիա. 7 ձի*, Փրիմա 4, *բաց* (տէֆափօքապլը) 14 *ձի, լաւ վիճակի մէջ:*

PER. 20-90

Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ *Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաքիէր փլասթիքի եւ ալիւմինիում միացումով չինել ան-բեկանելի* (էնֆասապլը) *եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ*
Դիմել՝

VANPLAST
(ՎԱՆԼԵԱՆ)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-08
Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 16-36
» 33-38

ՁԵՐ ԶԱՏԿՈՒԱՆ *ԶՒՕՐՒԹՒՆԸ* ՓՈԽԱՑԷՔ ԱՊԱՊՐԵԼ

ԾԱՆՕԹ ՀԱՅ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՄԱՐԳԱՐԷԱՆԻՆ

ՈՐՈՒՆ ՊԱՏՐԱՍՏԱԾ ԶՈՒՏ ԿԱՐԱԳՈՎ, ԹԱՐՄ ՀԱԽԿԻԹՈՎ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱԼԻՒՐՈՎ, ՇԱՓԱՐՈՎ ԵՒ ԻՒՂՈՎ
ՁԷՕՐԷԿՆԵՐԸ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ԵՆ ԱՄԲՈՂՋ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

32, Rue de Trévise, PARIS **Téléphone : TAI. 65-44**

ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐՈՒՆ ՄԻ ՍՊԱՍՔԷ

Société André MERCIER
CONCESSIONNAIRE DES AUTOMOBILES
PEUGEOT
37, RUE DE LYON DORIAN 89-86
Դիմել
ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆԻ
Service des occasions
403 – 203 *ֆիչ* գործածուած
Այժմ ունիք միայն 100·000 *ֆր.*ի շատ լաւ վիճակի մէջ, 401 *Փէժէօ մը*, *ֆոնտիւիք էնթերիէօր*
Շրջուն վաճառորդներ օգտուեցէք այս բացառիկ առիթէն դիմելով՝
ՇԱՀԱՆ – ՍԱՐԵԱՆԻ

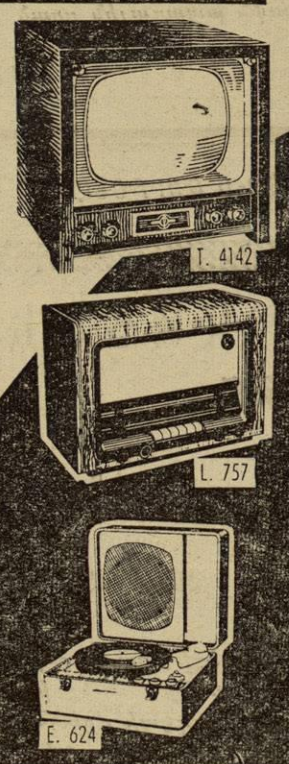
M. Donat
MÉCANICIEN
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻ
Նոր հաստատուած՝
44, RUE D'ENGHIEN
PARIS - X
MÉTRO BONNE NOUVELE TEL TAI. 80-18
Կը տեղեկացնէ իր յաճախորդներուն թէ իրենց տրամադրութեան տակ է ամէն տեսակ մեքենայի (կարի, *պութոնիէռ, սիւրժրթիէօղ* կամ սովորական) նորոգութեան կամ վաճառման համար:
ԲԱՑ Է ՇԱԲԱԹ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐԸ

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue. 17 – PARIS (9e)

MORY et Cie
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՆԹՈՒՐԻՍԹ – ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ ստացած է մենաշնորհեալ իրաւասութիւնը ծրարներ ղրկելու Խորհրդային Միութիւն: Բոլոր տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, ստացողը ոչ մէկ վճարում ունի ընելիք: Ղրկողը ինք կը պատրաստէ ծրարը իր կողմէ գնուած եւ ընտրուած հաղուստներով եւ ապրանքներ:
Սքատար ծրար չենք պարտադրեր: Սակայն միայն նոր ապրանք կ'ընդունինք: Ներկայիս ծրարները աւելի արագ կը հասնին:
Բոլոր տեղեկութիւնները կը տրուին հեռաձայնով՝ NOR.40-7 et 50-73
10, Rue St-Quentin, Service C, Paris 10
MÉTRO ET AUTOBUS : GARE DU NORD

ՁԱՏԿՈՒԱՆ ՏՕՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ ԱԼՊԵՐ ՔՆԱՃԵԱՆ
Ճարտարագէտ
- E.C.T. S.T.E. -
Հարաւ – արեւելեան շրջանի մասնագէտ կ'ըղդ ձեզի կը ներկայացնէ հեռատեսիլի – նոր գործիքներ –
ORTHOVISION 1958
DUCRETET THOMSON
Պարզ հեռաձայն մը
GA 25-70 OU NA 27-44
Ձեր հեռատեսիլը բանի մը օրուան փորձի համար Ձեր տունը կը բերուի արդէն, ձրի եւ առանց յանձնառութեան:
Հեռատեսիլը վստահութեան գործ է: Միայն մեծ գործատէրը մը կրնայ ձեզի լիովին գոհացում տալ:
ԱԼՊԵՐ ՔՆԱՃԵԱՆ ձեզի կը բերէ Ձեր հեռատեսիլը եւ կ'ապահովէ անոր խնամքը շնորհիւ իր արդիական տարբալուծարանին:
ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
"S'LON DE DÉMONSTRATIONS"
ACTUALITÉS
51, Rue St. Ferreol, Marseille
Փորձ մը ձեզ պիտի համոզէ: Դիւրութեան ամէն միջոց, առանց շահի, ինչպէս ձեզի կը յարմարի:

TÉLÉVISEURS EN
ORTHOVISION
RÉCEPTEURS DE RADIO
ET ÉLECTROPHONE
DUCRETET-THOMSON

T. 4142 - Récepteur en Orthovision 43 cm - 6 canaux - équipé pour réception grande distance.
L. 757 - 9 lampes clavier 6 touches modulation de fréquence - 4 haut-parleurs - tous les perfectionnements de la technique.
E. 624 - Valise électrophone - 4 vitesses : avec le 16 tours - sa platine respecte les microsillons.

EN DÉMONSTRATION ET EN VENTE CHEZ
ACTUALITÉ 51, RUE ST. FERREOL, MARSEILLE
DUCRETET THOMSON

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ալֆորվիլի, Իսիի եւ շրջանի *քոնֆէքսիօն* ընդհներուն եւ հիւսուածներ կազմող – ներուն (*մօնթէօր ան թրիքօ*) .— Կարի ամէն տեսակ դերձաններու համար *Դիմեցէք՝*

J. GRINFAS, 32, Rue Vaillant-Couturier, Alfortville, ENT. 18-53

Ամէնէն աժանը, ամէնէն ճոխը լաւագոյն պիները:
Արագ յանձնում, դիմեցէք եւ ձեզի պիտի այցելենք առանց որեւէ պայմանագրութեան:

ՁԵՐ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԾՐԱՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՃԱՄԲՈՎ
ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՃԱՄԲՈՎ ԿԱՄ ՕԴԱՆԱՒՈՎ

Անգլիական առաջնակարգ ապրանքներ, գործատան գիներով: Մաքսայիւն եւ այլ բոլոր ծախքերը վճարուած մինչեւ տեղը հասնիլը:
Կրնաք կազմել ծրարներ գանազան ապրանքներու ճոխ ցուցակէ մը:
Դիմողին՝ ցուցակ եւ մանրամասնութիւն:

SICOMEX 20, RUE ROYALE, PARIS 8e
TÉL. : OPE. 67-77
MÉTRO MADELEINE C. C. P. 11.964-43